Bundel - Adviescommissie Controle en Financiën van 30 mei 2024

Agenda bijlagen
- Agenda advies-cie CF 30-5-2024

1.a Opening en mededelingen

1.b Vaststellen agenda

2 Vaststellen verslag van vorige bijeenkomst
- Adviescommissie C&F 18-04-2024

3 Ingekomen en verzonden stukken

4 Raadsvoorstel Jaarstukken 2023
Toelichting door de accountant (presentatie verslag van bevindingen), reactie ambtelijke organisatie en gelegenheid tot het stellen van vragen.
NB: de accountant is ook aanwezig bij het debat hierover op donderdagavond 20 juni.
- Dossier 4077 voorblad
- Raadsvoorstel Jaarstukken 2023
- Jaarstukken 2023
- Bijlage Bewonerssamenvatting verantwoording 2023
- Bijlage Subsidiemonitor 2023

4.1 Raadsbrief Collegereactie Accountantsverslag 2023
- Raadsbrief Collegereactie Accountantsverslag 2023
- Accountantsverslag 2023 gemeente Utrecht

4.2 30610 Presentatie controle jaarrekening 2023
- 30610 Presentatie controle jaarrekening 2023

5 Raadsvoorstel Meerjarenperspectief Ruimte 2024
Toelichting door de ambtelijke organisatie op het MPR en gelegenheid tot het stellen van vragen.
NB: gezien de technische sessies op 28 mei 2024 over dit onderwerp heeft de adviescie gekozen om in de adviescie vooral aandacht te besteden aan het MPR. Voor de Berap wordt een aparte sessie georganiseerd.
- Dossier 4049 voorblad
- Raadsvoorstel Meerjaren Perspectief Ruimte 2024
- Meerjaren Perspectief Ruimte 2024
- Bijlage Projectenlijst woningbouwprojecten 100+ MPR 2024
- Bijlage Projectenlijst 3e tranche maatregelen op gang houden woningbouw
- Bijlage stand van zaken Utrechtse Aanpak
- Bijlage Overzicht Middenhuurprojecten MPR 2024
- Bijlage Meerjaren Programma Groen Ruimte voor Groen uitvoeringsprogramma 2024 - 2028

5.1 MPR 2024_AC&F 300524
- MPR 2024_AC&F 300524

6 Vooruitblik jaarplan 2024
Do. 19 september 2024:
- Opening, verslag en ingekomen stukken (tijd: 10 minuten)
- Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten)
- Vaststellen documenten aanbesteding (tijd: 30-45 minuten)
- Voortgang S&V (opvolging van 21 maart) --> kan ook in oktober
- Jaarverslag Concernaudit
- Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten)
- Afsluiting (tijd: 5 minuten)
Zomersessie adviescie C&F Vrijdag 27 september 10.00-16.00 uur
- Nota Verbonden partijen
- Aanpassen Financiële verordening (denk aan budgetrecht) --> groepje 2 keer met elkaar vooraf (ligt stil bij stadskantoor).
Hierbij de raadsbrief meenemen!
- Update verbeterplan financiën
- Jaarplan adviescommissie CF 2024 (mei)

7 Voortgang controle accountant met adviescie C&F
Toelichting door de accountant.

8 Wat verder ter tafel komt
(Eventueel) advies/bijdrage opstellen bij de JS en/of VJN voor de commissie VBF.

9 Rondvraag en sluiting

AGENDA Adviescommissie Controle en Financiën
30 mei 20234 van **09.00-10.45** uur (burgemeesterskamer)

Gemeente Utrecht

Agendapunt 1 t/m 6 worden behandeld in aanwezigheid van de (medewerkers van) de afdeling Concernmanagement Financiën, Inkoop en Juridische Zaken/Concern Control, de voorzitter/secretaris van de Rekenkamer en de accountant.
Agendapunt 7 t/m 9 worden behandeld in aanwezigheid van de accountant.

(2 min)

1. a. Opening en mededelingen.
   b. Vaststellen agenda.

(2 min)

2. Vaststellen verslag van vorige bijeenkomst.

(1 min)

3. Ingekomen en verzonden stukken.

(30 min)

4. Jaarstukken 2023
   Toelichting door de accountant (presentatie verslag van bevindingen), reactie ambtelijke organisatie en gelegenheid tot het stellen van vragen.
   NB: de accountant is ook aanwezig bij het debat hierover op donderdagavond 20 juni.

(25 min)

5. Raadsvoorstel VJN 2024: special **Meerjarenperspectief Ruimte**
   Toelichting door de ambtelijke organisatie op het MPR en gelegenheid tot het stellen van vragen.
   NB: gezien de technische sessies op 28 mei over dit onderwerp heeft de adviescie gekozen om in de adviescie vooral aandacht te besteden aan het MPR. Voor de berap wordt een aparte sessie georganiseerd.

(10 min)

6. Vooruitblik jaarplan 2024

Do. 19 september	– Opening, verslag en ingekomen stukken (tijd: 10 minuten) – Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Vaststellen documenten aanbesteding (tijd: 30-45 minuten) – Voortgang S&V (opvolging van 21 maart) --> kan ook in oktober

Commissiegriffier financiën ✉ danielle.rijnders@utrecht.nl

	– Jaarverslag Concernaudit – Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Afsluiting (5 minuten)
Zomersessie adviescie C&F Vrijdag 27 september 10.00-16.00	– Nota Verbonden partijen – Aanpassen Financiële verordening (denk aan budgetrecht) --> groepje 2 keer met elkaar vooraf (ligt stil bij stadskantoor). Hierbij de raadsbrief meenemen! – Update verbeterplan financiën

****

NB: 5 minuten wissel pauze, zodat we het laatste deel van de vergadering gebruiken om een advies richting de commissies te formuleren dan wel met elkaar in gesprek te gaan over voorliggende onderwerpen. Voor afsluiting een korte rondvraag richting ambtelijke organisatie door de voorzitter.

(10 min)

7. Voortgang controle accountant met adviescie C&F
   Toelichting door de accountant.

(10 min)

8. Wvttk
   - (Eventueel) advies/bijdrage opstellen bij de JS en/of VJN voor de commissie VBF.

(2 min)

9. Rondvraag en sluiting.

Commissiegriffier financiën ✉ danielle.rijnders@utrecht.nl

VERSLAG ADVIESCOMMISSIE CONTROLE EN FINANCIËN
18 april 2024, 09.00-10.30 uur
Burgemeesterskamer Stadhuis

Gemeente Utrecht

Adviescommissie: Ruud Maas (wnd. vz.), Derk van Bergen, Fred Claasen, Ralph Peters, Margreet Ramaker, Ruben Snijder, Bert van Steeg, Rick van der Zweth en Daniëlle Rijnders (raadsadviseur Control & Audit)

Overige deelnemers: Cora Bakker (adviseur financiën), Marcel Goorhuis (adviseur financiën, inkoop en juridische zaken), Jasmin Grundauer (manager concernaudit), Agnes Scholte (strategisch adviseur bedrijfsvoering), Rob Sijm (directeur a.i. financiën, inkoop en juridische zaken), Auke Timmerman (concerncontroller), Johan van Dorst (Griffie), Gerth Molenaar en Paul Venhoeven (Rekenkamer), en Niels Fritz en Rein-Aart van Vugt (Deloitte)

Niet aanwezig: Cees Bos, David Bosch, Gert Dijkstra, Stevie Nolten, Victor Paalman en Jantine Zwinkels

Notulen: Rosenbaum Select, notulisten & verslaggevers

1. a. Opening en mededelingen

De waarnemend voorzitter heet allen welkom, in het bijzonder de heer Goorhuis, want hij is er vandaag voor het eerst bij. Er zijn berichten van verhindering volgens bovenstaand overzicht.

b. Vaststellen agenda

Er zijn geen aanvullingen voor de agenda.

2. Vaststellen verslag vorige bijeenkomst (21-03-2024)

Er zijn voorafgaand aan de vergadering geen wijzigingsvoorstellen binnengekomen, en die zijn er ter vergadering ook niet. Het verslag wordt vastgesteld.

3. Ingekomen stukken

a. Jaarverslag Rekenkamer

De heer Venhoeven licht toe dat de Rekenkamer tot nu toe gewend was om in het jaarverslag een samenvatting te geven van de onderzoeken die gedurende het jaar zijn gedaan. Deze keer is in het voorwoord de samenhang beschreven. Sommige onderzoeksuitslagen zijn alweer achterhaald door nieuw onderzoek. Er zijn geen vragen of opmerkingen over het jaarverslag.

b. Jaarplan concernaudit

Namens allen bedankt de voorzitter mevrouw Grundauer voor het informatieve jaarplan. Mevrouw Grundauer geeft aan dat haar afdeling onderwerpen heeft gekozen die goed aansluiten op belangrijke risico's en actualiteiten in de organisatie en in de stad. Het plan is afgestemd met de Rekenkamer. In 2022 deed concernaudit onderzoek naar onderwijshuisvesting. Er is geconstateerd dat de implementatie van verbeteracties niet opschiet. Daarom is besloten om opnieuw prioriteiten te stellen; er zullen dus onderwerpen afvallen, waardoor er enige ruimte ontstaat voor een nieuwe scope.

commissiegriffier Adviescommissie CF ✉danielle.rijnders@utrecht.nl

Zie blz. 12, hoofdstuk 9, verbonden partijen. Een heel actueel onderwerp, vindt de Adviescommissie, temeer daar er ook wordt gewerkt aan actualisatie van de Nota Verbonden partijen. Het zou bijzonder zinvol zijn als de resultaten van het onderzoek daarbij gebruikt kunnen worden, daarom is goede afstemming geboden. Mevrouw Grundauer meldt dat concernaudit de te onderzoeken verbonden partij nog niet gekozen heeft.

c. Invulling technische sessies jaarstukken en voorjaarsnota
De raad heeft al een lijst met mogelijke besparingsmaatregelen gekregen die in de voorjaarsnota opgenomen kunnen worden. Op 28 mei a.s. zijn hiervoor technische (vragen-)sessies gepland. De ambtelijke organisatie zou graag nu al horen welke onderwerpen dan beslist aan de orde moeten komen. Er wordt opgemerkt dat de landelijke voorjaarsnota besluiten over de opschalingskorting bevat; daar wordt echter voortdurend mee geschoven. De Adviescommissie is benieuwd of (landelijke) onderwerpen zoals Jeugd en de Wmo ook in de Utrechtse voorjaarsnota terecht zullen komen. Daarnaast is het voor de raad belangrijk om te weten welke onzekerheden er spelen bij de rijksoverheid en welke tekorten al zeker zijn. De ambtelijke organisatie neemt dit mee voor de technische sessies.

De technische sessies op 28 mei a.s. zijn bedoeld voor alle raadsleden, niet alleen voor de woordvoerders financiën. Er komt ook nog een avond voor de woordvoerders sociaal domein (4 juni a.s.). De suggestie wordt gedaan om de technische sessies in te richten naar thema.

Commissieleden kunnen suggesties voor te behandelen thema's aan mevrouw Rijnders en de heer Timmerman mailen. Mevrouw Rijnders geeft aan dat de ambtelijke organisatie zoveel mogelijk technische informatie wil geven, in de hoop dat dit leidt tot wat minder schriftelijke vragen.

d. Begrotingscirculaire 2025 van de provincie Utrecht
Ter informatie; er zijn geen vragen of opmerkingen over.

e. Raadsbrief Verbeterplan Uthiek
Ter informatie; er is geen behoefte aan bespreking.

4. Stand van zaken Verbeterplan financiën en aanpassing technische spelregels
Zie de presentatie, bij vergaderstukken. De heer Sijm wijst erop dat dit een *concept* is voor een gemeentebreed plan. Een deel van de financiële functie (concernfinanciën) behoort tot de verantwoordelijkheid van de heer Sijm. Financiële functies zijn er ook bij de afzonderlijke organisatieonderdelen; die worden ook in dit plan omvat.

Een onjuiste raming van de inkomsten uit het Gemeentefonds en enkele fouten bij doorrekeningen vormen de aanleiding voor het plan. De financiële functie zal in zijn geheel

worden doorgelicht. Dit project zal een jaar duren, en indien mogelijk worden er direct maatregelen getroffen. De afdeling concerncontrol is bij de aanpak betrokken. Ook de accountant (van de gemeentelijke organisatie) kijkt mee, evenals concernaudit. Mevrouw Grundauer vult aan dat de gemeente de meeste inkomsten ontvangt uit het Gemeentefonds. Concernaudit ziet hierop toe en doet hier onafhankelijk onderzoek naar. Salarissen en sociale lasten vormen de grootste kostenpost; ook hiernaar doet concernaudit onafhankelijk onderzoek.

Reacties en vragen
Desgevraagd geeft de heer Sijm aan dat er voor het doorlichten van alle in- en uitgaande geldstromen samenwerking wordt gezocht met een externe partij. Alle accountantskantoren zijn nu echter bezig met jaarrekeningcontroles; velen hebben aangegeven dat zij wel een deel op zich kunnen nemen, niet het geheel. De gemeente vindt dit onwenselijk, want er moet gewerkt worden volgens een eenduidige systematiek. Er wordt nu bekeken of de ambtelijke organisatie het niet tóch zelf kan oppakken, en dan de bevindingen kan laten reviewen door een externe partij.

Overal is aan gedacht, vindt de Adviescommissie, het plan is zeer volledig. Het risico bestaat echter dat alles tegelijk wordt aangepakt. Hoe wordt ervoor gezorgd dat het geheel in een beperkt tijdsbestek wordt doorgelicht? Hoe weet je zeker dat er wordt gefocust op de juiste plekken, namelijk daar waar de aanleiding vandaan kwam? De heer Sijm verduidelijkt dat alle geldstromen gestandaardiseerd worden nagelopen aan de hand van een vragenlijst, die een indicatie op hoofdlijnen geeft van de stand van zaken, en laat zien op welke onderdelen verdieping nodig is. De doorlichting kan ook zicht bieden op kwetsbaarheden die nog niet gesignaleerd waren; dat moet de raad dan ook weten, vindt de heer Sijm.

Op welke formele momenten krijgt de raad dit plan voorgelegd? Hierop geeft de heer Sijm aan dat hij daarover nog in overleg is met de wethouder. Hoe zij sturing aan dit programma wil geven, staat nog niet vast. Politieke bespreking hoort in principe thuis in de commissie VBF. Vanuit de Adviescommissie wordt aangegeven dat men graag wil meedenken als de zaken wat meer uitgekristalliseerd zijn. In elk geval wordt de Adviescommissie graag op de hoogte gehouden. Er wordt ook aangedrongen op een heldere koppeling tussen P&C- en begrotingscyclus. De suggestie wordt gedaan om een ‘mijlpalenplanning’ met de Adviescommissie te bespreken.

De doorlooptijd van dit project is erg lang, gezien de actuele urgentie. Zou de doorlooptijd ingekort kunnen worden? De heer Sijm wijst erop dat precies daarvoor drie actielijnen zijn ontworpen. De eerste actielijn is: direct maatregelen treffen waar nodig.

Desgevraagd bevestigt de heer Sijm dat het verbeterplan financieel wordt opgenomen in de voorjaarsnota. De kostenclaim zal betrekking hebben op het direct versterken van de financiële functie (concern en ruimte); dit zijn structurele kosten. Er worden ook incidentele middelen

gereserveerd voor de uitvoering van het programma. Bij de doorlichting zal duidelijk worden hoeveel geld er precies nodig is. Dit moet dan wel iets opleveren, vindt de Adviescommissie. Dat is de bedoeling, antwoordt de heer Sijm, het doel van deze hele operatie is verbetering van kwaliteit, minder fouten en mogelijk meer geld voor maatschappelijke doelen. Nadrukkelijk wijst hij erop dat het plan nog niet is vastgesteld!

5. Evaluatie regeling risicovolle projecten

Zie de presentatie, bij vergaderstukken. Toelichting door mevrouw Scholte. De raad stelde de regeling vast in juni 2021, met de afspraak dat deze na drie jaar geëvalueerd zou worden. Er wordt nu een vragenlijst samengesteld die aan de raadsleden zal worden voorgelegd, en aan ambtenaren die met de regeling werken. Met de uitkomsten daarvan worden dan een paar interviews gepland. Het doel van de evaluatie is om tot een verbeterde regeling te komen.

Vanuit de Adviescommissie wordt erop gewezen dat mei een zeer drukke maand is voor alle raadsleden. Het is onhaalbaar om vóór de zomer al interviews af te nemen.

De regeling risicovolle projecten vraagt veel van de organisatie; het is veel werk. Dit mag wat de Adviescommissie betreft tot uitdrukking komen in de evaluatie, maar het is ook interessant om aan te geven hoe vaak de raad betere informatie kreeg dan wanneer het college aan zijn actieve informatieplicht had voldaan – en of de inbreng van de raad tot materieel bijsturen heeft geleid. En heeft de griffie zitting in het projectteam, gezien het feit dat de evaluatie wordt aangestuurd door de wethouder van financiën? De griffie zou beter als adviseur kunnen aansluiten, wordt gezegd, zonder verantwoordelijkheid voor het resultaat, want de griffie kan niet onder de verantwoordelijkheid van de wethouder vallen.

6. Vooruitblik jaarplan 2024

In de volgende vergadering staan de jaarstukken 2023 op de agenda; de accountant acht dit haalbaar. Het jaarverslag van concernaudit kan worden verschoven naar de eerste vergadering na het zomerreces. De Adviescommissie wil in de volgende vergadering graag de MPR bespreken; voor de B-rap wordt een apart online overleg ingepland voor belangstellenden.

Schorsing

De ambtenaren verlaten de vergadering.

7. Voortgang accountantscontrole

De heer Fritz meldt dat de controle op schema is. Eerder deze maand zijn de gesignaleerde correcties met de gemeente besproken; deze worden nu verwerkt. De SISA-controle is nog niet afgerond, maar dit leidt niet tot vertraging. Het accountantsverslag is in concept gereed, en wordt een dezer dagen met de ambtelijke organisatie en het college besproken. Het controleteam wacht nog op de tekst van de rechtmatigheidsverantwoording; vooruitlopend daarop meldt de heer Fritz dat er al wel naar de EU-aanbestedingen is gekeken. Zijn indruk is

dat er slechts beperkt fouten in zitten. De heer Van Vugt vult aan dat enkele posten nog een risico kunnen opleveren bij de controle; als dat het geval is, informeert hij de Adviescommissie direct.

Ten aanzien van het verbeterplan financiële functies (zie agendapunt 4), stelt de heer Van Vugt dat daarmee een dieper liggend probleem breed wordt aangepakt, namelijk het feit dat de kaderstelling richting afdelingen en directies onvoldoende is. De naleving van afspraken wordt onvoldoende gemonitord. De heer Van Vugt geeft aan dat de accountant geen rol speelt bij het verbeterprogramma, en dat ook niet wil met het oog op diens onafhankelijkheid. Het controleteam kijkt wel mee vanuit het perspectief van de raad en in afstemming met de Adviescommissie. Dit roept bij de Adviescommissie de vraag op of het verbeterprogramma wordt ingegeven door een financieel vraagstuk of door een organisatievraagstuk. Het is een sturingsvraagstuk, stelt de heer Van Vugt, het gaat om de balans tussen autonomie en kadering, en dat is primair een punt van aandacht voor het college. De raad kan de voortgang echter wel monitoren, en bezien of er werkelijk resultaten worden geboekt – dus of het leidt tot veranderingen. Om die reden lijkt het de accountant toch zinvol om het voorlopig als vast onderwerp op de agenda van de Adviescommissie te zetten.

Mevrouw Rijnders geeft aan dat zij met de heer Dorst zal overleggen over de betrokkenheid van de Adviescommissie bij het verbeterplan als zij meer informatie heeft over de mijlpalen van het verbeterplan en de rapportages richting de gemeenteraad. Hiervoor komt in de volgende vergadering een voorstel.

8. Rondvraag en sluiting

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraagmogelijkheid. De vergadering wordt gesloten.

Adviescommissie Controle en Financiën

Dossiernummer	4077
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	30 mei 2024
Agendapunt	4
Titel	Raadsvoorstel Jaarstukken 2023
Behandelend ambtenaar	Cora Bakker
Telefoon	0628539542
E-mail	cora.bakker@utrecht.nl
Datum collegebesluit	14 mei 2024
Thema	Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder	Wethouder Schilderman
Beleidsveld	Financiën
Raadsadviseur (lijst)	Raadsadviseur/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Geagendeerd	Vergaderdatum
Adviescommissie Controle en Financiën	30 mei 2024

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Jaarstukken 2023

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Simcha Anker
Kenmerk	12389278
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 3 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Ja, een of meer bijlage(n)

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De Jaarstukken 2023 vast te stellen en het college décharge te verlenen.

2. Het negatieve jaarrekeningresultaat 2023 van 17,419 miljoen euro te onttrekken aan de Algemene dekkingsreserve.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Geheimhouding

Het college heeft permanente geheimhouding opgelegd op de bijlagen ‘Investeringsstaten bij de Jaarstukken 2023’ op grond van artikel 87 Gemeentewet om redenen genoemd in artikel 5.1 lid 2 sub b van de Wet open overheid. In de investeringsstaten staan gespecificeerde bedragen voor investeringen voor de diverse programma’s. Openbaarheid van de bedragen kan bij lopende en nieuwe aanbestedingen de gemeentelijke financiële belangen raken. Marktpartijen kunnen deze informatie strategisch gebruiken bij het uitbrengen van offertes en voeren van onderhandelingen.

Samenvatting

Het college legt aan de raad over ieder begrotingsjaar verantwoording af over het door hen gevoerde bestuur door middel van het overleggen van de Jaarstukken. Dit jaar is voor het eerst een rechtmatigheidsverklaring van het college opgenomen, vooruitlopend op de wettelijke verplichting hiervoor. Met dit voorstel stelt u de Jaarstukken 2023 vast en verleent u het college décharge voor het gevoerde beleid en besluit u het resultaat 2023 te onttrekken aan de Algemene dekkingsreserve en te betrekken bij de resultaatbestemming 2023.
Na vaststelling van deze stukken sturen wij deze naar de Provincie Utrecht.

Context

Aanleiding
De Jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Bij het maken van de Jaarstukken volgt de gemeente de regelgeving en richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) en de financiële verordeningen. In de jaarstukken laat de gemeente zien wat in 2023 is bereikt, wat de gemeente daarvoor heeft gedaan en wat dat heeft gekost.

Het college geeft met ingang van de Jaarrekening 2023 een rechtmatigheidsverantwoording af, ondanks het feit dat de rechtmatigheidsverantwoording voor het verantwoordingsjaar 2023 nog niet verplicht is. Deze verantwoording is opgesteld overeenkomstig de richtlijnen van de commissie BBV. Het resultaat van de rechtmatigheidscontrole, is dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in beginsel *niet* rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor door de raad gestelde grens. De bruto fout voor begrotingsrechtmatigheid is bepalend gesteld door de commissie BBV.
Wanneer we vervolgens de beoordeling doen op de overschrijdingen die uitlegbaar en daarmee acceptabel zijn - de acceptabele overschrijdingen op de lasten buiten beschouwing laten -, is de beoordeling dat we ruimschoots binnen de verantwoordingsgrens van 1,5% zijn uitgekomen. Ondanks een negatief resultaat vindt na besluitvorming over de Jaarrekening 2023 apart besluitvorming over de resultaatbestemming plaats. Voor een deel van het resultaat 2023 geldt dat deze incidentele middelen beschikbaar moeten blijven voor het eerder bestemde doel, omdat hier een specifieke bestedingsplicht tegenover staat.
Alle extra detailinformatie, zoals onder andere per programma een financieel overzicht per doelstelling of de oorsprong en de toelichting van de indicatoren, is niet opgenomen in de pdf-versie, maar is terug te vinden in de onlineversie van de Jaarstukken.

Juridische context
De gemeenteraad is bevoegd de gemeentelijke Jaarstukken vast te stellen. Provincies hebben de wettelijke taak om financieel toezicht te houden op gemeenten.

Beslistermijn
De Jaarstukken 2023 dienen vóór 15 juli 2024 bij de provincie te worden aangeleverd.

Beoogd effect
De functie van de jaarstukken is vooral gelegen in verantwoording, controle en décharge. Met het voorleggen van de jaarstukken en het geven van toelichtingen daarbij legt het college verantwoording af over het gevoerde beleid. De jaarstukken bieden de gemeenteraad de gelegenheid haar controlerende taak uit te voeren. De raad kan op grond van art. 199 Gemeentewet overgaan tot décharge van de leden van het college ten aanzien van het gevoerde financiële beleid.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Programmabegroting 2023; 10 november 2022
Voorjaarsnota 2023 / Eerste Bestuursrapportage 2023; 6 juli 2023
Tweede Bestuursrapportage 2023; 9 november 2023

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De jaarstukken 2023 vast te stellen
Argumenten	
1.1	Met de Jaarstukken 2023 legt het college verantwoording af over de uitvoering van de programmabegroting 2023
	In de Programmabegroting 2023 staat wat de gemeente wilde bereiken in 2023 en wat de gemeente/het college daarvoor zou gaan doen met de bijbehorende financiële kaders. Tijdens het begrotingsjaar heeft het college de raad geïnformeerd over de voortgang in de Eerste Bestuursrapportage 2023 en de Tweede Bestuursrapportage 2023. Ook is de begroting 2023 hierop aangepast. Met de Jaarstukken 2023 legt het college verantwoording af en laat het zien wat de gemeente in 2023 heeft bereikt, wat de gemeente daarvoor heeft gedaan en wat dat heeft gekost.
Beslispunt	
2	Het jaarrekeningresultaat 2023 van 17,419 miljoen euro te onttrekken aan de algemene dekkingsreserve.
Argumenten	
2.1	Het jaar 2023 is afgesloten met een tekort van 17,419 miljoen euro. Dit tekort wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door lagere inkomsten uit het gemeentefonds (42 miljoen euro).
	De omvang van het tekort op het gemeentefonds (zie raadsbrief) is pas laat bekend geworden. Daardoor was het niet meer mogelijk om noodzakelijke maatregelen te treffen om bij te sturen. Als het resultaat gemeentefonds buiten beschouwing wordt gelaten hadden we dit jaar afgesloten met een positief saldo van 25 miljoen euro. De kengetallen uit de jaarstukken laten nog een gezonde financiële positie zien.

Financiën

Het nadeel op het gemeentefonds is bepalend voor het uiteindelijk negatieve resultaat. Het saldo bestaat verder uit plussen en minnen op de verschillende programma's. De grootste nadelige afwijkingen zijn er voor de programma's:

- Werk en Inkomen (energietoeslag, toenemend gebruik participatiewet en lagere kosten re-integratie),
- Algemene middelen (begrotingsfout gemeentefonds, extra inkomsten toeristenbelasting en OZB) en
- Overhead (extra capaciteit juridische dossiers, toename ziekteverzuim en capaciteit op projecten).

De voordelen zijn te vinden op de programma's:

- Ruimtelijke ontwikkeling (hogere meerwaardeafdracht woningbouwcorporaties, afkoop erfpacht, incidentele verkoop, vrijval uit reserve Betaalbaar wonen en RSU),
- Onderwijs (huisvestingsprogramma, minder bijdragen voor behoud onderwijsprofessionals en bijdrage tijdelijke huisvesting) en
- Maatschappelijke ondersteuning (Beschermd wonen en opvang Oekraïne).

Vervolg

Na vaststelling van de Jaarstukken 2023 zenden wij deze stukken naar de Provincie.

Participatie
Op dit voorstel heeft geen participatie plaatsgevonden.

Communicatie
De Jaarstukken 2023 en bewonerssamenvatting worden online gepubliceerd.

Niet Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is niet van toepassing omdat dit een raadsvoorstel betreft over de vaststelling van de gemeentelijke rekening (artikel 1:2 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Jaarstukken 2023

Bijlagen informatief
- Bewonerssamenvatting 2023
- GEHEIM Investeringsstaten bij Jaarstukken 2023
- Subsidiemonitor

Gemeente Utrecht

Jaarstukken 2023

Colofon

Jaarstukken 2023

Uitgave
Gemeente Utrecht

Fotografie
Thomas Duiker (coverfoto)

Informatie
Gemeente Utrecht
Bedrijfsvoerings- en strategienetwerk
Afdeling FIJ
Postbus 16200
3500 CE Utrecht

www.utrecht.nl/jaarstukken
finutrecht@utrecht.nl

Inhoudsopgave

Colofon ... 2
Algemeen ... 5
Organisatiestructuur ... 6
Kerncijfers gemeente Utrecht ... 8
Leeswijzer ... 9
Bestuurlijke hoofdlijn ... 11
Deel 1 Jaarverslag ... 19
Programma's ... 20
Bewoners en Bestuur ... 21
Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed ... 36
Duurzaamheid ... 61
Bereikbaarheid ... 80
Openbare ruimte en groen ... 99
Economie & Werkgelegenheid voor iedereen ... 117
Werk en Inkomen ... 125
Onderwijs ... 137
Ondersteuning op maat ... 153
Volksgezondheid ... 188
Veiligheid ... 199
Cultuur ... 210
Samenleven en Sport ... 221
Utrechts Vastgoed ... 241
Algemene middelen ... 250
Overhead ... 255
Vennootschapsbelasting ... 259
Paragrafen ... 261
Weerstandsvermogen en risicobeheersing ... 262
Onderhoud Kapitaalgoederen ... 271
Investeringen ... 277
Af te sluiten investeringsprojecten ... 295
Financiering ... 298
Bedrijfsvoering ... 309
Verbonden Partijen ... 321
Grondbeleid ... 353
Lokale heffingen ... 356

Wet Open overheid ... 364
Deel 2 Jaarrekening ... 367
Jaarrekening ... 368
Baten en lasten ... 369
Overzicht baten en lasten ... 369
Toelichting baten en lasten ... 373
Incidentele baten en lasten ... 385
Balans ... 400
Toelichting op de balans ... 411
Reserves ... 443
Voorzieningen ... 479
Borgstellingen ... 488
Rechtmatigheidsverantwoording ... 492
Begrotingsrechtmatigheid ... 494
Herleiding EMU-saldo uit balans ... 508
Kasstroomoverzicht ... 509
Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen ... 511
Bijlagen ... 527
Externe subsidieprogramma's ... 538
Bijlage kostendekkendheid Tarieven en Leges ... 547
Verplichte BBV indicatoren ... 556
Subsidies ... 559
Subsidieverantwoording per doelstelling en ontvanger ... 579
Subsidieverantwoording per ontvanger ... 617
Verklarende woordenlijst ... 664

Algemeen

Organisatiestructuur

Stand per 31 december 2023

Gemeente Utrecht

Organisatiestructuur

Concernmanager Strategie en Public Affairs: Sanne van den Broek
Concernmanager Informatie & Proces: Dennis Kerssens
Concernmanager Mens en Organisatie: Klaske de Jonge
Concernmanager Financiën, Inkoop en Juridische Zaken: Rob Sijm (a.i.)
Concernmanager Marketing en Communicatie: Hanneke de Korte
Concernmanager Control: Katie Zwetsloot

Concerndirectie
- Gemeentesecretaris/Algemeen Directeur, Michiel Ruis
- Concerndirecteur Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen, Ronald Venderbosch
- Concerndirecteur Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen, Berend de Vries
- Concerndirecteur Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen – Bedrijfsvoering en dienstverlening, Vacant

BSN	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk	OOV	Openbare Orde en Veiligheid
CM	Concernmanager	VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
GS/AD/DR	Gemeentesecretaris/Algemeen directeur/Directieraad	W&I	Werk en Inkomen
MO	Maatschappelijke Ontwikkeling	CZ	Culturele Zaken
OOR	Ontwikkelorganisatie Ruimte		
PBZ	Publiekszaken		
RO	Raadsorganen		
B	Stadsbedrijven		
VGU	Vastgoedorganisatie Utrecht		
VG	Volksgezondheid		

Organisatiestructuur

Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk

- Aansturing door Algemeen Directeur, Michiel Ruis
- Aansturing door Concerndirecteur Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen – Bedrijfsvoering & dienstverlening: Vacant
- Aansturing door Concerndirecteur Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen: Ronald Venderbosch
- Aansturing door Concerndirecteur Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen: Berend de Vries

Kerncijfers gemeente Utrecht

Per einde kalenderjaar	2021	2022	2023
Sociale structuur			
Aantal inwoners	361.742	367.984	374.374
Waarvan percentage 0-29 jaar	43	43	43
Waarvan percentage 30-64 jaar	46	46	46
Waarvan percentage 65+ jaar	11	11	11
Aantal banen/werkzame personen [#1]	288.230	301.700	317.470
Fysieke structuur			
Oppervlakte land in hectare [#2]	9.377	9.377	9.377
Bevolking per vierkante kilometer land	3.858	3.924	3.992
Woningen per vierkante kilometer land	1.732	1.764	1.782
Aantal woningen [#3]	162.450	165.399	167.123
Waarvan % koopwoningen [#4]	45,3	44,3	44,1
Gemiddelde woningbezetting (= bevolking in woningen / bewoonde woningen) [#5]	2,3	2,3	2,3
Financiële structuur (bedragen zijn in miljoenen euro's)			
Rekening			
Totaal lasten	1.561	1.755	1.888
Algemene Uitkering Gemeentefonds	838	970	967
Totaal reserves	798	796	777
Totaal voorzieningen [#6]	63	71	73

[1] Bron: Provinciaal Arbeidsplaatsen Register (PAR) met de stand per 1 april. Het aantal banen is uitgedrukt in het aantal fulltime en parttime werkzame personen, inclusief uitzendkrachten, bij bedrijven en instellingen. Cijfers van voorgaande jaren worden jaarlijks bijgesteld.

[2] Bron: CBS Statline

[3] Bron: Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG).

[4] Bron: BghU en BAG. In de eigendomgegevens van eind 2023 is 44,1% koopwoning en 54,5% huurwoning; van de overige 1,4% is de eigendomssituatie onbekend. Het % koopwoning van eind 2023 is nog onbekend.

[5] Bron: BAG en BRP. Het cijfer geeft de gemiddelde woningbezetting van bewoonde woningen en wooneenheden die onder de woningtelling vallen.

[6] Bron: Voorzieningen passivazijde.

Leeswijzer

In deze leeswijzer lichten we kort de onderdelen van de Jaarstukken 2023 van de gemeente Utrecht toe.

Met de jaarstukken legt het college van Burgemeester en Wethouders verantwoording af aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid en de daarmee samenhangende financiën. Wij laten zien wat we in 2023 hebben bereikt, wat we daarvoor hebben gedaan en wat dat heeft gekost.
De Jaarstukken 2023 bestaat uit een hoofdlijn, het jaarverslag en de jaarrekening. Bij het opstellen van de jaarstukken volgen wij de instructie van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten en de financiële verordeningen.
Ten opzichte van de jaarstukken 2022 zijn er diverse aanpassingen aangebracht in het kader van leesbaarheid en stuurbaarheid. Hiermee zijn we gestart bij de Programmabegroting 2023 en wij zijn verplicht voor de jaarstukken de opzet van de Programmabegroting 2023 te volgen.

Algemeen

Hier vindt u, naast algemene informatie over de gemeente Utrecht en de stad, de bestuurlijke en financiële hoofdlijn van de jaarstukken.
In de bestuurlijke hoofdlijn kijken we terug op 2023, het eerste volledige jaar van dit college. Langs de lijnen van het Coalitieakkoord wordt verteld hoe we aan de slag zijn gegaan met de belangrijkste onderwerpen. Daarnaast wordt in de financiële hoofdlijn, het resultaat per programma, de rechtmatigheids-verantwoording en de actuele financiële positie toegelicht.

Jaarverslag

Het jaarverslag is opgebouwd uit programma's en paragrafen.

1. Programma’s
De programma’s beschrijven het werkveld van de gemeente. U vindt hier per programma antwoorden op de vragen:

- Wat hebben we bereikt?
- Wat hebben we gedaan?
- Wat heeft dat gekost?

Bovenstaande vragen zijn in lijn met de Programmabegroting 2023. Hiermee wordt er verantwoording afgelegd over in hoeverre de voorgenomen activiteiten zijn uitgevoerd en de doelen zijn bereikt. Activiteiten uit het Coalitieakkoord zijn geoormerkt met een In het onderdeel ‘Wat hebben we bereikt?’ zijn effectindicatoren opgenomen. Op de website zijn deze uitgebreider toegelicht. Voor de verwijzingen naar de Inwonersenquête is hier een link opgenomen naar de website van de 'De Utrecht Monitor'. Dit is een webpublicatie van de afdeling Onderzoek & Advies die we jaarlijks in mei updaten met de nieuwste cijfers en ontwikkelingen in de stad.
Binnen het onderdeel ‘Wat heeft dat gekost’ in de Programma's, wordt een onderscheid gemaakt tussen de baten en lasten. Indien er op een doelstelling geen mutatie is geweest wordt deze niet weergegeven. Vervolgens wordt per programma een overzicht gegeven van risico’s, investeringen, de verbonden partijen die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen, de subsidies en het beleid dat ten grondslag ligt aan de doelstellingen in het programma.

2. Paragrafen
Het jaarverslag bevat naast de verantwoording over de uitvoering van de programma's ook een toelichting op programma overstijgende onderwerpen, zoals investeringen die de gemeente heeft gedaan of van plan is te doen. Een deel van deze paragrafen zijn verplicht vanuit het Besluit Begroting

en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV art. 9 lid 2). De paragraaf Investeringen is niet verplicht.

Jaarrekening

Dit is de financiële verantwoording, of te wel het huishoudboekje van de gemeente Utrecht. Hier vindt u de financiële cijfers met een uitgebreide onderbouwing en een toelichting op hoe de gemeente er financieel voor staat.
De accountant controleert de jaarrekening en oordeelt of het jaarverslag in lijn is met de jaarrekening. De conclusies die volgen uit de controle legt de accountant vast in de controleverklaring. Deze is opgenomen in bijlage 2.

Bijlagen

Naast de controleverklaring van de accountant zijn bijlagen over externe subsidieprogramma's en verstrekte subsidies opgenomen en wordt ingegaan op de kostendekkendheid van de tarieven en leges. Daarnaast is de opvolging van de bevindingen van de rekenkamertoetsen en de raadstoetsen opgenomen bestaand de overige bijlagen uit (toelichtingen op) financiële overzichten op detailniveau.

Afrondingen

De cijfers die in deze jaarstukken zijn verwerkt komen direct uit de boekhouding van de gemeente. Daar staan de getallen genoteerd tot op 2 cijfers achter de komma. Voor de leesbaarheid worden de cijfers in de jaarstukken afgerond op 1.000-tallen. Hierdoor kan het voorkomen dat er afrondingsverschillen bestaan in tellingen, deze zijn beperkt (verschillen van 1 à 2).

Bestuurlijke hoofdlijn

In deze Jaarstukken 2023 kijken we terug op 2023, het eerste volledige jaar van dit college. Een jaar waarin we aan de slag zijn gegaan met de 3 belangrijkste onderwerpen uit het coalitieakkoord: kansengelijkheid, betaalbaar wonen en klimaat. Dit doen we voor een levendige en leefbare stad.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Ons beleid en onze financiën worden van buitenaf beïnvloed. We hebben te maken met constant veranderende maatschappelijke en financiële ontwikkelingen. De krappe arbeidsmarkt was ook in 2023 een uitdaging, zowel voor onze ambtelijke capaciteit als bij onze partners en leveranciers. Dit heeft dan ook een effect gehad op het later realiseren van projecten en oplopen van wachtlijsten.

We zagen een aantal ontwikkelingen die (wereldwijd) polariserend werkten en ook doorwerken in onze stad, met name de gevolgen van de conflicten in het Midden-Oosten en de oorlog in Oekraïne. De vluchtelingenstroom resulteerde zowel landelijk als voor Utrecht in de uitdaging om voldoende opvang voor de vluchtelingen te organiseren.

De maatschappelijk economische onzekerheid is gedurende 2023 afgenomen. Maar de stijgende (energie)prijzen en rente hebben invloed gehad op de stad, onze partners en inwoners. Door de gestegen rente en prijzen van bouwmaterialen zien we dat de woningbouwontwikkelingen in 2023 vertragen.

Net zoals in andere gemeenten staat het tijdig bieden van jeugdhulp onder druk. De vraag naar jeugdhulp was ook in 2023 nog steeds groot, de kosten van jeugdhulp stegen en de arbeidsmarkt knelde. Ook is er een toenemende druk op zorg en ondersteuning vanuit de Wmo.

Wat hebben we in 2023 gerealiseerd?

Het jaar 2023 stond naast de uitvoering van onze reguliere taken in het teken van de speerpunten uit de Begroting 2023 en het coalitieakkoord. Hieronder noemen we concrete voorbeelden van wat we in 2023 hebben opgestart, uitgevoerd en gerealiseerd.

Kansengelijkheid

Het gaat goed met Utrecht, maar niet met iedereen en niet overal. Daarom investeren wij ongelijk in gelijke kansen. We willen onder ander alle kinderen in de stad een gelijke kans bieden om zich te kunnen ontwikkelen.

- Voor de basis- en voortgezet onderwijsscholen in wijken Overvecht, Zuidwest en Noordwest zijn we gestart met ‘een rijke schooldag’ t. Naast het regulier curriculum worden extra activiteiten aangeboden zoals sport, cultuur en huiswerkbegeleiding. We doen dit samen met partners in de UOA en andere partners in de stad.
- Voor de uitvoering van de jeugdwet en de WMO, werkten we ook dit jaar met partners aan goede zorg en ondersteuning voor jeugdigen, gezinnen en andere inwoners en aan het vraagstuk hoe we dit in de toekomst kunnen blijven doen nu deze zorg onder druk staat.
- In 2023 is de aanpak Kansrijke Start uitgebreid naar 8 wijken met geboortenetwerken en is het aantal prenatale huisbezoeken door de Jeugdgezondheidszorg toegenomen.
- Om jongeren en hun omgeving te stimuleren met elkaar in gesprek te gaan over mentale gezondheid was er de campagne ‘Unbox jezelf en Unbox een ander’.
- Om de gevolgen van de stijgende energielasten het hoofd te bieden, is aan duizenden inwoners (incl. studenten) een energietoeslag verstrekt. De gevolgen voor met name gezinnen

met kinderen zijn verzacht door onder andere het verstrekken van kledingpassen en het verhogen van het U-pastegoed voor kinderen van twaalf tot achttien jaar. Voor maatschappelijke instellingen en bedrijven zijn subsidieregelingen opgesteld om de piek van de prijsstijgingen te compenseren.
- We hebben een studentsaneringskrediet gerealiseerd, waardoor ook studenten die niet kunnen werken een schuldregeling kunnen starten. Met onze campagne ‘weet waar je recht op hebt’ hebben we ons ingezet voor het vergroten van het bereik van onze regelingen.
- De uitvoering van de Veiligheidsagenda richtte zich op de aanpak van ondermijnende criminaliteit (nota Grenzen Stellen Perspectief Bieden) en casuïstiek (op persoonsniveau) in de wijken.
- Samen met onze partners werkten we samen om de digitale weerbaarheid te vergroten, zodat we als samenleving beter bestand zijn tegen cyberincidenten.

Aanpakken woningnood

We vinden het belangrijk dat iedereen die dat wil in onze stad een passende woning kan vinden. De druk op wonen blijft hoog. Daarom hebben wij ons het afgelopen jaar onverminderd ingezet om de schaarste te verminderen en voldoende woningen van goede kwaliteit te (laten) bouwen die ook betaalbaar zijn voor mensen met een laag of gemiddeld inkomen.

- We hebben een start gemaakt met de bouw van 3.870 woningen.
- De bouw van het eerste project flexwoningen (Pagelaan) is gestart.
- Om wonen in de stad zoveel mogelijk toegankelijk en betaalbaar te houden, hebben we instrumenten geïmplementeerd om slecht verhuurderschap en leegstand aan te pakken, het beleid voor opkoopbescherming aangescherpt en de herziene Huisvestingsverordening opgesteld met aandacht voor de specifieke doelgroepen zoals buurtvoorrang en voorrang vitale beroepen. Ook stimuleren we woningdelen en hospita verhuur.

Tegengaan klimaatcrisis

We willen met investeringen in duurzame energieproductie- en besparing en in duurzaam (openbaar) vervoer een maximale bijdrage leveren aan het tegengaan van de klimaatcrisis.

- Mede door de hoge gasprijs heeft het programma Duurzame energieproductie een flinke boost gekregen. Zo zijn in 3.000 tot 5.000 woningen energiebesparende maatregelen toegepast, onder andere 1.115 huurwoningen zijn sneller geïsoleerd met middelen van het Rijk.
- Met een voucherregeling voor het MKB zijn 105 bedrijven geholpen bij het isoleren van hun pand.
- Het pand Sportcampus is energieneutraal (ENG) opgeleverd en MFA Het Zand bijna energieneutraal (BENG) opgeleverd.
- Voor het programma ‘aanpassen energie-infrastructuur aan duurzame bronnen’ zijn op diverse vlakken stappen gezet zoals bijvoorbeeld een verkenning naar en maatregelen voor oplossingen van netcongestie.
- In een aantal buurten is met de Buurtaanpak Aardgasvrij gestart
- Het eerste zonnepark Meijewetering is geopend.

Een levendige en leefbare stad

We willen onze stad in balans ontwikkelen met voldoende en kwalitatief goede voorzieningen, zodat iedereen gezond en prettig kan leven in de stad.

- We hebben gewerkt aan integrale projecten openbare ruimte.
- We hebben geïnvesteerd in het versterken van de laagdrempelige toegankelijkheid van de buurtvoorzieningen.
- Er zijn nieuwe sport- en beweegplekken gerealiseerd.
- We brachten meer groen aan in straten en buurten en hebben we ruim 1/10 deel van het achterstallig onderhoud weggewerkt.
- We herstelden meer dan 100 meter wal- en/of kluismuur.
- Er is gewerkt aan oplossingen voor de toekomstige tekorten aan stallingsruimte voor fietsen rondom stations.
- In 2023 hebben we concrete stappen gezet in het creëren van passend cultuuraanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen. Dit is in de Cultuurnota 2025-2028, de Nachtvisie en beleidsnota nachtcultuur, vastgelegd. Daarbij hebben we letterlijk ruimte gemaakt voor 'nieuwe' kunstdisciplines en jonge makers.
- Het monument voor het slavernijverleden is opgeleverd,
- Onze dienstverlening aan ondernemers zetten we voort via programma's als Morgen Mooier Maken, Ondernemer Centraal.
- Via EFRO-middelen (EU) en de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij ROM Utrecht Region investeerden we in 10 innovatie-initiatieven en15 veelbelovende Utrechtse startups.
- Naast het faciliteren van evenementen, via onder meer het evenementenfonds, zijn we ook gestart met het ontwikkelen van locatieprofielen voor evenementen.

Sterke goede uitvoering en contact met de stad

We werken aan het verbeteren van de menselijke maat in de gemeentelijke organisatie om de uitvoering te verbeteren.

- We hebben geïnvesteerd in het aantrekken en behouden van medewerkers
- Om de kwaliteit van de politieke besluitvorming te verbeteren heeft de raad in 2023 de Beleidsnota Standaard voor de beleidscyclus vastgesteld. Deze cyclus zorgt voor politieke aansturing van het beleid en maakt het mogelijk om publiek verantwoording af te leggen. Deze nota geeft houvast voor het opstellen, kaderstellen, controleren en evalueren van beleid.
- Om contact blijven te houden met de stad stelden wij buurtagenda's op voor 6 buurten, ontwikkelden wijde hoofdlijn voor de herijking Samen stad maken en organiseerden wij het eerste Utrechtse burgerberaad.
- In de zomer 2023 is het Ombudsloket geopend. Dit is een onafhankelijk loket voor inwoners die zich niet gehoord voelen of een klacht hebben over de gemeente.

Wat heeft het gekost?

Het jaar 2023 is afgesloten met een tekort van 17,419 miljoen euro. Dit tekort wordt veroorzaakt door lagere inkomsten uit het gemeentefonds daarover hebben wij u in februari geïnformeerd in de raadsbrief: Groter tekort op inkomsten vanuit het Rijk. Indien het resultaat van gemeentefonds buiten beschouwing wordt gelaten hadden we dit jaar afgesloten met een positief saldo van 27 miljoen euro. De kengetallen uit de jaarstukken laten nog een gezonde financiële positie zien.

Resultaat per programma

Het nadeel op het gemeentefonds is bepalend voor het uiteindelijk negatieve resultaat. Het saldo bestaat echter uit plussen en minnen op de verschillende programma's. Hieronder staan een aantal majeure ontwikkelingen benoemd die een groot deel van het resultaat verklaren.

Nadelig resultaat

20,2 miljoen euro **Werk en Inkomen:**

De uitbetaling van de energietoeslag (15,4 miljoen euro) heeft eind 2023 plaatsgevonden, de compensatie van het Rijk staat overeenkomstig BBV-regelgeving verantwoord op het programma Algemene middelen. Ook is er sprake van toenemend gebruik Participatiewet (7,4 miljoen euro) en zijn er lagere de kosten voor re-integratie (2,1 miljoen euro voordeel).

28,3 miljoen euro **Algemene middelen:**

De inkomsten uit het gemeentefonds zijn lager (40,6 miljoen euro) dan eerder geprognotiseerd. Vanuit de september- en decembercirculaire resulteert per saldo een klein voordeel. Daartegenover staan extra inkomsten uit toeristenbelasting en OZB 2023 en voorgaande jaren (10,8 miljoen voordelig). En een positief saldo op stelposten en leningen (1,5 miljoen euro voordelig).

8,6 miljoen euro **Overhead:**

Extra inzet van capaciteit op juridische dossiers en om te voldoen aan wettelijke termijnen bezwaar- en beroep en WOO (3,1 miljoen euro). Daarnaast zijn extra kosten gemaakt in verband met ziekteverzuim en extra capaciteit op projecten (6,6 miljoen euro).

Voordelig resultaat

15,1 miljoen euro **Ruimtelijke ontwikkeling:**

Extra inkomsten ontvangen voor meerwaardeafdracht woningbouwcorporaties (3,8 miljoen euro), afkoop van erfpacht (4,2 miljoen euro) en een incidentele verkoop (3,3 miljoen euro). De reservering uit reserve Betaalbaar wonen is niet ingezet (3,3 miljoen euro) en de vallen de kosten voor de uitvoering van de RSU lager uit (4,7 miljoen euro).

9,0 miljoen euro **Onderwijs:**

Door vertraagde oplevering van het huisvestingsprogramma is een voordeel op de kapitaallasten (5,0 miljoen euro) ontstaan. Daarnaast zijn lagere aanvragen voor bijdragen voor behoud onderwijsprofessionals (2,5 miljoen euro) en hebben we een bijdrage ontvangen voor tijdelijke huisvesting ISU (2,1 miljoen euro).

13,9 miljoen euro **Maatschappelijke ondersteuning:**
Dit betreft nog niet bestede rijksinkomsten beschermd wonen (7,3 miljoen euro), hoger tegemoetkoming kosten opvang Oekraïne (4,6 miljoen euro).

Het resultaat per programma staat in de onderstaande tabel weergegeven.
Toelichtingen op deze afwijkingen staan per programma onder het kopje 'Wat heeft het gekost?' toegelicht.

Tabel: Resultaat per programma

x € 1.000

Programma	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Bewoners en Bestuur	48.203	47.511	692
Ruimtelijke ontwikkeling,wonen & erfgoed	1.620	-13.506	15.126
Duurzaamheid	22.891	23.283	-392
Bereikbaarheid	9.336	8.749	587
Openbare ruimte en groen	74.516	78.603	-4.087
Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen	22.036	22.400	-364
Werk en Inkomen	97.512	117.731	-20.219
Onderwijs	103.955	94.914	9.041
Ondersteuning op maat	356.865	342.962	13.903
Volksgezondheid	30.044	29.752	292
Veiligheid	63.738	62.907	831
Cultuur	62.346	61.482	864
Samenleven en Sport	80.300	78.341	1.959
Utrechts Vastgoed	13.424	12.170	1.254
Algemene middelen	-1.210.563	-1.182.302	-28.261
Overhead	223.526	232.126	-8.600
Vennootschapsbelasting	250	298	-48
Totaal	**-0**	**17.419**	**-17.419**

Rechtmatigheidsverantwoording

In deze jaarstukken is voor het eerst een rechtmatigheidsverklaring opgenomen. Met deze verklaring legt het college verantwoording af over de financiële rechtmatigheid van de uitgevoerde activiteiten. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Op basis van interne controles wordt vastgesteld in welke mate de uitvoering rechtmatig heeft plaatsgevonden conform de geldende externe en interne wet- en regelgeving. De toets bestaat uit drie onderdelen:

- Voorwaardencriterium: zijn de externe en interne regelgeving nageleefd conform door raad vastgestelde normenkader
- Begrotingscriterium: zijn de afwijkingen op lasten en baten gerealiseerd ten opzichte van de vastgestelde begroting rechtmatig volgens de door de raad vastgestelde beoordelingscriteria
- Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium: betreft het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk bij de bestedingen van de overheidsgelden en gemeentelijke eigendommen.

De verantwoordingsgrens heeft uw raad vastgesteld op 1,5% van de totale lasten, inclusief toevoegingen aan reserves. Voor 2023 is deze grens 30,88 miljoen euro.

Op basis van de grondslagen uit de kadernota Rechtmatigheid 2023 is voor 51,5 miljoen euro aan onrechtmatigheden geconstateerd. De begrotingsrechtmatigheid heeft hierin het grootste aandeel.

Na toetsing op basis vastgestelde criteria, uit de financiële verordening en de interne richtlijnen, wordt alsnog het grootste deel van de afwijkingen (35,8 miljoen euro) rechtmatig. Daarmee komt het saldo van de onrechtmatigheden uit op 15,7 miljoen euro. Dit is 0,83% van de totale lasten en valt ruim binnen de grens van 1,5%.

Een belangrijke afwijking binnen de begrotingsrechtmatigheid wordt veroorzaakt door de late toekenning van middelen om de energietoeslag uit te keren (15,4 miljoen). Deze middelen, die volledig werden vergoed door het Rijk, kwamen zo laat beschikbaar, dat we daardoor de begroting niet meer tijdig konden aanpassen. Ook is er sprake van een hogere besteding op een krediet van circa 3,1 miljoen euro.

Ten aanzien van het voorwaardencriterium heeft het college aan de hand van uitgevoerde verbijzonderde interne controles geconstateerd dat bij inkoop en aanbesteden in totaal bijna 5 miljoen euro aan onrechtmatigheden heeft plaatsgevonden op een totaal van bijna 852 miljoen euro aan bestedingen op diensten/ leveringen, werken en inhuur. Dit is een forse afname ten opzichte van 2022 (circa 11 miljoen euro aan onrechtmatigheden).

Ten aanzien van het misbruik en oneigenlijk-gebruik criterium zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor door de raad gestelde grens maar als we de acceptabele overschrijdingen op de lasten buiten beschouwing laten, is de beoordeling dat we ruimschoots binnen de verantwoordingsgrens zijn uitgekomen.

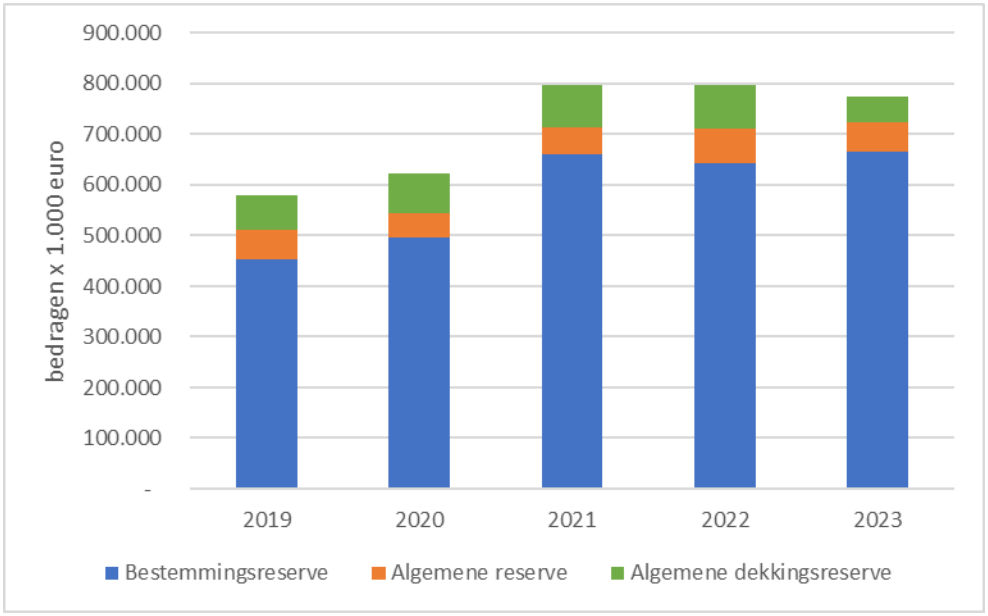
Actuele financiële positie

De financiële positie geeft een indruk van de financiële flexibiliteit van Utrecht: zijn er voldoende financiële buffers of bijsturingsmogelijkheden om risico's of tegenvallers op te vangen. De normen voor de indicatoren zijn door de provincie, onze toezichthouder, vastgesteld.

Reserves

Reserves zijn bedoeld om geld voor een langere termijn te reserveren, met als doel om bijvoorbeeld risico's af te dekken of om een piek in de kosten over meerdere jaren te verdelen. De reservepositie is afgenomen, maar beweegt zich op een stabiel niveau.

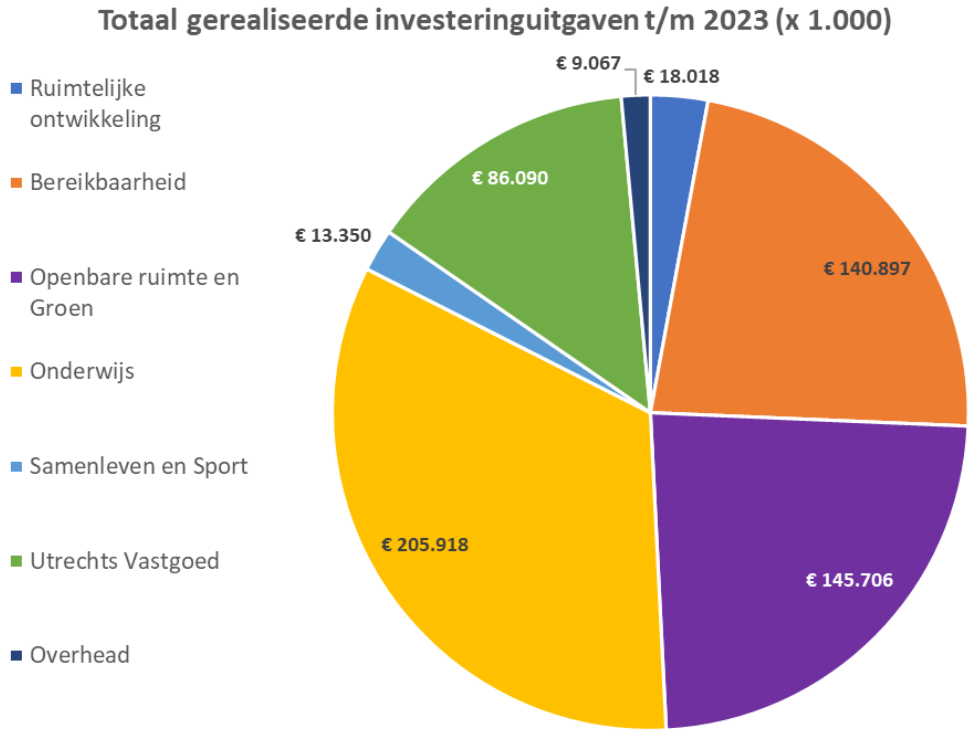
Grafiek: Omvang per soort reserve

Investeringen in onze stad en inwoners

We investeren jaarlijks vele miljoenen euro's in de groei van onze stad en om de stad in goede staat te houden en te verbeteren. In de actuele begroting 2023 is voor 1.770,7 miljoen euro aan investeringen in uitvoering opgenomen. Tot en met het jaar 2023 is er een bedrag van 619,0 miljoen euro gerealiseerd aan uitgaven op de begrote investeringen. Deze uitgaven zijn als volgt verdeeld over de verschillende programma's:

Grafiek: Totaal gerealiseerde investeringsuitgaven t/m 2003

Wendbaarheid
De wendbaarheid van de gemeente geeft de flexibiliteit aan van de gemeente om snel in te kunnen spelen op de actuele ontwikkelingen. De kengetallen die samen een beeld geven over de wendbaarheid zijn in deze jaarstukken op niveau gebleven en daarmee als gezond aan te merken. Aandachtspunt voor toekomstige jaren is het structurele begrotingstekort en het benodigde evenwicht tussen de structurele inkomsten en uitgaven. In de komende voorjaarsnota en begroting worden voorstellen gedaan om het structurele tekort op te lossen en daarmee een structureel gezonde financiële positie te realiseren.

Weerbaarheid
De waardering van de kengetallen is verbeterd. De gemeentelijke woonlasten blijven boven het landelijke gemiddelde. Daardoor is er minder ruimte in de onbenutte belastingcapaciteit ten opzichte van het landelijk gemiddelde om in financieel weerbarstige tijden bij te kunnen sturen aan de inkomstenkant van de begroting. Deze bijsturing kan onderdeel uitmaken van besluitvorming over de voorjaarsnota en begroting.

Verloop kengetallen
In onderstaand overzicht staan de verplichte BBV-indicatoren en ratio Weerstandsvermogen opgenomen. Een nadere toelichting en duiding per indicator staat in de desbetreffende paragraaf opgenomen.

BBV verplichte kengetallen	Verslag 2022	Begroting 2023	Verslag 2023	
Wendbaarheid				
Ratioweerstandsvermogen	1,16	1,00	1,17	Gezond
Solvabiliteitsratio	38,20%	31,80%	32,50%	Neutraal
Kengetal grondexploitatie	4,20%	14,10%	6,30%	Gezond
Structurele exploitatieruimte	1,25%	2,10%	-1,18%	Risicovol
Weerbaarheid				
Netto schuldquote	60,40%	80,00%	69,20%	Gezond
Nettoschuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	58,90%	78,10%	67,60%	Gezond
Belastingscapaciteit Woonlasten meerpersoonshuishoudens	109,20%	110,40%	112,40%	Risicovol
Belastingcapaciteit Woonlasten eenpersoonshuishoudens	PM	PM	PM	Risicovol

Deel 1 Jaarverslag

Programma's

Bewoners en Bestuur

Portefeuillehouder(s):
Sharon Dijksma, Rachel Streefland, Eva Oosters, Dennis de Vries en Linda Voortman

Ambitie:
We zorgden voor betrouwbare dienstverlening aan en rechtvaardige behandeling van iedereen die in Utrecht woont en werkt.

Bewoners zetten zich op allerlei manieren in voor elkaar en voor hun omgeving; in de straat of buurt, in de stad of op een bepaald onderwerp. Inwoners, ondernemers en organisaties praten en denken mee over ontwikkelingen in de stad. De gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders betrekken deze inbreng bij hun besluiten. De Utrechter staat centraal in onze dienstverlening. We zijn toegankelijk, bereikbaar, in contact en in gesprek met inwoners, ondernemers en organisaties. Onze basisregistratie personen is betrouwbaar en actueel. Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen is ons inhoudelijk kompas in de samenwerking met partners lokaal, regionaal, landelijk en internationaal.

Wat hebben we bereikt?

Doelstelling 1: Bovengemeentelijke Utrechtse belangen

We vertegenwoordigen de belangen van Utrecht in het perspectief van Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen. We hebben anderen nodig om onze doelen te bereiken. De regionale verstedelijkingsopgave brengen we met urgentie onder de aandacht van de landelijke politiek als Metropool regio Utrecht. We zetten Utrecht wereldwijd op de kaart met onze inzet op de thema's klimaat en gezondheid.

Wat hebben we bereikt in 2023?

- In 2023 hebben we de zichtbaarheid van de MRU en de Utrechtse regionale belangen in Den Haag vergroot en hebben we er o.a. samen met de G4 voor gezorgd dat de grootstedelijke aandachtspunten op het gebied van kansengelijkheid, veiligheid, financiën en verstedelijking een plek hebben gekregen in een flink aantal verkiezingsprogramma's voor de Tweede Kamer verkiezingen.
- Op Europees en internationaal niveau hebben we Utrecht stevig gepositioneerd op het gebied van klimaat en gezondheid, o.a. door middel van het verzilveren van bestuurlijke posities bij ICLEI, POLIS en de VN.

Doelstelling 2: Raad en college vormen het stadsbestuur

De raad stelt de kaders, heeft budgetrecht en controleert het gevoerde collegebeleid en de uitvoering. De griffie ondersteunt de gemeenteraad. Het college van B&W voert het dagelijks bestuur van de stad en werkt daarbij samen met bewoners, ondernemers en partners op lokaal, regionaal, (inter)nationaal niveau. Voordat college en raad beslissen over plannen van de stad, willen zij weten hoe Utrechters hierover denken. De ambtelijke organisatie adviseert het bestuur over te voeren beleid en zorgt voor de uitvoering van gemeentelijke taken.

Wat hebben we bereikt in 2023?

- De voorstellen aan het college van B&W en de gemeenteraad zijn helder en integraal. In de voorstellen zijn relevante belangen en de afweging daarvan in beeld, evenals argumenten en risico's. Hierdoor vindt bestuurlijke besluitvorming plaats op basis van goede informatievoorziening.
- De besluitvorming van de raad is openbaar en goed te volgen. De werkwijze van de raad biedt kansen voor inwoners om van zich te laten horen en houdt er rekening mee dat het raadslidmaatschap voor iedereen toegankelijk moet zijn.
- Het Utrechts Ombudsloket startte op 1 september 2023. Het loket is er voor inwoners en ondernemers die een klacht hebben over de gemeente maar niet weten waar ze terecht kunnen, of zich niet gehoord voelen.

Doelstelling 3: Betrokken Utrechters

Utrechters zijn actief in de eigen omgeving en/of oefenen invloed uit op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering in hun buurt, wijk en/of stad.

Wat hebben we bereikt in 2023?

- Hoofdlijn herijking Samen stad maken, met daarin het kompas voor zeggenschap.
- 1e burgerberaad.
- 21.730 online reacties op 60 projecten via DenkMee.
- 1.111 initiatieven ondersteund uit het Initiatievenfonds.
- 2 nieuwe wijkplatforms in oprichting.
- 6 buurtagenda's voor 6 buurten.
- 1 keer per maand een wijkspreekuur in alle wijken.

Doelstelling 4: Betrouwbare info en dienstverlening

Als gemeente zijn we toegankelijk en bereikbaar voor inwoners en ondernemers. Wij voelen ons verantwoordelijk voor de vraag van de inwoner en voelen het als onze verantwoordelijkheid dat hij krijgt waar hij recht op. We vervullen ook een poortwachtersfunctie om ervoor te zorgen dat hij niet krijgt waar hij géén recht op heeft. Daarbij werken wij met de menselijke maat en gebaseerd op wederzijds vertrouwen. We benutten de feedback van inwoners voor het continu verbeteren van het werk van de gemeente.

Wat hebben we bereikt in 2023?

Ondanks de grotere vraag naar dienstverlening door onder andere de groei van het aantal nieuwkomers, eerste inschrijvingen en een extra verkiezing, was de dienstverlening aan onze inwoners en ondernemers toegankelijk en bereikbaar. We voerden onze wettelijke taken uit en pasten daarin onze poortwachtersfunctie toe. We benutten doorlopend de feedback van inwoners om zo het werk steeds weer te verbeteren.

Effectindicatoren

In onderstaande tabel zijn de Effectindicatoren opgenomen voor meer gedetailleerde informatie klik hier.

Indicatoren	Nulmeting	Doelstelling 2022	Realisatie 2022	Doelstelling 2023	Realisatie 2023	Doelstelling 2024
Utrechters zijn actief in de eigen omgeving en/of oefenen invloed uit op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering in hun buurt, wijk en/of stad						
Percentage inwoners dat op een of meerdere manieren heeft geparticipeerd om beleid, plannen of activiteiten van de gemeente te beïnvloeden	25% (2021)	23%	--%	--%	**14%**	--%
Percentage inwoners dat het idee heeft dat de gemeente iets heeft gedaan met hun bijdrage om het beleid te beïnvloeden	27% (2010)	40%	--%	--%	**--%**	--%
Percentage inwoners dat een (burger)initiatief heeft genomen	5% (2017)	6%	--%	--%	**2%**	--%
De kwaliteit van de dienstverlening en informatievoorziening aan bewoners is adequaat.						
Klanttevredenheid balie Burgerzaken (schaal 1-10)	N.v.t.	8	8,1	8	**8,4**	8
Klanttevredenheid Klant Contact Centrum (schaal 1-10)	6,8 (2015)	7,6	7,1	7,6	**7,2**	7.6
Digitale klanttevredenheid (schaal 1-10)	6,1 (2015)	7,6	7,6	7,6	**7,4**	7,6
Burgerzaken voldoet aan de kwaliteitseisen op het terrein van beheren van gegevens, processen en privacy-aspecten (auditnorm BZK	90% (2010)	90%	92%	90%	**92,8%**	90%

Toelichting indicatoren

Doelstelling 3: Utrechters zijn actief in de eigen omgeving en/of oefenen invloed uit op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering in hun buurt, wijk en/of stad.

- Indicator percentage inwoners dat op een of andere manier heeft geparticipeerd …:
  De vraagstelling en de antwoordcategorieën in de inwonersenquête 2023 zijn gewijzigd waardoor de waarde van de resultaten niet meer vergelijkbaar is met de voorgaande jaren en er geen streefwaarde was voor 2023. We hebben ook geen streefwaarde voor 2024 omdat we onderzoeken of er een indicator te formuleren is die beter past bij het nieuwe beleid van Samen stad maken. Omdat de Inwonersenquête eens in de twee jaar verschijnt, is er voor 2022 geen gerealiseerde waarde.
- Indicator percentage inwoners dat het idee heeft ….:
  Deze indicator is vervallen omdat we deze indicator niet meer meten met de inwonersenquête. Deze indicator wordt vervangen door een indicator die beter past bij het nieuwe beleid van Samen stad maken. Omdat de Inwonersenquête eens in de twee jaar verschijnt, is er voor 2022 geen gerealiseerde waarde.
- Indicator percentage inwoners dat een (burger) initiatief ..:
  De vraagstelling en de antwoordcategorieën in de inwonersenquête 2023 zijn gewijzigd waardoor de waarde van de resultaten niet meer vergelijkbaar is met de voorgaande jaren en er geen streefwaarde was voor 2023. We hebben ook geen streefwaarde voor 2024 omdat we onderzoeken of er een indicator te formuleren is die beter past bij het nieuwe beleid van

Samen stad maken. Omdat de Inwonersenquête eens in de twee jaar verschijnt, is er voor 2022 geen gerealiseerde waarde.

Wat hebben we gedaan?

In de Programmabegroting 2023 hebben we de activiteiten onderverdeeld naar:

- Wat hebben we gedaan in 2023?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee hebben we onderscheid gemaakt tussen onze opgaven en 'wat we altijd doen'.

Wat hebben we afgelopen jaar gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: De Utrechtse belangen zijn goed vertegenwoordigd in de regio, nationaal en internationaal.

- We hebben het Coalitieakkoord in 2023 vertaald naar Utrechtse lobbyprioriteiten die we onder de aandacht hebben gebracht bij bewindspersonen en Tweede Kamerleden, o.a. door middel van de organisatie van werkbezoeken en gesprekken over bijvoorbeeld de Participatiewet, voorschoolse educatie, dakloosheid, mobiliteit en woningbouw.
- We bouwen aan een relevant regionaal en (inter)nationaal netwerk voor al onze bestuurders. Utrecht is lid van de EBU en we werken nauw samen met onder andere de MRU, G4, VNG, Eurocities, ICLEI, POLIS en de VN (waarin de Utrechtse bestuurders bovendien relevante posities bekleden).
- In 2023 was Utrecht voorzitter van de G4: we hebben qua lobby met name ingezet op kansengelijkheid voor het jonge kind en woningbouw en hierbij het grootstedelijk netwerk versterkt.
- Om de MRU steviger te positioneren hebben we het Utrechtse Wielerdiner en de UtrechtDag georganiseerd in Nieuwspoort voor ons Haagse netwerk en is er in aanloop naar de formatie een gezamenlijke MRU/EBU-agenda opgesteld op o.a. mobiliteit, wonen, groen en energie.
- Om de Utrechtse voortrekkersrol bij de internationale klimaatdoelstellingen te bestendigen hebben we weer deelgenomen aan de jaarlijkse COP. Ook hebben we een Voluntary Local Review opgeleverd over de Global Goals, een grote bijdrage geleverd aan WHO conferentie ‘healthy cities’ en hebben we 21 internationale delegaties op de thema’s fiets, mobiliteit, economie en verstedelijking ontvangen.

Doelstelling 2: De gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders vormen samen een betrouwbaar bestuur van de stad stadsbestuur.

- Op 16 mei 2023 heeft het college de Voorjaarsnota aangeboden aan de raad. Hierin is de planning van de uitvoering van het Coalitieakkoord inzichtelijk gemaakt. De uitvoering en realisatie van het Coalitieakkoord is daarmee inzichtelijk geworden voor de raad en is onderdeel van de P&C cyclus geworden.
- De raad heeft de instrumenten burgeragendering en inwonerinitiatief geëvalueerd en op basis daarvan werkt de raad aan doorontwikkeling van die instrumenten. Begin 2024 ervaren inwoners minder procedurele drempels wanneer ze hun geluid willen laten horen. Daarnaast heeft de raad uitvoering gegeven aan de motie ‘doeltreffende raad’ door nader onderzoek te verrichten naar de werkwijze, cultuur en werkdruk. De raad heeft doelstellingen voor de werkdruk in subdoelstelling 2.1 van 2024 opgenomen en heeft enkele wijzigingen

doorgevoerd in de werkwijze. Bijvoorbeeld om niet meer tot laat in de nacht te vergaderen, wat problemen opleverde voor raadsleden die ’s ochtends weer moeten werken.

Doelstelling 3: Utrechters zijn actief in de eigen omgeving en/of oefenen invloed uit op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering in hun buurt, wijk en/of stad.

- Voor de zomer zijn met de buurt buurtagenda’s opgesteld voor Kanaleneiland, Zuilen-oost, Pijlsweerd, Ondiep/ 2e Daalsebuurt, Parkwijk en Terwijde en na de zomer is de uitvoering gestart. Daarover stuurden wij raadsbrieven op 21 februari 2023 en 22 juni 2023.

Doelstelling 4: De informatievoorziening en dienstverlening aan de inwoners en ondernemers is betrouwbaar, actueel, begrijpelijk, toegankelijk en passend bij de vraag.

- De speerpunten 2023 en 2024 voor het plan van aanpak verbeteren van de 'menselijke maat' zijn vastgesteld:
    - Verlagen van drempels voor inwoners om problemen bij/met de overheid aan te geven.
    - Het verbeteren van het werken met en leren van inwonerssignalen.
    - Vergroten van handelingsperspectief en versterken maatschappelijke sensitiviteit van de publieksdienstverlener.
- Stadskamer: Er zijn verschillende 'klantreizen' uitgevoerd, verbetervoorstellen uitgewerkt en doorgevoerd. Daarnaast zijn er dashboards ontwikkeld op basis waarvan meer en sneller inzicht ontstaat in de vraag(patronen).
- De Provinciale Staten en Waterschapsverkiezingen 2023 hebben in Utrecht plaatsgevonden. Deze waren betrouwbaar en toegankelijk.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 2: De gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders vormen samen een betrouwbaar bestuur van de stad stadsbestuur.

- Het Utrechts Ombudsloket is 1 september gestart:
    - Omdat het belangrijk is dat Utrechters het Ombudsloket weten te vinden, ging in de eerste maanden veel aandacht uit naar het vergroten van naamsbekendheid. Er werd een brede campagne gevoerd op sociale media, in drukwerk en door middel van fysieke ontmoetingen met Utrechtse burgers.
    - In 2023 kreeg het Utrechts Ombudsloket 177 meldingen over uiteenlopende onderwerpen. Het loket bood een luisterend oor en adviseerde melders. Vaak werden melders in contact gebracht met de juiste personen binnen de gemeente; soms werden klachten warm overgedragen aan de klachtbehandeling binnen de gemeente. Ook had het loket een signalerende functie bij veel meldingen over een onderwerp.

Doelstelling 4: De informatievoorziening en dienstverlening aan de inwoners en ondernemers is betrouwbaar, actueel, begrijpelijk, toegankelijk en passend bij de vraag.

- De pilot 'eerst bellen voordat de brief verstuurd wordt 'is vanwege prioriteitstellingen en beschikbare capaciteit binnen het programma nog niet opgepakt. Dit wordt in 2024 nader onderzocht.
- Het project Staatloosheid heeft zoals in de Tweede bestuursrapportage gemeld vertraging opgelopen vanwege prioriteit aan andere wettelijk verplichte dienstverlening zoals de eerste inschrijving van vluchtelingen uit Oekraïne, de groei van nieuwkomers in Utrecht, de verwerking van geboorte en overlijden en een extra verkiezing.
- Er was een ongeplande extra Tweede Kamerverkiezing.

- Twee keer is er een controle van de handtekeningen voor een referendum gedaan. Hiervoor is geen capaciteit beschikbaar in de begroting.

Wat hebben we van 'wat we altijd doen' gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: De Utrechtse belangen zijn goed vertegenwoordigd in de regio, nationaal en internationaal.

- We hebben gewerkt aan relaties met bewindspersonen en Kamerleden door middel van werkbezoeken en gesprekken.
- We hebben samengewerkt met de G4 en VNG voor effectievere belangenbehartiging in Den Haag en Brussel.
- Samen met de regiogemeenten in de U10 hebben we gewerkt aan de uitvoering van onze gezamenlijke opgaven.
- We zijn actief lid van onder andere Eurocities en ICLEI.
- We hebben kennisuitwisselingen georganiseerd van internationale delegaties.

Doelstelling 2: De gemeenteraad en het college van burgemeesters en wethouders vormen samen een betrouwbaar bestuur van de stad.

- In het college van B&W heeft in 2023 besluitvorming plaatsgevonden op basis van 490 integraal afgewogen voorstellen van de ambtelijke organisatie. Daarnaast heeft besluitvorming plaatsgevonden over raadsbrieven en antwoorden op schriftelijke vragen van de raad.
- De raad heeft 153 besluiten genomen in 2023. Aan die besluiten ging een zorgvuldige behandeling in commissievergaderingen vooraf. Waar dat nodig was heeft de raad zich laten informeren door inwoners en experts in raadsinformatiebijeenkomsten. Los van concrete besluiten heeft de raad iedere wijk in de stad bezocht om informatie op te halen en te luisteren naar wensen en behoeften van inwoners. Alle activiteiten van de raad zijn goed terug te vinden en zichtbaar. Inwoners konden via livestreams van vergaderingen en bijeenkomsten, maar ook op de website van de raad en via social media, volgen wat besproken werd.

Doelstelling 3: Utrechters zijn actief in de eigen omgeving en/of oefenen invloed uit op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering in hun buurt, wijk of stad.

- Bewoners en organisaties faciliteren bij hun initiatieven in buurt, wijk en stad met het Initiatievenfonds, het groene golfteam en het mailadres initiatief@utrecht.nl.
- Met het Initiatievenfonds zijn 1.111 initiatieven ondersteund en het budget is voor 98% besteed.
- 31 mei 2023 verstuurden wij de jaarlijkse raadsbrief Initiatievenfonds.
- Inwoners hebben 21.730 keer online gereageerd op 60 projecten via DenkMee. Dit is meer dan in 2021 (15 projecten; bijna 15.000 reacties) en 2022 (11 projecten; 8553 reacties).
- We bieden Wijkplatforms extra secretariële ondersteuning aan en vereenvoudigde de financiële administratie.
- We werkten aan het vakmanschap van de medewerkers op het gebied van Samen stad maken.
    - 15 medewerkers van verschillende organisatieonderdelen volgden de leergang Democratisch vakmanschap en zijn nu interne ambassadeurs van Samen stad maken.
    - 17 keer is de basistraining 'Participatie, hoe doe je dat?' gegeven die door 149 collega's is gevolgd.

    - 50 tot 80 medewerkers van het interne participatienetwerk deden mee met vier kennissessies die samen met organisaties uit de stad zijn georganiseerd.
    - 11 casusbesprekingen/intervisies over actuele participatievraagstukken.
- Vanuit het wijkbureau gaven we laagdrempelige dienstverlening aan ondernemers en inwoners.
- In alle wijken was er iedere maand een wijkspreekuur waar bewoners konden spreken met de wijkwethouder.
- Het wijkbureau stond open als netwerkplek voor medewerkers en professionals in de wijk om kennis en kunde over de Utrechtse buurten uit te wisselen en samen te komen.

Doelstelling 4: De informatievoorziening en dienstverlening aan de inwoners en ondernemers is betrouwbaar, actueel, begrijpelijk, toegankelijk en passend bij de vraag.

- De (wettelijke) dienstverlening en informatievoorziening aan onze inwoners en ondernemers heeft plaatsgevonden, maar door de situatie op de arbeidsmarkt en een hoog ziekteverzuim niet altijd binnen de gestelde servicenorm (langere wachttijd) en tegen hogere kosten.
- We blijven werken aan de actualiteit, toegankelijkheid en vindbaarheid.
- We meten continu de kwaliteit van onze dienstverlening onder andere door klanttevredenheidsonderzoeken op meerdere kanalen (balie, telefonie, website, meldingen, socials en mail).
- Het niveau van de dienstverlening en informatievoorziening is voldoende maar het op niveau houden vraagt blijvend aandacht.
- We voldoen voor zover mogelijk aan wet en regelgeving. Met betrekking tot wetgeving rondom toegankelijkheid is er in februari 2024 een nieuwe audit en dan weten we de definitieve score.
- We hebben in 2023 alle (881) door de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) doorgegeven signalen in het kader van landelijke aanpak adreskwaliteit uitgevoerd. Dit is iets minder dan het verwachte aantal van 1000.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: De Utrechtse belangen zijn goed vertegenwoordigd in de regio, nationaal en internationaal.

- De voortijdige val van het Kabinet bood ons de kans om onze voorstellen op het gebied van veiligheid, verstedelijking, kansengelijkheid en financiën in te brengen bij de verkiezingsprogramma's van de politieke partijen. We hebben dit opgepakt met de G4 en vanuit Utrecht zelf.

Doelstelling 3: Utrechters zijn actief in de eigen omgeving en/of oefenen invloed uit op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering in hun buurt, wijk of stad.

- Het Initiatievenfonds is herijkt. Daarover stuurden wijk op 2 november 2023 een raadsbrief.
- We werkten samen met de wijkplatforms aan de doorontwikkeling van de wijkplatforms. We stimuleerden de oprichting van wijkplatforms in wijken waar die nog niet waren, wat leidde tot wijkplatforms in de Binnenstad en Leidsche Rijn in oprichting.
- Vanuit Samen stad maken is meegedacht over het betrekken van de stad bij kaders die door de raad worden vastgesteld, zoals de Stedenbouwvisie en de Nota van Uitgangspunten sociale basis en basiszorg, en bij plannen zoals het vergroenen van de stad.

Wat hebben we voor de meerjarige trajecten gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: De Utrechtse belangen zijn goed vertegenwoordigd in de regio, nationaal en internationaal.

- We hebben gewerkt aan relatiebeheer in Den Haag en Brussel om zo de Utrechtse agenda goed aan te sluiten op die van belangrijke partners. Om dit te bereiken organiseren we werkbezoeken, bijeenkomsten en overleggen.
- We werken samen met de regio om meer landelijke investeringen in schaalsprong OV in Utrecht te krijgen. We borgen bovendien de samenwerking met de Rijksoverheid.
- We werken samen met de regio aan onze opgaven, onder andere door uitvoering te geven aan het Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP) dat we samen met de regio hebben opgesteld.
- We hebben als Metropoolregio Utrecht gewerkt aan een herkenbaar profiel van onze regio om onze Utrechtse belangen nationaal onder de aandacht te brengen. Hiertoe hebben we als MRU aansluiting gezocht bij de regioprofilering 'Heart of Health' die ook door de EBU gehanteerd wordt.
- We hebben dit jaar diverse internationale conferenties gefaciliteerd die passen bij de ambities van onze stad, zoals de WHO healthy cities annual conference.
- In EBU verband hebben we een internationale economische missie ondernomen naar Kopenhagen rondom de thema's gezondheid en mobiliteit.

Doelstelling 2: De gemeenteraad en het college van burgemeesters en wethouders vormen samen een betrouwbaar bestuur van de stad.

- In het college van B&W heeft in 2023 besluitvorming plaatsgevonden op basis van 490 integraal afgewogen voorstellen van de ambtelijke organisatie. Daarnaast heeft besluitvorming plaatsgevonden over raadsbrieven en antwoorden op schriftelijke vragen van de raad.

Doelstelling 3: Utrechters zijn actief in de eigen omgeving en/of oefenen invloed uit op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering in hun buurt, wijk en/of stad.

- We hebben het burgerberaad voorbereid. Op 22 juni 2023 is het startdocument Burgerberaad vastgesteld en op 14 september 2023 de aanpak Burgerberaad.

Doelstelling 4: De informatievoorziening en dienstverlening aan de inwoners en ondernemers is betrouwbaar, actueel, begrijpelijk, toegankelijk en passend bij de vraag.

- De uitwerking en opvolging van het plan van aanpak op het verbeteren van de 'menselijke maat' is gestart en loopt over meerdere jaren.
- Het meldingensysteem (Signalen) en 'GEM' (Virtuele assistent) zijn ontwikkeld in de common Ground. Het digitale loket, formulieren, kennisbank en klantinteractiesystemen volgen.
- We volgen de ontwikkelingen met betrekking tot de transitie naar de Common Ground omdat deze randvoorwaardelijk is voor Omnichannel dienstverlening.
- We benutten de ontwikkelingen van AI binnen 'Signalen' en 'GEM'. Hier leren we van. In 2024 breiden we dit verder uit.
- De stadskamer blijft de komende jaren dataonderzoek en klantreizen uitvoeren om dienstverleningsprocessen te herontwerpen en te verbeteren.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 3: Utrechters zijn actief in de eigen omgeving en/of oefenen invloed uit op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering in hun buurt, wijk en/of stad.

- Op het begrote bedrag voor de buurtagenda's is een onderbesteding doordat eerst de buurtagenda's gemaakt moesten worden voordat de uitvoering na de zomer kon starten.

- We startten met een verkenning naar de manieren waarop het wijkwethouderschap versterkt kan worden en naar manieren om het buurt- en wijkgericht werken binnen de gemeente en met partners in buurten en wijken te versterken.
- We ontwikkelden de hoofdlijn voor de herijking Samen stad maken met vijf sporen, waaronder het kompas voor zeggenschap, waarmee we onze participatieambities uitwerken en werken aan de aanbevelingen uit het Rekenkamerrapport 'Horen, zien en samen door'. Daarover stuurden wij op 13 juni de brief Plan van aanpak herijking Samen stad maken.
- We organiseerden het eerste burgerberaad. Een representatieve groep van ongeveer 100 inwoners praten over de vraag "hoe willen we dat de jaarwisseling verloopt in de stad Utrecht vanaf 2024/2025 en daarna?". Op 9 december 2023 kwamen de inwoners voor het eerst bij elkaar. In de begroting was wel geld opgenomen voor het voorbereiden van het burgerberaad maar niet voor het organiseren. Daarom is er een overbesteding op het budget voor burgerberaad.

Wat heeft dat gekost?

x € 1.000

Omschrijving	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Nominale begroting 2023	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2024
Baten							
Bovengemeentelijke Utrechtse belangen	1.104	1.353	1.104	1.104	1.390	286	1.104
Raad en college vormen het stadsbestuur	0	26	0	10	106	96	0
Betrokken Utrechter, oefenen invloed uit	0	68	0	0	92	92	0
Betrouwbare info en dienstverlening	6.246	6.672	4.764	5.135	6.857	1.722	7.961
Totaal Baten	7.350	8.119	5.868	6.249	8.446	2.197	9.064
Lasten							
Bovengemeentelijke Utrechtse belangen	5.105	4.727	4.981	5.430	5.128	303	3.958
Raad en college vormen het stadsbestuur	11.021	9.254	9.802	11.282	10.785	497	10.983
Betrokken Utrechter, oefenen invloed uit	10.858	10.568	11.316	12.321	12.194	127	13.826
Betrouwbare info en dienstverlening	25.184	23.534	23.576	26.396	28.828	-2.433	27.985
Totaal Lasten	52.168	48.084	49.676	55.430	56.935	-1.505	56.751
Saldo baten en lasten	**-44.819**	**-39.965**	**-43.809**	**-49.181**	**-48.489**	**692**	**-47.687**
Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	61	61	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	1.338	1.338	0	978	978	0	0
Totaal	**-43.542**	**-38.688**	**-43.809**	**-48.203**	**-47.511**	**692**	**-47.687**

Toelichting

In de jaarstukken 2023 geven we een toelichting op verschillen ten opzichte van de actuele begroting 2023, indien deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van de baten of lasten van de doelstelling. Kleinere verschillen worden toegelicht als ze politiek relevant zijn.

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Bovengemeentelijke Utrechtse belangen			
De bijdragen waren hoger dan begroot door de groei van het aantal inwoners en door het feit dat de bijdragen voor het mobiliteitsconvenant U10 te laag waren opgenomen in de begroting.		I	221
Overige baten		I	65
2. Raad en college vormen het stadsbestuur			
Overige baten		I	96
3.Betrokken Utrechter, oefenen invloed uit			
Niet begrote vergoedingen bij het initiatievenfonds		I	92
4. Betrouwbare info en dienstverlening			
Burgerzaken: meeropbrengst leges t.o.v. begroting (meer aantallen dan begroot in de legesproducten: o.a meer reisdocumenten, naturalisaties en huwelijken)		S	1.739
Overige baten		I	-16
Totaal baten			**2.197**

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Bovengemeentelijke Utrechtse belangen			
Er zijn minder kosten voor ondersteunende functies doorberekend aan het programma.		I	295
Overige lasten			8
2. Raad en college vormen het stadsbestuur			
Uit de berekening van de voorziening Wethouderspensioenen door de actuaris volgt een vrijval voornamelijk veroorzaakt door wijzigingen in het deelnemersbestand en de hogere rentestand.		I	330
Pensioenuitkeringen aan de voormalige wethouders waren hoger dan begroot.		I	-110
De opening van het Utrechtse Ombudsloket vond pas plaats in de zomer van 2023. Daardoor konden de beschikbare POK-middelen slechts gedeeltelijk uitgegeven worden.		I	344
Overige lasten			-67
3.Betrokken Utrechter, oefenen invloed uit			
- Onderbesteding buurtagenda (wijk en buurtgericht werken)		I I	*211* *-87*

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
- Overbesteding Samen stad maken (ivm voorbereidingen burgerberaad in 2023)			
Overige lasten			3
4. Betrouwbare info en dienstverlening/burgerzaken			
Burgerzaken - Ongeplande verkiezing (dekking uit egalisatiereserve verkiezingen)		I	-928
- Meer rijksafdracht leges en meer personele inzet door hogere aantallen (o.a reisdocumenten, naturalisaties en huwelijken) dan begroot (*zie ook meer legesinkomsten hierboven)*.		S	-1.909
- Meer personele inzet (team adresonderzoek) door de groei van werkzaamheden door de wetswijziging op briefadressen.		S	-300
- Onderbesteding project staatloosheid		I	370
Klantcontactcentrum Door krapte op de arbeidsmarkt niet voldoende medewerkers kunnen werven.		I	180
Het Utrechts archief In de begroting zijn abusievelijk kosten uit het programma Overhead doorberekend aan Het Utrechts Archief. In de realisatie is dit correct verwerkt en daarom ontstaat er ten opzichte van de begroting een afwijking van € 0,158 miljoen euro.		I	158
Overige lasten			-3
Totaal lasten			**-1.505**

Risico's

Belangrijkste bestaande strategische risico's

Risico 1: Met ongelijk investeren maken we in onze ambities keuzes die op gespannen voet kunnen staan met wat bewoners, ondernemers en organisaties willen voor hun buurt of wijk waardoor die het idee kunnen krijgen dat de gemeente niets heeft gedaan met hun bijdrage om het beleid te beïnvloeden.

- **Stand van zaken risico:**
  - Dit is een blijvend risico wat we met de maatregel zo klein mogelijk proberen te maken.
- **Maatregel:**
  - We zijn aan de voorkant helder over kaders en verwachtingen en vertellen en leggen uit wat we wel en niet uit de participatie meenemen in onze besluiten.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Met het Plan van aanpak herijking Samen stad maken werken we aan een gemeentebrede manier van werken om te zorgen dat we aan de voorkant helder zijn over kaders en verwachtingen en vertellen en uitleggen wat we wel en niet uit de participatie meenemen in onze besluiten.

Risico 3: Niet, niet goed en/of niet tijdig kunnen leveren van informatie en /of dienstverlening door acute risico's zoals: uitvallen van systemen, ontoegankelijkheid gebouw en landelijke ontwikkelingen.

- **Stand van zaken risico:**

    - Dit is een blijvend risico waarvan we de impact zo klein mogelijk proberen te houden door de maatregel.
- **Maatregel**:
    - Een actueel businesscontinuïteitsplan (BCP) waarin beschreven is welke acties we ondernemen als het risico zich voordoet.
- **Stand van zaken maatregel:**
    - Het BCP wordt periodiek geactualiseerd.

Risico 4: Niet, niet goed en/of niet tijdig kunnen leveren van informatie en /of dienstverlening door onvoldoende beschikbare capaciteit (kwantitatief en/of kwalitatief) om de veranderde vraag door onder andere de veranderende samenstelling van de populatie en de ondermijnende criminaliteit, aan te kunnen.

- **Stand van zaken risico:**
    - Dit is een blijvend risico waarvan we de impact zo klein mogelijk proberen te houden door de maatregel.
- **Maatregel**:
    - Uitbreiding van de vaste formatie ten opzichte van de flexibele schil en investeren in opleiding en training van de medewerkers.
- **Stand van zaken maatregel:**
    - Het Leer- en Ontwikkelplan wordt verder ontwikkeld.

Nieuwe strategische risico's

Risico 5. Ongeplande extra verkiezing en/ of referendum.

- **Stand van zaken risico:**
    - In 2023 is het beschikbare budget voor een ongeplande verkiezing opgegaan aan de extra Tweede kamerverkiezing. Mocht er in 2024 weer een ongeplande verkiezing of referendum nodig zijn dan is daar geen budget voor binnen het programma Bewoners en Bestuur (ongeveer 2 miljoen euro).
- **Stand van zaken maatregel:**
    - Geen maatregel voor getroffen, mocht het risico zich in 2024 voor dan geeft het een tekort op het programma Bewoners en Bestuur.

Investeringen

Niet van toepassing voor dit programma.

Verbonden partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Het Utrechts Archief	Het verwerven, bewaren en beschikbaar stellen van de archieven van de gemeenten Utrecht en Nieuwegein, de provincie Utrecht en de archieven van het Rijk in de provincie Utrecht en een omvangrijke collectie beeldmateriaal en bibliotheek over Utrecht. Via digitale dienstverlening, de studiezaal en het publiekscentrum stelt HUA de collectie ter	3.468

	beschikking aan de burger voor onderzoek, educatie en cultuurbeleving.

Zie voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: De Utrechtse belangen zijn goed vertegenwoordigd in de regio, nationaal en internationaal				
Utrecht4GlobalGoals	Voorlichting voor particuliere initiatieven over de Global goals	40	0	40
ROM Regio Utrecht BV	Convenantbijdrage aan ROM Regio Utrecht BV	174	608	-434
Totaal doelstelling 1		214	608	-394
Doelstelling 2: De gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders vormen het stadsbestuur. Doelstelling is een zorgvuldig, rechtmatig en betrouwbaar bestuur van de stad.				
Volksfeesten	Organiseren en uitvoeren van volksfeesten	215	309	-94
Totaal doelstelling 2		215	309	-94
Doelstelling 3: Bewoners zijn betrokken bij hun buurt, wijk en stad door actief te zijn in de eigen omgeving en/of invloed uit te oefenen op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering				
Initiatievenfonds	Het Initiatievenfonds is er voor grote en kleine initiatieven, inwoners en organisaties, jong en oud. Alle Utrechters met een goed idee voor hun straat, buurt, wijk of de stad kunnen een aanvraag doen.	3.162	2.824	338
Totaal doelstelling 3		3.162	2.824	338
Totaal Bewoners en Bestuur		**3.591**	**3.741**	**-150**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Beleidsnota's

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Initiatievenfonds	2015	Subsidieregeling om kleine en grote initiatieven in straat, buurt en stad te stimuleren.
Visie en meerjarenperspectief op dienstverlening 2023-2032	2023	Visie op de gemeentebrede dienstverlening aan onze inwoners en ondernemers
Beleidsnota Standaard voor de beleidscyclus	2023	Beleidsnota stelt kaders ten behoeve van heldere rolverdeling tussen raad en college en duidelijke afspraken over sturen en verantwoording van beleid.

Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

Portefeuillehouder(s):
Eelco Eerenberg, Dennis de Vries en Rachel Streefland

Ambitie:
Wij vinden het belangrijk dat Utrecht een leefbare, betaalbare, duurzame en gezonde stad is en blijft met oog voor de bestaande inwoners en een verwelkomende houding richting nieuwe Utrechters.

We groeien met kwaliteit en in balans. Er zijn veel nieuwe huizen nodig voor woningzoekers. Deze nieuwe huizen moeten kwalitatief goed en duurzaam zijn en in goed bereikbare buurten liggen. Dat betekent dat er zowel ruimte moet zijn voor rust als reuring, dat we het erfgoed zoveel mogelijk koesteren en (publiek) toegankelijk maken en dat belangrijke voorzieningen, groen, werkgelegenheid, sport en energie meegroeien met stad.

Wat hebben we bereikt?

Doelstelling 1: (Her)ontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans

We werken aan gezonde gebiedsontwikkeling, dit doen we vanuit de ambities van de RSU. We bouwen voldoende woningen voor verschillende doelgroepen in de stad en zetten in op kwaliteit van voorzieningen in de stad. We werken aan gezonde groei met kwaliteit en in balans.

Wat hebben we bereikt in 2023?
We hebben aan verschillende ruimtelijke projecten gewerkt in de stad om gezonde groei met kwaliteit en in balans te realiseren. Door planbegeleiding en planvoorbereiding maken we woningbouw mogelijk en zetten we in op het verbeteren van de openbare ruimte en op sporten, spelen en bewegen in de openbare ruimte. De marktomstandigheden hebben invloed op het tempo waarin we onze woningbouw ambities kunnen realiseren. Door de gestegen rente en hoge bouwkosten lopen projecten vertraging op. Door middel van de Utrechtse Aanpak en rijksregelingen proberen we projecten die vertragen toch doorgang te laten vinden.

Doelstelling 2: De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar en tast de gezondheid niet aan

Wij zorgen ervoor dat het oprichten, slopen of wijzigen van gebouwen voldoet aan de regels en procedures van (nieuwe) landelijke en lokale wet- en regelgeving. Wij doen dat betrouwbaar, professioneel en klantgericht.
Het leefmilieu beschermen wij tegen aantasting door milieubelastende activiteiten. Het beperken van overlast voor de omgeving is daarbij een belangrijk aandachtspunt.
Wij dragen bij aan het behouden van de bestaande woningvoorraad, ondersteunen in de opgave van de energietransitie, dragen bij aan een rechtvaardige/rechtmatige verdeling van (sociale) woonruimte en het behouden van een prettige woon- en leefomgeving.

Wat hebben we bereikt in 2023?

- Bijna alle (overlast)meldingen binnen de bebouwde omgeving zijn in behandeling genomen en bij overtredingen is er handhavend opgetreden.
- Bij het milieutoezicht ging de prioriteit uit naar het uitvoeren van periodieke milieucontroles met grootste milieurisico’s en het behandelen van overlastmeldingen.

- Werkzaamheden op het gebied bouw- en woningtoezicht zijn uitgevoerd zoals afgesproken, waarbij we ons richten op vergunningen- en constructiecontroles.
- We hebben het Programma Beschermen Woningvoorraad opgezet om in samenhang de huisvestingsproblematiek vanuit het toezicht aan te kunnen pakken.

Doelstelling 3: Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekenden

We vinden het belangrijk dat iedereen die dat wil in onze stad een passende woning kan vinden. De druk op wonen blijft hoog. Daarom hebben wij ons het afgelopen jaar onverminderd ingezet om de schaarste te verminderen en om wonen in de stad betaalbaar te houden. Zo hebben we nieuwe beleidskaders en instrumenten ontwikkeld en geïmplementeerd. Denk aan de nieuwe instrumenten om slecht verhuurderschap aan te pakken en de herziene Huisvestingsverordening. Onze inzet lost de woningnood niet direct op, maar wij blijven ons volop inzetten om de gestelde doelstelling te behalen.

Wat hebben we hiervan al bereikt in 2023?

- Stedelijke Samenwerkingsafspraken gesloten met woningcorporaties en huurdersorganisaties voor 2023-2026.
- Woondeal 2022-2030 Regio U10 is getekend met andere gemeenten uit de regio, provincie, corporaties en het Rijk.
- Herziening Huisvestingsverordening.
- Start implementatie Wet Goed verhuurderschap (inclusief aanpak discriminatie op woningmarkt) en opening meldpunt Klacht over huren.
- Stimuleren woningdelen en hospita verhuur in samenwerking met HospiHousing.
- Uitvoering gegeven aan de aanbevelingen van het Rekenkameronderzoek Middenhuur.
- Invoering leegstandsverordening (leegstandsaanpak).
- Opstellen actieplan studentenhuisvesting 2023-2030.
- Evaluatie en aanscherping opkoopbescherming.
- Huisvesting kwetsbare en aandachtsgroepen doelgroepen inclusief oplossen specifieke urgente problematiek huishoudens op gebied van huisvestingsvraagstukken.
- Start bouw eerste project flexwoningen (Pagelaan).

Doelstelling 4: Behouden, beheren en benutten van erfgoed als cultuurhistorische drager van het karakter van Utrecht

Het Utrechtse erfgoed bepaalt het karakter van onze stad, door alle zichtbare en onzichtbare (archeologie, geschiedenis, verhalen) dragers van het verleden. Door verleden, heden en toekomst aan elkaar te verbinden, draagt erfgoed op verschillende manieren bij aan de opgaven waar we als stad voor staan. Erfgoed is de basis voor de ruimtelijke structuur en kwaliteit van onze stad. Het Utrechtse erfgoed laat zien hoe bewoners en gebruikers van de stad door de eeuwen heen veranderen. Juist in tijden van groei en transitie draagt erfgoed bij aan een leefomgeving waarin mensen zich thuis voelen. Erfgoed biedt daarmee ook een uitdagende impuls aan gebiedsontwikkelingen met een strategie van behoud door ontwikkeling. Door aan te sluiten bij actuele vraagstukken wordt het maatschappelijk draagvlak voor het behoud van het erfgoed vergroot.

Wat hebben we bereikt in 2023?

- Inzet op de vier strategieën uit de Erfgoednota.
- Verordening Erfgoed vastgesteld.
- Nieuw zonnepanelenbeleid vastgesteld, onder voorwaarden zonnepanelen vergunningsvrij.
- Start met aanwijzing van 41 nieuwe monumenten.
- Financiële bijdrage van Erfgoeddeal voor archeologisch onderzoek gebiedsontwikkeling Rijnenburg.

Effectindicatoren

In onderstaande tabel zijn de Effectindicatoren opgenomen voor meer gedetailleerde informatie klik hier.

Indicatoren	Nulmeting	Doel-stelling 2022	Reali-satie 2022	Doel-stelling 2023	Reali-satie 2023	Doel-stelling 2024
(Her)ontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans.						
Algemeen buurtoordeel stad (inwonersenquete)	N.v.t.	7,3	-	7,3	**7,3**	7,3
Toegekende subsidie voor Europese projecten (in miljoenen euro's)	3,61 (2009)	4 miljoen	1,9	4 miljoen	**3,922**	4 miljoen
De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar en tast de gezondheid niet aan						
Percentage 'slechte voorgevels' in de kwaliteitsmonitor ten opzichte van de totale voorraad	n.b	<0,30%	0,10%	<0,30%	**0,10%**	<0,30%
Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekenden.						
Zoektijd huurwoning aanbodsysteem in jaren	N.v.t.	4,5	5,6	5	**5,7**	5
Bemiddelingstijd huurwoning voor uitstroom MO/BW in weken	N.v.t.	14	31	12	**23**	12
Start bouw woningen		3000	1032	3000	**3870**	3000
Behouden, beheren en benutten van Erfgoed heeft als cultuurhistorische drager van het karakter van Utrecht						
Verwacht aantal te herbestemmen kerkgebouwen	N.v.t.	2	1	2	**4**	2
Instandhouding beschermde Rijks- en gemeentelijke monumenten	N.v.t.	15	10	15	**15**	15

De wooncrisis is onverminderd groot. Dat zien we terug in de indicatoren, bijv. bij de bemiddelingstijd voor uitstromers MO/BW. De gerealiseerde bemiddelingstijd is fors hoger dan beoogd. Een aantal werkzaamheden rondom het huisvesten van kwetsbare en bijzondere doelgroepen is daarom anders ingevuld dan eerder in de Programmabegroting 2023 aangegeven. Zo gaan we nu uit van een vast aantal woningen dat toegewezen wordt aan deze doelgroepen i.p.v. een percentage van 30%. Ook is de tredenaanpak via het programmateam realisatie sociale huisvesting afgelopen jaar opgestart.

De zoektijd is licht toegenomen van 5,6 naar 5,7 jaar. Zoektijd kan echter niet los worden gezien van de wachttijd. De wachttijd in 2023 bedraagt 11,0 jaar. Dit betekent dat men gemiddeld genomen 11 jaar inschreven staat voordat zij een woning toegewezen krijgen. De woningzoekende zoekt gemiddeld 5,7 jaar. De zoektijd zegt dus niks over de druk op de sociale huurwoningmarkt. Het aandeel woningzoekenden dat actief een sociale huurwoning zoekt in Utrecht neemt sneller toe dan het aandeel verhuringen. Utrecht is en blijft voor velen een aantrekkelijke stad. De opgave blijft urgent. Daarom ook zijn afspraken(kaders) vastgesteld met als prioriteit het verhogen van de bouwproductie.

Indicator bemiddelingstijd MO/BW: 23
Bij de start van de uitvoering van het Plan van Aanpak in 2019 is de ambitie vastgelegd om in 2022 alle urgente kwetsbare cliënten binnen drie maanden passende woonruimte en passende begeleiding aan te bieden. Kandidaten worden soms individueel gematcht aan een (bestaande) huurwoning en in andere gevallen groepsgewijs aan nieuwbouw, bijvoorbeeld een gemengd wonen-complex. Dan kan de wachttijd langer zijn in afwachting van oplevering.

Start bouw woningen: 3.870
Jaarlijks wordt in het MPR (d.d. 01-03) en de Peilstok (01-07) de prognose woningbouwproductie geactualiseerd. In de raadsbrief ‘plancapaciteit woningbouw’ d.d. 3 maart 2020 en het MPR 2021 hebben wij toegelicht hoe het aantal geprognosticeerde opleveringen zich verhoudt tot de prognose start bouw.

*Bovenstaande indicatoren zijn aangepast middels programmabegroting 2024 (aantal vergunde woningen, aantal opleveringen, aandeel toewijzingen sociale huurwoningen aan kwetsbare groepen, verhouding toewijzingen sociale huurwoningen aan kwetsbare groepen en de vraag naar sociale huurwoningen van kwetsbare groepen, verhoudingen aantal actieve woningzoekende sociale huurwoningen en aantal toewijzingen). Hier gaan we voortaan over rapporteren.

*Uitgebreidere informatie over indicatoren die betrekking hebben op deze doelstelling is te vinden in de Utrecht Monitor 2023

Wat hebben we gedaan?

In de Programmabegroting 2023 hebben we de activiteiten onderverdeeld naar:
- Wat hebben we gedaan in 2023?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee hebben we onderscheid gemaakt tussen onze opgaven en 'wat we altijd doen'.

Wat hebben we afgelopen jaar gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: (Her)ontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans.

Gebied West/Noordwest:
- Start bouw van onder andere de projecten: Tweede Daalsedijk fase 2-4, Cartesiusdriehoek fase 2-6 en Omloop. En vaststelling van bestemmingsplan Zuilense Vecht door de raad en het Voorlopig Ontwerp en Stedenbouwkundig plan door het College.

Gebied Centrum:
- De planbegeleiding en planvoorbereiding van alle grote projecten heeft voortgang geboekt: Beurskwartier, Lombokplein en diverse projecten in het Stationsgebied. In het project Herinrichting Park Paardenveld is de placemaking succesvol afgerond. De planontwikkeling Jaarbeurspleingebouw is uitgevoerd zoals beschreven. Project Strosteeg is weliswaar vertraagd, omdat de Raad van State in januari 2023 het Uitwerkingsplan Strosteeg 18-36 heeft vernietigd, maar eind 2023 zijn alsnog een nieuw ontwerp bestemmingsplan en ontwerp omgevingsvergunning ter inzage gelegd. Bij het Project Lombokplein is het bestemmingsplan en het VO openbare ruimte vastgesteld.

Gebied Leidsche Rijn en Vleuten- De Meern:
- De raad heeft het voorbereidingskrediet voor de Mobiliteitshub XL vrijgegeven en de aanbesteding voor het ontwerpteam is succesvol afgerond. We hebben de Bestemmingsplannen voor Papendorp (2000 woningen), Groenewoud (1650 woningen) en Bedrijvenpark Strijkviertel in besluitvorming gebracht. Voor de ontwikkeling van Groenewoud is een anterieure overeenkomst gesloten. De MARK is onherroepelijk en daarmee is in deze ontwikkeling een stap vooruitgezet richting realisatie.

Gebied Zuidwest (incl. Merwedekanaalzone):

- Er is gewerkt aan concrete vastgoedprojecten wat o.a. heeft geresulteerd in de vaststelling van het bestemmingsplan Marco Pololaan 111-117 (240 woningen) en de bouwenveloppen voor de Veilingstraat 10 en Livingstonelaan 609.

Gebied Utrecht Science Park en Rijnsweerd:

- Bouw High 5 (921 woningen), vaststelling bestemmingsplan ISU, vaststelling IDOC en IPOK voor ontvangstgebouw UMCU.

Gebied Noord(oost), oost en zuid:

- Voor Nieuw Buurland is het bestemmingsplan vastgesteld en is de bouw gestart. Voor Jan van Galenstraat is het SPvE vrijgegeven voor inspraak. Voor Brennerbaan is een SPvE in voorbereiding. Voor het Pieter Baan Centrum bereiden we een omgevingsplan voor op basis van het vastgestelde SPvE. Bij de Kwekerij zijn de bouwprojecten voor fase 3 en 4 in voorbereiding. Voor Galgenwaard is een Stedenbouwkundige Uitwerking opgesteld als voorloper van het SPvE. Naast tijdelijke woningbouw bij de Pagelaan (bouw gestart) en het BEFU-terrein (bouwrijpmaken in uitvoering en start bouw in voorbereiding), wordt ook onderzocht in hoeverre de locatie Tussen de Rails (onderdeel van het toekomstig Stedelijk Knooppunt Lunetten Koningweg) kan worden ingezet voor tijdelijke woningen. Daarvoor is in 2023 een intentiedocument vastgesteld.

Grondbeleid:

- Met de woningcorporaties zijn afspraken gemaakt over het stoppen van de verkoop van sociale huurwoningen vanaf 2024. Voor de in 2023 verkochte woningen is de meerwaarde in rekening gebracht op basis van de afgesproken methodiek.

Omgevingswet:

- Wij houden u over de voortgang op de hoogte via periodieke raadsbrieven, zoals in november 2023. In 2023 hebben we de voorbereidingen op de inwerkingtreding van beide wetten op 1 januari 2024 afgerond. Daarnaast zijn we met uw raad en de stad in gesprek over het verbeteren van het Utrechts Plan Proces.

Sporten, Spelen en Bewegen:

- Wijkspeelruimtescans van de wijken: Binnenstad, Zuid. Bijdragen geleverd aan projecten o.a. On the Move in Overvecht, Gouden Koetslaan, Valparaisodreef, Calesthenics Vleuterweide, Willem Hedastraat.

Externe Subsidies:

- We hebben gewerkt aan de afronding van het Kansen voor West 2 programma, en aan het verder open zetten van openstellingen voor het Kansen voor West 3 programma. In totaal hebben we 20,7 miljoen opengezet van de beschikbare 34 miljoen euro. Voor het stedelijk KvW budget zijn ook de eerste projecten toegekend. We hebben ingezet op de mogelijkheden voor Europese subsidies voor Utrechtse projecten, en hebben daarvoor succesvolle aanvragen ingediend.

Doelstelling 2: De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar en tast de gezondheid niet aan.

In de programmabegroting 2023 zijn er geen aparte taken opgenomen.

Doelstelling 3: Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekenden.

- Het steunpunt en een financieringsconstructie opzetten voor Wooncoöperaties (uitvoering) Actieplan Utrechtse Wooncoöperaties) is opgezet zoals beschreven.
    - *De gemeente start met onderzoek voor urgentiedienstverlening en bemiddeling huisvesting van kwetsbare en bijzondere doelgroepen en is uitgevoerd zoals beschreven.
- De eerste fase van het uitvoeringsprogramma beschermen bestaande woningvoorraad is afgerond waarin datagedreven en informatiegestuurd toezicht is geïmplementeerd.

    - *Ontwikkelen van specifiek toewijzingsbeleid voor gemengde complexen ten behoeve van bepaalde gebieden is nog in ontwikkeling. Er is vertraging ontstaan vanwege de benodigde onderbouwing over de effecten.
- Nieuwe regionale Huisvestingsverordening met ruimte voor lokaal beleid, waaronder de implementatie van de ambities uit het Coalitieakkoord is uitgevoerd zoals beschreven. Naast technische en juridische aanpassingen zijn enkele inhoudelijke toevoegingen gedaan zoals het toepassen van buurtvoorrang, voorrang vitale beroepen (ook bij middenhuur), friendswoningen, invulling percentage te verloten woningen en de ambitie om vergunningsvrij woningdelen t/m 3 personen toe te staan.
- Opstellen en uitvoer nieuwe stedelijke prestatieafspraken STUW over beschikbaarheid, betaalbaarheid, duurzaamheid, leefbaarheid en de omgang met kwetsbare doelgroepen is uitgevoerd zoals beschreven. Met de nieuwe samenwerkingsafspraken 2023-2026 tussen gemeente, huurders en corporaties is uitvoering gegeven aan diverse onderdelen uit het Coalitieakkoord, waaronder terughoudendheid met sloop/nieuwbouw en de stop op de verkoop van sociale huurwoningen.
    - *Uitvoering geven aan de investeringsruimte woningcorporaties ten gevolge van afschaffing verhuurdersheffing is uitgevoerd zoals beschreven. De uitvoering hiervan is aan de corporaties. De afspraken zijn geborgd via de Woondeal en de Samenwerkingsafspraken 2023-2026.
- Totstandkoming van een actieplan studentenhuisvesting is uitgevoerd zoals beschreven.
    - *Met het Rijk, de U-10-gemeenten, de provincie Utrecht en de woningcorporaties uitvoering geven aan de Woondeal en is uitgevoerd zoals beschreven.
    - *Lobby voor beter passend instrumentarium en extra (financiële) middelen voor de woonopgaven in Utrecht. Mede met behulp van het G4- voorzitterschap in 2023 is uitgevoerd zoals beschreven.

Doelstelling 4: Behouden, beheren en benutten van erfgoed als cultuurhistorische drager van het karakter van Utrecht.

- Implementeren van prioriteiten uit actie-agenda.
- Het uitwerken beleid(sregels) en (ontwikkel)kaders ten behoeve van actuele gebruiksbehoeften van monumenten: het nieuwe zonnepanelenbeleid voor monumenten en op panden in een beschermd stads- en dorpsgezicht maakt reversibele energiemaatregelen ruimhartiger mogelijk.
- De Archeologische waardenkaart is geactualiseerd.
- Digitale waarden- en beleidskaarten zijn aangepast zodat ze voldoen aan Digitaal Stelsel Omgevingswet.
- Gebouwd, archeologisch en ruimtelijk erfgoed zijn zichtbaar gemaakt bij planontwikkeling in de stad en draagt hiermee bij de ruimtelijke kwaliteit van deze plannen, zoals bij het gebiedsprofiel Domplein, ontwikkeling van gebieden zoals het Lunettenpark, Wisselspoor, Cartesiusdriehoek en Haarzicht.
- Advies over het inzetten van groen/blauwe structuren voor klimaatadaptatie zoals bij natuurgebied Zuilen, zonneveld Ockhuizen, HIA's (Heritage Impact Assesments) voor Werelderfgoed Hollandse Waterlinies voor windenergie en zoeklocatie zonneveld Voordorpse Veld.
- Monumenteigenaren zijn geïnformeerd en begeleid bij verduurzaming op allerlei manieren, zoals met huisbezoeken, een eigen monumentenpagina op Jouw Huis Slimmer en de organisatie van een bijeenkomst over monumenten en verduurzamen.
- De gemeentelijke verhalenwebsite over Utrechts erfgoed erfgoed.utrecht.nl is geactualiseerd en uitgebreid.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: (Her)ontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans.

- Door de marktomstandigheden lopen projecten vertraging op, met de Utrechtse aanpak en rijksregelingen hebben we maatregelen genomen om de woningmarkt op gang te houden.
- Bestemmingsplan Thomas a Kempisplantsoen is ter inzage gegaan en zal dus in de eerste helft van 2024 ter vaststelling aan de raad worden voorgelegd (vertraging vanwege onderzoek samen met JDE over de geurcontour). Definitief Ontwerp en tender woningbouwkavels Zuilense Vecht vertraging als gevolg van o.a. het realiseren van het energiesysteem (netcongestie).
- Definitief Ontwerp en tender woningbouwkavels Zuilense Vecht vertragen als gevolg van o.a. het realiseren van het energiesysteem (netcongestie).
- Voorleggen Nota van Uitgangspunten (NvU) voor de Merwedekanaalzone deelgebied 6 aan de raad is niet volgens plan uitgevoerd, omdat deze complexer bleek om op te stellen door de moeilijke en veranderende omstandigheden op de vastgoedmarkt. De verwachting is de NvU medio 2024 ter besluitvorming voor te leggen. De variantenstudie voor de uitbreiding van sport bij Nieuw Welgelegen is nog niet afgerond. Gelet op de complexiteit en verschillende belanghebbenden in het gebied vraagt dit proces meer tijd.
- De inwerkingtreding van de Omgevingswet en Wkb is met een jaar uitgesteld naar 1 januari 2024, de uitbouw van het Digitaal Stelsel Omgevingswet en het omgevingsplan zijn direct gekoppeld aan de inwerkingtreding en vinden daarom een jaar later plaats.

Doelstelling 2. De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar en tast de gezondheid niet aan.

In de programmabegroting 2023 zijn er geen aparte taken opgenomen.

Doelstelling 3. Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekenden.

- Het onderzoek naar de mogelijke financieringsconstructies voor betaalbare koop/ ondersteuning wooncoöperaties bleek complexer dan vooraf verwacht, maar is eind 2023 afgerond. De implementatie volgt in 2024.
- In 2023 zijn de voorbereidingen uitgevoerd ten behoeve van de realisatie van 1000 flexwoningen op onder andere de volgende locaties: Pagelaan, Befu, Wetering Zuid en Tussen de Rails. Eind 2023 is de bouw bij Pagelaan (280 woningen) gestart. De inzet is om de bouw bij Befu (ca 135 woningen), Wetering Zuid (ca 150 woningen), Tussen de Rails (aantal n.t.b.) te starten in 2024. Om tot hogere aantallen flexwoningen te komen zijn andere locaties in onderzoek met oog op realisatie in 2025 e.v.
    - *Er is een start gemaakt met het proces opstellen integrale woonzorgvisie voor alle aandachtsgroepen, waaronder ouderen, studenten, arbeidsmigranten en woonwagenbewoners (inclusief dashboard). Momenteel wordt onderzoek gedaan naar de specifieke woonvraag voor de aandachtsgroepen. De Woonzorgvisie, een instrument uit de Wet versterking regie volkshuisvesting, is vertraagd vanwege de val van kabinet-Rutte IV.

Doelstelling 4. Behouden, beheren en benutten van erfgoed als cultuurhistorische drager van het karakter van Utrecht.

- Evaluatie beschermde stads- en dorpsgezichten: niet volgens plan uitgevoerd, omdat de werkzaamheden grotendeels hebben stilgelegen vanwege prioritering van andere werkzaamheden. In Q1 2024 worden deze werkzaamheden weer opgepakt.

- Route kasteel Vredenburg: niet volgens plan uitgevoerd, omdat dit in de actie-agenda geen prioriteit kreeg in 2023. In 2024 wordt de activiteit weer opgepakt.
- Boek archeologie in Leidsche Rijn: niet volgens plan uitgevoerd, omdat dit in de actie-agenda geen prioriteit kreeg in 2023. Verwachte oplevering is Q2 2025.
- Strategie publieksbereik nieuwe Unesco werelderfgoederen: niet volgens plan uitgevoerd, omdat dit in de actie-agenda geen prioriteit kreeg in 2023.

Wat hebben we van 'wat we altijd doen' gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1. (Her)ontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans.

- We hebben gewerkt aan verschillende lopende en nieuwe projecten in de gebieden, we rapporteren hier ook over in het Meerjaren Perspectief Ruimte.
- We hebben gewerkt aan de integrale aanpak van de openbare ruimte. Deze projecten bevinden zich in verschillende fases: van planontwikkeling tot uitvoering. In de projecten wordt de aanpak riolering en verharding gecombineerd met ambities op gebied van o.a. groen, verkeersveiligheid en leefbaarheid. Onder andere de realisatie van project Kanaleneiland Noord-Noord is in 2023 afgerond en het laatste deel van de Catharijnesingel Zuid is heringericht.
- Via participatietrajecten zijn we in gesprek met bewoners in de verschillende projecten.
- Als onderdeel van het gemeentelijke grondbeleid heeft de gemeente gronden uitgegeven in erfpacht. Wij beheren de erfpachtovereenkomsten en voeren de door de gemeenteraad vastgestelde conversieregelingen uit waarbij de erfpachter tegen een vergoeding de canon eeuwigdurend kan afkopen. Door een wijziging van het gebruik of de bestemming van de grond kan een waardestijging van de grond ontstaan. Deze wordt afgedragen aan de gemeente en kan worden ingezet voor gemeentelijke investeringen.
- We hebben de Visie Speelruimte verder uitgewerkt. De Wijkspeelruimtescans voor de wijken Noordoost, Noordwest, Overvecht, West, Zuidwest zijn uitgevoerd.
  Externe subsidie:
- Externe subsidies is uitgevoerd zoals beschreven. Voor het KvW programma werken we nauw samen met de provincie Utrecht en de ROM aan de regionale openstellingen. Daarnaast hebben we samen met de ROM, provincie en andere stakeholders een Europees subsidieaanvraag ingediend waarmee we het lokale innovatieve ecosysteem voor gezonde stedelijke leefomgeving willen versterken.
- We hebben aanvragen ingediend en toegekend gekregen voor nationale financiële ondersteuning voor het op gang houden van de woningbouwproductie. Ook hebben we met name rond fietsmobiliteit de mogelijkheden voor samenwerking met en ondersteuning van de provincie versterkt.
- Voor de realisatie van de voorziening Parkeren op Afstand (mobiliteitshub XL) heeft het Rijk een beschikking (specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur – Utrecht) toegekend.
- Met het actief deelnemen aan internationale netwerken (zoals Eurocities, WHO, Polis en ICLEI) zijn wij een zichtbare partner voor samenwerking op belangrijke stedelijke opgaven. Ook zijn er diverse internationale events georganiseerd in onze stad zoals WHO event. Daarmee zijn wij een interessante partner voor internationale samenwerking in projecten, en maken we zichtbaar wat wij doen en waar wij de samenwerking nodig hebben om onze opgaven te kunnen realiseren.

Doelstelling 2. De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar en tast de gezondheid niet aan.

Onderstaande activiteiten hebben we uitgevoerd conform de programmabegroting 2023:

- Vergunningaanvragen toetsen.
- Begeleiding vergunningverleningsproces middels vooroverleggen met aanvrager.
- Toezicht naleving vergunningen oprichting, wijziging en sloop gebouwen.
- Uitvoering bouwwerken volgens Landelijk toezichtprotocol, constructieve berekeningen volgens Landelijk toetsingsprotocol.
- Inzet op voorkomen bouwhinder en -overlast.
- Risicogerichte naleving op milieu wet -en regelgeving, inclusief energieregels.
- Toezicht door de RUD (omgevingsdienst).
- Toezicht op bestaande bouw op veiligheid,, gezondheid (binnenmilieu), energiebesparing. duurzaamheid, uitstraling gebouwen.
- Controles onrechtmatige bewoning, overlastmeldingen, illegale situaties bestaande bouw.
- Inzet op project Huisjesmelkers.
- Inzet op Beschermen woningvoorraad.

Doelstelling 3. Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekenden.

- *Beleidssignalering, inspelen op actuele ontwikkelingen en monitoring van de ontwikkeling van de woningvoorraad is uitgevoerd zoals beschreven.
- Voortzetten werkwijze gebiedsadvisering om te komen tot meer gemengde wijken. Gericht op productie hooghouden en sturen op de prijsklasseverdeling uit het Coalitieakkoord hebben we uitgevoerd.
- De zelfbewoningsplicht en het antispeculatiebeding voor nieuwbouwwoningen blijven van toepassing en is uitgevoerd zoals beschreven.
- Uitvoeren beleid voortkomend uit de Huisvestingsverordening en aanpassen waar nodig, zowel op het gebied van woonruimteverdeling en urgentiebeleid als het beheer van de bestaande voorraad (omzetten/splitsen/opkoopbescherming) is uitgevoerd, zodat hier onderwerpen uit het Coalitieakkoord zijn geïmplementeerd.
- *Uitvoering geven aan de prestatieafspraken om koers te houden in het toevoegen, benutten en behouden van betaalbare en duurzame sociale huurwoningen is uitgevoerd zoals beschreven. De resultaten hiervan worden beschreven in het MPR 2024.

Doelstelling 4. Behouden, beheren en benutten van erfgoed als cultuurhistorische drager van het karakter van Utrecht.

- Binnen de archeologische monumentenzorg (AMZ) zijn 383 adviesverzoeken ten behoeve van aanvragen voor omgevingsvergunningen behandeld. Hiervan hebben er 21 tot een bureauonderzoek of verkennend booronderzoek geleid en 25 tot een archeologievergunning die resulteerden in een opgraving en/of archeologische begeleiding.
- Bodemvondsten zijn beheerd en nieuwe vondsten zijn gedeponeerd in ons gemeentelijk depot.
- Beleidsontwikkeling, advisering en onderzoek gebouwd erfgoed, zoals de inzet van bouwhistorische expertise bij onder meer de spookkelder op de Oudegracht en Haverstraat, de herontwikkeling van magazijn de Zon, het herstel van de werven en de restauratie Domtoren.
- Het begeleiden, toetsen, subsidiëren en (mede) financieren van renovaties, onderhoud en verduurzaming van monumenten, zoals bij de Sint-Augustinuskerk en de Domtoren.
- Erfgoed toegankelijk en beleefbaar maken: verstrekken subsidies aan 5 partijen, bijdrages van adviseurs van Erfgoed leverden bijdragen aan tientallen lezingen, documentaires, podcasts, visualisaties en exposities, waaronder het informatiecentrum Wervengebied, een boek over de

Pieterskerk, de nieuwe Loertoerter op de Mariaplaats en de informatiebordenroute in Hoogh Boulandt. De Grote Archeologieshow werd twee keer uitgevoerd: in Castellum Hoge Woerd en tijdens de Nacht van de Utrechtse Geschiedenis.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1. (Her)ontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans.

- Wijkspeelruimtescan Oost is vertraagd ivm personeelstekort. Deze scan wordt in voorjaar 2024 opgeleverd. Er zijn nog geen nieuwe speeltuinen opgeleverd, maar de planvorming is begonnen. Het kost meer tijd dan verwacht om na vaststelling van het beleid dit om te zetten in een nieuw uitvoeringsprogramma.

Doelstelling 2. De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar en tast de gezondheid niet aan.

- Er is risicogericht bepaald waar de prioriteiten liggen. Op basis hiervan is de toezichtscapaciteit efficiënt ingezet om de verschillende activiteiten te kunnen uitvoeren.

Doelstelling 3. Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekenden.

- In het plan van aanpak (T)huis voor Iedereen is vastgesteld dat de 70%-30% verhouding wordt nagestreefd. Met de toegenomen druk op de woningmarkt en het groot aantal woningzoekenden in een kwetsbare positie, past een 70%-30% verhouding niet meer bij de actualiteit. In de aanpak wordt niet langer uitgegaan van een percentage maar van een vastgesteld aantal per jaar.

Doelstelling 4. Behouden, beheren en benutten van erfgoed als cultuurhistorische drager van het karakter van Utrecht.

- Bij gebiedsontwikkeling Rijnenburg is het versterken van erfgoed in ruimtelijke ontwikkelingen gecombineerd met het adviseren en toetsen om erfgoed te benutten voor de opgave gezond stedelijk leven. Om de archeologie in Rijnenburg in kaart te brengen heeft team Erfgoed zich met succes ingezet om de regeling van de Erfgoed Deal te ontvangen.

Wat hebben we voor de meerjarige trajecten gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1. (Her)ontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans.

Gebied West/Noordwest:

- We hebben gewerkt aan Gebiedsvisies voor Lage Weide (nota van uitgangspunten voorbereid) en Station Zuilen (idoc vastgesteld) en de ontwikkeling van het Werkspoorkwartier (doorlopend).

Gebied Centrum:

- Voor de Jaarbeurs zijn we gestart met een omgevingsvisie voor het hallencpomplex.
- De ontwikkeling van de Tuinen van Moreelse ligt op koers: de uitvoering van de herinrichting van Laan van Puntenburg is nadert afronding. Voor de herinrichting van het Moreelsepark is de planvoorbereiding gestart conform het vastgestelde ontwikkelkader.

Gebied Leidsche Rijn en Vleuten de Meern:

- We zien mogelijkheden om op termijn verder te optimaliseren in Papendorp. Concreet werken we aan een verdichting in Groenewoud van 1.650 naar 1.800 woningen.
- Aan Rijnenburg is voortvarend aan planvorming voor gebiedsontwikkeling gewerkt. De nota van uitgangspunten deel 1: het programmatisch vertrekpunt wordt voorbereid voor besluitvorming.

Gebied Zuidwest (inclusief Merwedekanaalzone):

- We hebben gewerkt aan onderzoeken naar ruimtelijke en programmatische consequenties en kansen van de mogelijk infrastructurele maatregelen op Westraven, de Woonboulevard en MWKZ deelgebied 6.

Gebied USP en Rijnsweerd:

- Onderhandeling met Universiteit Utrecht om te komen tot een Samenwerkingsovereenkomst om de ambities uit de Omgevingsvisie USP te realiseren.

Gebied Overvecht:

- De Moldaudreef (aanpak kruispunten) en Orinocodreef (fietsstraat) zijn uitgevoerd. Ook zijn de hoven langs de Carnegiedreef en Zamenhofdreef als onderdeel van het Groene Lint heringericht.
- Verder zijn we gestart met het maken van een Omgevingsvisie voor Overvecht (waar o.a. de stationsomgeving en het Noorderpark onderdeel van zijn).
- We hebben doorgewerkt aan de planvorming voor het versterken van de openbare ruimte, zowel voor het project Amazonekwartier, de Groene Voet als het project Taagdreef e.o.

Gebied Noordoost, oost en zuid:

- Er is verder gewerkt aan de ontwikkeling van Maarschalkerweerd tot Parklandschap. Zo zijn we verder gegaan met de variantenstudie Maarschalkerweerd-Noord en het Lunettenpark. Voor het Lunettenpark deel 1 zijn VO's vastgesteld en wordt gewerkt aan de voorbereiding van de uitvoering. Het IPvE deel 2 is in voorbereiding.
- Voor het knooppunt Lunetten-Koningsweg hebben de eerste verkenningen plaatsgevonden aan de hand van verschillende ontwikkelscenario’s en parallel is gestart met het onderzoek voor de tijdelijke ontwikkeling van Tussen de Rails.
- We hebben verder gewerkt aan diverse projecten in het Rubenskwartier, zoals de Kwekerij fase 3 en 4 en de ontwikkeling van een VrouwKind Centrum voor het Diakonessehuis. Daarnaast zijn we in gesprek met het UMC over de herontwikkeling van de zusterflats. Binnenkort wordt het opstellen van een IPvE/FO voor de openbare ruimte opgestart.

Externe subsidies:

- We hebben de beschikbare middelen van het Kansen voor West II programma toegekend aan projecten in de stad waarmee we optimaal gebruik hebben gemaakt van de Europese middelen. Met de eerste openstellingen van het Kansen voor West III programma hebben we succesvolle aanvragen gehad voor een bijdrage. In 2023 zijn er 11 nieuwe projecten beschikt en zijn 7 aanvragen nog in behandeling. Daarmee hebben we al een belangrijk deel van de middelen ingezet op voor onze relevante thema’s en projecten.

Doelstelling 2. De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar en tast de gezondheid niet aan.

In de programmabegroting 2023 zijn er voor deze doelstelling geen meerjarige trajecten opgenomen.

Doelstelling 3. Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekenden.

- *Vooruitlopend op – mogelijk - landelijk beleid via de actieplannen middenhuur en betaalbare koop het aantal betaalbare woningen (huur en koop) voor middeninkomens toe laten nemen. Cijfers ontvangen we vanuit het Woon-onderzoek in 2025.
- De afgelopen periode is de kennis op het dossier bestendigen gemengd wonen aanpak verder ontwikkeld.

- *Behouden en versterken van samenwerking met partners van de stad; corporaties, zorgpartijen, beleggers, ontwikkelaars, makelaars, etc. Er is een advies door de verkenner samenwerking met de markt uitgebracht en de aanbevelingen om de samenwerking te verbeteren zijn overgenomen.

Doelstelling 4. Behouden, beheren en benutten van erfgoed als cultuurhistorische drager van het karakter van Utrecht.

- Onderzoeksagenda Erfgoed: doel, doelgroep, gebruik en inhoudelijke structuur voor de Onderzoeksagenda zijn klaar. Het inhoudelijk vullen van de periodes en thema's en het betrekken van partners volgt in 2024.
- Digitalisering van Erfgoeddata: Het Monumenten Informatie Systeem is overgezet naar de Gemeentelijke Erfgoed Registratie conform de nieuwe Verordening Erfgoed, beleid is geborgd in kennis- en waardenkaarten, 116.000 documenten overgedragen aan het HUA.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1. (Her)ontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans.

- Studies naar het doortrekken van het Forum Westflank Spoorzone is voorlopig stilgelegd in afwachting van de conclusies van de Mirt-verkenning Merwedelijn.
- De planvorming voor het 4e Kwadrant Leidsche Rijn Centrum/Lage Weide is volgend aan de uitgangspuntennotitie en een op te stellen omgevingsvisie voor bedrijventerrein Lage Weide. Hiermee is een andere planning ontstaan voor de uitwerking van de ontwikkelmogelijkheden.
- Binnen het Rubenskwartier zijn twee projecten uitgesteld: SSH heeft op 16 mei 2023 aangegeven dat zij de herontwikkeling van het IBB studentencomplex uitstellen tot na 2030. Daarnaast heeft Syntrus Achmea aangegeven dat zij gezien de huidige economische situatie nu geen herontwikkeling van het winkelcentrum IBB hof willen starten.

Doelstelling 2. De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar en tast de gezondheid niet aan.

Doelstelling 3. Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekenden.

- Voor middenhuur worden afspraken gemaakt over de duur van de betaalbaarheid voor een periode van 20 jaar/ Voor koop ligt dit lastiger. Dit kan alleen voor de eerste koop. Door middel van anti-speculatiebeding wordt de speculatie en de daarmee gepaarde prijsstijgingen beperkt.
- Blijvende aandacht voor huisvesting bijzondere en kwetsbare doelgroepen en het verhogen van de productie van meer betaalbare sociale huurwoningen.
  Het afgelopen jaar is middels een nieuwe aanpak ingezet op het realiseren van zoveel mogelijk sociale huisvesting voor reguliere woningzoekenden en kwetsbare en bijzondere doelgroepen. Dit doen we aan de hand van verschillende treden: op gang houden sociale woningbouwproductie, samenwerking in de regio, beter benutten bestaande voorraad, inzet eigen vastgoed en/of aankoop van vastgoed en tijdelijke woningbouw. Door het oplopende tekort en de groeiende vraag van kwetsbare Utrechters blijft extra inzet noodzakelijk. Per kwartaal informeren we de raad over de laatste stand van zaken via de kwartaalrapportage sociale huisvesting.

Doelstelling 4. Behouden, beheren en benutten van erfgoed als cultuurhistorische drager van het karakter van Utrecht.

- Programmaplan Unesco werelderfgoederen: niet volgens plan uitgevoerd, omdat dit in de actie-agenda geen prioriteit kreeg in 2023.

Wat heeft dat gekost?

x € 1.000

Omschrijving	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Nominale begroting 2023	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2024
Baten							
Herontwikkeling fysieke leefomgeving	115.741	119.919	106.549	79.884	96.051	16.167	211.316
De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar	16.402	16.890	18.575	22.672	22.375	-296	20.123
Voldoende passend betaalbare huisvesting	662	292	202	716	519	-197	12.674
Behouden, beheren, benutten van erfgoed	325	685	333	345	598	253	369
Totaal Baten	133.130	137.786	125.660	103.616	119.543	15.927	244.482
Lasten							
Herontwikkeling fysieke leefomgeving	102.158	126.937	109.871	78.484	77.979	505	211.539
De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar	19.119	19.014	20.738	23.739	23.574	165	24.784
Voldoende passend betaalbare huisvesting	5.018	4.644	8.876	6.156	6.306	-150	22.379
Behouden, beheren, benutten van erfgoed	3.118	3.934	3.116	3.162	3.494	-333	3.265
Totaal Lasten	129.414	154.528	142.601	111.541	111.353	188	261.967
Saldo baten en lasten	**3.716**	**-16.743**	**-16.942**	**-7.925**	**8.190**	**16.115**	**-17.485**
Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	11.519	25.712	9.719	19.440	27.095	7.655	14.423
Onttrekking reserves	20.260	58.929	21.534	25.745	32.411	6.666	17.481
Totaal	**12.457**	**16.475**	**-5.126**	**-1.620**	**13.506**	**15.126**	**-14.427**

Toelichting

In de jaarstukken 2023 geven we een toelichting op verschillen ten opzichte van de actuele begroting 2023, indien deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van de baten of lasten van de doelstelling. Kleinere verschillen worden toegelicht als ze politiek relevant zijn.

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Herontwikkeling fysieke leefomgeving			
Het verschil tussen begroting en realisatie van de grondexploitaties is opgebouwd uit het geprognosticeerd		I	6.841

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
eindresultaat van de grondexploitaties en de gerealiseerde lasten en baten in 2023 (cashflow). Voor een gedetailleerde toelichting op de ontwikkeling van de geprognosticeerde eindresultaten verwijzen wij naar het Meerjaren Perspectief Ruimte 2024. **Resultaat grondexploitaties** In 2023 is 6,600 miljoen euro tussentijdse winst genomen: 5,900 miljoen euro uit de grondexploitatie Leidsche Rijn, 0,530 miljoen euro uit de grondexploitatie Merwedekanaalzone deelgebied 4 Defensieterrein en 0,170 miljoen euro uit de grondexploitatie Oudenrijn West. Daarnaast is 0,241 miljoen euro vrijgevallen uit de voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied, om de voorziening te laten corresponderen met het geprognosticeerde eindsaldo van de geactualiseerde grondexploitatie. Conform besluit bij de Tweede bestuursrapportage 2021 is dit resultaat toegevoegd aan de reserve grondexploitaties			
Grondexploitatie Leidsche Rijn De gerealiseerde baten zijn 8,446 miljoen euro lager dan begroot door naar 2024 uitgestelde uitgiftes in: • De Taats ad 7,8 miljoen euro; • Haarrijn ad 0,4 miljoen euro; • Leeuwesteyn Noord ad 0,4 miljoen euro. Verder is er meerwaarde gerealiseerd in Leeuwesteyn Zuid ad 0,2 miljoen euro. Daarnaast zijn de baten 0,113 miljoen euro hoger dan begroot door de verrekening met de balanspost robuuste posten.		I	-8.433
Binnenstedelijke grondexploitaties De totale gerealiseerde baten zijn 1,174 miljoen euro hoger dan begroot: • De gerealiseerde baten in de binnenstedelijke grondexploitaties zijn 2,767 miljoen euro lager dan begroot. • De overige baten zijn 3,943 miljoen euro hoger dan begroot. De gerealiseerde baten in de binnenstedelijke grondexploitaties zijn 2,8 miljoen euro lager dan begroot. Dit betreft afwijkingen in de planning in voornamelijk de grondexploitaties Merwede OPG en Busstalling en Beurskwartier en de administratieve verwerking van de winstnemingen 2022 van de grondexploitaties Oudenrijn West en Merwedekanaalzone deelgebied 4 Defensieterrein. De overige baten zijn per saldo 3,9 miljoen euro hoger dan begroot. Dit houdt verband met een storting in de voorziening onderhanden werk om de waardecorrectie op de post bouwgrond in exploitatie op het juiste niveau te brengen (6,9 miljoen euro		I	1.174

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
hoger) en de al gemaakte kosten voor planbegeleiding (3,0 miljoen euro lager). Omdat we deze kosten nog in rekening gaan brengen bij ontwikkelaars boeken we deze over naar de balans. Doordat de kosten lager zijn, is de overboeking naar de balans ook lager.			
Grondexploitatie Stationsgebied De gerealiseerde baten zijn 0,172 miljoen euro lager dan begroot. Dit verschil wordt vooral verklaard door een verschuiving van een subsidie voor de Laan van Puntenburg.		I	-172
Ruimtelijke herontwikkelingsplannen De omzet op intentie- en anterieure overeenkomsten gesloten met ontwikkelende partijen in de stad was in 2023 hoger dan verwacht. Onderdeel van deze overeenkomsten is het verhalen van de plankosten. Zowel de baten als de lasten zijn 1,552 miljoen euro hoger dan begroot.		I	1.552
Investeringsimpuls RSU Dit bedrag bestaat uit ontvangen bijdragen voor de uitvoering van ruimtelijke ontwikkelingsprojecten. De geprognosticeerde eindstand van de projecten lichten wij toe in het Meerjaren Perspectief Ruimte 2024 (MPR 2024).		I	819
SISA Gebiedsontwikkeling De gerealiseerde baten zijn 1,752 miljoen euro hoger dan begroot. De gerealiseerde baten betreffen de ontvangen rijkssubsidies, waaruit de gerealiseerde kosten worden gedekt.		I	1.752
Erfpacht Met de woningcorporaties is afgesproken – in lijn met het Coalitieakkoord – te komen tot een stop op de verkoop van sociale huurwoningen met ingang van 1 januari 2024. Daarmee is de storting van de 2/3 van de door de corporaties af te dragen meerwaarde bij verkoop of integrale herontwikkeling in de voorziening Meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties komen te vervallen. De hiervoor in de begroting opgenomen bedragen zijn afgeraamd vanaf 2023 terwijl de verkopen nog niet beëindigd waren. De ontvangen meerwaardeafdracht bedraagt 3,773 miljoen euro.		I	3.773
Voor de overige conversies en bestemmingswijzigingen erfpacht is in de begroting een baat opgenomen van 1,711 miljoen euro. De hieronder toegelichte opbrengst van 5,890 miljoen euro leidt tot een voordeel van 4,179 miljoen euro op de begroting: • Voor het aanpassen van de bestaande erfpachtovereenkomsten na een bestemmingswijziging zijn 16 meerwaardeafdrachten van in totaal 4,482 miljoen euro in rekening gebracht. • Een aantal erfpachters heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de canon eeuwigdurend af te kopen en heeft hiervoor een afkoopsom betaald van in totaal		I	4.179

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1,408 miljoen euro. Hiervan vielen er 24 onder de Conversieregeling Erfpachten 2017 en 5 onder de overige conversieregelingen. In motie 191/2017 draagt de gemeenteraad het college op om de opbrengst uit de Conversieregeling Erfpachten 2017 te reserveren voor Betaalbaar wonen. In 2023 bedroeg de opbrengst minus de uitvoeringskosten 0,815 miljoen euro. Als gevolg van conversie van erfpachtrechten waarbij de canon eeuwigdurend wordt afgekocht daalt de opbrengst binnen het erfpachtbeheer structureel. Het saldo van de vervallen erfpachtrechten bedraagt 0,021 miljoen euro.			
Incidentele opbrengst op verkoop overtollig gemeentelijk bezit dat niet past in een beleidsdoel		I	3.278
Hogere erfpachtopbrengsten door een herziening van een canon		S	375
Strategische verwervingen Zowel de baten als lasten in verband met het beheer van de strategische verwervingen zijn 1,034 miljoen euro hoger.			1.034
Bedrijfsmiddelen Netwerken en Marktbenaderingen heeft meer baten gerealiseerd. De Ruimtelijke Strategie Utrecht heeft een Europese subsidie opbrengst voor het project Nebstar gerealiseerd.		I	105
Omgevingsrecht Er zijn minder baten uit de omgevingsvergunningen (WABO) gerealiseerd.		I	-122
Overige baten			-88
2. De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar			
In 2023 heeft de gemeenteraad een nieuwe verordening vastgesteld. Daarin is opgenomen, dat voortaan kamerverhuur aan 3 personen vergunningvrij is. Dit betekent dat vergunningvrij is uitgebreid en hierdoor minder handhavingsmogelijkheden zijn. Dit heeft op het opleggen van bestuurlijke boete. In 2023 is de wet Opkoopbescherming in werking getreden (zelfbewoningsplicht). In de verordening is opgenomen dat het niet hebben van een vergunning voor Opkoopbescherming beboetbaar is. Dit stelt de gemeente Utrecht in de gelegenheid om bestuurlijke boete op te leggen. Dit zorgt ervoor dat dit tekort incidenteel van aard.		I	-139
Minder leges geïnd dan geprognosticeerd bij de Tweede bestuursrapportage		I	-157
Overige baten			0
3. Voldoende passend betaalbare huisvesting			
Voor huisvesting van kwetsbare doelgroepen realiseren we minder baten dan begroot, door scope uitbreiding kunnen we de kosten niet verrekenen met de specifieke uitkering.		I	-197
4. Behouden, beheren, benutten van erfgoed			

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
De afwijking komt voornamelijk door gewijzigde regelgeving. De archeologische werkzaamheden nemen toe en dit leidt tot hogere legesopbrengsten.		I	253
Overige baten			100
Totaal baten			**15.927**

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Herontwikkeling fysieke leefomgeving			
Het verschil tussen begroting en realisatie van de grondexploitaties is opgebouwd uit het geprognosticeerd eindresultaat van de grondexploitaties en de gerealiseerde lasten en baten in 2023 (cashflow). Voor een gedetailleerde toelichting op de ontwikkeling van de geprognosticeerde eindresultaten verwijzen wij naar het Meerjaren Perspectief Ruimte 2024. Resultaat grondexploitaties In 2023 is 5,515 miljoen euro gedoteerd aan de voorziening voor de negatieve grondexploitaties om de risicovoorzieningen op het, voor het Meerjaren Perspectief Ruimte, benodigde niveau te brengen. Conform besluit bij de tweede bestuursrapportage 2021 is dit resultaat onttrokken uit de reserve grondexploitaties		I	-5.515
Grondexploitatie Leidsche Rijn De gerealiseerde lasten zijn 8,851 miljoen euro lager dan begroot door uitgestelde civieltechnische en plankosten in de volgende deelprojecten: • Leidsche Rijn Centrum ad 5,5 miljoen euro; • Hoofdinfrastructuur ad 3,0 miljoen euro; • Verwerving ad 2,1 miljoen euro; • Hoofdwatersysteem ad 1,6 miljoen euro; • Rijnvliet ad 1,4 miljoen euro; • Hooggelegen ad 0,5 miljoen euro. Daarnaast zijn er ook gerealiseerde lasten die hoger zijn dan begroot: • Geluidswal Woerden ad 0,6 miljoen euro; • Infrastructuur restprojecten ad 0,6 miljoen euro; • Leeuwesteyn Noord ad 0,6 miljoen euro. Verder is de verrekening met de balanspost onderhanden werk 4,4 miljoen euro hoger dan begroot. Dit is een verrekening met de balans en zijn geen werkelijke kosten.		I	8.851
Binnenstedelijke grondexploitaties		I	-2.189

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
De totale gerealiseerde lasten zijn 2,189 miljoen euro hoger dan begroot: • De gerealiseerde lasten in de binnenstedelijke grondexploitaties zijn 14,301 miljoen euro lager dan begroot. • De verrekening met de balanspost onderhanden werk is 11,534 miljoen euro hoger dan begroot. • De overige lasten zijn 4,956 miljoen euro hoger dan begroot. Door verschuivingen in de planning zijn de gerealiseerde lasten in de grondexploitaties 14,3 miljoen euro lager dan begroot. Dit betreft voornamelijk de grondexploitatie Beurskwartier (lagere kosten voor verwerving, sloop, milieu en bouw- en woonrijp maken). De verrekening met de balanspost onderhanden werk is 11,5 miljoen euro hoger dan begroot. Dit zijn geen uitgaven, maar betreft de verrekening van lasten en baten van de grondexploitaties met de balans. De overige lasten zijn per saldo 5 miljoen euro hoger dan begroot. Dit betreft een storting in de voorziening onderhanden werk om de waardecorrectie op de post bouwgrond in exploitatie op het juiste niveau te brengen (6,9 miljoen euro hoger), gemaakte kosten voor planbegeleiding die we nog in rekening gaan brengen bij ontwikkelaars (3,0 miljoen euro lager) en het resultaat op strategische verwervingen, anticiperende verwervingen, voorraadfunctie en overige kosten grondexploitaties (1,1 miljoen euro hoger).			
Grondexploitatie Stationsgebied De gerealiseerde lasten zijn 0,175 miljoen euro lager dan begroot: - De gerealiseerde lasten in de grondexploitatie Stationsgebied zijn 7,161 miljoen euro lager dan begroot. - De verrekening met de balanspost onderhanden werk is 6,987 miljoen euro hoger dan begroot. De gerealiseerde lasten in de grondexploitatie in 2023 zijn 7,161 miljoen euro lager door verschuivingen in de lasten van in uitvoering genomen werken, zoals de omgeving Jaarbeursplein, Catharijnesingel, Forum Noord en de omgeving Sijpesteijn. De verrekening met de balanspost onderhanden werk is 6,987 miljoen euro hoger dan begroot. Dit zijn geen uitgaven, maar betreft de verrekening van lasten en baten van de grondexploitatie met de balans.		I	175
Ruimtelijke herontwikkelingsplannen De omzet op intentie- en anterieure overeenkomsten gesloten met ontwikkelende partijen in de stad was in 2023 hoger dan verwacht. Onderdeel van deze overeenkomsten is het verhalen van de plankosten. Zowel de baten als de lasten zijn 1,552		I	-1.454

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
miljoen euro hoger dan begroot. Door diverse afwijkingen zijn de overige lasten 0,098 miljoen euro lager dan begroot.			
Investeringsimpuls RSU In het Meerjaren Perspectief Ruimte 2023 (MPR 2023) is de (her)programmering van de middelen uit de reserve Investeringsimpuls RSU vastgesteld door de gemeenteraad. De gerealiseerde lasten zijn 3,912 miljoen euro lager dan begroot: • Voor 0,612 miljoen euro van de afwijkingen geldt dat daadwerkelijke besteding van deze middelen in 2024 of verspreid over de komende jaren plaatsvindt. • De begrote onttrekking uit de reserve betaalbaar wonen voor 3,300 miljoen euro is niet aangewend.		I	3.912
SISA Gebiedsontwikkeling De gerealiseerde lasten zijn 1,752 miljoen euro hoger dan begroot. De kosten bestaan voornamelijk uit kosten voor deelprojecten: • Onderwijs ad 0,572 miljoen euro; • Veiligheid ad 0,306 miljoen euro; • Groene Voet ad 0,361 miljoen euro; • Overvecht ad 0,198 miljoen euro; • Monitoring en Kennisdeling ad. 0,211 miljoen euro; • Overige projecten ad. 0,104 miljoen euro**.**		I	-1.752
Stedenbouw en planologie Vertraging op diverse projecten in de openbare ruimte heeft geleid tot lagere bestedingen aan speelvoorzieningen (o.a. Lumbrusplein, Jeremiestraat en Poolsterhof). Ook is een aantal geplande speelprojecten nog niet uitgevoerd (Tolsteelplantsoen, Welgelegen, Basilicumstraat) vanwege langer openstaande vacatures in de huidige arbeidsmarkt.		I	497
Erfpacht Voor de conversies en bestemmingswijzigingen erfpacht in de begroting een last opgenomen van 0,765 miljoen euro. De hieronder toegelichte gerealiseerde lasten van 1,790 miljoen euro leiden tot een nadeel van 1,025 miljoen euro op de begroting: • De behandelkosten van het aanpassen van de erfpachtovereenkomsten ten behoeve van conversies en bestemmingswijzigingen bedragen 0,448 miljoen euro. • Als bij sloop-nieuwbouw door woningcorporaties sprake is van verdichting kan die meerwaarde weer binnen de locatieontwikkeling worden ingezet. In 2023 heeft de gemeente 1,216 miljoen euro hieraan bijgedragen. • De afschrijving op de boekwaarde van de erfpachtgronden als gevolg van het vervallen van de canonopbrengsten bedraagt 0,126 miljoen euro.		I	-1.025

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
Hogere lasten dan geraamd door het afschrijven van de boekwaarde van een aanzienlijke verkoop van overtollig gemeentelijk bezit dat niet past in een beleidsdoel.		I	-143
Een overschrijding op de project-, handhaving- en beheerkosten; met name de ontwikkeling van het contractbeheer en opstellen nieuwe erfpachtvoorwaarden.		S I	-375 92
Strategische verwerven Zowel de baten als lasten in verband met het beheer van de strategische verwervingen zijn 1,034 miljoen euro hoger.			-1.034
Bedrijfsmiddelen De inzet voor de Ruimtelijke Strategie Utrecht is 0,4 miljoen euro lager uitgevallen. De kosten van de kennisagenda en het maken van (toekomst)scenariostudies vallen 0,3 miljoen euro lager uit, de bijdrage aan de U10 voor het regionaal economisch perspectief is 0,1 miljoen euro lager. Ook de kosten van het versnellen en verbeteren van het UPP vallen 0,1 miljoen euro lager uit en de kosten van de invoering Omgevingswet die ten laste van de Ruimtelijke Strategie Utrecht komen vallen 0,1 miljoen euro lager uit. Daarentegen zijn de kosten van de Nota Omgevingskwaliteit en Beleid Dakopbouwen van 0,2 miljoen euro ten laste van de Ruimtelijke Strategie Utrecht gebracht.		I	438
Overige lasten			20
2. De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar			
Bij het programma 'Beschermen van de bestaande woningvoorraad' zijn incidentele middelen beschikbaar voor de implementatie van de wet goed verhuurderschap en de leegstandsverordening.		I	145
Overige lasten			20
3. Voldoende passend betaalbare huisvesting			
Bij de Voorjaarsnota 2023 hebben we aangegeven een realisatieteam vorm te geven voor extra inzet op de groeiende problematiek m.b.t. huisvesting aandachtsgroepen en kwetsbare doelgroepen in combinatie met de stagnatie van de woningbouw en de complexiteit mbt realiseren van tijdelijke woningen (schaarste ruimte, businesscase, doorplaatslocaties etc). De dekking voor het realisatieteam valt deels onder het programma Ondersteuning op maat. De kosten zijn verantwoord op het programma Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed.		I	-150
4. Behouden, beheren, benutten van erfgoed			
De voornaamste oorzaken voor de hogere lasten zijn meer archeologische werkzaamheden door gewijzigde regelgeving, het professionaliseren van de interne processen omtrent archeologie en er is meer personele inzet dan begroot.		I	-333
Overige lasten			8
Totaal lasten			**188**

x € 1.000

Mutatie reserve	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
Onttrekking			
Bij de Tweede bestuursrapportage 2021 heeft de raad besloten om de resultaten op afgesloten en lopende grondexploitaties alsmede kosten waarvoor binnen de reserve grondexploitatie bedragen zijn gereserveerd nog in het lopende jaar te verrekenen met de reserve grondexploitatie. Op basis van dit besluit zijn diverse baten en lasten met betrekking tot de grondexploitaties verrekend met de reserve grondexploitatie. De hogere onttrekkingen uit de reserve grondexploitaties bestaan uit: • 5,515 miljoen euro in verband met de dotatie aan de voorziening negatieve grondexploitaties om de risicovoorziening op het, voor het Meerjaren Perspectief Ruimte, benodigde niveau te brengen • 0,894 miljoen euro resultaat op strategische en anticiperende verwervingen • 0,186 miljoen euro in verband met de jaarlijkse inkooptaakstelling op grondexploitaties • 0,041 miljoen euro resultaat op diverse afgesloten projecten • 0,017 miljoen euro in verband met voorbereidingskosten met betrekking tot het Atleeplantsoen. • 0,005 miljoen euro resultaat op een anterieure overeenkomst in Leidsche Rijn.		I	6.658
Overige toevoegingen reserves			8
Storting			
De hogere dotaties aan de reserve grondexploitaties bestaan uit: • 6,600 miljoen euro tussentijdse winstneming op de grondexploitaties Leidsche Rijn (5,900 miljoen euro), Merwedekanaalzonde deelgebied 4: Defensieterrein (0,530 miljoen euro) en Oudenrijn West (0,170 miljoen euro); • 0,378 miljoen euro resultaat op een anterieure overeenkomst in Leidsche Rijn • 0,241 miljoen euro in verband met de onttrekking aan de voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied om de risicovoorziening op het, voor het Meerjaren Perspectief Ruimte, benodigde niveau te brengen; • 0,125 miljoen euro resultaat op voorraadfunctie • 0,113 miljoen euro dotatie van de robuuste posten in de grondexploitatie Leidsche Rijn. • 0,004 miljoen euro resultaat op diverse afgesloten projecten		I	-7.461
Overige toevoegingen reserves			-194
Totaal mutatie reserves			**-989**

Risico's

Belangrijkste bestaande strategische risico's

Risico 1: Ongunstige marktomstandigheden zoals stijgende rente, stijgende bouwkosten, schaarste bouwmaterialen en beschikbaarheid personeel (zowel markt als gemeente) zetten het bouwtempo onder druk. Als gevolg hiervan neemt de woningbouwproductie af.

- **Stand van zaken risico:**
  - Nog steeds van toepassing (is al opgetreden).
  - Netcongestie: We merken in toenemende mate dat ook netcongestie een negatief risico vormt op de woningbouwproductie.
- **Stand van zaken maatregelen**:
  - Nog steeds van toepassing.

Risico 2: Beperkingen met betrekking tot stikstofdepositie leiden tot vertraging of afstel van ruimtelijke projecten.

- **Stand van zaken risico:**
  - Nog steeds van toepassing.
- **Stand van zaken maatregelen:**
  - De bouwvrijstelling is inmiddels van tafel en zowel in de bouw- als gebruiksfase is geen stikstofbijdrage toegestaan. Per project wordt bekeken wat eventuele mogelijkheden zijn om te versnellen en hoe het project door te laten gaan.
  - We hebben een lijst is inmiddels is opgesteld.

Risico 3: Bijdragen vanuit derden (waaronder Rijk en andere overheden) zijn onvoldoende om de opgaven en ambities uit de RSU 2040 te kunnen realiseren.

- **Stand van zaken risico**:
  - Nog steeds van toepassing.
- **Stand van zaken maatregelen:**
  - Nog steeds van toepassing

Risico 4: Een tekort aan grond en locaties, oplopende bouwprijzen, schaarste aan bouwmaterialen en krapte op de arbeidsmarkt vormen een risico voor een snelle voortgang van de bouw. Als gevolg kunnen bepaalde doelgroepen zich niet meer in Utrecht vestigen.

- **Stand van zaken risico:**
  - Nog steeds van toepassing.
- **Stand van zaken maatregelen:**
  - Nog steeds van toepassing.

Risico 5: Stapeling van wet-en regelgeving om de wooncrisis aan te pakken leidt tot grote complexiteit met als gevolgen; ondoorzichtigheid van regelgeving voor inwoners en ondernemers, grote druk op beleidscapaciteit en handhavingscapaciteit en langere doorlooptijd van procedures.

- **Stand van zaken risico**:
  - Nog steeds van toepassing.
- **Stand van zaken maatregelen:**
  - Nog steeds van toepassing.

Nieuwe strategische risico's

Nieuw Risico 1: De kabinetswissel maakt dat ingezette activiteiten wellicht een andere wending krijgen. Onder het vorige kabinet is in 2021 de Nationale Woon- en Bouwagenda en de zes programma’s op wonen, bouwen en verduurzamen een samenhangende aanpak geïntroduceerd vanuit de Rijksoverheid. Een deel van de maatregelen en wetgeving is doorgevoerd of inwerking getreden. Met de kabinetswissel is het mogelijk dat er ander keuzes gemaakt worden over de nog uit

te voeren maatregelen. Voor wonen zijn op dit moment twee aspecten relevant: de Wet regie op de volkshuisvesting en de Wet betaalbare huur. Het eerste aspect betreft het risico enerzijds dat we de voorbereidingen ongedaan moeten maken en dat we opnieuw moeten zoeken naar lokale oplossingen voor de bestaande problemen op de woningmarkt. Anderzijds blijft er onduidelijk bestaan onder investeerders, verhuurders en ook woningzoekenden waar zij op kunnen rekenen waardoor zij andere keuzes maken of investeringen doen of uitstellen. Het tweede aspect betreft dat met een intrekking of een fundamentele koerswijziging wij mogelijk geen instrumenten hebben om de Utrechtse wooncrisis aan te pakken.

- **Stand van zaken maatregel:**
  - Lobby voor continuering programma's en maatregelen.
  - Opnieuw lobby voor aanpassing WWS-puntenstelsel zodat middenhuur betaalbaar blijft in Utrecht.

Investeringen

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de investeringen.

Verbonden partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
NV Maatschappij tot Stadsherstel Utrecht	Verwerven, restaureren, onderhouden, beheren en exploiteren van monumenten. De Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel NV richt zich vanaf de oprichting met name op restauratie en behoud van voor de markt incourante objecten.	0
Regionale uitvoeringsdienst (RUD)	Het verlenen van milieuvergunningen en toezicht en handhaven van milieuregels	2.318

Zie voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: Herontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans				
Lesgeven in een grootstedelijke context	Lesgeven in een grootstedelijke context	400	260	140
Ruimtelijke plannen	Bijdrage aan lokaal platform/ initiatieven voor onderzoek, debat, en infovoorziening over architectuur, stedenbouw en landschap	79	75	4
Totaal doelstelling 1		479	335	144
Doelstelling 3: Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekenden				
Doelgroepen	Stedelijke huurders participatie en vertegenwoordiging, informatiepunt studentenhuisvesting	72	34	38
Toevoegen Woonruimte	Fonds Toevoegen Woonruimte voor uitbreiding woonvoorraad bestaande bouw	300	0	300
Investeringsimpuls meerwaardeafdracht	Investeringsimpuls meerwaardeafdracht	6.297	3.977	2.320
Initiatieven Schepenbuurt en Cartesiusweg	Initiatieven Schepenbuurt en Cartesiusweg	20	0	20
Totaal doelstelling 3		6.689	4.011	2.678
Doelstelling 4: Monumenten en cultuurhistorische waarden				
Exploitatie Domunder	Ondersteuning Exploitatie Domunder	40	40	0
Publieksbereik Erfgoed	Ondersteuning activiteit Open Monumenten Dag Utrecht en Kerken kijken Utrecht	70	66	4
Totaal doelstelling 4		110	106	4
Totaal Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed		**7.278**	**4.452**	**2.826**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Beleidsnota's

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040	2021	Strategische visie voor de stad voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving.
Woonvisie Utrecht beter in Balans	2019	Overkoepelende visie op het woonbeleid in de gemeente Utrecht.
Het Utrechtse Grondbeleid	2017	Beleidsnota van het Grondbeleid
Grondprijsbrief 2023	2023	Actualisatie van de geldende grondprijzen voor het jaar 2023
Actieplan Middenhuur (incl. gewijzigde voorwaarden)	2022	Actieplan om prijs en kwaliteit langjarig te borgen bij de bouw van nieuwe middenhuurwoningen.
Actieplan Betaalbare koop	2021	Actieplan om het woningaanbod in het betaalbare koopsegment in Utrecht te beschermen en te vergroten.
Actieplan Utrechtse Wooncoöperaties	2021	Actieplan om meer ruimte te bieden aan bewonersinitiatieven en mensen die duurzaam betaalbaar willen wonen, door de coöperatieve woningsector een volwaardige positie te geven.
Plan van Aanpak huisvesting en ondersteuning kwetsbare groepen	2019	Plan van aanpak om urgente kwetsbare doelgroepen binnen korte termijn een passende woonruimte en passende ondersteuning aan te bieden.
Huisvestingsverordening	2023	Omdat nieuwbouw tijd vraagt en omdat de woningnood hoog is, is de urgentie om de bestaande voorraad te blijven reguleren hoog. Dit doet Utrecht met de huisvestingsverordening op basis van de Huisvestingswet 2014.
Actieplan Studentenhuisvesting	2023	Een actieplan om het aanbod studentenhuisvesting, met de nadruk op onzelfstandige eenheden, te vergroten.
Leegstandsverordening	2023	Een verordening in om de langdurige leegstand van woonruimten te bestrijden.
Erfgoednota	07-11-2021	Het Utrechts beleid voor het erfgoed in de gemeente.
Utrechtse visie religieus erfgoed	09-05-2017	Visie vanuit de gemeente Utrecht op het religieus erfgoed binnen de gemeente.
Beleidsregel zonnepanelen op beschermde monumenten	07-12-2023	Regels over hoe om te gaan met zonnepanelen op monumenten en op panden in het beschermde stads- en dorpsgezicht.

Duurzaamheid

Portefeuillehouder(s):
Lot van Hooijdonk, Eva Oosters en Susanne Schilderman

Ambitie:
We werken samen toe naar een duurzame, leefbare en circulaire stad.

De klimaatcrisis vraagt om stevige maatregelen. Dit doen we bijvoorbeeld door gebruik te maken van alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie bijvoorbeeld met zonnepanelen, windmolens en energie uit de bodem. En door met bewoners en ondernemers in gesprek te gaan om aan de slag te gaan met het besparen van energie. En door over te stappen op duurzame manieren van koken en verwarmen. We werken daarom samen met onze partners in de stad aan de uitbreiding van de warmtenetten en we zorgen dat het elektriciteitsnetwerk versterkt wordt.

Gezond stedelijk leven betekent dat onze inwoners recht hebben op een gezond leefklimaat en een duurzame, circulaire leefomgeving. En vooral: dat onze kinderen opgroeien in een leefbare stad, met schone lucht en bodem, minder afval, lagere geluidniveaus en het stimuleren van een circulaire economie die bijdraagt aan de klimaatdoelen. Voor een duurzame leefomgeving is het belangrijk dat de gezondheid van onze inwoners verbetert als gevolg van onze gecontinueerde inzet op de fysieke leefomgeving, ook bij een verdere groei en inbreiding van de stad. De komende jaren gaan we volop door met onze inzet richting een circulaire en gezonde stad. Dat gaat niet vanzelf. We hanteren het uitgangspunt ‘de vervuiler betaalt’ en nemen maatregelen, onder andere op het gebied van luchtkwaliteit en geluidoverlast. Zo realiseren we een duurzame, leefbare en circulaire stad.

Wat hebben we bereikt?

Doelstelling 1: Energieverbruik gebouwde omgeving in 2050 met 35% afgenomen t.o.v. 2020, alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen

We ondersteunen bewoners en bedrijven bij het isoleren van hun gebouwen om energie te besparen. We hebben een breed aanbod om hen te ondersteunen in de stappen die ze daarvoor kunnen nemen; van energieadviezen t/m duurzaamheidsleningen. We werken samen met de partners in de stad door de energie-infrastructuur aan te passen en de overgang van duurzame energiebronnen binnen de gemeentegrenzen mogelijk te maken. Dit ligt in lijn met de afspraken die gemaakt zijn in het nationale klimaatakkoord en sluit aan bij internationale klimaatdoelstellingen. Bij het realiseren hiervan zijn we wel afhankelijk van actiebereidheid van externe partijen, wet en regelgeving van het Rijk, en voldoende financiële middelen zodat de energietransitie voor het merendeel van de bewoners betaalbaar is.

Wat hebben we bereikt in 2023?
De klimaatcrisis vraagt om stevige maatregelen.
De doelstelling bestaat uit drie onderdelen waarvan in 2023 voor zowel onderdeel 1 ‘het verlagen van het energieverbruik’ en onderdeel 2 ‘alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie’ flinke stappen voorwaarts zijn gezet. Het programma besparen heeft mede door de hoge gasprijzen een flinke boost gekregen, er zijn meer energieboxen (3015), duurzaamheidsleningenleningen (403) en adviesgesprekken (808) verstrekt dan het jaar 2022. Met middelen van het Rijk zijn daarnaast sociale huurwoningen sneller geïsoleerd (1115), is een witgoedregeling koelkast voor U-pashouders uitgevoerd (983) en met dank aan de middelen van de provincie Utrecht hebben 302 woningeigenaren

met een laag inkomen spouwmuurisolatie gekregen. Met een voucherregeling voor het MKB zijn 105 bedrijven geholpen bij het isoleren van hun pand. In september 2023 is het eerste zonnepark Meijewetering geopend. Voor Ockhuizen is het IPVE vastgesteld (november 2023) en voor de windmolens Rijnenburg is het bestemmingsplanprocedure voorbereid, zodat het vaststellingsproces in 2024 kan starten.
Voor onderdeel 3 ‘aanpassen energie-infrastructuur aan duurzame bronnen zijn op diverse vlakken stappen gezet bijvoorbeeld voor een verkenning naar een actieve rol, het nemen van oplossingsgerichte maatregelen ten aanzien van netcongestie in een uitvoeringsprogramma en is in de buurten Kanaleneiland Zuid, Wilhelminapark/Oudwijk, Oog in Al en Dichterswijk/Rivierenwijk met de Buurtaanpak Aardgasvrij gestart. Het is nog niet gelukt om tot afspraken over een duurzaam warmtealternatief voor Overvecht Noord te komen. In 2024 streven we de benodigde afspraken hiervoor af te ronden.

Doelstelling 2: Utrecht werkt aan een gezonde, stillere en veilige leefomgeving

We willen in 2050 als stad volledig circulair zijn en we willen dat in 2030 50% minder primaire grondstoffen worden gebruikt. Milieubelasting door de bouw van nieuwe woningen moet zo snel mogelijk afnemen, zodat we daarmee bijdragen aan de klimaatdoelen. Ons actieprogramma Utrecht Circulair 2020-2023 is een eerste stap in de transitie van Utrecht naar een circulaire stad. Eind 2023 ligt er een Visie Utrecht Circulair 2023-2030, waarin we de richting aangeven naar volledig circulair in 2050. We blijven aan de wettelijke EU-grenswaarden voor luchtkwaliteit voldoen. Omdat luchtverontreiniging de eerste milieugerelateerde ziekmaker is willen we verder gaan en de WHO-advieswaarden-2021 zo snel mogelijk bereiken. Geluid is de tweede milieugerelateerde ziekmaker. Daarom streven we naar een ambitiewaarde bij geluidnormen die minder ruim is dan de landelijke - wettelijke - richtlijnen. Waar nodig nemen we extra maatregelen om deze ambitie te realiseren. We dragen daarmee bij aan het verlagen van het gemiddeld percentage mensen dat vaak overlast van verkeerslawaai ervaart. We streven naar het beheersen en beperken van risico’s die ontstaan bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen zodat de leefomgeving veilig is.
We zorgen dat de laadinfrastructuur gelijke tred houdt met de toename van emissieloze voertuigen.

Wat hebben we bereikt in 2023?
De Visie Circulair 2050 is vastgesteld door het college. Het upcyclenetwerk is versterkt en zijn de voorbereidingen getroffen voor twee upcycle locaties. Sinds 2023 werken we met het regionaal convenant ‘toekomst bestendig bouwen’. We hebben het manifest ‘Het Nieuwe Normaal' ondertekend en de Green Deal Lage Weide voorbereid.
Uit de landelijke luchtkwaliteitsrapportage (december 2023) bleek dat er voor het jaar 2022 in Utrecht geen (potentiële) overschrijdingen waren van de Europese grenswaarden voor fijnstof (PM2,5 en PM10) en voor stikstofdioxide (NO2). Resultaten over 2023 worden eind 2024 bekend. Over onze luchtkwaliteitsmaatregelen rapporteren we in het Programma Bereikbaarheid.

De (voorlopige) berekende (jaargemiddelde) resultaten over het jaar 2022 staan in de tabel hieronder (uitgedrukt in microgram/kubieke meter):

	EU-grenswaarden	WHO-advieswaarden		Resultaten 2022 Gemeente Utrecht	
Waarden in µg/m3		WHO-2005	WHO-2021	Grootschalige achtergrond Minimum–Maximum (Gemiddeld)	Langs drukke wegen Minimum–Maximum (Gemiddeld)
Fijnstof (PM10))	40	20	15	16,7-19,3 (18,2)	16,8-21,2 (18,9)
Fijnstof (PM2,5)	25	10	5	9,0-11,2 (10,1)	9,1-11,7 (10,3)
Stikstofdioxide (NO2)	40	40	10	11,8-23,0 (16,9)	13,2-33,1 (22,1)

Met de verdere uitrol van de oplaadinfrastructuur droegen we bij aan het gelijke tred maken met de toename van emissieloos voertuigen (zie hiervoor Programma Bereikbaarheid).

Doelstelling 3: Een schone bodem en regie op de ondergrond dragen bij aan gezond stedelijk leven
De ondergrond is een (onzichtbare) schatkamer en is de basis van onze stad. Hij is van belang voor onze voedsel- en warmtevoorziening, veiligheid, welzijn en vormt een archief van ons verleden. Veel eigenschappen van de ondergrond zijn randvoorwaardelijk voor een goed functionerende stad. Denk aan het draagvermogen, het bodemleven als basis voor ons groen en de biodiversiteit, buffering van regenwater of - op grotere diepte - de winning of buffering van warmte en drinkwater. Onze ondergrond vormt echter ook een delicaat systeem, heeft beperkte ruimte en verdient daarom bescherming.
Om werk te kunnen maken van een kwaliteitsslag in dit deel van de openbare ruimte gaan we regie voeren op de ondergrond. We werken aan inzicht en innovaties, we maken vaart met een visie en uitvoeringsprogramma rond de ordening van de ondergrond, we stellen deze in 2024 vast, en gaan hierop tijdig en integraal sturen in projecten.
De basis voor de wettelijke bescherming van archeologische resten in de bodem is de Verordening op de Archeologische Monumentenzorg met de daarbij behorende Archeologische Waardenkaart.
Zo maken we slim gebruik van de ondergrond, door deze in samenhang te benutten, beter te maken te beschermen en te beheren. Waar mogelijk houden we ondergrondse ruimte vrij om toekomstige ontwikkelingen mogelijk te maken. We zorgen dat de bodem en het grondwater geschikt zijn voor het gewenste gebruik (zoals schoon drinkwater) en dat bodem- en grondwaterverontreinigingen geen milieuhygiënische risico's vormen voor mens, dier en milieu. We werken aan een gestage verbetering van de kwaliteit van de bodem en het grondwater.

Wat hebben we bereikt in 2023?
We werkten aan de Visie op de Ondergrond. Deze visie helpt ons om regie te voeren op de ondergrond en beter te werken aan de kwaliteit van de (ondergrondse) openbare ruimte. Ondergrond is tijdig en in samenhang ingebracht in ruimtelijke projecten. Het 3D model van de ondergrond is verder uitgebouwd als basis om duurzame oplossingen met de ondergrond in te brengen bij gebiedsontwikkelingen. Voor de Nedereindse Plas is het onderzoek naar instabiliteit van de westoever afgerond.

Effectindicatoren
In onderstaande tabel zijn de Effectindicatoren opgenomen voor meer gedetailleerde informatie klik hier.

Indicatoren	Nulmeting	Doel-stelling 2022	Realisatie 2022	Doel-stelling 2023	Reali-satie 2023	Doel-stelling 2024
Energieverbruik gebouwde omgeving in 2050 met 35% afgenomen t.o.v. 2020, alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen						
% minder CO2 reductie uitstoot ten opzichte van 2010	t.o.v. basisjaar 2010		-26% tov 2015		**Volgt medio 2024**	
Aantal afgesloten panden van het aardgas	n.v.t.	750	volgt	1.000	**1646**	1.500
Percentage duurzaamheid stadswarmtenet Utrecht	n.v.t.	40%	56%	50%	**Volgt medio 2024**	55%
GWh/jaar duurzame electriciteitsopwekking, door pv-installaties op grote daken	n.v.t.	22%	57 GWh	65 GWh	**Volgt medio 2024**	67 GWh
GWh/jaar duurzame electriciteitsopwekking, door pv-installaties op kleine daken	n.v.t.		87 GWh	77 GWh	**Volgt medio 2024**	67 GWh
Utrecht werkt aan een gezonde, stillere en veilige leefomgeving						
Het percentage inwoners dat vaak overlast van verkeerslawaai ervaart	2010	≤22%		≤22%	**30%**	≤22%
WHO advieswaarden 2005 fijnstof PM10 (=20 µg/m³) en PM2,5 (=10 µg/m³) realiseren	2015	Dalende trend	PM10: min=17; gem =19; max =21 PM2,5: min=9; gem=10; max=12	Dalende trend	**verwacht in 2024**	Dalende trend
Jaargemiddelde concentratie fijnstof (PM10). Wettelijke norm: 40 µg/m³	2011	max. 21 µg/m³	Min=17; gem=19; max=21	max. 21 µg/m³	**verwacht eind 2024**	max. 20 µg/m³
Aantal overschrijdingsdagen fijnstof (PM10). Wettelijke norm: maximaal 35 dagen overschrijding van daggemiddelde van 50 µg/m³	2011	max.10 dagen	9 dagen	max.10 dagen	**verwacht eind 2024**	max. 9 dagen
Jaargemiddelde concentratie fijnstof (PM2,5). Wettelijke norm: 25 µg/m³	Onbekend	max. 13 µg/m³	min.=9; gem.=10; max.=12	max. 12 µg/m³	**verwacht eind 2024**	max. 12 µg/m³
Jaargemiddelde concentratie stikstofdioxide (NO2). Wettelijke norm: 40 µg/m³	2011	max. 34 µg/³	min.=13; gem.=22 max.=33	max. 33 µg/³	**Verwacht eind 2024**	max. 32 µg/³
Stedelijke verkeersemissies (index emissie 2015=100) Stikstofoxiden	Onbekend	Dalende trend	PM	Dalende trend	**Verwacht eind 2024**	Dalende trend
Stedelijke verkeersemissies (index emissie 2015=100) Direct uitgestoten NO2	Onbekend	Dalende trend	PM	Dalende trend	**Verwacht eind 2024**	Dalende trend
Stedelijke verkeersemissies (index emissie 2015=100) Fijn stof PM10	Onbekend	Dalende trend	PM	Dalende trend	**Verwacht eind 2024**	Dalende trend
Stedelijke verkeersemissies (index emissie 2015=100) Fijn stof PM2,5	Onbekend	Dalende trend	PM	Dalende trend	**Verwacht eind 2024**	Dalende trend
Stedelijke verkeersemissies (index emissie 2015=100) Roet/EC	Onbekend	Dalende trend	PM	Dalende trend	**Verwacht eind 2024**	Dalende trend
Totale milieuschaduwprijs per euro/m2 bruto- vloeroppervlak	Onbekend	0,58	0,63	0,56	**0,63**	0,54

*Uitgebreidere informatie over indicatoren die betrekking hebben op deze doelstelling is te vinden in de Utrecht Monitor 2023

Wat hebben we gedaan?

In de Programmabegroting 2023 hebben we de activiteiten onderverdeeld naar:

- Wat hebben we gedaan in 2023?
- Wat doen we altijd?

- Meerjarige trajecten.

Hiermee hebben we onderscheid gemaakt tussen onze opgaven en 'wat we altijd doen'.

Wat hebben we afgelopen jaar gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Energieverbruik gebouwde omgeving in 2050 met 35% afgenomen t.o.v. 2020, alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen.

- Mogelijke deelname Stedin: besluit genomen geen deelname in Stedin (raadsbrief van 20 december 2023).
- Start buurtaanpak blok 1 en vervolgonderzoek aardgasvrije wijkaanpak: Blok 1 is gestart in meerdere wijken (raadsbrief 27 juni 2023).
- In 3000 tot 5000 woningen zijn energiebesparende maatregelen toegepast: raadsbrief, 18 december 2023).
- Onderzoek mogelijkheden ontwikkelbedrijf: Uitgevoerd (raadsbrieven 7 juni en 27 juni 2023)
  Uitvoering geven klimaatberaad: Het Klimaatpanel is opgestart. Er zijn vijf bijeenkomsten met het Klimaatpanel geweest.Met de volgende thema’sx: Energie besparen, Groene stad, Buurtaanpak aardgasvrij, mobiliteit en de Klimaatvisie.

Doelstelling 2: Utrecht werkt aan een gezonde, stillere en veilige leefomgeving.

- Actieprogramma Utrecht Circulair 2020-2023: is uitgevoerd. De Visie Utrecht circulair 2050 is vastgesteld door het college en er is een start gemaakt met de beleidsnota Utrecht circulair 2030.
- Compenserende voorwaarden: het is gelukt om meer maatregelen tegen geluidoverlast te realiseren dan wettelijk verplicht is door aan te sturen op een ambitiewaarde lager dan de wettelijke grenswaarde, zoals in het hoogbouwkavel Leidsche Rijn Centrum Noord.
- Geluid en Trillingen: de beleidsnota Geluid en Trillingen is ter besluitvorming aan de raad aangeboden.
- Geluidniveau: onze maatregelen op gebied van geluid en trillingen dragen bij aan het realiseren van ons streven naar een maximaal geluidsniveau van 63 dB, strenger dan de wet voorschrijft.
- Verbeteren bestaande geluidknelpunten: op verschillende (delen van) wegen is de maximumsnelheid aangepast van 50 naar 30 km/u. Bijvoorbeeld op de Van Heuven Goedhartlaan, de Neckardreef en de Keulsekade. Voor de herinrichting van de Taagdreef en Rhônedreef is besloten om stille klinkers te gaan toepassen. Met de herinrichting van de westelijke stadsboulevard zijn veel rijstroken ingeruild voor groene invulling en zijn bijvoorbeeld de Cartesiusweg en de St. Josephlaan voorzien van een geluidreducerend wegdek.
- Grenswaarden trillingen: bij projecten zoals de Thomas à Kempisplantsoen en het hoogbouwkavel Leidsche Rijn Centrum Noord zijn in het bestemmingsplan grenswaarden voor trillingen opgenomen.
- Omgevingsveiligheid: de beleidsnota is in 2023 ter besluitvorming aan de raad aangeboden.
- Luchtmaatregelenpakket: zie programma Bereikbaarheid.
- Schone Lucht Akkoord: we werkten samen met de Rijksoverheid, provincies en gemeenten aan verdere verbetering van de luchtkwaliteit. De nadruk lag op verschoning van de binnenvaart en mobiele werktuigen, en vermindering van houtstookemissies.

Doelstelling 3: Een schone bodem en regie op de ondergrond dragen bij aan gezond stedelijk leven.

- Gezonde levende bodem: we hebben een eerste verkenning naar bodemleven bij diverse typen groen gedaan.
- Draagvlak partners: we namen deel aan gebiedsteams en organiseerden de “Twee Weken van de Ondergrond”. We betrokken ook externe partners bij het opstellen van de Visie ondergrond.
- Inzicht kennisbank: het 3D model van de ondergrond is verder uitgebouwd.
- Bestemmingsplan archeologische waardenkaart: de geactualiseerde archeologische waardenkaart en bijbehorende regels zijn ondergebracht in het chw bestemmingsplan Algemene regels dat op 2 februari 2023 door uw raad is vastgesteld. In het kader van de Omgevingswet is de geactualiseerde archeologische waardenkaart geborgd in beheer (IPM) met onderliggende kenniskaarten.
- Ontwikkelen innovaties: het 3D model van de ondergrond (ontwikkeld in samenwerking met de gemeente Amsterdam) draagt bij aan deze doelstelling.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: Energieverbruik gebouwde omgeving in 2050 met 35% afgenomen t.o.v. 2020, alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen.

- 500 woningen in Overvecht- Noord van het aardgas af: Deze activiteit is niet geheel volgens plan uitgevoerd, omdat het maken van afspraken over het duurzame warmtealternatief voor Overvecht Noord Aardgasvrij niet zijn afgerond in 2023 (raadsbrief, 3 november 2023). Via de wijziging van het bestemmingsplan (onder de Crisis- en Herstelwet), zijn in 2023 ruim 350 woningen van het aardgas gegaan door elektrisch te gaan koken.
- Plan van aanpak gereed voor bedrijventerreinen aardgasvrij: Deze activiteit is niet volgens plan uitgevoerd, omdat er meer tijd nodig was om ondernemers te betrekken bij het opstellen van het plan van aanpak. In het voorjaar van 2024 is het plan van aanpak gereed.
- publieke rol in warmtenetten: Deze activiteit is niet volgens plan uitgevoerd omdat er meer tijd nodig was voor het opbouwen van de benodigde kennis over publiek- private samenwerkingen en de busines case voor warmtesystemen. In 2023 is deze kennis opgebouwd, evenals ervaring opgedaan met het uitgeven en beheren van concessies voor warmte-koudesystemen voor nieuwbouw en zijn we met Eneco in gesprek onder welke voorwaarden ze met de gemeente samen willen werken in een publiek-privaat warmtebedrijf, zoals de aangekondigde wetgeving vraagt. We verwachten in 2024 onze publieke rol in warmtenetten te kunnen bepalen.
- Realiseren zonnepark geluidswal A12: Deze activiteit is niet volgens plan uitgevoerd omdat in 2023 duidelijk werd dat Sunrock het zonnepark geluidswal A12 niet conform vergunning en de bieding in de gunning kon realiseren. We ronden het onderzoek naar de stappen die we kunnen zetten in 2024 af, omdat we nog steeds de wens hebben om op deze geluidswal een zonneveld te realiseren (raadsbrief 19 oktober 2023).
- Planologische besluitvorming voor windmolens Rijnenburg en Reijerscop. We voeren deze activiteit niet volgens plan uit omdat de verwerking en afronding van het definitieve bestemmingsplan meer tijd kost dan verwacht door nieuwe informatie. In 2023 heeft het Ontwerp bestemmingsplan windpark Rijnenburg en Reijerscop ter inzage gelegen en commissie m.e.r. heeft advies uitgebracht (raadsbrieven 26 mei 2023 en 8 september 2023). We ronden de beantwoording van de zienswijzen nu af en leggen in 2024 het definitieve bestemmingsplan voor.
- In 3000 tot 5000 woningen zijn energiebesparende maatregelen toegepast: We weten niet of dit gehaald is omdat een deel van de mensen ook zelf maatregelen toepast, en we niet van

deur tot deur inventariseren. Wat we bereikt hebben met onze gemeentelijke acties is te lezen in: raadsbrief, 18 december 2023).

Doelstelling 2: Utrecht werkt aan een gezonde, stillere en veilige leefomgeving.

- Beleidsnota Luchtkwaliteit: Eind 2023 is besloten deze nota uit te breiden met een maatregelenvoorstel, waardoor de nota minimaal een half jaar vertraging opgelopen heeft. Onderzoek naar (kosten)effectieve luchtmaatregelen is gestart.
- we beoordeelden circa 150-200 bouwaanvragen, waarbij we toetsten of de onderbouwing aan de eisen voldeed voor het verlenen van de omgevingsvergunning (bijvoorbeeld op gebied van stikstofdepositie).

Doelstelling 3: Een schone bodem en regie op de ondergrond dragen bij aan gezond stedelijk leven.

- Visie Ondergrond: Het opstellen van de visie vroeg meer tijd dan verwacht. Hierdoor kon de visie in 2023 nog niet ter inzage worden gelegd, zoals gecommuniceerd in de Raadsbrief van 4 april 2023.
- Extra activiteit: we werkten aan de Bodembelastingskaart voor Ontplofbare Oorlogsresten.
- Extra activiteit: de PFAS sanering op de Sartreweg is in voorbereiding; in samenwerking met de Universiteit Utrecht zijn we een ‘living lab’ over PFAS gestart; we gaven opdracht voor historisch onderzoek naar nog onbekende PFAS-aandachtslocaties.
- We onderzochten nieuw aangetroffen verontreinigingen; een bodemsanering op een moestuincomplex is in voorbereiding; de bodemsanering van het BEFU-terrein is uitgevoerd.
- Bodem beschermen lood en gebiedsgericht grondwaterbeheer: het uitvoeringsprogramma voor lood is in concept gereed. Ook zijn we gestart met het opstellen van bodemenergiebeleid en met het actualiseren van het Gebiedsplan gebiedsgericht grondwaterbeheer.
- Overdragen taken RUD: dit kost meer tijd dan verwacht. De overdracht van bodemtaken naar de RUD is (gefaseerd) voorbereid.

Wat hebben we van ‘wat we altijd doen’ gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Energieverbruik gebouwde omgeving in 2050 met 35% afgenomen t.o.v. 2020, alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen.

- Uitvoeren 200 energiecontroles: Er zijn 226 energiecontroles uitgevoerd. Een toelichting op deze aantallen volgt in het jaarlijkse handhavingsverslag op Toezicht en Handhaving | Gemeente Utrecht”.
- Duurzaamheidsverslag en Voortgangsrapportage: Er wordt gerapporteerd over de stand van zaken in het Duurzaamheidsverslag en Voortgangsrapportage Energie van de stad 2023 (medio mei 2024).

Doelstelling 2: Utrecht werkt aan een gezonde, stillere en veilige leefomgeving

- Ruimtelijke ontwikkelingen: we adviseerden over duurzaamheid, circulariteit en milieuaspecten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Op projectniveau zijn ambities integraal afgewogen.
- Duurzaamheidsverslag: het jaarlijkse Duurzaamheidsverslag, waarin we gedetailleerd rapporteren over de stand van zaken met betrekking tot duurzaamheid, is gepubliceerd in het voorjaar.
- Utrecht Circulair: conceptueel en biobased bouwen en verbouwen is meer geïntegreerd in de planprocessen.

- Omgevingsveiligheid: we leverden input voor het register externe veiligheid, dat de risicokaart heeft vervangen. Voor de omzetting van de gegevens naar het register zijn de geregistreerde risicovolle activiteiten opnieuw beoordeeld en waar nodig aangepast.

Doelstelling 3: Een schone bodem en regie op de ondergrond dragen bij aan gezond stedelijk leven

- Wet bodembescherming: onze bevoegd gezagtaken uit de Wet bodembescherming zijn uitgevoerd conform programma.
- Bodem- en grondwatergegevens: we zijn bezig met een automatiseringsslag met betrekking tot de ontsluiting van bodem- en grondwatergegevens.
- Landelijke ontwikkelingen bodemonderzoek: we hebben de landelijk ontwikkelingen rond nieuwe stoffen gevolgd en op gebied van PFAS proactief bodemonderzoek gedaan.
- Omgevingswet: we wisselden met diverse partners (RIVM, Provincie, GGD, HDSR) kennis uit rond nieuwe stoffen, implementatie van de Omgevingswet, en bereidden bodemonderzoek voor.
- Ondergrondmodel: het 3D model van de ondergrond is verder uitgebouwd.
- Archeologische waardenkaart: de Archeologische waardenkaart is geactualiseerd.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: Energieverbruik gebouwde omgeving in 2050 met 35% afgenomen t.o.v. 2020, alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen.

- Ontwikkelingen netcongestie in de regio Utrecht: opstellen van een uitvoeringsprogramma netcongestie. Vanwege de ontwikkelingen in onze regio voor netcongestie is een uitvoeringsprogramma elektriciteitsinfrastructuur en netcongestie opgesteld. Hierin is in beeld gebracht wat de impact van netcongestie op dit moment is en de oplossingen waarin de gemeente kan bijdragen in zowel de ruimtelijke ontwikkelingen voor elektriciteitsinfrastructuur en een netbewuste stad zijn (raadsbrief 18 december 2023).
- Aanpak energiearmoede. Vanwege de hoge gasprijzen in de winter van 2022 en 2023 is extra inzet gepleegd om bewoners en bedrijven en in onze eigen gebouwen energiebesparende maatregelen te (laten) nemen (raadsbrieven 14 februari 2023, 19 mei 2023 en 8 november 2023).

Doelstelling 2: Utrecht werkt aan een gezonde, stillere en veilige leefomgeving

- Bij ontwikkellocaties toetsten en adviseerden we op omgevingsveiligheid. Extra bescherming wordt geboden door maatregelen voor te schrijven, zoals afsluitbare mechanische ventilatie, rekening te houden met vluchtroutes en door terughoudend om te gaan met het toestaan van (te) grote groepen personen op risicovolle locaties. Geadviseerd is voor zowel kleine wijzigingen rondom het spoor als voor bijvoorbeeld het gebied Papendorp, Merwedekanaalzone en de plannen voor windturbines in Rijnenburg en Reijerscop.
- We volgden de ontwikkelingen rond de aantallen transporten met gevaarlijke stoffen over het spoor nauwgezet. Uit de realisatiecijfers van ProRail blijkt dat er nog steeds meer transporten plaatsvinden dan toegestaan volgens het Basisnet Spoor. Vanwege deze overschrijdingen (binnen de gemeente Utrecht, maar ook elders in het land) werkt het ministerie aan de herijking van het Basisnet, het zogenaamde robuust Basisnet.

Wat hebben we voor de meerjarige trajecten gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Energieverbruik gebouwde omgeving in 2050 met 35% afgenomen t.o.v. 2020, alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen.

- Uitvoering programma's onder de klimaatvisie: In 2023 is de startnotitie Klimaatvisie vastgesteld (7 december 2023). Op basis hiervan stellen we in 2024 de Klimaatvisie en eventuele uitvoeringsprogramma's vast.
- Uitvoering van het programma energie besparen gebouwde omgeving. In raadsbrief 18 december 2023 is een actualisatie van het uitvoeringsprogramma van 2024 bijgevoegd.
- Uitvoering van de Transitievisie warmte vindt via de Buurtaanpak Aardgasvrij plaats. De actualisatie van de Transitievisie warmte (in voorgestelde wetsvoorstel warmteprogramma) is gestart in 2023.
- Uitvoering van de Regionale Energiestrategie 1.0 en start van de herijking in 2025 is gestart (raadsbrief 11 april 2023 en raadsbrief 19 december 2023).

Doelstelling 2: Utrecht werkt aan een gezonde, stille en veilige leefomgeving

- MPG-waarden: vanaf 2023 wordt het convenant toekomstbestendige woningbouw ingezet in de stad. De grondstoffenstroom is in kaart gebracht door een grondstoffen analyse en daarmee kan beter gestuurd worden op vermindering in gebruik.
- Luchtkwaliteitsmaatregelen: over onze luchtkwaliteitsmaatregelen rapporteren we in het Programma Bereikbaarheid.
- Luchtmeetnet: onderzoek naar meten met sensoren is gestart, een voorstel wordt opgenomen in het nieuwe Uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit. Gedurende 2023 is met ons meetnet stikstofdioxide gemeten. Resultaten worden eind 2024 bekend.

Doelstelling 3: Een schone bodem en regie op de ondergrond dragen bij aan gezond stedelijk leven

- Gebiedsplan Gebiedsgericht Grondwaterbeheer: we werkten aan de actualisatie van het Gebiedsplan, én regulier werk dat voortvloeit uit het huidige Gebiedsplan is uitgevoerd.
- Nazorgactiviteiten: we stellen een evaluatie- en nazorgplan op voor de Nedereindse Plas. We zijn gestart met onderzoek naar verplaatsing van de waterzuiveringsinstallatie. Het onderzoek naar de instabiliteit van de westoever is afgerond. Er volgen geen fysieke maatregelen. In het Griftpark zijn we begonnen met het project Bestparc fase 2. Hiervoor worden drie pilots uitgevoerd in het park en één pilot bij de zuivering aan de Brailledreef.
- Digitale tools: volgens plan uitgevoerd.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: Energieverbruik gebouwde omgeving in 2050 met 35% afgenomen t.o.v. 2020, alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen.

- Uitvoering programma zon op dak en netoplossingen: Deze activiteit is niet volledig volgens plan uitgevoerd vanwege netcongestie in onze regio. In 2023 is daarom meer ingezet op het mogelijk maken van innovatieve en slimme oplossingen.

Wat heeft dat gekost?

x € 1.000

Omschrijving	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Nominale begroting 2023	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2024
Baten							
Energieverbruik gebouwde omgeving daalt	2.037	1.074	1.139	8.790	5.789	-3.001	8.398
Gezonde stillere en veilige leefomgeving	549	742	15	159	329	170	17
Schone bodem en regie op de ondergrond	1.563	1.352	208	3.270	3.137	-133	1.906
Totaal Baten	4.149	3.167	1.363	12.219	9.255	-2.965	10.321
Lasten							
Energieverbruik gebouwde omgeving daalt	8.725	7.309	9.698	17.175	14.441	2.734	20.243
Gezonde stillere en veilige leefomgeving	7.348	7.652	7.256	7.829	8.109	-281	8.075
Schone bodem en regie op de ondergrond	3.876	3.318	2.911	6.653	6.534	119	6.150
Totaal Lasten	19.949	18.279	19.865	31.656	29.084	2.572	34.468
Saldo baten en lasten	**-15.800**	**-15.112**	**-18.503**	**-19.437**	**-19.830**	**-393**	**-24.147**
Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	141	141	141	4.111	4.111	0	141
Onttrekking reserves	695	735	710	657	657	0	710
Totaal	**-15.247**	**-14.518**	**-17.934**	**-22.891**	**-23.284**	**-393**	**-23.578**

Toelichting

In de jaarstukken 2023 geven we een toelichting op verschillen ten opzichte van de actuele begroting 2023, indien deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van de baten of lasten van de doelstelling. Kleinere verschillen worden toegelicht als ze politiek relevant zijn.

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Energieverbruik gebouwde omgeving daalt			
Voor de Specifieke Uitkering Energiearmoede, Nationaal Isolatieprogramma, CDOKE en de provinciale subsidie voor isolatievouchters zijn minder middelen besteed, zie toelichting lasten.		I	-2.937
Het herstel van een foutieve verantwoording van de BTW op de specifieke uitkering Energiearmoede heeft eenmalig geleid tot lagere baten vanuit de specifieke uitkeringen van het rijk. Hierdoor zijn de hiermee samenhangede kosten onbedoeld ten laste van het resultaat op gemeentelijke middelen gekomen.		I	-267
Vanuit Europa zijn EFRO middelen ontvangen voor de uitgifte van energievouchers voor klein MKB die nog niet waren begroot.		I	244
Overige baten			-41

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
2. Gezonde stillere en veilige leefomgeving			
Hogere baten en lasten op de Europese subsidieprojecten		I	138
Overige baten			32
3. Schone bodem en regie op de ondergrond			
Voor verschillende opgaven/projecten (waaronder lood, PFAS, niet genormeerde stoffen) is de uitvoering doorgeschoven naar 2024. Hierdoor zijn er minder rijksmiddelen uit de specifieke uitkering besteed.		I	-271
Vanuit het Rijk zijn middelen ontvangen voor verschillende projecten binnen het gebiedsplan, waaronder de bodemsanering van het BEFU-terrein. Hierdoor zijn zowel de baten als de lasten hoger.		I	1.562
Voor verschillende Griftpark projecten (waaronder de teerpompen en BestParc) heeft de onderzoeksperiode langer geduurd dan was ingeschat. Hierdoor verschuift de uitvoeringskant van deze projecten naar 2024. Voor BestParc heeft het Rijk toestemming gegeven om de subsidiebaten ook nog in 2024 te gebruiken.		I	-1.322
De voorbereidingen voor de depotkeuring Nedereindseplas hebben langer geduurd dan ingeschat, ook zijn de kosten voor nazorg lager uitgevallen. Hierdoor zijn er minder rijksmiddelen uit de specifieke uitkering besteed.			-102
Overige baten			
Totaal baten			**-2.965**

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Energieverbruik gebouwde omgeving daalt			
Voor de Specifieke Uitkering Energiearmoede, Nationaal Isolatieprogramma zijn minder middelen besteed doordat er beperkt subsidies zijn verleend aan woningcorporaties die isolatiemaatregelen koppelen aan de onderhoudsplanning. Ook zijn minder subsidies verstrekt aan particulieren onder de witgoedregeling. Vanwege een faillissement van de uitvoerende partij moesten er nieuwe afspraken gemaakt worden.		I	1.800
Vanuit de incidentele rijksmiddelen voor de uitvoeringskosten Klimaatakkoord (CDOKE) zijn enkele activiteiten pas later in het jaar opgestart, doordat het aantrekken van personeel in de huidige arbeidsmarkt meer tijd kost.		I	873
Vanuit de provinciale middelen zijn er minder isolatievouchers verstrekt. Niet alle woningen bleken geschikt voor de aangeboden maatregelen en een deel van de maatregelen kon niet meer in 2023 worden uitgevoerd vanwege de natuurkalender.		I	341
Vanuit EFRO middelen zijn kosten gemaakt voor het verstrekken van energievouchers, zie toelichting baten		I	-244
Overige lasten			-36
2. Gezonde stillere en veilige leefomgeving			
Op de onderdelen Milieu, Lucht en Geluid, Klimaatadaptatie en Circulair zijn er meer kosten gemaakt voor beleidsuitwerking en		I	-305

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
advisering aan de gebiedsopgaven. Ook heeft de materiaalstroomanalyse van de stad uitgevoerd voor de visie Circulair geleid tot hogere kosten.			
Het maken van afspraken met de samenwerkingspartners voor de realisatie van twee stedelijke upcyclecentra heeft meer tijd gekost, waardoor er minder middelen zijn besteed.		I	115
Overige lasten			-91
3.Schone bodem en regie op de ondergrond			
De lasten voor de wettelijke taken en bevoegd gezag zijn hoger dan geraamd. Dit komt onder meer doordat het opstellen van de Visie Ondergrond meer tijd vroeg dan gedacht en ook het overdragen van taken aan de RUD kost meer tijd.		I	-578
Voor het gebiedsplan zijn de lasten hoger dan oorspronkelijk begroot. Dit verschil is grotendeels te verklaren door subsidieregelingen die verkregen zijn in 2023.		I	-1.195
Voor verschillende Griftpark projecten (met name de pilot teerpompen en BestParc) zijn de lasten lager uitgevallen dan verwacht, zie toelichting baten.		I	1.673
De kosten voor de depotkeuring en nazorg van de Nedereindseplas zijn lager uitgevallen dan verwacht, zie toelichting baten.			215
Overige lasten			4
Totaal lasten			**2.572**

Risico's

Belangrijkste bestaande strategische risico's

Risico 1: Doordat er steeds meer energie opgewekt wordt, is netcongestieproblematiek in de regio Utrecht ontstaan. Hierdoor kunnen we (grote) opwek- projecten (zon op dak, zonneveld en wind) mogelijk niet tijdig aansluiten op het net met als gevolg dat we minder duurzame elektriciteit kunnen opwekken.

- **Stand van zaken risico:**
  - De netcongestie problematiek is het afgelopen jaar toegenomen. De inschattingen van TenneT en Stedin over de toename van de opwek en het verbruik en de ontstane krapte moesten meerdere keren worden bijgesteld. Naast problematiek voor opwek is er nu ook netcongestie op afname van elektriciteit voor grootverbruikers. De verwachting is dat vanaf 2026 het stroomnet in sommige buurten in het westen van Utrecht zo overbelast raken dat ook alle nieuwe kleinverbruikers in die gebieden last van netcongestie krijgen.
- **Maatregel:**
  - In RESU16 verband wordt samen met Stedin naar een programmering van opwekprojecten gekeken in relatie met de investeringen die worden gedaan in het oplossen van de knelpunten in het elektriciteitsnetwerk. De gemeente zelf kijkt of we met maatregelen zoals slimme opslag of het stimuleren van oplossingen ‘achter de meter’ de belasting op het net kunnen verminderen.

- **Stand van zaken maatregel:**
    - De gemeente probeert samen met netbeheerder Stedin te voorkomen dat er ook netcongestie voor kleinverbruikers komt. Naast bovenstaande maatregelen is extra capaciteit ingezet om meer oplossingen voor netcongestie uit te werken. Een uitvoeringsprogramma elektriciteitsinfrastructuur en netcongestie is in uitvoering (raadsbrief 18 december 2023). Ook is extra inzet gepleegd om de problematiek onder de aandacht van het rijk te brengen. Het rijk heeft ondertussen een extra maatregelpakket netcongestie aangekondigd (Kamerbrief (18 oktober 2023).

Risico 2A: Het Rijk is bezig met het opstellen van verschillende wetten (Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) en Wet collectieve warmtevoorziening (Wcw) waarin de regierol voor gemeenten stevig wordt verankerd. Het rijk verwacht dat deze wetten per 1-1-2024 in werking kunnen treden. Als deze wetgevingstrajecten vertraging oplopen, kunnen wij als gemeente minder snel dan verwacht onze regierol pakken waardoor we niet kunnen versnellen.

- **Stand van zaken risico:**
    - Door de val het kabinet in zomer 2023 en de uitslag van de verkiezingen is de verwachting dat de wetgeving vertraging oploopt. Formeel is de inwerkingtreding van de Wet gemeentelijk instrumenten warmtetransitie 1 juli 2024 en het wetsvoorstel collectieve warmtevoorziening (Wcw) op 1 januari 2025 voorzien. De verwachting is dat de inwerkingtreding zeker een half jaar vertraging oploopt. Een verdere vertraging in 2024 is niet uitgesloten.
- **Maatregel:**
    - Lobbyen samen met VNG op de tijdige invoering van deze wetten met de juiste bevoegdheden voor gemeenten.
- **Stand van zaken maatregel:**
    - We blijven samen met onze partners (G4, G40 en VNG) bij het rijk erop aandringen om de wetgeving zo snel mogelijk in te voeren met de juiste bevoegdheden voor gemeenten. Bij het voorbereiden van besluiten over een publiek warmtebedrijf houden we rekening met een periode waarin de Wcw nog niet volledig in werking is getreden.

Risico 2B: De energietransitie moet voor het merendeel van de bewoners betaalbaar zijn anders gaan bewoners en bedrijven niet aan de slag. Als de betaalbaarheid voor bewoners van de transitie niet is opgelost, kan er niet gestart worden met de wijkuitvoeringsplannen.

- **Stand van zaken risico:**
    - Dit risico is nog steeds actueel.
- **Maatregel:**
    - We lobbyen samen met VNG bij het Rijk om te zorgen dat er voldoende financiële middelen (zoals subsidies of financiële arrangementen of kostendalingen in technieken) voor iedereen beschikbaar zijn om de overstap naar duurzame energie te maken. Deze hoeveelheid aan middelen hebben we als gemeente niet. Hier moet het Rijk voor zorg dragen.
- **Stand van zaken maatregel:**
    - Het Rijk heeft subsidies beschikbaar gesteld voor warmtebedrijven (Warmtenetten investeringssubsidies, WIS) die niet afdoende blijken om de onrendabele top voor bewoners (voldoende) af te dekken. De lobby richting rijk het afgelopen jaar meer gericht geweest op het veranderen van het gehele speelveld om de overstap naar een duurzaam alternatief aantrekkelijk te maken. Wet- en regelgeving en financiële kaders moeten zo zijn aangepast dan een collectief duurzaam warmtealternatief (financieel) aantrekkelijker is dan een individueel gasalternatief.

Risico 3: In de volle breedte is er tekort aan arbeidskrachten: bij zowel overheid, markt en uitvoering. Met name in de uitvoering lopen we tegen deze problemen aan. Dit betekent dat de gewenste versnelling van de energietransitie niet wordt gehaald omdat er geen personeel is voor het uitvoeren van de isolerende maatregelen, het verzwaren van de elektriciteitsnetten en dat er daardoor meer kosten worden gemaakt.

- **Stand van zaken risico:**
  - Deze situatie is nog actueel en niet veranderd.
- **Maatregel:**
  - In het programma economie en werk voor iedereen is er een pijler om mensen van werk naar werk te begeleiden. Daarnaast zijn er initiatieven zoals de Stedin bedrijfsschool, Eneco Energy campus en Beroepentuin. Het Rijk heeft afspraken gemaakt met partijen om meer mensen naar techniek te laten doorstromen. Komend jaar kijken we specifieker vanuit lokaal perspectief naar deze landelijke afspraken.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - In de beleidsnota arbeidsmarkt en in een raadsbrief die voor de zomer komt, wordt hierop teruggekomen.

Risico 4A: Grote energietransitie projecten (zonnevelden en windmolens) hebben een effect op de leefomgeving en leiden vaak tot maatschappelijke weerstand. Bovendien zijn bij deze projecten vaak meerdere bestuursorganen betrokken. Extra aandacht is ook nodig bij de zoekgebieden voor wind in de nabijheid van het UNESCO werelderfgoed Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tot slot maakt netcongestie het lastiger om de komende jaren grootschalige opwek aan te sluiten op het net. Dit alles kan leiden tot vertraging in de planvorming waardoor we niet alle projecten voor 2030 gerealiseerd krijgen.

- **Stand van zaken van het risico:**
  - Deze situatie is grotendeels nog actueel. In 2023 is een onderzoek (Heritage Impact Assessment) gestart om te bepalen of windenergie in de nabijheid van het UNESCO werelderfgoed Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) mogelijk is. Uit de eerste resultaten lijkt het erop dat lastig wordt om windenergie in de nabijheid van de NHW te realiseren voor 2030.
- **Maatregel:**
  - Vroeg informeren en betrekken van mensen en keuzes voor de invulling van het 50% lokaal
    eigendom is nodig om mede draagvlak te organiseren.
    Wanneer de wetgeving met betrekking tot invoering regierol gemeente rond zijn, komen er meer beleidsinstrumenten tot onze beschikking.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Van de projecten waar we al aan de slag zijn, verwachten we dat die voor 2030 gerealiseerd zullen zijn, zoals zonnepark Ockhuizen, Haarrijnse plas en Nedereindse plas en windpark Rijnenburg. Van projecten waar nog het UPP gestart moet worden, is de kans groot dat die rondom 2030 of daarna gerealiseerd worden. Dit valt ook samen met het moment dat nieuwe aansluitingen op het stroomnet mogelijk zijn.We zijn aan de slag om een beleidsnota grootschalige duurzame opwek op te stellen waardoor mogelijk de doorlooptijd van planprocedures iets korter wordt. Een verkenning naar de kansen om netcongestie te voorkomen door opwek en vraag van elektriciteit te combineren is onderdeel van de beleidsnota grootschalige opwek.We onderzoeken of een energie-ontwikkelingsbedrijf helpt om snelheid te maken, doordat we dan niet afhankelijk zijn van externe partijen om duurzame opwek te initiëren. Tot slot blijft goede communicatie, participatie en omgevingsmanagement belangrijk richting omwonenden en betrokkenen.

Risico 4B: Voor gebouweigenaren en gebruikers hebben we te maken met een grote diversiteit; we moeten bij 350.000 bewoners en gebruikers achter de deur draagvlak creëren. Lukt dat niet dan bestaat de kans dat de gebouwen in de stad onvoldoende worden verduurzaamd en dat ze niet op tijd klaar zijn om van het aardgas af te gaan, en kunnen we niet verder met de wijkaanpak.

- **Stand van zaken risico:**
  - Deze situatie is nog actueel en niet veranderd.
- **Maatregel:**
  - Publieke opinie meekrijgen, lobby, combinatie, praktische oplossing en ontzorgen, plek bieden in klankbordgroep.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - We variëren in de instrumentenmix om steeds meer bewoners en bedrijven te bereiken zowel bij de aanpak voor energie besparen als in de Buurtaanpak Aardgasvrij (raadsbrief 18 december 2023). In 2023 is een belangrijke stap gezet door de publiekscampagne Utrecht gidst en door de mogelijkheden om energie te besparen onderdeel te maken van de informatievoorziening in de Buurtaanpak. Om grote aantallen gebouweigenaren te bereiken is het nodig dat het rijk hun aanpak om steeds meer gebouweigenaren en gebruikers op (middel)lange termijn te verplichten om te verduurzamen blijft uitbreiden, zoals eerder met kantoren (energielabel C) en sociale woningbouwcorporaties (uitfaseren energielabel E,F en G) is gedaan. De wet- en regelgeving en financiële kaders (zoals hypotheken) moeten passen in het nieuwe speelveld zodat het aantrekkelijk en logisch is om hier door gebouweigenaren en gebruikers, vooruitlopend op verplichtingen op de lange termijn, stappen in te gaan zetten. De lobby inzet richting het rijk is gericht op het veranderen van dit speelveld.

Risico 4C: Door beperkte ruimte in de stad moet er bij het aanleggen van een Warmte Koude Opslag (WKO) soms uitgeweken worden naar boringen in het 2e watervoerend pakket. Hier bestaat de kans dat proefboringen niet het gewenste resultaat opleveren, installaties versneld moeten worden afgeschreven, en de haalbaarheid van duurzaamheidsdoelstellingen op locaties opnieuw moet worden bezien.

- **Stand van zaken risico:**
  - Dit risico is nog steeds actueel.
- **Maatregel:**
  - Uitvoerig vooronderzoek via proefboringen op locatie om risico en aanpak van tevoren zo goed mogelijk in te schatten. Zorgvuldige monitoring van de grondwaterstromen vanwege de kans op vervuiling.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Op twee plaatsen in de stad is nu besloten om gebruik te maken van het tweede watervoerende pakket voor warmte-koude opslag: Beurskwartier en Papendorp. De twee projecten zijn nog niet uitgevoerd, dus er zijn nog geen monitoringsresultaten bekend.

Risico 5: Gezonde leefomgeving en circulair: Onvoldoende regelgeving vanuit Europa (met name op gebied van circulair, maar ook voor luchtkwaliteit, geluid, bodem) heeft als gevolg dat we onze doelen onvoldoende kunnen afdwingen en daarmee realiseren.

- **Stand van zaken risico:**
  - Dit risico is nog steeds actueel.

- **Maatregel**:
  - lobby (via de Rijksoverheid) naar de EU;
  - innovaties stimuleren;

    - start-ups binnenhalen;
    - vanuit gemeentelijk beleid maatregelen nemen.
- **Stand van zaken maatregel:**
    - We voerden lobby via de Rijksoverheid, met name met betrekking tot luchtkwaliteit (deelname aan het Schone Lucht Akkoord).
    - We namen maatregelen op gebied van geluid en trillingen, luchtkwaliteit, omgevingsveiligheid, bodem en ondergrond vanuit ons gemeentelijk beleid en werkten aan nieuw beleid op gebied van deze beleidsvelden.

Risico 6: Bodem en grondwater; De kwaliteit van het drinkwater komt in gevaar als bodem- en grondwaterverontreinigingen onvoldoende beheerst en gesaneerd worden.

- **Stand van zaken risico**:
    - Dit risico is nog steeds actueel.
- **Maatregel:**
    - Voldoende financiële dekking om beheers- en saneringsmaatregelen uit te voeren;
    - onderzoek naar en inzet van innovatieve oplossingen.
- **Stand van zaken maatregel:**
    - In het Gebiedsplan is een bijdrageregeling opgenomen om financiële risico's te dekken. We onderzoeken of de huidige regeling voldoet of dat een aanpassing wenselijk is.
    - De gemeente staat altijd open voor nieuwe technieken en draagt bij aan praktijkonderzoeken. Zo starten we in 2024 met een onderzoek naar stimulatie van biologische afbraak in combinatie met bodemenergiesystemen.

Risico 7: Regie op de ondergrond
Onbekendheid bij (externe) partners over het belang, waardoor er onvoldoende rekening gehouden wordt met de ondergrond bij planvorming, en de bovengrond niet in balans ontwikkeld kan worden. Denk aan: leefruimte voor bomen, waterbuffering, warmtenet, riool, etcetera.

- **Stand van zaken risico:**
    - Dit risico is nog steeds actueel.
- **Maatregel:**
    - Draagvlak creëren bij alle (externe) partners;
    - Instrumenten ontwikkelen om regie af te dwingen (zoals opname in het UPP, Visie op de Ondergrond, Omgevingswet/plan).
- **Stand van zaken maatregel:**
    - We voeren pilotprojecten uit met verschillende afdelingen. Op diverse wijzen hebben we (externe) partners betrokken bij het thema ondergrond.
    - We hebben het 3D model van de ondergrond verder ontwikkeld.

Investeringen

Niet van toepassing voor dit programma.

Verbonden partijen

Dit programma heeft geen verbonden partijen.

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: Energieverbruik gebouwde omgeving in 2050 met 35% afgenomen t.o.v. 2020, alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen				
Duurzame monumentenadviezen	Duurzame monumentenadviezen	25	20	5
Maatschappelijk Vastgoed	Mogelijk maken duurzame investeringen in panden van maatschappelijke instellingen	165	8	157
Energieloket Zakelijk Maatschappelijk Vastgoed	Verduurzaming zakelijk en maatschappelijk vastgoed in Utrecht	100	22	78
Samen Verduurzamen	Het stimuleren van collectieve initiatieven voor energiemaatregelen bij particuliere bestaande woningen.	75	5	70
Aanpak versneld energetisch verbeteren sociale huurwoningen	Woningcorporaties worden gesubsidieerd voor het nemen van energiebesparende maatregelen, ter vermindering van de energielasten van huurders	1.900	216	1.684
Energieadvies en trajecbegeleiding (*4)	Energieadvies en Trajectbegeleiding voor grondgebonden woningen	149	94	55
Energiebesparing klein MKB	Kleine en micro ondernemingen stimuleren om te investeren in structurele energiebesparende maatregelen en daarmee bij te dragen aan de energiebesparingsopgave en reductie van CO2 uitstoot	525	181	344
Duurzaamheidsleningen	Regeling voor duurzaamheidsleningen voor grondgebonden woningen 01	3.500	4.480	-980
Totaal doelstelling 1		6.439	5.026	1.413
Doelstelling 2: Utrecht werkt aan een gezonde, stillere en veilige leefomgeving				
Utrecht groen en duurzaam	Bijdrage aan Stichting Utrecht Natuurlijk ter ondersteuning van aantrekkelijke, laagdrempelige locaties, talrijke initiatieven door co-creatie en samenwerking op gebied van natuur, milieu en groen in de stad Utrecht	4.010	4.010	0
Totaal doelstelling 2		4.010	4.010	0
Totaal Duurzaamheid		**10.449**	**9.036**	**1.413**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Beleidsnota's

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Transitievisie Warmte deel I en deel II	2021	Deel I van de transitievisie warmte beschrijft de strategie en visie. Deel II beschrijft wanneer en i welke buurten we aan de slag gaan met de voorbereidingen om aardgasvrij te worden.
Programma Besparen	2022	In het programma is een strategie, visie en doelstelling op energie besparen in de gebouwde omgeving van Utrecht uitgewerkt voor woningen en zakelijk- en maatschappelijk vastgoed. Raadsbrief actualisatie uitvoeringsprogramma's energie besparen gebouwde omgeving.
Programma zon op dak en netoplossingen	2022	In het programma is een strategie, visie en doelstelling voor zon op dak uitgewerkt en een aanpak voor netcongestie oplossingen die gelieerd zijn aan de zonnepanelen op daken.
Regionaal Uitvoeringsprogramma 1.0 (RES U16)	2021	In de RES 1.0 staat opgenomen hoe de regio 1,8 Terawattuur (TWh) aan wind- en zonne-energie in 2030 wil opwekken en welke warmtebronnen mogelijk beschikbaar zijn. Utrecht zet zich in om een bijdrage van 0,523 TWh te leveren aan dit regionale bod.
Voortgangsrapportage Energie van de stad	2023	Deze jaarrapportage informeert breed over de ontwikkelingen, voortgang, feitelijke resultaten en projectenportfolio van de energietransitie in de stad.
Uitvoeringsprogramma elektriciteitsinfrastructuur en netcongestie 2023-2026	2023	Met dit uitvoeringsprogramma willen we de netuitbreiding versnellen, de piekvraag naar elektriciteit verlagen en de infrastructuur programmeren om knelpunten in de toekomst te voorkomen.
Startnotitie Klimaatvisie	2023	De Startnotitie Klimaatvisie stelt de kaders vast voor het opstellen van een klimaatvisie. De Klimaatvisie wordt nu voorbereid voor besluitvorming in 2024.
Geluidnota Utrecht	2014	Vult de gemeentelijke beleidsvrijheid in voor het beheersen en voorkomen van geluidshinder bij ontwikkelingen.
Actieplan Geluid	2019	Bevat concrete acties ter verbetering van de akoestische situatie door de aanpak van bestaande knelpunten.
Nota Externe veiligheid	2007	Vult de gemeentelijke beleidsvrijheid in om in bijzondere gevallen af te wijken van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Luchtkwaliteitsbeleid en – uitvoeringsprogramma ‘Utrecht kiest voor gezonde lucht’	2020	Beleid en maatregelen om snel gezondheidswinst te bereiken door maatregelen te nemen die de luchtkwaliteit verbeteren op weg naar de WHO-advieswaarden-2005.
Actieplan Schoon Vervoer	2015	Beleid en maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren en om CO2 te reduceren door het faciliteren en stimuleren van schoon vervoer en -waar nodig- te reguleren.
Gebiedsplan gebiedsgericht grondwaterbeheer en visie op duurzaam gebruik van de ondergrond	2015	Beheer van de kwaliteit van het grondwater van een groot deel van de stad. Voor dit onderwerp is nieuw beleid in de maak. Dit kan leiden tot een aanpassing van doelstelling en indicatoren in de volgende programmabegroting
Nota Bodembeheer 2017-2027	2017	Faciliteert het gebruik maken van bodemkwaliteitskaarten om de kwaliteit van de bodem te bepalen.
Gemeentelijk beleid inzake PFAS	2020	Aanvulling op de Nota Bodembeheer.

Bereikbaarheid

Portefeuillehouder(s):
Lot van Hooijdonk en Eva Oosters

Ambitie:
We willen dat Utrecht aantrekkelijk en duurzaam bereikbaar is en blijft voor iedereen.

We bewegen ons steeds meer lopend en fietsend of met ov en deelvervoer naar en door de stad. We maken gebruik van gezonde, schone, veilige en ruimte-efficiënte vervoerwijzen. We werken vaker thuis en reizen meer buiten de spits. We werken er aan dat alle voorzieningen, zoals winkels, sport, onderwijs, cultuur en groen, voor alle Utrechters dichtbij zijn, zodat we makkelijker lopend of fietsend naar onze bestemming kunnen.

Wat hebben we bereikt?

Doelstelling 1: Toename van het aandeel duurzame, gezonde en ruimte-efficiënte vervoersmiddelen
We streven naar groei van de stad zonder toename van het autogebruik. Door verbetering van het netwerk maken we lopen, fietsen, openbaar vervoer en deelmobiliteit aantrekkelijker. Daarom werken we aan betere trein- en tram- en busverbindingen en meer en beter toegankelijke (intercity)stations en bushaltes. Een regionaal fietsnetwerk met ruimere fietspaden en meerdere routekeuzes maakt fietsen op langere afstanden prettiger. Daarnaast maken we volop ruimte voor de voetganger door groene ommetjes en een hoofdwandelnetwerk te ontwikkelen dat belangrijke voorzieningen en centrumfuncties makkelijk, toegankelijk en veilig bereikbaar maakt. Ook willen we dat de goederenstroom in de stad efficiënt, schoon en veilig plaatsvindt. We werken daarom aan meer bundeling van het goederenvervoer, om het aantal gereden kilometers in de stad en de uitstoot van de voer- en vaartuigen zo efficiënt en duurzaam mogelijk te houden. Dit zorgt voor schonere lucht, weinig geluidsoverlast en laag energieverbruik. En omdat alles lopend of met de fiets makkelijker bereikbaar is, bewegen we meer.

Wat hebben bereikt in 2023?

- We lopen voor op schema wat betreft het aandeel inwoners dat afgelopen jaar lopend of met OV naar de binnenstad ging. Voor het aandeel inwoners dat per auto naar de binnenstad ging lopen we op schema; minder inwoners reizen meestal met de auto naar de binnenstad. Dit cijfer is tussen 2021 en 2023 gedaald van 5,4 naar 4,6 procent. Het aandeel inwoners dat per fiets naar de binnenstad ging, lopen we nog iets achter in vergelijking met onze doelstelling.
- Het Uitvoeringsprogramma Goederenvervoer 2023-2026 is vastgesteld in het college met daarin 5 actielijnen en 15 maatregelen om goederenvervoer duurzamer en efficiënter te maken.
- Voor emissieloos vervoer is het aantal publieke laadpunten gestegen van 3.000 naar 3.700 en daarmee ook de beschikbaarheid van laadpunten voor gebruikers.

Doelstelling 2: Mobiliteits- en parkeergedrag dat bijdraagt aan een gezonde en leefbare stad
Minder (vaak), buiten de spits en met een actief (lopen of fietsen) en/of met een gedeeld vervoermiddel reizen zorgt voor een gezonde toekomst. Anders reizen is namelijk gezond voor jezelf en je omgeving. Door de weg slim in te richten en technologie in te zetten, kunnen we het verkeer slim sturen en doseren. We zorgen voor voldoende voorzieningen, bijvoorbeeld om je fiets te stallen of om op een P+R over te stappen op ander vervoer. We pakken het fietsstallingstekort in de Binnenstad aan, we maken ruimte voor fietsen stallen in vooroorlogse wijken en realiseren extra stallingscapaciteit

bij het Centraal Station. We maken de openbare ruimte aantrekkelijker door minder parkeerplekken voor auto's op straat en de wegen anders in te richten. Je auto parkeert je aan de rand van de stad of je wijk en je fiets in één van de fietsenstallingen in de buurt. De ruimte die ontstaat, kunnen we zo gebruiken voor groen en lopen, fietsen, verblijven en spelen.

Wat hebben we bereikt in 2023?

- Voor mobiliteitsmanagement, verkeersmanagement en Smart Mobility liggen we op schema met de werkzaamheden. We hebben verder invulling gegeven aan het bevorderen van duurzame mobiliteit, het uitwerken van de ambities (uit het Mobiliteitsplan 2040) op het gebied van Dynamisch Verkeersmanagement (DVM). Daarnaast hebben we pilots voor het spreiden van fietsstromen, intelligente toegang en slim laden -en lossen voorbereid.
- We liggen op schema met de uitvoering van de activiteiten uit het Plan van Aanpak deelmobiliteit. We zien in 2023 een groei in het aanbod van alle modaliteiten: het aantal deelfietsen steeg van 500 naar 1000, het aantal e-bakfietsen steeg van 106 naar 186 en het aantal deelauto's steeg van 1172 naar 1194. Alle modaliteiten worden intensiever gebruikt dan voorgaande jaren.
- We liggen voor op schema met de gestelde doelstellingen voor zowel het aandeel huishoudens dat gebruik maakt van een deelauto, als het aandeel huishoudens dat gebruik maakt van deelmobiliteit.
- We liggen op schema met de doelstellingen uit de module fietsparkeren om fietsparkeerplekken toe te voegen. In 2023 hebben we afspraken gemaakt met de ontwikkelaar van het jaarbeurspleingebouw voor een fietsenstalling met ongeveer 1.800 fietsparkeerplekken. In de binnenstad zijn we in gesprek over een aantal kansen voor nieuwe fietsenstallingen. En we hebben ontwerpen gemaakt voor extra fietsparkeerplekken op Neude, Oudegracht en Janskerkhof waaronder 64 plekken op autoparkeerplekken aan de Oudegracht die begin 2024 geplaatst worden. Het loket fietsparkeren heeft in 2023 ruim 500 fietsparkeerplekken op meer dan 45 locaties in de stad gerealiseerd. We hebben in Rivierenbuurt, Dichterswijk, Zuilen en Wittevrouwen het tekort aan fietsparkeerplekken onderzocht en zijn gestart met de aanpak van het tekort.
- We hebben betaald parkeren ingevoerd in 13 gebieden waar de parkeerdruk te hoog was of in wijken waar overlast zou kunnen ontstaan omdat er in de buurt woningbouw wordt ontwikkeld waar geen of weinig parkeervoorzieningen zijn. Het voorstel voor stadsbreed invoeren betaald parkeren is eind oktober naar de raad gestuurd. De raad heeft nog geen besluit genomen.

Doelstelling 3: Daling van het aantal verkeersslachtoffers en verbetering gevoel van verkeersveiligheid

Elk verkeersslachtoffer is er één te veel. We werken er via onze projecten aan om onze wegen zo veilig mogelijk te maken. Concreet hebben we voor de komende jaren het doel om het aantal verkeersslachtoffers (met als bron de STAR-database) te laten dalen van bijna 478 slachtoffers (driejarig gemiddelde) in 2017-2019 naar 360 slachtoffers in 2023-2025. Ook willen we dat minstens 65% van de bewoners in 2025 tevreden is over de verkeersveiligheid.

Wat hebben we bereikt in 2023?

Het aantal geregistreerde verkeersgewonden in 2023 is 452, dat zijn er 6 minder dan in 2022. In 2023 is de tevredenheid over de verkeersveiligheid in Utrecht toegenomen naar 64%.

Effectindicatoren

In onderstaande tabel zijn de Effectindicatoren opgenomen voor meer gedetailleerde informatie klik hier.

Indicatoren	Nulmeting	Doel-stelling 2022	Reali-satie 2022	Doel-stelling 2023	Reali-satie 2023	Doel-stelling 2024
Toename van het aandeel duurzame, gezonde en ruimte-efficiënte vervoersmiddelen						
Het percentage inwoners dat meestal lopend naar de binnenstad gaat	10% (2013)	17%		14%	**17%**	14%
Het percentage inwoners dat meestal met de fiets naar de binnenstad gaat	57% (2013	58%		60%	**55%**	60%
Het percentage inwoners dat meestal met het OV naar de binnenstad gaat	23% (2013)	18%		19%	**21%**	19%
Het percentage inwoners dat meestal met de auto naar de binnenstad gaat	8% (2013)	4%		4%	**5%**	4%
Mobiliteits- en parkeergedrag dat bijdraagt aan een gezonde en leefbare stad						
Aantal fietsen dat buiten een fietsparkeervoorziening staat in binnenstad	7.100 (2018)	7.100		7.100	**8.615**	7.100
Aantal fietsen dat buiten een fietsparkeervoorziening staat in stationsgebied	1.600 (2018)	1.600		1.600	**1.190**	1.600
Aantal fietsen dat in een fietsvoorziening staat in de binnenstad	4.300 (2018)	5.700		6.100	**5.414**	6.500
Aantal fietsen dat in een fietsvoorziening staat in stationsgebied	14.800 (2018)	18.600		19.800	**10.614**	20.500
Percentage huishoudens dat gebruik maakt van een deelauto	5% 2016	13%		15%	**16%**	17%
Gemiddeld aandeel gebiedsvreemd verkeer op de invalsroutes	32% (2017)	27%	21%	26%	**21%**	25%
Aantal verkochte kaartjes/kaartjes P+R Kortingsregeling	179.951 (2016)	270.000		280.000	**153.565**	300.000
Percentage huishoudens dat gebruik maakt van deelmobiliteit	18% (2021)	18%		20%	**26%**	25%
Daling van het aantal verkeersslachtoffers en verbetering gevoel van verkeersveiligheid						
Driejarig gemiddelde van verkeersslachtoffers	643 (2014-2016)	max. 470	421	max. 450	**440**	max. 372
Percentage bewoners dat tevreden is over de verkeersveiligheid in de eigen buurt	47% (2012); 42% (2014); 41% (2016)	51%		63%	**64%**	64%

Wat hebben we gedaan?

In de Programmabegroting 2023 hebben we de activiteiten onderverdeeld naar:

- Wat hebben we gedaan in 2023?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee hebben we onderscheid gemaakt tussen onze opgaven en 'wat we altijd doen'.

Wat hebben we afgelopen jaar gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Toename van het aandeel duurzame, gezonde en ruimte-efficiënte vervoersmiddelen.

- Gestart met het opstellen van de Omgevingsvisie Overvecht.
- Het verdiepend mobiliteitsonderzoek Rijnenburg tbv versnelling van de woningbouw is grotendeels gereed, 1e kwartaal 2024 wordt deze gedeeld met de raad.

Fiets en voetganger

- IPvE-FO (Integraal Programma van Eisen) voor de Weerdsingel Oostzijde en fietsroute Om de Noord vastgesteld.
- Haalbaarheidsonderzoek naar de fietsverbinding Boorstraat afgerond en in de variantenstudie Demkabrug zijn twee voorkeursvarianten overgebleven.

- Planontwikkeling gestart van verschillende regionale -en doorfietsverbindingen, zoals de Gageldijk, Klopdijk, Utrecht-Hilversum en Houten-Lage Weide.
- Variantenstudie voor de fietsverbinding langs de Waterlinieweg als onderdeel van de fietsroute om de zuid afgerond (zoals opgenomen in investeringspakket 'groei in balans').
- Herinrichting van de kruising Platolaan/Weg tot de Wetenschap en de Ooster- en Westerkade afgerond.
- Voorbereiding gestart van de uitvoering van de Maliebaan.
- Pilot gestart om de speed pedelec toe te staan op het fietspad door middel van een ontheffing.
- Uitwerking gestart van "voetganger op netwerkniveau" in samenwerking met groene ommetjes.

Openbaar vervoer en auto

- 21 bushaltes toegankelijk gemaakt.
- Oplevering deel 24 oktoberplein tot Majellaknoop en deel Cartesiusweg tot Marnixbrug van de Westelijke Stadsboulevard.
- Afronding project Busbaan Dichterswijk.

Goederenvervoer

- Uitvoeringsprogramma Goederenvervoer 2023-2026 vastgesteld.
- Uitvoeringsprogramma bouwlogistiek vastgesteld en deze ingebed in het nieuwe programma 'Duurzame Bouw'.
- Samenwerkingsovereenkomst “Schoon Goederenvervoer over Water” getekend met regionale partners om zo meer logistiek over water in de stad te realiseren.
- Digitale vrachtwagen-bereikbaarheidskaart met routeplanner ontsloten.

Luchtkwaliteit

We hebben ons ingezet voor het versneld verbeteren van de luchtkwaliteit. Hiertoe zijn de maatregelen uit het uitvoeringsprogramma ‘Utrecht kiest voor gezonde lucht’ verder uitgevoerd:

- Milieuzones voor personenauto’s, bestelauto’s, vrachtwagens en autobussen waren ook in 2023 van kracht.
- Onderzoek gedaan naar hoe we via het Omgevingsplan de maatregel op gebied van het weren van de meest vervuilende mobiele (bouw)werktuigen kunnen invoeren. Dit onderzoek loopt.
- Inzet van subsidies voor het verwijderen van rookkanalen en voorlichtingscampagne over het verminderen van houtstook.
- Stimulering juiste bandenspanning van auto's door aanbieden gratis slimme bandenpompen nabij de drie afvalscheidingsstations.
- Metingen uitgevoerd via het luchtmeetnet en onderzoek naar mogelijkheden voor de inzet van sensoren.
- Landelijk samengewerkt in het Schone Lucht Akkoord en deelname op bestuurlijk niveau aan landelijke stuurgroep.

Emissieloos vervoer

- We stimuleerden en faciliteerden de transitie naar emissieloos vervoer ook in 2023. We breiden de aanpak emissieloze bouwwerktuigen in samenwerking met marktpartijen uit tot emissieloos bouwen.
- Datagestuurd (op basis van de bezetting van de bestaande laadpalen) hebben we oplaadpalen bijgeplaatst voor personenauto's, logistiek vervoer en voor taxi’s.

Vanaf 2024 rapporteren we over het luchtmaatregelenpakket en emissieloos vervoer vanuit het Programma Duurzame en Aantrekkelijke Stad.

Doelstelling 2: Mobiliteits- en parkeergedrag dat bijdraagt aan een gezonde en leefbare stad.

Mobiliteitsmanagement

- Afspraken gemaakt met werkgevers (over fietsstimuleren, stimuleren deelmobiliteit en stimuleren om buiten de spits te reizen) en onderwijsinstellingen over thuiswerken, duurzaam reizen en hybride onderwijs.
- Werkgeversaanpak doorgezet in 3 gebieden: Utrecht Oost, Stationsgebied, Lage Weide/De Wetering/Haarrijn.
- Werkgeversaanpak uitgebreid met het gebied A12-zone.
- Fietsactiviteiten zijn op scholen en fietslessen in 5 wijken en het AZC aangeboden om veilig fietsen te stimuleren en fietsen voor iedereen toegankelijk te maken. In 2023 zijn 3.480 kinderen op basisscholen bereikt en aanvullend hierop zijn met het praktisch verkeersexamen 88 basisscholen bereikt (van de 115 inclusief speciaal onderwijs).
- Fietshub doorgezet. Ambitie was om minimaal 500 fietsen aan te bieden, we hebben ongeveer 900 fietsen uitgegeven.
- Afspraken gemaakt voor de samenwerking in het programma Goedopweg 2025-2030.
- Gemeentelijke leidraad mobiliteitsmanagement ontwikkeld.
- Onderzoek naar dwingende maatregelen voor duurzaam reisgedrag afgerond en naar de raad gestuurd.

Verkeersmanagement

- Voorbereiding en/of uitvoering van verschillende Dynamisch VerkeersManagement (DVM) projecten gestart voor: Socrateslaan, Westelijke Stadsboulevard, Lombokplein en Zuid-West.
- Regionale samenwerking voor multimodaal verkeersmanagement hernieuwd.

Smart Mobility

- Vanuit de hernieuwde Smart Mobility aanpak 2 nieuwe innovatieve projecten gestart: intelligente toegang voor stadslogistiek bij autoluwe wijken en dynamische fietsspreiding.
- Project digitalisering overheden afgerond en hierbij 15 mobiliteitsdata-items gedigitaliseerd en ontsloten.

(Fiets)parkeren

- Gewerkt aan oplossingen voor de toekomstige tekorten aan stallingsruimte voor fietsen rond Utrecht Centraal in samenwerking met NS en ProRail , Bv. in het nieuw te bouwen jaarbeurspleingebouw en in het nieuwe Knoopcomplex naast de huidige knoopstalling.
- Studies verricht naar uitbreiding van de fietsparkeercapaciteit op station Lunetten, Vleuten, Vaartsche Rijn en Zuilen.
- Communicatiecampagne gevoerd in de openbare stallingen in de binnenstad om het gebruik te stimuleren. Daarnaast de gevels van de stallingen opgefrist en voorzien van verlichting.
- In de binnenstad gezocht naar plekken waar fietsparkeerplekken toegevoegd kunnen worden, door het bijplaatsen van rekken en door autoparkeerplaatsen op te heffen. Ook is gekeken hoe de overlast rondom Neude en Nobelstraat te verminderen.
- Met Klepièrre is het overleg weer opgepakt om twee parkeergarages in Hoog Catharijne in te richten tot fietsenstalling. In oktober 2023 hebben we deze raadsbrief gestuurd om u te informeren over de stand van zaken. Het is onze verwachting dat we in 2024 een concreet voorstel over deze stallingen aan uw raad kunnen voorleggen.
- Tarief vastgesteld voor het nieuwe ringhubabonnement voor bewoners van nieuwe gebieden, die op afstand willen parkeren in een parkeergarage.
- Voorbereiding gestart om parkeergarage Springweg per 15 mei 2024 in beheer te nemen.

(Fiets)parkeren

- Raadsvoorstel met de aanpassing van de belastingverordening betaald parkeren is naar de raad gestuurd ter besluitvorming. Hierin staat de wijze waarop en de volgorde waarin we stadsbreed betaald parkeren gaan invoeren.
- Nieuwe webpagina gemaakt waar bewoners terecht kunnen die plannen hebben voor verfraaiing en verbetering van de openbare ruimte, zoals meer groen in de straat (bijvoorbeeld geveltuinen en boomspiegels) en meer plek om fietsen te stallen.

Deelmobiliteit

- Kwalitatief en kwantitatief onderzoek uitgevoerd om beter inzicht te krijgen in de behoefte van (potentiële) gebruikers, waaronder groepen die moeilijk toegang hebben tot mobiliteit.
- Stimuleringsregelingen gestart gekoppeld aan verandermomenten in het leven van mensen, herinrichting in de stad, specifieke doelgroepen (minima, studenten, onderwijzers, zorgpersoneel).
- Informatiepunt opgericht voor vragen, klachten, aanbod etc. rondom deelmobiliteit.
- Uitvoeringsprogramma Deelmobiliteit ligt op schema.
- Nieuw samenwerkingsmodel gerealiseerd met deelauto-organisaties die de opschaling naar meer professionele wijze vormgeeft.

Doelstelling 3: Daling van het aantal verkeersslachtoffers en verbetering gevoel van verkeersveiligheid.

- In 2023 de volgende projecten opgeleverd:
    - Moldaudreef: verbetering oversteekbaarheid en overzicht, aanleg rotonde.
    - Kruising Zandweg/Meernbrug/Castellumlaan/Regenboogbrug: maatregelen ter verduidelijking verkeerssituatie.
    - Koeweitdreef/Bombaydreef: verminderen snelheid dmv snelheidsremmers.
    - Kruispunt Einsteindreef/ Humberdreef/ Oranjerivierdreef: meer ruimte voor fietsers langs de Oranjerivierdreef.
    - Amerikalaan: verminderen snelheid dmv snelheidsremmers.
    - Van Heuven Goedhartlaan: verminderen snelheid dmv snelheidsremmers.
    - Tramkruising Weg der Verenigde Naties/Overste den Oudenlaan: kruising aangepast
- Verder gegaan met de uitwerking van verkeersveiligheidsmaatregelen voor de integrale projecten Welgelegen en Den Hommel, Amazonekwartier, Taagdreef en Rotsoord.
- Meerdere ontwerpvarianten uitgewerkt voor de verbetering van de fietsveiligheid op de Niels Bohrweg.
- Via de scholen- en wijkenaanpak hebben we in 2023 theoretische en praktische verkeersexamens verzorgd op, daarbij zijn 88 scholen en 3480 scholieren bereikt.
- Met het project Doortrappen (ouderen langer en veiliger laten fietsen) hebben we in 2023 205 senioren bereikt.
- Pilot voorbereid voor de inzet van camerahandhaving voor snorfietsers met als doel dat meer snorfietsers op de juiste plek op de weg gaan rijden.
- BOA’s ook in 2023 ingezet op verkeershandhaving, voor de verkeersveiligheid.
- Meerdere onderzoeken naar verkeersveiligheid uitgevoerd, o.a.: beleving verkeersveiligheid Koekoekstraat, voorrangsplein ’t Goylaan en Van Egmondkade, voetgangersbrug naast Meernbrug, omvorming 30km/uur in relatie tot reistijden en aanrijtijden openbaar vervoer en nood -en hulpdiensten.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: Toename van het aandeel duurzame, gezonde en ruimte-efficiënte vervoersmiddelen.

- De verwachte uitvoering van de projecten: herinrichting Jutfaseweg (onderdeel van de doorfietsroute naar Nieuwegein/IJsselstein), Archimedeslaan en regionale doorfietsroute Utrecht – Amersfoort is nog niet gestart in 2023 o.a. vanwege een gebrek aan personele capaciteit en/of een vertraagde aanbesteding van het werk.
- Het ontwerp van de Fietsroute om de Zuid is nog niet vastgesteld vanwege een gebrek aan personele capaciteit. Inmiddels is wel gestart.

- Studie naar de nieuwe brug over de Kromme Rijn bij de Mytylweg is on hold gezet vanwege een te laag uitvoeringsbudget t.o.v. de verwachte uitvoeringskosten én i.v.m. de verdere ontwikkelingen in het kader van de verbreding A27.

Openbaar Vervoer en auto

- De verwachte uitvoering van de Europalaan Noord, Socrateslaan en Amsterdamsestraatweg is niet gestart in 2023 o.a. vanwege vertraging van werkzaamheden Nutsbedrijven, een mogelijke rechtszaak en bezwaren tegen bomenkap.
- We werken aan de samenwerkingsovereenkomst voor de Alliantie Stedelijk OV Utrecht (OV alliantie), deze is nog niet is afgerond.
- De verwachte oplevering van de Kanaalstraat is een paar maanden vertraagd door o.a. werkzaamheden van de Nutsbedrijven.

Goederenvervoer

- Pilot “logistiek lab pakketbezorging/buurtdepots”: In plaats van 3 zijn er 2 buurtdepots opgezet. Er waren onvoldoende geschikte locaties om er 3 op te zetten en in overleg met de private partij (Mypup) is besloten met 2 locaties voldoende body aan de pilot te geven.

Emissieloos vervoer

- We plaatsten 6 snellaadpunten op 3 winkellocaties. De overige 16 snelladers zijn nog niet geplaatst. Dit vanwege juridische verwikkelingen met de exploitanten rond de concessies.
- We onderzochten in het kader van de nieuwe beleidsnota Luchtkwaliteit aanvullende maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren, om een goed afgewogen voorstel voor een maatregelenpakket in de beleidsnota op te nemen. De beleidsnota is daardoor vertraagd. Raadsbrief Uitbreiding Ontwerp-beleidsnota Luchtkwaliteit.

Doelstelling 2: Mobiliteits- en parkeergedrag dat bijdraagt aan een gezonde en leefbare stad.

Mobiliteitsmanagement

- De mobiliteitsmanagementaanpak bij de werkzaamheden Jutfaseweg zijn nog niet gestart omdat de werkzaamheden pas in 2024 uitgevoerd gaan worden.
- Bij de herinrichting van de Westelijke Stadsboulevard (WSB) is de mobiliteitsmanagementaanpak uitgevoerd. Er is nog geen beeld of de doelstelling van 300 spitsmijdingen is bereikt, wel rijdt er sinds de start van de herinrichting structureel minder verkeer op de WSB.
- Goedopweg heeft bij 40 in plaats van 100 MKB-bedrijven in 2023 een mobiliteitsscan uitgevoerd om mobiliteitsgedrag te stimuleren. De prioriteit van veel MKB bedrijven ligt op dit moment minder bij mobiliteit en meer bij zaken als herstel na Corona en invullen van vacatures.

Verkeersmanagement

- De update autobewegwijzering is voor 95% gerealiseerd. Deze wordt in 2024 afgerond.
- Voor de update fietsbewegwijzering zoeken we nog naar middelen.
- Pas op de plaats gemaakt bij de ontwikkeling en realisatie van iVRI’s (nog te weinig aangetoonde meerwaarde beleid en te hoge kosten). De focus leggen we op het uitvoeren van pilots met nieuwe dynamisch verkeersmanagementsystemen.

(Fiets) parkeren

- Inventarisatie is gestart van gehandicaptenparkeerplaatsen in de binnenstad, de uitvoering is vanwege capaciteitstekort nog niet gestart. In 2024 pakken we dit op en werken we verder aan optimalisatie van het aantal plekken en inrichting van plekken.

Doelstelling 3: Daling van het aantal verkeersslachtoffers en verbetering gevoel van verkeersveiligheid.

- Uitvoering Donaudreef: deze activiteit gaat later plaatsvinden omdat in de ontwerpfase vertraging is opgelopen door onvoldoende budget. Die dekking is inmiddels gevonden. Start uitvoering begin 2025.
- Uitvoering snelheidsremmende maatregelen Amsterdamsestraatweg Noord: deze activiteit vindt later plaats in 2024 omdat uitwerking van effectieve maatregelen meer tijd heeft gekost dan gepland.

Wat hebben we van 'wat we altijd doen' gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Toename van het aandeel duurzame, gezonde en ruimte-efficiënte vervoersmiddelen.

- De monitor mobiliteitsplan uitgebracht ter monitoring van de doelstellingen uit het Mobiliteitsplan.
- In 2023 hebben de wijkverkeersadviseurs ruim 3500 meldingen ontvangen en afgehandeld.

Fiets en Voetganger

- We blijven inzetten op verbetering en uitbreiding van het fietsnetwerk.

Doelstelling 2: Mobiliteits- en parkeergedrag dat bijdraagt aan een gezonde en leefbare stad.

(Fiets)parkeren

- Betaald parkeren ingevoerd in de volgende wijken: Rivierenwijk, Cartesiusdriehoek, Cartesiusweg, Schepenbuurt, Leidsche Rijn Centrum Oost, Voordorp Sportpark, Werkspoor, Wisselspoor, Merwede, Bedrijventerrein Kanaleneiland, Nieuwe Defensie en Wilhelminawerf, Rivierenwijk-Zuid.
- In totaal 58 parkeerplekken opgeheven tbv groen, spelen, fietsparkeren en/of verblijven, waarvan 18 in de binnenstad.
- Een nieuwe procedure opheffen parkeerplaatsen vastgesteld, waarmee het makkelijker wordt om parkeerplaatsen om te zetten naar andere functies.

Doelstelling 3. Daling van het aantal verkeersslachtoffers en verbetering gevoel van verkeersveiligheid.

- Met de G4 voor maatwerk gelobbyd voor plaats op de weg van Licht Elektrische Voertuigen (LEV's), resultaat is het uitvoeren van een gezamenlijke studie door G4 en ministerie van IenW naar doel en vorm van het maatwerk.
- Overeenstemming bereikt met de politie en het CVOM voor de inzet van mobiele flitspalen in de stad naast de extra vaste flitspalen.
- Voor de 'gebiedsontsluitingsweg 30' (GOW30) een doorvertaling gemaakt van de (voorlopige) inrichtingskenmerken in het Utrechtse handboek openbare ruimte. Bij de actualisatie van het Handboek nemen we deze mee. Ook hebben we gewerkt aan een 'standaard' evaluatie voor GOW30-straten.
- Aanpak verder uitgewerkt voor de verkeersveiligheid van maaltijdbezorgers.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 2: Mobiliteits- en parkeergedrag dat bijdraagt aan een gezonde en leefbare stad.

(Fiets)parkeren

- Voorwaarde voor gewenst parkeergedrag is voldoende locaties. Doelstelling van 3 nieuwe buurtstallingen in 2023 is niet gehaald omdat er geen geschikte locaties beschikbaar waren. De vastgoedmarkt is hierin bepalend en daarmee is deze indicator niet voldoende te

beïnvloeden vanuit de gemeente. We kijken naar een nieuwe betekenisvolle indicator voor de aanpak van fietsparkeertekorten in vooroorlogse wijken.

Deelmobiliteit

- 12 extra deelmobiliteitshubs gerealiseerd, dit is meer dan de begrote 4-8 stuks. Er is optimaal gebruik gemaakt van de middelen die beschikbaar waren binnen de VSD Subsidie, en konden daardoor meer hubs realiseren voor het gereserveerde bedrag dan oorspronkelijk ingeschat.

Doelstelling 3: Daling van het aantal verkeersslachtoffers en verbetering gevoel van verkeersveiligheid

- Biltse Rading: om de oversteek waar een tragisch verkeersongeval plaatsvond in april 2023 veiliger te maken voor fietsers en voetgangers zijn, door vervroegde programmering, maatregelen getroffen.
- Vleutenseweg: na een tragisch verkeersongeval in maart 2023 vond een onafhankelijk onderzoek plaats gericht op mogelijkheden om de verkeersveiligheid hier te vergroten. Meerdere maatregelen zijn onderzocht en beoordeeld op verkeersveiligheidswinst ook in relatie tot de investering. Deze maatregelen zullen in 2024 worden uitgevoerd.
- Loevenhoutsedijk: na de Motie M79 is een project gestart om de verkeersveiligheid op de Loevenhoutsedijk te verbeteren waarbij aandacht is voor de toename van verkeer gelet op de komst van extra woningen aan de Jagerskade voorjaar 2024.

Wat hebben we voor de meerjarige trajecten gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Toename van het aandeel duurzame, gezonde en ruimte-efficiënte vervoersmiddelen.

- Voorlopig ontwerp uitgewerkt van de Europalaan Zuid.
- Integraal Programma van Eisen (IPvE/FO) van de OV verbinding Overvecht – USP (Kardinaal de Jongweg) uitgewerkt.
- Ontwerp afgerond voor de Linschotensingel.
- Studie Zuidpoort afgerond en voorgelegd aan het bestuur.
- Binnen de OV-alliantie gewerkt aan de ontwikkelagenda die heeft geleid tot het aanscherpen van de programmering voor OV-maatregelen.
- We hebben gewerkt en blijven werken aan meerjarige programmering van nieuwe fiets- en voetgangersnetwerken, waarbij we gebruik maken van momenten waarop de weg toch al op de schop wordt genomen voor bijvoorbeeld vervanging van asfalt, riolering of warmteleiding. Voorbeeldprojecten zijn de Klopdijk en Gageldijk.

U-NED/ARU/NRU Raadsbrief BO-MIRT

- In 2023 hebben we in U Ned:
    - Nota Reikwijdte en Detailniveau opgeleverd binnen de MIRT-verkenning.
    - Gestart met het MIRT-onderzoek A12 in samenhang met Rijnenburg.
    - Pakket van kleinschalige multimodale maatregelen afgerond in de Aanpak 2030.
    - Gestart met studie naar uitwerking Corridorhubs.
    - Rapport van de Regiopoorten opgeleverd.
    - Programmaplan Korte Termijnaanpak/Goedopweg 2025-2030 vastgesteld.
    - Adviezen Modellenwerkgroep aan diverse programmalijnen.
- In kader van ARU samen met de provincie, het alternatief voor het Tracébesluit Ring Utrecht aangeboden aan de minister van IenW en gepresenteerd aan raden en staten.
- Doorgegaan met het voorbereiden van korte-termijnmaatregelen aan de Noordeljike Randweg (NRU). De maatregelen verwachten we in 2024 en 2025 gelijktijdig met het onderhoud uit te voeren. In najaar 2023 hebben we gezamenlijk met Provincie de NRU in samenhang met het Alternatief Ring Utrecht (ARU) bekeken. Uit deze verkennende studie volgen meerdere

kansrijke NRU-varianten die we nader willen onderzoeken. Met het Rijk hebben we afgesproken dat we de besluitvorming over de NRU combineren met het besluit over ARU/Tracébesluit Ring Utrecht.

Doelstelling 2: Mobiliteits- en parkeergedrag dat bijdraagt aan een gezonde en leefbare stad.

- We hebben gewerkt en blijven werken aan meerjarige programmering van nieuwe fiets- en voetgangersnetwerken, waarbij we gebruik maken van momenten waarop de weg toch al op de schop wordt genomen voor bijvoorbeeld vervanging van asfalt, riolering of warmteleiding. Voorbeeldprojecten zijn de Klopdijk en Gageldijk.

Doelstelling 3: Daling van het aantal verkeersslachtoffers en verbetering gevoel van verkeersveiligheid.

- Voor de 30km per uur aanpak de volgende activiteiten in 2023 uitgevoerd:
    - uitrol communicatiecampagne 30 km/per uur.
    - bijdragen aan herinrichtingen straten naar 30 kilometer per uur maken | gemeente Utrecht.
    - lobbywerk verricht voor de handhaving op 30 km per uur.
- Voorbereidingen getroffen voor de uitvoering van een pilot voor camerahandhaving voor snorfiets naar de rijbaan. De pilot heeft in eerste instantie een looptijd van een jaar.
- In 2023 subsidie aangevraagd bij de provincie voor de uitvoering van de verkeersveiligheidsmaatregelen op de Donaudreef. Deze is ook toegekend.
- Een overeenkomst gesloten met Veiligheid NL t.b.v. de ontsluiting en het gebruik van de data van verkeersongevallen van de RAVU (ambulances).

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

- Niet van toepassing.

Wat heeft dat gekost?

x € 1.000

Omschrijving	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Nominale begroting 2023	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2024
Baten							
Groei aandeel duurzame vervoersmiddelen	7.204	4.038	3.649	4.340	6.046	1.706	3.169
Mobiliteits en parkeergedrag beïnvloeden	53.158	55.160	60.946	69.791	69.392	-399	75.026
Daling aantal verkeersslachtoffers	393	868	0	1.016	231	-785	0
Totaal Baten	60.755	60.067	64.595	75.147	75.669	522	78.195
Lasten							
Groei aandeel duurzame vervoersmiddelen	23.915	21.890	34.919	24.015	21.302	2.713	35.389
Mobiliteits en parkeergedrag beïnvloeden	38.242	36.531	35.039	41.670	39.540	2.131	45.073
Daling aantal verkeersslachtoffers	2.697	5.034	2.109	3.233	3.016	217	3.332

Totaal Lasten	64.854	63.454	72.068	68.918	63.857	5.061	83.794
Saldo baten en lasten	**-4.099**	**-3.387**	**-7.473**	**6.229**	**11.812**	**5.583**	**-5.599**
Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	20.661	20.661	20.009	26.230	28.288	2.058	15.041
Onttrekking reserves	16.497	11.382	21.049	10.665	7.727	-2.937	13.740
Totaal	**-8.263**	**-12.666**	**-6.433**	**-9.336**	**-8.749**	**587**	**-6.900**

Toelichting

In de jaarstukken 2023 geven we een toelichting op verschillen ten opzichte van de actuele begroting 2023, indien deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van de baten of lasten van de doelstelling. Kleinere verschillen worden toegelicht als ze politiek relevant zijn.

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Groei aandeel duurzame vervoersmiddelen			
04-1-1-2 Uitvoeren maatregelen gebruik openbaar vervoer. Voor de projecten OV-doorstroming en HOV baan Europalaan Zuid zijn minder kosten gemaakt, waardoor er minder subsidie is ontvangen (zie toelichting lasten).		I	-543
04-1-1-3 Uitvoeringsmaatregel doorgaande autoverkeer			
In 2023 heeft de gemeente Utrecht een samenwerkingsovereenkomst voor de verdere ontwikkeling van verkeers- en vervoersmodellen getekend met tien betrokken partners. Utrecht is verantwoordelijk voor het innen van de financiële bijdragen. Deze bijdragen waren niet begroot.		I	405
In verschillende samenwerkingsprogramma's met het Rijk en Metropool Regio Utrecht (MRU) zijn hogere baten dan begroot. Dit loopt gelijk met de hogere lasten.		I	313
04-1-1-4 Uitvoeren maatregelen luchtkwaliteit			
De inkomsten uit de laadinfraconcessie zijn hoger uitgevallen en er zijn extra bijdragen vanuit het rijk ontvangen vanuit de samenwerking Regionale Aanpak Laadinfra (RAL II) en de uitvoering van het Klimaatakkoord (CDOKE).		I	1.239
Er zijn rijksmiddelen ontvangen voor uitvoeringskosten van de voorbereiding voor de Zero Emissiezone.		I	386
Een aantal bestedingen op de Specifieke uitkering op het Schone Lucht Akkoord zullen pas in 2024 worden gedaan		I	-115
Overige baten			21
2. Mobiliteits en parkeergedrag beïnvloeden			
04-1-2-1 Uitvoeren maatregelen fietsparkeren De inkomsten voor fietsparkeren zijn hoger dan begroot in verband met een stijging van het aantal verwijderde gevaarlijk gestalde fietsen door o.a. parkeerverbod in het stationsgebied en drukte in de stad.		I	143
04-1-2-2 Uitvoeren maatregelen autoparkeren			

In de tweede bestuursrapportage zijn de baten voor kort parkeren en parkeerhandhaving opgehoogd op basis van realisatie 1e helft 2023. De inkomsten voor parkeerhandhaving zijn echter te positief ingeschat. Tevens zijn de baten lager als gevolg van gratis parkeren tijdens kerst. Ten opzichte van de oorspronkelijke begroting zijn de baten nog steeds hoger.		I	-1.005
We hebben hogere opbrengsten gerealiseerd voor openbare- en P&R garages door een toename van het aantal abonnementen, meer inkomsten voor kort parkeren en meer inkomsten laadpalen.		I	1.079
04-1-2-3 Uitvoeren maatregelen mob. en verkeersmanagement De inkomsten zijn lager dan begroot. Door de complexe uitvoering van het project Slimme kruisingen en lagere lasten voor het project Multimodaal Verkeersmanagement zijn er minder subsidieopbrengsten van de Provincie.		I	-616
Overige baten			0
3.Daling aantal verkeersslachtoffers			
Uitvoeren verkeersmaatregelen veilige stad			
Voor de projecten Werkspoor, Rijnsweerd en Bernadottelaan zijn minder kosten gemaakt, waardoor er minder subsidie is ontvangen. De uitgaven en baten vallen in 2024 (kasritme).		I	-484
De baten zijn lager omdat de begrote subsidie voor de Moldaudreef niet is ontvangen. Het project is niet binnen de gesteld termijn afgerond.		I	-301
Overige baten			0
Totaal baten			**522**

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Groei aandeel duurzame vervoersmiddelen			
04-1-1 Groei aandeel duurzame vervoersmiddelen Er zijn meer kosten gemaakt voor het project Alternatief Ring Utrecht (ARU) op gebied van zowel inhuur, onderzoek en projectleiding. Daarnaast zijn er hogere communicatielasten opgavebreed onder andere vanwege ernstige verkeersongevallen maar ook door invoeren betaald parkeren.		I	-166
04-1-1-1 Uitvoeren maatregelen fiets en voetganger			
Vertragingen en versnellingen in de uitvoering van projecten zorgt per saldo voor lagere lasten dan begroot.		I	265
Hogere lasten door niet begrote afschrijvingskosten. Deze worden gedekt door een overeenkomstige onttrekking uit de vaste activa reserve.		I	-225
De in 2023 toegekende en niet begrote nacalculatie en voor loon- en prijscompensatie. Het niet bestede deel voegen we toe aan het 'investeringsbudget bereikbaarheid' zodat het beschikbaar blijft voor prijsstijgingen op langlopende projecten en toekomstige investeringen.		I	1.056

04-1-1-2 Uitvoeren maatregelen gebruik openbaar vervoer		
Lagere lasten door onder andere lagere licentiekosten. Daarnaast is de evaluatie van het taxibeleid en bijbehorende proeven met nog een jaar uitgesteld.	I	217
De lasten zijn lager bij het project Europalaan Zuid. We werken verder aan het ontwerp in 2024. Het verschil in uitgaven betreft kasritme.	I	180
De lasten zijn lager bij OV-doorstroming, doordat er alleen onderzoek is gedaan voor “t Goyplein. De uitvoering en uitgaven zijn volgend jaar (kasritme).	I	379
04-1-1-3 Uitvoeringsmaatregel doorgaande autoverkeer		
In verschillende samenwerkingsprogramma’s met het Rijk en Metropool Regio Utrecht (MRU) zijn hogere lasten dan begroot. Dit loopt samen met hogere baten.	I	-313
De in 2023 toegekende en niet begrote nacalculatie voor loon- en prijscompensatie (zie toelichting bij fiets en voetganger)	I	201
Niet begrote interne verrekeningen voor het project Westelijke stadsboulevard.	I	1.555
04-1-1-4 Uitvoeren maatregelen luchtkwaliteit		
In samenwerking met de overige G4 steden zijn kosten gemaakt voor opstellen, actualiseren en uitvoeren van de Regionale Aanpak Luchtkwaliteit.	I	-706
De lasten zijn hoger uitgevallen door eenmalige overnamekosten van netaansluitingen binnen één van de laadinfraconcessies.	I	-442
04-1-1-5 Uitvoeren maatregelen goederenvervoer De lasten van de maatregelen in het kader van goederenvervoer zijn lager dan begroot. Het uitvoeringsprogramma is pas medio 2023 gestart en projecten lopen door in 2024. Daarnaast zijn er minder subsidie aanvragen ingediend voor het stimuleren van efficiënt goederenvervoer.	I	301
Overige lasten		411
2. Mobiliteits -en parkeergedrag beïnvloeden		
04-1-2-1 Uitvoeren maatregelen fietsparkeren		
De overschrijding wordt grotendeels veroorzaakt door de hogere eigenaarslasten van de stationstallingen CS.	I	-427
De kosten voor dagelijks onderhoud en servicekosten stationsstallingen CS zijn lager dan begroot.	I	161
04-1-2-2 Uitvoeren maatregelen autoparkeren De lasten voor uitvoeren maatregelen autoparkeren zijn per saldo hoger dan begroot. De overschrijding wordt grotendeels veroorzaakt door hogere energielasten bij de openbare parkeergarages.	I	-237
04-1-2-3 Uitvoeren maatregelen mob.en verkeersmanagement		
De technische uitwerking van het project Slimme Kruisingen bleef complexer hierdoor zijn de werkzaamheden tijdelijk onderbroken (zie toelichting baten).	I	582

De gemeentelijke bijdrage aan het project Korte Termijn Aanpak in samenwerking met de Provincie Utrecht (Goed op Weg) is lager dan begroot omdat de uitvoering van enkele geplande werkzaamheden doorschuift naar 2024.	I	600
Het project VRI Meldpunt is in 2023 succesvol afgerond, de kosten waren lager dan begroot. De resterende middelen blijven voor toekomstige investeringen beschikbaar.	I	140
In 2023 hebben we minder kosten gerealiseerd voor verschillende projecten van Anders Reizen projecten (o.a. Smart Mobilty, DIT4tram, Deelmobiliteit en Multimodaal Verkeersmanagement). Projecten zijn grotendeels wel voorbereid.	I	880
De in 2023 toegekende en niet begrote nacalculatie voor loon- en prijscompensatie (zie toelichting bij Fiets en Voetganger.		192
Overige lasten		240
3.Daling aantal verkeersslachtoffers		
04-1-3-1 Uitvoeren verkeersmaatregelen veilige stad De lasten voor het project snorfiets naar de rijbaan zijn lager dan begroot, omdat het doorlopen van het project driehoek en akkoord CVOM langer heeft geduurd dan verwacht. Het verschil in uitgaven betreft kasritme.	I	217
Overige lasten		0
Totaal lasten		**5.061**

x € 1.000

Mutatie reserve	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
Onttrekking			
04-1-1-1 Uitvoeren maatregelen fiets en voetganger			
Een niet begrote onttrekking aan de materiële vaste activareserve in verband met hogere afschrijvingslasten.		I	214
De onderschrijding op de lasten van de projecten fiets en voetganger, de niet begrote nacalculatie voor de loon- en prijsindex en de lagere dotatie aan de vaste activa reserve zorgen voor een lagere onttrekking aan de reserve Meerjarige investeringen Bereikbaarheid.		I	-2.159
04-1-1-2 Uitvoeren maatregelen gebruik openbaar vervoer			
Vertraging in de uitvoering van de projecten OV, zorgen voor een lagere onttrekking aan de reserve meerjarige investeringen bereikbaarheid.		I	-369
04-1-1-4 Uitvoeren maatregelen goederenvervoer De afwijkingen ten opzichte van de begrote planning, zijn hierboven toegelicht en hebben geleid tot een lagere onttrekking aan de reserve ten behoeve van de uitvoeringsprogramma Goederenvervoer.		I	-314
04-1-2-1 Uitvoeren maatregelen autoparkeren		I	1.144

Door het positieve parkeerresultaat heeft de begrote onttrekking aan de parkeerreserve ten behoeve van de Croeselaan niet plaatsgevonden.		
04-1-2-3 Uitvoeren maatregelen mob.en verkeersmanagement De afwijkingen ten opzichte van de begrote planning zijn bij de lasten toegelicht en hebben geleid tot een lagere onttrekking aan de reserve ten behoeve van de projecten Anders Reizen.	I	-2.099
04-1-3-1 Uitvoeren verkeersmaatregelen veilige stad In 2023 is meer onttrokken dan begroot in verband met de uitvoering van projecten in het kader van verkeersveiligheid.	I	496
Overige toevoegingen reserves		150
Storting		
04-1-1-1 Uitvoeren maatregelen fiets en voetganger Vertragingen in de uitvoering van geactiveerde projecten zorgen voor een lagere dotatie aan de vaste activa reserve dan begroot.	I	891
04-1-1-2 Uitvoeren maatregelen gebruik openbaar vervoer Meer uitgaven op het geactiveerde project Europalaan Noord zorgen voor een hogere dotatie aan de vaste activa reserve dan begroot.	I	-384
04-1-1-3 Uitvoeringsmaatregel doorgaande autoverkeer In verband met onder andere de vertraging van de Socrateslaan is de storting in de Materiële vaste activa reserve lager	I	1.098
De vertraging van het project Socrateslaan, de niet begrote nacalculatie voor de loon- en prijsindex en de lagere storting in de vaste activa reserve zorgen voor een hogere storting in de Meerjarige investeringen Bereikbaarheid	I	-2.861
04-1-1-4 Uitvoeren maatregelen luchtkwaliteit Diverse mutatie op de projecten binnen het Luchtmaatregelenpakket hebben geleid tot een hogere dotatie aan de reserve dan begroot.	I	-373
04-1-2-1 Uitvoeren maatregelen autoparkeren In de tweede bestuursrapportage zijn de baten voor kort parkeren en parkeerhandhaving opgehoogd op basis van realisatie 1e helft 2023. De inkomsten voor parkeerhandhaving zijn echter te positief ingeschat.	I	-872
Overige toevoegingen reserves		443
Totaal mutatie reserves		**-4.995**

Risico's

Belangrijkste bestaande strategische risico's

Risico 1: Benodigde samenwerking en cofinanciering voor de noodzakelijke maatregelen komen niet rond. Hierdoor kan de mobiliteitstransitie niet volgens het gewenste tempo worden gerealiseerd.

- **Stand van zaken risico:**
  - Risico is toegenomen. Schaalsprong OV staat ook voor een bezuinigingsopgave.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Met de provincie verrichten we onderzoek naar het Wiel met Spaken (Schaalspong OV), zoals de regionale studie Lunetten Koningsweg- Binnenstadsas. In U Ned verband werken we gezamenlijk aan diverse programma's, zoals de MIRT Verkenning OV en Wonen. Doel van die samenwerking is te komen tot een gedragen uitkomst als

randvoorwaarde voor verkrijgen mogelijke cofinanciering door het Rijk. We werken nu en komende jaren daarvoor toe naar de BO-Leefomgeving en BO-MIRT. De begroting van het ministerie van IenW is verder onder druk komen te staan. De opgave voor het wegwerken van het achterstallig onderhoud en de instandhouding van de rijksinfrastructuur is daar mede debat aan. Hierdoor is de kans op een passende rijksbijdrage niet groter geworden. Aan de cofinanciering is in de meeste gevallen de randvoorwaarde verbonden dat de gemeente een eigen bijdrage inbrengt. Zeker bij de grote mobiliteitsprojecten is de dekking daarvan een uitdaging.

Risico 2: Onvoldoende beschikbaarheid van alternatieven voor de auto en benodigde innovatie gaat niet snel genoeg of is niet voldoende voor groei stad (infrastructuur voor voetganger en fietser, beschikbaarheid OV, opschaling deelmobiliteit, MaaS, parkeerhubs etcetera).

- **Stand van zaken risico:**
  - Risico ligt eerder op het vlak van beschikbaarheid van voldoende alternatieven voor auto.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Convenant met deelaanbieders is opgezet, onderzoek naar marktordening van deelmobiliteit en MaaS voeren we uit, stimuleringsregelingen zijn en worden aangeboden, parkeerbeleid (hogere tarieven, lage parkeernormen, weghalen autoparkeerplaatsen) blijft een belangrijke maatregel. Daarnaast blijven we inzetten op voetganger, fiets en OV.

Risico 3: Deel van bestaande of nieuwe inwoners kan niet meedoen aan maatschappij / maatschappelijk verkeer, met een grotere ongelijkheid in stad als gevolg.

- **Stand van zaken risico:**
  - Risico is ongewijzigd.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Doelgroepen kennen en er gericht op inspelen met maatregelen en ook op de effectiviteit van die maatregelen monitoren. We hebben hiervoor het uitvoeringsprogramma vervoersongelijkheid in 2023 opgezet.

Risico 4: Emissieloos vervoer: Door grotere afhankelijkheid en toename van energiegebruik bestaat de kans dat het stroomnet het niet meer aan kan, met als gevolg onvoldoende leveringsgarantie, en ook stagnatie van de realisatie van laadpalen.

- **Stand van zaken risico:**
  - Risico nog actueel.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - We voerden overleg met netbeheerders.

Risico 5: Luchtkwaliteit: door de EU grenswaarden en de WHO advieswaarden niet (op tijd) te behalen bestaat de kans op een minder snellere verbetering van de luchtkwaliteit, met gevolgen voor de gezondheid van inwoners, ondernemers en bezoekers.

- **Stand van zaken risico:**
  - Risico nog actueel.
- **Stand van zaken maatregel**
  - Stand van zaken maatregel: We voerden lobby via de Rijksoverheid, met name met betrekking tot luchtkwaliteit (deelname aan het Schone Lucht Akkoord) om invloed te hebben op de besluiten.
  - We namen maatregelen vanuit ons Uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit (zoals de milieuzones en houtstook) en werkten aan nieuw luchtkwaliteitsbeleid.

Investeringen

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de investeringen.

Verbonden partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
VvE P&R Uithof/Sciencepark Utrecht	Door het bieden van een combinatie van een goede parkeervoorziening aan de rand van de stad gecombineerd met snel openbaar vervoer naar de binnenstad zet de gemeente in op het afvangen van autoverkeer in de stad. Op deze manier biedt de gemeente een goed alternatief voor automobilisten met bestemming Utrecht voor parkeren in de binnenstad. De gemeente is eigenaar van 500 van de 2.000 parkeerplaatsen in de P&R de Uithof.	234

Zie voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: Toename van het aandeel duurzame, gezonde en ruimte-efficiënte vervoersmiddelen				
Terugdringen van emissies door houtstook	Terugdringen van emissies door houtstook	295	106	189
Uitvoeren maatregelen goederenvervoer	Procesinnovatie duurzaam goederenvervoer en haalbaarheidsonderzoek duurzaam goederenvervoer	50	10	40
Totaal doelstelling 1		345	116	229
Totaal Bereikbaarheid		**345**	**116**	**229**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Beleidsnota's

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Mobiliteitsplan	2021	Utrecht wil een stad zijn waarin gezondheid en leefbaarheid voorop staan. Daarom geven we voorrang aan duurzame vervoermiddelen. Duurzame vervoersmiddelen nemen minder ruimte in beslag. Daardoor is er meer ruimte voor groen en plekken om te spelen. Ook zorgen duurzame vervoermiddelen voor minder geluidsoverlast, minder uitstoot, minder drukte en voor minder ongelukken. We verwachten dat de stad groeit van ruim 350.000 inwoners in 2021 naar ruim 450.000 inwoners in 2040. Voor een gezonde groei van de stad is het nodig om de mobiliteit anders te organiseren. Mobiliteit betekent ‘hoe we ons kunnen bewegen’, het gaat over hoe we ons verplaatsen van de ene plek naar de andere plek in de stad. De gemeente wil dat uw straat en onze stad aantrekkelijk en bereikbaar is voor iedereen.
Parkeervisie	2021	Parkeren is een belangrijk onderdeel van het verkeersbeleid en is onmisbaar in het streven naar een gezonde, aantrekkelijke en bereikbare stad. Ons parkeerbeleid staat in de nieuwe parkeervisie. De doelen hierin zijn: ▪ Bereikbaarheid van en binnen de stad behouden ▪ Kwaliteitsslag openbare ruimte ▪ Stimuleren gezonde en duurzame vormen van mobiliteit Rechtvaardige verdeling van de schaarse parkeerruimte.
Luchtkwaliteitsbeleid en -uitvoeringsprogramma 'Utrecht kiest voor gezonde lucht’	2020	Het doel van het luchtkwaliteitsbeleid is om snel gezondheidswinst te bereiken door maatregelen te nemen die de luchtkwaliteit verbeteren. We werken voortdurend aan de verbetering van de luchtkwaliteit en willen de WHO-advieswaarden-2005 voor luchtkwaliteit versneld halen. We zoeken daarbij naar een balans tussen onze maatregelen en de draagkracht van bewoners en ondernemers. De maatregelen betreffen milieuzonering, verbieden van de meest vervuilende mobiele (bouw)werktuigen, terugdringen van emissies veroorzaakt door houtstook en het verplaatsen van snorfietsen naar de rijbaan op een samenhangend netwerk van wegen.

Openbare ruimte en groen

Portefeuillehouder(s):
Linda Voortman, Susanne Schilderman en Rachel Streefland

Ambitie:
In de groeiende stad is de openbare ruimte steeds belangrijker als huiskamer voor alle Utrechters. Een openbare ruimte die we goed inrichten en beheren en waarin inwoners kunnen bewegen, recreëren en elkaar ontmoeten.

Een leefomgeving die bijdraagt aan een gezond stedelijk leven voor mens en dier, nu en in de toekomst. Door de verdichting van de stad, het intensievere gebruik en de klimaatverandering, neemt de druk op de openbare ruimte toe. We spelen daarop in via ontwikkelend beheer, de uitvoering van de groene schaalsprong en het klimaatbestendig inrichten van de openbare ruimte. Daarbij zorgen we voor een goede kwaliteit van het oppervlaktewater, het vasthouden van zo veel mogelijk regenwater en afvoer van het afval- en hemelwater, voor biodiversiteit en dierenwelzijn. Ook houden we de stad schoon. Onze materialen kopen we waar mogelijk duurzaam in. We streven naar minder afval en zamelen het zo in dat het zoveel mogelijk hergebruikt kan worden. Dat doen we samen met de inwoners van Utrecht.

Wat hebben we bereikt?

Doelstelling 1: De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen

We werken iedere dag aan het verbeteren van de kwaliteit van onze openbare ruimte. Een openbare ruimte die toegankelijk en beweegvriendelijk is voor iedereen. In lijn met de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte zorgen we voor een goede balans tussen gebruik, inrichting en beheer. We hebben de zorgplicht om onze wegen, bruggen, tunnels, verlichting, verkeersregelinstallaties, bomen, groen en speeltoestellen op een verantwoorde manier te beheren en onderhouden zodat de openbare ruimte veilig is en goed functioneert. Aan de hand van de Nota Beheer Openbare Ruimte geven we vorm aan ontwikkelend beheer: we spelen met onze groot onderhoud- en vervangingsprojecten in op gemeente-brede opgaven en de veranderende behoeften van inwoners. We maken de openbare ruimte dagelijks schoon en voeren het groenonderhoud uit volgens de afgesproken kwaliteitsniveaus.

Wat hebben we bereikt in 2023?

- Met beheer en onderhoud hebben we ervoor gezorgd dat de openbare ruimte veilig, toegankelijk en bruikbaar is. Daarbij hebben we het wegwerken van het vastgestelde achterstallig onderhoud voortgezet.
- Aan de hand van de Nota Beheer Openbare Ruimte gaven we vorm aan ontwikkelend beheer: we speelden met groot onderhoud- en vervangingsprojecten in op gemeente-brede opgaven en de veranderende behoeften van inwoners.
- We hebben het groen in de openbare ruimte onderhouden volgens het afgesproken kwaliteitsniveau. Dit geldt ook voor het schoonhouden, uitgezonderd de binnenstad. Deze heeft een afwijking van 13,8% op het ambitieniveau A. Dat is in lijn met voorgaande jaren.

Doelstelling 2: Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen

We hebben vanuit de wet een aantal specifieke zorgplichten op het gebied van water en riolering. Zo zamelen we vuil afvalwater in en transporteren het naar de rioolwaterzuivering zonder overlast voor

mens, dier en omgeving. Ook werken we aan het voorkomen van overlast door extreme neerslag of extreme droogte. Samen met de waterschappen dragen we zorg voor de kwaliteit van het oppervlaktewater in de stad. Voor al deze taken heffen we een specifieke belasting: de riool- en waterzorgheffing.
Tot 2050 vervangen we bijna 500 km riolering. Hierbij scheiden we afval- en hemelwater en richten we de openbare ruimte klimaatbestendig en dus groener in. We stimuleren anderen dit ook te doen door te informeren, faciliteren en subsidiëren. Daarnaast zetten wij ons in om met de waterschappen in 2027 de waterkwaliteitsdoelen volgens de Kaderrichtlijn Water te realiseren.

Wat hebben we bereikt in 2023?

- Het rioleringssysteem heeft gefunctioneerd zoals beoogd. Afval- en hemelwater zijn ingezameld en er was geen wateroverlast bij extreme neerslag.
- We zien, ondanks onze inspanningen, een toename in het aantal meldingen van urgente waterkwaliteitsproblemen en grondwateroverlast. Dat komt doordat het het warmste en natste jaar was sinds het begin van de metingen van het KNMI in 1901. Januari, oktober, november en december waren uitzonderlijk nat, met veel grondwateroverlastmeldingen tot gevolg. Daarentegen was de zomer erg droog, met name in juni, waardoor er meer urgente waterkwaliteitsproblemen dan in voorgaande jaren waren.
- We liggen niet op schema om in 2050 500 km riolering te hebben vervangen. Doordat we bij projecten streven naar het gelijktijdig vernieuwen van de openbare ruimte en deze klimaatbestendig en circulair willen maken, is er vaak meer voorbereidingstijd nodig. Ook ontbrak het aan voldoende uitvoeringscapaciteit.

Doelstelling 3: Extra groen dat bijdraagt aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en/of recreatie voor mensen en dieren

Een groener Utrecht is noodzakelijk voor de groei van Utrecht, voor het opvangen van de grotere druk op de openbare ruimte én om klaar te zijn voor de klimaatveranderingen. Dit doen we door verstedelijking en groen gelijk op te ontwikkelen. Groen dichtbij huis en voldoende groen in en om de stad is van cruciaal belang voor de gezondheid voor iedereen. Dat vraagt om meer groen, versterking van de natuurwaarden, vergroten van de biodiversiteit en zorg voor dieren. Waar dat kan geven we prioriteit aan groenarme wijken gekoppeld aan de klimaatadaptatieopgave. In de RSU2040 legden we vast hoe we die balans tussen verdichten en vergroening eruit laten zien. Uitgaande van 60.000 extra woningen tot 2040 betekent dit uitbreiding van het groen in de stad met 440 hectare en 250 ha groen om de stad en met 60.000 bomen (één boom extra per woning). Deze toevoeging van groen noemen we 'de groene schaalsprong'.

Wat hebben we bereikt in 2023?

- We hebben meerdere straten, pleinen en hoven vergroend.
- We hebben gewerkt aan groenblauwe verbindingen en aan (nieuwe) parken en scheggen.
- Hiermee hebben we de stad groener en klimaatbestendiger gemaakt.
- We hebben stappen gezet voor de Groene Schaalsprong. De raad is hierover per brief geïnformeerd.

Doelstelling 4: Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen, aantoonbaar ingezet als grondstof en afvalscheiding wordt positief gestimuleerd

We zetten in op het meer en beter scheiden van het afval en de preventie van huishoudelijk afval. In de Grondstoffennota 2020 beschrijven we met welke maatregelen, vooral gericht op groente- fruit-, en etensresten (GFE), we dat doen. Hierdoor wordt het voor al onze inwoners mogelijk om hieraan mee te doen.

Wat hebben we bereikt in 2023?

Voor het meer en beter scheiden van afval en voor preventie van huishoudelijk afval:

- Hielp de campagne ‘Ons Schone Stadsie’ inwoners beter afval te scheiden en de stad schoon te houden.
- Hebben we via de communicatiecampagne van Afval Verwijderingsbedrijf Utrecht (AVU) wasbare luiers en het minder kopen van kleding onder de aandacht gebracht.
- Startten we voorbereidingen voor het uitbreiden van het inzamelsysteem voor groente, fruit en etensresten (GFE) met cocons.
- Werkten we aan de ontwikkeling van een hoogwaardig inzamelmiddel voor GFE voor dichtstedelijke gebied met weinig openbare ruimte.

Effectindicatoren

In onderstaande tabel zijn de Effectindicatoren opgenomen voor meer gedetailleerde informatie klik hier.

Indicatoren	Nulmeting	Doel-stelling 2022	Reali-satie 2022	Doel-stelling 2023	Reali-satie 2023	Doel-stelling 2024
De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen						
Potentieel onveilige objecten in de openbare ruimte worden buiten werking gesteld, zodat iedereen zich veilig kan verplaatsen en verblijven	40 (2008)	2	1	2	**3**	-
Waardering bewoners schone openbare ruimte	6 (1996)	-	-	6,5	**6,5**	-
Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen.						
Het aantal keer per jaar dat dusdanige oppervlaktewaterkwaliteitsproblemen optreden dat directe maatregelen zijn vereist. Het gaat hier om vissterfte, stank, botulisme, blauwalg en overmatig kroos	2 (2012)	<= 5	12	<= 5	**29**	<=5
Het aantal geregistreerde meldingen van volledig gestremde wegen of hemelwater in panden vanuit de openbare ruimte bij externe neerslag (buien t/m 80 mm per uur)	0 (2020)	0	1	0	**0**	0
Het aantal geregistreerde meldingen van grondwateroverlast door te hoge of te lage grondwaterstanden in de openbare ruimte	7 (2012)	<5	12	<5	**71**	<5
Extra groen						
% inwoners dat tevreden is over groen in hun directe omgeving / 'tevredenheid met groen dichtbij'	66% (2010)	70%		70%	**68%**	70%
% van de respondenten dat aangeeft (zeer) tevreden te zijn met het park in de buurt.	72% (2010)	73%		73%	**72%**	73%
De hoeveelheid (m2) openbaar groen en water per huishouden in de stad	2018 (105)	105	103	105	**100**	
De hoeveelheid (m2) openbaar groen en water per huishouden rondom de stad	2018 (42)	42	42	42	**32**	
Aantal dieren waar eigenaren afstand van doen bij een asiel of opvang /totaal aantal geregistreerde zwerfdieren (honden, katten, knaagdieren)	0,2 (2019)	0,2	0,2	0,2	**0,2**	
Aantal evenementen waarbij dieren worden ingezet die daarvoor uit hun natuurlijke leefomgeving worden gehaald of in hun natuurlijke gedrag worden verstoord	-	0	7	0	**4**	0
Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen, aantoonbaar ingezet als grondstof en afvalscheiding wordt positief gestimuleerd						
Gemiddeld rapportcijfer voor inzameling van afval	6,5 (2019)	-	-	7,0	**6,3**	-
Restafval/inwoner (kg)	219 (2019)	208	200	203	**202**	197

Wat hebben we gedaan?

In de Programmabegroting 2023 hebben we de activiteiten onderverdeeld naar:

- Wat hebben we gedaan in 2023?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee hebben we onderscheid gemaakt tussen onze opgaven en 'wat we altijd doen'.

Wat hebben we afgelopen jaar gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen.

- Voorzetten pilot wilde bloemen en planten: we hebben de pilot voortgezet waarbij we vijf buurten monitorden, buurtsafari's hielden en een bewonersenquête hebben gehouden.
- Maaibeheer stapsgewijs verbeteren: dit hebben we verbeterd door met een kansenkaart bloemrijk hooiland de potenties voor omzetting van gras naar bloemrijk hooiland in beeld te brengen en bewoners de mogelijkheid te bieden voorstellen in te dienen.
- Vormgeven aan voorbereiding van de integrale openbare ruimte projecten om een bijdrage te leveren aan de opgaven van de stad: we hebben ingezet op de "in een keer goed aanpak" waarbij we diverse openbare ruimte projecten integraal aanpakken door koppelkansen zoals klimaatadaptatie of vergroening te benutten wanneer de wegverharding of riolering moet worden vervangen. We zijn hiertoe verder gegaan met de voorbereidingen en uitvoering van diverse integrale projecten.
- Besparen van 0,485 miljoen euro: de besparing hebben we gerealiseerd door standaardiseren van materiaalgebruik en versobering beeldkwaliteitsniveau. De raad hebben we geïnformeerd met een brief.
- Ondersteunen realisatie particuliere Islamitische begraafplaats: er zijn diverse gesprekken geweest met de Vereniging Utrechtse Moslims (VUMO) en omwonenden om te komen tot goede afspraken over de realisatie.
- Verbeteren begeleiding van en samenwerking met de vrijwilligers: we hebben bijna 10.000 inwoners die structureel meehelpen de stad schoon te houden van materiaal voorzien, voor zelfbeheerders een afsprakenkader gemaakt en een website gelanceerd waarop alle mogelijkheden voor zelfbeheer op een rij staan.
- Afronden voorbereiding ontheffingenbeleid wervengebied en opstellen financiële regeling voor keldereigenaren: bij 23 kelders is er gestart met herstel en er zijn 35 subsidieaanvragen geweest voor het opstellen van een herstelplan. De tijdelijke subsidieregeling voor herstel van kelders is geactualiseerd en er is een wervenfonds ingesteld bij het Nationale Restauratiefonds. Na het vrachtwagenverbod is ook camerahandhaving ingevoerd voor het beschermen van kelders tegen te zwaar verkeer. De samenwerking met keldereigenaren, zorgplicht en burenplicht is verbeterd.

Doelstelling 2: Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen.

- Starten onderzoek naar een nieuwe grondslag voor de rioolheffing: we zijn hiermee gestart.
- Verbeteren waterkwaliteit: samen met de waterschappen hebben we maatregelen voor het verbeteren van de waterkwaliteit onderzocht. Deze zijn opgenomen in het Programma Schoon Water in Utrecht. We werkten aan een samenwerkingsovereenkomst met HDSR en een uitvoeringsplan. Ook hebben we wilgenteenbollen waarop waterplanten kunnen groeien

geplaatst, water- en oeverplanten in de Heldammersingel aangeplant, drijvende eilanden bij de Euclideslaan geplaatst en een natuurvriendelijke oever bij de Linschotersingel aangelegd.
- Integrale communicatiestrategie water/groen/klimaatadaptatie: deze hebben we ontwikkeld en de raad hierover geïnformeerd.

Doelstelling 3: Extra groen dat bijdraagt aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en/of recreatie voor mensen en dieren.

- Toegankelijk loket: in november is het online loket live gegaan. Op de website In uw straat iets doen met fiets of groen | gemeente Utrecht kunnen bewoners terecht die plannen hebben voor verfraaiing en verbetering van de openbare ruimte. Ook bij de wijkbureaus kunnen mensen hiervoor terecht.
- Uitwerking bomen en extra groen: in de Voortgangsbrief groene schaalsprong en bomen hebben we de raad hierover geïnformeerd. We hebben ook stappen gezet in de lobby voor toekomstige bekostiging gezamenlijk met andere grote steden.

Doelstelling 4: Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen, aantoonbaar ingezet als grondstof en afvalscheiding wordt positief gestimuleerd.

- Niet van toepassing.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen.

- Opstellen en ter inzage leggen van de Visie Ondergrond en uitvoeringsagenda: dit is niet volgens plan uitgevoerd, omdat het opstellen van de visie meer tijd vroeg. Hierdoor kon de visie nog niet ter inzage worden gelegd.

Doelstelling 2: Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen.

- Vertalen doelstellingen Visie Water en Riolering en Visie Klimaatadaptatie in omgevingsplanregels: dit is niet volgens plan uitgevoerd omdat de uitwerking van de omgevingsplanregels voor klimaatadaptatiedoelstellingen meer afstemming vroeg. De omgevingsplanregels voor water en riolering zijn voorbereid om bij de eerste herziening van het omgevingsplan aan de raad voor te leggen.
- Aan de raad voorleggen van een Visie Stadswater: Dit is niet volgens plan uitgevoerd omdat de Commissie Mobiliteit, Groen en Openbare Ruimte besloot dat de visie eerst aangevuld moet worden met een beleidsnota. De raad is hierover met een brief geïnformeerd.
- Vervangen van minimaal 7,1 km riolering: dit is niet volgens plan uitgevoerd. De integrale projecten vroegen meer voorbereidingstijd dan gepland. Hoewel we stappen hebben gezet voor het verbeteren van de stedelijke sturing hierop, heeft het nog niet geleid tot minder voorbereidingstijd. Ook was de uitvoeringscapaciteit onvoldoende en waren projecten complexer dan vooraf voorzien. We hebben 3,5 km riolering vervangen.
- Afkoppelen van minimaal 13,9 ha verhard oppervlak: dit hebben we niet volgens plan uitgevoerd, voornamelijk doordat we minder riool hebben vervangen dan voorzien en er minder gebruik is gemaakt van de groene daken subsidie en de subsidie watervriendelijk maatschappelijk vastgoed. We hebben totaal 9,1 ha afgekoppeld.

Doelstelling 3: Extra groen dat bijdraagt aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en/of recreatie voor mensen en dieren

- Niet van toepassing.

Doelstelling 4: Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen, aantoonbaar ingezet als grondstof en afvalscheiding wordt positief gestimuleerd.

- Onderzoek uitbreiding capaciteit afvalscheidingsstations: dit hebben we niet uitgevoerd zoals we ons hadden voorgenomen. We zijn gestart met een onderzoek naar openingstijden maar dat is nog niet afgrond.

Wat hebben we van 'wat we altijd doen' gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen.

- Uitvoering achterstallig onderhoud: we hebben dit jaar iets meer dan 1/10 deel van het in de nota Beheer Openbare Ruimte vastgestelde achterstallig onderhoud weggewerkt. Daarmee hebben we in 3 jaar tijd totaal ruim 4/10 van het achterstallig onderhoud weggewerkt.
- Samenwerking met vrijwilligers: we hebben de begeleiding van en samenwerking met de vrijwilligers verbeterd. Daarvoor hebben we bijna 10.000 bewoners voorzien van materiaal voor het schoonmaken van de openbare ruimte, voor zelfbeheerders een afsprakenkader gemaakt en een website gelanceerd waarop alle mogelijkheden voor zelfbeheer op een rij staan. Handhaven algemene regelgeving en voorschriften vergunningen: ten opzichte van 2022 hebben we de handhaving op bijplaatsingen en toezicht op het water geïntensiveerd.
- Programmeren herstel van schade aan monumentale wervengebied, intensiveren beheer, voorkomen van schade en onveilige situaties, beter invullen van de burenplicht en maatschappelijke zorgplicht: er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met keldereigenaren en er is een wervenberaad gestart waardoor we burenplicht en maatschappelijke zorgplicht invullen.

Doelstelling 2: Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen.

- Stimuleren nuttig gebruik hemelwater en het ter plaatse verwerken: de activiteiten uit het programma Waterproof030 zijn uitgevoerd en met de raadsbrief Aanpak groen-blauwe daken is de toezegging uit het Coalitieakkoord afgerond.
- Beheren en onderhouden watergangen: we hebben watergangen conform de planning gebaggerd, waardoor ze naar verwachting weer minimaal acht jaar op de gewenste diepte zijn.
- Waarborgen gemeentelijke watertaken: bij bouwplannen, gebiedsontwikkelingen en bij herinrichtingen hebben we dat gewaarborgd via gebiedsteams, (integrale) projectteams en door plantoetsing bij vergunningaanvragen.

Doelstelling 3: Extra groen dat bijdraagt aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en/of recreatie voor mensen en dieren.

- Kansen voor groen en biodiversiteit: we hebben kansen benut onder andere in Park Paardeveld, Kanaal- en Damstraat, Orinocodreef en in straten, pleinen en hoven in Rivierenwijk, Noordwest en Overvecht.
- Goede en snelle hulpverlening aan hulpbehoevende dieren samen met de Dierenbescherming: De raad is hier per brief over geïnformeerd. Daarnaast oefenden we invloed uit op de manier waarop eigenaren afstand doen van hun huisdier via preventieve

voorlichting. We stelden ook een nieuwe beleidsregel voor natuur- en milieueducatie en -communicatie vast waarin we aandacht gaven aan educatie over dierenwelzijn. De raad is ook hier per brief over geïnformeerd.
- Meerjarenprogramma Groen: de resultaten zijn terug te vinden in het Duurzaamheidsverslag en de bijlage Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR).

Doelstelling 4: Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen, aantoonbaar ingezet als grondstof en afvalscheiding wordt positief gestimuleerd.
- Scheiden afval zoals GFT, oud papier en karton: we hebben ervoor gezorgd dat dit gescheiden kon worden ingezameld.
- Voorkomen afval: dat deden we met het opt-in systeem en het promoten van de wasbare luiers.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen.
- Uitvoeren groot onderhoud- en vervangingsprojecten: we hebben projecten gestart of uitgevoerd op basis van de MJIP 2023-2027, waarbij we met ontwikkelend beheer ook een bijdrage hebben geleverd aan gemeente-brede opgaven voor een gezond stedelijk leefklimaat. Door onvoldoende uitvoeringscapaciteit zijn er ook projecten nog niet gestart.

Doelstelling 2: Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen.
- Beheren en onderhouden van het gemeentelijk rioolstelsel, rioolgemalen en drainagestelsel: dit is niet geheel volgens plan uitgevoerd omdat het reinigen en inspecteren van de assets afvalwater en hemelwater deels uitliep.
- Programmeren, voorbereiden en uitvoeren van groot onderhoud, vervangingen en verbeteringen aan het water- en rioleringssysteem: dit is niet volgens plan uitgevoerd doordat bij een integrale aanpak de voorbereidingstijd langer was en door beperkte uitvoeringscapaciteit. We hebben ongeveer de helft van de geplande projecten niet uitgevoerd.

Doelstelling 3:
- Niet van toepassing.

Doelstelling 4: Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen, aantoonbaar ingezet als grondstof en afvalscheiding wordt positief gestimuleerd.
- Niet van toepassing.

Wat hebben we voor de meerjarige trajecten gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen.
- Transitie beheerorganisatie: om onze openbare ruimte ontwikkelend te kunnen beheren hebben we onze gereedschapskist met instrumenten verder gevuld. Een normkostenmodel is opgeleverd, het MJIP is doorontwikkeld en werkprocessen en beleidsstructuur zijn uitgewerkt.

Ook is een veranderplan opgesteld en is door middel van training en leersessies gewerkt aan de benodigde verandering in de organisatie.

- Breder gebruik begraafplaatsen: we zetten in op groene ommetjes en verhuur van gebouwen.

Doelstelling 2: Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen.

- Klimaatbestendige stad: bij projecten die de gemeente of initiatiefnemers uitvoeren was het klimaatbestendig maken en houden van de stad een uitgangspunt.
- Circulair water- en rioleringssysteem: met onze onderhouds- en vervangingsprojecten richtten we ons ook op het leveren van een bijdrage aan het circulair maken van het water- en rioleringssysteem door onder andere het verminderen van drinkwaterverbruik, het vasthouden van minimaal 90% van de jaarlijkse neerslag voor hergebruik en infiltratie op de plek waar het valt, het scheiden van vuile en schone waterstromen en het hergebruiken van grondstoffen en materialen.
- Aanpassen water- en rioleringssysteem aan groei van de stad: bij investeringsprojecten houden we ook rekening met het toekomstig afvalwateraanbod.
- Realiseren waterkwaliteitsdoelen: samen met het waterschap Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden werken we aan het opzetten van een uitvoeringsorganisatie die de uitvoering van de maatregelen uit het Programma Schoon Water in Utrecht kan voorbereiden en coördineren.

Doelstelling 3: Extra groen dat bijdraagt aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en/of recreatie voor mensen en dieren.

- 45 hectare extra groen: we zetten stappen om in de komende vier jaar 45 hectare extra groen toe te voegen, zoals vermeld in het Voortgangsbrief groene schaalsprong en bomen. We hebben hard gewerkt aan projecten om te komen tot die extra hectaren, zoals in Natuurgebied Zuilen. Om de mensen in de omgeving goed mee te laten denken, kost het echter meer tijd dan eerder voorzien. Diverse straten in Noordwest en Rivierenwijk zijn vergroend, maar nog niet in de data van de indicator meegenomen. Dit heeft ermee te maken dat het tijd in beslag neemt voor dat groen in het beheersysteem van stadsbedrijven zichtbaar is.
- Straat- en buurtniveau vergroenen: we hebben gewerkt aan ‘groen dichtbij’. We hebben in de wijken Noordwest (4), Noordoost (1), Rivierenwijk (4) en Overvecht (6). vergroeningsprojecten uitgevoerd in straten, hoven en op pleinen.
- Parkgebieden en icoonprojecten (de Moreelse Tuinen, Natuurgebied Zuilen en Lunettenpark), groen buiten de stad aan de kant van Amelisweerd, groenblauwe routes Rondje Stadseiland:we hebben gewerkt aan:
    - Moreelsetuinen: onderdeel Laan van Puntenburg, uitvoering is gestart. De weg door het Moreelsepark is verwijderd, waardoor er meer groen, minder verharding en één geheel is ontstaan.
    - Park Paardenveld, er is verharding weggehaald, hierdoor kan 2000 m2 extra groen worden gerealiseerd.
    - Kromme Rijn Linie Landschap: in december is er een samenwerkingsovereenkomst getekend met diverse partners in de regio om een ontwikkelperspectief inclusief uitvoeringsstrategie te realiseren.
    - Aan het Lunettenpark is verder gewerkt aan de realisatie en ontsluiting van het gebied voor recreatie.
    - Op de concept- visie Natuurgebied Zuilen kwamen ruim 300 reacties. De reacties waren divers. We gebruikten ze als onderleggen voor gesprekken met de omgeving. Met de bewoners is een werkgroep gevormd.

Doelstelling 4: Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen, aantoonbaar ingezet als grondstof en afvalscheiding wordt positief gestimuleerd.

- Meer monitoren van verwerkingsrapportages en sorteeranalyses: door meer te monitoren kunnen we beter sturen op inzet van ingezamelde afvalstromen als grondstof.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen.

- Jaarlijks herstel van 100 meter wal/kluismuur en 35 kelders: dit is niet volgens plan verlopen. Door de langere doorlooptijd bij het opstellen van herstelplannen zijn we gestart met het herstel van 23 kelders en bij 48 zijn we gestart met planvorming. We hebben dit jaar meer dan 100 meter muur hersteld.

Doelstelling 2: Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen.

- Vervangen van bijna 500 km riolering tot 2050: we liggen niet op schema. Doordat we bij projecten streven naar het gelijktijdig vernieuwen van de openbare ruimte en deze klimaatbestendig en circulair willen maken, is er meer voorbereidingstijd nodig. Ook ontbrak het aan voldoende uitvoeringscapaciteit.

Doelstelling 3: Extra groen dat bijdraagt aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en/of recreatie voor mensen en dieren

- Uitvoering van het Rondje Stadseiland, onderdeel Parkzone Den Hommel: dit loopt minder snel dan voorzien omdat het nog niet gelukt is de benodigde grond aan te kopen.
- Het planten van bomen in een aantal projecten is vertraagd omdat door het natte najaar en de natte winter het aanplanten niet mogelijk was.

Doelstelling 4: Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen, aantoonbaar ingezet als grondstof en afvalscheiding wordt positief gestimuleerd.

- Invoeren nieuw inzamelsysteem voor GFE: het ontwikkelen, testen en implementeren hiervan verloopt niet volgens plan omdat de ontwikkeling van het Innovatiepartnerschap langer duurt.

Wat heeft dat gekost?

x € 1.000

Omschrijving	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Nominale begroting 2023	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2024
Baten							
Openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk	11.362	10.448	11.176	12.377	12.012	-365	13.241
Water- en rioleringssysteem is gezond	44.181	43.368	45.507	46.309	46.675	366	49.498
Extra groen	51	33	320	53	393	340	0
Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen	63.979	63.856	64.718	66.335	66.236	-99	70.901
Totaal Baten	119.573	117.704	121.721	125.073	125.317	243	133.640
Lasten							

Openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk	99.394	98.667	98.825	111.881	113.432	-1.550	114.359
Water- en rioleringssysteem is gezond	33.526	31.532	33.856	34.409	34.927	-518	35.722
Extra groen	7.035	8.159	8.775	8.564	9.366	-802	10.759
Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen	49.409	48.625	49.962	51.059	52.344	-1.285	54.106
Totaal Lasten	189.364	186.982	191.417	205.913	210.069	-4.156	214.945
Saldo baten en lasten	**-69.791**	**-69.278**	**-69.697**	**-80.840**	**-84.752**	**-3.912**	**-81.305**
Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	1.894	1.894	0	0	2.348	2.348	0
Onttrekking reserves	4.986	6.093	3	6.324	8.497	2.173	3
Totaal	**-66.699**	**-65.079**	**-69.694**	**-74.516**	**-78.603**	**-4.087**	**-81.302**

Toelichting

In de jaarstukken 2023 geven we een toelichting op verschillen ten opzichte van de actuele begroting 2023, indien deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van de baten of lasten van de doelstelling. Kleinere verschillen worden toegelicht als ze politiek relevant zijn.

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk			
Dagelijks onderhoud schoon: de invoering van de prullenbakken vergoeding per 2023 ter vervanging van de zwerfafvalvergoeding leidt tot hogere baten (en hogere lasten).		S	271
Dagelijks onderhoud groen: hogere baten uit verrekeningen van "evenementenstroom" (en hogere lasten).		I	133
De baten voor werkzaamheden aan de ondergrondse infrastructuur zijn in 2023 hoger dan begroot door een groter aantal aanvragen.		I	1.315
De hoogte van het ontvangen bedrag voor schadevergoedingen openbare verlichting, verkeersregelinstallaties en verkeersmeubilair is lager dan begroot.		I	-360
Lagere baten door minder legesopbrengsten met name voor kabels & leidingen, evenementen en standplaatsen.		I	-841
Lagere reclameopbrengsten en huuropbrengsten standplaatsen en evenementen.		I	-492
Overige baten		I	-391
2. Water- en rioleringssysteem is gezond			
Hogere baten in verband met een voordeel op rioolheffing oude jaren. Een lopend bezwaar is in eerdere jaren niet meegenomen als bate, maar is in 2023 afgewikkeld en op dat moment wel opgenomen als bate.		I	396
Overige baten		I	-30
3. Extra groen			
Voor de Groene Ommetjes in de stad zijn er inkomsten ontvangen vanuit het Rijk voor het uitvoeren van		I	225

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
Klimaatmaatregelen. Daarnaast zijn er diverse bijdragen ontvangen vanuit de provincie en het ondernemersfonds.			
Voor de vergroening van Overvecht en Rivierenwijk is er subsidie ontvangen vanuit de provincie voor de straten Okapidreef en het Amerhof.		I	81
Overige baten		I	34
4. Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen			
De inkomsten afvalstoffenheffing dalen door het achterblijven van de groei van het aantal huishoudens.		S	-937
De opbrengsten bedrijfsafval stijgen door de toename van het aantal klantencontracten.		S	485
Toename van de opbrengsten vanuit het afval door de gunstige prijsontwikkeling van metalen en oud ijzer.		S	377
Overige baten		I	-24
Totaal baten			**243**

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk			
Dagelijks onderhoud verhardingen: het gebrek aan uitvoeringscapaciteit bij aannemers heeft tot lagere lasten geleid.		I	180
Dagelijks onderhoud schoon: de invoering van de prullenbakkenvergoeding leidt tot hogere lasten (en hogere baten).		S	-271
Dagelijks onderhoud groen: hogere lasten "evenementenstroom". Is verrekend met de gebruikers (zie hogere baten).		I	-133
Dagelijks onderhoud groen: door gebrek aan uitvoeringscapaciteit aannemers + stagnatie werkzaamheden als gevolg van extreem nat najaar zijn er minder kosten gemaakt.		I	307
Voor het stedelijk beheer van de openbare ruimte op het gebied van infrastructuur zijn de lasten hoger: hoofdzakelijk als gevolg van het extra inzetten op het dagelijks onderhoud van wegen, het wegwerken van in het verleden opgelopen achterstanden bij civiele constructies, een storing van de Roode Brug en hogere lasten in het verbruik van de openbare verlichting.		I	-1.066
Voor het stedelijk beheer van groen zijn de lasten hoger: hoofdzakelijk als gevolg van extra inspecties en het verder wegwerken van achterstanden in het onderhoud van bomen en extra onderhoud aan speelplaatsen.		I	-1.255
Zoals in de Tweede bestuursrapportage 2023 is gemeld, is in de jaarrekening 2022 een voorziening opgenomen van 0,629 miljoen euro voor een rechtszaak bij de reclamecontracten. Dit bedrag bleek achteraf na een rechterlijke uitspraak onvoldoende te zijn.		I	-503
Overige lasten		I	1.191
2. Water- en rioleringssysteem is gezond			
De afwijking op de lasten voor het beheer van het water- en rioleringssysteem ontstaat door minder uitgaven ten behoeve van subsidieregelingen, onderzoeken en lagere lasten persleidingen. Hier staat tegenover hogere		S	-504

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
kosten nutsvoorzieningen en een nadeel als gevolg van een lagere indexering ten opzichte van de gemeentelijke uitgangspunten.			
Overige lasten	I	I	-14
3. Extra groen			
Hogere lasten op diverse projecten die bijdragen aan de vergroening van straten in de stad.		I	-375
Op de projecten Vergroenen Overvecht en de Groene Ommetjes worden de bijdragen vanuit het initiatievenfonds, de woningbouwimpuls en waterprogramma pas in 2024 verrekend.		I	-397
Overige lasten		I	-31
4. Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen			
Meer kwijtscheldingen op afvalstoffenheffing door de verruiming van de inkomensnormering.		S	-810
In relatie met de stijging van de opbrengsten bedrijfsafval stijgen ook de lasten evenredig.		S	-445
De afname van de kosten van het ophalen en verwerken van huishoudelijk afval.		S	312
Overige lasten		I	-342
Totaal lasten			**-4.156**

x € 1.000

Mutatie reserve	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
Onttrekking			
Hogere lasten Essentaksterfte zijn onttrokken aan de systeemreserve Essentaksterfte.		I	281
Hogere uitvoeringskosten op de projecten in het Meerjaren Groenprogramma hebben geleid tot een hogere onttrekking uit de egalisatiereserve.		I	138
Nadeel saldo baten en lasten Afvalstoffenheffing is onttrokken aan de systeemreserve Ophaaldienst. Nadeel als gevolg van achterblijven groei aantal huishoudens en door meer kwijtscheldingen.		I	1.747
Overige onttrekkingen reserves			7
Storting			
Voordeel saldo baten en lasten Rioolheffing is toegevoegd aan de systeemreserve Egalisatiefonds Rioleringen.		I	-1.650
Voordeel saldo baten en lasten Afvalstoffenheffing is toegevoegd aan de systeemreserve Ophaaldienst.		I	-690
Overige toevoegingen reserves			-8
Totaal mutatie reserves			**-175**

Risico's

Belangrijkste bestaande strategische risico's

Risico 1: De krappe arbeidsmarkt, beperkte beschikbaarheid van materialen en prijsstijgingen beperken onze uitvoeringskracht. Hierdoor kunnen we projecten mogelijk niet (tijdig) uitvoeren of leveren we niet de afgesproken kwaliteit bij dagelijks onderhoud en beheer.

- **Stand van zaken risico:**
  - De krapte op de arbeidsmarkt en prijsstijgingen drukken, ondanks de gerealiseerde versterking, nog steeds op onze uitvoeringskracht. De beschikbaarheid van materialen is voldoende.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Bijstellen meerjarenramingen: het was niet nodig deze bij te stellen voor dit risico; de uitvoeringskracht bij de gemeente is versterkt door het aantrekken van extra personeel. Voor kleine vergroeningsmaatregelen onderzoeken we of deze kunnen worden uitgevoerd met een raamovereenkomst, zodat hiervoor minder eigen personeel nodig is.

Risico 2: Door de stapeling van ambities zoals klimaatadaptatie, vergroening, een goed toegankelijke en beweegvriendelijke openbare ruimte en het aardgasvrij maken van de stad met een beperkte boven- en ondergrondse openbare ruimte, zetten we in op de aanpak: in één keer goed. Dit kan leiden tot langere doorlooptijd van projecten en meer risico's tijdens de uitvoering.

- **Stand van zaken risico:**
  - Dit risico bestaat nog. Het kan bovendien leiden tot hogere kosten.
- **Stand van zaken maatregel**:
  - Opstellen van integrale beleidskaders met een afwegingskader: we werkten aan de Visie Ondergrond en integrale stedelijke programmering.
  - Stedelijke sturing: bij de uitwerking op integrale projecten was ook aandacht voor de programmering en de doorlooptijd van de integrale projecten.
  - Met stakeholders de scope van projecten bepalen: dit deden we aan de voorkant van het Utrechts Plan Proces, waarmee we het risico verkleinden.
  - Eenduidige methode van projectmanagement en -beheersing, inclusief risicomanagement: we hebben hierin stappen gezet.

Risico 3: De vele ontwikkel- en beheerprojecten in de stad kunnen leiden tot overlast en weerstand bij bewoners en ondernemers. Bovendien kan vertraging van het ene project leiden tot vertraging bij andere projecten. Dat kan de overlast versterken en leiden tot minder draagvlak bij inwoners en ondernemers.

- **Stand van zaken risico:**
  - Dit risico is er nog.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Stedelijke bereikbaarheid als onderdeel van integrale programmering: dit hebben we bijvoorbeeld gedaan voor Kanaleneiland en Overvecht, wat een bijdrage heeft geleverd aan het verminderen van het risico.
  - Goede communicatie met bewoners: doordat we bij de projecten duidelijk hebben aangegeven waarover participatie mogelijk is, heeft het bijgedragen aan het verminderen van het risico.

Risico 4: Verdichting en klimaatverandering hebben een intensiever gebruik van de openbare ruimte tot gevolg. Dit leidt tot snellere slijtage en er blijft meer afval achter. Dit vraagt om intensiever beheer

en onderhoud en meer inzet van toezicht en handhaving. Extremer weer leidt vaker tot schade, zoals droogteschade aan wegen en meer ziektes en sterfte van planten en bomen.

- **Stand van zaken risico**:
  - Dit risico is er nog, 2023 was het natste en warmste jaar sinds begin van de metingen.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Evenwicht uitbreiding aantal woningen, groen en recreatieve ruimte: dit is onderdeel van de gebiedsontwikkeling.
  - Uitwerken omgevingsplanregels: we hebben regels voor water en riolering voorbereid om bij de eerste herziening van het omgevingsplan aan de raad voor te leggen. Met de uitwerking van regels voor doelstellingen van klimaatadaptatie zijn we gestart.
  - Vanuit de hotspotaanpak bijplaatsingen van afval bij (ondergrondse) containers hebben we de handhavingscapaciteit van toezicht en handhaving effectiever ingezet.

Risico 5: Doordat de ondergrondse containers voor iedereen toegankelijk zijn bestaat het risico dat bedrijven oneigenlijk gebruik maken van deze containers. Dit kan een negatief effect hebben op de hoeveelheid restafval.

- **Stand van zaken risico:**
  - Dit is geen substantieel risico meer omdat de mogelijke aanwezigheid van bedrijfsafval in ondergrondse containers niet heeft geleid tot een hoger aanbod van restafval.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Monitoren bedrijfsafval in restafval: we hebben dit niet gemonitord omdat de hoeveelheid restafval niet is gestegen.

Risico 6: Uitvoering van projecten van het programma wervengebied is complex door de vele stakeholders, de lange doorlooptijd van het programma en de nauwe samenhang tussen kelders, muren, bruggen, straten en gevels. Van tevoren is niet altijd duidelijk wat de conditie van muren en kelders is. Er zijn soms onduidelijke eigendomsverhoudingen en verantwoordelijkheden van beheerders. Projecten en samenwerking kunnen hierdoor stagneren en er kunnen juridische conflicten ontstaan. Het vertrouwen in de gemeente raakt dan beschadigd.

- **Stand van zaken risico:**
  - Dit risico is er nog, maar is door de maatregelen wel afgenomen.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Samenhangend en gezamenlijk werken: we werkten met Integrale Projectteams (IPM teams).
  - Invulling geven aan burenplicht: we hebben daar invulling aan gegeven.
  - Vooraf de conditie onderzoeken en ervaringen gebruiken: die hebben we gebruikt bij de voorbereiding en uitvoering.

Risico 7: Installaties en systemen voor het functioneren en beheren van de openbare ruimte lopen in toenemende mate risico het doelwit te worden van cybercriminaliteit.

- **Stand van zaken risico:**
  - Dit risico bestaat nog maar is door de genomen maatregelen wel afgenomen.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Monitoren weerbaarheid en maatregelen: er is geen rechtstreekse koppelingen meer tussen onze servers en die van een externe partij en contractpartners monitoren continue de weerbaarheid van de servers.

Investeringen

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de investeringen.

Verbonden partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Afvalverwerking Utrecht (AVU)	Het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval.	14.803
Belastingsamenwerking gemeente en hoogheemraadschap (BghU)	Het uitvoeren van de heffing en invordering van de Rioolheffing.	923
Belastingsamenwerking gemeente en hoogheemraadschap (BghU)	Het uitvoeren van de heffing en invordering van de Afvalstoffenheffing.	716
Recreatieschap Stichtse Groenlanden	Ontwikkeling, beheer en toezicht van regionale recreatieterreinen en routestructuren voor wandelen, fietsen, varen en paardrijden in de gemeenten die deelnemen aan het recreatieschap.	1.428
Vereniging Parkmanagement Papendorp	Onderhoud openbare ruimte, registratie erfpachters en waarborgen architectonische waarden.	363
Vereniging Parkmanagement De Wetering - Haarrijn	Onderhoud openbare ruimte, registratie erfpachters en waarborgen architectonische waarden.	361

Zie voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen				
Herstel kelders wervengebied	Herstel kelders wervengebied	1.800	583	1.217
Totaal doelstelling 1		1.800	583	1.217
Doelstelling 2: Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen				
Groene daken	Voorkomen wateroverlast	700	205	495
Watervriendelijk Maatschappelijk vastgoed	Wateroverlast en schade door droogte voorkomen	300	25	275
Totaal doelstelling 2		1.000	230	770
Doelstelling 3: Extra groen				
Dierenweides	Bijdrage aan exploitatie dierenweides	48	41	7
Totaal doelstelling 3		48	41	7
Totaal Openbare Ruimte en Groen		**2.848**	**854**	**1.994**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Beleidsnota's

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte	2016	In de nota is vastgelegd wat nodig is om de kwaliteit van de openbare ruimte goed aan te laten sluiten bij de omgeving.
Nota Beheer Openbare Ruimte	2021	In de nota brengen we in beeld wat de staat is van de kwaliteit van de openbare ruimte en beschrijven we hoe we de openbare ruimte ontwikkelend willen beheren, wat de omvang van het achterstallig onderhoud is en hoe we de verschillende opgaven willen financieren.
Meerjaren Investeringsprogramma 2023-2027	2022	Dit programma biedt inzicht in de projecten groot onderhoud en vervanging die we willen uitvoeren, inclusief de projecten die voortkomen uit het Programma Water en Riolering.
Programmaplan Werk aan de Werf	2021	In dit plan staat hoe we wal-, werf- en kluismuren en kelders in het historische wervengebied herstellen en werken aan maatregelen om schade aan muren en kelders in de toekomst te voorkomen.
Uitvoeringsprogramma 2023-2026 Wervengebied	2023	In het programma staat welke herstelmaatregelen we nemen.
Actieplan zelfbeheer openbaar groen	2021	Met dit actieplan geven we aan hoe we de samenwerking versterken met zelfbeheerders.
Notitie Aanpak plaagdierbeheersing: Ratten	2020	In deze notitie beschrijven we de aanpak van de Integrated Pest Management, de focus ligt op preventie.
Actieplan schone stad 2019-2022	2019	Met dit actieplan willen we de aanpak van zwerfafval nieuwe en realistische impulsen geven.
Visie Water en Riolering Utrecht	2022	De visie beschrijft hoe we invulling geven aan onze zorgplichten voor afvalwater, hemelwater, grondwater en oppervlaktewaterkwaliteitsdoelstellingen.
Programma Water en Riolering Utrecht 2023-2027	2022	Het programma beschrijft wat we, naast het reguliere beheer en onderhoud van onze assets, de komende jaren gaan doen voor een gezond, robuust en toekomstbestendig water- en rioleringssysteem en welke gevolgen dit heeft voor de ontwikkeling van de rioolheffing.
Visie Klimaatadaptatie	2022	De visie laat zien wat we op het gebied van hittestress, wateroverlast en droogte moeten doen om ons voor 2050 aan te passen aan het veranderende klimaat.
Grondstoffennota	2020	In deze nota staat onze ambitie om in 2050 volledig circulair te zijn, waarbij afval verwerkt kan worden tot nieuwe grondstoffen en producten.

Groenstructuurplan	2007, 2018	De Actualisatie van het Groenstructuurplan 2018 maakt inzichtelijk hoe de ontwikkeling van groen gelijke tred gaat houden met de groei van de stad.
Bomenbeleid	2009, 2018	In het Bomenbeleid staat onze ambities voor bomen.
Nota Utrechtse soortenlijst	2018	Lijst met soorten die voor Utrecht kenmerkend zijn, waarbij hun beschermde status zorgt voor continuïteit in het behoud en stimuleren van plant- en dierensoorten.
Nota dierenwelzijn	2019	In deze nota staat het dierenwelzijnsbeleid.
Nota spelen in je eigen buurt	2022	De nota Spelen in je eigen buurt geeft de ambities aan voor de verspreiding van speel- en sportruimte in de openbare ruimte.

Economie & Werkgelegenheid voor iedereen

Portefeuillehouder(s):
Susanne Schilderman

Ambitie:
Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad.

Werk verandert, mede door toenemende digitalisering. Dit vraagt andere kennis en vaardigheden van onze beroepsbevolking. Er zijn structurele tekorten in beroepen die essentieel zijn voor de gezonde groei van onze stad. Bovendien vinden we het belangrijk dat in deze groeiende stad alle inwoners kunnen wonen, werken én recreëren. Hiervoor zijn extra banen nodig, als onderdeel van een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Een onderscheidend economisch profiel kan en moet Utrecht helpen om de benodigde investeringen aan te trekken. Alleen dan kunnen we succesvol werken aan de energietransitie, circulaire economie, digitalisering, toegang tot zorg en een gezonde woning- en arbeidsmarkt. Hierover rapporteren we jaarlijks in de Actieagenda Utrechtse economie.

Wat hebben we bereikt?

Doelstelling 1: Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad

Met ons economisch beleid werken we aan een toekomstbestendige economie met aandacht voor een gezonde leefomgeving.

Wat hebben we bereikt in 2023?
In 2023 stond het ondernemersvertrouwen onder druk, onder meer vanwege inflatie, arbeidsmarktkrapte en de lichte recessie. Tegelijkertijd nam de werkgelegenheid in onze gemeente met 5% toe. We hebben ons ingezet om stabiliteit te bieden aan Utrechtse werkgevers en werknemers en duurzame economische groei te bevorderen. Op veel locaties maakten we groei van bestaande werkgelegenheid mogelijk via ruimtelijke plannen. Via Ondernemer Centraal hebben organiseerden we voor zo'n 500 ondernemers maatwerktrajecten. Via de marktgroepen-aanpak maakten vele inwoners gebruik van omscholing richting een toekomstbestendige baan. Via EFRO-middelen (EU) investeerden we zo'n 7 miljoen euro in 10 innovatie-initiatieven in de gemeente Utrecht, onder meer rond circulaire grondstoffen en data-gestuurde gezondheidszorg. De Regionale Ontwikkelingsmaatschappij ROM Utrecht Region investeerde in 15 veelbelovende Utrechtse startups. Vanuit de Groene Loper zijn 24 ondernemers met circulaire plannen begeleid. Het Ondernemersfonds Utrecht investeerde 10 miljoen euro in 537 projecten. Vier wijkwinkelcentra ontvingen subsidies om de wijkeconomie te versterken.

Effectindicatoren
In onderstaande tabel zijn de Effectindicatoren opgenomen voor meer gedetailleerde informatie klik hier.

Indicatoren	Nulmeting	Doel-stelling 2022	Reali-satie 2022	Doel-stelling 2023	Reali-satie 2023	Doel-stelling 2024
Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad						
Totale werkgelegenheid per inwoner (15-75jaar)	0,96 (2018)	0,99	1,06	1	**1,09**	1
Aantal banen (in fte) in de stad per ha	28,0 (2018)	29	32,2	29,6	**33,9**	30
Aantal overnachtingen zakelijk toerisme/ totaal aantal overnachtingen	0,6 (2018)	0,4	0,4	0,7		1,2
Aanbod / opnameratio werklocaties	1,3	1,30	0,8	1,30	**0,3**	1,3

Het aantal banen per hectare en de werkgelegenheid per inwoner zijn beiden harder gegroeid dan geraamd. Onze ambitie is dat er banen bijkomen in toekomstbestendige sectoren (zorg, bouw-techniek, onderwijs en ICT), op vooral MBO-niveau, met veel binding aan de stad en daar waar mogelijk in de wijken. De cijfers laten een wat ander beeld zien: merendeels vindt de banengroei niet plaats in de toekomstbestendige sectoren. Daarnaast betreft een deel van de groei administratieve verschuiving van banen naar met name hoofdkantoren in onze gemeente, terwijl in de praktijk de banen (grotendeels) elders worden ingevuld.

Voor vergelijkende cijfers van voorgaande jaren de Utrecht monitor onderdelen arbeidsmarkt, kantorenmarkt en bedrijfsruimten en bedrijventerreinen: Economie & inkomen | Utrecht Monitor (utrecht-monitor.nl)

Wat hebben we gedaan?

In de Programmabegroting 2023 hebben we de activiteiten onderverdeeld naar:

- Wat hebben we gedaan in 2023?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee hebben we onderscheid gemaakt tussen onze opgaven en 'wat we altijd doen'.

Wat hebben we van ‘wat we altijd doen’ gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad.

- Invulling geven aan de RSU2040, via doorontwikkeling bedrijventerreinen en kantoorlocaties, werken in de wijk, versterking winkelgebieden en horeca, faciliteren transitie naar circulaire economie.
- Faciliteren Ondernemersfonds Utrecht (OFU).
- invulling geven aan Winkeltijdenwet.
- Faciliteren van evenementen, via onder meer het evenementenfonds en het ontwikkelen van locatieprofielen.
- Aantrekken en begeleiden van bedrijven die bijdragen aan maatschappelijke opgaven, via Utrecht in Business.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad.

- Realisatie standplaatsenbeleid - nog niet afgerond, loopt door in 2024. We ontwikkelden op verzoek van de raad een stelsel van selecteren en brancheren voor het verdelen van de vergunningen. De ontwikkeling en invoering daarvan is complexer dan het oorspronkelijk voorgestelde stelsel van loting. Extra inzet en kosten, mede vanwege de gewenste ontwikkeling van het stelsel van brancheren en selecteren.

Wat hebben we voor de meerjarige trajecten gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad.

- Uitvoering actiepunten uit Actieagenda Utrechtse Economie 2023 – 2026: één uitvoeringsagenda, vanuit de visie 'de Utrechtse economie moet zo veel mogelijk bijdragen aan de maatschappelijke doelen van de stad'. Dialoog daarover met Utrechtse ondernemersnetwerken, faciliteren eerste advies van Review Council Actieagenda en realiseren eerste meting ‘Utrechtse Nieuwe Economie Index’ (advies Review Council en 1e Utrechtse Nex gereed in Q1 2024).
- Versterking uitvoeringskracht opgave Werk voor Iedereen / Economie.
- Opstellen beleidsnota Arbeidsmarkt (gereed in 2024).
- Implementatie meerjarenstrategie ROM Utrecht Region en Economic Board Utrecht
- Evaluatie Lokaal Economisch Fonds.
- Evaluatie Ondernemersfonds Utrecht.
- Ondersteuning (kwetsbare) winkelgebieden via Morgen Mooier Maken en subsidieregeling
- Ondersteuning werklocaties met Keurmerk Veilig Ondernemen.
- Opschalen marktgroepen-aanpak mismatch in arbeidsmarkt-sectoren zorg, bouw en techniek, samen met Utrecht Talent Alliantie.
- Versterking sectorkoepels werkgevers ten behoeve van uitbouw marktgroepenaanpak / banenplan.
- Versterking wijkeconomie via vastgoed-aanpak Wijk Ontwikkelingsmaatschappijen.
- Nieuwe subsidieregeling Werk naar Werk (opvolger fonds Mismatch).
- Realisatie locatieprofielen evenementen en Evenementenfonds (nog niet afgerond, loopt door in 2024).
- Werkgeverspact voor inclusieve arbeidsmarkt.
- Helpen nieuwkomers bij landen in Utrecht via International Welcome Centre Utrecht Region.
- Benutten EFRO-middelen voor versterken van het regionaal kennis- en innovatie-ecosysteem.
- Aanjagen innovatief ondernemerschap via subsidies aan startup- en scale-up-ecosysteem.
- Investeren in verdichten en verduurzamen bedrijventerreinen via NV Ontwikkelings Maatschappij Utrecht (NV OMU).
- Invulling geven aan regionale programmering bedrijventerreinen en kantoorlocaties, samen met U10 en provincie Utrecht.
- Ontwikkeling circulaire werklocatie Strijkviertel.
- Faciliteren doorontwikkeling Utrecht Science Park.
- Realisatie beleidslijn voor snelle boodschappenbezorging.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

- Niet van toepassing...

Wat heeft dat gekost?

x € 1.000

Omschrijving	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Nominale begroting 2023	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2024
Baten							
Toekomstbest. werknemers en -gelegenheid	264	1.031	15	312	454	142	313
Totaal Baten	264	1.031	15	312	454	142	313
Lasten							
Toekomstbest. werknemers en -gelegenheid	21.786	24.153	20.304	21.158	21.664	-506	24.854
Totaal Lasten	21.786	24.153	20.304	21.158	21.664	-506	24.854
Saldo baten en lasten	**-21.522**	**-23.121**	**-20.290**	**-20.845**	**-21.210**	**-364**	**-24.540**
Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	0	0	0	1.400	1.400	0	0
Onttrekking reserves	250	1.968	0	210	210	0	0
Totaal	**-21.272**	**-21.153**	**-20.290**	**-22.035**	**-22.400**	**-364**	**-24.540**

Toelichting

In de jaarstukken 2023 geven we een toelichting op verschillen ten opzichte van de actuele begroting 2023, indien deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van de baten of lasten van de doelstelling. Kleinere verschillen worden toegelicht als ze politiek relevant zijn.

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Toekomstbest. werknemers en gelegenheid			
Bijdrage vanuit Provincie Utrecht en overheveling subsidiebudget van 2022 naar 2023.		I	142
Totaal baten			**142**

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Toekomstbest. werknemers en gelegenheid			
Hogere lasten in 2023 omdat de raming van de toeristenbelasting verlaat was en daardoor de bijstelling toeristenbelasting vanuit de algemene middelen niet overgeboekt is naar het programma Economie		I	-141
Hoger uitvallen van de kosten voor standplaatsen.		I	-270
Overige verschillen		I	-95
Totaal lasten			**-506**

Risico's

Niet van toepassing voor dit programma

Investeringen

Niet van toepassing voor dit programma.

Verbonden partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Wijkontwikkelingsmaatschappij Lombok BV	Economische ontwikkeling in de wijk Lombok stimuleren door panden te kopen, te herstellen en te verhuren of verkopen om een grotere diversiteit aan ondernemingen te bewerkstelligen	-
WOM Beheer BV Noordwest	Het bevorderen van de stedelijke herstructurering in de wijk Noordwest in de gemeente Utrecht met het oog op verbetering van de leefbaarheid en de sociaaleconomische ontwikkeling in die wijk, alsmede het verkrijgen, vervreemden, bezwaren, ontwikkelen, beheren, verbeteren, exploiteren en verhuren van onroerende zaken en rechten waaraan deze zijn onderworpen, en ten slotte al hetgeen met het vorenstaande in de ruimste zin verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. Het speerpunt van de WOM is gericht op verbeteren van de sociaaleconomische ontwikkeling van de Amsterdamsestraatweg.	-
Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Regio Utrecht	De ROM levert een relevante bijdrage aan de economische structuurversterking door het ondersteunen van het innovatief MKB dat door haar groei en ontwikkeling bijdraagt aan de maatschappelijke opgaven zoals verwoord binnen de thema's van de Regionaal Economische Agenda (REA). De kerntaken van de ROM liggen op het gebied van innoveren, investeren en internationaliseren ter versterking en ondersteuning van het	1.082

	regionale economische ecosysteem.	
Regionale Samenwerkingsmaatschappij Regio Utrecht	De ROM levert een relevante bijdrage aan de economische structuurversterking door het ondersteunen van het innovatief MKB dat door haar groei en ontwikkeling bijdraagt aan de maatschappelijke opgaven zoals verwoord binnen de thema's van de Regionaal Economische Agenda (REA). De kerntaken van de ROM liggen op het gebied van innoveren, investeren en internationaliseren ter versterking en ondersteuning van het regionale economische ecosysteem. De Regionale Samenwerkingsmaatschappij Regio Utrecht BV is opgericht om in fondsen te kunnen deelnemen anders dan het ROM Participatiefonds.	-

Zie voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad				
Morgen Mooier Maken	Terugdringen en beperken langdurige leegstand kernwinkelgebied binnenstad	0	30	-30
BIZ Woonboulevard	BIZ subsidie (Bedrijf Investering Zone)	145	145	0
Ondernemersfonds Utrecht	Subsidie aan Stichting Ondernemersfonds Utrecht voor stimulering economische structuur van Utrecht en economische vitaliteit van de stad	8.500	11.065	-2.565
Utrecht Science Park (USP)	Subsidie voor de ontwikkelinging van het Utrecht Science Park voor het versterken zowel op economisch als op maatschappelijk gebied	50	50	0
Subsidieplafond kwetsbare winkelgebieden	Ondersteuning verplaatsingen van kleinschalige ondernemers met retailfuncties	200	130	70
Ecosysteem startups en scale-ups meerjarig (deel A)	Meerjarige subsidie voor activiteiten van incubators en frontoffice/ecosysteemmanagement (deel A)	380	380	0
Ecosysteem startups en scale-ups activiteiten (deel B)	Subsidie voor programma's, activiteiten en evenementen met nadruk op groeiondernemers (deel B)	120	120	0
Evenementenfonds	Evenementenfonds	300	168	132
Stimuleren van arbeidsmarkttransities	Stimuleren van arbeidsmarkttransities	400	400	0
Verduurzaming evenementen	Subsidie voor het verduurzamen van evenementen	280	100	180
Tegemoetkoming Energiekosten MKB	Tegemoetkoming Energiekosten MKB	210	182	28
Totaal doelstelling 1		10.585	12.770	-2.185
Totaal Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen		**10.585**	**12.770**	**-2.185**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Beleidsnota's

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040	2021	De ambities die de gemeente Utrecht heeft op de grote vraagstukken voor de stad, nu en in de toekomst.
Regionale Economische Agenda Utrecht 2020 - 2027	2020	Schetst de kaders voor onze gemeentelijke strategie, beleid en uitvoering op het gebied van economie.
Beleid tijdelijk verblijf (short stay) en bijstelling hotels	2019	Nieuw beleid voor tijdelijk verblijf, bijstelling van het reguliere hotelbeleid.
Ontwikkelingskader Horeca Utrecht	2018	Kaders waarmee we willen bijdragen aan een gezonde groei van de stad en inspelen op nieuwe trends.
Perspectief Toerisme 2020	2015	Werkwijze gemeente Utrecht i.r.t. toeristische ontwikkelingen.
Bedrijventerreinenstrategie Utrecht	2012	Bieden voldoende en toekomstbestendige werklocaties.
Ontwikkelingskader detailhandel	2012	Beleid dat bijdraagt aan een goede detailhandelsstructuur en leegstand tegengaat.

Werk en Inkomen

Portefeuillehouder(s):
Linda Voortman

Ambitie:
Alle Utrechters hebben financiële bestaanszekerheid en kunnen meedoen in de samenleving.

In 2023 hadden we te maken met de energiecrisis en koopkrachtcrisis die, net als de eerdere coronacrisis, veel vroegen van onze inzet en flexibiliteit binnen het programma Werk en Inkomen. Aan duizenden inwoners hebben we een energietoeslag verstrekt en we hebben de gevolgen van de koopkrachtcrisis voor met name gezinnen met kinderen verzacht door onder andere het verstrekken van kledingpassen en het verhogen van het U-pastegoed voor kinderen van twaalf tot achttien jaar. Het bijstandsbestand is in 2023 met 1,4% gestegen. We zien dat het aandeel personen in het bestand van wie de arbeidsmarkt op afstand staat groeit, waardoor de uitstroom naar werk sterk achterblijft. We hebben in 2023 gewerkt aan nieuw beleid op het gebied van financiële bestaanszekerheid en werk en re-integratie. Deze beleidsnota's hebben we begin 2024 aangeboden aan de raad voor besluitvorming.

Wat hebben we bereikt?

Doelstelling 1: Utrechters werken of participeren naar vermogen

Utrechters die dit kunnen begeleiden we richting werk. Utrechters voor wie de arbeidsmarkt nog verder weg staat, bieden wij persoonlijke begeleiding om stappen richting werk te maken.

Wat hebben we bereikt in 2023?

- Er zijn minder Utrechters met een bijstandsuitkering naar betaald werk uitgestroomd dan we hadden verwacht: 799. Dit aantal is ook lager dan voorgaande jaren. De krapte op de arbeidsmarkt is verder toegenomen. Bovendien zien we dat het aantal inwoners dat direct of met relatief weinig begeleiding de stap naar betaald werk kan zetten, een steeds kleiner aandeel vormt.

Doelstelling 2: Utrechters die niet zelf kunnen voorzien in hun levensonderhoud bieden we inkomenszekerheid

Door het verstrekken van een bijstandsuitkering bieden we mensen (tijdelijk) een vangnet. We zetten ons in om de instroom te beperken en de uitstroom te bevorderen. Ook tijdelijke en deeltijd uitstroom is daarbij waardevol.

Wat hebben we bereikt in 2023?

- De bijstandsprognose ging er van uit dat het bestand zou dalen naar 8.800, maar dit is in Utrecht niet gebeurd. We zijn het jaar 2023 begonnen met 9.208 en geëindigd met 9.341 huishoudens met een bijstandsuitkering. Over heel 2023 is dat een stijging van 133 huishoudens (+1,4%) ten opzichte van de beginstand 2023. De instroom in de bijstand is relatief stabiel gebleven, de uitstroom is gedaald, hierdoor is het aantal mensen met een bijstandsuitkering hoger dan de doelstelling. Het aantal naar werk bemiddelbare bijstandsgerechtigden is in 2023 afgenomen.

Doelstelling 3: Utrechters die financieel niet in staat zijn om mee te doen in de samenleving bieden we ondersteuning

Alle Utrechters kunnen rondkomen, doen mee en zijn schulden(zorg) vrij. Dat doen we door er op tijd bij te zijn, laagdrempelige hulp op maat te bieden en inwoners duurzaam uit de schulden te helpen. Daarnaast ondersteunen we inwoners met aanvullende armoederegelingen.

Wat hebben we bereikt in 2023?

- Het jaar 2023 stond in het teken van de aanpak van de koopkrachtcrisis. Naast de reguliere armoederegelingen en bestaande subsidies aan partners in de stad hebben we extra maatregelen getroffen. Door deze maatregelen, waaronder de energievergoeding, konden inwoners beter rondkomen en meedoen. Dit gecombineerd met de stadsbrede campagne ‘weten waar je recht op hebt’ zorgde ervoor dat we meer inwoners hebben bereikt.
- In Utrecht kenden we al de verkorte schuldsanering van 24 maanden. Dit voorbeeld heeft landelijke navolging gekregen, waardoor sneller dan verwacht een wettelijk schuldsaneringstraject per 1 juli 18 maanden duurde. Hierdoor kunnen we met inwoners snel schulden oplossen en hen perspectief bieden op een schuldenvrije toekomst.

Effectindicatoren

In onderstaande tabel zijn de Effectindicatoren opgenomen voor meer gedetailleerde informatie klik hier.

Indicatoren	Nulmeting	Doel-stelling 2022	Reali-satie 2022	Doel-stelling 2023	Reali-satie 2023	Doel-stelling 2024
Utrechters werken of participeren naar vermogen						
Aandeel personen dat actief	Onbekend			NTB	**NB**	NTB
Uitstroom uit de bijstand naar werk: volwassenen en jongeren en betaald werk met aanvulling bijstand	Onbekend		1033	1300	**799**	1300
Werkgeverstevredenheid cijfer	Onbekend	7,5	7,0	7,5	**NNB**	7,5
Utrechters die niet zelf kunnen voorzien in hun levensonderhoud bieden we inkomenszekerheid						
Elke Utrechter die daar recht op heeft krijgt inkomensondersteuning volgens de participatiewet	Onbekend	10.500	9.208	8.800	**9.341**	NTB
Utrechters die financieel niet in staat zijn om mee te doen in de samenleving bieden we ondersteuning						
Van alle Utrechters die aangeven slecht te kunnen leven van hun inkomen stijgt het percentage dat 'weinig tot geen problemen ervaart met meedoen	Onbekend	65%	-	68%	**58%**	68%
Gemiddelde schuldenlast bij start van en schulddiensttraject gaat omlaag	Onbekend	33.000	21.300	31.000	**22.400**	29.000
Aantal crisismeldingen schulddienstverlening gaat omlaag	Onbekend	210	311	200	**376**	200

*Uitgebreidere informatie over indicatoren die betrekking hebben op deze doelstelling is te vinden in de Utrecht Monitor 2023

Wat hebben we gedaan?

In de Programmabegroting 2023 hebben we de activiteiten onderverdeeld naar:

- Wat hebben we gedaan in 2023?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee hebben we onderscheid gemaakt tussen onze opgaven en 'wat we altijd doen'.

Wat hebben we afgelopen jaar gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Utrechters werken of participeren naar vermogen.

- De Actieagenda banenafspraak om stappen te zetten richting het behalen van de regionale banenafspraakdoelstelling.
- Met werkgevers in gesprek: We hebben ingezet op het sluiten van strategische partnerschappen met sociale en inclusieve werkgevers die bereid zijn te investeren in onze doelgroep. We hebben afspraken met werkgevers gemaakt over het ontwikkelen van arrangementen of het voorbereiden van specifieke trajecten waarin bijvoorbeeld de taal leren en werken centraal staat.
- Parttime werk; We hebben stappen gezet in het wegnemen van knelpunten en het in beeld brengen van mogelijkheden om zo parttime werk makkelijker te maken voor inwoners.

Doelstelling 2: Utrechters die niet zelf kunnen voorzien in hun levensonderhoud bieden we inkomenszekerheid.

- We hebbenn het beleid en in dee uitvoering de maximale ruimte van de Participatiewet benut en hebben onder meer besloten het afwijken van de vier weken zoektermijn en het verruimen van de bijverdienmogelijkheden voor jongeren voort te zetten.
- Door onze lobby inzet voor een structurele herziening van de Participatiewet droegen we bij aan het borgen van inkomenszekerheid in landelijke wetgeving.

Doelstelling 3: Utrechters die financieel niet in staat zijn om mee te doen in de samenleving bieden we ondersteuning.

- Er is nieuw armoede en schuldenbeleid ontwikkeld, met speciale aandacht voor kinderen en jongeren.
- De campagne ‘Weet waar je recht op hebt’ is ingezet om het bereik van onze armoederegelingen te vergroten.
- We hebben huisuitzettingen en afsluitingen van nutsvoorzieningen als gevolg van schulden voorkomen. Hiervoor hebben we extra crisistrajecten schuldhulpverlening moeten inzetten.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: Utrechters werken of participeren naar vermogen.

- In 2023 presenteerden we een plan hoe we basisbanen gaan vormgeven in de gemeente Utrecht: We vullen onze ambitie voor basisbanen in via de ontwikkelbanen bij UW. Ontwikkelbanen bieden veel kansen voor inwoners die anders geen of zeer moeilijk werk kunnen vinden.
- We hebben ons extra ingezet om de gevolgen van de koopkrachtcrisis en de energiecrisis voor onze inwoners te beperken. Zo hebben we onder andere kledingpassen verstrekt en hebben we aan duizenden Utrechters een energievergoeding uitgekeerd.

Wat hebben we van 'wat we altijd doen' gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Utrechters werken of participeren naar vermogen.

- Utrechters met een arbeidsbeperking hebben we aan het werk geholpen via de Banenafspraak en beschut werk en we hebben passend werk geboden aan Utrechters in de Wsw.

Doelstelling 2: Utrechters die niet zelf kunnen voorzien in hun levensonderhoud bieden we inkomenszekerheid.

- We hebben gewerkt aan het verbeteren van onze dienstverlening voor inwoners die zich in een kwetsbare positie bevinden. Daarbij staan maatwerk, stress-sensitief, begripvol werken vanuit vertrouwen en 'doen wat nodig is' centraal. We hebben gewerkt aan meer integrale dienstverlening, dichtbij en meer gericht op de leefwereld van inwoners. Daarvoor is een experiment Integraal Werken gestart.

Doelstelling 3: Utrechters die financieel niet in staat zijn om mee te doen in de samenleving bieden we ondersteuning.

- We hebben uitvoering gegeven aan verschillende inkomens en armoede regelingen zoals de Individuele Inkomenstoeslag, U-pas, U-polis en bijzondere bijstand en hebben subsidie verstrekt aan verschillende organisaties in de stad die ondersteuning bieden aan financieel kwetsbare Utrechters zoals de Voedselbank, Weekendje Weg, Leergeld en Big Brother Big Sister.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

- Niet van toepassing.

Wat hebben we voor de meerjarige trajecten gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Utrechters werken of participeren naar vermogen.

- Het Ondernemingsplan UW 2023-2026 is vastgesteld. Er is ingezet op het intensiveren van de samenwerking met UW op strategisch, tactisch en operationeel niveau.
- Er is op basis van de regionale bestuursopdracht een uitvoeringsplan opgesteld. In dit plan zijn acht thema's over de onze werkgeversdienstverlening opgenomen. In 2023 hebben we werkgeversinstrumenten geharmoniseerd, hebben we geïnvesteerd in de onderlinge samenwerking en is gewerkt aan het ontsluiten van een regionaal matchingsproces.

Doelstelling 2: Utrechters die niet zelf kunnen voorzien in hun levensonderhoud bieden we inkomenszekerheid.

- De medewerkers zijn getraind in het stress-sensitief werken. Daarnaast is geïnvesteerd in het structureel inbedden van klanttevredenheidsonderzoeken in onze processen, zodat we meer inzicht hebben in de ervaring van onze inwoners. Ook hebben we gewerkt aan het begripvoller maken van onze communicatie.
- Wijkgericht samenwerken: De Werkwinkel is uitgebreid naar de wijk Zuidwest.

Doelstelling 3: Utrechters die financieel niet in staat zijn om mee te doen in de samenleving bieden we ondersteuning.

- Doorontwikkeling van het Huishoudboekje met als doel meer mensen financieel te ontzorgen: in juli 2023 is met succes een nieuwe applicatie geïmplementeerd, met mogelijkheden voor toekomstige uitbreiding en ontwikkeling.
- Vergroten van het bereik van schuldhulpverlening in een zo vroeg mogelijk stadium.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: Utrechters werken of participeren naar vermogen.

- Eind 2023 werden we geconfronteerd met een onverwacht liquiditeitstekort bij UW. Wij hebben de raad via een raadsbrief hierover geïnformeerd. In deze brief hebben wij de raad ook geïnformeerd over de stappen die wij gaan zetten om te komen tot een verbeterplan voor UW, zodat situaties als deze in de toekomst worden voorkomen.

Doelstelling 3: Utrechters die financieel niet in staat zijn om mee te doen in de samenleving bieden we ondersteuning.

- Met het Virtueel Inkomstenloket willen we toe naar een simpel digitaal loket voor alle regelingen en toeslagen: Het plan was om te starten met een pilot met twee regelingen (de individuele Inkomsenstoeslag en de draagkrachtberekening voor de bijzondere bijstand). Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft echter besloten om ondersteuning vanuit het programma Innovatie Gegevens Sociaal Domein (IGS) te stoppen. We onderzoeken nu hoe we verder kunnen met nieuwe partners en financiering.

Wat heeft dat gekost?

x € 1.000

Omschrijving	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Nominale begroting 2023	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2024
Baten							
Werken of participeren naar vermogen	1.496	3.455	350	850	5.830	4.980	-150
Inkomenszekerheid voor levensonderhoud	146.784	147.753	151.784	155.385	154.409	-976	155.383
Financiele ondersteuning om mee te doen	230	401	287	230	333	103	230
Totaal Baten	148.510	151.609	152.421	156.465	160.572	4.107	155.463
Lasten							
Werken of participeren naar vermogen	48.262	48.446	46.461	49.731	51.728	-1.998	48.373
Inkomenszekerheid voor levensonderhoud	167.745	172.398	168.751	172.155	179.003	-6.849	171.423
Financiele ondersteuning om mee te doen	56.163	68.818	33.847	52.670	66.623	-13.953	34.430
Totaal Lasten	272.170	289.662	249.059	274.555	297.355	-22.799	254.226
Saldo baten en lasten	**-123.660**	**-138.053**	**-96.639**	**-118.090**	**-136.782**	**-18.692**	**-98.763**
Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	0	0	0	3.303	4.829	1.526	0

Onttrekking reserves	6.302	9.393	0	23.881	23.881	0	0
Totaal	**-117.358**	**-128.660**	**-96.639**	**-97.512**	**-117.730**	**-20.218**	**-98.763**

Toelichting

In de jaarstukken 2023 geven we een toelichting op verschillen ten opzichte van de actuele begroting 2023, indien deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van de baten of lasten van de doelstelling. Kleinere verschillen worden toegelicht als ze politiek relevant zijn.

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Werken of participeren naar vermogen			
Meer ontvangen ESF-subsidie		I	3.643
Ontvangen bijdrage voor het Regionaal Mobiliteitsteam (RMT)		I	1.026
Ontvangen bijdrage voor Ondernemer Centraal		I	153
Overige baten		I	158
2. Inkomenszekerheid voor levensonderhoud			
Hogere rijksbijdrage BUIG, het definitieve budget 2023 was hoger dan het begrote nader voorlopige budget 2023.		I	1.100
De terugvorderingen zijn lager dan begroot.		I	-2.509
Bijdragen vanuit de regiodienstverlening en eigen bijdrage inburgering, deze worden niet begroot.		I	433
3. Financiële ondersteuning om mee te doen			
Hogere inkomsten uit terugontvangen bijzondere bijstand en overige kleine baten.		I	103
Totaal baten			**4.107**

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Werken of participeren naar vermogen			
Lagere lasten dan begroot voor Regionale aanpak Jeugdwerkloosheid (fasering project)		I	522
Hogere lasten voor ESF vanwege hogere baten (o.a. voor PRO / VSO scholen en de regio)		I	-3.643
Lagere lasten voor de Utrechtse Werktafel		I	98
Hogere lasten versnelling Overvecht		I	-155
Hogere lasten voor RMT vanwege hogere baten (kosten worden gedeclareerd bij het Rijk en niet vooraf begroot)		I	-1.016
Lagere lasten Ondernemer Centraal doordat budget 2023 en 2024 in 2023 is begroot		I	1.315
Geen lasten voor Banenplan i.s.m. werkgever, wel begroot.		I	40
Lagere lasten voor de re-integratiedienstverlening o.a. door incidenteel in 2023 nog toegevoegde budgetten die zijn benut voor subsidie UW.			2.171

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
Aanvullende subsidie UW vanwege tekort op de uitvoering van de sociale werkvoorziening		I	-1.500
Extra rijksbijdrage voor uitvoering Wsw uit Septembercirculaire gemeentefonds 2023 niet verwerkt in programma Werk en Inkomen. Deze bijdrage is wel toegekend aan UW (voordeel programma Algemene Middelen).		S	-248
Lagere kostentoerekening dan begroot.		I	418
2. Inkomenszekerheid voor levensonderhoud			
Hogere uitkeringslasten dan begroot, met name binnen de Participatiewet.		I	-5.941
Lagere lasten Tozo-regeling. Voordeel op de uitvoeringskosten en een nadeel op de verstrekkingen.		I	825
Uitkeringslasten leefgeld vluchtelingen Oekraïne. De lasten zijn in het programma Werk en Inkomen gerealiseerd; dekking hiervoor is opgenomen in het programma Ondersteuning op Maat.		I	-2.312
Minder kostentoerekening dan begroot		I	606
Overige lasten		I	-27
3. Financiële ondersteuning om mee te doen			
Het budget 2e tranche energietoeslag is pas in de Decembercirculaire gemeentefonds 2023 versterkt, waardoor dit budget niet meer kon worden toegevoegd aan het programma Werk en Inkomen (voordeel in programma Algemene Middelen) terwijl de energietoeslag wel is uitgekeerd.		I	-15.376
In 2023 zijn diverse incidentele budgetten beschikbaar waarmee hogere kosten op de armoederegelingen en schuldhulpverlening konden worden opgevangen (zie ook raadsbrief 27 juni 2023). Het restant van 1.423 is gestort in de reserve Armoedebestrijding en schuldhulpverlening.		I	1.423
Totaal lasten			**-22.799**

x € 1.000

Mutatie reserve	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
Storting			
Conform systeemafspraak Tweede Bestuursrapportage 2023 is het resultaat op de doelstelling 'Financiële ondersteuning om mee te doen' gestort in de reserve Armoedebestrijding en Schuldhulpverlening.		I	-1.526
Totaal mutatie reserves			**-1.526**

Risico's

Dit programma heeft geen strategische risico’s.

Investeringen

Niet van toepassing voor dit programma.

Risico's

Belangrijkste bestaande strategische risico's

Risico 1: Financieel risico inzake het BUIG-budget.

- **Stand van zaken risico:**
  - We zien dat in de tweede helft van 2023 het tekort op de BUIG uitkeringen is toegenomen. Het risico blijft aanwezig ook voor toekomstige jaren.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Dit is nog steeds actueel.

Risico 2: Open einde karakter armoede.

- **Stand van zaken risico:**
  - Vanwege de verhoging van het minimumloon met 10% per 1 januari 2023, de inzet op verhogen van het bereik van de regelingen en het doorwerken van de koopkrachtcrisis is het risico hoger.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Dit is nog steeds actueel.

Risico 3: De wetgeving vanuit het rijk is bepalend voor de inzet van onze middelen.

- **Stand van zaken risico:**
  - In 2023 zijn er geen nieuwe wetgeving of financieringssystematieken geweest derhalve is dit risico nog actueel.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Dit is nog steeds actueel.

Verbonden partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Coöperatieve Vereniging Wigo4it U.A.	Het ontwikkelen en verrichten van administratieve en informatietechnologische ondersteuning aan de deelnemende gemeenten op het terrein van werk, inkomen en zorg. Daardoor verbetert de dienstverlening aan de inwoners en wordt de effectiviteit en doelmatigheid van de uitvoerende organisaties van de deelnemende gemeenten vergroot.	2.232
UW Holding B.V.	Uitvoering van de taken Wet sociale werkvoorziening. UW Holding BV is	3.300

	een belangrijke partner bij de uitvoering van de Participatiewet.

Zie voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 2: Utrechters die niet zelf kunnen voorzien in hun levensonderhoud bieden we inkomenszekerheid				
Samen voor Overvecht (Werk en ondernemerschap)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen	200	100	100
Loonkostensubsidie	Loonkostensubsidie aan werkgevers die mensen uit de doelgroep WWB in dienst nemen	4.000	2.981	1.019
Plusbonus	Eenmalige subsidie voor een werkgever als de werkgever een bijstandsgerechtigde die parttime werkt, een nieuw contract aanbiedt met een urenuitbreiding	50	5	45
Werkgeverscheque	Werkgevers stimuleren om mensen met belemmeringen op de arbeidsmarkt in dienst te nemen of op een proefplaatsing aan te stellen	200	54	146
Wet Sociale werkvoorziening	Uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken	17.002	19.100	-2.098
Innovatieregeling UWV	Subsidie om met vernieuwde ideeën mensen met een bijstandsuitkering aan het werk te helpen	735	449	286
Inkomens en bestaanszekerheid ondernemers (ondernemer centraal)	Ondernemen preventief voorzien van passende dienstverlening om de toekomstigbestendigheid van de onderneming te borgen	650	513	137
Actieagenda Utrechters Schuldenvrij	Zorgen dat alle Utrechters kunnen rondkomen, meedoen en blijvend schulden(zorg)vrij zijn. We doen dit door er op tijd bij te zijn en hulp op maat te bieden.	150	497	-347
Omscholing naar toekomstgericht werk	Inwoners stimuleren om met behulp van omscholing over te stappen naar een toekomstbestendige sector.	240	79	161
Totaal doelstelling 2		23.227	23.778	-551
Doelstelling 3: Utrechters financieel ondersteunen				

Levensgebeurtenissen	Ondersteuning met vrijwillige inzet ten behoeve van schuldhulpverlening	378	379	-1
Huisvesting voedselbanken	Door het wekelijks verstrekken van voedsel aan de meest kwetsbare inwoners en/of hun huisdieren, kunnen kwetsbare inwoners rondkomen en meedoen	150	80	70
Totaal doelstelling 3		528	459	69
Totaal Werk en Inkomen		**23.755**	**24.237**	**-482**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Beleidsnota's

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Kadernota Participatie en Inkomen 2013	2013	De Kadernota Participatie en Inkomen schetst kaders op het terrein van de arbeidsmarkt, werkgelegenheid en inkomen.
Uitvoeringsnota Werken aan Werk	2014	Nadere uitwerking van Kadernota Participatie en Inkomen. Acties m.n. gericht op; versterken bedrijvigheid, mensen ondersteunen richting werk en successen in het onderwijs.
Actieagenda Banenafspraak	2021	Met de Actieagenda Banenafspraak zetten we extra stappen om zoveel mogelijk kansen te verzilveren voor onze inwoners en voor werkgevers.
Raadsbrief Ontwikkelbaan als Utrechtse invulling Basisbaan	2023	Raadsbrief over hoe het college haar ambitie voor basisbanen invult met ontwikkelbanen bij UW.
Raadsbrief Leidende principes Nota financiële bestaanszekerheid	2023	Raadsbrief met voorgestelde leidende principes die de basis moeten bieden voor de op te stellen beleidsnota financiële bestaanszekerheid.
Raadsbrief Contouren Beleidsnota werk en re-integratie	2023	Raadsbrief met contouren die de basis moeten bieden voor de op te stellen beleidsnota Werk en Re-integratie.

Onderwijs

Portefeuillehouder(s):
Eelco Eerenberg en Dennis de Vries

Ambitie:
Kinderen en jongeren voorbereiden op een voor hen waardevolle plek in de steeds veranderende samenleving.

Alle kinderen in de stad hebben recht op de toekomst waar ze van dromen. De beste plek om dat voor elkaar te krijgen is het onderwijs. Samen met onze partners spreken we het talent in ieder kind en jongere aan, werken we aan een sterke sociale basis en voeren we de dialoog over hoe we alle kinderen en jongeren waarderen om wie zij zijn. We vinden het belangrijk dat iedereen in Utrecht mee kan en mag doen en zich kan ontwikkelen. We weten dat dit voor de één lastiger is dan voor een ander. We zien hier ook verschillen tussen wijken en buurten in de stad. Samen met bewoners, partners, bedrijven en het rijk werken we aan gelijke kansen en dit doen we door ongelijk te investeren. Inclusiever onderwijs is het fundament voor een inclusievere samenleving.

Wat hebben we bereikt?

Doelstelling 1: Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving.

We beginnen vroeg. Investeren in het tegengaan van onderwijsachterstanden bij jonge kinderen blijkt het meest effectief.
We streven naar een kansrijke start voor jonge kinderen door taalstimulering thuis, op de voorschool en in het basisonderwijs. We willen ieder kind met een risico op een taalachterstand bereiken met de voorschool.

- Er is een vernieuwd Utrechts Kwaliteitskader vastgesteld waarmee alle aanbieders in de voor- en vroegschoolse educatie werken. Dit kwaliteitskader geeft, na een nulmeting een kader en impuls aan de kwaliteit van de voor- en vroegschool.

De ontwikkeling van kinderen kent geen onderbrekingen, de overgangen verlopen soepel.
Soepele overgangen op cruciale momenten in de schoolloopbanen en binnen de schooldag zijn belangrijk voor kinderen. Voorbeelden zijn de Utrechtse Kindcentra, de POVO-procedure, 10-14 onderwijs, brede brugklassen en de overstap VO-MBO.

- Alle basisscholen nemen deel aan een centrale aanmeldprocedure zodat alle kinderen gelijke kansen hebben op de basisschool van hun voorkeur. Ruim 90% van de ouders meldt hun kind op tijd aan en maakt zo gebruik van de voorrangsregels.
- Met ingang van schooljaar 2023-2024 is de nieuwe wet doorstroomtoetsen primair onderwijs (po) van kracht. Samen met de scholen in de regio is een nieuwe povo-procedure vormgegeven die aansluit op de nieuwe wet doorstroomtoetsen po. Tevens is hiermee voldaan aan de wens van de raad om te kijken naar het lotingssysteem.

Kinderen en jongeren worden voldoende uitgedaagd om zich optimaal te ontwikkelen.
We willen bereiken dat kinderen ontdekken wat bij ze past en waar ze goed in zijn, in een veilig en fijn schoolklimaat. Ook de bibliotheek heeft hierin een belangrijke plek.
Waar iets extra's nodig is qua ondersteuning en aanbod voor maximale onderwijskansen, organiseren we dat met de partners in de stad.

- De bibliotheek heeft bijna 2,2 miljoen bezoekers ontvangen. Daarnaast is er met 20 scholen een samenwerkingsovereenkomst de Bibliotheek op school geopend. Op deze wijze stimuleren we het leesplezier en de leesvaardigheden van de leerlingen.
- Op de 10 brede scholen in de stad (samenwerkingen van in totaal meer dan 30 scholen) zorgen we voor een rijk naschools aanbod.

We zorgen er voor dat er voor alle kinderen en jongeren een passende plek is in het onderwijs om tot ontwikkeling te komen, waar nodig passend ondersteund door samenwerkende kernpartners in (jeugd)zorg.
We zetten ons er maximaal voor in dat er geen kinderen of jongeren zonder passend aanbod thuiszitten. Als de afstand naar de school te groot is, of als een kind niet zelfstandig naar school kan bieden wij een oplossing in de vorm van (een vergoeding voor) leerlingenvervoer.

- Er is specifiek ingezet om te voorkomen dat leerlingen met een zware lichamelijke of psychische beperking gebruik maken van een vrijstelling 5a van de Leerplichtwet. Dit doen we door een passende combinatie van onderwijs en zorg aan te bieden.
- Regionaal is de pilot voor collectief organiseren van jeugdhulp in het speciaal onderwijs succesvol: er is regionaal een uniforme werkwijze afgesproken en kinderen kunnen doordat de hulp op school beschikbaar is 3 maanden eerder worden geholpen. In Utrecht neemt de Rafaelschool deel aan deze pilot.

De leraar centraal voor de ontwikkeling van het kind.
Het lerarentekort is een blijvend urgent vraagstuk. Iedere leerling heeft recht op goed onderwijs, voldoende goede docenten is hierbij de achillespees.

- We weten leraren aan te trekken en te behouden met een goede begeleiding van startende leraren en aantrekkelijkere opleiding die beter aansluiten op de onderwijspraktijk. Het tekort aan leraren is in het primair onderwijs licht gedaald.

Podium voor het mbo.
Het bieden van een podium voor mbo-studenten blijft nodig. We willen dat alle mbo-studenten zich gelijkwaardig behandeld voelen.

- Utrechtse mbo-studenten deden mee aan de UIT week en sporten bij Olympos. Het mbo-manifest ‘de breedte in’ biedt een handreiking voor inclusiever taalgebruik.

Doelstelling 2: Moderne en toekomstbestendige huisvesting van scholen, die voldoende passend en duurzaam is

De gemeente streeft naar een passende school voor ieder kind, vlakbij huis.
Een passende school is een schoolgebouw dat voldoet aan het geldende Bouwbesluit en voldoende omvang heeft. De benodigde omvang van het schoolgebouw wordt bepaald op basis van de Verordening huisvesting scholen. Onderwijshuisvesting is een wettelijke taak van de gemeente, die we in Utrecht op basis van de vorig jaar vastgestelde verordening uitvoeren.

- We zorgen voor een goed en volledig aanbod in de stad. Dit heeft geresulteerd in zeven nieuwe en gerenoveerde basisscholen, twee nieuwe en gerenoveerde voortgezet onderwijsscholen, twee voorzieningen voor bewegingsonderwijs en zeven groenere schoolpleinen.

Moderne en toekomstbestendige schoolgebouwen.
Een modern schoolgebouw is geschikt om het onderwijs te geven dat een school wil geven op basis van haar visie en onderwijsconcept. Een toekomstbestendig en duurzaam schoolgebouw is bovendien de komende jaren meervoudig inzetbaar, voor de oorspronkelijk bedoelde school en eventueel ook andere scholen of gebruikers.

- Door de stijging van de bouwkosten, het energievraagstuk, de verduurzamingsopgave en de beperkte binnenstedelijke ruimte blijven we als stad zoeken naar maatwerk en innovatie bij de realisatie van moderne, toekomstbestendige schoolgebouwen.
- In 2023 zijn de volgende projecten opgeleverd:

School	Straat	Type project
Jenaplanschool De Brug	Laan van Nieuw-Guinea	Renovatie
De Boemerang	Amandelstraat	Nieuwbouw
IKC Leeuwesteyn	Tweede Muntmeesterslaan	Nieuwbouw
OBS Vleuterweide	Passiebloemweg	Nieuwbouw
International School Utrecht	Marinus van Tyruslaan	Tijdelijke huisvesting
Academie 10	Philipsguldenhof	Nieuwbouw
Sportcampus LRC	Maartvlinder	Nieuwbouw
Montessorischool Arcade	Pauwoogvlinder	Renovatie
Globecollege (Sporthal)	Bontekoelaan	Nieuwbouw
Onder de Bogen (2)	Madridstraat	Nieuwbouw
Al Amana (PO)	Overvecht	Tijdelijke huisvesting

Uitbreiden van Utrechtse kindcentra

Met het Uitvoeringsplan Utrechtse kindcentra kan de gemeente de huisvesting hiervan realiseren. In de Utrechtse kindcentra huisvest de gemeente een school en andere voorzieningen die bijdragen aan de optimale ontwikkeling van kinderen tussen 0 en 18 jaar en leveren we een belangrijke bijdrage aan onder meer soepele overgangen.

- Met de nieuwbouw van Kindcentrum Leeuwesteyn is een nieuw Utrechts Kindcentrum opgeleverd. Daarnaast is MFA het Zand gerenoveerd en daarbij is een kinderdagverblijf als onderdeel hiervan opgeleverd.

Effectindicatoren

In onderstaande tabel zijn de Effectindicatoren opgenomen voor meer gedetailleerde informatie klik hier.

Indicatoren	Nulmeting	Doel-stelling 2022	Reali-satie 2022	Doel-stelling 2023	Reali-satie 2023	Doel-stelling 2024
Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving.						
Gemiddeld jaarlijks bereik % van deelnemende kinderen met risico op taal- en/of ontwikkelachterstand (VE indicatie) aan de Voorschoolse Educatie	89%	85%	70*	90%	**73**	95%
Aantal thuiszittende kinderen als gevolg van ontbrekend leerlingenvervoer	Schooljaar 2010-2011	0	0	0	**0**	0
Klanttevredenheid	-	8	geen gegevens	8	**7,1**	8
% van de Utrechtse bevolking dat lid is van de bibliotheek	2010	25%		25%	**26%**	25%
Het % niet vervulde vacatures in het primair onderwijs	-	3%		2%	**9,1**	1%
Het % niet vervulde vacatures in het voortgezet onderwijs	-	2%		1%	**4,8**	0%
Aantal beschikbare Voorschoolse Educatie (VE) plaatsen	-	1.200		1.260		1.330
Aantal benaderde jongeren tussen de 18-23 jaar die niet (meer) naar school gaan en nog geen startkwalificatie hebben behaald, zonder inkomen of een inkomen onder de €300 per maand (Focus-aanpak).	-	1000		1000	**1463**	1000

Aantal thuiszitters 5-18 jaar	27 (2021)	0		0	**133**	0
Moderne en toekomstbestendige huisvesting van scholen, die voldoende passend en duurzaam is						
Aantal wijken (van de 10) met voldoende schoolgebouwen voor primair onderwijs (112,5% of meer)	-	8	9	9	**9**	9
Schooldaken met zonnepanelen	-	30%	39	30%	**43**	31,3%
Aantal wijken (van de 2) met voldoende schoolgebouwen voor voortgezet onderwijs (112,5% of meer)	-	0	0	0	**1**	0
Schoolgebouwen zonder aardgasaansluiting	-	30,7%		31,3%	**34**	31,3

Gemiddeld bereik VE: Sinds 2022 gebruiken we de monitor VE voor het bepalen van de doelgroep en het bereik. Dit is een nieuw instrument. In 2022 is 74% opgenomen maar achteraf blijkt dat dit eerder rond de 70% was. Dit komt door administratieve fouten in de opstartfase. We hebben dit getal nu aangepast.
Aantal beschikbare Voorschoolse Educatie plaatsen: Deze kengetallen zijn niet meer in overeenstemming met de VE-monitor die we als meetinstrument gebruiken. We willen de indicator bij de PB 2025 aan gaan passen zodat dit wel weer met elkaar klopt. We kunnen daarom nu geen betrouwbare cijfers leveren.
Aantal wijken PO: We gaan uit van 112,5%: 12,5% meer gebouwcapaciteit dan werkelijk gebruik. De wijk Noordoost voldoet niet aan deze norm. De wijk Noordoost kent een hoge dichtheid en biedt weinig mogelijkheden tot uitbreiding van de scholen in de wijk.
Schooldaken met zonnepanelen: Momenteel is grofweg een derde van de schooldaken benut voor zonnepanelen. Zonnepanelen spelen de komende jaren een belangrijke rol bij het behalen van de duurzaamheidsnormen in het Bouwbesluit en het bouwen van energieneutrale schoolgebouwen. De komende jaren neemt het aantal benutte schooldaken toe tot ongeveer de helft.
Aantal wijken VO: Voor de hele stad geldt dat er structureel te weinig capaciteit voor het voortgezet onderwijs beschikbaar is. Door de oplevering van Academie Tien is in 2023 capaciteit toegevoegd.
Schoolgebouwen zonder aardgasaansluiting: De inzet van de gemeente is gefocust op renovatie- en nieuwbouwprojecten. Gedurende de looptijd van het MPOHV hebben we te maken gekregen met netcongestie, waardoor het aantal schoolgebouwen zonder aardgasaansluiting minder snel toeneemt dan verwacht. Momenteel is ruim een derde van alle schoolgebouwen losgekoppeld van het aardgasnetwerk. In Q1- 2024 zorgen we voor een update van de gegevens.

Wat hebben we gedaan?

In de Programmabegroting 2023 hebben we de activiteiten onderverdeeld naar:

- Wat hebben we gedaan in 2023?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee hebben we onderscheid gemaakt tussen onze opgaven en 'wat we altijd doen'.

Wat hebben we afgelopen jaar gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving.

- Om verdere verhoging van het bereik in de VE te verkrijgen, nemen we aanvullende maatregelen in de toeleiding van ouders (en kinderen) naar de voorschool. Om te zorgen voor een kwalitatief goed en dekkend voorschools aanbod is met drie partners te weten Blos, Gro-

up en Kind en Co/Ludens voor de periode van 2024-2029 een subsidierelatie aangegaan. Zij zullen zorgen voor een goede taalstimulering bij jonge kinderen.

- In 2023 werkten we samen met de vier Utrechtse mbo instellingen, werkgevers en andere partners uit de stad aan een nieuwe mbo agenda 2023 - 2026.
  Met de vier Utrechtse mbo instellingen is een nieuw ‘mbo-uitvoeringsplan 2023-2026 ‘Waardering voor vakmanschap’ vastgesteld.
- De Rijke schooldag is een begrip dat zowel in het regeerakkoord als in het Coalitieakkoord naar voren komt. In 2023 hebben we in drie wijken dit concept uitgewerkt op het gebied van sport, cultuur en burgerschap. Er zijn in deze wijken dagelijks extra naschoolse activiteiten te volgen voor kinderen. Met de middelen voor school en omgeving wordt er een rijk naschools programma aangeboden in de wijken Overvecht, Zuidwest en Noordwest.
- We zien dat in gebieden met een lagere SES score de vorming van een kindcentrum moeilijker ontstaat, omdat daar minder vraag is naar formele kinderopvang. We zetten in deze gebieden in op de vorming van kindcentra met voorscholen en basisscholen en versterken dit door middel van ons brede schoolbeleid en de Rijke Schooldag.
- Voor het NPOnderwijs stelden we samen met Jeugd een nadere regel Herstel en veerkracht op waarmee we doorlopende activiteiten voor jeugd stimuleren.
  De middelen voor NPOnderwijs zijn samengevoegd met de middelen voor "versneld Vernieuwen”. Er zijn in totaal ruim 40 aanvragen gehonoreerd voor het totale beschikbare bedrag van 11,65 miljoen euro. (In deze brief is een tussenoverzicht gegeven.).

Doelstelling 2: Moderne en toekomstbestendige huisvesting van scholen, die voldoende passend en duurzaam is.

- In 2023 werkten we samen met de schoolbesturen verder aan een nieuw MPOHV zodat we goede kaders en afspraken hebben over het nieuw- en verbouwen van de scholenvoorraad.
- In 2023 zijn we samen met de schoolbesturen gestart aan het opstellen van een nieuw MPOHV (IHP onderwijshuisvesting) voor de komende 16 jaar.
- In 2023 heeft de gemeente in totaal 68 miljoen euro aan investeringsprojecten voor schoolgebouwen geïnvesteerd. Deze investering is deels uit het investeringspakket ‘groei in balans’ gedekt.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving.

- De Utrechtse Onderwijs Agenda komt in 2023-2026 met een visie voor 2040 en een bijhorende werkagenda. De bedoeling was om deze vóór 1-1-2024 in werking te laten treden maar mede door bespreking in de gemeenteraad is besloten om de werkagenda uit te stellen, waardoor deze nu in effect komt van 2024-2027.
- De onderwijsimpuls hebben we niet helemaal zo kunnen uitvoeren als we hadden gewild. Een verklaring hiervoor is dat scholen veel tijdelijke subsidies van het Rijk hebben gekregen die in korte tijd ingezet moeten worden. Hierdoor was er minder (personele) capaciteit op scholen voor andere ontwikkelingen zoals een onderwijsimpuls.

Wat hebben we van ‘wat we altijd doen’ gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving.

- We geven uitvoering aan de wettelijke taken van leerplicht en het regionaal meld- en coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten (RMC) en aan het organiseren van het leerlingenvervoer. Het ontwikkelrecht van kinderen en jongeren staat centraal. Daarom zorgen we ervoor dat alle kinderen een passend aanbod hebben van onderwijs, aangevuld met zorg en/of jeugdhulp indien nodig.
- Actief begeleiden van jongeren zonder startkwalificatie naar opleiding, werk of zorg (Focus aanpak).
- Subsidies voor het voorkomen van en inlopen van onderwijsachterstanden en het verder inlopen van onderwijsachterstanden zijn ook wettelijke taken. In dit kader voerden we uit:
    - Subsidie voor taal- en lees stimulering van ouders en hun kinderen aan de bibliotheek en Taal doet Meer; Kinderen lopen hun taalachterstand in, worden gestimuleerd te lezen en ook voor hun ouders is dit een impuls voor lezen en taalgebruik,
    - Subsidie aan kinderopvangpartners voor het uitvoeren van Voorschoolse educatie; kinderen volgen een stimulerend programma en zijn zodoende beter voorbereid op de basisschool.
    - Subsidie voor passende Kinderopvang, Huisvestingssubsidie voorschoolse educatie en Transitiekosten Voorschoolse Educatie aan kinderopvangorganisaties. Hierin is ook ruimte voor ondersteuning op maat aan kinderen die iets extra's nodig hebben en een warme overdracht naar het basisonderwijs;
      In 2023 is de nadere regel passende kinderopvang gepubliceerd, de definitieve subsidieverlening voor de nieuwe periode voorschoolse educatie 2024-2029 is gerealiseerd. Er zijn 3 partners gegund voor de uitvoering VE die voldeden aan voorwaarden van de nadere regel.
    - Subsidie Versterken van Taal aan de Utrechtse schoolbesturen; Kinderen die als nieuwkomer in ons land aankomen en nog geen Nederlands spreken gaan eerst naar de Taalschool.
      De tijdelijke onderwijsvoorziening Shkola voor Oekraïense leerlingen in het voortgezet onderwijs is in de zomer van 2023 opgeheven. Alle leerlingen zijn opgenomen in het reguliere programma van Ithaka.
- Met de Brede School gaven we kinderen optimale kansen om zich te ontwikkelen en bouwen we een netwerk rond een school waarin onderwijs, opvang, organisaties uit het sociaal domein, sport, cultuur en de wijk met elkaar samenwerken. Leerlingen maken kennis met een breed scala aan activiteiten en ontdekken én ontwikkelen hun talenten. We werken samen met Volksgezondheid aan de gezonde schoollunch, samen met Sport en Samenleving aan bewegingsonderwijs en samen met Cultuur aan cultuuronderwijs.
- De bibliotheek is niet alleen voor kinderen en jongeren belangrijk maar voor alle Utrechters. De bibliotheek is de spil van kennis en het expertisecentrum voor lezen en digitale vaardigheid. We werken met de Bibliotheek Utrecht aan een sluitende begroting en maken afspraken over de bijpassende uitvoering van de taken, stedelijk en wijkgericht.
  Het is Bibliotheek Utrecht gelukt om de in 2022 begrote tekorten in 2023 aanzienlijk terug te dringen. Voor een verbeterd aanbod in de stad zijn er tussen de bibliotheek en diverse scholen 20 samenwerkingsovereenkomsten de Bibliotheek op School gesloten.
- We willen dat zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie behalen en doorstromen naar een plek op de arbeidsmarkt die past bij hun mogelijkheden en talenten. Dit doen we (o.a.) door een goede overgang te organiseren tussen het vo en het mbo, met een preventieve verzuimaanpak en een goede ondersteuning bij loopbaankeuzes.

Doelstelling 2: Moderne en toekomstbestendige huisvesting van scholen, die voldoende passend en duurzaam is.

- Voldoende en optimaal gespreide huisvesting van scholen: uitgangspunt is voldoende omvang van de schoolgebouwen en de gymzalen in de wijk. En voldoende spreiding om ervoor te zorgen dat ieder kind naar een passende school nabij huis kan gaan. Daarom realiseren we binnen het programma onderwijs in iedere nieuwbouwwijk met voldoende omvang een nieuwe basisschool. Voor de VO scholen kijken we naar de stadsbrede spreiding. We gaan uit van 112,5% capaciteit bij PO: 12,5% meer gebouwcapaciteit dan werkelijk gebruik. De wijk Noordoost voldoet niet aan deze norm. De wijk Noordoost kent een hoge dichtheid en biedt weinig mogelijkheden tot uitbreiding van de scholen in de wijk. Aantal wijken VO: Voor de hele stad geldt dat er structureel te weinig capaciteit voor het voortgezet onderwijs beschikbaar is. Door de oplevering van Academie Tien is in 2023 capaciteit toegevoegd. Voor een lijstje met opgeleverde gebouwen in 2023 zie de paragraaf: wat hebben we bereikt.
- Mens- en milieubewust bouwen aan de huisvesting van scholen die bijdraagt aan gezonder stedelijk leven. Zo realiseren we gymzalen voor het bewegingsonderwijs. Veel van deze gymzalen zetten we ook in voor het programma sport. Tot en met 2025 maken we circa vijftien nieuwe gymzalen en vervangen of renoveren we enkele gymzalen. Daarnaast gaan we negen gymzalen (kleine oppervlakte) combineren tot 3 sporthallen (grote oppervlakte) om buiten schooltijd in te zetten voor de Utrechtse sportclubs.
- Beheren en exploiteren van de huisvesting van scholen naar tevredenheid van de scholen en de andere eindgebruikers. De samenwerking tussen de gemeente en de schoolbesturen is essentieel voor de realisatie van onderwijsvastgoed in de gemeente. We willen op structurele basis met de schoolbesturen op wijk- of gebiedsniveau bespreken wat er aan huisvesting nodig is binnen het kader van het MPOHV.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving.

- Niet van toepassing

Doelstelling 2: Moderne en toekomstbestendige huisvesting van scholen, die voldoende passend en duurzaam is.

- In 2023 vroegen we de schoolbesturen net zoals in 2021 en 2022 om mee te werken aan een klantonderzoek. Het klantonderzoek voor onderwijshuisvesting zal op een vergelijkbare manier worden uitgevoerd als het klantonderzoek bij het programma Utrechts vastgoed. Het klantonderzoek is gedeeltelijk uitgevoerd. Er is een klantonderzoek voor vastgoed algemeen gedaan, waarvan onderwijshuisvesting een klein onderdeel is. De resultaten worden in Q1-2024 geanalyseerd.
- (Ver)bouw gymzalen: Deze activiteit is niet volgens plan uitgevoerd. In 2023 zijn de gymzalen bij Academie Tien en bij het Globe College gerealiseerd. De andere geplande gymzalen worden in 2024 en 2025 uitgevoerd.

Wat hebben we voor de meerjarige trajecten gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving.

- Alle basisscholen nemen deel aan een centrale aanmeldprocedure voor de basisschool.
- Met voorlichtingsfilms in zes talen over de aanmeldprocedure vergroten we het bereik onder minder taal- of digivaardige ouders. Ruim 90% van de ouders meldt hun kind op tijd aan en maakt zo gebruik van de voorrangsregels.
- Binnen de regiodeal Overvecht is het voortgezet onderwijs actief gaan deelnemen aan het programma Leerpracht om leraren te begeleiden en te behouden. Vier basisscholen in Overvecht zijn Familieschool, waarmee er een gebouwd is aan een sterke community met de ouders.
- Een nieuw plan van aanpak personeelstekort in het onderwijs is opgesteld. Schoolbesturen investeren extra in het opleiden en begeleiden van startende leraren en opleidingen investeren extra in het aantrekkelijker maken van de opleidingen en een betere aansluiting op de onderwijspraktijk.
- Er zijn afspraken gemaakt met bedrijven en instellingen over gelijkwaardige deelname van MBO-studenten en over stageplaatsen voor MBO-studenten.

Doelstelling 2: Moderne en toekomstbestendige huisvesting van scholen, die voldoende passend en duurzaam is.

- We hebben in 2023 subsidie gegeven voor groene schoolpleinen aan twaalf scholen.
- We zijn bezig met de voorbereidingen van de bouwplannen voor UK's in Cartesius, Groenewoud en Merwedekanaalzone, maar ook in Vleuten-dorp en Tuindorp.
- 10-14 onderwijs hebben we mogelijk gemaakt met de bouw van Academie Tien, die we eind 2023 hebben opgeleverd. Maar ook met de komst van Aurelius College bij basisschool De Zonnewereld, waar ruimte voor 10-14-onderwijs wordt ingericht.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving.

- Niet van toepassing.

Doelstelling 2: Moderne en toekomstbestendige huisvesting van scholen, die voldoende passend en duurzaam is

- Niet van toepassing.

Wat heeft dat gekost?

x € 1.000

Omschrijving	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Nominale begroting 2023	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2024
Baten							
Kinderen en jongeren doorlopen eigen pad	16.493	22.015	16.493	22.396	18.181	-4.215	16.493
Toekomstbestendige huisvesting scholen	1.919	3.925	2.726	2.847	5.729	2.882	3.029
Totaal Baten	18.412	25.940	19.219	25.243	23.910	-1.333	19.522
Lasten							

Kinderen en jongeren doorlopen eigen pad	59.779	61.859	61.511	74.087	65.827	8.260	65.951
Toekomstbestendige huisvesting scholen	52.492	51.946	54.844	57.839	55.368	2.471	60.639
Totaal Lasten	112.271	113.805	116.355	131.926	121.195	10.731	126.590
Saldo baten en lasten	**-93.859**	**-87.865**	**-97.136**	**-106.683**	**-97.285**	**9.398**	**-107.068**
Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	1.600	1.600	0	754	1.110	356	0
Onttrekking reserves	7.944	8.782	2.510	3.482	3.481	-1	2.667
Totaal	**-87.515**	**-80.683**	**-94.626**	**-103.955**	**-94.914**	**9.042**	**-104.401**

Toelichting

In de jaarstukken 2023 geven we een toelichting op verschillen ten opzichte van de actuele begroting 2023, indien deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van de baten of lasten van de doelstelling. Kleinere verschillen worden toegelicht als ze politiek relevant zijn.

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
Kinderen en jongeren doorlopen eigen pad			
NPO De baten zijn 2,56 miljoen euro lager doordat het laatste deel van de toegekende NPO middelen gedurende het jaar 2024 overgemaakt zullen worden aan de aanvragers. Omdat de betaling in delen kan plaatsvinden en soms ook voor schooljaren zijn ingecalculeerd, loopt dat door meerdere boekjaren heen.		I	-2.568
Onderwijsachterstandenbeleid De baten zijn lager door o.a. de beschikte subsidies lager zijn vastgesteld in verband met terugbetaalde voorschotten waardoor er onderbesteding ontstaat op de beschikbare middelen. De betreffende middelen die over een langere periode uitgegeven mogen worden zijn geboekt op de balans om ze beschikbaar te houden.		I	-1.879
Bibliotheek Hogere baten i.v.m. het ontvangen bedrag voor Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) dat aan de Bibliotheek is toegekend.		I	330
Overige baten			-98
Toekomstbestendige huisvesting scholen			
Hogere baten door niet begrote bijdrage derden voor tijdelijke huisvesting Internationale School Utrecht		I	2.099
Hogere eenmalige baten Voorschoolse Educatie 2021 en 2022. Het gebruik van de lokalen betreffende Voorschoolse Educatie brengen we in rekening. Door capaciteitsgebrek is dat voorgaande jaren niet gedaan en is hier in de begroting geen rekening mee gehouden.		I	531
Niet begrote baten in rekening gebrachte Voorschoolse Educatie 2023. Het gebruik van de lokalen betreffende Voorschoolse		S	283

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
Educatie brengen we in rekening. Hier is in de begroting geen rekening mee gehouden.			
Overige baten			-31
Totaal baten			**-1.333**

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
Kinderen en jongeren doorlopen eigen pad			
NPO De lasten zijn hoger omdat weliswaar de NPO middelen volledig zijn toegekend, maar de werkelijke uitbetaling soms in delen en termijnen gebeurt waardoor de werkelijke realisatie in de administratie lager uitvalt dan het begrote bedrag. De afwikkeling hiervan is toegelicht bij de toelichting van het verschil bij de baten van de NPO middelen.		I	2.826
Onderwijsachterstandenbeleid Doordat er minder baten zijn gerealiseerd zijn er ook lagere lasten gemaakt in verband met lagere vaststellingen, terugvorderingen en onderbesteding zoals beschreven bij de toelichting van het verschil op de begrote en gerealiseerde baten van Onderwijsachterstandenbeleid.		I	1.923
Leerlingenvervoer De kosten bij leerlingvervoer zijn afhankelijk van het aantal gemaakte ritten. In de Eerste bestuursrapportage 2023 was hier een verwachte overschrijding gemeld en daarom de begroting eenmalig opgehoogd. Uiteindelijk bleken de verwachte extra kosten toch geen werkelijkheid te zijn geworden. Deze toevoeging heeft geresulteerd in dit verschil.		I	804
Voldoende goede onderwijsprofessionals Lagere lasten doordat aanvragers voor deze middelen veel tijdelijke subsidies van het Rijk hebben gekregen die in korte tijd ingezet moeten worden en er minder capaciteit is voor andere ontwikkelingen. Daarnaast staat er onterecht 1 miljoen euro van dit resultaat op boekjaar 2023.		I	2.463
Diverse overige lagere lasten binnen meerdere opgaven		S	244
Toekomstbestendige huisvesting scholen			
Huisvestingsprogramma is er minder besteed dan begroot. Deze bestedingen werden gedekt uit het incidentele voordeel stelpost kapitaallasten.		I	3.715
Hogere uitgaven asbestsanering dan begroot doordat er bij een project meer asbest is aangetroffen dan verwacht.		I	-360

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
Hogere organisatiekosten dan begroot door voorbereiding diverse projecten (inhuur, doorbelasting bedrijfsvoering concern)		I	-477
Door prijsstijgingen vielen de gebouwgebonden kosten hoger uit (nuts, verzekeringen)		I	-300
Overige lasten			-107
Totaal lasten			**10.731**

x € 1.000

Mutatie reserve	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
Onttrekking			
Overige onttrekkingen reserves			-1
Storting			
Hogere storting in de bestemmingsreserve Vaste Activa ter dekking van investeringsprojecten		I	-356
Overige toevoegingen reserves			0
Totaal mutatie reserves			**356**

Risico's

Belangrijkste bestaande strategische risico's

Risico 1: Toenemende personeelstekorten.

- **Stand van zaken risico:**
  - De tekorten in het onderwijs en de kinderopvang blijven een risico voor het realiseren van de doelstellingen.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Met Utrecht Leert zetten we ons blijvend in om de personele tekorten terug te dringen.

Risico 2: Extra druk op personeel door Coronamaatregelen.

- **Stand van zaken risico:**
  - De mentale gezondheid van de leerlingen is een aandachtspunt.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Er is aandacht voor professionele samenwerking tussen alle professionals in en om het onderwijs.

Risico 3: Gebrek aan betaalbare woningen en slechte bereikbaarheid.

- **Stand van zaken risico:**
  - Wonen en parkeren zijn thema's die aandacht vragen voor het binden van (onderwijs)professionals.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Met parkeren wordt gewerkt aan een parkeerproduct onderwijs.

Risico 4: Stijgende bouwkosten en krapte op arbeidsmarkt.

- **Stand van zaken risico:**
  - Dit is nog steeds actueel.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - We werken aan uitbreiding van de personele capaciteit.

Risico 5: Kloof die groter wordt en het effect op de kansen van kinderen.

- **Stand van zaken risico:**
  - Het zorgen dat alle kinderen kunnen meedoen heeft continue onze aandacht.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Er wordt ongelijk ingezet om alle kinderen mee te laten doen.

`

Risico 6: Nadruk op controleren van kwaliteit door cijfers.

- **Stand van zaken risico:**
  - De nadruk ligt landelijk erg op de basisvaardigheden.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - In gesprek met het onderwijs blijven we inzetten op de goede randvoorwaarden., voor basisvaardigheden maar ook voor andere vaardigheden die hiermee samenhang hebben. Onderwijs is meer dan alleen taal en rekenen.

Investeringen

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de investeringen.

Verbonden partijen

Bij het Programma Onderwijs is er geen sprake van verbonden partijen.

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving				
Burgerschap PO	Vredeseducatie	32	0	32
Cultuureducatie (onderwijs)	Kinderen in het basis- en voortgezet onderwijs in contact brengen met een breed aanbod van kunst en cultuur in en rondom de school. De scholen stimuleren om planmatig hun onderwijs cultuureducatie vorm te geven.	2.053	2.054	-1
Ondersteunend personeel primair onderwijs (voorheen conciërges)	Verlaging werkdruk leraren	374	374	0
Ondersteuning peuter bij overgang naar primair onderwijs	Coördinatie van het onderdeel 0-4 jaar binnen zorgplatform en bieden van ambulante begeleiding gericht op een vloeiende overgang van kinderen van voorschoolse voorziening naar het primair (speciaal) onderwijs	491	512	-21
Overgang PO naar VO	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Schoolloopbaan 12-23.	227	204	23
Schoolmaatschappelijk werk PO (subsidietender Buurtteam Jeugd)	Leerlingen ondersteunen bij achterstanden in hun ontwikkeling op school (Buurtteams)	1.400	1.449	-49
Taalschool: taal onderwijs voor nieuwkomers van 4 t/m 12 jaar	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 0-12. Dit door middel van de voorziening de Taalschool waar nieuwkomers (leerlingen in het PO) de Nederlandse taal leren	815	813	2
Talentontwikkeling en combinatiefuncties brede school primair onderwijs	Combinatiefuncties onderwijs, activiteiten brede talentontwikkeling en programma Brede Scholen	1.466	1.558	-92
Transitieregeling Voorschoolse educatie	Het subsidieplafondvoor de transitieregeling voorschoolse educatie	375	375	0
Uitvoering Voorschoolse Educatie	De startpositie van jonge kinderen verbeteren die het risico lopen op een achterstand in (taal)ontwikkeling door middel van o.a. Voorschoolse Educatie.	10.000	9.637	363
Verkeersexamen in de wijken	Resultaat Verkeersveiligheid PO groep 7/8 afsluiten met theoretisch en praktisch examen	32	0	32

Versterken van taal	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 0-12. Dit door middel van de inzet van Vroegschoolse educatie, Professionalisering van professionals op de vroegschool, Ouderbetrokkenheid op de vr	4.159	4.159	0
Uitvoering Voorschoolse Educatie plus	De startpositie van jonge kinderen verbeteren die het risico lopen op een achterstand in (taal)ontwikkeling door middel van de uitvoering van voorschoolse educatie plus	1.338	1.435	-97
Onderwijs Ondersteunende Activiteiten	Kinderen en jongeren kunnen gebruik maken van een samenhangend aanbod van talentontwikkeling, ouderbetrokkenheid en pedagogische aanpak/burgerschap dat door een derde partij in samenwerking met de school wordt aangeboden.	89	0	89
Huisvesting voor uitvoering voorschoolse educatie	Huisvesting voor het uitvoeren van voorschoolse educatie in een voorschoolse educatie lokaal/ruimte. De te bereiken doelgroep is Utrechtse doelgroeppeuters	800	736	64
Onderwijsimpuls voor toekomstbestendig onderwijs	Het geven van een impuls aan de kwaliteit van het onderwijs en het stimuleren van onderwijsinnovatie in Utrecht	1.303	750	553
Utrecht Leert!	Activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen van het plan van aanpak voor het terugdringen van het lerarentekort, Utrecht Leert!	1.000	1.216	-216
Internationale Schakel Klassen (ISK): taal onderwijs voor nieuwkomers (VO) van 12 t/m 18 jaar	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 12-23	97	95	2
Onderwijs ondersteuning talentontwikkeling	Kinderen en jongeren kunnen gebruik maken van een samenhangend aanbod van talentontwikkeling, ouderbetrokkenheid en pedagogische aanpak/burgerschap dat door een derde partij in samenwerking met de school wordt aangeboden.	37	0	37
Bibliotheek Utrecht	De Bibliotheek Utrecht laagdrempelig bereikbaar, toegankelijk en aantrekkelijk houden	16.626	17.177	-551
Combinatiefuncties brede school voortgezet onderwijs	Inzet van een combinatiefunctionaris die zorg draagt voor de organisatie van activiteiten in lijn met de visie Brede School VO, zodat leerlingen deelnemen aan talentontwikkelingsactiviteiten op het gebied van bijv. sport, kunst en cultuur.	0	0	0
Talentontwikkeling voortgezet onderwijs	Activiteiten voor brede talentontwikkeling in het voortgezet onderwijs.	1.239	1.239	0

OPDC De Utrechtse School	Coördinatie van het onderdeel 0-4 jaar binnen zorgplatform en bieden van ambulante begeleiding gericht op een vloeiende overgang van kinderen van voorschoolse voorziening naar het primair (speciaal) onderwijs	654	649	5
Schoolmaatschappelijk werk VO (subsidietender Buurtteam Jeugd)	Leerlingen ondersteunen bij achterstanden in hun ontwikkeling op school (Buurtteams)	944	977	-33
VSV Regionaal	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	880	829	51
VSV stad inclusief loopbaanoriëntatie PO-VO en overgang VO-MBO	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	320	311	9
Sterk MBO Utrecht	Het realiseren van de ambitie om het Utrechtse MBO te versterken	461	437	24
Burgerschap VO	Vredeseducatie en Homo-emancipatie LHTB	17	0	17
Versterken van taal: Brede school Academie (BSA)	De subsidie is tijdelijk beschikbaar voor 2021 en 2022 met als doel het borgen van activiteiten voor hogere taalprestaties en bredere maatschappelijke ontwikkeling in het onderwijsaanbod. Voor leerlingen met een taalachterstand en talentvolle leerlin	244	244	0
NPOnderwijs	Nationaal Programma Onderwijs	2.991	2.971	20
Onderwijs Achterstanden Beleid	Onderwijs Achterstanden Beleid	1.100	1.100	0
Totaal doelstelling 1		51.564	51.301	263
Totaal Onderwijs		**51.564**	**51.301**	**263**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Beleidsnota's

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Raadsvoorstel Utrechtse Onderwijs agenda	Niet vastgesteld	
Technische aanpassingen verordening onderwijshuisvesting	16-5-2023	Besproken in commissie VOWE 20 april
Nota van uitgangspunten passende kinderopvang	9-3-2023	

Ondersteuning op maat

Portefeuillehouder(s):
Dennis de Vries, Rachel Streefland en Linda Voortman

Ambitie:
In Utrecht vinden we het belangrijk dat iedereen zo gezond, veilig en zelfstandig mogelijk kan wonen en leven, een sociaal netwerk heeft en zich daarbij maximaal kan ontwikkelen.

Wanneer dit (even) niet vanzelfsprekend is, kan iemand rekenen op zorg en ondersteuning die zo dichtbij mogelijk in de buurt wordt geboden passend bij de behoeften van die inwoner.

Wat hebben we bereikt?

Doelstelling 1: De buurtteams jeugd en gezin ondersteunen jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben, zodat zij gezond en veilig kunnen opgroeien

De buurtteams bieden tijdig passende ondersteuning aan jeugdigen en ouders bij vragen en problemen op alle leefgebieden. Samen met de jeugdige en het gezin onderzoekt de gezinswerker wat nodig is om, bij voorkeur weer zelfstandig, verder te kunnen. De gezinswerker betrekt indien nodig hierbij (of wordt betrokken door) het netwerk van het gezin of andere organisaties zoals de school, huisarts, sociale basis of specialistische jeugdhulp.

Wat hebben we bereikt in 2023?

- Onder de effectindicatoren zijn de ontwikkelingen in 2023 van het bereik, de beschikbaarheid en de kwaliteit van de buurtteams jeugd en gezin opgenomen
- Eind 2023 was er bij ruim 90% van de huisartspraktijken een gezinswerker in de praktijk is of een andere vorm van samenwerking met het buurtteam.

Doelstelling 2: Aanbieders van specialistische jeugdhulp bieden specialistische zorg en ondersteuning dichtbij en op maat, zodat jeugdigen gezond, veilig en zoveel mogelijk in een gezin kunnen opgroeien

KOOS en Spoor030 organiseren de specialistische jeugdhulp voor jeugdigen en ouders zoveel mogelijk in de eigen buurt. Dit is een belangrijke en concrete stap in de ambitie om de zorg voor jeugd eenvoudiger te organiseren. Zo kunnen zij aansluiten bij de leefwereld van de gezinnen en samenwerken met bijvoorbeeld school, buurtteam jeugd en gezin, huisarts, jongerenwerk of sportclub. Door hun specialistische expertise werken zij aanvullend op de inzet van deze partners. Ook leveren zij een belangrijke bijdrage aan het streven om zoveel mogelijk kinderen zo thuis mogelijk te laten opgroeien: de thuissituatie versterken of als thuis wonen echt niet meer kan in een gezinsgerichte vorm van opvang zoals pleegzorg. Als er zeer specialistische jeugdhulp nodig is, dan kan Yeph dit aanvullend op de hulp die al in het gezin aanwezig is, bieden.

Wat hebben we bereikt in 2023?

- Onder de effectindicatoren zijn de ontwikkelingen in 2023 van het bereik, de beschikbaarheid en de kwaliteit van de specialistische jeugdhulp opgenomen.

Doelstelling 3: Jeugdbescherming ondersteunt gezinnen als veilig opgroeien en ontwikkelen van jeugdigen wordt bedreigd en vrijwillige hulpverlening niet toereikend is

Een ondertoezichtstelling duurt bij voorkeur zo kort als mogelijk, jeugdigen en hun ouders krijgen tijdig passende hulp en jeugdigen blijven zoveel mogelijk thuis wonen. De hulpverlening in het gedwongen

kader wordt uitgevoerd in samenhang met het netwerk van het gezin en met andere (al ingezette) hulpverlening die betrokken is bij het gezin.

Wat hebben we bereikt in 2023?

- Samen Veilig Midden Nederland (SVMN) biedt met Lokalis, KOOS/Spoor030 en Yeph in de meeste situaties passende en tijdige hulp aan jeugdigen die een jeugdbeschermings- of jeugdreclasseringsmaatregel hebben. We werkten met een doorbraaklijst waar jeugdigen op staan die langer dan 3 maanden op hulp wachten. Het aantal jeugdigen in Utrecht dat op deze lijst komt is beperkt en varieert maandelijks van 0 tot 5.
- In Overvecht en Leidsche Rijn benutten buurtteams en Expertiseteams Veiligheid Utrecht (EVU) elkaars expertise, waardoor ze vaker hulp en ondersteuning in een vrijwillig kader konden bieden, en daarmee ondertoezichtstellingen van jeugdigen of escalatie van crises zijn voorkomen en ondertoezichtstellingen eerder konden worden beëindigd.

Doelstelling 4: Utrechters krijgen hulp bij het vinden van een passende oplossing bij hun (zorg)vraag binnen de sociale basiszorg

De buurtteams sociaal bieden alle inwoners met een hulpvraag begeleiding en ondersteuning en indien nodig zorgen zij voor een passende oplossing in de sociale basis of aanvullende zorg. U Centraal biedt (wijkgerichte) informatievoorziening, geeft advies op sociaal juridisch gebied en helpt inwoners vanuit een neutrale positie bij het regelen van zorg of ondersteuning.

Wat hebben we bereikt in 2023?

- De buurtteams sociaal hebben laagdrempelige basiszorg verleend aan kwetsbare inwoners en gezorgd voor passende oplossingen binnen de sociale basis en aanvullende zorg.
- U Centraal heeft sociaal juridisch advies geleverd aan inwoners van Utrecht en hen vanuit een neutrale positie geholpen bij het regelen van zorg en ondersteuning.

Doelstelling 5: Utrechters krijgen de aanvullende zorg en ondersteuning passend bij hun (zorg)vraag zodat zij mee kunnen doen

De problematiek van een hulpvrager kan zo zwaar en/of de mogelijkheden van eigen kracht en eigen netwerk zo beperkt zijn, of de ondersteuningsvraag is dermate complex, specifiek of intensief dat er specialistische kennis of meer zorg nodig is dan de basiszorg kan bieden. Voor deze mensen is er een vangnet in de vorm van de aanvullende zorg. Het buurtteam is de toegang tot de aanvullende zorg en bepaalt met de zorgvrager met welk doel deze zorg wordt ingezet. De vormen van aanvullende zorg zijn hulp bij het huishouden, individuele en thuisbegeleiding, arbeidsmatige activering, dagbegeleiding en tijdelijk verblijf. Daarnaast komen inwoners in aanmerking voor woningaanpassingen, hulpmiddelen en vervoer om hun zelfstandigheid te bevorderen.

Wat hebben we bereikt in 2023?

- Het uitvoeringsprogramma "Thuis in je wijk" is ontwikkeld en vanaf september in uitvoering in 4 wijken: Overvecht, Noordwest, Kanaleneiland en Leidsche Rijn..
- Er is een succesvolle aanpak gestart in Lunetten met een gemeenschappelijke triage van in en uitstromende cliënten. Buurtteam, aanvullende zorg en basiszorg kijken gezamenlijk naar de zorgvraag van de cliënt en kijken wie welke bijdrage kan leveren om de vragen van de cliënt zo goed mogelijk in te vullen, waar mogelijk met hulp van het netwerk. Deze aanpak breiden we in 2024 verder uit naar de Thuis in je wijk wijken.
- Er zijn vanuit het Integraal Zorgakkoord een regiobeeld en regioplannen opgesteld met partners in de stad en in de regio. In Utrecht stad gaat het om regioplannen rondom de samenwerking eerstelijns-sociaal domein, mentale gezondheid en gezond ouder worden.

Doelstelling 6: Inwoners in de regio Utrecht die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn, krijgen (24-uurs) begeleiding gericht op herstel en activering, thuis of in een woonvoorziening

Deze doelstelling richt zich op de activiteiten die wij als centrumgemeente uitvoeren voor de regiogemeenten in U16-verband. Het gaat daarbij om:

Maatschappelijke Opvang: het streven is dat iedereen die in de stad of de regio Utrecht woont een eigen woonplek heeft. Door (woon) problemen tijdig te signaleren, willen we voorkomen dat mensen dakloos raken. Als iemand toch dakloos raakt en het hen op eigen kracht niet lukt om te zorgen voor een dak boven het hoofd, bieden we snel tijdelijke opvang met hulpverlening, met als inzet dat betrokkene weer zo snel mogelijk een eigen woon-of verblijfsplek heeft. Als inwoners ondersteuning nodig hebben bij zelfstandig wonen,wordt passende (aanvullende) zorg ingezet.

Beschermd Wonen: het streven is dat mensen in de U16 regio zo veel als mogelijk zelfstandig thuis wonen met passende ondersteuning op de verschillende leefgebieden. Hiervoor moet er in alle gemeenten in de U16 een stevige lokale sociale basis zijn. Om deze beweging te versterken zetten we in op de beweging naar beschermd thuis, waarbij inwoners zelfstandig kunnen wonen en er 24 uurs ondersteuning mogelijk is. Voor de inwoners die zwaardere zorg nodig hebben zijn er verblijfsplekken beschermd wonen.

Zorg en Veiligheid: We zetten in op het terugdringen huiselijk geweld en kindermishandeling. We beperken de schade van geweld en zetten ons in om de cirkel van geweld en de overdracht van generatie op generatie duurzaam te doorbreken. Inwoners die door hun aandoening of beperking (mogelijk) overlast of gevaarlijke situaties veroorzaken, voor zichzelf of anderen, bieden wij passende zorg, ondersteuning en opvang met een integrale aanpak door zorg- en veiligheidspartners.

Wat hebben we bereikt in 2023?

Maatschappelijke Opvang:

- In 2023 namen vanuit herkomstgemeente Utrecht in totaal 150 cliënten deel aan Living Lab Eerst een Thuis. Hiervan zijn 47 cliënten gedurende het jaar nieuw ingestroomd en 44 cliënten uitgestroomd. In 2023 zijn afspraken gemaakt over de realisatie van Eerst een Thuis-woonprojecten van de Tussenvoorziening (39 woningen) en Kwintes (10 woningen) voor cliënten uit de U16-gemeenten, waarvoor Living Lab-middelen (‘Blokhuis-middelen’) zijn ingezet.
- Het project Activering in de opvang is succesvol uitgebreid naar meerdere locaties, waardoor cliënten op de opvanglocaties NoiZ, Biltstraat en Het Jansveld worden gemotiveerd tot en begeleid naar zinvolle daginvulling.
- Het onderzoek naar het 10 puntenplan voorkomen herhaalde dakloosheid is afgerond.
- Met partners en belangenbehartigers hebben we een intensief proces doorlopen om tot maatregelen te komen voor de druk in de opvang. Met de uitkomsten van dit proces zijn we tot een nieuwe beleidsnota gekomen en is er een actieagenda geformuleerd.
- Het proces om met de regio te komen tot een regionaal plan dakloosheid is gestart.

Beschermd Wonen:

- Het Regioplan U16 beschermd wonen 2023-2028 is in het voorjaar van 2023 vastgesteld. Met de afspraken in het Regioplan en de begroting 2023 is alle gemeenten in de U16 verder gewerkt om een passend niveau van lokale voorzieningen te realiseren.
- In 2023 hebben we een regionale monitor Beschermd Wonen ontwikkeld, om als gemeenten in de U16 gezamenlijk beter te kunnen sturen op het bereiken van de doelen in het Regioplan.

- Door binnen de U16-samenwerking meer te sturen op de plaatsingsinspanningen is in 2023 het aantal plaatsingen in de regio gestegen.
- Er zijn in 2023 6 plekken Prikkelarme opvang extra gerealiseerd.

Zorg en Veiligheid:
- De alliantie ‘financieel veilig ouder worden’ is opgericht en heeft een jaarplan opgesteld.

Doelstelling 7: Nieuwkomers weten zich welkom en thuis in Utrecht en kunnen zich maximaal ontwikkelen en ontplooien voor hun toekomst in Utrecht of ergens anders

De doelstelling is afhankelijk van de verblijfstatus van de nieuwkomer:
- We dragen evenredig bij aan asielopvang en zorgen voor veilige en menswaardige opvang voor vluchtelingen. Door het Plan Einstein concept kunnen zij vanaf dag één werken aan hun persoonlijke ontwikkeling.
- We bieden ongedocumenteerden opvang en begeleiding in de Landelijke Vreemdelingenvoorziening volgens de Utrechtse werkwijze. We willen illegaliteit voorkomen en verminderen door in te zetten op legaliseren van verblijf, doormigratie óf op terugkeer.
- We doen meer dan de wet inburgering vraagt zodat asielmigranten en gezinsmigranten sneller en beter hun weg weten en mee kunnen doen in Utrecht.

Wat hebben we bereikt in 2023?
- We dragen evenredig bij aan asielopvang en hebben ervoor gezorgd dat bij alle nieuwe en tijdelijke locaties het Plan Einstein concept wordt toegepast.
- We bereiken met de Utrechtse Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) goede resultaten, we hebben ten opzichte van andere LVV meer bestendige oplossingen en minder verlies aan de illegaliteit (raadsbrief 21 maart 2023). Ook hebben we gedurende het hele jaar extra nachtopvangplekken gerealiseerd voor kwetsbare EU-arbeidsmigranten extra opvangplekken gerealiseerd voor kwetsbare EU-arbeidsmigranten.
- We hebben in 2023 onze aanpak op inburgering verder ontwikkeld en geïmplementeerd. We zien dat we op vele fronten een vernieuwende aanpak hebben weten te realiseren. De basis is op orde en we hebben geen achterstanden in het begeleiden van inburgeringsplichtigen. Zie de voortgangsrapportage van november 2023.
- We hebben conform landelijke opdracht voldoende opvangplekken met sociaal beheer, toegang tot zorg, ondersteuning en onderwijs georganiseerd voor Oekraïense vluchtelingen (zie raadsbrief van 28 november).

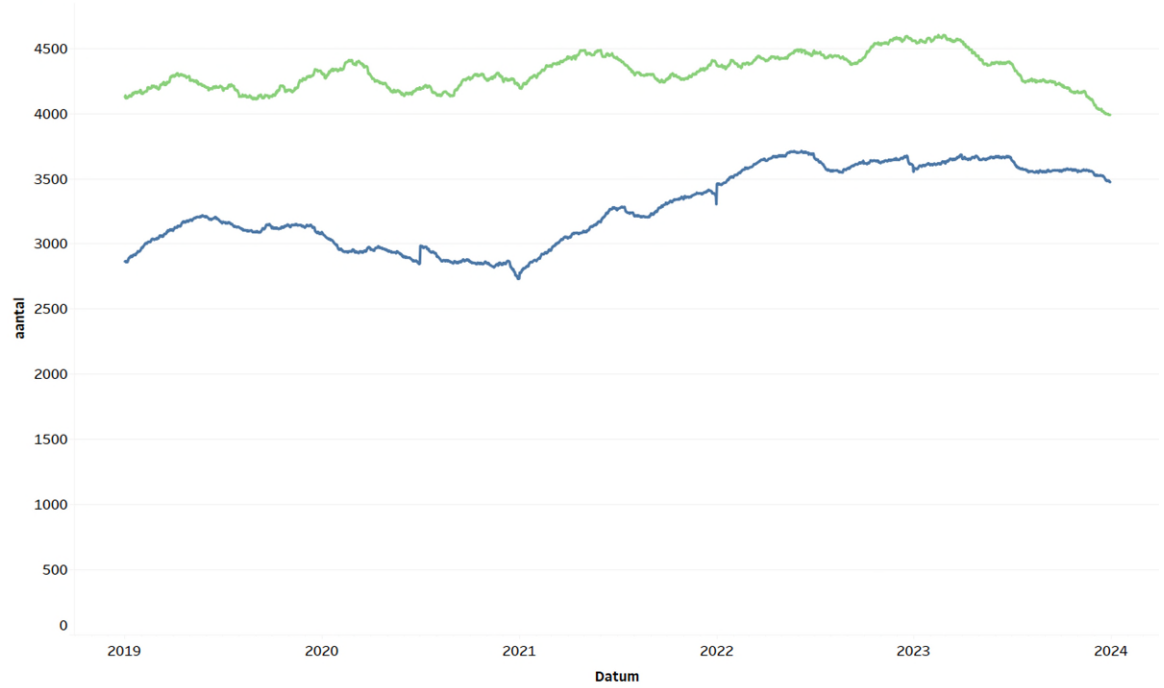
Effectindicatoren
Jeugd

Data over bereik, beschikbaarheid en kwaliteit laten ontwikkelingen zien en geven handvatten om onze schaarse middelen effectiever in te zetten en tijdig bij te sturen.

Bereik
Onderstaande grafieken tonen het aantal jeugdigen en gezinnen dat de afgelopen jaren instroomde en uitstroomde en in zorg was. Onze partners zetten zich in om de jeugdigen en gezinnen te bereiken die daadwerkelijk hulp en ondersteuning nodig hebben. We zijn ons ervan bewust dat dit niet in onderstaande grafieken staat. Samen met onze partners duiden we daarom deze data samen met kwalitatieve informatie. De grafieken zijn voorzien van een korte toelichting.

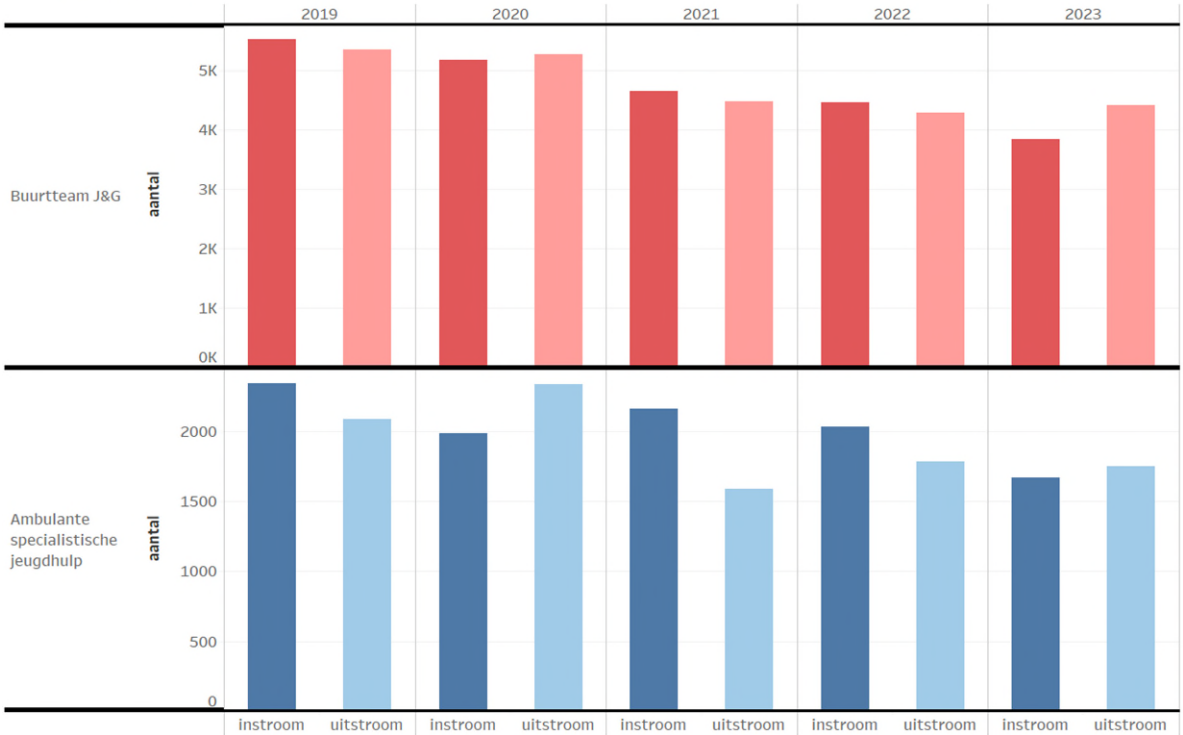
Basishulp buurtteams jeugd en gezin en ambulante specialistische jeugdhulp KOOS en Spoor030

Standen per dag

Omschrijving
Ambulante specialistische jeugdhulp
Buurtteam J&G

In- en uitstroom per jaar

Omschrijving, stroom
Ambulante specialistische jeugdhulp, instroom
Ambulante specialistische jeugdhulp, uitstroom
Buurtteam J&G, instroom
Buurtteam J&G, uitstroom

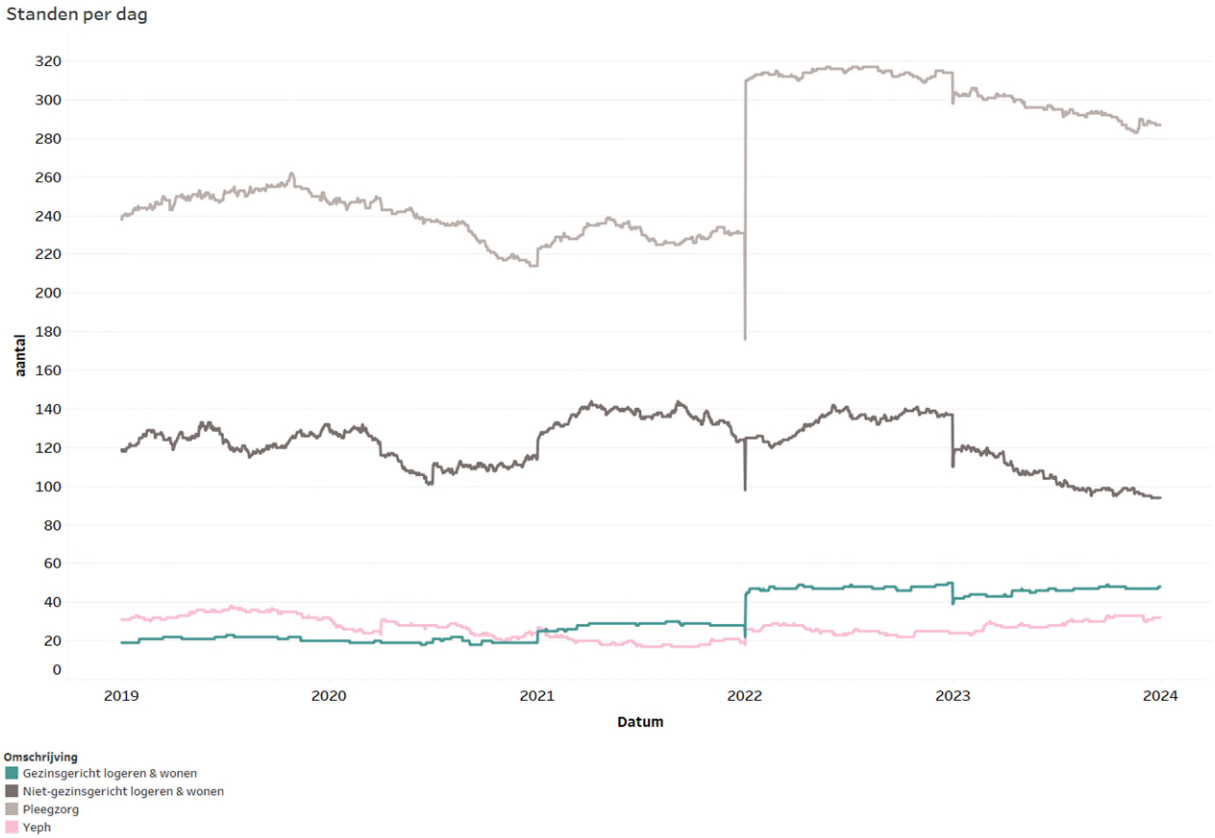
Omschrijving:

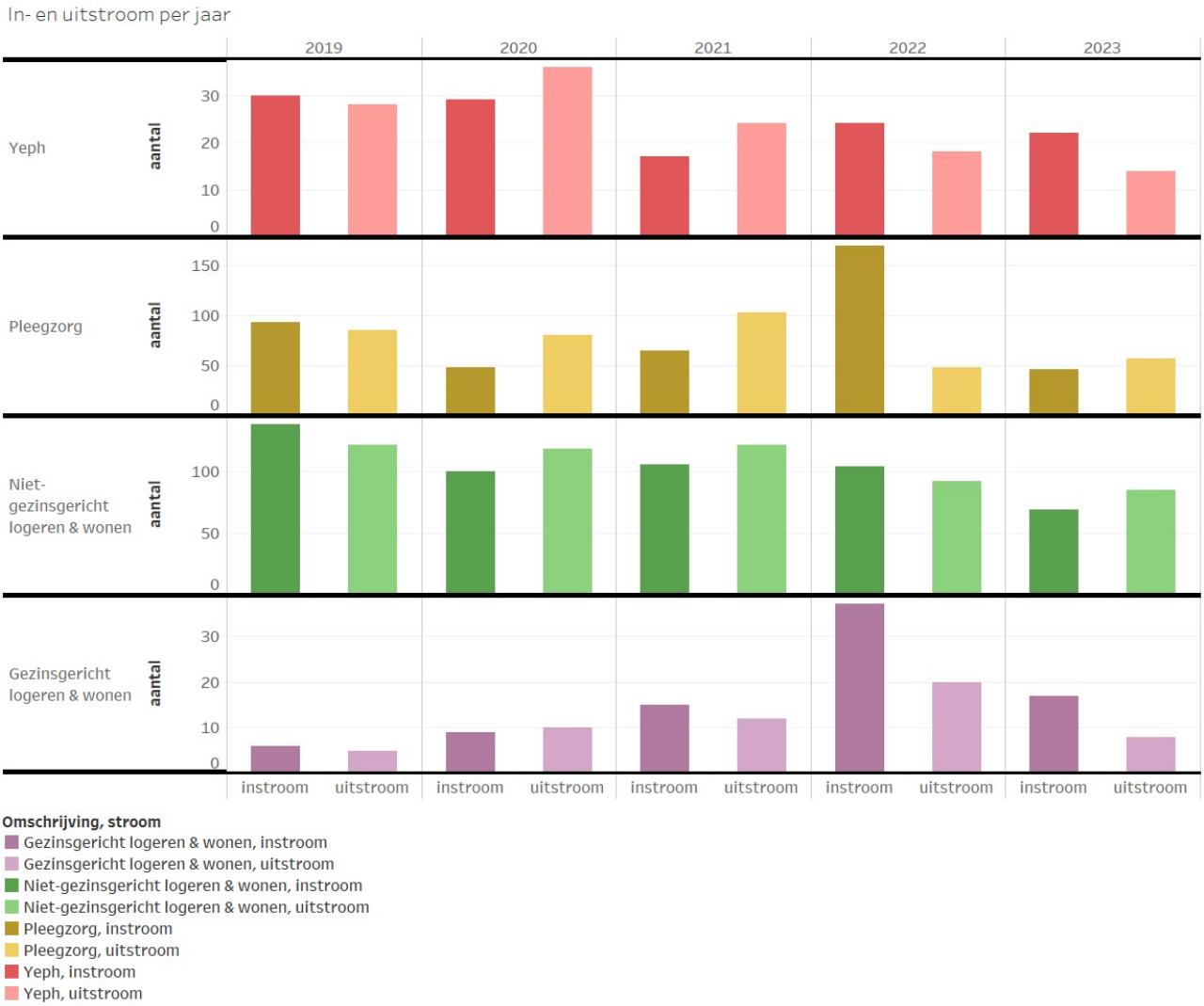
- De 1e grafiek toont per dag in 2019-2023 het aantal jongeren/gezinnen dat hulp en ondersteuning van de buurtteams jeugd en gezin kreeg en het aantal jeugdigen dat ambulante specialistische jeugdhulp van KOOS of Spoor030 kreeg.
- De 2e grafiek laat zien hoeveel jongeren/gezinnen per jaar in 2019-2023 in- en uitstroomden bij de buurtteams en hoeveel jeugdigen in 2019-2023 in- en uitstroomden bij ambulante specialistische jeugdhulp van KOOS of Spoor030. De schaal is per grafiek gebaseerd op het aantal jeugdigen/gezinnen in de betreffende zorgvorm en verschilt dus per grafiek.

Duiding:

- Het aantal gezinnen in begeleiding bij de buurtteams jeugd en gezin is in 2023 gedaald. De instroom is in 2023 lager dan voorgaande jaren, de uitstroom was in 2023 hoger dan de instroom. Vragen zijn sneller op de goede plek belegd door een betere triage. Daarnaast is een deel te verklaren door een terugloop in formatie, hoger langdurig verzuim, toename van openstaande vacatures en de tijd die nodig is om nieuwe gezinswerkers volledig inzetbaar te hebben.
- Het aantal jeugdigen met ambulante specialistische jeugdhulp is van medio 2023 t/m Q4 2023 stabiel. In 2023 is de uitstroom iets hoger dan de instroom, de instroom was minder dan voorgaande jaren, wat duidt op een langere trajectduur in 2023.
- Vergeleken met andere gemeenten zijn er in Utrecht relatief minder jeugdigen die ambulante specialistische jeugdhulp krijgen en worden meer Utrechtse gezinnen geholpen door de buurtteams. Hierbij speelt mee dat in een deel van de andere gemeenten buurtteams geen of nauwelijks zelf jeugdhulp bieden en vooral de toegang tot jeugdhulp zijn.

Pleegzorg, gezinsgericht en niet-gezinsgericht logeren en wonen, Yeph

Omschrijving:

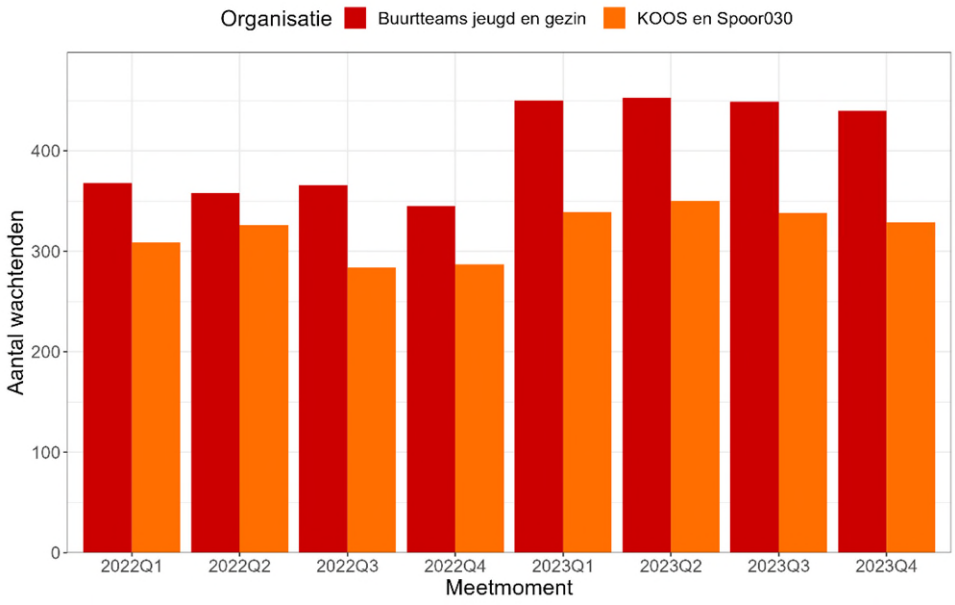
- De 1e grafiek toont per dag in 2019-2023 het aantal jeugdigen dat in zorg was bij Yeph, of in pleegzorg, gezinsgericht logeren & wonen of niet-gezinsgericht logeren & wonen verbleef.
- In de 2e grafiek staat het aantal jeugdigen dat per jaar in 2019-2023 in- en uitstroomde bij Yeph of in pleegzorg, gezinsgericht logeren & wonen of niet-gezinsgericht logeren & wonen verbleef. De schaal is per grafiek gebaseerd op het aantal jeugdigen in de betreffende zorgvorm en verschilt dus per grafiek.

Duiding:

- In vergelijking met het aantal jeugdigen in zorg bij de buurtteams en ambulante specialistische jeugdhulp zijn de aantallen in deze grafieken relatief klein. Dit maakt dat de stijging/daling van de staven soms zijn gebaseerd op een relatief klein aantal jeugdigen.
- In 2022 zijn hoge instroomcijfers te zien. Dit is een administratieve wijziging als gevolg van het woonplaatsbeginsel.
- Bij Yeph zien we dat de uitstroom achterblijft op de instroom. Dit is een effect van de wijziging van het woonplaatsbeginsel: het betreft jeugdigen die voor 2022 niet onder de verantwoordelijkheid van gemeente Utrecht vielen en die naar verwachting lang in zorg blijven. Door de lange trajecten zien we dat het aantal verblijfsdagen toeneemt (10.884 in 2023 en 8.917 in 2022). We zien geen aanleiding om te veronderstellen dat de transformatie

stokt en verwachten dat het effect van de wijziging van het woonplaatsbeginsel richting 2026 stabiliseert.
- De daling van het aantal jeugdigen in pleegzorg heeft in 2023 doorgezet.
- Het aantal jeugdigen in niet-gezinsgericht logeren en wonen is 2023 gedaald, het aantal jeugdigen in gezinsgericht logeren en wonen is stabiel gebleven.

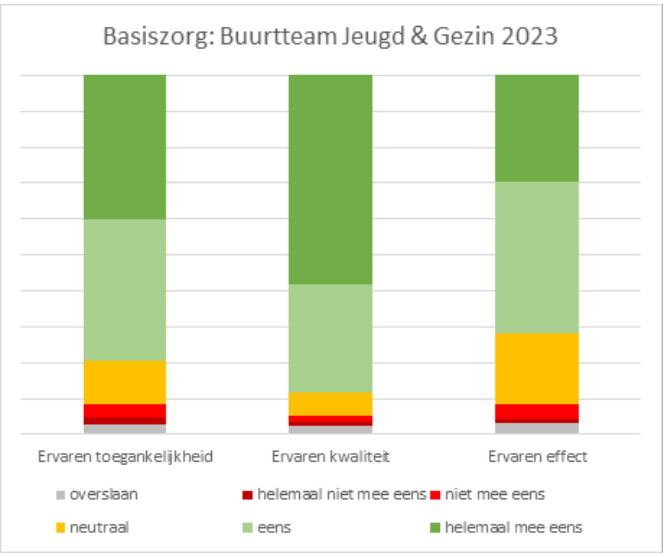
Beschikbaarheid

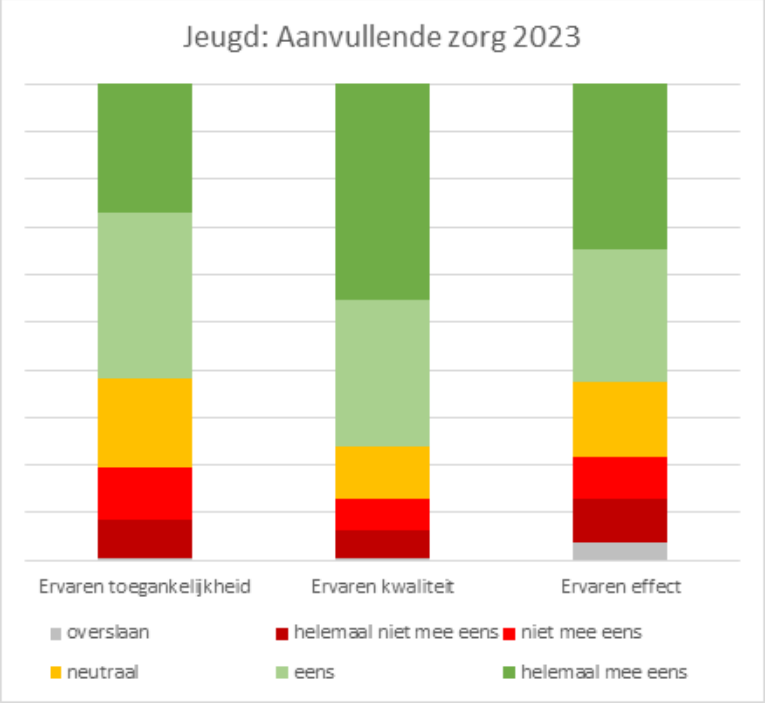
Toelichting:
- Deze grafiek laat het aantal wachtenden per kwartaal in 2022 en 2023 bij buurtteams jeugd en gezin, KOOS Utrecht en Spoor030 zien. Dit zijn de jeugdigen en gezinnen die nog geen (specialistische) jeugdhulp krijgen.
- KOOS, Spoor030 en buurtteams bekeken samen met jeugdigen en gezinnen die wachtten of (tijdelijk) andere hulp (zoals buurtteams, sociale basis, eHealth) ingezet kon worden om de situatie deels te verlichten.
- Buurtteam jeugd en gezin, KOOS en Spoor030 pakten spoedeisende vragen (zoals veilig thuis-meldingen, ernstige somberheid, eetstoornissen, schooluitval, suïcidaliteit, jonge kind) altijd direct op.
- Aantal wachtenden bij de buurtteams is gestegen in 2023. Dit is vooral veroorzaakt door een scherpere wijze van registeren en ook door een terugloop in formatie, toename van vacatures en en de tijd die nodig is om nieuwe gezinswerkers volledig inzetbaar te hebben.
- Ook bij KOOS en Spoor030 is een toename in het aantal wachtenden te zien. Dit komt onder ander doordat er minder in- en uitstroom van cliënten mogelijk was en dat komt weer voort uit meer intensieve zorg voor de huidige cliënten.

Bij de prestatiedoelstellingen is te lezen wat de buurtteams, KOOS en Spoor030 samen met andere partners deden om tijdig passende ondersteuning en hulp te bieden.

Kwaliteit

- Over 2023 zijn er bij buurtteam jeugd en gezin 480 vragenlijsten ingevuld. In verband met het verkleinen van het risico op herleidbaarheid, is er een grens van minimaal 10 ingevulde enquêtes nodig, per vragenlijst en locatie, om resultaten te tonen. Hierdoor zijn er nu 349 vragenlijsten inzichtelijk. Dit is een relatief klein aantal van de gezinnen die hulp krijgt.
- De figuur toont een optelsom van verschillende stellingen onder de noemers ‘ervaren toegankelijkheid’, ‘ervaren kwaliteit’ en ‘ervaren effect’.
- Op alle drie de onderdelen zien we een overwegend positief beeld. Meer respondenten antwoorden neutraal op vragen die gaan over het effect en de toegankelijkheid van de verkregen hulp of ondersteuning. Ten opzichte van 2022 lijken er geen grote veranderingen te zijn in de resultaten.
- Ruim 220 respondenten hebben aangegeven wat ze goed vinden gaan en wat er beter kan.

- Over 2023 zijn er voor Jeugd – aanvullende zorg verspreid over 2 aanbieders 111 vragenlijsten ingevuld. In verband met het verkleinen van het risico op herleidbaarheid, is er een grens van minimaal 10 ingevulde enquêtes nodig, per vragenlijst en locatie, om resultaten te tonen. Hierdoor zijn er nu 60 vragenlijsten inzichtelijk. Dit is een relatief klein aantal van de jeugdigen die zorg krijgt.
- De figuur toont een optelsom van verschillende stellingen onder de noemers ‘ervaren toegankelijkheid’, ‘ervaren kwaliteit’ en ‘ervaren effect’.
- Op het onderdeel ervaren kwaliteit is een overwegend positief beeld te zien. Op de onderdelen ervaren toegankelijkheid en effect is het beeld iets wisselender: de meerderheid is positief, een groter aandeel respondenten geeft ‘neutraal’ aan. Dit kan komen doordat er op verschillende momenten is uitgevraagd, variërend van vlak na aanvang van de zorg tot na afsluiting van zorg. Ook is het aandeel dat het ‘(helemaal) niet eens’ is met de stellingen hoger bij ervaren toegankelijkheid en effect dan kwaliteit. Ten opzichte van 2022 is het aandeel ‘(helemaal) niet eens’ toegenomen op alle drie de onderdelen.
- Ruim 50 respondenten hebben aangegeven wat ze goed vinden gaan en wat er beter kan.

Wmo

Bereik

Onderstaande grafieken en tabellen tonen het aantal inwoners dat gebruikmaakt van de verschillende vormen van zorg en ondersteuning. De cijfers zijn voorzien van een korte omschrijving en duiding.

Basiszorg door Buurtteam Sociaal

	2021	2022	2023
Aantal unieke klanten op basis van lopende casussen	11.289	10.953	10.351
Aantal lopende casussen	11.654	12.213	11.939
Aantal nieuw gestarte casussen	5.457	6.325	7.068

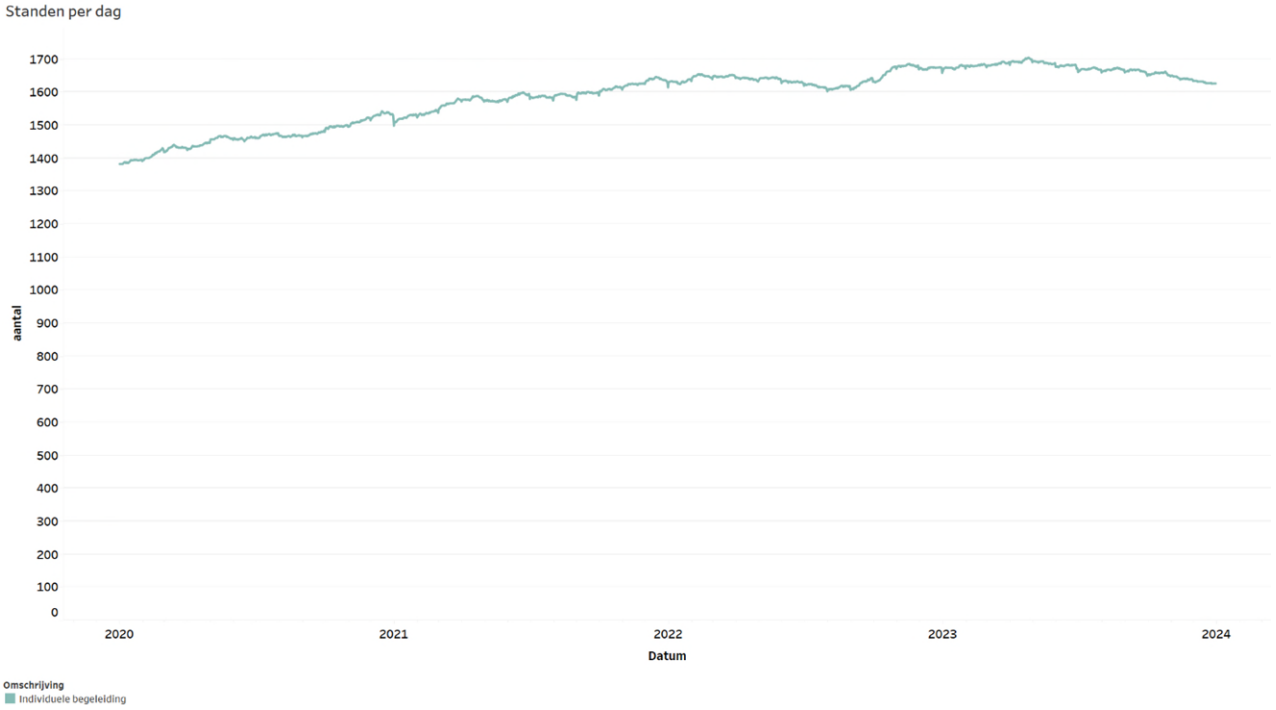
Omschrijving:

- In 2023 zien wij dat het aantal unieke klanten op jaarbasis iets is afgenomen ten opzichte van 2022, ook het aantal lopende casussen is iets gedaald.

Duiding:

- De daling op jaarbasis is het gevolg van een administratieve opschoning die begin 2023 heeft plaatsgevonden. Hierbij is getoetst bij hoeveel actieve dossiers er nog inzet was van het buurtteam naast de maatwerkvoorziening dossiers. Waar geen actieve inzet meer was van het buurtteam is het dossier afgesloten.
- Het is onverminderd druk bij het buurtteam, dit is te zien aan de instroom, die is met 11,7% gestegen. Deze stijging is wel minder hoog dan van 2021 naar 2022.
- Naast de ondersteuningstrajecten werden er in 2023 ook 2.326 nieuwe aanvragen voor hulp bij het huishouden (HbH) door het buurtteam opgepakt.

Individuele begeleiding

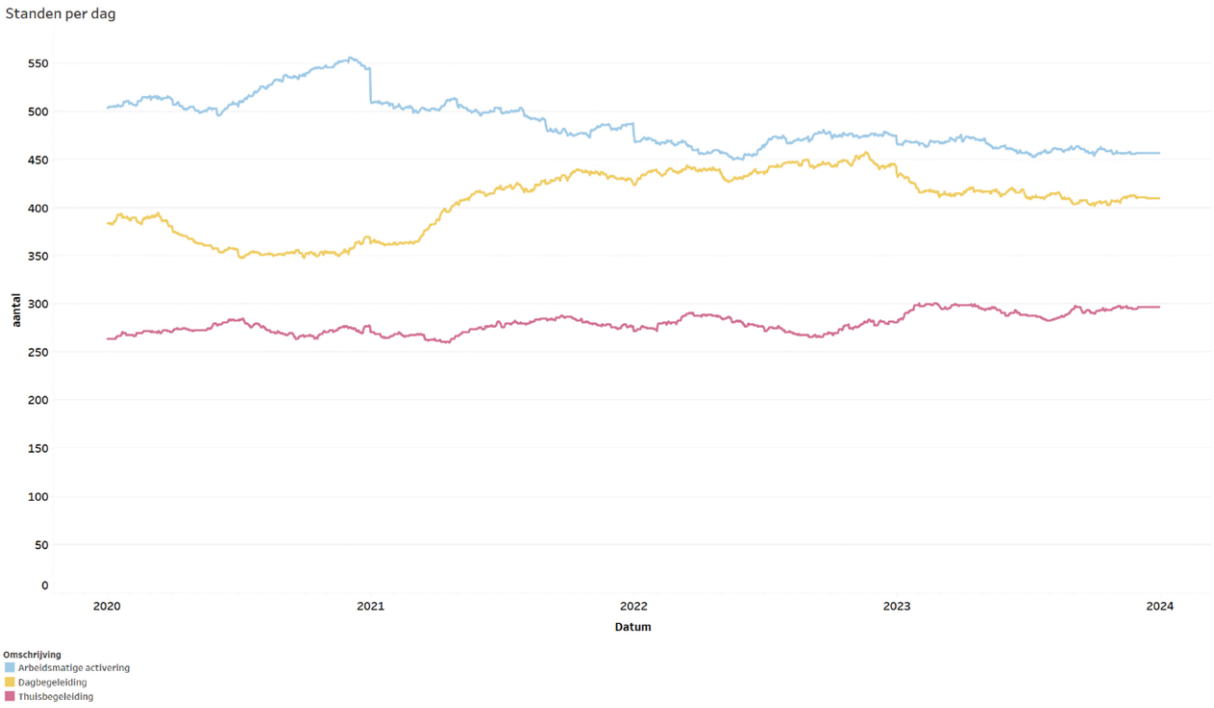
Omschrijving:

- Deze grafiek toont het aantal lopende casussen Individuele begeleiding tot en met 2023.

Duiding:

- In de grafiek is de afgelopen jaren een stijging zichtbaar in de vraag naar Individuele Begeleiding. In 2023 is het gebruik van Individuele Begeleiding gestabiliseerd. De wachttijd is het afgelopen jaar ook toegenomen waardoor we kunnen stellen dat de vraag naar Individuele Begeleiding blijft stijgen.

Wmo overig ambulant maatwerk

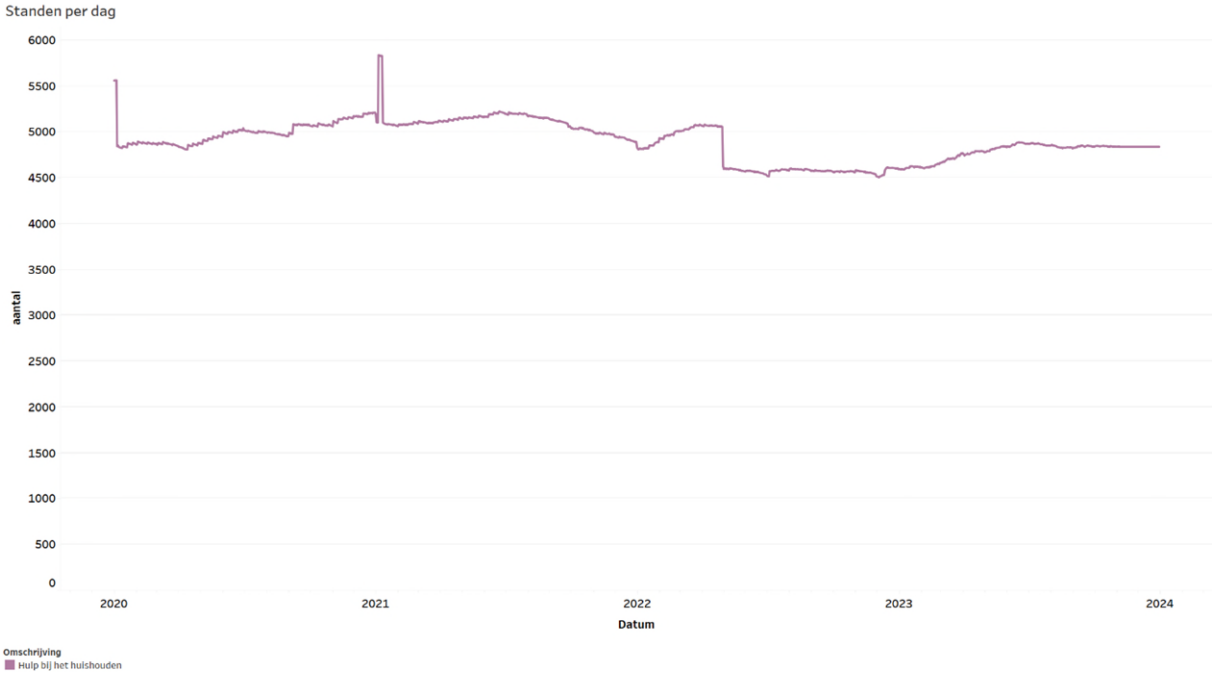
Omschrijving:

- Deze grafiek toont het aantal inwoners dat gebruik maakt van Arbeidsmatige activering, Dagbegeleiding of Thuisbegeleiding.

Duiding:

- Bij Dagbegeleiding is de trend redelijk stabiel. In de grafiek is een dipje zichtbaar tijdens corona toen het gebruik daalde. De verwachting is dat de vraag zal stijgen als gevolg van de vergrijzing, deze ontwikkeling is in 2023 dit jaar nog niet zichtbaar.
- Het gebruik van Thuisbegeleiding is stabiel gebleven in 2023. De vraag naar Thuisbegeleiding is nog wel hoog, dit is ook terug te zien in de lange wachttijd. Door personeelstekorten is het in 2023 nog onvoldoende gelukt de wachtlijsten terug te dringen
- Arbeidsmatige activering is in 2023 redelijk stabiel gebleven. Belangrijk om te vermelden hierbij is dat een deel van de cliënten van beschermd wonen arbeidsmatige activering ontvangt vanuit hun beschermd wonen-aanbieder en dat dit ook vanuit beschermd wonen wordt gefinancierd. Deze cliënten zijn niet in deze grafiek opgenomen, omdat dit activeringsaanbod niet apart wordt geregistreerd

Hulp bij het Huishouden

Omschrijving:

- Deze grafiek toont het aantal inwoners dat hulp bij huishouden ontvangt.

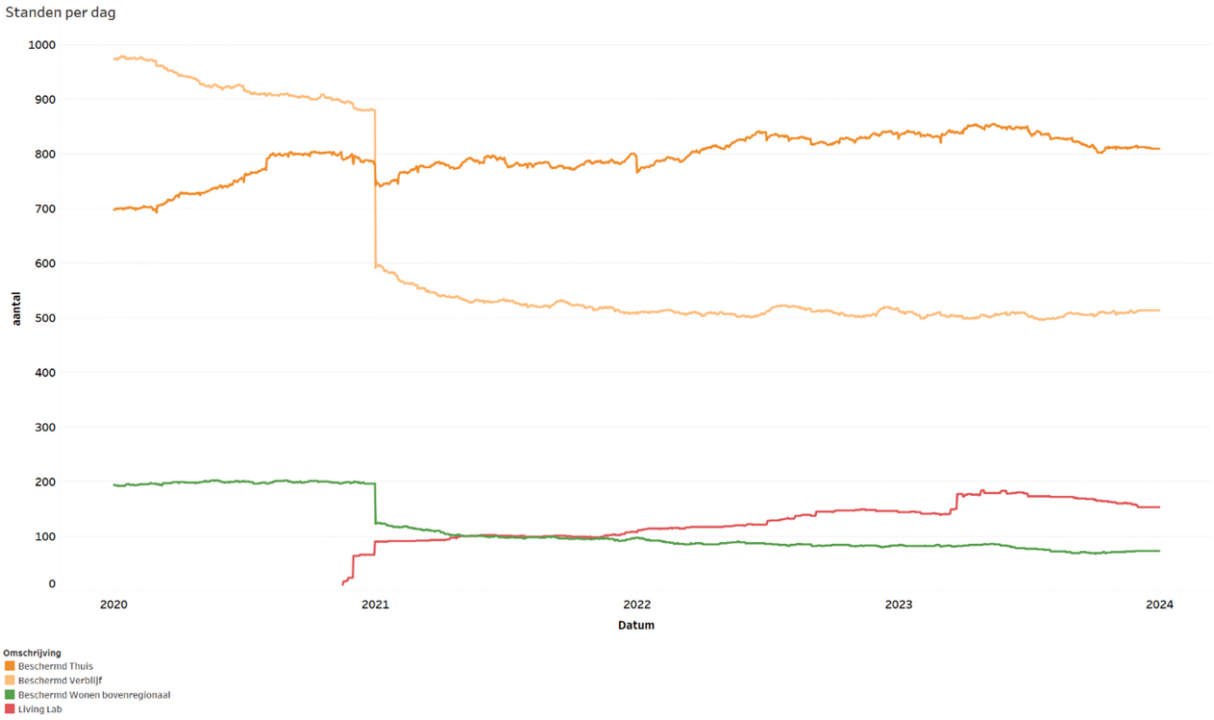
Duiding:

- In 2023 is het aantal inwoners dat hulp bij huishouden ontvangt toegenomen, dit is te verklaren doordat meer cliënten van de wachtlijst konden instromen in de hulp bij huishouden.
- De wachtlijsten zijn in 2023 afgenomen, maar nog niet opgelost. In gebied zuid is nog sprake van een wachtlijst en een wachttijd. In gebied noord is de wachtlijst in 2023 opgelost.
- We verwachten dat de vraag naar hulp bij huishouden zal stijgen door de vergrijzing en doordat meer mensen langer thuis blijven wonen. Deze ontwikkeling is in 2023 nog niet zichtbaar.

Hulpmiddelen en vervoer
De omvang van de vraag naar hulpmiddelen is onveranderd ten opzichte van voorgaande jaren. Wel zien we lichte verschuivingen in het soort voorzieningen waaraan behoefte is. Er is een grotere vraag naar elektrisch ondersteunde en complexe hulpmiddelen, terwijl de vraag naar eenvoudige handbewogen hulpmiddelen daalt.

Het aantal mensen dat gebruikmaakt van vervoer is iets afgenomen. Dit is ontstaan in de coronaperiode en is nog niet terug op het oude niveau.

Beschermde woonvormen

Omschrijving:

- Deze grafiek toont het gebruik van de verschillende beschermde woonvormen. In het begin van het jaar 2021 is duidelijk in de cijfers de uitname van de Wmo naar Wlz zichtbaar.

Duiding:

- Het afgelopen jaar zijn de cijfers grotendeels stabiel gebleven. Door een gebrek aan doorstroming op de woningmarkt stokt de ontwikkeling van Beschermd Wonen naar Beschermd thuis enigszins. Dit komt onder andere omdat het voor veel cliënten moeilijk is om passende woonruimte te vinden in de krappe woningmarkt
- Living Lab Eerst een Thuis is in 2023 toegenomen in verband met het doorlopen (en fasering) van reeds gestarte Living Lab-woonprojecten en de start van nieuwe woonprojecten.

<u>Beschikbaarheid</u>

Basiszorg door Buurtteam Sociaal

Basiszorg (gemiddelde wachttijd in dagen tot eerste gesprek na aanmelding)	2020	2021	2022	2023
Buurtteam Sociaal	6,4	7,6	7,2	7,6

Omschrijving:

- Deze tabel toont de gemiddelde wachttijd in dagen bij nieuwe aanmelding bij het Buurtteam.

Duiding:

- De wachttijd bij het Buurtteam is iets langer dan de streefnorm van 5 dagen. Door middel van triage worden spoedeisende vragen eerder opgepakt, waardoor verergering van deze problemen wordt voorkomen. De reden hiervoor is de toename van de nieuwe vragen, een nieuwe aanmelding vraagt meer inzet dan een inwoner die al langer bekend is bij het buurtteam. Ook blijft de krapte op de arbeidsmarkt invloed hebben.

Individuele Begeleiding en overig ambulant maatwerk

Aanvullende zorg (gemiddelde wachttijd in dagen)	2020	2021	2022	2023
Arbeidsmatige activering	6	8	17	11
Dagbegeleiding	16	11	13	12
Individuele Begeleiding	30	42	54	70
Thuisbegeleiding	50	21	64	60

Omschrijving:

- Deze tabel toont de gemiddelde wachttijd in dagen bij nieuwe aanmelding bij Arbeidsmatige activering, Dagbegeleiding, Individuele Begeleiding en Thuisbegeleiding.

Duiding:

- De ontwikkeling van de wachttijd door het jaar heen fluctueert sterk dus kan per kwartaal sterk verschillen. We zien alleen bij Individuele Begeleiding een substantiële stijging. Dit komt (onder andere) door het personeelstekort, de stijgende vraag naar ondersteuning en onvoldoende financiële middelen. De andere zorgvormen zijn relatief stabiel ten opzichte van vorig jaar.

Hulp bij huishouden

De wachtlijst voor hulp bij het huishouden is in 2023 afgenomen. In Januari stonden 562 inwoners op de wachtlijst voor hulp bij huishouden, in november is de wachtlijst afgenomen naar 314 wachtenden. De maximale wachttijd fluctueerde door het jaar heen en verschilt per wijk. In januari bedroeg de maximale wachttijd in het Noorden van de stad 10 maanden, deze maximale wachttijd is rond de zomer afgenomen naar 2,5 maand en aan het einde van het jaar is deze teruggebracht naar ongeveer een maand. Dit valt binnen de reguliere doorlooptijd voor het in zorg nemen van nieuwe cliënten. Hiermee is de wachtlijst in gebied noord opgelost. Voor het zuiden van de stad bedroeg de maximale wachttijd in Januari 11 maanden, rond de zomer was deze opgelopen tot 17 maanden in enkele wijken. Aan het einde van het jaar was de langste wachttijd 10 maanden. De raad is middels verschillende raadsbrieven op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen per wijk (Januari 2023, Juli 2023, november 2023).

Hulpmiddelen

Bij hulpmiddelen is er meer sprake van complexe hulpmiddelen op maat in plaats van handbewogen hulpmiddelen. Dit komt omdat er technisch meer mogelijkheden zijn en mensen langer thuis blijven wonen. Voor deze complexe hulpmiddelen op maat moeten onderdelen worden aangeleverd, de levertijd verschilt per onderdeel. Waar mogelijk worden tijdelijke leenhulpmiddelen ingezet. Een gemiddelde wachttijd is hierbij niet accuraat omdat dit per soort hulpmiddel sterk kan verschillen

Beschermde Woonvormen

Centrumgemeente taken (gemiddelde wachttijd in dagen)	2020	2021	2022	2023
Beschermd Thuis	13	29	35	48
Beschermd Verblijf	30	48	62	68
Beschermd Wonen bovenregionaal	3	10	3	15
Living Lab	0	2	12	24

Omschrijving:

- Deze tabel toont de gemiddelde wachttijd in dagen bij Beschermd Thuis, Beschermd Verblijf, Beschermd Wonen bovenregionaal en Living Lab

Duiding:

- De ontwikkeling van de wachttijd door het jaar heen fluctueert sterk dus kan per kwartaal sterk verschillen. Bij alle vormen van ondersteuning zien we echter een stijging van gemiddelde wachttijd. Dit komt (onder andere) door het personeelstekort, de stijgende vraag naar ondersteuning en onvoldoende financiële middelen en woningschaarste.

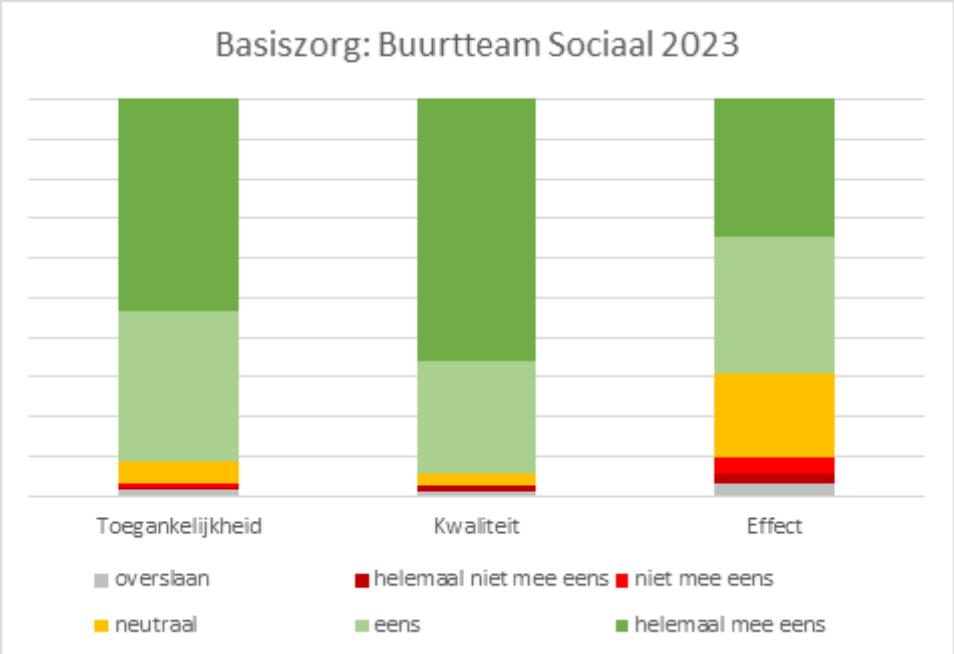
De gemiddelde wachttijd voor de beschermde woonvormen (beschermd thuis, beschermd verblijf en beschermd wonen) is niet representatief voor de hele groep cliënten, omdat deze afhankelijk van de zorgvraag van de cliënt sterk kan verschillen, afhankelijk van de gevraagde expertise

Maatschappelijke opvang

De gemiddelde wachttijd voor maatschappelijke opvang verschilt. De druk op de algemene opvang voor volwassenen en jongvolwassenen die dakloos zijn, is hoog. Er is op dit moment geen wachtlijst voor de algemene opvang, omdat er 25 extra overloop plekken zijn ingericht op de locatie de Stadsbrug waar mensen kunnen verblijven in afwachting van een plek in de reguliere algemene daklozenopvang. Daarnaast vragen we mensen of zij, indien mogelijk, nog in het netwerk terecht kunnen. Voor de specialistische vormen van opvang zijn wel wachttijden. Deze verschillen per specialisme en liggen tussen de 3 en 9 maanden

<u>Kwaliteit</u>

Basiszorg door Buurtteam Sociaal

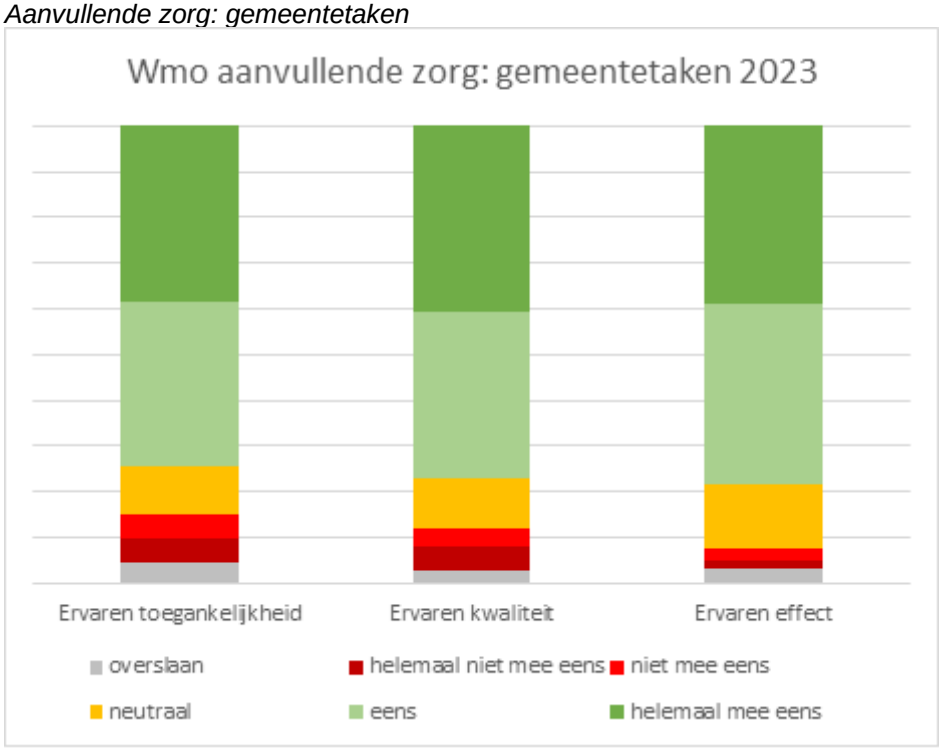

- Over 2023 zijn er voor Buurtteam Sociaal 138 vragenlijsten ingevuld. In verband met het verkleinen van het risico op herleidbaarheid, is er een grens van minimaal 10 ingevulde enquêtes nodig, per vragenlijst en locatie, om resultaten te tonen. Hierdoor zijn er nu 94 vragenlijsten inzichtelijk.
- De figuur toont een optelsom van verschillende stellingen* onder de noemers ‘ervaren toegankelijkheid’, ‘ervaren kwaliteit’ en ‘ervaren effect’.
- Op alle drie de onderdelen zien we een overwegend positief beeld. Ten opzichte van 2022 is ook te zien dat relatief meer respondenten tevreden zijn met de toegankelijkheid en de kwaliteit. 70 respondenten hebben in open antwoorden aangegeven wat ze goed vinden gaan en wat er beter kan.
- In de kwartaalgesprekken worden de resultaten met de betreffende aanbieders besproken.

Disclaimer:
In de figuur zijn verschillende stellingen bij elkaar opgeteld, en alle locaties samengevoegd. Het geeft een globaal en doet geen recht aan de verschillen in momentum en manier van uitvragen.

**Voorbeeldstellingen onder toegankelijkheid: ik wist waar ik terecht kon met mijn vraag; ik voelde me welkom bij het buurtteam.*
**Voorbeeldstellingen onder kwaliteit: er werd goed naar mij geluisterd; de buurtteammedewerker en ik hebben samen naar een oplossing gezocht; de ondersteuning past bij mij; de buurtteammedewerker heeft zijn/haar best gedaan om mij te helpen.*
**Voorbeeldstellingen onder effect: ik kan nu beter de dingen doen die ik wil; het gaat nu beter met mij.*

Aanvullende zorg: gemeentetaken

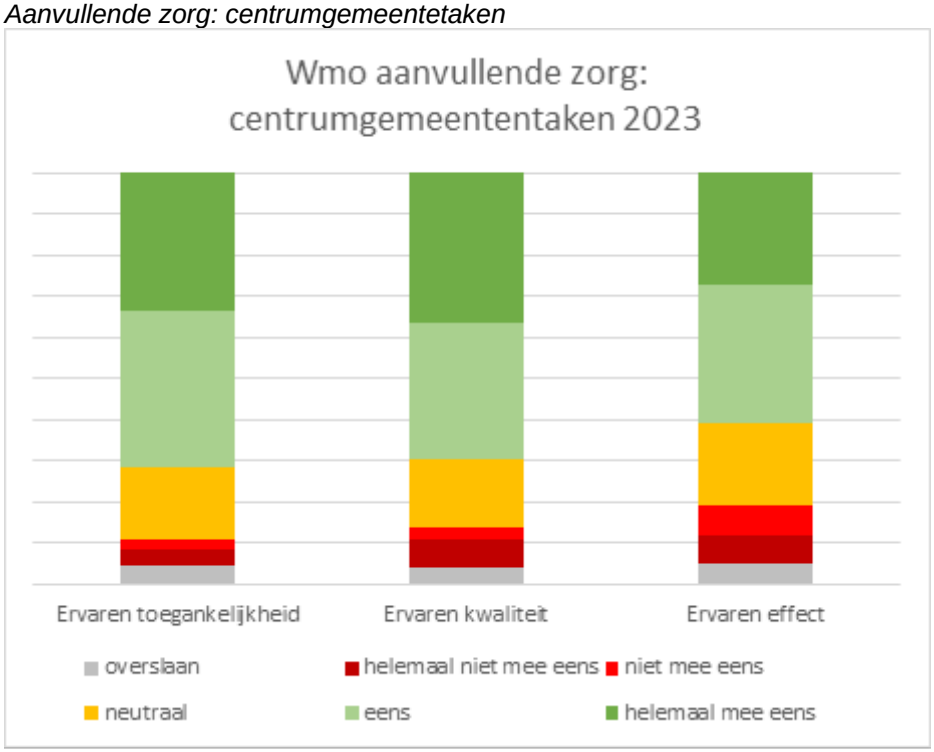
- Over 2023 zijn er voor Wmo Aanvullende zorg (gemeentetaken) verspreid over 25 aanbieders 733 vragenlijsten ingevuld. In verband met het verkleinen van het risico op herleidbaarheid, is er een grens van minimaal 10 ingevulde enquêtes nodig, per vragenlijst en locatie, om resultaten te tonen. Hierdoor zijn er nu 642 vragenlijsten inzichtelijk.

- De figuur toont een optelsom van verschillende stellingen* onder de noemers ‘ervaren toegankelijkheid’, ‘ervaren kwaliteit’ en ‘ervaren effect’.
- Op alle drie de onderdelen zien we een overwegend positief beeld. Ten opzichte van 2022 is de tevredenheid op ervaren toegankelijkheid en ervaren effect toegenomen.
- Meer dan 400 respondenten hebben aangegeven wat ze goed vinden gaan en wat er beter kan.
- In de kwartaalgesprekken worden de resultaten met de betreffende aanbieders besproken.

Disclaimer:
De figuur bestaat uit resultaten van verschillende aanbieders bij elkaar opgeteld. Sommige aanbieders zitten nog in een pilotfase, andere hebben Ervaringwijzer al standaard in hun werkwijze geïntegreerd. De figuur geeft daardoor een globaal beeld en is gebaseerd op alle respons die grote en kleine aanbieders in 2023 hebben ontvangen. De figuur doet geen recht aan de verschillen in momentum en manier van uitvragen

**Voorbeeldstellingen onder toegankelijkheid: ik wist waar ik terecht kon voor een passende activiteit; ik ben goed geholpen bij het vinden van een passende activiteit; ik werd vriendelijk geholpen aan de telefoon.*
**Voorbeeldstellingen onder kwaliteit: ik heb plezier tijdens de activiteit; ik word goed begeleid tijdens de activiteit; ik voel me serieus genomen; ik kan goede afspraken maken met de begeleider van de activiteit; ik voel mij fijn in deze groep, de leverancier heeft mij goed uitgelegd hoe het hulpmiddel werkt.*
**Voorbeeldstellingen onder effect: door het deelnemen aan de activiteit heb ik meer contact met anderen; door het deelnemen aan de activiteit zit ik beter in mijn vel; door het deelnemen aan de activiteit voel ik mij nuttig; ik ontwikkel mezelf tijdens de activiteit; sinds ik meedoe aan de activiteiten, kan ik me thuis beter redden; door mijn hulpmiddel ben ik zelfstandiger.*

Aanvullende zorg: centrumgemeentetaken

- Over 2023 zijn er voor Wmo Centrumgemeentetaken verspreid over 7 aanbieders 181 vragenlijsten ingevuld. In verband met het verkleinen van het risico op herleidbaarheid, is er

een grens van minimaal 10 ingevulde enquêtes nodig, per vragenlijst en locatie, om resultaten te tonen. Hierdoor zijn er nu 136 vragenlijsten inzichtelijk.
- De figuur toont een optelsom van verschillende stellingen* onder de noemers ‘ervaren toegankelijkheid’, ‘ervaren kwaliteit’ en ‘ervaren effect’.
- Op alle drie de onderdelen zien we een overwegend positief beeld. Ten opzichte van 2022 zien we dat relatief meer respondenten tevreden zijn met de toegankelijkheid.
- Meer dan 120 respondenten hebben aangegeven wat ze goed vinden gaan en wat er beter kan.
- In de kwartaalgesprekken worden de resultaten met de betreffende aanbieders besproken.

Disclaimer:
De figuur bestaat uit resultaten van verschillende aanbieders bij elkaar opgeteld. Sommige aanbieders zitten nog in een pilotfase, anderen hebben Ervaringwijzer al standaard in hun werkwijze geïntegreerd. De figuur geeft daardoor een globaal beeld en is gebaseerd op alle respons die grote en kleine aanbieders in 2023 hebben ontvangen. De figuur doet geen recht aan de verschillen in momentum en manier van uitvragen.

**Voorbeeldstellingen onder toegankelijkheid: na de eerste gesprekken wist ik welke ondersteuning ik zou krijgen; ik voelde me welkom; ik wist na het eerste gesprek waar ik aan toe was; ik werd snel geholpen, ik kon xx bereiken als het nodig was .*
**Voorbeeldstellingen onder kwaliteit: ik voel me veilig in het contact met de medewerker; de ondersteuning die ik krijg past mij bij; de begeleider/medewerker en ik werken goed samen; ik voel me goed geholpen door de medewerker; de medewerker en ik evalueren of de ondersteuning nog bij mij past; de afspraken die ik maak met de medewerker helpen mij; ik voel me serieus genomen.*
**Voorbeeldstellingen onder effect: door de ondersteuning kan ik me nu beter redden; door de ondersteuning gaat het nu beter met mij; door de ondersteuning ben ik beter in staat mijn doelen te behalen; als het niet goed met me gaat, dan weet ik beter wat ik kan doen; door de hulp van xx kan ik mijn leven weer oppakken.*

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In de Programmabegroting 2023 hebben we de activiteiten onderverdeeld naar:
- Wat hebben we gedaan in 2023?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee hebben we onderscheid gemaakt tussen onze opgaven en 'wat we altijd doen'.

Wat hebben we afgelopen jaar gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: De buurtteams jeugd en gezin ondersteunen jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben, zodat zij gezond en veilig kunnen opgroeien.

- Drempel buurtteams is verlaagd, doordat samenwerking met informele hulp, voorschoollocaties, huisartsen en scholen met kernpartners is versterkt.
- Inzet gezinswerkers bij huisartsenpraktijken is verhoogd doordat buurtteam actief contact heeft opgenomen met praktijken waar nog geen samenwerking mee was en gezinswerkers in praktijken heeft versterkt door middel van themabijeenkomsten.
- Nota van uitgangspunten sociale basis en basiszorg is in december 2023 behandeld in de commissie Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport (nieuwe afspraken basiszorg).

- Met partners in het onderwijs zijn gezamenlijke projecten opgepakt met betrekking tot doorontwikkeling kernpartneraanpak, collectieve ondersteuning in onderwijs en de Utrechtse Onderwijs Agenda (gezamenlijke werkagenda).

Doelstelling 2: Aanbieders van specialistische jeugdhulp bieden specialistische zorg en ondersteuning dichtbij en op maat, zodat jeugdigen gezond, veilig en zoveel mogelijk in een gezin kunnen opgroeien.

- Met partners is gericht ingezet op opgaven zoals Wel thuis (jeugdigen zo thuis mogelijk laten opgroeien).
- Vragen van jeugdigen en/of hun ouders zijn zoveel mogelijk beantwoord in de eigen leefwereld en met hulp vanuit sociale basis en basishulp.
- Aantal gecontracteerde onderaannemers is licht gedaald door toevoeging expertises aan teams van KOOS en Spoor030.
- ‘Nest’ (gezinshuis, gemengd woonproject en plek 'goede buren’ waar jeugdigen kunnen opgroeien) is gerealiseerd in de Meern.
- Inzet op groepsgerichte ondersteuning naast enkel individuele hulp is verhoogd en een pilot collectieve aanvullende jeugdhulp met collectieve financiering in het speciaal onderwijs is gestart.
- Overeenkomst Yeph is verlengd tot en met 2024.
- Jeugdzorg+ locatie de Lindenhorst is conform planning gesloten, de nieuwe jeugdzorg+ locatie op Valkenheide met getransformeerde zorg is in gebruik genomen, Yeph werkte met behulp van een specifieke uitkering (SPUK) verder aan de verbouwing naar kleinschaligheid van open residentiële voorzieningen.

Doelstelling 3: Jeugdbescherming ondersteunt gezinnen als veilig opgroeien en ontwikkelen van jeugdigen wordt bedreigd en vrijwillige hulpverlening niet toereikend is.

- Doorbraakaanpak (zie raadsbrief) is in de reguliere werkwijze ondergebracht. Partners werkten aan vernieuwde samenwerkingsafspraken rond gezinnen met veiligheidsproblematiek voor de wijken waar nog geen Expertiseteam Veiligheid Utrecht (EVU-team) is.
- In de wijk Leidsche Rijn is een EVU-team (voorheen pilot ketenversnelling, zie toelichting onder meerjarige trajecten en Raadsbrief Stand van Zaken Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
- Voorbereidingen voor een nieuwe uitvraag voor subsidie jeugdbescherming, jeugdreclassering en Veilig Thuis zijn getroffen.

Doelstelling 4. Utrechters krijgen hulp bij het vinden van een passende oplossing bij hun (zorg)vraag binnen de sociale basiszorg.

- De voorbereidingen voor de nieuwe aanvraag basiszorg (buurtteams) en informatie, advies en onafhankelijke cliëntondersteuning (IAOC).

Doelstelling 5. Utrechters krijgen de aanvullende zorg en ondersteuning passend bij hun (zorg)vraag zodat zij mee kunnen doen.

- Beweging bij Individuele begeleiding naar digitale en collectieve vormen van ondersteuning.
- Afspraken voor meer wijkgerichte samenwerking Ambulante begeleiding.
- Transformatie hulp bij huishouden.
- Inzetten ervaringwijzer bij hulpmiddelen.

Doelstelling 6. Inwoners in de regio Utrecht die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn, krijgen (24-uurs) begeleiding gericht op herstel en activering, thuis of in een woonvoorziening

- Er is een start gemaakt met het opstellen van zowel een regionaal plan van aanpak daklоosheid U16, als regionale uitwerking van het Nationaal Actieplan Daklоosheid: Eerst een Thuis.
- Start evaluatieonderzoek van de basiszorg daklozen.
- Het onderzoek van de UvA naar het voorkomen van terugkerende daklоosheid is afgerond.
- Het onderzoek van de UvA en de HU naar het effect van Living Lab Eerst een Thuis is afgerond.
- Gewerkt aan het doorontwikkelen van het bewezen effectief instrument tijdelijk huisverbod.
- Samen met zorg en veiligheid partners bekeken we bestaande opschalingsroutes en scherpen we aan waar er verbetering nodig is.
- Verplichte meldcode huiselijke geweld en kindermishandeling extra onder de aandacht brengen.

Doelstelling 7. Nieuwkomers weten zich welkom en thuis in Utrecht en kunnen zich maximaal ontwikkelen en ontplooien voor hun toekomst in Utrecht of ergens anders.

- De werkwijze van het convenant gezond pedagogisch klimaat is in 2023 uitgebreid van de locatie de KWV in de Meern naar de overige locaties van het COA voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv).
- De nieuwe locatie voor het Welkomhuis is per december geopend in Transwijk.
- De pilots Inburgering030 en de Kansrijke Start zijn geëvalueerd. Beide pilots leveren een positieve bijdrage aan inburgering in Utrecht en zijn daarom structureel onderdeel van onze aanpak geworden.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: De buurtteams jeugd en gezin ondersteunen jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben, zodat zij gezond en veilig kunnen opgroeien.

- Buurtteams voerden met KOOS en Spoor030 vraagverhelderings-/intakegesprekken met jeugdigen en ouders, ook na verwijzing van een huisarts, zie toelichting doelstelling 2.

Doelstelling 2: Aanbieders van specialistische jeugdhulp bieden specialistische zorg en ondersteuning dichtbij en op maat, zodat jeugdigen gezond, veilig en zoveel mogelijk in een gezin kunnen opgroeien.

- Het is niet altijd en in alle wijken gelukt om alle vraagverhelderings-/intakegesprekken gezamenlijk te voeren, omdat er soms onvoldoende medewerkers beschikbaar zijn.
- Taskforce jeugd is gestart met de verkenning van maatregelen, zoals hulpvragen met lichtere ondersteuning en meer groepsgericht oppakken (raadsbrief).

Doelstelling 3: Jeugdbescherming ondersteunt gezinnen als veilig opgroeien en ontwikkelen van jeugdigen wordt bedreigd en vrijwillige hulpverlening niet toereikend is.

- Beproeven van gebiedsgericht werken rond kind- en gezinsbescherming (pilot ketenversnelling) heeft tijd nodig om te ontwikkelen (zie onder meerjarige trajecten).
- Met andere gemeenten hebben we extra middelen beschikbaar gesteld aan SVMN en onderaannemers William Schrikker Stichting en Leger des Heils voor een caseloadverlichting om zo de kwaliteit van de jeugdbescherming- en jeugdreclasseringsmaatregelen te verbeteren en werkdruk te verlagen, zie Raadsbrief Stand van Zaken Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Doelstelling 4. Utrechters krijgen hulp bij het vinden van een passende oplossing bij hun (zorg)vraag binnen de sociale basiszorg.

- Niet van toepassing.

Doelstelling 5. Utrechters krijgen de aanvullende zorg en ondersteuning passend bij hun (zorg)vraag zodat zij mee kunnen doen.

- Niet van toepassing

Doelstelling 6. Inwoners in de regio Utrecht die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn, krijgen (24-uurs) begeleiding gericht op herstel en activering, thuis of in een woonvoorziening.

- Niet van toepassing

Doelstelling 7. Nieuwkomers weten zich welkom en thuis in Utrecht en kunnen zich maximaal ontwikkelen en ontplooien voor hun toekomst in Utrecht of ergens anders.

- Om evenredig op te vangen aan de landelijk toegenomen behoefte aan opvangplekken en om meer te doen voor amv, hebben we samen met COA 340 extra asielopvangplekken gerealiseerd (Pahud de Mortangesdreef voor asielopvang en Ravellaan voor amv). De locatie in de Voorveldse Polder (330 opvangplekken) is verlengd tot medio 2026. Daarnaast zijn voor 1 jaar maximaal 50 plekken voor statushouders gerealiseerd in het Ibis hotel die daar verblijven in afwachting van een woning in Utrecht (als tussenvorm tussen opvang en huisvesting).
- We zijn gestart met de zoektocht naar locaties voor 400 duurzame asielopvangplekken volgens Plan Einstein concept, zodat we ook in de toekomst aan onze opdracht kunnen blijven voldoen.
- We hebben opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen georganiseerd en daarmee de taakstelling van 1200 bedden gerealiseerd op 11 verschillende locaties. Na een succesvolle pilot wordt sinds maart 2023 online huisartsenzorg aangeboden aan alle vluchtelingen in samenwerking met de Utrechtse huisartsen. Er is een opdracht verstrekt aan stichting Vital'nya die een huiskamer biedt aan alle Oekraïense vluchtelingen in de stad en zich ook inzet voor een betere toegang tot psychosociale hulp. In samenwerking met de Onderwijspartners hebben we alle Oekraïense kinderen toegang geboden tot primair- en taalonderwijs.

Wat hebben we van 'wat we altijd doen' gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: De buurtteams jeugd en gezin ondersteunen jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben, zodat zij gezond en veilig kunnen opgroeien.

- Buurtteams hebben zo tijdig mogelijk passende generalistische jeugdhulp geboden (zie ook stelselindicatoren).
- Buurtteams hebben geleerd van casuïstiek door procesevaluaties en zo samenwerking versterkt.

Doelstelling 2: Aanbieders van specialistische jeugdhulp bieden specialistische zorg en ondersteuning dichtbij en op maat, zodat jeugdigen gezond, veilig en zoveel mogelijk in een gezin kunnen opgroeien.

- KOOS en Spoor030 hebben zo tijdig mogelijk specialistische jeugdhulp vanuit teams in de buurt geboden (zie ook stelselindicatoren).
- Yeph heeft zeer specialistische jeugdhulp geboden en vroegtijdig specialistische expertise en consultatie geboden.

Doelstelling 3: Jeugdbescherming ondersteunt gezinnen als veilig opgroeien en ontwikkelen van jeugdigen wordt bedreigd en vrijwillige hulpverlening niet toereikend is.

- SAVE, William Schrikker Stichting en het Leger des Heils Jeugdbescherming en jeugdreclassering voerden de jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringstaken uit en Veilig Thuis is het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling.

Doelstelling 4: Utrechters krijgen hulp bij het vinden van een passende oplossing bij hun (zorg)vraag binnen de sociale basiszorg.

- De reguliere activiteiten van de buurtteams en u-centraal op het gebied van laagdrempelige basiszorg en informatievoorziening, advies en onafhankelijke clientondersteuning (IAOC).
- Samenwerkingen in de stad van het buurtteam om inwoners te bereiken, o.a. Samen voor Overvecht en Werkwinkels.

Doelstelling 5: Utrechters krijgen de aanvullende zorg en ondersteuning passend bij hun (zorg)vraag zodat zij mee kunnen doen.

- We zetten ons in voor een passend activeringsaanbod in Utrecht.
- Werkten volgens de uitgangspunten lichte ondersteuning waar mogelijk en aanvullende ondersteuning waar nodig.

Doelstelling 6: Inwoners in de regio Utrecht die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn, krijgen (24-uurs) begeleiding gericht op herstel en activering, thuis of in een woonvoorziening.

- We maakten afspraken met de regio over uitstroom.
- We boden basiszorg voor mensen die dakloos zijn gericht op stabiliseren, activering en herstel.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 4: Utrechters krijgen hulp bij het vinden van een passende oplossing bij hun (zorg)vraag binnen de sociale basiszorg.

- Niet van toepassing.

Doelstelling 5: Utrechters krijgen de aanvullende zorg en ondersteuning passend bij hun (zorg)vraag zodat zij mee kunnen doen.

- Niet van toepassing.

Doelstelling 6: Inwoners in de regio Utrecht die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn, krijgen (24-uurs) begeleiding gericht op herstel en activering, thuis of in een woonvoorziening.

- Niet van toepassing.

Doelstelling 7. Nieuwkomers weten zich welkom en thuis in Utrecht en kunnen zich maximaal ontwikkelen en ontplooien voor hun toekomst in Utrecht of ergens anders.

- Matching van statushouders is conform begroting uitgevoerd, waarbij er door schaarste onvoldoende woningen zijn om aan te matchen. Dit betekent dat we de huisvestingstaakstelling niet hebben gerealiseerd, er is een achterstand van 243 personen. Dit zorgt voor meer druk op de asielopvang.

Wat hebben we voor de meerjarige trajecten gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: De buurtteams jeugd en gezin ondersteunen jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben, zodat zij gezond en veilig kunnen opgroeien.

- Buurtteams hebben inzet en kwaliteit medewerkers bij veiligheidsvraagstukken vergroot door trainingen.
- De kernpartneraanpak en de samenwerking met scholen is verstevigd.
- De MBO-teams zijn voortgezet en het bovenregionale onderzoek is uitgevoerd.

Doelstelling 2: Aanbieders van specialistische jeugdhulp bieden specialistische zorg en ondersteuning dichtbij en op maat, zodat jeugdigen gezond, veilig en zoveel mogelijk in een gezin kunnen opgroeien.

- KOOS, Spoor030, buurtteams en SVMN hebben een gezamenlijke wervingscampagne voorbereid.
- De samenwerking met de informele zorg en andere partners zoals de jeugdbeschermingsketen is versterkt.
- De samenwerking rondom scholen met partners in de sociale basis, de huisarts en de kernpartners is versterkt.
- We voerden gesprekken met partners van onderwijs, sociale basis, ouders en jongeren over mentale gezondheid en wat belemmerend en helpend is hierin.
- We hebben het expertisenetwerk Flevoland – Utrecht benut, vanuit dit netwerk zijn middelen besteed aan een verkenning naar hulp aan gezinnen waarbij sprake is van multiproblematiek.

Doelstelling 3: Jeugdbescherming ondersteunt gezinnen als veilig opgroeien en ontwikkelen van jeugdigen wordt bedreigd en vrijwillige hulpverlening niet toereikend is.

- We bouwden met buurtteams en EVU-teams in Overvecht en Leidsche Rijn aan kind- en gezinsbescherming in de wijk, beproefden gezins- en systeemgerichte werkwijzen, werkten de randvoorwaarden voor uitbreiding naar alle wijken verder uit en brachten beter in beeld wat professionals nodig hebben voor de verandering. We leverden inbreng voor een landelijke wetswijziging (toekomstscenario kind-en gezinsbescherming).
- Samen Veilig Midden Nederland voerde het Koersprogramma ‘Samen doen wat helpt’ uit.

Doelstelling 4: Utrechters krijgen hulp bij het vinden van een passende oplossing bij hun (zorg)vraag binnen de sociale basiszorg.

- Inzet POK-middelen ten behoeve van werkwinkels, vroegsignalering schulden en versterking onafhankelijke cliëntondersteuning.

Doelstelling 5: Utrechters krijgen de aanvullende zorg en ondersteuning passend bij hun (zorg)vraag zodat zij mee kunnen doen.

- Uitvoering convenant Aan de Slag Utrecht (ADSU).
- Verankeren van de rol van activering via het programma Thuis in je Wijk door verbinding te leggen tussen stedelijk aanbod en de wijken.
- We onderzochten de aard van de arbeidsmarktproblematiek en bespraken met partners de benodigde acties.

Doelstelling 6: Inwoners in de regio Utrecht die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn, krijgen (24-uurs) begeleiding gericht op herstel en activering, thuis of in een woonvoorziening.

- Living lab eerst een thuis is voortgezet en er is gestart met het opstellen van het regionaal plan van aanpak dakloosheid (U16) waarin het borgen van de methodiek Living Lab Eerst een Thuis een belangrijk onderdeel is.
- In het uitvoeringsprogramma "thuis in je wijk” is verder gewerkt aan de onderlinge samenwerking zodat inwoners met een psychische kwetsbaarheid, niet-aangeboren hersenletsel of een verstandelijke beperking ondersteund worden bij het opbouwen van een sociaal netwerk.
- De aanpak “pleger in ons’ is de positie van pilot ontstegen en is vanaf 2024 structureel onderdeel van het hulpverleningsaanbod.

Doelstelling 7. Nieuwkomers weten zich welkom en thuis in Utrecht en kunnen zich maximaal ontwikkelen en ontplooien voor hun toekomst in Utrecht of ergens anders.

- We hebben het Plan Einstein –concept ingezet bij alle asielopvanglocaties. Bij locatie Pahud is er sprake van het concept inclusief gemengd wonen met reguliere huurders. Verder kunnen bij alle asiellocaties bewoners en omwonenden meedoen aan activiteiten en cursussen van Plan Einstein. Daarbij was in 2023 extra aandacht voor toeleiding naar werk.
- We hebben op 235 plekken opvang en begeleiding aan 300 LVV cliënten geboden volgens de Utrechtse werkwijze.
- We hebben passende opvang en begeleiding georganiseerd voor kwetsbare EU migranten door extra inzet van Stichting Barka en de inzet outreachend EU-medewerker Leger des Heils. Er waren 20 nachtopvangplekken Stadsbrug in 2023 en 5 plekken 24-uursopvang met activering Bantamstraat voor deze doelgroep.
- We hebben de wet inburgering uitgevoerd en gewerkt aan lerend stelsel. We hebben geconcludeerd dat de periode voor lerend ontwikkelen van twee jaar te kort is en zijn voornemens deze te verlengen tot en met 2026 (zie raadsbrief 22 november).

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 2: Aanbieders van specialistische jeugdhulp bieden specialistische zorg en ondersteuning dichtbij en op maat, zodat jeugdigen gezond, veilig en zoveel mogelijk in een gezin kunnen opgroeien.

- Pleegzorg is meer wijkgericht georganiseerd door netwerkplaatsingen, de campagne ‘Utregs plekkie’, netwerk van pleegouders in de wijk en verbinding van pleegzorg met andere vormen van jeugdhulp in de wijk. De campagne trok veel aandacht, maar heeft niet geleid tot veel nieuwe aanmeldingen van pleegouders.
- Taskforce jeugd is gestart met de verkenning van maatregelen, zoals hulpvragen met lichtere ondersteuning en meer groepsgericht oppakken (raadsbrief).

Doelstelling 3: Jeugdbescherming ondersteunt gezinnen als veilig opgroeien en ontwikkelen van jeugdigen wordt bedreigd en vrijwillige hulpverlening niet toereikend is.

- In Leidsche Rijn startte het EVU-team later dan beoogd vanwege het ontbreken van voldoende teamleden vanuit partnerorganisaties. In Overvecht had het EVU-team te maken met terugkerende stagnatie door onder andere het ontbreken van een stevige ondersteuning voor de verandering. Van professionals wordt veel gevraagd: ontwikkelen van nieuw vakmanschap en andere organisatie-overstijgende werkwijzen en loslaten van vertrouwde zekerheden. Zie Raadsbrief Stand van Zaken Huiselijk Geweld en Kindermishandeling .

Doelstelling 4. Utrechters krijgen hulp bij het vinden van een passende oplossing bij hun (zorg)vraag binnen de sociale basiszorg

- Niet van toepassing.

Doelstelling 5. Utrechters krijgen de aanvullende zorg en ondersteuning passend bij hun (zorg)vraag zodat zij mee kunnen doen

- Niet van toepassing.

Doelstelling 6. Inwoners in de regio Utrecht die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn, krijgen (24-uurs) begeleiding gericht op herstel en activering, thuis of in een woonvoorziening

- Niet van toepassing.

Doelstelling 7. Nieuwkomers weten zich welkom en thuis in Utrecht en kunnen zich maximaal ontwikkelen en ontplooien voor hun toekomst in Utrecht of ergens anders

- Structurele inbedding van de LVV aanpak en de realisatie van een landelijk dekkend netwerk LVV zijn vanwege de val van het Kabinet voor onbepaalde tijd uitgesteld (zie raadsbrief 13 november 2023).

Wat heeft dat gekost?

x € 1.000

Omschrijving	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Nominale begroting 2023	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2024
Baten							
Buurtteams jeugd en gezin	0	2.117	0	1.200	4.012	2.812	0
Aanvullende jeugdzorg	0	5.427	0	11.601	6.470	-5.131	0
Passende jeugdbescherming	0	969	0	671	835	164	0
Buurtteams	0	27	0	0	3.074	3.074	0
Aanvullende zorg en ondersteuning	1.714	1.855	1.714	1.660	1.761	101	1.660
24-uurs begeleiding	4.554	2.693	4.554	5.786	2.652	-3.134	5.062
Nieuwkomers kunnen zich max ontwikkelen	0	31.656	0	46.415	44.802	-1.613	48.718
Totaal Baten	6.268	44.745	6.268	67.333	63.606	-3.727	55.439
Lasten							
Buurtteams jeugd en gezin	25.572	27.872	25.846	28.137	32.558	-4.421	27.719
Aanvullende jeugdzorg	84.077	91.544	75.758	101.304	95.868	5.436	93.240
Passende jeugdbescherming	13.339	11.899	12.537	14.494	13.878	616	15.068
Buurtteams	29.496	28.151	29.967	30.341	32.584	-2.243	31.431
Aanvullende zorg en ondersteuning	61.276	68.940	66.337	76.072	75.983	89	85.930
24-uurs begeleiding	125.026	111.140	125.026	131.343	120.479	10.864	133.336
Nieuwkomers kunnen zich max ontwikkelen	-485	26.919	7.161	50.340	43.051	7.289	59.424
Totaal Lasten	338.301	366.466	342.631	432.030	414.400	17.630	446.149
Saldo baten en lasten	**-332.034**	**-321.721**	**-336.363**	**-364.697**	**-350.794**	**13.903**	**-390.709**
Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	3.347	3.347	0	7.832	7.832	0	412
Totaal	**-328.687**	**-318.374**	**-336.363**	**-356.865**	**-342.962**	**13.903**	**-390.297**

Toelichting

In de jaarstukken 2023 geven we een toelichting op verschillen ten opzichte van de actuele begroting 2023, indien deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van de baten of lasten van de doelstelling. Kleinere verschillen worden toegelicht als ze politiek relevant zijn.

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Buurtteams jeugd en gezin			
Toeslagenaffaire		I	2.595
De incidentele bijdrage van het MBO aan de activiteiten van het Buurtteam Jeugd en gezin waren niet in de begroting opgenomen		I	152
Overige baten		I	65
2. Aanvullende jeugdhulp			
De SPUK voor de vastgoedtransitie is niet volledig besteed, de resterende middelen blijven beschikbaar voor inzet in 2024.		I	-3.016
De SPUK's voor de Expertisecentra zijn niet volledig besteed, de resterende middelen blijven beschikbaar voor inzet in 2024.		I	-2.100
Overige baten		I	-15
3. Passende jeugdbescherming			
Voor de Pilot kind-en gezinsbescherming is een groter deel van de subsidie van Justitie en Veiligheid ingezet dan begroot.		I	163
Overige baten		I	1
4. Buurtteams			
De baten voor de Spuk Integraal Zorg Akkoord (IZA) zijn niet in de begroting opgenomen. Hier staan lasten tegenover.		I	2.292
Van de regiogemeenten zijn bijdragen ontvangen voor de hogere kosten van de regionale herstelacademie, deze waren niet begroot		I	725
Overige baten		I	57
5. Aanvullende zorg en ondersteuning			
Overige baten		I	101
6. 24-uurs begeleiding			
De eigen bijdrage is nog niet goed opgenomen in de begroting waardoor ten opzichte van de begroting een nadeel ontstaat. De eigen bijdrage is in lijn met de realisatie over voorgaande jaren.		I	-3.319
Overige baten		I	185
7. Nieuwkomers kunnen zich max ontwikkelen			
De SPUK middelen voor Oekraïne zijn lager dan begroot, omdat een deel van deze middelen via de balans is overgeheveld naar 2024.		I	-943
Voor Asiel en Integratie hebben we ook meer baten gehad dan begroot. Dit komt doordat baten van het COA niet zijn begroot.			581
Voor Inburgering is er sprake van lagere baten dan begroot. Dit komt doordat SPUK-middelen via de balans zijn overgeheveld naar 2024.			-1.251
Overige baten			
Totaal baten			**-3.727**

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Buurtteams jeugd en gezin			
Toeslagenaffaire		I	-2.565
Verstrekte subsidie Lokalis is hoger dan begroot		I/S	-1.600
Vervoerslasten JEUGD hoger dan begroot		S	-100
Hogere overheadslasten		I/S	-150
Overige lasten		I	-6
2. Aanvullende jeugdhulp			
Jaarresultaat aanbieders aanvullende zorg en woonplaatsbeginsel valt hoger uit dan begroot.		I/S	-769
Afname PGB-gebruik JEUGD		S	1.000
Stijging lasten YEPH door groei volume en toename kostprijs verblijf		S	- 400
Lagere uitgave aanbieders landelijk transitiearrangement		I	300
De lasten op de SPUK voor de vastgoedtransitie zijn lager dan begroot in 2023, de middelen blijven beschikbaar voor inzet in 2024		I	3.016
De lasten op de SPUK's voor de Expertisecentra zijn lager dan begroot in 2023, de middelen blijven beschikbaar voor inzet in 2024		I	2.100
Overige lasten		I	189
3.Passende jeugdbescherming			
De verrekening van subsidie boekjaar 2022 resulteert in een voordeel voor 2023		I	400
Het verwachte jaarresultaat van SVMN zorgt voor een lagere realisatie		I	212
Overige lasten		I	4
4. Buurtteams			
De lasten voor de Spuk Integraal Zorg Akkoord (IZA) zijn niet in de begroting opgenomen. Hier staan baten tegenover.		I	- 2.292
Overige lasten		I	49
5. Aanvullende zorg en ondersteuning			
Op de HbH Pgb en regiotaxi zijn de lasten lager doordat het gebruik lager was dan begroot		I	491
De incidenteel extra ontvangen indexatie in 2023 van 3,56% is niet door alle aanbieders benut		I	1.950
In 2023 is de begroting voor de totale Wmo aangepast naar de reële verwachting. Hierbij is ten onrechte te weinig budget toegevoegd aan deze doelstelling, het overschot wordt zichtbaar bij de doelstelling 24-uurs begeleiding		I	-1.943
Overige lasten		I	-409
6. 24-uurs begeleiding			
Bij de Voorjaarsnota 2023 hebben we aangegeven een realisatieteam vorm te geven voor extra inzet op de groeiende problematiek m.b.t. huisvesting aandachtsgroepen en kwetsbare doelgroepen in combinatie met de stagnatie van de woningbouw en de complexiteit mbt realiseren van tijdelijke woningen		I	844

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
(schaarste ruimte, businesscase, doorplaatslocaties etc). De dekking voor het realisatieteam valt deels onder het programma Ondersteuning op maat. De kosten zijn verantwoord op het programma Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed.			
De incidenteel extra ontvangen indexatie in 2023 van 3,56% is niet door alle aanbieders benut		I	1.432
In de meicirculaire 2023 werd bekend dat de Rijksmiddelen voor Beschermd Wonen structureel verhoogd worden. Deze aanvullende middelen zijn ten tijde van de Tweede bestuursrapportage budgetneutraal verwerkt (dus baten en lasten in balans), omdat toen nog onduidelijk was of en in welke mate de lasten zouden toenemen bij de zorgaanbieders. Eind 2023 en bij het opstellen van de Jaarrekening is dit inzicht helder geworden en is gebleken dat dit heeft geleid tot een incidenteel voordeel in 2023 en structureel voordeel voor 2024 e.v.		I/S	4.658
In 2023 is de begroting voor de totale Wmo aangepast naar de reële verwachting. Hierbij is ten onrechte te veel budget op deze doelstelling gebleven, het tekort wordt zichtbaar bij de doelstelling Aanvullende zorg		I	1.943
In 2023 was er nog transformatiefonds beschikbaar, waarmee de regio pilots en projecten kon uitvoeren ter voorbereiding op de doordecentralisatie Beschermd wonen. De kosten moeten ten laste van de reserve Transformatiefonds BW U16 gebracht worden		I	-2.250
Op de werkbegroting uit de samenwerkingsovereenkomst Beschermd wonen voor de U16 is een onderrealisatie ten opzichte van het rijksbudget		I	358
Vooruitlopend op de doordecentralisatie Beschermd wonen was in 2023 incidenteel extra budget beschikbaar gemaakt, dit is door gewijzigde afspraken niet ingezet		I	2.600
Om de Spuk IZa in 2023 volledig te benutten is er (vooruitlopend op de regionale plannen voor inzet vanaf 2024) voor gekozen bestaande kosten te dekken.		I	1.475
Overige lasten		I	-196
7. Nieuwkomers kunnen zich maximaal ontwikkelen			
De gemeente heeft van het Rijk SPUK-middelen ontvangen voor Oekraïne die nog niet zijn besteed in 2023, maar wel worden besteed in 2024. De besteding hiervan is geoormerkt. Dit betreft 2,1 miljoen euro. Bij Oekraïne is een positief resultaat van 2,5 miljoen euro ontstaan doordat de kosten die bij andere programma's gemaakt zijn voor dit onderdeel niet verrekend zijn. Dit voordeel loopt weg tegen een nadeel bij die programma's.		I	4.621
Utrecht heeft in de meicirculaire 2023 € 950.000 ontvangen van het Ministerie van VWS bestemd voor uitvoering van de lokale aanpak op kwetsbare dakloze EU arbeidsmigranten. Hiervan		I	182

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
schuiven middelen door naar 2024 als gevolg van het opschuiven van activiteiten. Hierbij is als voorwaarde gesteld dat dit geld uitgegeven kan worden tot aan mei 2024.			
Op inburgering is sprake van een onderschrijding. Dit komt doordat er minder activiteiten hebben plaatsgevonden als gevolg van een latere instroom. Verder heeft € 700.000 betrekking op geoormerkte SPUK-middelen.		I	1.653
Op asiel is sprake van een onderschrijding wegens het doorschuiven van activiteiten naar 2024.		I	791
Overige lasten			42
Totaal lasten			**17.630**

Risico's

Belangrijkste bestaande strategische risico's

Risico 1: De keuzes in de landelijke Hervormingsagenda (najaar 2022) kunnen sterk nadelig uitpakken voor onze aanpak in de jeugdhulp.

- **Stand van zaken risico:**
  - De taakstelling die voortvloeit uit de landelijke hervormingsagenda kan nog steeds nadelig zijn omdat we niet weten in hoeverre het besparingspotentieel dat voorzien is in de hervormingsagenda reëel is. Immers, de meeste punten uit de hervormingsagenda worden in Utrecht al uitgevoerd. Ook zorgt de kabinetswissel voor meer onzekerheid.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - We nemen nog steeds pro-actief deel aan de gesprekken over de uitvoering van de hervormingsagenda. Ook verkennen we met de taskforce jeugd maatregelen waarmee transformatie een impuls krijgt en we kunnen besparen. Deze maatregelen lopen minder voorspoedig dan gehoopt.

Risico 2: Het tijdig bieden van zorg, ondersteuning en opvang op maat staat onder druk met, vooral bij de Wmo, oplopende wachtlijsten. De vraag neemt toe en is sterk afhankelijk van externe factoren als prestatiedruk bij jeugdigen, vergrijzing en inzet op langer thuis wonen. Daarnaast neemt zorgduur en opvang toe door complexere problematieken krapte op de woningmarkt waardoor uitstroom stagneert. Ook is er krapte op de arbeidsmarkt waardoor druk op zorg toeneemt. Dit kan leiden tot verergerde problematiek, mensen op straat langer verblijf in (duurdere) niet passende vormen van zorg en/of niet kunnen inburgeren.

- **Stand van zaken risico:**
  - De druk is nog steeds onverminderd hoog ondanks ingezette maatregelen.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Bij de Voorjaarsnota 2023 is vastgesteld langs welke inhoudelijke uitgangspunten we gaan werken aan de houdbaarheid van de Jeugdhulp en Wmo, en is gekozen voor het voorzien in de taakstelling vanuit het bredere sociaal domein. In 2023 zijn we dan ook gestart met het uitwerken van maatregelen voor hervormingen in het sociaal domein (zie ook de raadsbrief van 21 december 2023 hierover) en de maatregelen genoemd in de Programmabegroting:

- Samen met partners zochten we hoe hulpvragen zoveel mogelijk in het gewone leven, met lichtere ondersteuning en door meer opgavegericht en integraal werken kunnen worden opgelost. Ook de collectieve aanpak opvoedondersteuning bestendigden we en we zijn met partners in gesprek geweest over normaliseren en prestatiedruk.
- Met de Taskforce versneld toevoegen van woningen en het Living lab Eerst een thuis zijn woningen gerealiseerd. De Living Lab-werkwijze borgen we komende jaren verder. De krapte op de woningmarkt blijft echter hoog.
- We hebben de statushouders die nog in AZC in (de regio) Utrecht verblijven gesproken en een deel van hen is vanuit het AZC gestart met hun inburgeringstraject.
- Vanuit 'Werk voor iedereen' hebben we specifiek voor het sociaal domein onderzoek gedaan naar achterliggende oorzaken en oplossingsrichtingen, waaronder digitalisering. We hebben samen met instellingen de belangrijkste oplossingsrichtingen voor het omgaan met de krapte op de arbeidsmarkt benoemd, maar ook dit kost tijd (Raadsbrief Stand van zaken Aanpak Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn)

Risico 3: Voor Jeugd, Wmo en Asiel en Integratie zijn er financiële onzekerheden:

- Incidentele middelen bij Jeugd, uitkomsten Hervormingsagenda.
- Landelijk houdbaarheidsonderzoek Wmo en landelijke eigen bijdrage regeling Wmo.
- Omvang structurele financiering Rijk voor Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) en de onderwijsroute inburgering.
- **Stand van zaken risico:**
    - Er zijn nog steeds geen financiële zekerheden over de meeste van bovenstaande punten. Alleen is helder dat de onderwijsroute inburgering tot 2029 wordt gefinancierd vanuit het rijk. Daarnaast is er op het gebied van jeugd inmiddels helderheid over compensatie tot 2026 echter is er daarna nog steeds sprake van onzekerheid op de lange termijn. Ook de kabinetswissel maakt dat vooruitkijken op deze grote bewegingen onzeker is. Het risico is groter geworden, want er zijn meer onzekerheden vanwege Wlz, de aanpak dakloosheid en ontbreken van structurele dekking voor opvang kwetsbare EU arbeidsmigranten. Daarnaast maakt de kabinetswissel de structurele financiering van de Landelijke Vreemdelingen Voorziening onzeker.
- **Stand van zaken maatregel:**
    - We blijven lobby'en voor meer zekerheid en aandacht voor bovenstaande zaken. De financiële scenario's rondom jeugd worden onderdeel van de nota jeugd die rond de zomer van 2024 wordt verwacht.

Risico 4: Sinds 1 januari 2022 is inburgering gedecentraliseerd naar gemeenten. De Wet Inburgering 2022 verloopt nog niet vlekkeloos bij Rijk, uitvoeringsorganisaties en gemeente.

- **Stand van zaken risico:**
    - Er waren ook in 2023 aanloopproblemen. Die hebben we goed kunnen oppakken op het moment dat ze zich voordeden. We zien dit daarom niet meer als een risico.
- **Stand van zaken maatregel:**
    - Maatregelen zijn uitgevoerd en hebben geleid tot bovenstaande resultaat.

Nieuw Risico: De landelijke akkoorden IZA, GALA, WOZO vergroten de druk op en vraag aan het sociale domein. De omvang hiervan is moeilijk in te schatten.

- **Stand van zaken risico:**

    - De akkoorden zijn gesloten in de loop van 2022, 2023 stond in het teken van uitwerking van deze akkoorden Bij de uitwerking van deze akkoorden in transformatieplannen worden aannames gemaakt wat betreft het effect op het sociaal domein. Het is niet zeker of deze aannames juist zijn en wat het precieze effect gaat worden en of de bijbehorende middelen en vangnetten voldoende zijn. Ook de kabinetswissel maakt dit onzeker.
- **Stand van zaken maatregel:**
    - Deze aangenomen effecten worden gemonitord. Indien nodig wordt hier de lobby op ingezet.

Investeringen

Niet van toepassing voor dit programma.

Verbonden partijen

Bij het Programma Ondersteuning op maat is er geen sprake van verbonden partijen.

Zie voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: De buurtteams jeugd en gezin ondersteunen jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben, zodat zij gezond en veilig kunnen opgroeien				
Buurtteams jeugd en gezin (subsidietender Buurtteam Jeugd)	Integraal inzetten van jeugdzorgaanbod zonder indicatiestelling	26.078	26.730	-652
Jeugdhulp	Trajectmanagement, woonbegeleiding, onderwijshulpverlening en intensieve hulp bij opgroeiproblemen voor jongeren	403	359	44
Samen voor Overvecht (Ondersteuning op maat)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen	1.350	1.295	55
Totaal doelstelling 1		27.831	28.384	-553
Doelstelling 2: Aanbieders van specialistische jeugdhulp bieden specialistische zorg en ondersteuning dichtbij en op maat, zodat jeugdigen gezond, veilig en zoveel mogelijk in een gezin kunnen opgroeien				
Basiszorg daklozen Regio Utrecht	Hulp en begeleiding aan dak- en thuisloze jongeren	2.979	2.979	0
Versneld Vernieuwen & Kansrijke start	Tegengaan en/of verzachten van de negatieve sociale effecten van corona en de coronamaatregelen op inwoners en het ondersteunen van hen die daardoor extra zorg en ondersteuning nodig hebben.	5.700	3.426	2.274
Vastgoedtransitie Jeugdhulp	Vastgoedtransitie Jeugdhulp	5.000	4.688	312
Totaal doelstelling 2		13.679	11.093	2.586
Doelstelling 3: Jeugdbescherming ondersteunt gezinnen als veilig opgroeien en ontwikkelen van jeugdigen wordt bedreigd en vrijwillige hulpverlening niet toereikend is				
Veilig thuis, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	Uitvoering van Veilig Thuis en (preventieve) jeugdreclassering en jeugdbescherming	12.642	13.242	-600
Totaal doelstelling 3		12.642	13.242	-600

Doelstelling 4: Utrechters krijgen hulp bij het vinden van een passende oplossing bij hun (zorg)vraag binnen de sociale basiszorg				
Advies	Faciliteren en organisatie van advies door sociaal raadsliedenwerk	2.198	2.345	-147
Buurtteams Sociaal	Doorontwikkeling en uitvoering van de buurtteams en het leveren van hoogwaardige sociale basiszorg. In co-creatie met de gemeente Utrecht leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van een nieuw en eenvoudiger stelsel van zorg en ondersteuning	21.412	21.412	0
Groepsgewijze activiteiten	Groepsgewijze activiteiten zorgen voor verbinding tussen cliënten onderling, waardoor zij onderling netwerken kunnen onderhouden, waarbij preventie, activering, lotgenotencontact en onderlinge hulp/steun centraal staan	301	301	0
Informatievoorziening	Faciliteren en organiseren van informatie op breed sociaal domein	722	695	27
Onafhankelijke cliëntondersteuning	Faciliteren en organiseren van onafhankelijke cliëntondersteuning	440	440	0
Ondersteuning schuldhulpverlening vanuit Informele zorg	Ondersteuning om inwoners op een toegankelijke en laagdrempelige wijze te leren omgaan met geld, schulden en administratie	1.176	1.070	106
Totaal doelstelling 4		26.249	26.263	-14
Doelstelling 5: Utrechters krijgen de aanvullende zorg en ondersteuning passend bij hun (zorg)vraag zodat zij mee kunnen doen				
Buurtbemiddeling/ Aanpak Extreme Woonoverlast	Buurtbemiddeling leert en helpt mensen om al in een vroeg stadium burengeschillen op te lossen. De aanpak extreme woonoverlast wordt ingezet als de bewoner(s) van een woning het woongenot van omwonenden structureel verstoort c.q. verstoren.	826	826	0
FIOM	Aanbieden van gespecialiseerd maatschappelijk werk met betrekking tot zwangerschap, adoptie, seksueel geweld en hulp aan tienerouders	295	295	0
Maaltijdservice	Bezorgen van koelverse maaltijden aan (met name oudere) inwoners in de stad Utrecht, die niet (meer) in staat zijn zelf hun warme maaltijd te bereiden. Met deze voorziening kunnen ‘kwetsbare’ inwoners (langer) zelfstandig wonen.	233	233	0

Sociale prestatie en dagondersteuning	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maatschappelijke	6.331	6.260	71
Totaal doelstelling 5		7.685	7.614	71
Doelstelling 6: Inwoners in de regio Utrecht die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn, krijgen (24-uurs) begeleiding gericht op herstel en activering, thuis of in een woonvoorziening				
Gecombineerde inloopvoorziening voor daklozen	Het bieden van een duidelijke ingang, snel bieden van tijdelijke opvang en integrale hulpverlening, bijdrage aan herstel van daklozen, vergroten van de door- en uitstroom uit de maatschappelijke opvang	1.623	2.006	-383
Veilig thuis 18+	Uitvoering van de activiteiten Veilig Thuis voor 18+ (volwassenen)	5.480	5.362	118
Voorkomen huiselijk geweld	Voorkomen van huiselijk geweld bij alle slachtoffers. Bij ernstige dreiging en gevaar van huiselijk wordt een veilige situatie gecreëerd in de (crisis) opvang, onderduikadres, bij familie of via de informele netwerken.	2.363	1.656	707
Totaal doelstelling 6		9.466	9.024	442
Doelstelling 7: Nieuwkomers weten zich welkom en thuis in Utrecht en kunnen zich maximaal ontwikkelen en ontplooien voor hun toekomst in Utrecht of ergens anders				
Asielzoekers, ongedocumenteerden en vluchtelingen	Reguliere ondersteuning van vluchtelingen, het continueren van de noodopvang voor (uitgeprocedeerde) asielzoekers en het steunpunt Perspectief voor ex-AMA's (voormalig alleenstaande minderjarige asielzoekers)	9.500	10.495	-995
Compensatie particuliere opvang Oekraïense vluchtelingen	Compensatie particuliere opvang Oekraïense vluchtelingen	20	5	15
Totaal doelstelling 7		9.520	10.500	-980
Totaal Ondersteuning op maat		**107.072**	**106.120**	**952**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Beleidsnota's

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Nota van Uitgangspunten Buurtteams 2019-2024	2017	Opdracht basishulp buurtteams jeugd en gezin 2019-2024
Strategie contracteren Aanvullende Zorg Jeugd vanaf 2020	2018	Ambities en ontwikkelopgaven Jeugd en de manier waarop deze worden vertaald naar afspraken met aanbieders van specialistische zorg voor de periode 2020 en verder.
Raadsbrief Geactualiseerde Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling	2021	De wijze waarop de 26 samenwerkende gemeenten in de regio Utrecht en hun maatschappelijke partners samenwerken aan zorg en veiligheid voor mensen die te maken hebben met huiselijk geweld en kindermishandeling.
Verordening Jeugdwet gemeente Utrecht 2023	2022	Verordening waarin onder andere is vastgelegd welke jeugdhulpvoorzieningen de gemeente Utrecht biedt en hoe de toegang tot deze jeugdhulpvoorzieningen is geregeld.
Verordening maatschappelijke ondersteuning	2022	Verordening Wmo geldend in 2023
Nota van uitgangspunten Informatievoorziening, advies en onafhankelijke clientondersteuning 2019-2024	2017	Opdracht aan de informatievoorziening, advies, en onafhankelijke cliëntondersteuning 2019-2024
Visie toekomst hulp bij huishouden	2020	Kader voor de aanbesteding hulp bij het huishouden
Strategie contracteren aanvullende zorg Wmo vanaf 2020	2018	Kaders voor contracteren van aanvullende zorg vanaf 2020
Visie vervoer voor iedereen	2021	Visie waarin de opgave op het gebied van doelgroepenvervoer wordt geschets
Regioplan U16 Beschermd wonen 2023-2028	2023	Utrechtse uitgangspunten voor onderlinge samenwerking in de U16-regio voor beschermd wonen
Regioplan maatschappelijke opvang en beschermd wonen Utrecht-stad	2020	Utrechtse uitgangspunten voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen
Regionale koers maatschappelijke opvang en beschermd wonen U16	2017	Regionale koers voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen.

Volksgezondheid

Portefeuillehouder(s):
Eelco Eerenberg

Ambitie:
Elke Utrechter kan in gezondheid leven.

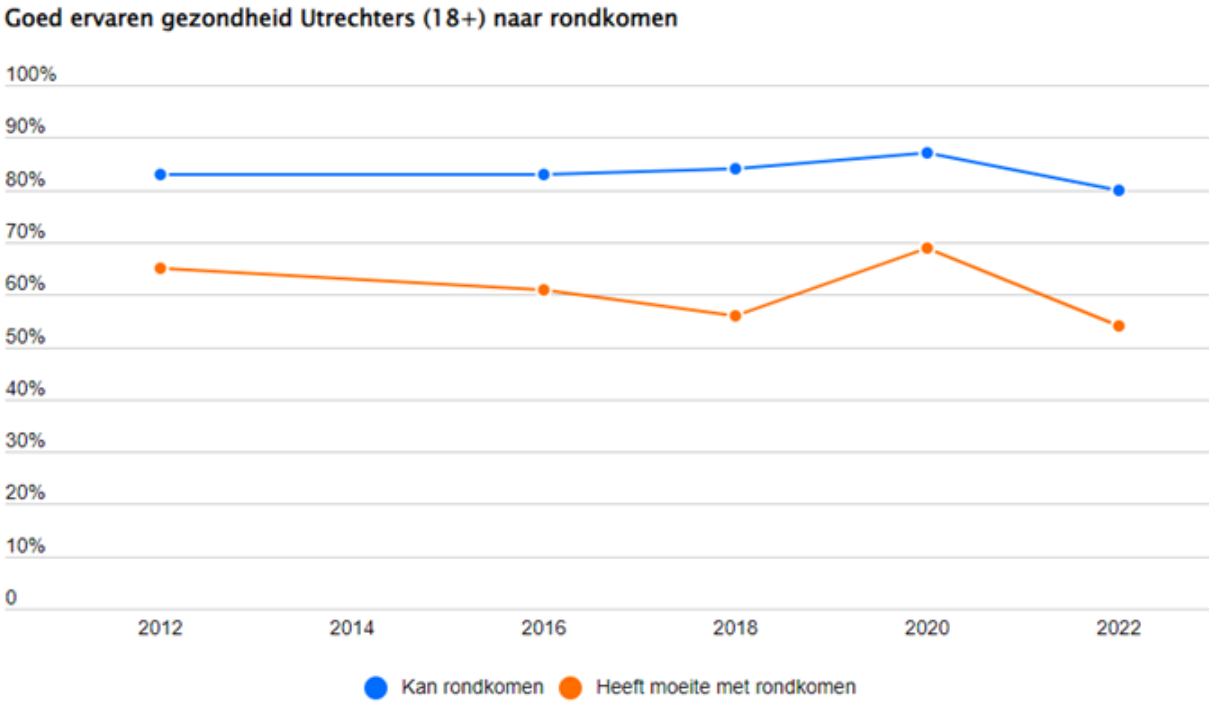
‘Elke Utrechter kan in gezondheid leven’ vraagt dat we iedereen in staat stellen hun gezondheid te behouden, en liever nog helpen aan meer gezondheidswinst, met name die groepen Utrechters die nu op gezondheidsachterstand staan. Zo werken we aan ‘gezondheidswinst voor iedereen’ (1) en ‘verkleinen van gezondheidsverschillen’ (2). We verbeteren continu onze aanpak met het ‘vermeerderen van gezondheidskennis’ (3). Op deze drie onderdelen is ook deze paragraaf ingedeeld. Voor het behalen van de ambitie is uiteraard bredere inzet nodig dan enkel vanuit het programma Volksgezondheid.

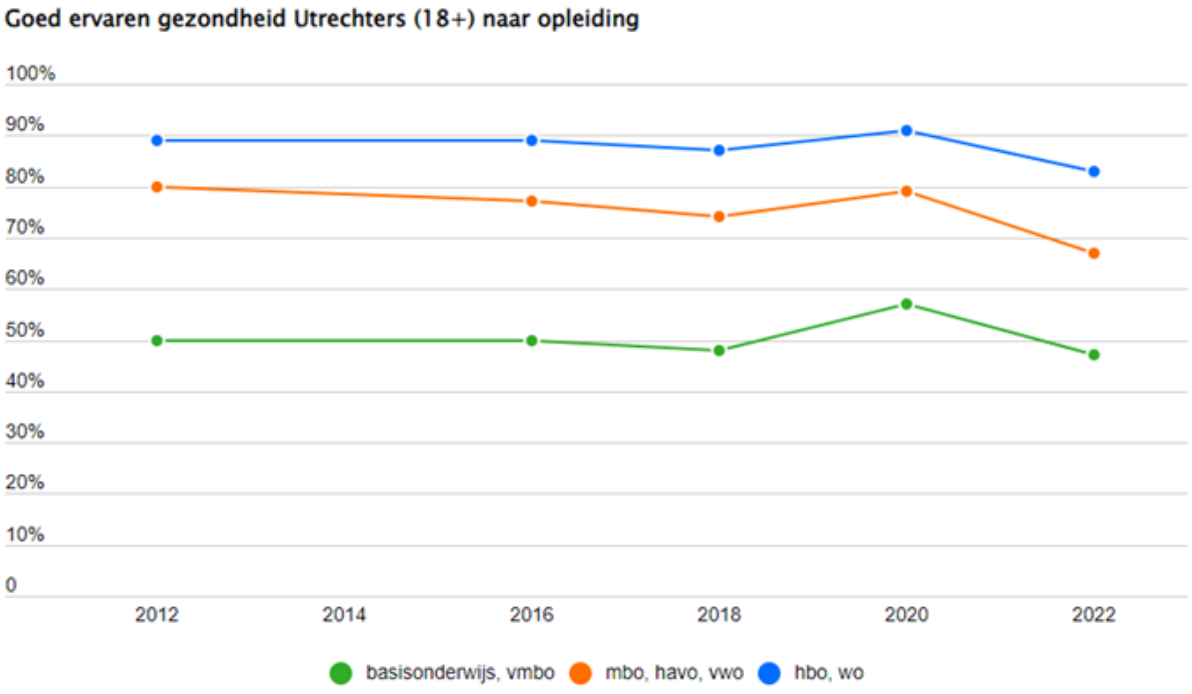
Wat hebben we bereikt?

Doelstelling 1: In 2040 zijn de gezondheidsverschillen in Utrecht tussen de laagste en hoogste sociaaleconomische groepen met 30% afgenomen ten opzichte van 2012
De grote gezondheidsverschillen tussen groepen Utrechters is een complex, weerbarstig en urgent probleem. Als stad die zich sterk maakt voor gezond stedelijk leven voor iedereen en meer gelijke kansen wil bieden, zien wij de aanpak van gezondheidsverschillen als belangrijkste doelstelling. Het programma Volksgezondheid richt zich op vijf onderliggende oorzaken van gezondheid: leefstijl, mentale factoren en stress, zorg- en hulpverlening, fysieke leefomgeving en sociale leefomgeving.

Wat hebben we bereikt in 2023?
De gezondheidsverschillen in Utrecht zijn tussen verschillende opleidingsgroepen gelijk gebleven en het verschil tussen groepen die wel en met moeite kunnen rondkomen is groter geworden. De redenen zijn divers en complex en hangen samen met de ongunstige ontwikkeling op de onderliggende oorzaken van gezondheid. We lopen achter op onze doelstelling. Ondanks onze inzet, zijn de gezondheidsverschillen gelijk gebleven en zelfs toegenomen. Dit laat zien hoe taai het gezondheidsvraagstuk is en geeft weer hoe lastig het is om als gemeente direct invloed te hebben op de gezondheid van onze inwoners. Het behalen van de doelstelling blijft daarom vragen om brede inzet van gemeente Utrecht én haar partners in het fysieke, sociale en economische domein, waaronder ook vanuit het programma Volksgezondheid.

Effectindicatoren
De verschillen in ervaren gezondheid zijn gelijk gebleven tussen groepen met een hbo- of wo-opleiding en met basisonderwijs of een vmbo-opleiding. De verschillen in ervaren gezondheid zijn toegenomen tussen groepen die wel of niet kunnen rondkomen. En ook tussen groepen met een hbo- of wo-opleiding en een mbo-, havo-, of vwo-opleiding.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In de Programmabegroting 2023 hebben we de activiteiten onderverdeeld naar:

- Wat hebben we gedaan in 2023?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee hebben we onderscheid gemaakt tussen onze opgaven en 'wat we altijd doen'.

Wat hebben we afgelopen jaar gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: In 2040 zijn de gezondheidsverschillen in Utrecht tussen de laagste en hoogste sociaal economische groepen met 30% afgenomen ten opzichte van 2012.

Gezondheidswinst voor iedereen

Mentale factoren en stress:

- Continuering beleid /interventies die bijdragen aan het voorkomen en verminderen van mentale problemen en versterken van de mentale veerkracht. O.a. initiatieven vanuit de nadere regel herstel en veerkracht en het bespreekbaar maken en normaliseren mentale gezondheid met bv de campagne Unbox jezelf/Unbox een ander.
- In de dienstverlening vanuit programma volksgezondheid is rekening gehouden met stress van de inwoners, door o.a. teams met burgercontact de training stress-sensitief te gaan laten volgen.

Sociale leefomgeving:

- Preventieve ondersteuning gegeven na scheiden voor kinderen en ouders via de groepscursussen Dappere Dino's, Stoere Schildpadden en de ScheidingsAtlas.

Fysieke leefomgeving:

- Met partners in de stad gewerkt aan een gezonder voedselsysteem door o.a. verkennende gesprekken met horeca.

Verkleinen gezondheidsverschillen

Leefstijl:

- Initiatieven voor een gezonde leefstijl zijn bevorderd en het plan van aanpak gezond gewicht op school wordt uitgevoerd met o.a. aandacht voor gezonde schoollunch gecombineerd met beweegactiviteiten, voedseleducatie en ouderbetrokkenheid.

Mentale factoren en stress:

- Er is een werkwijze ontwikkeld voor alle eerstelijnsprofessionals voor het bespreekbaar maken, signaleren en doorverwijzen bij geldzorgen.

Zorg en hulpverlening:

- Gestart met modernisering sekswerkbeleid in Utrecht (advies commissie Sorgdrager).

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: In 2040 zijn de gezondheidsverschillen in Utrecht tussen de laagste en hoogste sociaal economische groepen met 30% afgenomen ten opzichte van 2012.

- Nieuwe nota gezondheid: deze activiteit is niet volgens plan uitgevoerd, omdat de uitwerking meer tijd vroeg dan eerder voorzien. Dit is uitgesteld naar Q2 2024.

Gezondheidswinst voor iedereen

- Leefstijl: presentatie integraal gemeentelijk meerjarig uitvoeringsprogramma gezond gewicht Utrechtse jeugd: deze activiteit is niet volgens plan uitgevoerd, dit is uitgesteld naar Q1 2024. Zie Raadsbrief.

Verkleinen gezondheidsverschillen

- Leefstijl: Actieplan gezondheidsbevordering ouderen migratieachtergrond is niet volgens plan uitgevoerd, omdat we het integreren in het plan vanuit het Integraal Zorgakkoord (IZA) Ouderen en het integraal uitvoeringsprogramma ouderen.

Wat hebben we van ‘wat we altijd doen’ gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1 In 2040 zijn de gezondheidsverschillen in Utrecht tussen de laagste en hoogste sociaal economische groepen met 30% afgenomen ten opzichte van 2012.

Gezondheidswinst voor iedereen

Zorg- en hulpverlening:

- Wettelijke taken Jeugdgezondheidszorg (JGZ) zijn uitgevoerd. Bij het basisonderwijs waren er in 2023 achterstanden, deze zijn ingehaald. Scholen en ouders kregen advies over school(ziekte)verzuim. Tevens is de kernpartneraanpak Voorschoolse Educatie en Primair Onderwijs versterkt.
- De JGZ voerde ook in 2023 het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) uit. De griepvaccinatie voor zwangeren is toegevoegd aan het RVP. De voorbereiding van de implementatie van het Rotavaccin vanaf 2024 is afgerond. In de Raadsbrief Vaccinatiegraad Rijksvaccinatieprogramma 2022 Utrecht leest u over de daling van de vaccinatiegraad in 2022 en de inzet van Utrecht voor een hoge vaccinatiegraad.
- Basistaken en maatwerkafspraken zijn uitgevoerd door GGDrU, waaronder de uitbreiding van soa-poli en PrEP-zorg. Er is op verzoek van de raad een Transkliniek gestart, de officiële opening was in Q4 2023.

Fysieke leefomgeving:

- De Inspectie Kinderopvang heeft alle wettelijke taken die we als gemeente hebben op het gebied van het Landelijk register kinderopvang en het toezicht op en de handhaving van de Wet kinderopvang nauwkeurig uitgevoerd. Daarnaast organiseerde de inspectie een houderbijeenkomst, houdergesprekken en online vragenuren voor aanbieders van kinderopvang.

Verkleinen gezondheidsverschillen

Zorg en hulpverlening:

- Met partners sociaal-medische zorg voor dak- en thuislozen geleverd.
- Ondersteuning en zorg voor inwoners met overvolle of sterk vervuilde huishoudens.
- Indicaties voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen.
- Hulp- en dienstverlening aan sekswerkers, inclusief uitstapprogramma's.
- Indiceren en toeleiden richting Voorschoolse Educatie (VE).
- Samen voor Overvecht is uitgevoerd met in totaal 5 moeder-babygroepen: een Themagroep, Taalgroep, Inloopgroep, Zwangerengroep en de Kookgroep.

Vermeerderen gezondheidskennis

- Met Volksgezondheidsmonitor Utrecht brachten we de gezondheid van Utrechters in beeld.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

- Niet van toepassing.

Wat hebben we voor de meerjarige trajecten gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1 In 2040 zijn de gezondheidsverschillen in Utrecht tussen de laagste en hoogste sociaal economische groepen met 30% afgenomen ten opzichte van 2012.

Gezondheidswinst voor iedereen

Leefstijl:

- Met SportUtrecht wordt de gezonde sportvereniging gestimuleerd, door aandacht te geven aan laagdrempelig bewegen, rookvrije sportparken, verantwoord alcoholgebruik en gezond eten. Ondanks dat we geen extra aandacht aan zonbescherming hebben besteed, zijn enkele sportverenigingen hier zelf mee aan de slag gegaan.
- Gewerkt aan relationele en seksuele vorming via onder andere het programma Lentekriebels.
- Gewerkt aan preventie van middelengebruik (alcohol, drugs, tabak): hierbij hanteren wij het motto: “Het beste is niet gebruiken, maar doe je het toch wees je dan bewust van de risico’s.” Werken aan verantwoord gebruik is één van de doelen bij onze samenwerking met partijen in de stad, waaronder studentenorganisaties. Voor betere herkenning van en zorgtoeleiding bij problematisch middelengebruik en gokgedrag onder kwetsbare groepen is was er in 2023 intensieve samenwerking tussen gezondheid, veiligheid en sleutelpersonen en ervaringsdeskundigen. Tevens is de Nadere regel verslavingspreventie 2024 vernieuwd. En is er een nieuw Preventie- en handhavingsplan alcohol 2023-2027 opgesteld.
- Continuering activiteiten in kader van een Rookvrije generatie in 2035. Steeds meer plekken waar kinderen komen zijn rookvrij. Per 1 juli 2023 zijn ook de sportparken rookvrij en is een voorbereidingsbesluit genomen, waarin een voorlopig verbod op tabaksspeciaalzaken is opgenomen.
- Continuering van het faciliteren van sporten en bewegen bij ouderen, door o.a. uitvoering van het programma Doortrappen.

Sociale leefomgeving:

- De Collectieve Aanpak Opvoedondersteuning is bestendigd met als focus de samenwerking met partners in de stad (zie ook programma Sport&Samenleven). Een voorbeeld is dat ouders van baby’s van 8 maanden een groepsconsult (Webinar Hoera! 8 maanden) aangeboden krijgen vanuit de JGZ. Deze waren veelal online en in Kanaleneiland en Overvecht ook fysiek.

Fysieke leefomgeving:

- Gezondheidsadvisering in ruimtelijke plannen is uitgevoerd.

Verkleinen gezondheidsverschillen

Leefstijl:

- Via moskeeën en buurthuizen hebben we moeilijk bereikbaar groepen bereikt om voorlichting te geven over bv drugs, soa en roken. We zijn gestart met het project Rookvrij leven Overvecht 2023-2025. Ook organiseerden we tien Gezond & Fitdagen in verschillende wijken.

Zorg- en hulpverlening:

- De aanpak Kansrijke Start is versterkt en verbreed. We hebben contact met de zorgverzekeraar gelegd om te verkennen waar we elkaar kunnen versterken. In 8 wijken zijn geboortenetwerken waar professionals vanuit het medische domein en het sociale domein samenwerken rondom de zorg en ondersteuning voor (aanstaande) ouders. In de opname van U in de wijk tijdens het werkbezoek van het Landelijke Actieprogramma Kansrijke Start vertellen deelnemers over het geboortenetwerk in Kanaleneiland. Het aantal prenatale huisbezoeken door de Jeugdgezondheidszorg is toegenomen. Hierdoor kregen meer ouders tijdige zorg en ondersteuning.
- Werkplannen Health Hub Utrecht coalities 2024-2026 zijn opgesteld

Sociale leefomgeving:

- We hebben ingezet op taalthuisstimulering voor 0-4 jarigen door verdere uitbreiding van individuele taalthuisbezoeken en ouder-kindgroepen en dit verder te ontwikkelen samen met Taal Doet Meer en ouders.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1 In 2040 zijn de gezondheidsverschillen in Utrecht tussen de laagste en hoogste sociaal economische groepen met 30% afgenomen ten opzichte van 2012.

Gezondheidswinst voor iedereen

Leefstijl:

- Valpreventie voor ouderen: deze activiteit is op een andere manier uitgevoerd vanwege de kaders in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). We zijn samen met betrokken partijen uit het medisch en sociaal domein gestart met de Utrechtse ketenaanpak Valpreventie en bouwen daarin voort op de wijknetwerken van vallen-voorkomen.
- Het plan van aanpak voor meer senior- en dementievriendelijke wijken: dit plan is niet gemaakt, omdat het wordt opgenomen in het IZA-regioplan Ouderen en integraal uitvoeringsprogramma ouderen.

Verkleinen gezondheidsverschillen

Zorg- en hulpverlening:

- Doorontwikkeling van de gezonde wijkallianties en wijknetwerken: deze activiteit is niet volgens plan uitgevoerd omdat de Wijkalliantie Plus, het samenwerkingsverband van directeuren en bestuurders van een aantal kernpartners in het sociaal domein en de eerstelijnszorg, het initiatief heeft genomen om samen met de gemeente het opgavegericht samenwerken in wijken te versterken. West en Kanaleneiland zijn gekozen om, aan de hand van het proces Wijkdata Wijkdoen, in de praktijk gezamenlijk de nieuwe werkwijze te ontwikkelen. Daarom is gekozen om hier focus op te houden en niet in te zetten op doorontwikkeling van de gezonde wijkallianties en wijknetwerken.

Vermeerderen gezondheidskennis

- Internationale netwerken: deze activiteit is niet volgens plan uitgevoerd omdat we daarnaast het jaarlijkse WHO Congres Healthy Cities in Utrecht hebben georganiseerd. Hiermee hebben we nationale, regionale en Utrechtse netwerken een plek geboden in het internationale / WHO netwerk.

Wat heeft dat gekost?

x € 1.000

Omschrijving	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Nominale begroting 2023	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2024
Baten							
De gezondheidsverschillen nemen af	3.101	3.644	2.247	5.016	5.451	435	5.170
Totaal Baten	3.101	3.644	2.247	5.016	5.451	435	5.170
Lasten							
De gezondheidsverschillen nemen af	30.614	31.180	31.200	35.346	35.501	-155	37.485
Totaal Lasten	30.614	31.180	31.200	35.346	35.501	-155	37.485
Saldo baten en lasten	**-27.513**	**-27.536**	**-28.953**	**-30.330**	**-30.049**	**280**	**-32.315**
Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	118	542	117	286	298	12	117

Totaal	**-27.395**	**-26.994**	**-28.836**	**-30.043**	**-29.751**	**292**	**-32.197**

Toelichting

In de jaarstukken 2023 geven we een toelichting op verschillen ten opzichte van de actuele begroting 2023, indien deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van de baten of lasten van de doelstelling. Kleinere verschillen worden toegelicht als ze politiek relevant zijn.

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. De gezondheidsverschillen nemen af			
Niet begrote incidentele (project) gelden waar tegenover extra lasten staan (onder meer ZonMW en Vesta)		I	365
Overige baten			70
Totaal baten			**435**

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. De gezondheidsverschillen nemen af			
• Onderbesteding incidentele coalitiemiddelen: er zijn in mei incidenteel middelen (SPUK GALA) toegekend voor een heel jaar. Deze incidentele rijksmiddelen zijn eerst aangewend voordat eigen coalitiemiddelen zijn gebruikt. Bovendien wordt zwaartepunt van activiteiten in latere jaren verwacht en zijn de bestedingen daarom niet gelijk verdeeld over de jaren.		I	407
• Incidentele coalitiemiddelen Vechtscheidingen: Uit gesprekken met ketenpartners afgelopen najaar over invulling van preventieve ondersteuning blijkt dat de meeste partijen aanvankelijk hierin geen rol zien voor zichzelf en/of andere thema's voorrang geven. Bovendien bemoeilijkt de tijdelijkheid van de middelen het opzetten van een succesvolle interventie. We hebben daarom nog geen start kunnen maken.		I	100
Lagere bestedingen Project Modernisering Sekswerkbeleid (commissie Sorgdrager): In 2023 zijn voorbereidende werkzaamheden voor de uitvoering van de proeftuinen uitgevoerd en is gewerkt aan (aangepaste) begroting voor komende activiteiten en de kosten daarvan passend binnen het totaal projectbudget.		I	263
• Lagere verleningen en vaststellingen (voorgaande jaren) van subsidies		I	200
• Niet begrote incidentele (project) lasten waar tegenover extra baten staan (onder meer ZonMW en Vesta)		I	-365
• Een ontvangen eenmalige uitkering uit algemene reserve GGDrU		I	354

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
• Extra inzet personeel / inhuur vanwege o.a. effecten hoog ziekteverzuim en vastgestelde CAO: meer (ouderschaps)verlof		S	-980
• Koudweerregeling: door uitbreiding en meer op te vangen personen (onder meer Oekraïners) van de koudweerregeling is het budget in dit programma niet langer toereikend		S	-200
Overige lasten		I	66
Totaal lasten			**-155**

Risico's

Belangrijkste bestaande strategische risico's

Risico 1: Bestaanszekerheid staat onder druk door inflatie met als risico dat inwoners ongezondere keuzes maken en de stress over geldzorgen toeneemt.

- **Stand van zaken risico**:
  - Bestaanszekerheid staat nog steeds onder druk. Dit is niet alleen een Utrechts probleem, maar een landelijk probleem.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - In het IZA- akkoord benadrukken we het belang van bestaanszekerheid in relatie tot gezondheid. En vanuit het Gala-akkoord zetten we in op het verkleinen van gezondheidsverschillen, waarbij bestaanszekerheid een belangrijk thema is.
  - We werken binnen de gemeente Utrecht nauw samen om aandacht voor de groep waar de bestaanszekerheid onder druk staat te blijven houden. Utrecht blijft lobbyen voor beter inkomensbeleid en wil vooruitstrevend zijn in het ondersteunen van inwoners (zie: Regering vernietigt besluit gemeenteraad Utrecht (binnenlandsbestuur.nl) en Gemeente Utrecht halveerde binnen 4 jaar schuld van inwoners door maatwerk en snellere schuldsanering - EenVandaag (avrotros.nl).

Risico 2: Door krapte op de arbeidsmarkt hebben we al langere tijd een tekort aan jeugdartsen binnen de Jeugdgezondheidszorg.

- **Stand van zake risico**:
  - Op dit moment zijn er geen tekorten van jeugdartsen, maar de werving blijft aandacht vragen om tekorten te voorkomen.
- **Stand van zake maatregel**:
  - De in de programmabegroting 2023 opgenomen maatregelen zijn ingezet, zoals het continu werven van jeugdartsen.

Risico 3: Corona laait opnieuw op.

- **Stand van zaken risico**:
  - Corona is niet endemisch verklaard en het risico dat het effect heeft op de samenleving is klein. Daarom kan het als strategisch risico in deze stukken vervallen.
- **Stand van zaken maatregel**:

- De in programmabegroting 2023 opgenomen maatregelen hadden betrekking op het risico dat er een nieuwe uitbraak van Corona zou komen, en zijn dus niet uitgevoerd. Uiteraard blijven we de gezondheid van Utrechters monitoren.

Investeringen

Niet van toepassing voor dit programma.

Verbonden partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
GR GGDrU	De GGD regio Utrecht verricht in de Wet Publieke Gezondheid beschreven taken voor ruim 1,3 miljoen inwoners van 26 Utrechtse gemeenten in de Provincie Utrecht, waaronder de Gemeente Utrecht. De precieze afspraken met de gemeente Utrecht staan verwoord in het arrangement Publieke Gezondheid dat de gemeenteraad in 2013 heeft vastgesteld.	2.265

Zie voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: In 2040 zijn de gezondheidsverschillen in Utrecht tussen de laagste en hoogste sociaal economische groepen met 30% afgenomen ten opzichte van 2012				
Alcohol en drugs, Voorlichting en educatie	Het verzorgen van voorlichting aan jongeren, hun peers, ouders en intermediairs. Bijvoorbeeld in de vorm van voorlichting op scholen, adviesgesprekken, interventies, drugstestservice, online informatieverstrekking, netwerkvorming	1.744	1.704	40
Gezonde leefstijl (subsidietender Sport)	Stimuleren gezonde leefstijl door sporten	146	161	-15
Heroineverstrekking, Opsporing, Vroegsignalering en Toeleiding OGGZ	Het opsporen en toeleiden naar zorg van zeer sociaal kwetsbaren/OGGZ, het bieden van een heroïnebehandeling, het verspreiden en ophalen van spuiten en spuithulpmiddelen, en het afhandelen van spuitmeldingen	1.609	1.524	85
Sekswerk	Het bieden van laagdrempelige opvang en het vergroten v/h bereik onder de sekswerkers door outreachend werken en het ondersteunen en begeleiden van vrouwen bij het uitstappen uit het sekswerk	1.382	1.244	138
Samen voor Overvecht (Gezonde wijk)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen	200	276	-76
WMO collectieve GGZ preventie	Subsidie ten behoeve van een substantiële bijdrage aan de psychosociale gezondheid van burgers en ondersteuning van mantelzorgers in Utrecht	135	130	5
Toeleiding naar (bemoei)zorg	Toeleiding naar (bemoei)zorg	182	276	-94
Totaal doelstelling 1		5.398	5.315	83
Totaal Volksgezondheid		**5.398**	**5.315**	**83**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Beleidsnota's

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Gezondheid voor iedereen	17 oktober 2019	Volksgezondheidsbeleid 2019-2023
Aanpak Samenwerkingsverband Gezond Gewicht Utrechtse Jeugd 2019-2023	15 april 2021	Werkwijze samenwerkingsverband Gezond Gewicht Utrechtse Jeugd
Preventie- en handhavingsplan alcohol 2023-2027	6 april 2023	Plan over preventie en handhaving alcohol voor de periode 2023-2027
Spelen in je eigen buurt: Ontwerpvisie Speelruimte Utrecht	10 maart 2022	Ontwerpvisie Speelruimte Utrecht
Utrechtse Sportagenda	17 juni 2021	Sportbeleid gemeente Utrecht
Utrecht Dichtbij: de tienminutenstad; Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040	15 juli 2021	Ruimtelijke strategie Utrecht 2040
Actieagenda Utrechters Schuldenvrij 2019 en verder	maart 2019	Utrechters kunnen rondkomen, meedoen en zijn schulden(zorg)vrij
Mobiliteitsplan 2040: Jouw straat en onze stad gezond, aantrekkelijk en bereikbaar voor iedereen	15 juli 2021	Actualisering van het mobiliteitsplan Slimme Routes, Slim Regelen, Slim bestemmen (2016)

Veiligheid

Portefeuillehouder(s):
Sharon Dijksma

Ambitie:
Utrecht veilige en leefbare stad: het vergroten van de veiligheid en leefbaarheid van de stad.

Dat doen we door het tegengaan van de ontwrichtende effecten van (drugsgerelateerde) criminaliteit. We maken Utrecht meer bewust, weerbaar en veerkrachtig tegen digitale criminaliteit en cybercrises. De intensieve samenwerking met partners zorgt ervoor dat alle Utrechtse wijken en buurten veilig zijn. We geven ruim baan aan vrijheid van meningsuiting en faciliteren het groeiend aantal demonstraties. Negatieve gevolgen van maatschappelijke onrust worden tijdig onderkend en bij openbare ordeverstoring wordt adequaat ingegrepen. De samenleving verandert, normen veranderen mee; Utrecht reageert adequaat op deze veranderingen, onder andere met haar aanpak op straatintimidatie en integrale persoonsgerichte aanpakken.

Wat hebben we bereikt?

Doelstelling 1: Het Utrechts veiligheidsniveau is erop gericht het veiligheidsniveau van 2018 tenminste te behouden
Op 16 mei 2023 heeft de raad de Veiligheidsagenda 2023-2026 (het Integraal Veiligheidsplan) vastgesteld. Hierin zijn vier prioriteiten van het Utrechts veiligheidsbeleid vastgesteld: 1. Veiliger wijken, 2. Tegengaan van excessen door maatschappelijke onrust, 3. Tegengaan ontwrichtende effecten van drugsgerelateerde criminaliteit en 4. Vergroten digitale veiligheid en online weerbaarheid. In de Voortgangsrapportage Veiligheidsagenda over leest u een uitgebreider beeld van wat in 2023 is bereikt en wat daarvoor is gedaan. De rapportage is opgesteld aan de hand van de methode “Rijker Verantwoorden”, waarbij we niet alleen cijfers maar ook verhalen en ervaringen uit de praktijk gebruiken om te laten zien wat is gedaan met welk effect.

Daarnaast biedt het Handhavingsverslag 2023 een uitgebreider beeld van de inzet van onze handhavers en inspecteurs voor de leefbaarheid en veiligheid.

- Veilige wijken:
    - In 2023 is er o.a. met zorg- en veiligheidspartners veel capaciteit ingezet op complexe overlastproblematiek waar geen snelle ‘oplossing’ voor handen is. De overlast voor omwoners/bezoekers/ondernemers is verminderd. Deze aanpak vergt extra (schaarse) inzet door de politie en gemeente waardoor deze inzet ten koste gaat van andere veiligheidsproblematiek in de stad.
    - In 2023 zijn ruim 8.500 bewonersmeldingen afgehandeld en daardoor verminderde de overlast en impact op de leefomgeving van deze bewoners (denk o.a. aan jongerenoverlast, drugsoverlast, burenoverlast, straatintimidatie).
    - Samen met onze partners herijkten we het Uitvoeringsprogramma Utrecht Zijn We Samen waarmee de aanpak tegen schadelijke polarisatie, radicalisering en extremisme is uitgebreid naar alle vormen van extremisme, schadelijke polarisatie en daarin niet te vergeten de invloed van de online wereld.
    - Het demonstratierecht is van groot belang voor de stad. We hebben de drempel om een demonstratie te organiseren en te melden verder verlaagd.

- We zijn nog beter voorbereid op grootschalige crises en rampen, door onder andere onze deelname aan de grootschalige multidisciplinaire oefening Explosive Lion.

- Het stellen van grenzen en het bieden van perspectief om de ontwrichtende effecten van (drugsgerelateerde) criminaliteit tegen te gaan:
  Met de Voortgangsrapportage 2023 nota 'Grenzen stellen, perspectief bieden' is op uw verzoek een tussenrapportage opgesteld. Zo hebben we onder andere maatregelen ingezet om criminaliteit te voorkomen, doorgroei in de criminaliteit te voorkomen en is een start gemaakt met de aanpak van plofkrakerproblematiek in Utrecht.
- Een veiliger digitale stad: we hebben bij bewoners, ondernemers en organisaties meer bewustwording gecreëerd over de gevaren van cybercriminaliteit en/of de uitval van digitale middelen. Daarnaast hebben we het Uitvoeringsprogramma Vergroten digitale veiligheid opgesteld waarmee we verder werken aan een duurzame, lokale en bestuurlijke aanpak om de digitale weerbaarheid te vergroten en als samenleving beter bestand te zijn tegen cyberincidenten.

Effectindicatoren

In onderstaande tabel zijn de Effectindicatoren opgenomen voor meer gedetailleerde informatie klik hier.

Indicatoren	Nulmeting	Doel-stelling 2022	Reali-satie 2022	Doel-stelling 2023	Reali-satie 2023	Doel-stelling 2024
Veiligheidsniveau 2018 minstens te behouden						
Gelijk of minder misdrijven in Utrecht	Peiljaar 2018: 26.618	gelijk of minder dan het peiljaar	24.117	gelijk of minder dan het peiljaar	**25.358**	Gelijk of minder dan het peiljaar
Een gelijk of beter gevoel van veiligheid in de eigen buurt	Peiljaar 2018: 71%	gelijk of beter dan het peiljaar	-	gelijk of beter dan het peiljaar	**66%**	

Verdere toelichting:

“De doelstelling 'gelijk of minder misdrijven in Utrecht' is behaald. Over heel 2023 groeide de totale criminaliteit met 5% ten opzichte van 2022, maar blijft onder het niveau van 2019.

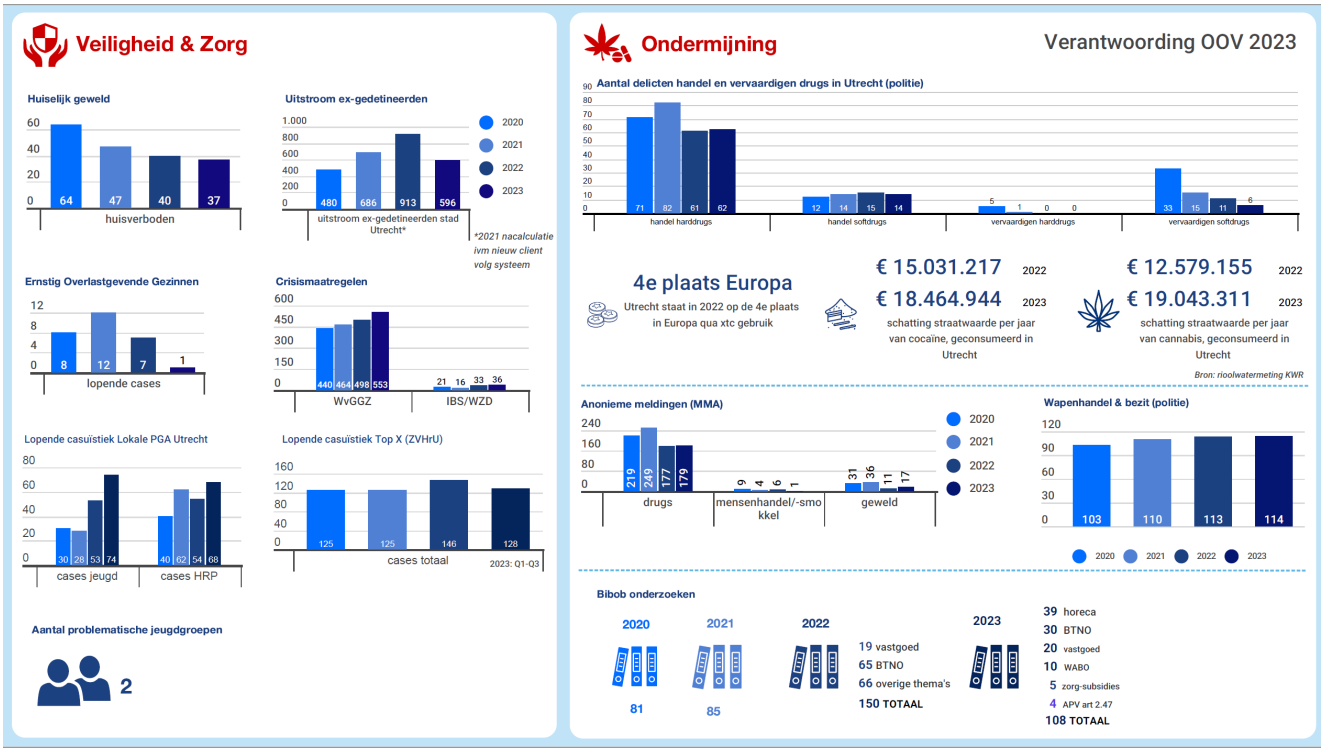
Zakkenrollerij is de meest opvallende toename van 2023: +75%. Bijna alle incidenten vinden plaats in de wijk Binnenstad (de groei is hier 86%), meer specifiek in de buurt Hoog Catharijne/NS/Jaarbeurs (groei is 98%). Ook digitale criminaliteit stijgt met 5% (hierbinnen valt de toename van ID fraude met 46% op). Daarentegen zijn de woninginbraken (-23%), autokraak (-7%), winkeldiefstal (-7%), fietsdiefstal (-2%) en geweldsmisdrijven (-5%) afgenomen.

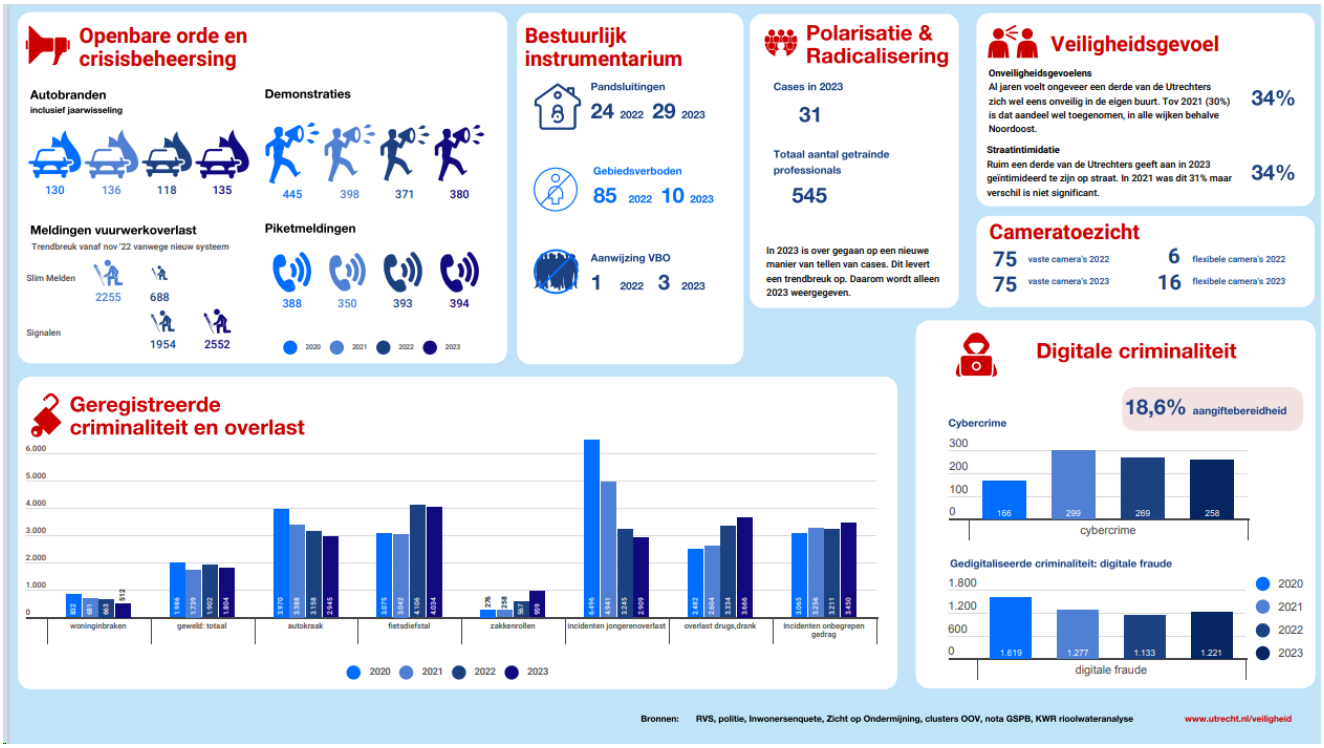
De doelstelling 'een gelijk of beter gevoel van veiligheid in de eigen buurt' is niet behaald. Het aandeel inwoners dat zich veilig voelt in de eigen buurt is afgenomen; dit laat bijna elke wijk zien. Maar over langere termijn bekeken (afgelopen 10-15 jaar) schommelt dit percentage rond de 70%.
Interessant om te kijken hoe het veiligheidsgevoel in de eigen buurt in andere gemeenten zich heeft ontwikkeld. Volgens het CBS (Veiligheidsmonitor2023) is er ook landelijk sprake van een toename in het aandeel Nederlanders dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt. Vergeleken met het landelijke cijfer is het aandeel Utrechters dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt niet significant verschillend. Binnen de G4 is de veiligheidsbeleving in Utrecht beter dan in Rotterdam en Den Haag en vergelijkbaar met Amsterdam.

De Inwonersenquête is de bron voor deze indicator. Omdat deze eens in de twee jaar verschijnt, kunnen er voor 2022 geen gerealiseerde gegevens getoond worden. In 2021 voelde 70% van de ondervraagden zich veilig in de eigen buurt.

Nadere informatie over indicatoren die betrekking hebben op deze doelstelling is te vinden in de 'Utrecht Monitor 2023'

Infographic Veilige Stad

Wat hebben we gedaan

In de Programmabegroting 2023 hebben we de activiteiten onderverdeeld naar:

- Wat hebben we gedaan in 2023?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee hebben we onderscheid gemaakt tussen onze opgaven en 'wat we altijd doen'.

Wat hebben we afgelopen jaar gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Het Utrechts veiligheidsniveau is erop gericht het veiligheidsbeleid 2018 tenminste te behouden.

- Activiteit: De Veiligheidsagenda 2023-2026 (IVP) is in mei 2023 vastgesteld door de raad.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

- Niet van toepassing.

Wat hebben we van 'wat we altijd doen' gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

In de Voortgangsrapportage Veiligheidsagenda over 2023 leest u een uitgebreider beeld van wat in 2023 is bereikt en wat daarvoor is gedaan."

Doelstelling 1: Het Utrechts veiligheidsniveau is erop gericht het veiligheidsbeleid 2018 tenminste te behouden.

- Activiteit: Crisisbeheersing, nu ook met onder andere inzet in het kader van de Oekraïne oorlog / vluchtelingencrisis is conform begroting uitgevoerd
- Activiteit: Faciliteren recht op demonstratie is uitgevoerd conform begroting: in 2023 is aan 80 demonstraties ruim baan gegeven en bij ongeveer 30 complexe demonstraties investeerden we samen met organisatoren, politie en Openbaar Ministerie extra in de voorbereiding (zie bijv. Brief demonstratierecht 9 maart 2023).
- Activiteit: Re-integratie ex-gedetineerden (Detentie en Terugkeer), waarbij 601 personen zijn uitgestroomd. Voor aanvullende informatie over Detentie en Terugkeer zie de Raadsbrief 11 april 2023 Voortgangsrapportage Detentie en Terugkeer. De vaste spreekuren zijn in 2023 verder uitgebreid naar PI Lelystad.
- Activiteit: Gebiedsgericht werken: het voorkomen en bestrijden van overlast en criminaliteit
    - Bollendak/Kop van Lombok: Ter bestrijding van de forse stijging van zakkenrollerij traden we zowel preventief als repressief op door extra activiteiten te ondernemen en gericht extra handhavers in te zetten. Zie ook Raadsbrief Analyse en integrale aanpak overlast plein onder het Bollendak Utrecht.
    - Lucasbolwerk en omgeving: vanwege een toename van overlast door harddrugsgebruikers en dealers is ingezet op een pakket aan zorg- en veiligheidsmaatregelen. Zie Raadsbrief Aanpak situatie Lucasbolwerk Hieronymusplantsoen e.o. (30 mei 2023) en Raadsbrief Verlengen verblijfsontzeggingsgebied Lucasbolwerk (1 december 2023).
    - Het flexteam van Toezicht & handhaving is dagelijks ingezet op hotspots waarbij tijdelijke extra inzet gewenst is, zoals bij het Maximapark na berovingen, rondom het winkelcentrum Lunetten vanwege meerdere overvallen en in Ondiep, Hoograven, Transwijk en Tuindorp vanwege een toename van autokraken.
    - Activiteit: Toepassen bestuurlijk instrumentarium
      Ook in Utrecht nam in 2023 het beschieten van panden en het plaatsen van explosieven bij panden grotere vormen aan, dit leidde tot sluitingen (drie bedrijfspanden (geen horeca) en drie woningen). Artikel 174A Gemeentewet is gewijzigd, wat zorgt voor de verruiming van sluitingsbevoegdheden.
      Het beleidskader cameratoezicht 2023-2026 is in mei 2023 vastgesteld. De voortgang leest u hier (raadsbrief 27 februari 2024).
    - Activiteit: Huisverboden (Wet tijdelijk huisverbod), wettelijke taken crisismaatregelen/ IBS op grond van wet Verplichte GGZ en wet Zorg en Dwang (bevoegd gezag burgemeester) is conform begroting uitgevoerd.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: Het Utrechts veiligheidsniveau is erop gericht het veiligheidsbeleid 2018 tenminste te behouden.

- Activiteit: Crisisbeheersing, nu ook met onder andere inzet in het kader van de Oekraïne oorlog / vluchtelingencrisis is conform begroting uitgevoerd
- Activiteit: Faciliteren recht op demonstratie: ondertekening van het manifest demonstratierecht van Amnesty International door de burgemeester Raadsbrief Demonstratierecht in Utrecht Utrecht.

Wat hebben we voor de meerjarige trajecten gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

“In de Voortgangsrapportage Veiligheidsagenda over 2023 leest u een uitgebreider beeld van wat in 2023 is bereikt en wat daarvoor is gedaan.”

Doelstelling 1: Het Utrechts veiligheidsniveau is erop gericht het veiligheidsbeleid 2018 tenminste te behouden.

- Activiteit : de nota Grenzen Stellen Perspectief Bieden is conform begroting uitgevoerd. Zie voor een uitgebreide beschrijving van de aanpak GSPB de Voortgangsrapportage 2023 nota 'Grenzen stellen, perspectief bieden.
- Activiteit : De integrale gebiedsgerichte aa
- Activiteit : De integrale gebiedsgerichte aanpak betreffende de Focusgebieden Amsterdamsestraatweg en Kanaalstraat/Damstraat:
  Beide programma’s zijn conform begroting uitgevoerd, zie ook Raadsbrief Stand van Zaken Programma Amsterdamsestraatweg en Programma KanaalstraatDamstraat (16 juni 2023)
- Activiteit: Uitvoeringsprogramma Utrecht Zijn We Samen (UZWS) is conform begroting uitgevoerd. Direct na de start van het Midden-Oosten conflict hebben we met onze professionele partners de gebiedsmanagers veiligheid actief geïnvesteerd in onze netwerken en contacten in de stad en diverse gesprekken gevoerd (Raadsbrief Gevolgen situatie Midden-Oosten voor Utrecht Utrecht (13 oktober 2023)). Ook herijkten we het uitvoeringsprogramma (Raadsbrief Herijking Utrecht zijn we samen Utrecht (14 december 2023)).
- Activiteit: Straatintimidatie.
  De aanpak van straatintimidatie is conform begroting uitgevoerd en is onderdeel van de brede anti-discriminatie agenda. De (extra) middelen voor de aanpak zijn binnen de bestaande budgetten en bij het Rijk (ministerie van OC&W) gevonden. Hierdoor kon meer ingezet worden voor de pijler Bewustwording en normstelling en de pijler Aanpak op straat.
  Raadsbrief Voortgang uitvoering actieplan aanpak straatintimidatie Utrecht (1 februari 2024).
  Zie ook Raadsbrief Verkenning samenwerking buurgemeenten aanpak straatintimidatie (8 maart 2023)
- Activiteit: Persoonsgerichte aanpak en Top X aanpak binnen het Zorg- en Veiligheidshuis Regio Utrecht voor personen met complexe problemen en veiligheidsrisico’s.
  Deze activiteit is conform begroting uitgevoerd.
- Activiteit: Uitvoering geven aan actieplan ‘Een veiliger digitale stad’.
  In de geest van het actieplan en vooruitlopend op het nieuw ontwikkelende Uitvoeringsprogramma Vergroten digitale weerbaarheid is uitvoering gegeven aan maatregelen ter vergroting van digitale veiligheid en weerbaarheid.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: Het Utrechts veiligheidsniveau is erop gericht het veiligheidsbeleid 2018 tenminste te behouden.

- Activiteit: De agenda tegen uitbuiting 2023-2026 is in april 2023 door het college vastgesteld en dient als overkoepelend plan om steeds dichterbij een stad zonder uitbuiting te komen.

Wat heeft dat gekost?

x € 1.000

Omschrijving	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Nominale begroting 2023	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2024
Baten							
Utrechts veiligheidsniveau 2018 behouden	3.282	3.272	622	5.853	5.702	-151	5.607
Totaal Baten	3.282	3.272	622	5.853	5.702	-151	5.607
Lasten							
Utrechts veiligheidsniveau 2018 behouden	61.396	60.764	62.724	69.591	68.609	982	73.104
Totaal Lasten	61.396	60.764	62.724	69.591	68.609	982	73.104
Saldo baten en lasten	**-58.114**	**-57.492**	**-62.102**	**-63.738**	**-62.907**	**831**	**-67.497**
Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	246	648	0	0	0	0	204
Totaal	**-57.868**	**-56.844**	**-62.102**	**-63.738**	**-62.907**	**831**	**-67.294**

Toelichting

In de jaarstukken 2023 geven we een toelichting op verschillen ten opzichte van de actuele begroting 2023, indien deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van de baten of lasten van de doelstelling. Kleinere verschillen worden toegelicht als ze politiek relevant zijn.

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Het Utrechts Veiligheidsbeleid			
Hogere lasten en daardoor per saldo een hogere declaratie ten laste van de rijksmiddelen Preventie met Gezag (PMG- een meerjarige subsidie), door een lagere besteding ten laste van de reguliere subsidie (-0,2 miljoen euro) en een extra bijdrage voor Jeugdreclassering (0,397 miljoen euro).		I	197
Hogere lasten en een hoger bijdrage vanuit ZonMW ten behoeve van het project "Samen erop Af"		I	103
Doordat de werving van 3 re-integratieofficieren en 3 Integratiescoaches gedurende het jaar heeft plaats gevonden zijn de lasten in 2023 lager en daarmee ook de in 2023 vanuit de subsidieregeling te verantwoorden baten		I	-468
Overige baten		I	17
Totaal baten			**-151**

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Het Utrechtse Veiligheidsbeleid			
Per saldo lagere lasten die samen hangen met lagere baten (zie de toelichting hierboven).		I	168
De inzet van THOR op wijkveiligheid was lager door niet ingevulde vacatures vanwege de krapte op de arbeidsmarkt. Het overige positieve resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door niet maximaal ingeschaalde medewerkers.		I	270
Minder inzet voor handhaving op bijzondere wetten (prostitutie en drank en horeca). Bij drank en horeca betrof een groot deel van de verleende vergunningen de wijziging van leidinggevenden. Hierop is geen inzet van handhaving nodig. Daarnaast is de inzet bij prostitutie incidenteel lager door het project modernisering sekswerk, omdat er geïnventariseerd wordt hoe sekswerk in gemeente Utrecht te moderniseren.		I	448
Overige lasten		I	96
Totaal lasten			**982**

Mutatie reserves
In 2023 hebben er op het programma Veiligheid geen verrekeningen met de reserve plaats gevonden.

Risico's

Belangrijkste bestaande strategische risico's

Risico 1: Toenemende polarisatie leidt tot meer maatschappelijke onrust.

- **Stand van zaken risico:**
  - NCTV wijzigde eind 2023 het actuele dreigingsniveau in Nederland van aanzienlijk naar substantieel (dreigingsniveau 4 van 5). Dit betekent dat terroristische aanslagen voorstelbaar zijn en dit leidt mogelijk tot meer maatschappelijke onrust.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - We prepareren ons op een terroristische aanslag. Daarnaast investeren we met Utrecht Zijn We Samen in de contacten met onze partners en bondgenoten en het voeren van het gesprek, ophalen van signalen en inzetten op de PGA-aanpak.

Risico 2: Afnemende politiecapaciteit hierdoor druk op uitvoering.

- **Stand van zaken risico:**
  - Er is nog steeds een groot tekort aan politiecapaciteit, terwijl het aantal incidenten en gebeurtenissen die aandacht en inzet vragen van de politie toeneemt.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Binnen de lokale driehoek wordt continue gekeken en keuzes gemaakt waar de schaarse politiecapaciteit op ingezet wordt. Ook bij het Rijk is en wordt aandacht gevraagd voor de schaarse politiecapaciteit.

Risico 3: In de maatschappij is steeds meer sprake van normvervaging of normen die publiekelijk ter discussie worden gesteld. Dit leidt tot meer grensoverschrijdend gedrag of een toename van acties en demonstraties.

- **Stand van zaken risico:**
  - Toename aantal en complexiteit van demonstraties, mogelijk gepaard gaande met wanordelijkheden en/of maatschappelijke spanning.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Actief faciliteren van demonstraties met inzet dat er tevens ruimte is voor tegengeluid. Begrenzen/optreden enkel indien noodzakelijk.

Investeringen

Niet van toepassing voor dit programma.

Verbonden partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	Uitvoeren van taken op het terrein van de risicobeheersing en de voorbereiding op rampen en crises, uitvoeren van brandweerzorg (bestrijding en preventie) en uitvoeren van geneeskundige hulpverleningsorganisatie (GHOR).	30.577

Zie voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: Veiligheidsniveau 2018 tenminste behouden				
Hulpverlening bij ongevallen en rampen	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de hulpverlening bij ongevallen en rampen	216	209	7
Jongerenwerk en veiligheid	Terugdringen van criminaliteit onder en ernstige overlast door jongeren en bieden van een duurzaam toekomstperspectief	4.084	4.230	-146
Ondersteuning aanpak jeugd en veiligheid	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de preventieve activiteiten in het kader van jeugd en veiligheid	481	1.023	-542
Samen voor Overvecht (Veiligheid)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen	250	153	97
Buurtteams jeugd en gezin (veiligheid) (subsidietender Jeugd	Integraal inzetten van jeugdzorgaanbod zonder indicatiestelling	1.387	1.505	-118
Politie Keurmerk Veilig Wonen	Subsidie op verkrijgen van Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW) bestaande woningen	75	50	25
Preventiekosten bedrijfsovervallen	Tegemoetkoming in de kosten voor ondernemers, die slachtoffer zijn geworden van een overval op hun bedrijf en die beschermingsmaatregelen willen nemen ter voorkoming van een nieuwe overval.	20	0	20
Totaal doelstelling 1		6.513	7.170	-657
Totaal Veiligheid		**6.513**	**7.170**	**-657**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Beleidsnota's

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Veiligheidsagenda 2023-2026	16-5-2023	Meerjarig veiligheidsplan (integraal veiligheidsplan (IVP)) met daarin de vier prioriteiten: veiliger wijken, tegengaan excessen door maatschappelijke onrust, tegengaan ontwrichtende effecten van drugsgerelateerde criminaliteit en vergroten digitale veiligheid en online weerbaarheid
Nota Grenzen Stellen Perspectief Bieden (link naar raadsbrief 29 juni 2022)	23-12-2021	Een meerjarige aanpak om de veiligheid en leefbaarheid in de stad te vergroten door het tegengaan van de ontwrichtende effecten van drugscriminaliteit en ondermijning.
Handhavingsprogramma 2023	13-12-2022	Jaarlijks programma over de taken van toezicht en handhaving voor het komende jaar en de veranderingen die zich hierin voordoen. Hierin staan de werkzaamheden voor VTH, verdeeld over domeinen waaronder domeinen die bijdragen aan programma Veilige Stad.
Raadsbrief Aanpak straatintimidatie Utrecht	14-12-2021	Meerjarige integrale aanpak om het ongewenst en grensoverschrijdende gedrag op straat aan te pakken.
Programma Detentie en Terugkeer	30-03-2021	Dit betreft het programma Detentie & Terugkeer waarin partijen gezamenlijk beter in staat worden gesteld om achterliggende problematiek bij gedetineerden aan te pakken en daarmee het risico op recidive terug te dringen.
Cameratoezicht openbare orde	16-5-2023	Beleidskader waarin doel, criteria en werkwijze van vast en flexibel cameratoezicht is vastgesteld.
Beleidsplan Veiligheidsregio Utrecht 2020-2023	8-7-2019	Strategisch beleidskader voor de veiligheidsregio Utrecht ten aanzien van het uitvoeren van taken op het terrein van de risicobeheersing en de voorbereiding op rampen en crises, uitvoeren van brandweerzorg (bestrijding en preventie) en uitvoeren van geneeskundige hulpverleningsorganisatie (GHOR).

Cultuur

Portefeuillehouder(s):
Eva Oosters

Ambitie:
Utrecht als een inclusieve en toegankelijke metropool.

Cultuur zet aan het denken, roept emotie op en zorgt voor ontspanning. Dit is belangrijk voor ons mentale en fysieke gevoel van welzijn. Cultuur levert een belangrijke bijdrage aan de levendigheid in de stad en de verbinding tussen inwoners. Wij willen een inclusieve en toegankelijke culturele metropool zijn, met een rijk palet aan disciplines en genres. Het culturele aanbod groeit met de stad mee en cultuur is dichtbij huis te beleven en bezoeken. Professionele makers en amateurkunstbeoefenaars krijgen voldoende fysieke en financiële ruimte om zich verder te ontwikkelen.

Wat hebben we bereikt?

Doelstelling 1: Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen

In Utrecht zijn zoveel mogelijk verschillende disciplines, genres en mengvormen daartussen vertegenwoordigd. Utrecht biedt kunstenaars en culturele organisaties artistiek, fysiek en financieel de ruimte om zichzelf én de stad cultureel verder te ontwikkelen.

Wat hebben we bereikt in 2023?

- We lopen op schema met deze doelstelling. In 2023 is er veel uitgevoerd en opgeleverd, zoals de Cultuurnota 2025-2028 en de Nachtvisie en beleidsnota nachtcultuur. Hiermee hebben we concrete stappen gezet in het creëren van passend cultuuraanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen. We hebben letterlijk ruimte gemaakt voor 'nieuwe' kunstdisciplines en jonge makers en organisaties - ruimte in de stad maar ook ruimte in het Utrechtse cultuurbestel. Zo is het monument voor het slavernijverleden opgeleverd, hebben we subsidie verleend aan verschillende muziekstudio's en hebben 11 organisaties geld gekregen om specifieke activiteiten op het gebied van jongerencultuur uit te voeren.

Doelstelling 2: Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad

In Utrecht krijgt iedereen de kans zich artistiek te ontplooien, dankzij een stevige keten van cultuureducatie, via amateurkunst(educatie) naar talentontwikkeling en professionaliteit. Utrecht is een inclusieve en toegankelijke culturele metropool. De culturele sector sluit aan bij de diversiteit die onze stad kenmerkt. Samen maken, tonen en beleven staan centraal.

Wat hebben we bereikt in 2023?

- Ook wat de actieve cultuurdeelname van Utrechters betreft, lopen we op schema. De ambities uit de Kadernota Cultuurparticipatie 2022-2030 zijn concreet uitgewerkt in een eerste Uitvoeringsprogramma Cultuurparticipatie voor de periode 2024-2028. Hierin is concreet benoemd wat we de komende jaren gaan doen op het gebied van cultuur op school, cultuur in de buurt en cultuur in de vrije tijd. Ook is er gewerkt aan het versterken van een inclusieve cultuursector en aan stadsprogrammering voor iedereen.

Effectindicatoren

In onderstaande tabel zijn de Effectindicatoren opgenomen voor meer gedetailleerde informatie klik hier.

Indicatoren	Nulmeting	Doel-stelling 2022	Reali-satie 2022	Doel-stelling 2023	Reali-satie 2023	Doel-stelling 2024
Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen [kopie]						
Landelijke positie als aantrekkelijke stad op grond van cultureel aanbod	3 (2009)	2	2	2	**2**	2
Percentage Utrechters dat cultureel aanbod waardeert op stedelijk niveau	85% (2009)	>85%		>87%	**85%**	>87%
Percentage Utrechters dat cultureel aanbod waardeert op buurtniveau	49% (2019)	>60%		>60%	**50%**	>60%
Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad						
Percentage Utrechters dat minstens 1x per jaar een culturele activiteit bezoekt	87%(2009)	>90%		>90%	**88%**	>90%
Aantal bezoekers aan gesubsidieerde instellingen (in miljoenen)	1.8 (2009)	> 2,9 miljoen		>3,0 miljoen	**3,1 miljoen**	>3,1 miljoen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In de Programmabegroting 2023 hebben we de activiteiten onderverdeeld naar:

- Wat hebben we gedaan in 2023?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee hebben we onderscheid gemaakt tussen onze opgaven en 'wat we altijd doen'.

Wat hebben we afgelopen jaar gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen.

- Cultuurnota 2025-2028 'Kleur bekennen': is vastgesteld in de raad, we bouwen voort op de visie Kunst kleurt de stad tot 2030, maar hebben de aankomende periode extra aandacht voor een eigenzinnige, solidaire en uitnodigende cultuursector.
- Lokale omroep: in april is de uitzendlicentie voor de lokale omroep opnieuw aan OUS toegekend. Nieuw voor deze periode is de samenwerking binnen deze licentie tussen RTV Utrecht, U in de Wijk en FunX.
- Nachtvisie: In juni is de Utrechtse Nachtvisie 2030 & Beleidsnota Nachtcultuur vastgesteld. Er is gestart met de voorbereiding en deels uitvoering van onderdelen in de nachtvisie. Zo is het Nachtoverleg bestendigd en is er een nieuwe nachtlocatie gevonden met een bijdrage van de gemeente.
- Uitvoeringsprogramma Cultuurparticipatie: de ambities uit de Kadernota Cultuurparticipatie 2022-2030 zijn concreet uitgewerkt in een eerste Uitvoeringsprogramma Cultuurparticipatie voor de periode 2024-2028. Deze is vastgesteld in september 2023.
- Podium voor afstudeerders: als onderdeel van het Uitvoeringsprogramma Cultuurparticipatie is een podium voor Utrechts afgestudeerd talent van de creatieve mbo's voorbereid in samenwerking met de Utrecht Creative Community, een netwerk van Utrechtse creatieve opleidingen in het mbo en hbo op initiatief van de HKU en Nimeto, en met Utrecht Marketing.

- Regeling voor muziekstudio's: loopt goed en er zijn het afgelopen jaar aan 9 partijen subsidies verstrekt waarmee een bijdrage geleverd is aan de realisatie van 1.400m2 nieuwe muziekstudio's.

Doelstelling 2: Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad.

- Inclusieve cultuursector: Meer dan 60 culturele instellingen zijn in 2023 gestart met deelname aan de pilot van het Cultureel Doelgroepen Model; zij hebben hun publieksdata verzameld en aangeleverd en de eerste rapportages over de achtergronden en motieven van hun publiek zijn opgeleverd.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen.

- De Machinerie: in samenspraak met de betrokken partijen is eind 2022 de stekker uit dit project getrokken. Het budget en de kaders uit december 2019 pasten helaas niet bij de wereldwijde ontwikkelingen die daarop gevolgd zijn, waardoor het project onhaalbaar is gebleken. In 2023 is een evaluatie opgeleverd.

Doelstelling 2: Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad.

- Monument eerbetoon aan gastarbeiders: de oplevering van dit kunstwerk is vertraagd, het zal in mei 2024 onthuld worden.

Wat hebben we van 'wat we altijd doen' gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen.

- Kunst in de openbare ruimte: er zijn verschillende kunstwerken opgeleverd, waaronder het monument ter herinnering aan het slavernijverleden. Ook zijn er kunstwerken herplaatst, een voorbeeld hiervan is een keramiek wandkunstwerk dat in nieuwbouw in Leidsche Rijn verwerkt is.
- Huisvesting culturele en creatieve sector: er is een planregel voor culturele broedplaatsen gedefinieerd, er is een nadere regel voor culturele broedplaatsen opgezet, er is onderzoek gedaan naar de huidige stand van het aantal meters broedplaatsen.

Doelstelling 2: Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad.

- Creatief vermogen: in het Uitvoeringsprogramma Cultuurparticipatie 2024-2028 zijn concrete activiteiten, middelen en verwachte resultaten geformuleerd om te werken aan de keten van creatieve ontwikkeling en de toegankelijkheid van actieve cultuurdeelname voor alle Utrechtse inwoners. Hierin wordt Ongelijk investeren voor gelijke kansen als leidend principe gehanteerd. Ook is het stimuleren van creatief vermogen wederom onderdeel van de Cultuurnota 2025-2028, die in 2023 is vastgesteld en voorbereid.
- Inclusieve cultuursector: in 2023 is het D&I-netwerk van de culturele sector PACT Utrecht gestart met een nieuwe werkwijze, aangepast naar de actuele behoeften en ontwikkelfase van

de culturele organisaties. Door meer op een intervisie manier te gaan werken, werken culturele instellingen aan hun eigen vraagstukken en delen daarbij hun kennis.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen.

- Project- en impulssubsidies: door het vroegtijdig bereiken van het subsidieplafond hebben we deze regelingen voor de zomer moeten sluiten. De regelingen zijn daarna aangepast zodat een voortijdige sluiting in de toekomst voorkomen kan worden.

Doelstelling 2: Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad.

- Niet van toepassing.

Wat hebben we voor de meerjarige trajecten gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen.

- Stadsprogrammering: samen met Utrecht Marketing is ervoor gekozen om het wijkfestivalconcept aan te passen en door te ontwikkelen naar een meer thematisch concept van Culturele Zondagen, met elke editie activiteiten in zowel binnenstad als een aantal wijken.
- Kunstprogramma Gemene Grond: in het kader van dit programma zijn twee opdrachten verstrekt, die in de loop van 2024 opgeleverd gaan worden.

Doelstelling 2: Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad.

- Jongerencultuurhuisfunctie: de nadere regel subsidie jongerencultuurhuis Leidsche Rijn/Vleuten-De Meern 2025-2028 is ontwikkeld en in december gepubliceerd. Met de beoogd exploitanten van drie toekomstige jongerencultuurplekken in deze twee wijken, werken we vanaf 2025 aan de realisatie van de jongerencultuurhuizen.
- Wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone: samen met Stichting Kunst & Cultuur Kanaal30 is er verder gewerkt aan de vaststelling van een voorlopig ontwerp voor het wijkcultuurhuis dat in de Merwedekanaalzone ontwikkeld wordt.
- UM stadsmarketing: via o.a. de UITagenda, magazine MAG, het UITfeest en de Culturele Zondagen is er gewerkt aan versterking van de cultuurcampagne en het zichtbaarder maken van cultuurinstellingen voor verschillende doelgroepen.
- Amateurkunsteducatie: de 10 gesubsidieerde organisaties hebben stappen gezet op het gebied van fair practice, governance en diversiteit & inclusie. Om de doorontwikkeling van aanbieders in amateurkunsteducatie mogelijk te maken en te borgen en de pluriformiteit te versterken is in 2023 de nadere regel Subsidie Amateurkunsteducatie 2025-2028 vastgesteld.
- Cultuurcoaches: De nadere regel Stimuleringssubsidie Combinatiefuncties Cultuur 2023-2024 loopt. In 2023 kregen 8 organisaties subsidie vanuit deze regeling, waardoor cultuurcoaches in verschillende delen van de stad werken aan de toegankelijkheid van actieve cultuurdeelname voor Utrechters en de verbinding tussen cultuur en andere domeinen.
- Creatief Vermogen Utrecht: via vele creatieve partnerschappen tussen culturele instellingen en scholen is gewerkt aan de culturele en creatieve ontwikkeling van Utrechtse leerlingen, met

uitbreiding van een aantal vmbo-scholen. We matchen de bijdrage van het Rijk voor de 4e ronde van Cultuureducatie met Kwaliteit; besloten is dat TivoliVredenburg het penvoerderschap zal overdragen aan Cultuur & School.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen.

- Uitvoeringsnota Cultuurparticipatie: er is meer tijd genomen voor het participatieproces in de ontwikkeling van dit programma. Deze is in september 2023 vastgesteld voor de periode 2024-2028. De uitvoering van de daarin opgenomen activiteiten start dan ook in 2024 in plaats van al in 2023.

Doelstelling 2: Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad.

- Domplein 4-5: het is de beheerorganisatie DOMUS niet gelukt tot een sluitende businesscase te komen voor het pand Domplein 4-5. Een extern adviseur/kwartiermaker heeft een rapport uitgebracht met de aanbeveling het beheer extern te organiseren, hier wordt verder op ingezet.

Wat heeft dat gekost?

x € 1.000

Omschrijving	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Nominale begroting 2023	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2024
Baten							
In alle wijken passend aanbod cultuur	60	173	0	0	184	184	0
Brede deeln. en bezoek culturele aanbod	0	30	0	781	451	-330	381
Totaal Baten	60	203	0	781	635	-145	381
Lasten							
In alle wijken passend aanbod cultuur	53.236	52.177	51.170	53.558	52.730	827	56.464
Brede deeln. en bezoek culturele aanbod	8.282	8.218	8.165	9.316	8.911	405	8.989
Totaal Lasten	61.518	60.395	59.335	62.873	61.641	1.232	65.454
Saldo baten en lasten	**-61.458**	**-60.192**	**-59.335**	**-62.093**	**-61.006**	**1.087**	**-65.073**
Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	1.453	1.453	103	1.253	1.486	233	0
Onttrekking reserves	5.375	5.386	132	999	1.010	11	132
Totaal	**-57.537**	**-56.259**	**-59.306**	**-62.347**	**-61.482**	**865**	**-64.942**

Toelichting

In de jaarstukken 2023 geven we een toelichting op verschillen ten opzichte van de actuele begroting 2023, indien deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van de baten of lasten van de doelstelling. Kleinere verschillen worden toegelicht als ze politiek relevant zijn.

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. In alle wijken passend aanbod Cultuur			
Hub In Dit betreft een Europese bijdrage voor het project Hub In, over het transformeren van (industrieel) erfgoed(gebieden) naar culturele en creatieve functies. De bijdrage van 0,184 miljoen euro matcht met de kosten die voor Hub In zijn gemaakt in 2023.		I	184
2. Brede deelname en bezoek cultureel aanbod			
Impuls jongerencultuur Voor de periode 2023-2024 is door het ministerie van OCW een bijdrage verstrekt voor jongerencultuur waarmee extra ondersteuning kan worden gegeven aan initiatieven voor en door jongeren om zich creatief te ontwikkelen. De bijdrage 2023 betrof 0,38 miljoen euro en zal gezamenlijk met de bijdrage 2024 worden ingezet in 2024.		I	-381
Kunstproject 'Dichter bij de bomen' Dit betreft een bijdrage van het Mondriaan Fonds voor het kunstproject 'Dichter bij de bomen'			60
Overige baten			-8
Totaal baten			**-145**

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. In alle wijken passend aanbod cultuur			
Hub In De kosten voor het project Hub In matchen met de Europese bijdrage die voor dit project is gerealiseerd in 2023.		I	-184
Nadere regel muziekstudio's De onderbesteding hangt o.a. samen met schaarste in geschikte werkruimtes en de relatief lange voorbereidingstijd die het kost om een muziekstudio te ontwikkelen. Tot op heden is er door de partijen waaraan subsidie is toegekend in totaal 1.400 m2 gerealiseerd.		I	404
Betaalbare huisvesting creatieve sector In het kader van het Coalitieakkoord is in totaal 2 miljoen euro toegekend voor betaalbare creatieve huisvesting in de periode 2022-2026. In 2023 is op basis van de ervaringen met de muziekstudioregeling gewerkt aan de nadere regel voor creatieve broedplaatsen. Doordat de regeling, later dan verwacht, op 1 januari 2024 is opengesteld, is het budget in 2023 niet volledig besteed.		I	225
Proeftuin stedelijke regiovorming Het project 'Proeftuin stedelijke regiovorming' beslaat meerdere jaren en wordt gefinancierd vanuit het Rijk, de provincie Utrecht, de gemeente Amersfoort en de gemeente Utrecht voor een totaalbedrag van 0,5 miljoen euro. De onderbesteding is te verklaren doordat de uitvoering van projecten onderzoek vergt gezien de variërende context en behoefte van de verschillende gemeenten.		I	131

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
Lagere vaststelling subsidies De Machinerie Op basis van de financiële afrekening van stichting De Machinerie zijn drie subsidies lager vastgesteld die waren toegekend voor de organisatie en ontwikkeling van stichting De Machinerie.		I	109
Lagere vaststelling noodsteunsubsidies corona In 2023 zijn 6 subsidies lager vastgesteld die zijn verstrekt vanuit de noodsteunregeling in het kader van de coronamaatregelen. Deze noodsteun is verleend voor verwachte tekorten die bij deze partijen uiteindelijk lager uitvielen.		I	161
Overige lasten		I	-19
2. Brede deelname en bezoek cultureel aanbod			
Impuls jongerencultuur Deze onderbesteding hangt samen met de bijdrage die door het ministerie van OCW is verstrekt voor impuls jongerencultuur in 2023. De onderbesteding matcht met de niet gerealiseerde baten in 2023.		I	381
Overige lasten		I	24
Totaal lasten			**1232**

x € 1.000

Mutatie reserve	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
Storting			
Vaste activa reserve - Loading dock en luchtbehandelingsinstallatie De Helling			-163
Vaste activa reserve - Nieuw depot Centraal Museum en Erfgoed		I	-70
Onttrekking			
Vaste activa reserve - overig			11
Totaal mutatie reserves			**-222**

Risico's

Belangrijkste bestaande strategische risico's

Risico 1: Corona: bij nieuwe beperkende maatregelen naar aanleiding van een coronagolf wordt de culturele sector hard getroffen.

- **Stand van zaken risico:**
  - De kans op beperkende maatregelen is sterk afgenomen.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - We zijn gedurende het jaar goed in gesprek gebleven met de cultuursector. We hebben geen actie hoeven ondernemen omdat er geen beperkingen zijn geweest die ontwrichtend zijn geweest voor de samenleving.

Risico 2: Kostenstijging: dagelijkse kosten, huur et cetera blijven stijgen en de inkomsten van culturele organisaties en makers groeien onvoldoende mee. Culturele initiatieven staan onder druk en vanwege de hoge huren is er steeds minder plek voor cultuur.

- **Stand van zaken risico:**
  - Dit risico is onverminderd hoog gebleven.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Ook hierover zijn we gedurende het jaar goed in gesprek gebleven met de cultuursector. In de in 2023 gepresenteerde Cultuurnota 2025-2028 wordt voorgesorteerd op dit risico door scherpe keuzes te maken.

Risico 3: Armoede: de kansenongelijkheid neemt toe en dit heeft gevolgen voor de mogelijkheden tot cultuurdeelname (zowel actieve cultuurparticipatie als bezoek van cultureel aanbod).

- **Stand van zaken risico:**
  - Dit risico blijft bestaan.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Ook hierover zijn we gedurende het jaar goed in gesprek gebleven met de cultuursector. Het principe ‘ongelijk investeren voor gelijke kansen’ is onder andere toegepast in het in 2023 gepresenteerde Uitvoeringsprogramma Cultuurparticipatie.

Investeringen

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de investeringen.

Verbonden partijen

Bij het Programma Cultuur is er geen sprake van verbonden partijen.

Zie voor een totaaloverzicht de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen				
Productie en programmering	Het faciliteren van artistiek interessante activiteiten van Utrechtse makers en culturele instellingen	3.907	4.230	-323
Projecten Cultuur	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector	1.058	1.153	-95
Cultuurnota 2021-2024	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	40.641	40.634	7
Investeringsbijdrage Muziekstudio's	De realisatie van muziekstudio’s in de gemeente Utrecht, die tegen een betaalbaar tarief kunnen worden gehuurd door muzikanten en/of geluidskunstenaars en/of producers	583	180	403
Totaal doelstelling 1		46.189	46.197	-8
Doelstelling 2: Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad				
Amateurkunsteducatie	Amateurkunsteducatie, vrije cursusaanbod in de stad	1.076	1.076	0
Basissubsidie Amateurkunst	Het stimuleren van actieve participatie aan amateurkunst door inwoners van de gemeente Utrecht	380	378	2
Cultuurparticipatie	Het bevorderen van betrokkenheid bij cultuur van een breed publiek	1.098	1.045	53
Cultuurnota 2021-2024	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	3.158	3.158	0
Combinatiefuntionarissen	Het aanstellen van cultuurcoaches die een brede doelgroep laten kennismaken met kunst en cultuur	259	259	0
Cultuurprogramma jongeren Leidsche Rijn - Vleuten de Meern	Het stimuleren van actieve cultuurparticipatie door jongeren in Leidsche Rijn en Vleuten de Meern	150	117	33
Totaal doelstelling 2		6.121	6.033	88
Totaal Cultuur		**52.310**	**52.230**	**80**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Beleidsnota's

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Cultuurnota 2021-2024 Kunst kleurt de stad	2020	In de cultuurnota staat de actuele cultuurvisie tot 2030 en het cultuurbeleid voor de periode 2021-2024.
Uitvoeringsnota culturele en creatieve huisvesting	2021	Doelen en afwegingskaders waarin we samen met de stad werken aan meer ruimte voor de culturele en creatieve sector.
Uitvoeringsnota kunst in de openbare ruimte 2021-2030	2021	Uitgangspunten voor de gemeentelijke kunstopdrachten in de periode 2021-2030.
Kadernota cultuurparticipatie 2022-2030	2022	Kaders op het gebied van actieve cultuurparticipatie: cultuur op school, cultuur in de vrije tijd, cultuur in de buurt. Nachtvisie en beleidsnota nachtcultuur Uitvoeringsprogramma cultuurparticipatie.

Samenleven en Sport

Portefeuillehouder(s):
Linda Voortman, Eva Oosters; Dennis de Vries en Eelco Eerenberg

Ambitie:
Iedereen kan gezond opgroeien, sporten en bewegen en prettig samenleven.

Het programma Samenleven en Sport draagt bij aan een levendige en leefbare stad voor iedereen door:

- Te bouwen aan sterke gemeenschappen met aandacht voor elkaar;
- Gelijke kansen te stimuleren om mee te doen en je te ontwikkelen;
- Te investeren in toegankelijke voorzieningen.

Dit doen we:

- Met bewoners en organisaties/verenigingen die vrijwillige inzet, sport, burenhulp en informele zorg mogelijk maken;
- Met partners zoals DOCK, JoU, Dwarsverband, SportUtrecht, SOLGU en netwerken zoals Utrecht Omarmt, Utrechts Sportakkoord en Stadsakkoord Toegankelijkheid;
- In aansluiting op opgaven van onder andere Volksgezondheid en Ondersteuning op Maat, waarbij ons programma zich richt op meedoen, gewoon opgroeien, informele zorg, sport en bewegen.

Wat hebben we bereikt?

Doelstelling 1: Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar

Vrijwillige inzet voor elkaar is onmisbaar en van onschatbare waarde. Niet alleen zorgt dit ervoor dat, bijvoorbeeld door mantelzorgers, de professionele zorg ontlast wordt, maar het geeft ook energie en vermindert eenzaamheid. Het is fijn in een buurt te wonen, waar bewoners actief meedoen, voor elkaar zorgen en betrokken zijn in de buurt. Dit gaat niet vanzelf: samen met bewoners en onze partners zorgen we ervoor dat ook kwetsbare inwoners gehoord en gezien worden en gewoon mee kunnen doen.

Wat hebben we bereikt in 2023?

- We hebben gewerkt aan een stad waarin niemand wordt buitengesloten en iedereen kan meedoen en zorgen voor elkaar. Dit hebben we gedaan door vrijwilligers, mantelzorgers, organisaties en (sport)initiatieven te ondersteunen en faciliteren. Dit is in 2023 verlopen zoals gepland, met als effect dat 82% van de inwoners meedoet.

Doelstelling 2: Inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen

We vinden het belangrijk dat iedereen zichzelf kan zijn en veilig is, ongeacht afkomst, (seksuele) identiteit, leeftijd, sociaal-economische status, levensbeschouwing of beperking. Het mag niet uitmaken waar je vandaan komt en wie je bent voor de kansen die je krijgt.
Om een inclusieve stad te zijn en te blijven gaan we daarom door met krachtig diversiteitsbeleid, bevorderen we inclusie en treden we hard op tegen discriminatie, (institutioneel) racisme en etnisch profileren. De stad moet een plek zijn waar iedereen veilig is en zich veilig voelt.
Utrecht respecteert en bevordert naleving van de internationale mensenrechten en bestrijdt en voorkomt polarisatie die kan leiden tot radicalisering en extremisme.

Wat hebben we bereikt in 2023?

- In 2023 hebben we nieuwe stappen gezet richting een inclusieve stad, waarin het niet uitmaakt waar je vandaan komt en wie je bent voor de kansen die krijgt. Zo hebben we onder meer de zichtbaarheid en kennis over op het thema van de transatlantische slavernij vergroot. Ook hebben we bewustzijn en vaardigheden rondom mensenrechten, en het tegengaan radicalisering, extremisme en polarisatie vergroot in de stad, en de zichtbaarheid en toegankelijkheid van hulpverlening aan transgender personen verbeterd.

Doelstelling 3: Kinderen, jongeren, ouders en opvoeders zijn veerkrachtig

Kinderen, jongeren, ouders en andere opvoeders die veerkrachtig zijn, zijn in staat bij veranderende omstandigheden sterk te blijven. We vergroten deze veerkracht bijvoorbeeld door ondersteuning in identiteits- en talentontwikkeling. Hierbij kijken we welke onderwerpen collectief kunnen worden opgepakt, waardoor er naast de geboden ondersteuning ook wordt gewerkt aan het versterken van het netwerk en ouders met en van elkaar kunnen leren. Kinderen en jongeren hebben recht op gelijke kansen in hun ontwikkeling: recht om mee te praten en mee te doen aan de samenleving. Samen met inwoners en partijen in de stad geven we vorm aan het opgroeien van hen: 'it takes a village to raise a child'.

Wat hebben we bereikt in 2023?

- Vanuit de Collectieve Aanpak hebben onze partners en JGZ meer ouders/verzorgers en jeugdigen bereikt, die hierdoor hulp kregen en in contact zijn gekomen met elkaar en hebben geleerd van elkaars ervaringen. Met onze partners, waaronder het jongerenwerk, is extra aandacht besteed aan mentaal welzijn van jongeren, bijvoorbeeld in groepsactiviteiten. Steeds meer jongeren en kinderen doen actief mee door dat jeugdparticipatie is laagdrempeliger geworden en is versterkt door het creëren van democratische oefenplekken (de vreedzame manier).

Doelstelling 4: Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke buurtvoorzieningen

De buurtvoorzieningen bieden mogelijkheden om mee te doen, ongeacht iemands achtergrond, mogelijkheden of beperkingen. Met de buurtcentra versterken we de eigen kracht van inwoners en faciliteren we verbindingen in wijken en buurten. We bieden een ontmoetings- en activiteitencentrum voor alle inwoners.
Wij werken in de buurtaccommodaties nauw samen met onze partners DOCK, Dwarsverband, zelfbeheerorganisaties en JoU. Alle buurtvoorzieningen zijn laagdrempelig, schoon, veilig, gastvrij en hier is iedereen welkom waar gebruikers zich mede-eigenaar voelen, bijvoorbeeld als gastheer of -vrouw, of mede-eigenaar zijn in buurtcentra in zelfbeheer. We verbeteren de toegankelijkheid, functionaliteit en duurzaamheid van het vastgoed tijdens nieuwbouw en renovatie.

Wat hebben we bereikt in 2023?

- In alle wijken is in nauwe samenwerking met onze partners gewerkt aan het versterken van de laagdrempelige toegankelijkheid van de buurtvoorzieningen. De buurtvoorzieningen boden mogelijkheden aan alle inwoners die dat wilden om mee te doen en elkaar te ontmoeten. De tevredenheid over de beschikbaarheid van ruimte voor bewonersinitiatieven is gestegen; de bezettingsgraad van de door de gemeente beheerde buurtcentra is hetzelfde gebleven, zoals we ook beoogden.

Doelstelling 5: Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige omgeving

Sport is een verbinder. Het kan bijdragen aan een meer verbonden samenleving met alle positieve gevolgen van dien. Het moet dan ook mogelijk zijn dat alle Utrechters op hun eigen manier en op

eigen niveau kunnen sporten en/of bewegen en alle Utrechters in staat zijn om op het eigen niveau talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Ook bevordert sporten en bewegen zowel de gezondheid van mensen als hun mentale fitheid. Samen sporten kan leiden tot het vergroten van (sociale) vaardigheden, meer zelfvertrouwen en eigenwaarde. Belangrijk is dat kinderen en jongeren ontdekken welke sport zij leuk vinden. Dit is een belangrijke voorwaarde voor een leven lang sporten en het ontwikkelen van talenten. Talentontwikkeling is ook de focus in ons topsportbeleid. Zoals ook in de Sportagenda vastgesteld zetten we in op een breed, divers en laagdrempelig sportaanbod.

Wat hebben we hiervan bereikt in 2023?
De inzet op samenwerkingsverbanden en - akkoorden, zoals de samenwerking met SportUtrecht en het Sportakkoord II, leidt tot een goed sportnetwerk dat een nog altijd toenemend aantal inwoners bereikt en bijdraagt aan het laten sporten en bewegen op hun eigen niveau. Zowel in verenigingsverband, als individueel als op scholen worden inwoners ondersteund en uitgedaagd om (meer) te gaan sporten en bewegen. Ondersteuning van zowel talentontwikkeling als topsport dragen hier ook aan bij.

Doelstelling 6: Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen

Om ervoor te zorgen dat iedere Utrechter op zijn eigen manier en eigen niveau kan sporten en bewegen als onderdeel van een gezonde leefstijl is het een voorwaarde dat er voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen zijn in Utrecht. We faciliteren zowel georganiseerde verenigingssport (in sporthallen en zwembaden en op sportvelden en atletiekbanen) als anders georganiseerde en ongeorganiseerde sport in de openbare ruimte. Dat doen we door de beschikbare capaciteit aan accommodaties uit te breiden aan de hand van de barcode uit de RSU en de tweejaarlijkse raming van benodigde sportcapaciteit. Daarnaast zetten we in op een zo efficiënt mogelijke bezetting op de beschikbare accommodaties. Daarbij onderzoeken we ook creatieve mogelijkheden voor meervoudig gebruik van ruimte. Het optimaliseren van de bezetting is wel een ingewikkelde puzzel die vraagt om veel afstemming met sportverenigingen om samen tot zo goed mogelijke oplossingen te komen. Ten slotte werken we aan een beweegvriendelijke openbare ruimte door in te zetten op sportvoorzieningen die nog beter aansluiten bij de specifieke behoefte van inwoners in een bepaalde wijk of buurt. Jongeren, meisjes en ouderen hebben daarbij onze specifieke aandacht.

Wat hebben we hiervan al bereikt in 2023?
Om in de toekomst voldoende sportvoorzieningen te hebben, is het uitvoeringsprogramma binnensport vastgesteld. Bovendien is in het raadsvoorstel aanpassing kengetal Utrechtse binnensport het kengetal aangepast naar 1 sporthal per 15.000 inwoners, waardoor groei van de sportvoorzieningen beter past bij groei van de stad. Verder zijn er nieuwe sport- en beweegplekken in de openbare ruimte gerealiseerd zoals 3x3 basketbalvelden en sportplekken voor jongeren. Er is gestart met het opstellen van varianten studies om te kijken hoe ook de veldsport kan meegroeien met de stad. Het Mulier Instituut is gestart met het onderzoek toekomstige behoefte sportaccommodaties.

Effectindicatoren

Indicatoren	Nulmeting	Doelstelling 2022	Realisatie 2022	Doelstelling 2023	Realisatie 2023
1. Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar					
% inwoners dat meedoet A*	81% (2019)	-	-	81%-	-
% inwoners dat meedoet B*	-	-	-	-	82%
% inwoners met een beperking dat meedoet A*	60% (2021)	-	-	>60%	-
% inwoners met een beperking dat meedoet B*	-	-	-	-	64%
% inwoners dat zich in de buurt inzet met een of meer activiteiten**	-	-	-	-	54%
% inwoners dat informele hulp ontvangt omdat het zelf niet lukt ***	-	-	-	-	15%
% inwoners dat moeite heeft met aanvragen doen of afspraken maken bij organisaties****	29% (2021)	-	-	23%	27%
2. Inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen					
% mensen dat discriminatie heeft ervaren *****	-	-	-	-	19%
3. Kinderen, jongeren, ouders en opvoeders zijn veerkrachtig					
% ouders dat aangeeft weinig tot geen problemen te hebben met opvoeden	90% (2021)	-	-	-	88%
4. Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke buurtvoorzieningen					
% bewoners dat tevreden is over de beschikbaarheid van ruimte voor bewonersactiviteiten in de buurt	39% (2021	-	-	39%	42%
Bezettingsgraad welzijnsaccommodaties	-	-	-	In 2023 streven we naar het stabiel houden van de bezettingsgraad van 1.800 uur (40 weken)	De bezettingsgraad is stabiel gehouden op 1.800 uur (40 weken)
5. Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige omgeving					
% kinderen met wekelijkse sportdeelname naar wijk (sport na schooltijd en bij vereniging	85% (2021)	-	-	******	-
% kinderen met zwemdiploma A	98% (2021)	-	-	******	

% volwassenen (18+) dat wekelijks sport naar wijk (gezondheidspeiling) Beweging | Utrecht (volksgezondheidsmonitor.nl)	64% (2020)		67%	******	-
Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen					
Tevreden over het aanbod van sportvoorzieningen in de buurt Sportaccommodaties | Utrecht Monitor (utrecht-monitor.nl)	71%	72%	-	74%	70%

** Een inwoner 'doet mee' als er sprake is van drie van de volgende vier aspecten: het hebben van (vrijwilligers)werk of school, deelnemen aan sport/culturele activiteiten, actief zijn in de buurt en het hebben van sociale contacten. De vraagstelling van 2 subvragen zijn in 2023 dusdanig aangepast, waardoor een vergelijking met eerdere jaren niet mogelijk is. De indicator is daarom opgesplitst in meedoen A (t/m 2021) en meedoen B (v.a. 2023).*
***De antwoordcategorieën zijn in de inwonersenquête van 2023 dusdanig aangepast, dat vergelijking met voorgaande jaren niet meer mogelijk is. Er start dus een nieuwe reeks.*
****De vraagstelling is dusdanig aangepast, dat vergelijking met voorgaande jaren niet mogelijk is. Er start dus een nieuwe reeks. Zaken die onder informele hulp worden verstaan zijn huishouding of verzorging, geldzaken of administratie en gebruik van internet. Deze indicator geeft het aandeel respondenten dat bij een of meer van deze items heeft aangevinkt 'ja, van familie, vrienden, buren en/of vrijwilligers(organisatie)'.*
*****De opzet van de vraag is iets veranderd, maar deze wijziging is minimaal, en blijft daarmee vergelijkbaar met voorgaande jaren.*
******De vraagstelling is dusdanig aangepast, dat vergelijking met voorgaande jaren niet mogelijk is. Er start dus een nieuwe reeks. Eerder was de vraag of inwoners zich gediscrimineerd hebben gevoeld, dit is aangepast naar de vraag of inwoners discriminatie hebben ervaren.*
******* cijfers bekend in mei 2024*

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In de Programmabegroting 2023 hebben we de activiteiten onderverdeeld naar:

- Wat hebben we gedaan in 2023?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee hebben we onderscheid gemaakt tussen onze opgaven en 'wat we altijd doen'.

Wat hebben we afgelopen jaar gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar.

- Het Stadsakkoord Toegankelijkheid is uitbreid met vier partijen: De bibliotheek, TivoliVredenburg, Fietsmaatjes en het Nederlands Film Festival.
- Programma Thuis in de Wijk is doorgezet: er is een gezamenlijk uitvoeringsplan opgesteld en in Kanaleneiland, Noordwest, Leidsche Rijn en Overvecht is een kwartiermaker gestart
- Voor de nieuwe aanbesteding van het sociaal makelaarschap vanaf 2025 is, in samenhang met andere aanbestedingen, een Nota van Uitgangspunten opgesteld.

- Het aanbod van taal en digitale vaardigheden is uitgevoerd met extra inzet op het vergroten van digitale vaardigheden.

Doelstelling 2: inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen.

- Met betrekking tot de Brede, meerjarige aanpak Inclusie is gewerkt aan de nieuwe beleidsnota diversiteit en inclusie ‘Tot je recht komen’. In deze nota zijn samen met een brede vertegenwoordiging uit de stad voor de periode 2024-2033 drie doelen vastgesteld waar we aan gaan werken: een inclusieve, diverse en maatschappelijk sensitieve gemeentelijke organisatie, inclusie als vertrekpunt van alle gemeentelijke opgaven en extra investeren in Utrechters in gemarginaliseerde posities.

Doelstelling 3: Kinderen, jongeren, ouders en opvoeders zijn veerkrachtig.

- Het jongerenwerk is uitgevoerd zoals in de opdracht staat beschreven met in 2023 extra inzet op 10-14 jarigen samen met DOCK. Het is tienerwerk is hier een voorbeeld van.
- De Nieuwe Nota van Uitgangspunten en Nadere Regel Passende Kinderopvang zijn vastgesteld: Deze activiteit is volgens plan uitgevoerd, waarmee vijf partijen (vier huidig, één nieuw) zijn gegund om Plusopvang te bieden voor de leeftijden 0-4 en 4-12 jaar van 2024-2029.
- Er is gewerkt aan de realisatie van een Lokale (kinder)ombudsman. Er is meer bekendheid gegeven aan de mogelijkheden van de kinderrechtenwinkel, steeds meer jongeren en kinderen kunnen hierdoor ondersteund worden en hun rechten toepassen.

Doelstelling 4: Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke buurtvoorzieningen.

- Bij buurtcentra De Nieuwe Jutter en De Schalm is onderzoek uitgevoerd naar verbetering van toegankelijkheid, functionaliteit en zichtbaarheid, welke ruimtelijke en financiële kaders opleverde voor de gewenste verbeteringen.
- Het schetsontwerp voor de jongerenhuiskamer en meidenkamer voor de nieuwe accommodatie van jongerenhuiskamer De Boog zijn gemaakt.
- Het onderzoek naar sloop/nieuwbouw van locatie Peltlaan is uitgevoerd: het jongerencultuurhuis en de jongerenhuiskamer worden opgesplitst (voorlopig ontwerp in 2024, sloop/nieuwbouw in 2025).
- Met de overdracht aan de stichting Nieuw Rotsoord van de beoogde nieuwe huisvesting, de oude villa Staatsen, is de stichting begonnen aan de herhuisvesting.
- We zijn gestart met de uitvoering van de Kadernota Meerjarig Perspectief Buurtcentra. Daarbij hebben we ons gericht op de volgende maatregelen: 'het versterken/realiseren van de functie van laagdrempelige huiskamer in alle buurtcentra' (gratis koffie en thee), 'het actief sturen op een mix van gebruikersgroepen' (communicatie- en marketingcampagne doelgroep jongvolwassenen) en het 'zoeken naar betere faciliteiten om digitaal werken te verbeteren’ (proefperiode digiborden in buurtcentra)

Doelstelling 5: Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige omgeving.

- We hebben informatie en inzichten over het meer toegankelijk maken van sport en sportparticipatie voor mensen in kwetsbare posities verkregen door te participeren in onderzoek in de stad (bijv. Vital@2040)
- Samen met verenigingen is onderzocht hoe we meer mensen kunnen laten sporten en bewegen. De resultaten van dit onderzoek hebben geleid tot nieuwe initiatieven van sportclubs.

Doelstelling 6: Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen.

- Voor de benodigde uitbreiding van sportvelden op sportpark Nieuw Welgelegen loopt de variantenstudie. De verwachting is dat in 2024 de studies voor Maarschalkerweerd Noord en Strijkviertel/Rijnvliet worden afgerond.
- Sportpark Rijnvliet is uitgebreid met een vierde hockeyveld
- Sporthallen Berlijnplein en Bontekoelaan zijn in gebruik genomen
- Locatie onderzoek naar nieuwe school voor voortgezet onderwijs met sporthal voor de wijk Overvecht is afgerond.
- Gymzaal Jazzsingel in Terweijde is opgeleverd en in gebruik genomen
- We werken aan de realisatie van openbare sport- en beweegplekken in de stad vanuit de integrale aanpak sporten, spelen en bewegen in de openbare ruimte (raadsbrief).
- De ontwikkeling van het nieuwe zwembad in het Maximapark is gestart in afstemming met toekomstige gebruikers.
- Gestart met initiatief en definitiefase sporthal Lunetten en ambtelijke verkenningen voor de locatie van sporthal Hoograven.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar.

- De campagne houd-de-stoep-vrij is niet uitgevoerd zoals gepland omdat we hebben geconcludeerd dat het te weinig effectief is in verhouding tot wat het kost. Het accent is daarom komen te liggen op het goed inrichten van de openbare ruimte en bieden van voldoende stallingen voor fietsen. Zie ook de brief over uitbreiding fietsparkeervoorzieningen vooroorlogse buurten.
- Het mogelijk maken van structurele financiering van het Netwerk Informele Zorg Utrecht (en de Vrijwilligersacademie) is gedeeltelijk volgens plan uitgevoerd. De vrijwilligersacademie is na een pilotperiode van 2 jaar ondergebracht bij de Vrijwilligerscentrale Utrecht. Er is in 2023 geen nieuwe regeling gemaakt om structurele financiering te borgen omdat dit wordt meegenomen in het uitvoeringsprogramma Informele Zorg.

Doelstelling 2: inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen.

- Niet van toepassing.

Doelstelling 3: Kinderen, jongeren, ouders en opvoeders zijn veerkrachtig.

- Niet van toepassing.

Doelstelling 4: Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke buurtvoorzieningen.

- Jongerenhuiskamer Herderplein is vanwege hoge investeringskosten niet functioneel aangepast. We kijken in 2024 welke (financiële) mogelijkheden er zijn voor functionele aanpassing(en).
- Bij het buurtcentrum Zuilen is gestart met voorbereidende werkzaamheden voor sloop/nieuwbouw, maar deze activiteit is nog niet afgerond.
- Er is gestart met de verbouwing van buurtcentrum de Weide Wereld, maar deze activiteit is nog niet afgerond
- Er is gestart met voorbereidende werkzaamheden om het buurtcentrum Sterrenzicht te verduurzamen, maar deze activiteit is nog niet afgerond.
- Er is gestart met voorbereidende werkzaamheden om het buurtcentrum De Leeuw te verduurzamen, maar deze activiteit is nog niet afgerond.

Doelstelling 5: Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige omgeving.

- Het realiseren van solidariteitspotjes is niet volgens plan uitgevoerd, omdat de effecten van de verschillende crises (energie en corona) nog altijd impact hebben. Het zo goed mogelijk blijven organiseren van sportaanbod kreeg prioriteit.

Doelstelling 6: Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen.

- Het locatieonderzoek voor veldsport in wijk Zuid is nog niet gestart; de ruimtelijke planvorming duurt langer dan voorzien.

Wat hebben we van 'wat we altijd doen' gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar.

- Ruim 100 organisaties en (bewoners)initiatieven zijn ondersteund via de nadere regel Vrijwillige Inzet Voor Elkaar.
- Vrijwilligers en mantelzorgers en mantelzorgondersteuning zijn gefinancierd via de basisvoorziening ondersteuning vrijwilligers en mantelzorgers en mantelzorgondersteuning
- Ondersteuning via de subsidieregeling De Stem van Utrechters.
  Toelichting: Solgu en De Stem van LVB en de Achterkant hebben we financieel ondersteund via De Stem Van Utrechters. Zij ondersteunen ons met kennis en contacten.
- In 2023 hebben 11 partijen Toegankelijkheidssubsidie ontvangen. De Toegankelijkheidsprijs is gewonnen door InContact. De app van Wheelmap werd steeds minder goed ondersteund en gebruiksonvriendelijker, waarna we hebben overlegd met SOLGU op welke manier we inwoners kunnen informeren over de (on)toegankelijkheid van gebouwen.

Doelstelling 2: inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen.

- We zijn doorgegaan met het financieren van en samenwerken met de onze anti-discriminatievoorziening Art.1 Midden-Nederland. Zo is er vervolg geven aan het LHBTIQ+ meldplatform #WeBlijvenOnszelf en is het project 'Grondwet is Jarig' succesvol uitgevoerd.
- We hebben lokale mensenrechteninitiatieven ondersteund, onder meer de postercampagne 'Utrecht, stad van Mens en recht' (in samenwerking met onder meer de Universiteit Utrecht), en de viering van het 75-jarig bestaan van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens op 10 december.

Doelstelling 3: Kinderen, jongeren, ouders en opvoeders zijn veerkrachtig.

- Het Jongerenwerk heeft in 2023 extra bijgedragen aan het tienerwerk op PO, schooljongerenwerk op VO, en de aanpak jeugdgroepen op het gebied van preventie, o.a. in de wijk Overvecht.
- JGZ, JoU, DOCK en Lokalis hebben binnen de Collectieve Aanpak in hechte onderlinge samenwerking en in co-creatie met ouders kinderen en jongeren verschillende groepen gefaciliteerd. Het gaat om ouder-kind inloop momenten, preventieve trainingen rond het thema scheiden voor kinderen en ouders, en de BuKoJou jongerengroepen. KOOS en Spoor030 zijn dit jaar ook aangesloten.
- Alle aanvragen op het gebied van opgroeien en opvoeden konden gedeeltelijk of geheel worden toegekend vanuit de subsidieregeling Vrijwillige inzet voor elkaar.
- De subsidie aan de twee organisaties die vanuit de subsidieregeling 'Sociale prestatie en dagondersteuning' ondersteund worden is gecontinueerd.

- Door het verzorgen van vreedzame trainingen
  aan o.a. management, Inspriratiebijeenkomsten te organiseren, het uitbreiden van Vreedzame organisaties in de stad is de Vreedzame aanpak versterkt.
- Door het, samen met de Utrechtse jeugd, verzorgen van workshops en trainingen aan professionals zowel binnen als buiten de organisatie, het ontwerpen van participatietools die verder gaan dan taal en het verbinden en ondersteunen van jongerenpanels- raden is jeugdparticipatie laagdrempelig gemaakt.

Doelstelling 4: Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke buurtvoorzieningen.

- Met bewoners(initiatieven) en maatschappelijke organisaties zijn goede, toegankelijke en uitnodigende welzijnsaccommodaties gefaciliteerd, die naar tevredenheid optimaal gebruikt worden, goed worden onderhouden en toekomstbestendig zijn.

Doelstelling 5: Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige omgeving.

- In het herijkte Utrechtse Sportakkoord II onderschrijven wij en de partners de meerwaarde van sport en bewegen en zetten we erop in om meer mensen te laten sporten en bewegen.
- De inzet van sport Utrecht op het gebied van sportstimulering, verenigingsondersteuning en talentontwikkeling is gecontinueerd.
- Met sportclubadvies en de inzet van buurtsportcoaches heeft SportUtrecht de aanbieders op verschillende gebieden als leden, vrijwilligers, bestuur, financiën en verduurzaming ondersteund.
- Er zijn verschillende regelingen ingezet om voor meer kinderen in armoede sport- en cultuurdeelname mogelijk te maken door het aanbod financieel laagdrempelig te houden.
- Activiteiten ter bevordering van zwemvaardigheid zijn conform uitgevoerd
- Sportcampus Traiectum en Sport Utrecht hebben activiteiten op het gebied van talentontwikkeling uitgevoerd, waardoor het sportaanbod voor alle Utrechtse kinderen breed, divers en laagdrempelig is.
- We blijven de behoefte van sportaanbieders op gebied van talentontwikkeling volgen en ondersteunen en faciliteren samen met SportUtrecht initiatieven op dit gebied.

Doelstelling 6: Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen.

- Het tweejaarlijkse capaciteitsbehoefte-onderzoek sport is gestart.
- Daar waar mogelijk worden velden door meerdere verenigingen gebruikt. Met de KNVB, VSG en G4 wordt gesproken over spreiding van competitiewedstrijden voetbal.
- In 2023 is het reguliere onderhoud uitgevoerd conform het onderhoudsplan.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar.

- Niet van toepassing.

Doelstelling 2: Inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen.

- Niet van toepassing.

Doelstelling 3: Kinderen, jongeren, ouders en opvoeders zijn veerkrachtig.

- Niet van toepassing.

Doelstelling 4: Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke buurtvoorzieningen.

- Niet van toepassing.

Doelstelling 5: Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige. omgeving

- Niet van toepassing.

Doelstelling 6: Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen.

- Niet van toepassing.

Wat hebben we voor de meerjarige trajecten gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar.

- Het nieuwe uitvoeringsplan Eenzaamheid (2023-2026) met een vertegenwoordiging van partners uit het netwerk Utrecht Omarmt is opgesteld en gelanceerd. Dit netwerk haalde dit jaar ook de mijlpaal van 100 aangesloten partners en is met nieuwe projecten begonnen.
- Het sociaal makelen is uitgevoerd zoals in de opdracht beschreven met in 2023 extra inzet op samenwerking met JoU (gezamenlijk Tienerwerk op 15 basisscholen), inzet op ouderinitiatieven, zoals oudercafés en het vergroten van het bereik met Welzijn op Recept (47% meer deelnemers dan als ambitie gesteld).
- Partijen van het Stadsakkoord Toegankelijkheid werken graag samen en zetten gezamenlijk stappen. In het project Op Stap Naar OV werken de partners aan sociale toegankelijkheid van het OV en Solgu, Utrecht Marketing en gemeente hebben de toegankelijkheid van hotels onderzocht.
- Het nieuwe uitvoeringsprogramma basiseducatie volwassenen 2023-2026 is geschreven met taal- en digitaal partners in de stad en maakt werk van het vergroten van de basisvaardigheden taal, rekenen en digitale vaardigheden voor inwoners boven de 18 jaar.

Doelstelling 2: inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen.

- Samen met de stad is een brede aanpak op inclusie en diversiteit ontwikkeld: beleidsnota inclusie en diversiteit: ‘Tot je recht komen’, waarin de elementen die eerder in de antidiscriminatieagenda stonden, mede opgenomen zijn.
- Veelkleurige verleden:
    - Verder hebben we tijdens Keti Koti, op 30 juni, het monument voor het trans-atlantisch slavernijverleden onthuld in het Griftpark en was er op 1 juli voor het eerst een groot Keti Koti Festival. We hebben verschillende activiteiten ondersteund tijdens Black Achievement Month
    - 9 activiteiten zijn gesubsidieerd die bijdragen aan de kennis en bewustwording m.b.t. het slavernijverleden en de doorwerking hiervan.
    - We zijn met belanghebbenden en inwoners in gesprek gegaan m.b.t. straatnamen in de stad en de straatnamencommissie actief bezig met het diverser invullen van nieuwe straatnamen.
    - We zijn doorgegaan met het ondersteunen van organisaties als COC en Colored Qollective in hun werk voor de LHBTI-gemeenschap. Op de Coming-Out Dag hebben we dit jaar extra aandacht besteed aan kennis over de intersekse gemeenschap.
- Utrecht Zijn We Samen doorontwikkeld tot een 2.0 aanpak, als uitvoeringsprogramma onder deze beleidsnota, waarin we de aanpak naar alle vormen van radicalisering en extremisme, en specifieke aanpakken ontwikkelen op online radicalisering en extremisme en op

schadelijke polarisatie verbreden. In het licht van de recente ontwikkelingen in het Midden-Oosten is er een monitoringsstructuur opgezet.
- Met de eerder genoemde beleidsnota inclusie hebben we ook een eerste stap gezet in de herijking van het mensenrechtenbeleid voor de komende jaren. Mensenrechten zijn inhoudelijk het vertrekpunt voor de nota.

Doelstelling 3: Kinderen, jongeren, ouders en opvoeders zijn veerkrachtig.

- De jongerenwerkers van Stichting JoU hebben conform de Nota van uitgangspunten Jongerenwerk 2020-2026 actief contact gelegd met jongeren waarmee zij hen stimuleerden in hun ontwikkeling
- Iedere jongerenwerker heeft kennis van onderwerpen die vallen bij sociale veiligheid, preventie en de onlinewereld. Zij voerden hierover gesprekken met jongeren door individuele gesprekken of groepsinterventies of zij gaven voorlichting en training voor leerlingen op scholen. De individuele begeleiders (IB-ers) van JoU hebben ook een rol gehad bij jongeren die in een Persoonsgerichte aanpak zitten vanwege Multi-problematiek en meerdere politiecontacten.
- De plusopvang is uitgebreid om kinderen met een ondersteuningsvraag mee te laten doen in de reguliere kinderopvang en BSO. Met BSO ‘plus’ bereikten we ongeveer 120 kinderen en er zijn groepen gestart voor de leeftijd 2,5-4 jaar in Overvecht en Leidsche Rijn, waarmee 24 kinderen zijn bereikt.
- Pretty Woman heeft preventieve activiteiten en begeleiding van jongeren van 11 tot 23 jaar geboden.

Doelstelling 4: Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke buurtvoorzieningen.

- We zijn gestart met de uitvoering van de Kadernota Meerjarig perspectief buurtcentra 2022-2032. Zie ook raadsbrief Verzamelbrief Zorg en Welzijn najaar 2023. Aanvullend zijn in Noordwest twee pilots gestart: het Buurthuis op wielen, een mobiel buurthuis voor laagdrempelig contact, en een digitaal buurtcentrum met mogelijkheden tot online ontmoeten.
- Verzelfstandigde speeltuinen en stimuleren en faciliteren van samenspelen onder thema: Avontuurlijk spelen.
- Speeltuin de Griftsteede en Eilandsteede zijn volledig verzelfstandigd (Utrecht Natuurlijk) en in zes Utrechtse speeltuinen is het project avontuurlijk spelen uitgevoerd. De ondersteuning van speeltuinen is bij de vereniging Dwarsverband ondergebracht om de vitaliteit van de speeltuinstichtingen te vergroten.

Doelstelling 5: Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige omgeving.

- Meer dan 63 aanbieders zijn aan de slag gegaan met één van de thema's van Sportakkoord II.
- SportUtrecht vormt een onderdeel van het netwerk in de wijk en zoekt daarin de samenwerking op met sportaanbieders en onderwijs-, welzijn- en zorginstellingen en heeft de organisatie van laagdrempelig aanbod op de pleintjes in de stad gerealiseerd.
- Er zijn gesprekken gevoerd met wijkbewoners en professionals in Overvecht over behoeften voor sporten en bewegen en er is een participatietraject gestart rondom toekomstplannen sportparken Overvecht.
- Vanuit sport hebben we bijdragen geleverd aan Gezond en Actief Leven Akkoord op gebied van mentale gezondheid, valpreventie en overgewicht en samen met SportUtrecht is invulling gegeven aan het Utrechts beweegprogramma.
- Zes regionale talentencentra zijn opnieuw ondersteund, sportieve talenten kunnen zich hier ontwikkelen binnen een kwalitatief hoogwaardig programma.

Doelstelling 6: Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen.

- Een nieuwe zoektocht naar uitbreiding van de veldsport op verschillende locaties is gestart, in samenhang met het nieuwe MPR (meerjaren programma ruimte)
- In de Voorjaarsnota is besloten om de middelen voor Sporthal Voordorp in te zetten voor Sporthal Vleuten. Er wordt gewerkt aan sporthallen Merwedekanaalzone en Cartesiusdriehoek

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 4: Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke buurtvoorzieningen.

- Analyse van vraag en aanbod van jongerenhuiskamers is in 2023 nog niet uitgevoerd. U bent hierover geïnformeerd in de raadsbrief Verblijfsplekken jongeren.

Wat heeft dat gekost?

x € 1.000

Omschrijving	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Nominale begroting 2023	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2024
Baten							
Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar	2.752	3.423	2.752	4.966	4.170	-796	4.760
Inw zijn zichzelf en leven prettig samen	0	0	0	0	18	18	0
Voldoende goede toegankelijke buurtvoorz	848	743	1.440	872	724	-148	901
Inw. op eigen manier en niveau sporten	200	663	0	1.637	1.724	87	1.637
Voldoende goede toegankelijke sportvoorz	13.275	15.595	13.926	15.985	17.060	1.074	15.867
Totaal Baten	17.075	20.424	18.118	23.460	23.696	236	23.165
Lasten							
Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar	25.271	25.476	25.424	30.008	29.326	681	31.031
Inw zijn zichzelf en leven prettig samen	1.197	1.142	1.847	1.790	1.353	437	1.729
Kinderen, ouders, etc zijn veerkrachtig	6.288	5.193	6.292	6.540	5.840	700	6.709
Voldoende goede toegankelijke buurtvoorz	9.108	9.069	15.580	11.360	10.304	1.056	11.161
Inw. op eigen manier en niveau sporten	7.336	7.852	5.467	7.870	6.557	1.313	8.171
Voldoende goede toegankelijke sportvoorz	37.948	38.718	39.348	44.151	44.823	-672	46.766
Totaal Lasten	87.147	87.450	93.958	101.719	98.204	3.514	105.567
Saldo baten en lasten	**-70.073**	**-67.026**	**-75.840**	**-78.258**	**-74.508**	**3.750**	**-82.402**
Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	2.300	2.300	0	4.623	6.380	1.757	0
Onttrekking reserves	3.076	3.162	2.427	2.582	2.547	-36	2.582

Totaal	**-69.297**	**-66.164**	**-73.414**	**-80.300**	**-78.342**	**1.958**	**-79.820**

Toelichting

In de jaarstukken 2023 geven we een toelichting op verschillen ten opzichte van de actuele begroting 2023, indien deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van de baten of lasten van de doelstelling. Kleinere verschillen worden toegelicht als ze politiek relevant zijn.

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar			
Lagere rijksinkomsten Wet Educatie en beroepsonderwijs (WEB) (max. 25% meegenomen naar volgend jaar)		I	-472
Lagere rijksinkomsten SPUK GALA (max. 20% is meegenomen naar volgend jaar)		I	-389
Overige baten		I	65
2. Inwoners zijn zichzelf en leven prettig samen			
Overige baten			18
3. Kinderen, ouders, ect zijn veerkrachtig			
Niet van toepassing			
4. Voldoende goede toegankelijke buurtvoorziening			
Minder verhuuropbrengsten door meer gebruik van maatschappelijke voorzieningen tegen het 0%-tarief		I	-148
5. Inwoners op eigen manier en niveau sporten			
Restant rijksmiddelen Sport Akkoord 2022 zijn meegenomen naar 2023		I	128
Lagere rijksinkomsten SPUK GALA (max. 20% is meegenomen naar volgend jaar)		I	-41
6. Voldoende goede en toegankelijke sportvoorzieningen			
Hogere huren en servicekosten sportvoorzieningen		I	230
Lagere opbrengsten van de kaartverkoop zwembaden o.a. door niet volledige programmering		I	-800
Specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden 2022 - 2023		I	1.630
Overige baten		I	14
Totaal baten			**236**

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar			
Lagere lasten Volwasseneneducatie (deel van de WEB-middelen zijn meegenomen naar volgend jaar)		I	573
Overige lasten		I	108
2. Inwoners zijn zichzelf en leven prettig samen			
Lagere projectkosten i.v.m. vertraagde projecten		I	130
Lagere lasten subsidieregeling slavernijverleden		I	60
Overige lasten		I	247

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
3. Kinderen, ouders, etc zijn veerkrachtig			
Lagere projectkosten i.v.m. het niet doorgaan van diverse projecten (o.a. pilot intensieve praktische begeleiding en jongerenhuiskamers)			700
4. Voldoende goede toegankelijke buurtvoorzieningen			
Minder huurlasten, uitbestede werkzaamheden en personele lasten door tijdelijke sluiting Buurtcentrum 't Zand vanwege verbouwing		I	402
Lagere kapitaallasten welzijnsaccommodaties (gebruikersinvesteringen)		I	143
Lagere ontwikkelingskosten welzijnsaccommodaties		I	100
Lagere lasten welzijnsaccommodaties in zelfbeheer		I	343
Overige lasten		I	68
5. Inwoners op eigen manier en niveau sporten			
Lasten Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) zijn onder de nieuwe regeling SPUK GALA geboekt. Per abuis zijn de lasten van de oude regeling blijven staan, waardoor deze dubbel begroot waren.		I	958
Overige lasten Lasten Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) Sport (€ 958 k) zijn onder de nieuwe regeling SPUK GALA geboekt. Per abuis zijn de lasten van de oude regeling blijven staan, waardoor deze dubbel begroot waren. Lasten Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) Onderwijs (379 k) en Cultuur (€ 160 k) zijn onder de oude regeling SPUK GALA geboekt. Per abuis zijn de lasten van de oude regeling blijven staan, waardoor deze dubbel begroot waren		I	355
6. Voldoende goede en toegankelijke sportvoorzieningen			
Overschrijding op personele lasten door meer inhuur dan begroot, met name bij zwembaden		I	-152
Hogere lasten duurzame goederen met name door verduurzaming door verledding Binnenaccommodaties en vervanging speeltoestellen		I	-462
Hogere uitbestede werkzaamheden onderhoud, door hogere kosten met name in onderhoud machines en installaties en algemeen correctiefonderhoud		I	-300
Onderbesteding kapitaallasten bandbreedte investeringen veroorzaakt door vertraging in de planning van de diverse projecten		I	400
Voorbereidingskosten sporthal Voordorp		I	-197
Overige lasten		I	39
Totaal lasten			**3.515**

x € 1.000

Mutatie reserve	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
Onttrekking			
Lagere onttrekking in de bestemmingsreserve Vaste Activa		I	-36
Storting			

x € 1.000

Mutatie reserve	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
Herinrichting Buurtcentrum Weide Wereld en vervanging speeltoestellen		I	-207
Inrichtingskosten Project Zuilen		I	-550
Hogere storting in de bestemmingsreserve Vaste Activa ter dekking van investeringsprojecten Sportvoorzieningen		I	-1.000
			-1.793

Risico's

Belangrijkste bestaande strategische risico's

Risico 1: Door krapte op de arbeidsmarkt staat de personele capaciteit bij ons en onze sociale partners onder druk. Daarbij kan Corona tot extra uitval van personeel leiden. Door een tekort aan bijvoorbeeld zwemdocenten lopen de wachttijden al verder op. Door het personeelstekort in de zorg neemt ook de druk bij de informele zorg en de mantelzorg toe. Bij de informele zorg ontstaan mogelijk langere wachttijden, waardoor inwoners niet tijdig de juiste ondersteuning of begeleiding kunnen krijgen.

- **Stand van zaken risico:**
  - Dit risico is nog steeds actueel, hoewel Corona inmiddels een minder grote rol speelt bij de extra uitval van personeel. De arbeidsmarktproblematiek is ook van toepassing bij welzijnswerk. We zien ook een toename in aantal zwaar belaste mantelzorgers.
- **Maatregelen:**
  - Verhogen instroom door onder andere opleiden zwemdocenten en verminderen uitstroom door medewerkers aan ons te binden.
  - We werken nauw samen met onze sociale partners en houden dit nauwlettend in de gaten.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Effect maatregel: het personeelsbestand van de zwembaden is op dit moment in balans en het verzuim neemt af. Het blijft een kwetsbare situatie die blijvend aandacht vraagt.
  - De VCU (Vrijwilligerscentrale Utrecht) heeft samen met het NIZU (Netwerk Informele Zorg Utrecht) en andere sociale partners in 2023 gewerkt aan een actieplan om meer vrijwilligers te werven. De uitvoering van dit plan start in 2024. Via een aanbesteding is Mantelaar gecontracteerd voor de periode 2023-2028 voor uitvoering van respijtzorg thuis. Met als doel snel en laagdrempelig via de inzet van ondersteuning aan huis de druk op de mantelzorger tijdelijk te verlichten, zodat overbelasting wordt voorkomen en er ruimte komt voor het organiseren van structurele oplossingen. Mantelzorgers zijn via het Mantelzorgpanel twee keer bij elkaar gekomen om van begin tot eind bij totstandkoming van plannen betrokken te zijn. Vanuit 'Werk voor iedereen' hebben we specifiek voor het sociaal domein onderzoek gedaan naar achterliggende oorzaken en oplossingsrichtingen, waaronder digitalisering. We hebben samen met instellingen de belangrijkste oplossingsrichtingen voor het omgaan met de krapte op de arbeidsmarkt benoemd, maar ook dit kost tijd (Raadsbrief Stand van zaken Aanpak Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn).

Risico 2: De prijsstijgingen geven extra druk op onze begroting en die van onze subsidiepartners. Dit zien we zelf terug in de stijgende exploitatiekosten (oplopende huur en energielasten) met betrekking tot onze sport- en welzijnsaccommodaties. Dit geldt ook voor onze subsidiepartners, waarbij de inkomsten niet evenredig mee stijgen met de hoogte van de inflatie.

- **Stand van zaken risico:**
  - Dit risico is nog steeds actueel.
- **Maatregelen:**
  - We werken nauw samen met onze subsidiepartners en houden dit nauwlettend in de gaten.
  - Samen met sociale partners prioriteiten stellen binnen de te behalen doelstellingen.
  - We werken aan gemeentebreed beleid wanneer we wel en niet voor inflatie compenseren.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Via de accountgesprekken is gemonitord op het effect van kostenstijging op het behalen van de doelstellingen. In twee gevallen is compensatie gegeven aan partners waardoor de doelstellingen wel behaald konden worden. Er zijn wel tot nu toe nog geen prioriteiten gesteld die effect hebben gehad op de te behalen doelstellingen. Er is gemeentebreed beleid vastgesteld om inflatie te compenseren.

Risico 3: De groei van de stad leidt tot druk op de beschikbare ruimte en middelen. Als de vierkante meters en de middelen voor de maatschappelijke voorzieningen, waaronder sportaccommodaties en buurtcentra, onvoldoende meegroeien ontwikkelt de stad zich niet in balans.

- **Stand van zaken risico:**
  - Dit risico is nog steeds actueel.
- **Maatregelen:**
  - Realisatie van de barcode RSU jaarlijks monitoren en op basis daarvan zo nodig bijsturen.
  - Investeringspakket 'groei in balans'.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Maatschappelijke voorzieningen hebben een plek in het Meerjarenperspectief Ruimte (MPR), dat jaarlijks gemonitord en geactualiseerd wordt.

Investeringen

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de investeringen.

Verbonden partijen

Bij het Programma Samenleven en Sport is er geen sprake van verbonden partijen.

Zie voor een totaaloverzicht de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar				
Beheerde speeltuinen	Technisch en sociaal beheer en onderhoud voor beheerde speeltuinen die maximaal ondersteunend zijn voor die initiatieven en qua openheid, sfeer, en functionaliteit aansluiten bij wat bewoners willen, waardoor buurten levendiger en leefbaarder worden	2.386	2.466	-80
Belangenbehartiging en Informatievoorziening	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	1.272	1.466	-194
Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Brugfunctie: Geven van voorlichting over en zichtbaar maken van diversiteit.	463	463	0
Zorg voor elkaar - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Faciliteren, ondersteunen en organiseren van informele zorg inclusief mantelzorgondersteuning	5.091	5.531	-440
Laaggeletterdheid / taal en digitale vaardigheden - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Verbeteren van taalniveau en andere basisvaardigheden	1.689	1.626	63
Nadere regel basisvoorziening ondersteuning mantelzorgers	Advies, informatie en andere ondersteuning bieden aan mantelzorgers.	711	722	-11
Nadere regel basisvoorziening vrijwilligersondersteuning	Stimuleren en faciliteren van vrijwilligerswerk in de stad in alle maatschappelijke sectoren	773	811	-38
NT2 voor volwassenen	Theoretisch opgeleide nieuwkomers zonder inburgeringsplicht krijgen met deze subsidie de mogelijkheid om de Nederlandse taal te leren en waar mogelijk een Staatsexamen NT2 te behalen	179	179	0
Sociaal makelaarschap	Sociaal makelaars zetten in op het versterken van soc. netwerken in de wijk, zodat deze krachtiger worden en waarmee ook de veerkracht van bewoners in de wijk vergroot wordt. Soc. makelaars werken aan het versterken van de pedagogische civil society	7.991	8.065	-74
Stimuleren vrijwilligerswerk	Stimuleren en faciliteren van stedelijk vrijwilligerswerk middels het verbreden van de groep van actieve burgers en belemmeringen wegnemen om te participeren en vrijwilligerswerk te doen	191	104	87
Taal en digitale vaardigheden (jeugd) - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Het verbeteren van het taalniveau	100	248	-148

Totaal doelstelling 1		20.846	21.681	-835
Doelstelling 2: Inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen				
Brugfunctie Diversiteit - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	55	52	3
Voorlichting en zichtbaar maken diversiteit	Geven van voorlichting over en zichtbaar maken van diversiteit	225	155	70
Meldingen van stigmatisering en discriminatie worden adequaat opgevolgd	Activiteiten op het gebied van preventie en voorlichting, met de nadruk op discriminatie op de arbeidsmarkt en in de horeca, uitgevoerd door Artikel 1 Midden-Nederland	419	544	-125
Naamswijziging slavernijverleden	Tegemoetkoming aanvraagkosten voor achternaamswijziging slavernijverleden	10	1	9
Slavernijverleden zichtbaar maken	Slavernijverleden zichtbaar maken	125	71	54
Totaal doelstelling 2		834	823	11
Doelstelling 3: Kinderen, jongeren, ouders en opvoeders zijn veerkrachtig				
Ambulant jongerenwerk	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	4.651	4.027	624
De Stem van Utrecht	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	99	94	5
Jeugdhulp meedoen (subsidietender Sport)	Meedoen kinderen met een beperking/ondersteuningsvraag	57	57	0
Sociale prestatie en dagondersteuning (jeugd)	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maats. prestaties	273	273	0
Jongeren, relaties en seksualiteit	Jongeren, relaties en seksualiteit	425	425	0
Kinder- en jongerenwerk MO	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	548	548	0
Totaal doelstelling 3		6.053	5.424	629
Doelstelling 4: Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke buurtvoorzieningen				
Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	70	43	27
Welzijnsaccommodaties in zelfbeheer - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Faciliteren van accommodaties voor maatschappelijke activiteiten. Uitgangspunten zijn een efficiënt gebruik en optimale toegankelijkheid	839	1.653	-814

Totaal doelstelling 4		909	1.696	-787
Doelstelling 5: Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige omgeving				
Challenge aangepast sportaanbod sportakkoord	Ondersteunen sportaanbieders met aangepast sportaanbod	53	69	-16
Challenge buurtsportcoach sportakkoord	Grotere sportdeelname en verbinden zorg, welzijn en sport	74	0	74
Challenge samenwerking sportakkoord	Ondersteunen en stimuleren van vitale aanbieders, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen	130	291	-161
Challenge sportaanbieders sportakkoord	Ondersteunen en stimuleren van sportaanbieders op het gebied van vitaliteit, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen	62	76	-14
Grootschalige schoolsportevenementen	Ondersteunen en stimuleren grootschalige schoolsportevenementen	100	59	41
Sport, bewegen en verenigingsondersteuning	Ondersteunen en stimuleren van sportaanbieders en grotere sportdeelname	3.196	4.003	-807
Grotere sportdeelname van kinderen	Grotere sportdeelname van kinderen	137	110	27
Talentenprogramma's sport	Ondersteunen van activiteiten gericht op het ontwikkelen van sportieve talenten	50	65	-15
Kleinschalige sportevenementen	Ondersteunen en stimuleren kleinschalige sportevenementen	61	54	7
Sport, bewegen en verenigingsondersteuning (topsport)	Ondersteunen en stimuleren van sportaanbieders en grotere sportdeelname	249	306	-57
Grootschalige sportevenementen	Grootschalige sportevenementen	151	183	-32
Totaal doelstelling 5		4.263	5.216	-953
Doelstelling 6: Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen				
Tuinen en parken	Volkstuinen	176	184	-8
Basisvoorzieningen	Instandhouden van een aantal basisvoorzieningen	378	381	-3
Totaal doelstelling 6		554	565	-11
Totaal Samenleven en Sport		**33.459**	**35.405**	**-1.946**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Beleidsnota's

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Kadernota meerjarig perspectief buurtcentra	13-4-2023	De nota schetst het meerjarig perspectief op buurtcentra inclusief maatregelen

Utrechts Vastgoed

Portefeuillehouder(s):
Dennis de Vries

Ambitie:
We hebben voldoende maatschappelijk vastgoed dat kwalitatief goed en toekomstbestendig is

Het gemeentelijk vastgoed (panden en percelen) wordt gericht ingezet om de maatschappelijke opgave van een gezonder stedelijk leven mogelijk te maken. We voorzien in de groeiende behoefte aan ruimte voor maatschappelijk relevante partijen door de investeringen in de accommodaties mee te laten groeien met de groei van de stad. We geven als gemeente het goede voorbeeld met een gerichte aanpak van de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed.

Wat hebben we bereikt?

Doelstelling 1: Voldoende en optimaal gespreid gemeentelijk vastgoed dat bijdraagt aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente

We zorgen er voor dat er voldoende aanbod is. Meervoudig ruimtegebruik is daarbij ons leidend principe. We voorzien in de groeiende behoefte aan ruimte voor maatschappelijk relevante partijen, zoals aangegeven in de barcode in de bestaande stad. Dat doen we door niet alleen bestaande panden beter te benutten, maar waar nodig actief locaties te verwerven en te ontwikkelen.

Wat hebben we bereikt in 2023?
Het Makelpunt heeft een grote bijdrage geleverd in het makelen van interne en externe ruimten aan diverse maatschappelijke partijen. In 2023 is ingezet op het verhogen van de bezettingsgraad van de gemeentelijke locaties en die van onze samenwerkingspartijen. Zo is bijvoorbeeld de gemeentelijke locatie in park Transwijk verhuurd aan Wij 3.0 en wordt onderverhuurd aan Villa Vrede. Of de locatie van Vitalnya, huiskamer voor Oekraïners, die ook hun deur openzetten voor andere initiatiefnemers in de stad.
Voor het wijkbureau West is in 2023 de Directievilla geschikt gemaakt en daarnaast is een huurovereenkomst met het Literatuurmuseum/Kinderboekenmuseum voor Magazijn de Zon getekend. Ook is Podium Oost na een renovatie opnieuw in gebruik genomen.

Doelstelling 2: Mens- en milieubewust bouwen aan het gemeentelijk vastgoed, dat bijdraagt aan gezond stedelijk leven voor iedereen

Nieuw vastgoed wordt energieneutraal gebouwd. Voor bestaande panden versnellen we de verduurzaming waarbij we kijken hoe we redelijkerwijs, zonder geld en materiaal te verspillen, een stap kunnen zetten. Gemeentelijk vastgoed moet toegankelijk zijn voor iedereen.

Wat hebben we bereikt in 2023?
Bij nieuwbouw en renovatie streven we naar energieneutraal, zover dit rendabel kan en technisch mogelijk is. Zo is o.a. het pand Sportcampus energieneutraal (ENG) opgeleverd en is MFA Het Zand bijna energieneutraal (BENG) opgeleverd.
Voor de verduurzaming van de vastgoedportefeuille zijn we gestart met verschillende pilots om de voorgestelde CO2-methodiek te testen. Over de eerste bevindingen uit deze pilots zullen we uw Raad in 2024 nader informeren.

Om verschillend bestaand vastgoed Toegankelijk te maken en ons hierover goed te laten informeren, laten we professionele inventarisaties opstellen voor diverse panden. We verwachten de resultaten begin Q2 2024 en hierover informeren we de raad.

Doelstelling 3: Gemeentelijk vastgoed dat aansluit bij de huidige en toekomstige behoeften van huurders en eindgebruikers

Bij vastgoed dat we zelf exploiteren sturen we op de klantwaarde: we kennen de klant en behoefte en vergroten zijn tevredenheid. Bij het overige vastgoed willen we inzicht in de tevredenheid van de huurders over: de ruimte, het beheer en onderhoud, de dienstverlening en kwaliteit van het contact.

Wat hebben we bereikt in 2023?

In 2023 hebben we meegedaan aan de benchmark over de huurdertevredenheid in gemeentelijk vastgoed. Ons doel, de respons van 40% te verhogen, is daarbij behaald met 42%. De overall score uit het onderzoek is een 6,3.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In de Programmabegroting 2023 hebben we de activiteiten onderverdeeld naar:

- Wat hebben we gedaan in 2023?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee hebben we onderscheid gemaakt tussen onze opgaven en 'wat we altijd doen'.

Wat hebben we afgelopen jaar gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Voldoende en optimaal gespreid gemeentelijk vastgoed dat bijdraagt aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente.

- Het kortlopend leegstandsbeheer is opnieuw aanbesteed, zoals geïnformeerd in de raadsbrief van 31 mei 2023, waarbij meer aandacht is voor buurtgerichte invullingen.
- Voor leegkomende panden die circa 6 tot 24 maanden geen invulling kennen, is gestart met een pilot voor Tijdelijk beheer Leegstand.
- Er is een investeringsvoorstel gedaan voor de renovatie, verduurzamen en toekomstbestendig maken van Magazijn de Zon.
- De restauratie van de Domtoren is voortvarend voortgezet en ligt op schema.

Doelstelling 2: Mens- en milieubewust bouwen aan het gemeentelijk vastgoed, dat bijdraagt aan gezond stedelijk leven voor iedereen.

- Als invulling van de verduurzamingsambitie voor het bestaand vastgoed, is besloten om in verschillende pilots de CO2-bijdrageregeling te testen, waarbij in de investeringen de reductie van tonnen CO2 wordt gebruikt als maatstaf voor een bijdrage aan de energietransitie.

Doelstelling 3 Gemeentelijk vastgoed dat aansluit bij de huidige en toekomstige behoeften van huurders en eindgebruikers.

- De klanttevredenheid bij huurders is in 2023 opnieuw gemeten en het doel om de respons te verhogen is behaald.
- We zijn gestart met het oppakken van twee verbeterpunten uit klanttevredenheidsonderzoek. Eén verbeterpunt is het herzien van het proces rond storingen

en meldingen. Het andere verbeterpunt concentreert zich op de communicatie met onze huurders en het verbeteren daarvan.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Doelstelling 1: Voldoende en optimaal gespreid gemeentelijk vastgoed dat bijdraagt aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente.

- Het herijken van de Nota Kapitaal Goederen (NKG) en opstellen van de investeringsplanning maatschappelijk vastgoed is niet volgens plan uitgevoer. Het is wenselijk deze producten in lijn te brengen met de uitgangspunten voor verbetering van Sturen en Verantwoorden. De nieuwe producten, zijnde Beleidsnota Vastgoed en het uitvoeringsprogramma, zullen daarom in Q3 2024 aan de raad worden aangeboden. Bij de Voorjaarsnota 2024 wordt eenmalig de NKG 2020-2023 geactualiseerd. Daarna wordt dit een onderdeel van de beleidsnota en het uitvoeringsprogramma.

Doelstelling 2: Mens- en milieubewust bouwen aan het gemeentelijk vastgoed, dat bijdraagt aan gezond stedelijk leven voor iedereen.

- Het toegankelijker maken van bestaand vastgoed kost meer tijd, omdat we ons uitgebreider willen laten informeren over de mogelijke toegankelijkheidsmaatregelen door het laten opstellen van professionele inventarisaties. Over de resultaten verwachten we de raad begin Q2 2024 te informeren.

Wat hebben we van ‘wat we altijd doen’ gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Voldoende en optimaal gespreid gemeentelijk vastgoed dat bijdraagt aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente.

- Het opstellen van nulmetingen en Meerjaren Strategisch Programma's (MSP's) is voortvarend opgepakt. Dit doen we om op de lange termijn zicht te krijgen op het benodigd vastgoed.
- We houden bij op welk moment gemeentelijk vastgoed leeg komt te staan en onderzoeken en wegen af wat de nieuwe invulling is met de hoogste maatschappelijke meerwaarde.
- Het Makelpunt bemiddelt bij vraag en aanbod van ruimtes voor sociaal, maatschappelijke en commerciële activiteiten en faciliteert het initiatiefnemers bij het vinden van een geschikte ruimte in de stad.
- In 2023 is het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) uitgevoerd en zijn maatregelen genomen om het plan en de uitvoering verder te optimaliseren.

Doelstelling 2: Mens- en milieubewust bouwen aan het gemeentelijk vastgoed, dat bijdraagt aan gezond stedelijk leven voor iedereen.

- De Utrechtse Standaard Toegankelijkheid (UST) maakt onderdeel uit van het programma van eisen bij nieuwbouw.

Doelstelling 3 Gemeentelijk vastgoed dat aansluit bij de huidige en toekomstige behoeften van huurders en eindgebruikers.

- In 2023 heeft het Makelpunt opnieuw een bijdrage geleverd aan het verhogen van de bezettingsgraad van de gemeentelijke locaties en die van onze samenwerkingspartijen om daarmee het maatschappelijk rendement verder te vergroten en stimuleren we de (onderlinge) samenwerking in deze gebouwen.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

- Niet van toepassing.

Wat hebben we voor de meerjarige trajecten gedaan?

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2023 opgenomen.

Doelstelling 1: Voldoende en optimaal gespreid gemeentelijk vastgoed dat bijdraagt aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente.

- Voor 6 locaties in Overvecht zijn Programmatische uitgangspunten opgesteld, waarmee richting is gegeven aan de langjarige strategische ontwikkeling voor deze locaties.
- Voor Tijdelijk beheer Leegstand verkennen we de financiële, juridische en praktische consequenties bij een flexibele en/of buurtgerichte inzet van het vastgoed.
- Gemeentelijk vastgoed is ook ingezet voor huisvesting van kwetsbare doelgroepen zoals statushouders en Oekraïense vluchtelingen.
- Voor panden die nu geen beleidsdoel dienen maken we verkenningen, om te onderzoeken hoe deze panden maatschappelijke meerwaarde kunnen krijgen. Doel is herontwikkeling ten behoeve van een beleidsdoel.

Doelstelling 2: Mens- en milieubewust bouwen aan het gemeentelijk vastgoed, dat bijdraagt aan gezond stedelijk leven voor iedereen.

- In 2023 is bij verschillende panden verduurzaming gecombineerd met de renovatie op het natuurlijk moment, zoals onder andere bij Podium Oost, Gymzaal Terwijde, Centraal Museum en MFA Het Zand.

Doelstelling 3 Gemeentelijk vastgoed dat aansluit bij de huidige en toekomstige behoeften van huurders en eindgebruikers.

- Eén van de verbeterpunten uit het klanttevredenheidsonderzoek betreft het verbeteren van de dienstverlening. Hiervoor was in 2023 het nieuwe CRM systeem operationeel, zodat klantcontacten beter kunnen worden gelogd en vragen beter beantwoord.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2023.

Naast de genoemde projecten hebben we meerdere andere projecten uitgevoerd in 2023. Onder andere door hogere kosten en capaciteitsgebrek zijn deze deels vertraagd.

Wat heeft dat gekost?

x € 1.000

Omschrijving	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Nominale begroting 2023	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2024
Baten							
Voldoende en optimaal gespreid vastgoed	25.256	25.819	28.020	25.725	28.981	3.255	29.829
Totaal Baten	25.256	25.819	28.020	25.725	28.981	3.255	29.829
Lasten							
Voldoende en optimaal gespreid vastgoed	31.755	28.187	29.233	36.300	36.205	95	30.674

Totaal Lasten	31.755	28.187	29.233	36.300	36.205	95	30.674
Saldo baten en lasten	**-6.500**	**-2.368**	**-1.213**	**-10.575**	**-7.224**	**3.351**	**-845**
Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	5.685	5.685	7.183	7.941	9.372	1.431	4.183
Onttrekking reserves	5.717	5.717	2.031	5.092	4.426	-665	2.115
Totaal	**-6.468**	**-2.336**	**-6.364**	**-13.424**	**-12.170**	**1.254**	**-2.913**

Toelichting

In de jaarstukken 2023 geven we een toelichting op verschillen ten opzichte van de actuele begroting 2023, indien deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van de baten of lasten van de doelstelling. Kleinere verschillen worden toegelicht als ze politiek relevant zijn.

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Voldoende en optimaal gespreid vastgoed			
Hogere opbrengst voor de dekking van kosten voor Oekraïne		I	1.331
Hogere opbrengst voor servicekosten o.a. door gestegen energiekosten en hogere indexatie		I	761
Hogere opbrengst huur onroerende zaken veroorzaakt door hogere indexaties huur		I	523
Hogere opbrengst door subsidies		I	177
Overige Baten		I	463
Totaal baten			**3.255**

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Voldoende en optimaal gespreid vastgoed			
Lagere lasten door onderbesteding kapitaallasten bandbreedte investeringen, veroorzaakt door vertraging in de planning van diverse projecten		I	1.730
Lagere lasten door renteverlaging naar 1,5%		S	1.866
Hogere lasten door stijging preventief onderhoud o.a. door prijsstijging		S	-690
Hogere lasten door stijging correctief onderhoud o.a. door prijsstijging		I	-1.434
Hogere lasten door stijging energiekosten (Gas, Water, Electriciteit en Stadsverwarming)		I	-1.783
Overige lasten		I	406
Totaal lasten			**95**

x € 1.000

Mutatie reserve	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
Onttrekking			
Lagere onttrekking risicoreserve Leegstand Utrechts Vastgoed		I	- 564
Lagere onttrekking risicoreserve Calamiteiten Utrechts Vastgoed door vertragen kosten naar 2024		I	- 350
Hogere onttrekking bestemmingsreserve Vaste Activa ter dekking van investeringsprojecten		I	249
Storting			
Hogere storting in de bestemmingsreserve Vaste Activa ter dekking van investeringsprojecten		I	-1.431
Totaal mutatie reserves			**- 2.096**

Risico's

Belangrijkste bestaande strategische risico's

Risico 1: Stijgende prijzen op de markt

- **Stand van zaken risico:**
  - De inkoopprijzen blijven stijgen respectievelijk blijven hoog. Hiermee komt de betaalbaarheid van vastgoed onder druk te staan.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Zoeken naar versoberingen in de bouw, dan wel uitwijken naar goedkopere locaties. Maar de keuzes zijn beperkt om hierin te sturen.

Risico 2: Netcongestie

- **Stand van zaken risico:**
  - Er is te weinig capaciteit op het stroomnet waardoor op te leveren vastgoed niet kan worden aangesloten.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - Het huren/leasen van accupakketten om gedurende vier tot vijf jaar dit probleem op te lossen - maar dit kost extra geld, dat nu niet opgenomen is in de begroting. Naast extra budget is ook dekking nodig voor de extra investeringen.

Risico 3: Uitvoeringskracht en capaciteit

- **Stand van zaken risico:**
  - De uitvoeringskracht van VGU wordt beperkt door het aantrekken van voldoende kwaliteit in de uitvoering.
- **Stand van zaken maatregel:**
  - De arbeidsmarkt wordt actief benaderd om voldoende kwaliteit te werven en te behouden. Daarbij wordt zoveel mogelijk ingezet op vaste medewerkers om relatief dure externe inhuur terug te dringen.

Risico 4: Sluiten van gebouwen door achterstallig onderhoud

- **Stand van zaken risico:**
  - Er is structureel te weinig geld voor onderhoud, zodat ook de wettelijke zorgplicht in gevaar komt. Van een aantal panden kunnen we nu niet aantonen dat de staat van onderhoud voldoet aan de eisen die de wetgever hieraan stelt. Om aan deze zorgplicht te kunnen voldoen is extra inspanning nodig.

- **Stand van zaken maatregel:**
    - Op basis van een extern uitgevoerd informatie onderzoek is in kaart gebracht welke maatregelen moeten worden genomen om te voldoen aan de zorgplicht. Deze zijn opgenomen in het meerjarig onderhoudsplan. Dit wordt getoetst aan de beschikbare middelen, waarna bepaald wordt waar de capaciteit op ingezet wordt. Nu al is duidelijk, dat er structureel onvoldoende middelen zijn om zowel te voldoen aan de zorgplicht als aan de het door de Raad vastgestelde onderhoudsniveau 3.

Investeringen

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de investeringen.

Verbonden partijen

Bij het programma Utrechts Vastgoed is er geen sprake van verbonden partijen.

Zie voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

Bij het programma Utrechts Vastgoed zijn er geen subsidieregelingen van toepassing.

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Beleidsnota's

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed 2022 (MPUV)	7 juli 2022	Het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed (MPUV) brengt jaarlijks bij de Voorjaarsnota transparant en systematisch het beheer van de gemeentelijke vastgoedportefeuille (panden en percelen) in beeld en geeft een toekomstperspectief voor de vastgoedportefeuille.
Ambitiedocument Maatschappelijke Meerwaarde Vastgoed	15 juli 2021	Het Ambitiedocument Maatschappelijke Meerwaarde Vastgoed geeft de visie op het creëren van maatschappelijke waarde vanuit het instrument van gemeentelijk vastgoed; dit geeft richting voor de actualisatie van het vastgoedbeleidskader en het te voeren vastgoedbeleid.
Nota Kapitaalgoederen Vastgoed 2020-2023 (NKG)	3 oktober 2019	De Nota Kapitaalgoederen Vastgoed 2020-2023 (NKG) geeft inzicht in de geplande investeringen voor het maatschappelijk vastgoed van gemeente Utrecht binnen de programma's Utrechts Vastgoed, Bereikbaarheid en Samenleven en Sport.
Kaderbrief Vastgoed 2017	29 juni 2017	De Kaderbrief Vastgoed 2017 is het uniforme beleidskader met de spelregels voor het gemeentelijk vastgoed.

Algemene middelen

Portefeuillehouder(s):
Susanne Schilderman

Ambitie:
Wij staan voor een duurzaam financieel beleid, een gezonde financiële positie van de gemeente voor nu en in de toekomst.

Uitgangspunt voor ons financiële beleid is een duurzame begroting. Een begroting met ruimte voor noodzakelijke investeringen in onze stad en inwoners, die financieel in evenwicht is en leidt tot een toereikend weerstandsvermogen om financiële tegenvallers op te kunnen vangen.

Financiën

x € 1.000

Omschrijving	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Nominale begroting 2023	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2024
Baten							
Onroerendezaakbelasting	132.619	132.532	160.399	160.399	170.430	10.031	171.257
Precario-, toeristen- en hondenbelasting	4.734	6.374	5.788	5.788	8.741	2.952	6.088
Uitkering gemeentefonds	960.758	969.891	970.622	1.007.696	967.064	-40.632	1.042.920
Dividenden	1.786	1.786	1.046	1.946	2.257	311	1.546
Langlopende geldleningen	516	2.184	149	127	8.721	8.594	113
Algemene stelposten	300	0	5.934	7.634	1.347	-6.286	5.935
Totaal Baten	1.100.713	1.112.766	1.143.938	1.183.590	1.158.560	-25.029	1.227.859
Lasten							
Onroerendezaakbelasting	5.581	5.803	5.684	6.047	8.235	-2.188	6.109
Budgetstructuur Leidsche Rijn	0	0	-23	-55	0	-55	933
Precario-, toeristen- en hondenbelasting	303	307	310	314	329	-14	335
Uitkering gemeentefonds	0	0	-518	0	0	0	0
Langlopende geldleningen	-7.994	-1.354	-7.239	-7.389	8.081	-15.470	-6.770
Algemene stelposten	5.101	5.778	39.950	17.549	571	16.978	15.386
Onvoorzien	159	-300	159	159	110	49	159
Totaal Lasten	3.151	10.234	38.323	16.625	17.326	-701	16.152
Saldo baten en lasten	**1.097.562**	**1.102.531**	**1.105.615**	**1.166.965**	**1.141.234**	**-25.730**	**1.211.707**
Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	140.406	140.406	39.846	79.765	82.295	2.529	26.608
Onttrekking reserves	134.533	134.533	54.638	123.363	123.363	0	89.657
Totaal	**1.091.690**	**1.096.659**	**1.120.407**	**1.210.562**	**1.182.303**	**-28.260**	**1.274.756**

Toelichting
In de jaarstukken 2023 geven we een toelichting op verschillen ten opzichte van de actuele begroting 2023, indien deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van de baten of lasten van de doelstelling. Kleinere verschillen worden toegelicht als ze politiek relevant zijn.

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Onroerendezaakbelasting			
De afwijking wordt voornamelijk veroorzaakt door voordelen op de waardeontwikkeling en ontvangsten uit voorgaande jaren voor woningen en gebruikers niet-woningen. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen.		I	10.031
2. Precario-, toeristen- en hondenbelasting			
De baten nemen ten opzichte van de begroting met circa 2,9 miljoen euro toe. Dit wordt veroorzaakt door de toeristenbelasting (2,8 miljoen euro) en precariobelasting (0,1 miljoen euro).		I	2.952
3.Uitkering gemeentefonds			
Zoals toegelicht in de raadsbrief Groter tekort op inkomsten vanuit het Rijk is een verschil geconstateerd tussen de begrote raming van de inkomsten uit het gemeentefonds en de daadwerkelijk (te verwachten) inkomsten. Dit bestaat voornamelijk uit verschillen uit de Begroting 2022 of eerdere jaren.		S	-42.427
De begroting kan niet worden aangepast met de effecten van de september- en decembercirculaires i.v.m. de late publicatie van het Rijk. Dit geeft de onderstaande verschillen			
• Nadelige effect septembercirculaire 2023		S	-15.074
• Compensatie energietoeslag 2023 (decembercirculaire 2023), zie programma Werk en inkomen voor de uitgekeerde bedragen		I	15.376
• Overige mutaties (incl. corresponderende posten)		I	-430
Afrekening over voorgaande jaren		I	1.923
4. Dividenden			
Tegen het einde van 2023 is door REMU een slotdividend uitgekeerd van circa 0,3 miljoen euro.		I	304
Overige baten			7
5. Langlopende geldleningen			
• Lagere baten uit verstrekte geldleningen		S	-36
• Ontvangen rente Schatkist		I	344
• Rentebaten vanuit swaps (NB deze rentepost dient te worden bezien in relatie tot onderstaande rentelasten voor langlopende leningen)		S	8.285
6. Algemene stelposten			
Stelposten zijn posten die wel in de begroting zijn meegenomen voor het algemene beeld, maar nog niet zijn uitgewerkt of ingevuld. Dit omdat nog niet bekend is hoe de verdeling precies			

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
plaatsvindt. Soms is het niet mogelijk een post (geheel) af te wikkelen en resulteert een resultaat op een stelpost. • Nadelig resultaat aan de batenkant door onvolledige afwikkeling op stelpost Investeringsagenda Groei in jaar 2023 • Nadelig resultaat op de verwachte compensatie voor het opzeggen van het Gazprom contract		I I	-5.934 -352
Totaal baten			**-25.029**

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Onroerendezaakbelasting			
Het verschil wordt veroorzaakt doordat er een correctie is gemaakt op de OFU (ondernemersfonds) n.a.v. de bijstelling op de begroting 2023.		I	-2.188
2. Budgetstructuur Leidsche Rijn			
Betreft frictiekosten Kinderboerderij Rotsoord nog te dekken uit de reserve Budgetstructuur Leidsche Rijn (dekking en bestedingsvoorstellen 2023)		I	-55
3.Precario-, toeristen- en hondenbelasting			
Overige verschillen			-14
4. Langlopende geldleningen			
• Hogere rentelasten op langlopende leningen; deze afwijking dient te worden bezien in relatie tot bovenstaande opmerking bij de baten inzake renteontvangsten uit swaps		S	-5.717
• Hogere rentelasten op kortlopende leningen t.b.v. saldoregulatie door sterk opgelopen rente		S	-3.185
• Betaalde belastingrente op aanslag vennootschapsbelasting		I	-21
• Incidentele afwijking vanwege nog onvolledig doorgevoerde begrotingswijziging interne rente van 2% naar 1,5%		I	-.6.546
5. Algemene stelposten			
Stelposten zijn posten die wel in de begroting zijn meegenomen voor het algemene beeld, maar nog niet zijn uitgewerkt of ingevuld. Dit omdat nog niet bekend is hoe de verdeling precies plaatsvindt. Soms is het niet mogelijk een post (geheel) af te wikkelen en resulteert een resultaat op een stelpost.		I	
		I	9.954

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
• Voordelig resultaat aan de lastenkant door onvolledige afwikkeling op stelpost Investeringsagenda Groei in jaar 2023		I	4.077
• Afwikkeling op stelpost loon-en prijscompensatie oa door CAO.		I	1.573
• Voordeel op geraamde tegemoetkoming energiekosten (Amendement A99)		I	826 607
• Voordeel op resultaat Eerste Bestuursrapportage 2023		I	-59
• Voordeel op de geraamde bijdrage noodsteun regeling		I	
• Nadelig resultaat door onvolledige afwikkeling stelpost Groei in Balans			
6. Onvoorzien			
• Een belastingmeevaller ten aanzien van de BTW		I	49
Totaal lasten			**-701**

x € 1.000

Mutatie reserve	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
Onttrekking			
Geen verschillen		I	0
Overige toevoegingen reserves			0
Storting			
In het jaar 2023 is in totaal een bedrag van circa 2 miljoen euro aan de reserve toegevoegd. Dit betreft middelen voor corresponderende posten die naar 2024 worden overgeheveld omdat de bijbehorende taken in 2024 worden uitgevoerd.		I	-2.529
Totaal mutatie reserves			**-2.529**

Beleidsnota's

Niet van toepassing voor dit programma

Verbonden partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap (BGHU)	Het uitvoeren van de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken in een gemeenschappelijke regeling uit oogpunt van kwaliteit, continuïteit en efficiency	6.443

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage ontvangen van verbonden partij
BNG Bank NV	Dividendontvangst over resultaat 2022	1.908
Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel NV	Dividendontvangst o.b.v. vast percentage over kapitaalinbreng	46
NV REMU Houdstermaatschappij	Dividendontvangst, zijnde slotdividend in het licht van opheffing van deze NV	304

Zie voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen

Overhead

Portefeuillehouder(s):
Susanne Schilderman en Rachel Streefland

Ambitie:
Een lichte, betrouwbare en wendbare bedrijfsvoering, die qua omvang en werkzaamheden meebeweegt met onze gemeentelijke organisatie.

In het programma Overhead zijn de kosten opgenomen die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De kosten zijn onder te verdelen in concernoverhead, decentrale overhead (Overhead overig) en verbeterprogramma's op het gebied van bedrijfsvoering.

Financiën

x € 1.000

Omschrijving	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Nominale begroting 2023	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2024
Baten							
Raadsorganen	0	53	0	0	75	75	0
Overhead overig	191	12.848	560	646	2.645	1.999	574
FIJ	204	317	209	211	407	196	222
Mens en organisatie	2.191	2.869	2.239	2.263	2.516	253	2.402
IPM	955	697	976	987	597	-390	1.046
Advies en ondersteuning	-419	517	588	243	118	-125	348
Totaal Baten	3.122	17.302	4.573	4.350	6.357	2.007	4.593
Lasten							
Raadsorganen	0	53	0	0	75	-75	0
Overhead overig	55.550	69.003	53.860	70.686	78.937	-8.251	75.647
FIJ	15.728	16.026	15.013	17.278	22.038	-4.761	17.826
Mens en organisatie	51.267	50.908	47.056	57.294	58.136	-842	56.197
IPM	62.185	51.150	51.260	62.989	60.929	2.060	66.482
Advies en ondersteuning	21.678	22.710	36.725	22.946	23.942	-996	23.944
Totaal Lasten	206.408	209.850	203.914	231.192	244.057	-12.864	240.096
Saldo baten en lasten	**-203.286**	**-192.549**	**-199.341**	**-226.842**	**-237.700**	**-10.858**	**-235.504**
Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	0	0	0	0	2.219	2.219	0
Onttrekking reserves	6.535	3.607	119	3.316	7.793	4.477	60
Totaal	**-196.751**	**-188.942**	**-199.222**	**-223.526**	**-232.126**	**-8.599**	**-235.444**

Toelichting

In de jaarstukken 2023 geven we een toelichting op verschillen ten opzichte van de actuele begroting 2023, indien deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van de baten of lasten van de doelstelling. Kleinere verschillen worden toegelicht als ze politiek relevant zijn.

x € 1.000

Baten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
Raadsorganen			
Overige baten			75
Overhead Overig			
De gemeente heeft voor haar inzet aan het landelijk project "de schulden voor de slachtoffer kinderopvang toeslag affaire" een compensatie ontvangen		I	818
Detachering personeel aan derden		I	674
Overige baten			507
FIJ			
Er is invorderingsrente in rekening gebracht bij de Belastingsamenwerking Gemeenten & Hoogheemraadschap Utrecht (BghU).		I	133
Overige baten			63
Mens & Organisatie			
Hogere verrekening servicekosten als gevolg van meer verhuur en daar bijhorende diensten.		I	234
Overige baten			19
IPM			
Een voordeel op de lasten is abusievelijk als ontvangst begroot.		I	-390
Overige baten			0
Advies en Ondersteuning			
Overige baten			-125
Totaal baten			**2.007**

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
Raadsorganen			
Overige lasten			-75
Overhead Overig			
Personele inzet als gevolg van verzuim, extra werkzaamheden en organisatie ontwikkelingen voornamelijk bij afdelingen Werk & Inkomen en Ruimtelijke Ontwikkeling.		I	-6.608
Niet begrote licentie-en advieskosten		I	-274
Minder lasten doorbelast aan primaire programma's		I	-1.428
Overige lasten			59
FIJ			
De complexiteit en de omvang van de juridische dossiers zorgen voor achterstanden waarvoor extra personele capaciteit is ingezet.		I	-3.092

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
Er was brand op de Groenewoudsedijk. Het eigen risicodeel van de brandverzekering veroorzaakt het tekort.		I	-992
Voor het SAP HANA project zijn in 2023 meer kosten gerealiseerd die oorspronkelijk in 2024 waren begroot.		I	-438
Overige lasten			-239
Mens & Organisatie			
Hogere ARBO kosten door de groei van de organisatie.		S	-500
Hogere OZB en energielasten		I	-270
Hogere lasten bij de HRM projecten voor onder andere Inclusiviteit & Diversiteit.		I	-200
Overige lasten			128
IPM			
Vacatures zijn niet ingevuld onder andere door krapte op de arbeidsmarkt. Dit is gedeeltelijk opgevangen door inhuur.		I	1.000
Activiteiten die gepland stonden voor 2023 zijn (deels) doorgeschoven naar 2024, zoals de vervanging van een telefonieplatform en van de bedrijfsvoeringsapplicatie SAP.		I	750
De beheerkosten van twee computerbesturingssystemen zijn lager uitgevallen dan aanvankelijk ingeschat.		I	150
Overige lasten			160
Advies en Ondersteuning			
Door ziekteverzuim en meer inzet vanuit Onderzoek & Advies vallen de personele kosten hoger uit.		I	-644
Voor het verbeteren van de toegankelijkheid van klant-en ketendossiers (Project KiK) zijn kosten gemaakt die niet waren voorzien.		I	-180
Programma voor standaardisatie en professionalisering van gemeentelijke processen (DUS) heeft een andere besteding dan de begroting.		I	1.339
Het tekort op de ingezette overhead budgetten wordt geëgaliseerd door een onttrekking aan de reserve overhead.		I	-1.542
Overige lasten			31
Totaal lasten			**-12.864**

x € 1.000

Mutatie reserve	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
Onttrekking			
Het tekort op de ingezette overhead budgetten wordt geëgaliseerd door een onttrekking aan de reserve overhead.		I	1.542
Betreft een onttrekking vanuit de vaste activa reserve voor de kapitaallasten Professional Portal		I	580

x € 1.000

Mutatie reserve	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
Conform de doelstelling en werking van de reserve ICT Investeringsprogramma wordt er 2,3 miljoen euro extra onttrokken.		I	2.300
Overige toevoegingen reserves			55
Storting			
Conform de doelstelling en werking van de reserve ICT Investeringsprogramma wordt er 2,158 miljoen euro extra gestort		I	-2.158
Overige toevoegingen reserves			-60
Totaal mutatie reserves			**2.259**

Vennootschapsbelasting

Portefeuillehouder(s):
Susanne Schilderman

Ambitie:
We streven naar een correcte aangifte Vennootschapsbelasting en dragen zorg voor een tijdige betaling van de belasting.

Gemeente Utrecht is belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting (Vpb) en betaalt belasting over de winst uit bedrijfsafval en over de inkomsten uit reclameconcessies.
Met betrekking tot de reclame-inkomsten is de gemeente Utrecht van mening dat de aanslag zoals de Belastingdienst deze heeft opgelegd niet correct is. Er is geen sprake van een te belasten winst en als men daar toch aan toe zou komen, zou de winst op een andere wijze en tot een lager bedrag moeten worden berekend dan de Belastingdienst voorstaat. Om deze reden hebben wij tegen de aanslagen vanaf 2016 bezwaar ingediend en tegen de uitspraak op het bezwaar zijn we in beroep gegaan. Het beroep heeft op 2 november 2023 plaatsgevonden. Rechtbank Gelderland heeft in zijn uitspraak van 25 januari 2024 het beroep van de gemeente afgewezen. Overigens procederen ook andere gemeenten in vergelijkbare zaken. Tot nu toe zijn de uitspraken in het nadeel van de gemeenten. Diverse gemeenten zijn nu al iets verder in de (hoger) beroep procedure. De gemeente Utrecht beraadt zich momenteel op de mogelijkheid om pro forma hoger beroep bij Hof Arnhem-Leeuwarden in te stellen en om het Gerechtshof te verzoeken om de behandeling van de zaak aan te houden tot het moment dat de Hoge Raad in de zaken van de andere gemeenten een oordeel heeft gegeven.

Financiën

x € 1.000

Omschrijving	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Nominale begroting 2023	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2024
Lasten							
Vennootschapsbelasting	250	1.250	250	250	298	-48	250
Totaal Lasten	250	1.250	250	250	298	-48	250
Saldo baten en lasten	**-250**	**-1.250**	**-250**	**-250**	**-298**	**-48**	**-250**
Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	**-250**	**-1.250**	**-250**	**-250**	**-298**	**-48**	**-250**

Toelichting
In de jaarstukken 2023 geven we een toelichting op verschillen ten opzichte van de actuele begroting 2023, indien deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van de baten of lasten van de doelstelling. Kleinere verschillen worden toegelicht als ze politiek relevant zijn.

x € 1.000

Lasten	Coalitie	I / S	Verschil actueel / realisatie
1. Vennootschapsbelasting			
Afwijking is tot stand gekomen door de betaling van de voorlopige aanslag 2023 en de definitieve aanslag 2021, die wij beide betwisten.		I	-48
Overige lasten			-48
Totaal lasten			**-48**

Paragrafen

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Om onze ambities en doelstellingen te bereiken, moeten we ook de risico's kennen, weten wanneer het spannend wordt. In de programma's geven we inzicht in de belangrijkste strategische risico's, ontwikkelingen die het realiseren van onze doelstellingen mogelijk in de weg staan en welke maatregelen we hiervoor in onze programma's treffen. De focus van deze paragraaf ligt op de (mogelijke) financiële gevolgen van de risico's en of we voldoende financiële buffers hebben om deze risico's financieel op te vangen.

Belangrijkste uitgangspunten

Weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit/ Benodigde weerstandscapaciteit.
Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de gemeente in staat is om substantiële tegenvallers op te vangen zonder directe ingrepen in de begroting te hoeven voeren. Conform de nota 'Risicomanagement en weerstandsvermogen' hanteren wij een weerstandsvermogen van 1,0 oftewel voldoende. Het weerstandsvermogen (= weerstandsratio) ligt idealiter rond de 1,0.

De benodigde weerstandscapaciteit is gebaseerd op de financiële risico's die onze gemeente loopt. Twee keer per jaar vindt er een gemeente brede risico-inventarisatie plaats op de financiële gevolgen van onze risico's.

Voor de beoordeling van de BBV verplichte kengetallen op het gebied van financiële weerbaarheid en wendbaarheid worden de door de provincie Utrecht, in het kader van het financieel toezicht, gehanteerde signaleringswaarde aangehouden.

	Categorie A "Minst risicovol"	Categorie B "Neutraal"	Categorie C "Meest risicovol"
Netto schuldquote	< 90%	90-130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90-130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20-50%	< 20%
Kengetal grondexploitatie	< 20%	20-35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit Woonlasten meerpersoonshuishoudens	< 95%	95-105%	>105%

Beleidskaders

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen	2019	De nota bevat de principes voor het risicomanagement en weerstandsvermogen die we in de gemeente Utrecht hanteren.

Ontwikkelingen en actualiteiten

Ontwikkelingen die mogelijk in de toekomst financiële gevolgen kunnen hebben:
We leven nu in onzekere tijden, zowel wereldwijd als landelijk. Ontwikkelingen kunnen een impact hebben op onze inkomsten en de uitvoering van taken.

- Geopolitieke ontwikkelingen kunnen invloed hebben op de gemeentefinanciën door economische veranderingen, handelsspanningen of wijzigingen in internationale betrekkingen. Bijvoorbeeld handelsconflicten kunnen de prijzen van goederen en diensten beïnvloeden.
- Een nieuw kabinet kan aanzienlijke invloed hebben op gemeentefinanciën door verandering van beleid en budgetallocaties. Bijvoorbeeld herverdeling van financiële middelen.
- Het elektriciteitsnet staat onder druk, netcongestie zorgt voor hogere maatschappelijke kosten en negatieve effecten.

Voor de jaarstukken zijn de risico's geactualiseerd.

Nieuwe risico's ten opzichte van voorgaande rapportage x €1.000

Risico	Verwacht Netto Financieel
Terugverdienen EML maatregelen	1.500
Implementatie informatie onderzoek	1.000

Grote stijgers x €1.000

Risico	Verwacht risicobedrag	Verschil t.o.v. beginstand
Stopzetten Pilot Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV)	1.300	600
Project Continuïteit zaakgericht werken	588	588

Beoordeling financiële positie

Wendbaarheid
In de Begroting 2023 was de wendbaarheid verbeterd, doordat het weerstandsvermogen weer op niveau was gebracht. In deze jaarstukken is deze op niveau gebleven ---en als gezond aan te merken. Aandachtspunten zijn het structurele begrotingstekort vanaf 2026 en het benodigde evenwicht tussen de structurele inkomsten en uitgaven. In de komende Voorjaarsnota en begroting worden voorstellen gedaan om het structurele tekort op te lossen en daarmee een structureel gezonde financiële positie te realiseren.

Weerbaarheid
De waardering van de kengetallen is verbeterd. De belastingcapaciteit op wonen blijft boven het landelijke gemiddelde, er resteert nog onbenutte belastingcapaciteit om in financieel weerbarstige tijden bij te kunnen sturen aan de inkomstenkant van de begroting.

Verloop kengetallen
In onderstaand overzicht staan de verplichte BBV-indicatoren en ratio Weerstandsvermogen opgenomen. Een nadere toelichting en duiding per indicator staat in de desbetreffende paragraaf opgenomen.

BBV verplichte kengetallen	Verslag 2022	Begroting 2023	Verslag 2023	
Wendbaarheid				
Ratioweerstandsvermogen	1,16	1,00	1,17	Gezond
Solvabiliteitsratio	38,20%	31,80%	32,40%	Neutraal
Kengetal grondexploitatie	4,20%	14,10%	6,30%	Gezond
Structurele exploitatieruimte	1,25%	2,10%	-1,18%	Risicovol
Weerbaarheid				
Netto schuldquote	60,40%	80,00%	69,40%	Gezond
Nettoschuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	58,90%	78,10%	67,80%	Gezond
Belastingscapaciteit Woonlasten meerpersoonshuis	109,20%	110,40%	112,40%	Risicovol

Normen voor de kengetallen
De normen staan opgenomen onder het kopje Belangrijkste uitgangspunten.

Weerstandsvermogen

Volgens de BBV wordt het weerstandsvermogen als volgt berekend;
Weerstandsvermogen= Algemene reserve+ Onbenutte belastingcapaciteit+ Overige (onbenutte) financieringsbronnen. Om het weerstandsvermogen te beoordelen, kan worden gekeken naar de verhouding tussen het vermogen en de risico's, een weerstandsvermogen van rond 1 is gewenst.

Beschikbare weerstandscapaciteit
De beschikbare weerstandscapaciteit verwijst naar de financiële middelen en reserves waarover een organisatie beschikt om onverwachte gebeurtenissen of tegenvallende omstandigheden op te vangen. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat verschillende componenten, waaronder de algemene reserve, specifieke reserves en overige financiële middelen. Deze middelen kunnen worden ingezet om onvoorziene kosten of verliezen te dekken.

x € 1.000

Beschikbare weerstandscapaciteit	Verantwoording 2022	Begroting 2024	Verantwoording 2023
Totaal algemene reserves[1]	67.745	57.664	57.607
Vrijval algemene reserve		-6.400	-7.002
Toevoeging algemene reserve			7.059
Subtotaal eigen vermogen	**67.745**	**51.264**	**57.664**
Stille reserves	0		
Onbenutte belastingcapaciteit (twee jaar)	6.442	8.803	13.706
Niet ingevulde begrotingsruimte (vier jaar)	0	0	0
Post onvoorzien (vier jaar)	636	636	440
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	**74.823**	**60.703**	**71.810**

Benodigde weerstandscapaciteit - Risicoprofiel

De benodigde weerstandscapaciteit is gebaseerd op de financiële risico's die onze gemeente loopt. Om die te kunnen bepalen, vindt twee keer per jaar een gemeentebrede risico-inventarisatie plaats van de financiële gevolgen van de risico's die we in de toekomst op ons af zien komen.
Voor elk risico kijken we naar de kans van optreden én naar de mogelijke financiële gevolgen, mocht het risico zich daadwerkelijk voordoen. Kans en gevolgen bepalen samen hoeveel weerstandscapaciteit nodig is. Om de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen, maken we gebruik van een risicosimulatie, die is gebaseerd op de Monte-Carlosimulatietechniek. Deze is algemeen geaccepteerd in zowel de profit- als de non-profitsector. De benodigde weerstandscapaciteit is, conform de nota 'Risicomanagement en weerstandsvermogen', gebaseerd op de gewenste mate van zekerheid van 90%. De totale benodigde weerstandscapaciteit bedraagt 61,6 miljoen euro. Dit betekent dat we met 90% zekerheid aangeven dat 61,6 miljoen euro voldoende financiële buffer is om de financiële gevolgen van onze risico's op te vangen. De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt 71,8 miljoen euro. Het weerstandsvermogen bij de jaarrekening 2023 bedraagt dus 1,17%.

Top 10 financiële risico's

x €1.000.000

Risico	Maatregelen	Gemiddeld financieel gevolg (50% zekerheid)	Bijdrage benodigde weerstands-capaciteit (90% zekerheid)
1.Stationsgebied	Slimme ontwikkelingsstrategie en actieve marketing vastgoedprojecten, gemeentebrede proposities. Aanpassen van kaders op het gebied van tijd, geld en kwaliteit; aanbestedingsstrategie, 'just in time' besluiten. Gerichte communicatie, overleg met partijen, prioriteiten stellen en goodwillacties.	12,3	16,4
Het Stationsgebied blijft een complex en daardoor risicovol project. De uitvoering is ver gevorderd, maar tegelijkertijd worden er ook nog (detail-)onderhandelingen gevoerd met marktpartijen over de vastgoedprojecten. De uitvoering brengt ook nieuwe complexiteit met zich mee die te maken heeft met het bereikbaar, leefbaar en veilig houden van het gebied. Uit de risicoanalyse komen de volgende belangrijke risico's naar voren (in willekeurige volgorde): • Grondopbrengsten worden niet of later gerealiseerd. • Te treffen tijdelijke maatregelen tijdens de uitvoering worden onderschat			
2.Geheim risico		12,0	16,0
Geheim risico met betrekking tot het programma aantrekkelijke en groene leefomgeving			
3.Autonome groei volume Jeugdwet en Wmo	De oplossingen voor het verwachte tekort moeten overeenkomstig Amendement Utrechtse basis is een Absoluut minimum bij bezuinigingen, primair worden gevonden in het brede sociale domein op basis van de inhoudelijke uitgangspunten dat we:	9,0	12,0

	• inzetten op wegnemen van de oorzaken die leiden tot behoefte aan zorg en ondersteuning • Ongelijk investeren voor gelijke kansen als uitgangspunt hanteren bij het inzetten van de beperkte middelen voor de inwoners en buurten die dit het hardst nodig hebben • Gaan kijken hoe we de zorg en ondersteuning in de stad en in de wijken simpeler kunnen organiseren • Stoppen met pilots, tijdelijke programma's en regelingen die geen structurele bijdrage leveren aan het verbeteren van de uitvoeringspraktijk • Inzetten op 100% compensatie vanuit het Rijk op de 'extra' Utrechtse inzet boven op het wettelijk minimum. Deze aanpak moet er toe leiden dat we duurzaam in staat zijn de zorg en ondersteuning te bieden. In de raadsbrief Hervormingen sociaal domein van 21 december 2023 met kenmerk 11923054 bent u hier nader over geïnformeerd."		
In de Voorjaarsnota 2023 hebben we aangegeven structureel tekorten te verwachten op Jeugd en WMO. De vraag neemt toe en is sterk afhankelijk van externe factoren als prestatiedruk bij jeugd, vergrijzing en inzet op langer thuis wonen. Daarnaast neemt zorgduur en opvang toe door complexere problematieken en krapte op de woningmarkt waardoor uitstroom stagneert.			
4. Onzekere inkomsten gemeentefonds	• Actieve lobby richting Rijk samen met G4, VNG en 100.00+ gemeenten • Deelnemen aan onderzoeken en werkgroepen ter voorbereiding op mogelijke aanpassingen van het huidige systeem	2,5	3,3
Vanaf 2026 is er een nieuwe financieringssystematiek voor het gemeentefonds, deze is in de septembercirculaire 2023 verwerkt. Met de komst van deze systematiek wijzigt de groei van het gemeentefonds (accres) en de doorrekening van de indexatie. Met deze nieuwe systematiek wordt de korting op het gemeentefonds voor een klein deel opgelost, maar het blijft ontoereikend voor gemeenten om onze taken en gezamenlijke opgaven met het Rijk uit te voeren. In de meerjarenbegroting hebben wij een aantal aannames gedaan mbt compensaties vanuit het Rijk onder andere voor de opschalingskorting maar ook voor uitvoering Omgevingswet en Wet kwaliteitsboring bouw. In deze aannames schuilt een financieel risico.			
5.Bijstandsbudget (BUIG)	Het model is inmiddels uit-ontwikkeld, wel zullen we ons blijven inzetten voor verdere (kleine) verbeteringen van het model die recht doen aan de Utrechtse situatie.	1,3	1,8

Het risico is dat het jaarlijkse budget dat Utrecht vanuit het Rijk ontvangt voor de Participatiewet en BBZ onvoldoende is voor de uitkeringslasten. Iedereen die een uitkering aanvraagt en daar recht op heeft ontvangt de uitkering vanuit de gemeente, maar het jaarlijkse budget dat gemeentes hiervoor ontvangen hangt af van de landelijke ontwikkelingen in het macrobudget en het verdeelmodel (het verdelingspercentage per gemeente).			
6. Stopzetten Pilot Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV)	• Lobby met VNG en 5 pilotgemeenten naar nieuw kabinet en JenV om te voorkomen dat pilot wordt afgebroken per 1 januari 2025. • Onderzoek naar juridisch recht op afbouwvergoeding voor 2025 mocht toch tot stopzetten Rijksfinanciering besloten worden. • Afhankelijk uitkomst zal onderzoek naar deels voortzetten voorzieningen obv bestaande gemeentefinanciering plaatsvinden.	1,0	1,3
Door de val van het kabinet zijn de onderhandelingen over de toekomst van de LVV niet afgerond. Het is vooralsnog onduidelijk in hoeverre de Rijksbijdrage na 2024 wordt gecontinueerd.			
7.Terugverdienen Erkende Maatregelenlijsten Energiebesparende maatregelen	Het inrichten van een proces waarbij aantoonbaar is dat uitgevoerde maatregelen leiden tot lagere service- en stookkosten voor gebruikers. Het maken van afspraken met gebruikers op dit punt	0,9	1,2
Het risico dat voor de huurder uitgevoerde EML maatregelen niet terug worden verdiend door een hogere huur of door een lagere subsidie via het beleidsveld			
8. Opvang Oekraine: looptijd van de opvang	Indien de taakstelling en bekostigingsregeling afloopt, onderzoeken we welke andere doelgroepen we in tijdelijke opvanglocaties onder kunnen brengen. Daarnaast zullen we bij het Rijk lobbyen voor een overgangsregeling. Het is ook mogelijk om enkel opvang te organiseren voor de periode dat de bekostiging van het Rijk gegarandeerd is.	0,8	1,0
Het Rijk heeft de gemeenten, waaronder de Gemeente Utrecht, gevraagd te voorzien in opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen. Hoewel de huidige kosten gecompenseerd worden is nog geen duidelijkheid over de vraag naar opvangplekken. Ook is het onzeker tot wanneer de regeling van het Rijk loopt. Tegelijkertijd lopen er meerjarige financiële verplichtingen waarmee we aan het eind van deze verplichtingen financieel risico lopen wanneer het niet meer nodig is om Oekraïense vluchtelingen op te vangen.			
9. Haalbaarheid taakstelling sociaal domein	Geen	0,7	0,9

	Voor het sociaal domein is een bezuinigingstaakstelling van 5,67 miljoen euro opgenomen in de Voorjaarsnota 2023 (pagina 20). Of deze taakstelling haalbaar is, is afhankelijk van verschillende factoren. Zoals autonome ontwikkelingen, de resultaten (en haalbaarheid hiervan) uit de taskforce jeugd. Maar ook van de beleidsontwikkeling die plaatsvindt en de veranderingen die het programmateam Hervormingen Sociaal domein te weeg gaat brengen. Daarnaast speelt ook de tijdigheid mee. Veel soorten van maatregelen die getroffen kunnen worden, hebben tijd nodig om tot effect te kunnen komen. Daarmee zullen ze niet op geheel 2024 effect kunnen hebben. Daarmee wordt het risico ingeschat op 5,67 miljoen euro bij een kans van 80%.		
10. Maatregelen onderzoek gemeentelijke gebouwen	Middelen vrijspelen om de gebouwen op orde te krijgen. In het ultieme geval gebouwen sluiten als niet wordt voldaan aan wettelijke eisen	0,7	0,9
	Er vindt een onderzoek plaats naar de mate waarin de gebouwen van de gemeente voldoen aan de wettelijke zorgplicht ten aanzien van onderhoud. Uit dit onderzoek kan blijken dat extra middelen nodig zijn voor onderhoud.		
	Niet kwantificeerbare risico's		
Bijdrage top 10 aan benodige weerstandscapaciteit		**41,2**	**54,8**
Totaal benodigde weerstandscapaciteit		**61,6**	

Financiële kengetallen

Netto schuldquote

Bij de netto schuldquote wordt de gemeentelijke netto schuld uitgedrukt in een percentage van de totale baten van de begroting. Daarnaast presenteren we ook de schuldquote gecorrigeerd voor de leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug).

Jaarverslag 2023	Verloop kengetal		
Kengetal	**Verslag 2022**	**Begroting 2023**	**Verslag 2023**
Netto schuldquote	60,4%	80,0%	69,4%
Af: uitleenquote	-1,5%	-1,9%	-1,6%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	58,9%	78,1%	67,8%

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan: het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Onder het eigen vermogen verstaan we de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves, en het resultaat uit het overzicht baten en lasten.

x € 1.000.000

Jaarverslag 2023	Verloop kengetal		
Kengetal	**Stand per eind 2022**	**Begroting 2023**	**Stand per eind 2023**
Eigen vermogen	831,0	781,8	759,4
Balanstotaal	2.175,5	2.459,5	2.342,9
Solvabiliteitsratio	38,2%	31,8%	32,4%

Grondexploitatie
Het kengetal grondexploitaties geeft informatie over de omvang van de boekwaarde van de grondexploitaties. Het is een indicatie van het financiële risico dat de gemeente loopt in verband met de grondportefeuille.

Het kengetal wordt berekend door de boekwaarde van de grondexploitaties (exclusief de robuuste posten Leidsche Rijn) af te zetten tegen de totale baten. Hoe lager het percentage, hoe gunstiger voor de financiële weerbaarheid.

x €1.000.000

Jaarverslag 2023	Verloop kengetal		
	Verslag 2022	Begroting 2023	Verslag 2023
Bouwgronden in exploitatie:			
Leidsche Rijn	-59,9	-15,4	-60,8
Stationsgebied	96,8	135,7	102,8
Binnenstedelijk	36,9	119,4	72,0
Activa gronden in exploitatie	73,7	239,7	114,0
Robuuste posten Leidsche Rijn	107,8	143,6	107,9
Totaal baten vóór reserves	**1.734**	**1.695**	**1.800**
Relatieve omvang onderhanden werk	**4,2%**	**14,1%**	**6,3%**

Structurele exploitatieruimte
De indicator structurele exploitatieruimte geeft aan hoe de structurele vrije ruimte (structurele baten min structurele lasten) zich verhoudt tot de totale begrotingsbaten.

Jaarverantwoording 2023	Verslag 2022	Begroting 2023	Verslag 2023
Structurele exploitatieruimte	1,25%	2,10%	-1,18%

Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft weer hoe de lokale lastendruk in de gemeente Utrecht zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Het geeft hiermee een indicatie van de ruimte om extra inkomsten uit belastingen te genereren. De belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten van een meerpersoonshuishouden van de gemeente in enig jaar te vergelijken met het landelijk gemiddelde in het voorafgaande jaar en uit te drukken in een percentage.

x €1.000

Belastingcapaciteit Utrecht (BBV)	Begroting 2022	Verslag 2022	Begroting 2023	Verslag 2023
Onroerende-zaakbelasting	299	375	395	458
Rioolheffing	228	228	237	237
Afvalstoffenheffing*	354	354	366	366
Utrecht woonlasten meerpersoonshuishoudens	881	957	998	1.061
Landelijk gemiddelde voorafgaand begrotingsjaar	811	876	904	944
Belastingcapaciteit Utrecht (100% = op gemiddelde)	**108,6%**	**109,2%**	**110,4%**	**112,4%**

* vanaf 2024 tarief meerpersoonshuishoudens vier of meer personen

In 2023 neemt de belastingcapaciteit van Utrecht toe met 2% ten opzichte van het bekende landelijk gemiddelde. Daarmee komt de belastingdruk uit op 112,4% van het landelijk gemiddelde. In 2022 was er sprake van een toename van 0,6%.

Onderhoud Kapitaalgoederen

In deze paragraaf rapporteren wij over gerealiseerd onderhoud aan het gemeentelijk eigendom in het afgelopen jaar.

Belangrijkste uitgangspunten

Onderhoudskosten voor kapitaalgoederen zijn uitgaven om de kwaliteit van gemeentelijk eigendom dat vele jaren meegaat op een van tevoren vastgesteld onderhoudsniveau te houden of weer te brengen. Dit met als doel het naar behoren te laten functioneren of een bepaalde representativiteit te laten behouden. We onderscheiden groot onderhoud en klein onderhoud. Groot en klein onderhoud hebben geen invloed op de gebruiksduur van een gebouw of object. De kosten ervan komen ten laste van de exploitatie.

Klein onderhoud: Bij klein onderhoud gaat het om dagelijkse reparaties en kort-cyclisch onderhoud.

Groot onderhoud: De noodzaak tot groot onderhoud ontstaat over een langere periode en is ingrijpender van aard. Groot onderhoud wordt daarom opgenomen in een onderhoudsplanning. Groot en klein onderhoud heeft geen invloed op de gebruiksduur van een gebouw of object. De kosten ervan komen ten laste van de exploitatie.

Wanneer een aanpassing leidt tot een belangrijke kwaliteitsverbetering en/of een significant langere gebruiksduur, wordt het niet gerekend tot groot onderhoud, maar is het een investering die geactiveerd moet worden, zodat de lasten over meerdere jaren gespreid worden. Voor de laatstgenoemde categorie verwijzen we naar de paragraaf Investeringen.

Beleidskaders

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Nota Beheer Openbare Ruimte (2021)	2021	Beleidskader Wegen
Visie Water en Riolering Utrecht	2022	Beleidskader Riolering
Kaderbrief Vastgoed 2017	2017	Beleidskader Gebouwen

Ontwikkelingen en actualiteiten

Niet van toepassing bij verantwoording over de begroting.

Onderhoudsprogramma

Totaal onderhoudsprogramma's

Hieronder volgt een overzicht van de gerealiseerde onderhoudskosten volgens de categorieën van de BBV.

x €1.000

Onderhoudskosten (volgens de BBV-categorieën)	Programma Begroting 2023	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023	Restant ultimo 2023
Wegen	39.546	43.539	45.511	-1.971
Riolering	14.440	14.008	14.466	-458
Water (bij onderhoudskosten Wegen)				
Groen	9.766	11.032	11.795	-763
Gebouwen	17.959	20.049	22.503	-2.454
Totaal onderhoudskosten	**81.711**	**88.628**	**94.275**	**-5.646**

Uitvoering achterstallig onderhoud Wegen Riolering en Groen
We hebben dit jaar iets meer dan 1/10 deel van het in de nota Beheer Openbare Ruimte vastgestelde achterstallig onderhoud weggewerkt. Daarmee hebben we in 3 jaar tijd totaal ruim 4/10 van het achterstallig onderhoud weggewerkt.

Uitvoering achterstallig onderhoud Gebouwen
Bij gebouwen is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Wegen

x €1.000

Onderhoudskosten Wegen	Begroting 2023	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023	Restant ultimo 2023
Wegen (inclusief Water, OV, VRI en civiele constructies)	39.546	43.539	45.511	-1.971
Totaal	**39.546**	**43.539**	**45.511**	**-1.971**

Beleidskader: Nota Beheer Openbare Ruimte (2021)

Onderhoudskosten wegen
Bovenstaande bedragen zijn de beschikbare bedragen voor het onderhouden van onze kapitaalgoederen met betrekking tot wegen, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties en civiele constructies. De onderhoudsbegroting voor vaarwegen en open water maakt ook deel uit van de onderhoudsbegroting van wegen. Het onderhoud van onze kapitaalgoederen is van belang om de veiligheid van de openbare ruimte te waarborgen. Periodiek voeren we inspecties uit. Deze inspecties leveren informatie over de staat waarin de kapitaalgoederen zich bevinden. De uit te voeren werkzaamheden zijn afgestemd met de wijken en andere programma's om synergie en kostenbesparingen in de uitvoering te bereiken en om overlast voor bewoners zo veel mogelijk te beperken.

Toelichting

Voor 2023 wordt het verschil grotendeels veroorzaakt door sterk gestegen kosten voor elektra van de openbare verlichting (1,300 miljoen euro) en zijn er extra kosten gemaakt als gevolg van de storing van de Roode Brug (0,400 miljoen euro). Verder zijn er evenals in 2022 meer werkzaamheden zijn uitgevoerd in de ondergrond (0,750 miljoen euro) en is extra ingezet op het dagelijks onderhoud van wegen (1,100 miljoen euro). Ten aanzien van de civiele constructies is eveneens extra inzet gepleegd. Hier heeft de nadruk gelegen op extra inspecties en het conserveren (totaal ca. 0,700 miljoen euro). Het restant wordt veroorzaakt door diverse afwijkingen.
Anderzijds zijn er ook voordelen doordat er in 2023 meer werkzaamheden zijn uitgevoerd in de ondergrond. Voor het uitvoeren van deze werkzaamheden worden de kosten doorberekend aan de verschillende partijen. Dit geeft een voordeel van ca 1,300 miljoen euro. Verder zijn er in 2023 lagere kapitaallasten dan begroot (eveneens 1,300 miljoen euro).

Riolering

x €1.000

Onderhoudskosten Riolering	Begroting 2023	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023	Restant ultimo 2023
Onderhoudskosten riolering	14.440	14.008	14.466	-458
Totaal	**14.440**	**14.008**	**14.466**	**-458**

Beleidskader: Visie Water en Riolering Utrecht (Vastgesteld 3 februari 2022)

Toelichting

Algemeen
Begin 2023 was het gemeentelijke hoofdrioolstelsel 1.292 km lang. Door de groei van de stad komt elk jaar rond de 20 km aan nieuwe riolering bij. Naast het hoofdrioolstelsel hebben we 41 kilometer aan duikers (buisverbindingen tussen watergangen), 239 km aan drainageleidingen,149 kilometer aan pers- en drukleidingen en 246 kilometer aan watergangen in eigendom en beheer.

Onderhoudskosten riolering
De onderhoudskosten van de riolering bestaan uit kosten voor planmatig onderhoud en voor correctief onderhoud.

Planmatig onderhoud
Het inspecteren, reinigen en repareren van de hoofdriolering en de rioolgemalen. Baggeren van watergangen en het maaien van waterplanten en de planten op de oevers en het onderhoud van het oppervlaktewater.

Correctief onderhoud
Het verhelpen van storingen van rioolgemalen of verstoppingen van huisaansluitingen, straatkolken en openbare riolering. En het verhelpen van verstoppingen van duikers of het verhelpen van acute problemen van de waterkwaliteit.

Toelichting op het verloop van de kosten
De afwijking op de lasten voor het beheer van het water- en rioleringssysteem ontstaat door minder uitgaven ten behoeve van subsidieregelingen, onderzoeken en lagere lasten van persleidingen. Hier

staan hogere kosten voor nutsvoorzieningen tegenover en een nadeel als gevolg van een lagere indexering ten opzichte van de gemeentelijke uitgangspunten.

Groen

x €1.000

Onderhoudskosten Groen	Begroting 2023	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023	Restant ultimo 2023
Bos, bomen en stedelijk openbaar Groen	9.103	10.359	11.083	-724
Sport Buitenaccommodaties	663	673	712	-39
Totaal	**9.766**	**11.032**	**11.795**	**-763**

Beleidskader: Nota Beheer Openbare Ruimte (2021)

Toelichting

Onderhoudskosten Groen zijn onderverdeeld in de volgende categorieën:

- Bos, bomen en stedelijk openbaar Groen
- Sport buitenaccommodaties

Bos, bomen en stedelijk openbaar groen
Bovenstaande bedragen zijn de beschikbare bedragen voor het onderhouden van onze kapitaalgoederen met betrekking tot het openbaar groen in de stad, de landgoederen en de speelvoorzieningen. Het onderhoud van onze kapitaalgoederen is van belang om de veiligheid van de openbare ruimte te waarborgen.

Periodiek voeren we inspecties uit. Deze inspecties leveren informatie over de staat waarin de kapitaalgoederen zich bevinden. Hieruit volgt een onderhoudsplanning. De uit te voeren werkzaamheden zijn afgestemd met de wijken en andere programma's om synergie en kostenbesparingen in de uitvoering te bereiken en om overlast voor bewoners zo veel mogelijk te beperken.

Sport buitenaccommodaties
Onderhoud binnen het programma Sport wordt ingedeeld in Binnensportaccommodaties, Buitenaccommodaties en Zwembaden. Onder Buitenaccommodaties vallen de sportvelden, de speeltuinen en de volkstuinen. Naar verhouding gaat het hier meer om groen dan om gebouwen, daarom wordt dit onderdeel hier begroot. Voor Binnensportaccommodaties verwijzen wij u naar Onderhoudsprogramma Gebouwen.

Toelichting op het verloop van de kosten

Bos, bomen en stedelijk openbaar groen
De overschrijding is ontstaan vanwege extra inspecties en het wegwerken van achterstanden in het onderhoud.

Sport buitenaccommodaties
Het verschil is kleiner dan 0,100 miljoen euro, derhalve wordt dit verschil niet toegelicht.

Gebouwen
Beleidskader: Kaderbrief Vastgoed 2017

Algemene Toelichting Onderhoudskosten gebouwen:

Onderhoudskosten gebouwen:
De begroting voor het onderhoud wordt gebaseerd op een meerjarenraming. Hieraan liggen Meerjarenonderhoudsplannen (MJOP) voor de panden ten grondslag. De MJOP's worden periodiek bijgesteld door middel van inspecties. In 2017 zijn we gestart met het versneld actualiseren van de MJOP's. Hierdoor is er voor nagenoeg alle panden een geactualiseerd MJOP beschikbaar.

Onderhoudskosten Gebouwen kennen we bij de volgende programma's:

- programma Bereikbaarheid
- programma Onderwijs
- programma Samenleven en Sport
- programma Utrechts Vastgoed

Programma Bereikbaarheid
Onder de gebouwen binnen het programma Bereikbaarheid vallen de parkeergarages en fietsenstallingen. Dit betreft het eigenaars- en gebruikersonderhoud van de stallingsvoorzieningen voor auto's (belanghebbende garages, openbare garages en P+R transferia) en fietsen (openbare stallingen, buurtstallingen en fietstrommels). Schommelingen in de uitgaven tussen jaren worden opgevangen binnen de 'Voorziening Vastgoedonderhoud Bereikbaarheid'.

Programma Onderwijs
Binnen het Programma Onderwijs behoort het onderhoud aan schoolgebouwen die in eigendom zijn van schoolbesturen niet tot de gemeentelijke taken. Voor het onderhoud aan schoolgebouwen waar de gemeente zelf eigenaar van is wordt voor de lange termijn jaarlijks een budget van 0,323 miljoen euro geraamd. Daarnaast is er een onderhoudsbudget van 0,202 miljoen euro voor verhuurde voormalige schoolgebouwen. Door onvoldoende capaciteit bij marktpartijen kunnen onderhoudswerkzaamheden niet voldoende worden uitgevoerd..

Programma Samenleven en Sport
Voor het programma Samenleven en Sport wordt hier het onderhoud van de zwembaden, de gymzalen, sportzalen en sporthallen en de opstallen op de sportparken opgenomen, zowel het gebruikersonderhoud als het eigenaarsonderhoud. Schommelingen in de uitgaven tussen jaren worden opgevangen binnen de 'Voorziening Vastgoedonderhoud Sport'.

Programma Utrechts Vastgoed
Onder programma Utrechts Vastgoed vallen alle overige panden, waaronder de multifunctionele accommodaties en historisch erfgoedobjecten. Onderstaande onderhoudskosten zijn een gemiddelde, gebaseerd op een tien jaren onderhoudsplanning. Schommelingen in de uitgaven tussen jaren worden opgevangen binnen de 'Egalisatievoorziening VGB onderhoud.

€1.000

Onderhoudskosten Gebouwen	Begroting 2023	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023	Restant ultimo 2023
Programma Bereikbaarheid	1.031	1.057	1.365	-308
Programma Onderwijs	525	1.800	1.102	698
Programma Samenleven en Sport	2.141	2.182	2.648	-466
Programma Utrechts Vastgoed	14.262	15.010	17.388	-2.378
Totaal	**17.959**	**20.049**	**22.503**	**-2.454**

Onderstaand toelichting gerealiseerde cijfers jaar 2023 per categorie

Voor alle programma's, met uitzondering van onderwijs, is een overschrijding van het budget zichtbaar. In de afgelopen periode zijn werkzaamheden opnieuw aanbesteed waarbij de prijzen fors zijn gestegen.

Programma Bereikbaarheid

De onderhoudskosten voor bereikbaarheid vielen 0,3 miljoen euro hoger uit dan begroot. Deze overschrijding komt enerzijds door hogere kosten voor Westraven en de Kruisstraat door extra werkzaamheden. Anderzijds is er een overschrijding bij fietsparkeren. De onderhoudskosten in de overeenkomst met de NS hebben een overschrijding van 0,2 miljoen euro, dit is veroorzaakt door de overlast onder het bollendak van het Stationsplein.

Programma Onderwijs

Er is onderhoud uitgevoerd voor 1,100 miljoen euro aan tijdelijke onderwijspanden, verdeeld over een kleine 50 objecten. Dit is 0,70 miljoen euro lager dan begroot. Deze onderschrijding wordt veroorzaakt door de complexiteit van projecten en krapte op de markt en is niet toe te wijzen aan één object.

Programma Samenleven en Sport

Er is onderhoud uitgevoerd voor 2,600 miljoen euro aan ruim 50 objecten. Dit is bijna 0,50 miljoen euro hoger dan begroot. De overschrijding komt met name door de hogere kosten bij de zwembaden door kostenstijgingen en meer werkzaamheden. Daarnaast wordt er in het onderhoudsbudget Sport rekening gehouden met subsidiabele kosten in verband met de SPUK-regeling. In 2023 zijn de gerealiseerde kosten voor de SPUK hoger dan het budget binnen de gemeente, hierdoor hebben we minder vergoeding ontvangen en valt de overschrijding hoger uit.

Programma Utrechts Vastgoed

Er is onderhoud uitgevoerd voor 17,400 miljoen euro aan ruim 250 vastgoedpanden. Dit is bijna 2,4 miljoen euro hoger dan begroot. Er is voor 0,781 miljoen euro besteed aan onderhoud van het Stadskantoor. De afwijking die resteert is 1,6 miljoen euro. Deze overschrijding zit op diverse clusters en panden, maar met name bij de Multi Functionele Accommodaties (Nieuw Welgelegen, Sportcampus en de Cultuurcampus Vleuterweide) en de Stadsschouwburg en Tivoli. Bij het groot onderhoud is een achterstand. Doordat groot onderhoud niet of later wordt uitgevoerd ontstaan er storingen en andere mankementen. Deze worden via het klein onderhoud (correctief onderhoud) opgelost. Dit, in combinatie met de stijgende kosten, heeft geleid tot een overschrijding.

Investeringen

Belangrijkste uitgangspunten

Inleiding
In deze paragraaf rapporteren wij over de gerealiseerde investeringen (vervangingsinvesteringen en uitbreidingsinvesteringen) van het gemeentelijk eigendom.

Uitgangspunten voor deze paragraaf zijn de actuele meerjarennota's en -plannen op het gebied van bereikbaarheid, maatschappelijk vastgoed, gemeentelijke gebouwen, openbare ruimte en de gemeentelijke watertaken. Deze nota's vormen de basis voor het investeringsprogramma, u vindt een verwijzing naar deze nota’s bij de verschillende subparagrafen per programma.

Een nadere specificatie per investering is opgenomen in de geheime investeringsstaten bij deze jaarstukken.

Onder investeringen verstaan wij het vastleggen van vermogen in objecten waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. In deze paragraaf gaan we in op de investeringen die in ontwikkeling zijn en reeds in de meerjarenprogramma’s zijn besproken (categorie A). Daarnaast noemen we de geplande investeringen die nog nadere uitwerking en besluitvorming vragen (categorie B).

Ten behoeve van de autorisatie van de uitgaven wordt het gehele investeringskrediet in zijn geheel geautoriseerd voor de looptijd van het krediet. U autoriseert bij de programmabegroting bijvoorbeeld in één keer het bedrag voor een investering die in drie jaar wordt uitgevoerd. Het ritme van de uitgaven maakt deel uit van de liquiditeitsplanning en de verwachte schuldontwikkeling, zoals toegelicht in de paragraaf Financiering.

De investeringen zijn onderverdeeld in twee categorieën:
- Vervangingsinvesteringen
- Uitbreidingsinvesteringen

De uitbreidingsinvesteringen worden verder onderverdeeld in projecten categorie A en categorie B.

Uitbreidingsinvesteringen categorie A
Categorie A betreft investeringen waarover al eerder besluitvorming heeft plaatsgevonden of waarvan geen verdere besluitvorming vereist is, aangezien het project past binnen al eerder vastgesteld beleid, zoals bijvoorbeeld een meerjarenplanning.

Uitbreidingsinvesteringen categorie B
Categorie B betreft uitbreidingsinvesteringen waarover wij uw gemeenteraad nog verder willen informeren via een raadsvoorstel alvorens wij met het project van start gaan. De benodigde middelen worden nog niet geautoriseerd bij de programmabegroting. Wij wachten met de inzet van deze middelen tot uw gemeenteraad heeft ingestemd met het betreffende raadsvoorstel.

Routine-investeringen en Groei in Balans
We kennen ook routine-investeringen op het gebied van onze bedrijfsvoering en de zogeheten investeringen Groei in Balans vanuit het Coalitieakkoord. Ook deze zijn onder te verdelen in vervangingsinvesteringen en uitbreidingsinvesteringen.

Binnen de vervangings- en de uitbreidingsinvesteringen maken we onderscheid in investeringen met economisch nut en investeringen met maatschappelijk nut.

Economisch nut
Materiële vaste activa hebben een economisch nut wanneer deze verhandelbaar zijn (er is een markt voor) en/of als ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Ook wanneer wij ter bestrijding van kosten rechten of een heffing kunnen innen spreken we van materiële vaste activa met een economisch nut. Een voorbeeld hiervan zijn investeringen in de gemeentelijke riolering, scholen en welzijnsaccommodaties.

Maatschappelijk nut
Materiële vaste activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut genereren geen inkomsten, maar vervullen wel duidelijk een publieke taak. Het betreft investeringen in bijvoorbeeld wegen, fietspaden, water en groenvoorzieningen.

Beleidskaders

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Nota Beheer Openbare Ruimte 2021)	2021	Nota Beheer Openbare Ruimte
Meerjarenperspectief onderwijshuisvesting (MPOHV) 2016-2025	2015	Onderwijshuisvesting
Visie Water en Riolering Utrecht	2022	Visie Water en Riolering Utrecht
Visie Klimaatadaptatie Utrecht	2022	Visie Klimaatadaptatie Utrecht
Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed 2023	2023	Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed 2023
Nota Kapitaalgoederen Vastgoed 2020-2023	2019	Nota Kapitaalgoederen Vastgoed 2020-2023
Sportnota 2017 - 2020	2017	Sportnota 2017 - 2020
Rapportage capaciteitsbehoefte sport 2018 - 2030.	2017	Rapportage capaciteitsbehoefte sport 2018 - 2030

Ontwikkelingen en actualiteiten

Bij de jaarstukken 2023 leggen wij verantwoording over de realisatie van de kosten in vergelijking met de programmabegroting 2023. Wij willen u informeren over voorgenomen wijzigingen met betrekking tot de investeringsinformatie in de programmabegroting en jaarstukken, voortvloeiend uit de aangenomen motie Grip op investeringen. Op 15 februari 2024 zijn voorstellen besproken in de Adviescommissie Control & Financiën.

Vanaf het begrotingsjaar 2025 willen wij, naast de geautoriseerde bedragen, ook de raming en realisatie van investeringsuitgaven opnemen. Deze specificeren wij per programma per jaar, om de investeringsvolumes beter te kunnen monitoren. Op deze wijze kunnen wij het investeringsvolume beter toelichten bij eventuele afwijkingen.

Totaaloverzicht investeringen

x €1.000

Alle programma's	Autorisaties t/m PB 2023[1]	Wijzigingen in 2023[2]	Actuele Begroting 2023	Realisatie t/m 2023	Restant Ultimo 2023
Vervangingsinvesteringen	**623.825**	71.854	695.680	341.986	353.693
Uitbreidingsinvesteringen categorie A	**697.931**	125.612	823.543	267.572	555.970
Groei in balans					
Vervangingsinvesteringen	13.743				
Vrij te geven krediet Voorjaarsnota 2023	-3.600				
Totaal vervangingsinvesteringen GIB	**10.143**	3.000	13.143	298	12.845
Uitbreidingsinvesteringen categorie A	32.490				
Vrij te geven krediet bij Voorjaarsnota 2023	-15.000				
Totaal vervangingsinvesteringen GIB	**17.490**	10.573	28.063	737	27.326
Totaal Geautoriseerd	**1.349.389**	**211.039**	**1.560.429**	**610.593**	**949.834**
Uitbreidingsinvesteringen categorie B[I]	207.114	-8.946	198.168	0	198.168
Routine investeringen [II]	7.100	0	7.100	8.936	-1.836
Uitbreidingsinvesteringen categorie A					
Groei in Balans vrij te geven bij Voorjaarsnota 2023	18.600	-13.600	5.000	0	5.000*
Totaal investeringsvolume	**1.582.203**	**188.493**	**1.770.697**	**619.529**	**1.151.166**

[1] Geautoriseerd krediet voor 2023, gecorrigeerd voor afgesloten kredieten bij de jaarrekening 2022.
[2] Bestuursrapportages en overige raadsbesluiten in 2023

[I]Uitbreidingsinvesteringen categorie B
Categorie B betreft uitbreidingsinvesteringen waarover wij uw gemeenteraad nog verder willen informeren via een raadsvoorstel alvorens wij met het project van start gaan. De benodigde middelen worden nog niet geautoriseerd bij de Programmabegroting. Wij wachten met de inzet van deze middelen tot uw gemeenteraad heeft ingestemd met het betreffende raadsvoorstel.

[II]Routine-investeringen en Groei in Balans
We kennen ook routine-investeringen op het gebied van onze bedrijfsvoering en de zogeheten investeringen Groei in Balans vanuit het Coalitieakkoord. Ook deze zijn onder te verdelen in vervangingsinvesteringen en uitbreidingsinvesteringen.

***Voor een deel van de investeringen Groei in Balans heeft integrale afweging bij de Voorjaarsnota 2023 plaatsgevonden. Het totale investeringspakket Groei in Balans bedraagt per 31 december 2023 46,206 miljoen euro waarbij voor de Programmabegroting 2024 5,000 miljoen euro is vrij gevraagd. Zie hiervoor categorie Groei in Balans.

Categorieën

De investeringen zijn onderverdeeld in vier categorieën:

- Groei in Balans
- Routine-investeringen
- Vervangingsinvesteringen
- Uitbreidingsinvesteringen

Groei in balans

Algemene informatie

Volgens het Coalitieakkoord zorgt de Gemeente Utrecht voor gebalanceerde groei van de stad in uiteenlopende opgaven.

Toelichting

Bij de programmabegroting 2023 is een investeringspakket gepresenteerd voor een bedrag 46,2 miljoen euro, waarvan 27,6 miljoen euro geautoriseerd. Het resterende bedrag van 18,6 miljoen is herzien bij de voorjaarsnota 2023. Het totale investeringspakket Groei in Balans bedraagt per 31 december 2023 46,2 miljoen euro. Voor de programmabegroting 2023 is 41.2 miljoen euro geautoriseerd. Bij de programmabegroting 2024 is het resterende bedrag van 5,0 miljoen euro geautoriseerd.

x €1.000

Groei in Balans	Autorisaties PB 2023[1]	Wijzigingen 2023[2]	Actuele begroting 2023	Realisatie tm 2023	Restant ultimo 2023
Vervangingsinvesteringen	10.143	3.000	13.143	298	12.845
Uitbreidingsinvesteringen categorie A	17.490	10.573	28.063	737	27.326
Totaal investeringen	**27.633**	**13.573**	**41.206**	**1.035**	**40.171**

[1] Geautoriseerd krediet voor 2023, gecorrigeerd voor afgesloten kredieten bij de jaarrekening 2022.
[2] Bestuursrapportages en overige raadsbesluiten in 2023

Toelichting

De gerealiseerde kosten bedragen 1,0 miljoen euro.
Bovenstaande investeringen lichten wij nader toe op de investeringsstaat Groei in Balans

Routine-investeringen

Algemene Informatie

De routine-investeringen zijn investeringen ter vervanging van bestaande activa in de sfeer van bedrijfsvoering, met als doel de bedrijfsvoering op het huidige peil te houden. Het betreft voornamelijk investeringen in automatisering, meubilair, huisvesting, voertuigen en materieel.
In deze paragraaf geven wij u inzicht in de prognose totale kosten voor de routine investeringen voor genoemde organisatie onderdelen.

Bij de programmabegroting 2023 zijn deze investeringen voor het eerst opgenomen. De begroting geeft een indicatie van de routine investeringen bij de Gemeente Utrecht en geeft dit jaar nog geen volledig beeld. De kapitaallasten worden binnen de huidige programmabegroting gedekt.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de routine-investeringen.

x €1.000

Programma Algemene Middelen en Overhead	Autorisaties PB 2023[1]	Wijzigingen 2023[2]	Actuele begroting 2023	Realisatie tm 2023	Restant ultimo 2023
Mens en Organisatie	1.500	0	1.500	2.525	-1.025
Domstad IT (IPM)	5.600	0	5.600	6.411	-811
Totaal	**7.100**	**0**	**7.100**	**8.936**	**-1.836**

[1] Geautoriseerd krediet voor 2023, gecorrigeerd voor afgesloten kredieten bij de jaarrekening 2022.
[2] Bestuursrapportages en overige raadsbesluiten in 2023

Toelichting

Mens en Organisatie: De afwijking wordt verklaard door uitloop van werkzaamheden in 2022 naar 2023. Hierdoor zijn facilitaire investeringen doorgeschoven naar 2023. De kapitaallasten die hieruit voort gaan komen blijven binnen de structurele kapitaallasten van de begroting van Mens en Organisatie.

Domstad IT (IPM): Meer investeringen hebben zich voorgedaan dan vooraf ingeschat bij de programmabegroting 2023, voornamelijk ten aanzien van de cloudtransitie, telefoons en laptops. Dit is deels te verklaren door toename van activiteiten en de (personele) groei van de organisatie. De kapitaallasten die hieruit voort gaan komen blijven binnen de structurele kapitaallasten van de begroting van Domstad IT (IPM).

Het budget voor routine investeringen is onderdeel van het exploitatiebudget van het desbetreffende programma. Dit budget voor routine-investeringen mag niet worden overschreden zonder dat het college teruggaat naar de raad. De consequentie is dat het kapitaallastenbudget meestal niet wordt overschreden,

Vervangingsinvesteringen

Algemeen

Vervangingsinvesteringen houden de bestaande kwaliteit en functionaliteit van de kapitaalgoederen op peil. Hierbij valt te denken aan renovatie en restauratie, herbouw en levensduurverlengend groot onderhoud.

x €1.000

Programma	Autorisaties PB 2023[1]	Wijzigingen 2023[2]	Actuele begroting 2023	Realisatie tm 2023	Restant ultimo 2023
Openbare Ruimte en Groen	220.398	2.800	223.198	140.981	82.217
Onderwijs	230.442	2.164	232.606	115.856	116.750
Samenleven en Sport	29.605	19.465	49.070	4.686	44.384
Utrechts Vastgoed	143.380	47.425	190.805	80.463	110.342
Totaal investeringen	**623.825**	**71.854**	**695.679**	**341.986**	**353.693**

[1] Geautoriseerd krediet voor 2023, gecorrigeerd voor afgesloten kredieten bij de jaarrekening 2022.

[2] Bestuursrapportages en overige raadsbesluiten in 2023

Uitbreidingsinvesteringen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de uitbreidingsinvesteringen per programma. Een specificatie van de investeringen is opgenomen in de geheime investeringsstaten bij de programma's.

Uitbreidingsinvesteringen categorie A

x €1.000

Programma	Autorisaties PB 2023[1]	Wijzigingen 2023[2]	Actuele begroting 2023	Realisatie tm 2023	Restant ultimo 2023
Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	17.820	1.500	19.320	17.641	1.679
Bereikbaarheid	238.992	40.223	279.215	140.897	138.318
Openbare Ruimte en Groen	6.216	-1.438	4.778	4.067	711
Onderwijs	294.266	23.277	317.543	90.637	226.905
Cultuur	0	0	0	0	0
Samenleven en Sport	48.818	46.303	95.121	8.664	86.457
Utrechts Vastgoed	91.819	15.747	107.566	5.666	101.900
Totaal investeringen	**697.931**	**125.612**	**823.543**	**267.572**	**555.970**

[1] Geautoriseerd krediet voor 2023, gecorrigeerd voor afgesloten kredieten bij de jaarrekening 2022.

[2] Bestuursrapportages en overige raadsbesluiten in 2023

Uitbreidingsinvesteringen categorie B

x €1.000

Programma	PB 2023	Wijzigingen 2023[2]	Actuele begroting 2023	Realisatie tm 2023	Restant ultimo 2023
Bereikbaarheid	184.901	0	184.901	n.v.t	184.901
Samenleven en Sport	8.946	-8.946	0	n.v.t	0
Utrechts Vastgoed	13.267	0	13.267	n.v.t	13.267
Totaal Investeringen	**207.114**	**-8.946**	**198.168**	**0**	**198.168**

[2] Bestuursrapportages en overige raadsbesluiten in 2

Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

Het programma Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed omvat investeringen voor:

- Stationsgebied (niet van toepassing voor de Jaarstukken 2023)
- Leidsche Rijn
- Utrecht overig (niet van toepassing voor de Jaarstukken 2023)

De overige investeringen zijn opgenomen bij het betreffende programma waaronder de investering valt. Bijvoorbeeld scholen in Leidsche Rijn zijn ingedeeld bij het programma Onderwijs.

Leidsche Rijn

Algemene informatie

Soort investeringen: Uitbreidingsinvesteringen met een economisch nut.

Uitbreidingsinvesteringen categorie A

x €1.000

Programma	Autorisaties PB 2023[1]	Wijzigingen 2023[2]	Actuele begroting 2023	Realisatie t/m 2023	Restant ultimo 2023
Parkeergarage P&R Berlijnplein	17.820	1.500	19.320	17.641	1.679
Totaal investeringen	**17.820**	**1.500**	**19.320**	**17.641**	**1.679**

[1] Geautoriseerd krediet voor 2023, gecorrigeerd voor afgesloten kredieten bij de jaarrekening 2022.
[2] Bestuursrapportages en overige raadsbesluiten in 2023

Toelichting Parkeergarage Berlijnplein

Van het totaal geautoriseerde budget is tot en met 2023 17,6 miljoen euro uitgegeven. De toelichting mag niet openbaar worden gepubliceerd in verband met geheimhouding zoals onder andere aanbestedingen en overige zaken. De investering wordt nader toegelicht op de geheime investeringsstaat.

Bereikbaarheid

Beleidskader:

Onderstaande investeringen maken deel uit van het programma Bereikbaarheid.

Algemene informatie

Soort investeringen: Investeringen met een maatschappelijk nut. Een uitzondering hierop vormen parkeergarages en fietsenstallingen, deze hebben een economisch nut.

Uitbreidingsinvesteringen categorie A

x €1.000

Programma	Autorisaties PB 2023[1]	Wijzigingen 2023[2]	Actuele begroting 2023	Realisatie tm 2023	Restant ultimo 2023
Projecten Fiets	57.707	26.130	83.837	33.674	50.163
Projecten Openbaar vervoer	61.484	10.447	71.931	46.608	25.323
Projecten Auto	93.871	950	94.821	47.315	47.506
Projecten Mobiliteits- en verkeersmanagement	2.216	0	2.216	1.486	730

Projecten Parkeren	1.200	1.646	2.846	671	2.175
Project Verkeersveiligheid en wijken	22.214	1.050	23.264	10.943	12.321
Wettelijke en reguliere taken	300	0	300	200	100
Totaal	**238.992**	**40.223**	**279.215**	**140.897**	**138.318**

[1] Geautoriseerd krediet voor 2023, gecorrigeerd voor afgesloten kredieten bij de jaarrekening 2022.
[2] Bestuursrapportages en overige raadsbesluiten in 2023

Toelichting
Een specificatie van de onderliggende projecten is opgenomen in de investeringsstaat Bereikbaarheid. Het investeringsprogramma bereikbaarheid betreft een meerjarenprogramma, dat wij jaarlijks gelijktijdig met de Voorjaarsnota ter vaststelling aanbieden. In eerdere jaren heeft de raad voor projecten binnen de deelprogramma's fiets, openbaar vervoer, auto, P+R, anders reizen, goederenvervoer, parkeren, verkeersveiligheid & wijken en maatregelen aanpak luchtkwaliteit kredieten beschikbaar gesteld. Autorisatie vragen we voor de start van het project, wij bundelen dit zoveel mogelijk in de Programmabegroting of met de Eerste bestuursrapportage. Voorbereiding en uitvoering van projecten kunnen meerdere jaren bestrijken. De realisatie per jaar kan afwijken van de begrote jaarplanning. Dit lichten we toe in het jaarverslag bij het programma Bereikbaarheid.

De wijzigingen in autorisatie in 2023 zijn gebaseerd op de bijsturingsvoorstellen investeringen uit de Eerste bestuursrapportage 2023 (zoals toegelicht in het Meerjaren Perspectief Ruimte 2023). Hierin is een bedrag van 39,9 miljoen euro opgenomen voor bijsturingsvoorstellen voor investeringen bereikbaarheid. Daarnaast zijn er nog voor 0,3 miljoen euro overige raadsbesluiten genomen.

Uitbreidingsinvesteringen categorie B

x €1.000

Projecten Categorie B	PB 2023	Wijzigingen 2023[2]	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Restant ultimo 2023
Integrale aanpak NRU	184.901	0	184.901	n.v.t	184.901
Totaal	**184.901**	**0**	**184.901**	**n.v.t**	**184.901**

[2] Bestuursrapportages en overige raadsbesluiten in 2023

Toelichting
Voor kredieten die onder categorie B zijn opgenomen wordt een apart raadsvoorstel opgesteld. Op het moment dat de kredieten voor deze investeringen zijn vrijgegeven verschuiven ze naar categorie A.

Openbare ruimte en groen

Het investeringsprogramma 'Openbare ruimte en groen' is onderverdeeld in twee deelprogramma's:

- Openbare ruimte en groen (exclusief afval- en hemelwater)
- Openbare ruimte en groen (onderdeel afval- en hemelwater)

Openbare ruimte en groen (exclusief afval -en hemelwater)

Beleidskader: Nota Beheer Openbare Ruimte 2021)

Aan de hand van de Nota Beheer Openbare Ruimte (Nota BOR) geven we vorm aan ontwikkelend beheer. Dat wil zeggen dat we inspelen op de gemeentelijke ambities, grote opgaven en de veranderde behoeften van inwoners wanneer groot onderhoud of vervanging plaatsvindt. Op basis van de Nota Beheer openbare ruimte stellen we een jaarlijks te actualiseren Meerjaren Investeringsplanning (MJIP) op. Daarmee hebben we een beter overzicht van de vervangingsopgaven

en kunnen we deze beter afstemmen met andere programma's van de gemeente, provincie, het waterschap (HDSR) en nutsbedrijven. Hiermee beperken we ook overlast voor inwoners en bedrijven en besteden we onze middelen optimaal.

Soort investeringen: het betreft vervangingsinvesteringen met maatschappelijk nut (exclusief begraafplaatsen).

Vervangingsinvesteringen

x €1.000

Programma	Autorisaties PB 2023[1]	Wijzigingen 2023[2]	Actuele begroting 2023	Realisatie t/m 2023	Restant ultimo 2023
Afvalinzameling ondergrondse containers	9.012	-3.069	5.943	2.711	3.232
Verhardingen	19.415	0	19.415	8.244	11.171
Civiele constructies	17.463	4.350	21.813	9.928	11.885
Groen	6.344	89	6.433	2.445	3.988
Openbare verlichting	26.620	0	26.620	14.585	12.035
Verkeersregelinstallaties	2.713	1.230	3.943	6.111	-2.168
Speelobjecten	6.686	0	6.686	1.843	4.843
Beeldende kunst	495	200	695	671	24
Wal- en Kluismuren (t/m Rak 21)	48.488	0	48.488	48.488	0
Wal- en Kluismuren (Rak 22)	187	0	187	187	0
Programma Werven	45.000	0	45.000	33.539	11.461
Totaal	**182.423**	**2.800**	**185.223**	**128.753**	**56.470**

[1] Geautoriseerd krediet voor 2023, gecorrigeerd voor afgesloten kredieten bij de jaarrekening 2022.
[2] Bestuursrapportages en overige raadsbesluiten in 2023

Toelichting
Projecten uit Nota Kapitaalgoederen (alle onderdelen uit de tabel met uitzondering van afvalinzameling ondergrondse containers, Wal- en Kluismuren en Programma Werven)

Voorheen werden zowel vervangingsinvesteringen als groot onderhoud direct ten laste van het exploitatiebudget gebracht onder de naam Projecten uit Nota Kapitaalgoederen. In de Nota Beheer Openbare Ruimte, vastgesteld op 18 februari 2021, is een nieuwe financiële strategie opgenomen om investeringen vanaf 100.000 euro te activeren en uitgaven groot onderhoud te dekken via een voorziening. Een toelichting op het groot onderhoud is te vinden in de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen. In bovenstaande tabel zijn per objectsoort de totale investeringskosten opgenomen voor projecten die tot en met 2023 gestart zijn.

Afvalinzameling ondergrondse containers
Zie toelichting uitbreidingsinvesteringen "Afvalinzameling ondergrondse containers".

Verkeersregelinstallaties
Het krediet wordt bijgesteld bij de Eerste bestuursrapportage. Overschrijding is veroorzaakt doordat er sprake is van versneld uitvoeren van werkzaamheden.

Wal- en Kluismuren

Het totaal geautoriseerde krediet van het programma Werven (vanaf 2021) en de projecten Wal- en Kluismuren (t/m 2020) bedraagt 93,675 miljoen euro. Bij de programmabegroting 2022/2023 en de jaarstukken 2022 is per abuis bij Wal- en Kluismuren (t/m rak 21) en Wal- en Kluismuren (rak 22) het krediet niet volledig vermeld. Dit zijn de kredieten en uitgaven die tot en met 2020 zijn geautoriseerd en er worden sindsdien op deze kredieten geen uitgaven meer gedaan. Deze projecten worden gedeeltelijk gereedgemeld.

Programma Wervengebied
Op 15 juli 2021 is het programmaplan 'Werk aan de werf' vastgesteld. Tot en met 2021 is 45 miljoen euro geautoriseerd voor vervangingsinvesteringen en 3,3 miljoen euro incidenteel geld toegekend. In totaal is er 48,3 miljoen euro beschikbaar voor de periode 2021-2023. De resterende budgetten voor de projecten Wal- en Kluismuren zijn met de goedkeuring van het programmaplan herbestemd en maken onderdeel uit van genoemde 48,3 miljoen euro voor het Programma Wervengebied voor de periode 2021-2023. Een deel van de geplande werkzaamheden schuift door naar 2024. In 2024 wordt geanalyseerd of het geautoriseerde bedrag nog aansluit bij het restant van de werkzaamheden.

Uitbreidingsinvesteringen categorie A

x €1.000

Programma	Autorisaties PB 2023[1]	Wijzigingen 2023[2]	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Restant ultimo 2023
Afvalinzameling ondergrondse containers	6.216	-1.438	4.778	4.067	711
Totaal	**6.216**	**-1.438**	**4.778**	**4.067**	**711**

[1] Geautoriseerd krediet voor 2023, gecorrigeerd voor afgesloten kredieten bij de jaarrekening 2022.
[2] Bestuursrapportages en overige raadsbesluiten in 2023

Toelichting

Afvalinzameling ondergrondse containers
Onder uitbreidingsinvesteringen valt de implementatie van Het Nieuwe Inzamelen en de autonome groei van de stad Utrecht. De gerealiseerde investeringen zowel de vervanging- als uitbreidingsinvesteringen zijn lager dan begroot. De nieuwe aanbesteding heeft voor vertraging gezorgd in de levering van ondergrondse containers.Daarbij zijn strengere eisen gesteld. Dit heeft er voor gezorgd dat de "proof of concept" fase later is afgerond dan gepland.
Een andere oorzaak is de grotere doorlooptijd voor het plaatsen van ondergrondse containers. De redenen hiervoor zijn problemen met het verkrijgen van vergunningen, inwonersbezwaren en een veranderend omgevingsbeleid.

Openbare ruimte en groen (onderdeel afval- en hemelwater

Beleidskaders: Visie Water en Riolering Utrecht en Visie Klimaatadaptatie Utrecht.

Doelstelling: Het afval- en hemelwater wordt veilig en milieuvriendelijk afgevoerd en de waterkwaliteit is goed.

Algemene informatie
Zorgplicht: De gemeente heeft vanuit de wet een aantal specifieke zorgplichten en daarmee taken op het gebied van water en riolering. Bij de invulling van deze zorgplichten is ons hoofddoel om het water- en rioleringssysteem in Utrecht gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen te

houden. Hiermee leveren we een belangrijke bijdrage aan een gezonde, stedelijke leefomgeving, waarin het goed wonen, werken en recreëren is. De manier waarop we dit doen is uitgewerkt in de Visie Water en Riolering. Om de gevolgen van klimaatverandering en de wijze waarop Utrecht daarmee om wil gaan te beschrijven, is gelijktijdig de Visie Klimaatadaptatie Utrecht ontwikkeld. Hierin zijn beleidsdoelen opgenomen hoe Utrecht voorbereid is en blijft op het veranderende klimaat en wordt invulling gegeven aan de realisatie hiervan.

Soort investeringen: Het betreft investeringen met een economisch nut.

Vervangingsinvesteringen

x €1.000

Programma	Autorisaties PB 2023[1]	Wijzigingen 2023[2]	Actuele begroting 2023	Realisatie t/m 2023	Restant ultimo 2023
Vervangingen riolering	37.975	0	37.975	12.228	25.747
Totaal	**37.975**	**0**	**37.975**	**12.228**	**25.747**

[1] Geautoriseerd krediet voor 2023, gecorrigeerd voor afgesloten kredieten bij de jaarrekening 2022.
[2] Bestuursrapportages en overige raadsbesluiten in 2023

Toelichting
Het uitgangspunt bij de vervanging van riolering is dat we bij de vervanging direct klimaatbestendige en circulaire maatregelen nemen. Conform het uitgangspunt van ontwikkelend beheer willen we met de rioolvervanging een bijdrage leveren aan andere maatschappelijke opgaven, zoals het klimaatbestendiger en verkeersveiliger maken van de openbare ruimte alsmede het vergroenen van de openbare ruimte. Hiermee vormt de rioolvervanging een belangrijke impuls voor de gewenste vernieuwing van de openbare ruimte in de naoorlogse wijken. De nieuwe integrale aanpak van de rioolvervangingsprojecten vraagt veel voorbereiding en planvorming, waardoor de realisatie in 2023 evenals in 2022 nog relatief beperkt is. De doelstelling was in 2023 om minimaal 7,1 kilometer riolering te vervangen. Hiertoe was 11 kilometer riolering geprogrammeerd, 8,4 kilometer in 2023 nieuw geprogrammeerde projecten en 2,6 kilometer doorgeschoven van 2022 of eerder. Van al het werk was eind 2023 3,5 kilometer volledig uitgevoerd en 1,8 kilometer aanbesteed, dit wordt in 2024 of 2025 uitgevoerd. De resterende 5,8 km zit nog in voorbereiding en komt in 2024 of latere jaren tot uitvoering. Het bedrag van de nog uit te voeren werkzaamheden is toegevoegd aan de voorziening.

Uitbreidingsinvesteringen categorie A
Nieuwe riolering en watergangen worden in de gemeente Utrecht bekostigd uit de grondexploitatie. De begroting hiervoor is daarom niet opgenomen in deze paragraaf Investeringen.

Onderwijs

Beleidskader: Meerjarenperspectief onderwijshuisvesting (MPOHV) 2016-2025

Doelstelling: Voorzien in adequate huisvesting voor het primair-, voortgezet- en speciaal onderwijs door middel van onderhoud, renovatie, vervangende nieuwbouw of uitbreiding.

Soort investeringen: Investeringen met een economisch nut.

Vervangingsinvesteringen

x €1.000

Onderwijs	Autorisaties PB 2023[1]	Wijzigingen in 2023[2]	Actuele begroting t/m 2023	Realisatie t/m 2023	Restant ultimo 2023
Primair onderwijs	180.208	303	180.511	71.545	108.966
Voorgezet onderwijs:	50.234	1.861	52.095	44.310	7.785
Totaal	**230.442**	**2.164**	**232.606**	115.856	116.750

[1] Geautoriseerd krediet voor 2023, gecorrigeerd voor afgesloten kredieten bij de jaarrekening 2022.
[2] Bestuursrapportages en overige raadsbesluiten in 2023

Toelichting
Bij de programmabegroting 2023 is een totaalbedrag van 245,0 miljoen euro geautoriseerd voor vervangingsinvesteringen. Bij de jaarstukken 2022 zijn daarna vervangingsinvesteringen afgesloten, met een geautoriseerd bedrag van 14,6 miljoen euro. Deze investeringen zijn in bovenstaande tabel niet meer opgenomen, waardoor van het geautoriseerde bedrag 230,4 miljoen euro resteert. Tussentijds hebben er in 2023 wijzigingen in de hoogte van de kredieten voor een bedrag van 2,2 miljoen euro plaatsgevonden. Actuele begroting voor de kredieten resulteert hiermee in 232,6 miljoen euro.

Van het totaal geautoriseerde budget tot is tot en met 2023 115,9 miljoen euro uitgegeven. Dit bedrag betreft deels nog lopende investeringen (110,5 miljoen euro) en deels in 2023 opgeleverd en administratief afgesloten projecten (5,4 miljoen euro).

Uitbreidingsinvesteringen categorie A

x €1.000

Onderwijs	Autorisaties PB 2023[1]	Wijzigingen in 2023[2]	Actuele begroting t/m 2023	Realisatie t/m 2023	Restant ultimo 2023
Primair onderwijs	101.920	1.977	103.897	40.260	63.636
Voorgezet onderwijs:	192.346	21.300	213.646	50.377	163.269
Totaal	**294.266**	**23.277**	**317.543**	**90.637**	**226.906**

[1] Geautoriseerd krediet voor 2023, inclusief kredieten afgesloten bij de jaarrekening van 2022
[2] Bestuursrapportages en overige raadsbesluiten in 2023

Toelichting
Bij de programmabegroting 2023 is een totaal bedrag van 317,643 miljoen euro geautoriseerd voor uitbreidingsinvesteringen (categorie A). Zie hiervoor de Programmabegroting 2023 en de bijbehorende geheime investeringsstaat. Bij de jaarstukken 2022 zijn daarna uitbreidingsinvesteringen afgesloten, met een geautoriseerd bedrag van 23,377 miljoen euro. Deze investeringen zijn in bovenstaande tabel niet opgenomen, hierbij resteert een geautoriseerde bedrag van 294,266 miljoen euro. Tussentijds hebben er in 2023 voor een bedrag aan 23,277 miljoen euro wijzigingen in de hoogte van de kredieten plaatsgevonden. Actuele begroting voor de kredieten resulteert hiermee in 317,543 miljoen euro.
Van het totaal geautoriseerde budget is tot en met 2023 90,6 miljoen euro uitgegeven. Dit bedrag betreft deels nog lopende investeringen (87,6 miljoen euro) en deels in 2023 opgeleverd en administratief afgesloten projecten (3,0 miljoen euro).

Cultuur

Algemene informatie

De investeringen hierna maken deel uit van het programma Cultuur.

Soort investeringen: Investeringen met een economisch nut.

Uitbreidingsinvesteringen categorie A

x € 1.000

Programma	Autorisaties PB 2023 [1]	Wijzigingen 2023[2]	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Restant ultimo 2023
De Machinerie	0	0	0	0	0
Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

[1] Geautoriseerd krediet voor 2023, gecorrigeerd voor afgesloten kredieten bij de jaarrekening 2022.

[2] Bestuursrapportages en overige raadsbesluiten in 2023

Toelichting

Het krediet was opgenomen bij de programmabegroting 2023 en is afgesloten bij de jaarstukken 2022. Het geautoriseerde budget tot en met de programmabegroting 2023 betrof het budget ter dekking van een investeringsbijdrage aan stichting De Machinerie ten behoeve van de inrichting van het pand als plek voor presentatie, verbinding, ontplooiing en innovatie van film- en beeldcultuur. In 2019 had de gemeenteraad hiertoe besloten (voorstel 11.765) en voor realisatie van het pand een investeringsbijdrage van in totaal 3,8 miljoen euro beschikbaar gesteld. Na overleg tussen de partijen die betrokken zijn bij het project ‘de Machinerie’ is in 2022 gezamenlijk besloten te stoppen met de ontwikkeling. De wereldwijde ontwikkelingen, zoals twee jaar coronamaatregelen en extreme prijsstijgingen, maken de realisatie binnen de kaders zoals gesteld in het raadsbesluit onhaalbaar. De gemeenteraad is op 19 oktober 2022 over dit besluit per brief geïnformeerd (kenmerk 7087339 / 20221018).

Samenleven en Sport

Beleidskaders: Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed 2022, Nota Kapitaalgoederen Vastgoed 2020-2023, Sportnota 2017 - 2020 en Rapportage capaciteitsbehoefte sport 2018 - 2030.

Doelstelling

Utrechters krijgen gelijke kansen, zijn betrokken bij elkaar en ondernemen activiteiten

Algemeen Samenleven en Sport

Het vaststellen van de noodzaak van investeren in onderhoud, vervangen en uitbreiden van sport- en welzijnsaccommodaties.

Soort investeringen: Investeringen met economisch nut.

Programmaonderdeel Sport

Bij het programmaonderdeel Sport dragen wij bij aan een gezonde leefstijl en een goede gezondheid. Dit is een belangrijke basis om mee te kunnen doen op school en in de samenleving.

Programmaonderdeel Samenleven

Bij het programmaonderdeel Samenleven werken we aan goede en toegankelijke accommodaties waar bewoners met en voor elkaar activiteiten kunnen ondernemen. We dragen bij aan het versterken van de sociale basis, door het aanbieden van ontmoetingsplekken voor iedereen en ruimte voor

talentontwikkeling. Daarvoor is een goede en toegankelijke basisinfrastructuur van buurtcentra, jongerenhuiskamer en beheerde speeltuinen een voorwaarde waarin iedereen activiteiten kan ontplooien.

Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed 2023
Het MPUV 2023 is gelijktijdig met de eerste bestuursrapportage 2023 vastgesteld. In de Eerste en Tweede bestuursrapportage 2023 zijn wijzigingen in de lopende projecten goedgekeurd. Deze wijzigingen zijn in de onderstaande tabellen verwerkt. Projecten die bij de jaarstukken 2022 zijn afgesloten, staan niet meer op de investeringsstaat vermeld. Voor de specificatie verwijzen wij naar de geheime bijlage bij het MPUV 2023. Voor overige Sport-projecten verwijzen wij naar de geheime bijlage behorende bij het MPUV 2023. De welzijnsprojecten betreffen gebruikersinvesteringen en zijn niet in het MPUV opgenomen.

Vervangingsinvesteringen

x €1.000

Programma	Autorisaties PB 2023[1]	Wijzigingen 2023[2]	Actuele begroting 2023	Realisatie t/m 2023	Restant ultimo 2023
Binnensportaccommodaties - Gebouwen & installaties	13.921	10.521	24.442	2.243	22.199
Buitensportaccommodaties - Gebouwen & installaties	8.190	874	9.064	1.315	7.749
Buitensportaccommodaties - Velden & sportconstructies	5.237	6.614	11.851	412	11.439
Volkstuinen	50	0	50	0	50
Zwembaden	2.207	1.456	3.664	716	2.947
Totaal	**29.605**	**19.465**	**49.071**	**4.686**	**44.384**

[1] Geautoriseerd krediet voor 2023, gecorrigeerd voor afgesloten kredieten bij de jaarrekening 2022.
[2] Bestuursrapportages en overige raadsbesluiten in 2023

Toelichting
Bij de programmabegroting 2023 is een totaalbedrag van 33,9 miljoen euro geautoriseerd voor vervangingsinvesteringen. Bij de jaarstukken 2022 zijn daarna vervangingsinvesteringen afgesloten, met een geautoriseerd bedrag van 4,3 miljoen euro. Deze investeringen zijn in bovenstaande tabel niet meer opgenomen, waardoor van het geautoriseerde bedrag 29,6 miljoen euro resteert. De wijzigingen uit de Eerste en Tweede bestuursrapportage 2023 van in totaal 19,5 miljoen euro zijn opgenomen in de kolom 'Wijzigingen in 2023'. In totaal is er 49,1 miljoen euro geautoriseerd voor vervangingsinvesteringen met een startjaar van 2023 of eerder.
Van het totaal geautoriseerde budget is tot en met 2023 4,7 miljoen euro uitgegeven. Dit bedrag betreft deels nog lopende investeringen (4,0 miljoen euro) en deels in 2023 opgeleverd en administratief afgesloten projecten (0,7 miljoen euro).

Uitbreidingsinvesteringen categorie A

x €1.000

Programma	Autorisaties PB 2023[1]	Wijzigingen 2023[2]	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023	Restant ultimo 2023
Binnensportaccommodaties - Gebouwen & installaties	36.725	27.517	64.243	5.885	58.358
Buitensportaccommodaties - Gebouwen & installaties	5.834	-518	5.315	93	5.222
Buitensportaccommodaties - Velden & sportconstructies	5.293	796	6.089	2.665	3.424
Zwembaden	0	18.508	18.508	21	18.487
Welzijn	966	0	966	0	966
Totaal	**48.818**	**46.303**	**95.121**	**8.664**	**86.457**

[1] Geautoriseerd krediet voor 2023, gecorrigeerd voor afgesloten kredieten bij de jaarrekening 2022.
[2] Bestuursrapportages en overige raadsbesluiten in 2023

Toelichting
Bij de programmabegroting 2023 is een totaalbedrag van 48,8 miljoen euro geautoriseerd voor uitbreidingsinvesteringen (categorie A). Bij de jaarstukken 2022 zijn geen uitbreidingsinvesteringen afgesloten, waardoor van het geautoriseerde bedrag 48,8 miljoen euro resteert. De wijzigingen uit de Eerste en Tweede bestuursrapportage 2023 van in totaal 46,3 miljoen euro zijn opgenomen in de kolom 'Wijzigingen in 2023'. In totaal is er 95,1 miljoen euro geautoriseerd voor uitbreidingsinvesteringen categorie A met een startjaar van 2023 of eerder. Van dit totaal geautoriseerde budget tot is tot en met 2023 8,7 miljoen euro uitgegeven.

Uitbreidingsinvesteringen categorie B

x €1.000

Programma	Programma-begroting 2023	Wijzigingen 2023[2]	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Restant ultimo 2023
Binnensportaccommodaties - Gebouwen & installaties	8.946	-8.946	0	n.v.t	0
Totaal	**8.946**	**-8.946**	**0**	**n.v.t**	**0**

[2] Bestuursrapportages en overige raadsbesluiten in 2023

Toelichting
Het bedrag van 8,9 miljoen euro dat als uitbreidingsinvestering categorie B betrokken was bij de programmabegroting 2023 is bij de Tweede bestuursrapportage 2023 komen te vervallen.

Utrechts vastgoed

Beleidskaders: Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed 2022 en Nota Kapitaalgoederen Vastgoed 2020-2023.

Doelstelling: Utrecht heeft voldoende, kwalitatief goed en optimaal gespreid gemeentelijk vastgoed dat activiteiten mogelijk maakt die bijdragen aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente.

Soort investeringen: Investeringen met economisch nut.

Vervangingsinvesteringen

x €1.000

Programma	Autorisaties PB 2023[1]	Wijzigingen 2023[2]	Actuele begroting 2023	Realisatie t/m 2023	Restant ultimo 2023
Cultuur	14.150	6.067	20.217	7.309	12.908
Erfgoed	51.757	6.223	57.980	43.920	14.060
Gemeentelijke huisvesting	2.978	810	3.788	1.462	2.326
Multifunctionele accommodaties	50.458	1.865	52.323	20.194	32.128
Welzijn	14.591	6.452	21.043	3.138	17.905
Zorg	4.824	0	4.824	3.777	1.047
Overig	4.622	26.008	30.630	663	29.967
Totaal	**143.380**	**47.425**	**190.805**	**80.463**	**110.342**

[1] Geautoriseerd krediet voor 2023, inclusief kredieten afgesloten bij de jaarrekening van 2022
[2] Bestuursrapportages en overige raadsbesluiten in 2023

Toelichting
Bij de programmabegroting 2023 is een totaalbedrag van 146,4 miljoen euro geautoriseerd voor vervangingsinvesteringen. Bij de jaarstukken 2022 zijn daarna twee vervangingsinvestering afgesloten, met een geautoriseerd bedrag van 3,0 miljoen euro. Deze investeringen zijn in bovenstaande tabel niet meer opgenomen, waardoor van het geautoriseerde bedrag 143,4 miljoen euro resteert. De wijzigingen uit de Eerste en Tweede bestuursrapportage 2023 van in totaal 47,4 miljoen euro zijn opgenomen in de kolom 'Wijzigingen in 2023'. In totaal is er 190,8 miljoen euro geautoriseerd voor vervangingsinvesteringen met een startjaar van 2023 of eerder. Van dit totaal geautoriseerde budget is tot en met 2023 80,5 miljoen euro uitgegeven.

Uitbreidingsinvesteringen categorie A

€1.000

Programma	Autorisaties PB 2023[1]	Wijzigingen 2023[2]	Actuele begroting 2023	Realisatie t/m 2023	Restant ultimo 2023
Cultuur	82.049	12.039	94.088	3.966	90.123
Gemeentelijke huisvesting	1.749	185	1.934	1.216	718
Welzijn	7.778	3.523	11.301	485	10.816
Overig	243	0	243	0	243
Totaal	**91.819**	**15.747**	**107.566**	**5.666**	**101.900**

[1] Geautoriseerd krediet voor 2023, gecorrigeerd voor afgesloten kredieten bij de jaarrekening 2022.
[2] Bestuursrapportages en overige raadsbesluiten in 2023

Toelichting
Bij de programmabegroting 2023 is een totaalbedrag van 91,8 miljoen euro geautoriseerd voor uitbreidingsinvesteringen (categorie A). De wijzigingen uit de Eerste en Tweede bestuursrapportage 2023 van in totaal 15,7 miljoen euro zijn opgenomen in de kolom 'Wijzigingen in 2023'. In totaal is er 107,6 miljoen euro geautoriseerd voor uitbreidingsinvesteringen categorie A met een startjaar van 2023 of eerder. Van dit totaal geautoriseerde budget is tot en met 2023 5,7 miljoen euro uitgegeven.

Uitbreidingsinvesteringen categorie B

x €1.000

Programma	PB 2023	Wijzigingen 2023[2]	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Restant ultimo 2023
Cultuur	5.137	0	5.137	n.v.t	5.137
Welzijn	8.130	0	8.130	n.v.t	8.130
Totaal	**13.267**	**0**	**13.267**	**n.v.t**	**13.267**

[2] Bestuursrapportages en overige raadsbesluiten in 2023

Toelichting

Bij de programmabegroting 2023 is een totaalbedrag van 13,3 miljoen euro opgenomen voor uitbreidingsinvesteringen (categorie B). Er zijn geen wijzigingen uit de Eerste en Tweede bestuursrapportage 2023. Van het programma zijn nog geen investeringen ter autorisatie aangeboden.

Af te sluiten investeringsprojecten

Investeringsprojecten die fysiek zijn afgerond, worden aan het eind van het jaar afgesloten. Daarbij zetten we per project de door u geautoriseerde bedragen af tegen de daadwerkelijk gedane uitgaven. Hieruit blijkt of er een overschot of een tekort is op het betreffende project.

Uit het totaal van de af te sluiten investeringsbudgetten blijkt dat we voor 213,0 miljoen euro aan door uw gemeenteraad geautoriseerde investeringsprojecten administratief geheel of gedeeltelijk afsluiten. Voor deze projecten is in totaal 199,4 miljoen euro aan werkelijke uitgaven gedaan. Dit leidt per saldo tot een overschot aan kredieten van 13,6 miljoen euro. De financiële dekking van tekorten en bestemming van overschotten leggen wij aan u voor bij de Voorjaarsnota 2024.

Onderwijs

x € 1.000

Nr.	Naam investeringsproject	Geautoriseerd bedrag	Gerealiseerd bedrag	Overschot (+) of tekort (-)
1.	Lanslaan 12, Attleeplantsoen 39, PCOU	11.014	11.154	-140
2.	Lawick van Pabstlaan 1, SPOU, Pantarijn	7.063	7.166	-103
3.	Pauwoogvlinder 20, Het Zand	14.831	14.235	596
4.	Laan van Nieuw-Guinea 20, PCOU, De Brug	3.123	3.122	1
5	Amandelstraat 12, Boerhaaveplein 110, PCOU, De Boemerang	4.855	4.157	699
6.	Wevelaan 2, PCOU, De Regenboog	3.383	3.275	107
7.	Wevelaan 6, gymzaal Tuindorp	1.298	1.286	12
8.	RKVDMH Herbestemming OBS Vleuterweide	5.889	6.071	-182
9	Bonte Koelaan 1 7 9, Willibrord, Globe College, incl gymzalen	25.944	23.923	2.021
10.	Sportcampus, Leidsche Rijn College, aanpassing	2.000	2.000	0
11	Burgemeester F. Andreaelaan 7, Willibrord, Bonifatius College	21.948	17.862	4.086
12.	Aankoop Van Bijnkershoeklaan	1.900	508	1.392
13.	Basisschool Leeuwesteyn Noord	14.790	14.274	516
14.	Renovatie Weerdsingel tbv LEF	7.000	6.612	388
15.	Klimroos	3.218	3.029	189
16.	Berlijnplein, NUOVO, Academie Tien	42.486	42.467	19
Totaal		**170.742**	**161.141**	**9.601**

Toelichting

1,2,3,5,7,8,9,10,11,12,13,14 en 16 zijn deels gereed gemeld. Betreffende scholen zijn in gebruik genomen en in 2024 worden de werkzaamheden en financiën afgerond. Mocht dat leiden tot een overschrijding van het huidige krediet, dan zal er in 2024 een aanvullende kredietaanvraag volgen.

Lawick van Pabstlaan 1, SPOU, Pantarijn
Kredietoverschrijding veroorzaakt door hogere sloopkosten dan geraamd. Nadeel wordt opgevangen door voordelen op andere projecten.

Wevelaan 2, PCOU, De Regenboog
Kredietonderschrijding veroorzaakt doordat middelen efficiënter zijn uitgegeven.

Klimroos
Kredietonderschrijding veroorzaakt doordat middelen efficiënter zijn uitgegeven.

Samenleven en Sport

x € 1.000

Nr.	Naam investeringsproject	Geautoriseerd bedrag	Gerealiseerd bedrag	Overschot (+) of tekort (-)
1.	Heycopplein 003-005 - PV Panelen	61	61	0
2.	Keerderberg 021 (Sportcentrum Broos Gerssenzaal) - Verduurzaming	61	44	17
3.	Kennedylaan 005 (Zwembad den Hommel)	999	575	424
4.	Berlijnplein (Sporthal Het Plein)	2.741	2.741	0
5.	Bontekoelaan (Sporthal)	1.220	1.220	0
6.	Europaweg 52/56 (Fletiomare Oost) - PVCV	1.029	872	157
7.	Rijnvliet 3/5 Sportpark Rijnvliet Uitbreiding Hockey	1.355	1.404	-49
8.	Sportpark Rijnvliet 3	3.021	0	3.021
taal		**10.487**	**6.917**	**3.570**

Toelichting:
Overschrijdingen op investeringen van meer dan € 0,100 miljoen euro of meer dan 10 procent zijn hieronder toegelicht.

Nummer 4 en 5 zijn deels gereed gemeld. Betreffende sporthallen zijn in gebruik genomen en in 2024 worden de werkzaamheden en financiën afgerond. Mocht dat leiden tot een overschrijding van het huidige krediet, dan zal er in 2024 een aanvullende kredietaanvraag volgen.

3. Kennedylaan 005 (Zwembad Den Hommel)
De kosten voor dit project zijn 0,424 miljoen lager uitgevallen doordat er uiteindelijk minder werkzaamheden nodig waren, dan vooraf ingeschat.

6. Europaweg 52/46 (Fletiomare oost) PVCV
De kosten voor de vervanging van dit veld zijn lager uitgevallen door lagere kosten dan vooraf ingeschat.

8. Sportpark Rijnvliet 3
De investering is bij de jaarrekening 2019 afgesloten. Deze investering is ten onrechte opgenomen in de investeringsstaat en investeringsvolume van 2023.

Utrechts Vastgoed

x € 1.000

Nr.	Naam investeringsproject	Geautoriseerd bedrag	Gerealiseerd bedrag	Overschot (+) of tekort (-)
1.	Agnietenstraat 001-003 Nicolaasdwarsstraat 020 (Renovatie Centraal Museum en Depot)	4.975	4.310	665
2.	Helling 007 distributiehof Tivoli	1.610	1.697	-87
3.	Gageldijk 165 (restauratie fort de Gagel)	5.640	5.564	76
4.	Stadsplateau 001 aankoop expeditiehof	28	27	1
5.	Stadsplateau 001 LBK	211	261	-50
6.	Stadsplateau 001 (nazorg)	1.000	1.110	-110
7.	Emile Hullebroeckstraat 060- (Spoor 2)	500	724	-224
8.	Sportcampus deel 1	9.096	9.111	-15
9.	Sportcampus deel 2	4.810	4.810	0
10.	Keulsekade/Makassarstraat; herindeling	3.904	3.713	191
Totaal		**31.774**	**31.327**	**447**

Toelichting:
Overschrijdingen op investeringen van meer dan € 0,100 miljoen euro of meer dan 10 procent zijn hieronder toegelicht.

Nummer 1, 3, 7, 8 en 9 zijn deels gereed gemeld. Betreffende gebouwen zijn in gebruik genomen en in 2024 worden de werkzaamheden en financiën afgerond. Mocht dat leiden tot een overschrijding van het huidige krediet, dan zal er in 2024 een aanvullende kredietaanvraag volgen.

Stadsplateau 001 LBK
Kredietoverschrijding veroorzaakt door stijgende kosten binnen het project. Deze overschrijding wordt binnen programma Vastgoed opgelost.

Stadsplateau 001 (nazorg)
Kredietoverschrijding veroorzaakt door lange doorlooptijd en stijgende kosten binnen het project. Deze overschrijding wordt binnen programma Vastgoed opgelost.

Emile Hullebroeckstaat 060- (Spoor 2)
Kredietoverschrijding gedekt uit interne bijdrage aan vaste activa reserve. Abusievelijk is deze interne bijdrage niet meegenomen in de verhoging van het krediet in 2023. Dit zal alsnog in 2024 worden verwerkt.

Keulsekade/Makassarstraat; Herindeling
De kosten voor de verbouwing van de Makassarstraat zijn lager uitgevallen dan van te voren ingeschat. Hierdoor zijn de kosten lager dan het krediet.

Financiering

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeleid van de gemeente. Dit betreft met name het gemeentelijke (bank)saldobeheer en de financiering. In het verlengde daarvan komt ook de schuldontwikkeling aan bod alsmede het beheersen van de renterisico's die verbonden zijn aan kortlopende en langlopende schulden. Daarnaast wordt ingegaan op de verstrekte leningen en borgstellingen en de daaruit voortvloeiende kredietrisico's.

Belangrijkste uitgangspunten

- De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie, ook wel aangeduid als Treasury, dient plaats te vinden binnen de kaders zoals gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en de daarbij behorende ministeriële regelingen.
- Uit bovenstaande wetgeving vloeien onderstaande kwantitatieve normen voort:

x € 1.000.000

Wettelijke normen	Norm 2023	Uitkomst 2023
Kasgeldlimiet	146,0	88,5
Renterisiconorm (*)	343,6	70,0
Drempelbedrag Schatkistbankieren	12,4	2,3

- Het streven is er op gericht om binnen deze normen te opereren.
- De treasuryuitvoering is voorts gericht op een prudente, risicomijdende taakuitvoering ten behoeve van De Utrechtse publieke taak. Daarmee draagt Treasury bij aan de financiële continuïteit van de gemeente op korte en lange termijn.
- De gemeente financiert op totaalniveau.

(*) Intern hanteren wij een strengere norm voor het renterisico op onze langlopende schuld; zie onderdeel Financierings- en schuldenpositie, tabel 3.

Beleidskaders

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Wet financiering decentrale overheden (Wet fido)	2013	Het wettelijk kader voor uitvoering van de gemeentelijke treasuryfunctie. In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij tot uitdrukking in voorschriften voor een verplichte financieringsparagraaf in de begroting en in het jaarverslag. De risicobeheersing richt zich vooral op renterisico’s en kredietrisico’s.
Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden (Ufdo)	2009	Ministeriële regeling verbonden aan Wet fido. In deze regeling zijn o.a. de kwantitatieve normen bepaald voor renterisico's op kortlopende en langlopende schuld.
Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo)	2014	Ministeriële regeling verbonden aan Wet fido. Betreft regelgeving over het uitzetten van gelden en het aangaan van transacties in financiële derivaten.
Besluit leningvoorwaarden decentrale overheden (Bldo)	2001	Ministeriële regeling verbonden aan Wet fido. Hierin is bepaald dat transacties uitsluitend in Euro mogen worden gedaan en dat hoofdsommen niet onderhevig mogen zijn aan indexatie.

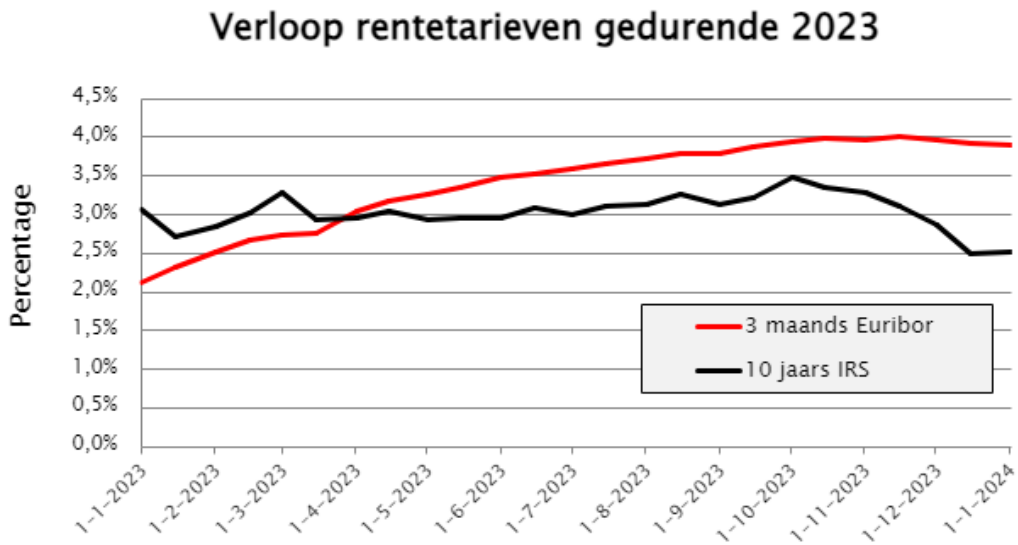
Regeling Schatkistbankieren decentrale overheden (Skb)	2022	Ministeriële regeling verbonden aan Wet fido. Hierin is de plicht omschreven dat tijdelijk overtollige geldmiddelen in 's Rijks Schatkist moeten worden aangehouden, dit rekening houdend met een drempelbedrag.
Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof)	2019	Middels deze wet zijn de Europese afspraken rond beheersing van begrotingsdoelstellingen op nationaal niveau uitgewerkt. De wet bevat voorschriften voor het EMU-saldo.
Financieringsstatuut gemeente Utrecht	2020	Hierin zijn de interne (beleids)kaders, doelstellingen en richtlijnen bepaald voor de uitvoering van de gemeentelijke treasuryfunctie.
Raadsbrief interne schuldnormering	2014	Hierin zijn een viertal interne schuldnormen bepaald, te weten voor de netto schuldquote, renterisiconorm, de rentedruk op de begroting en het EMU-saldo. NB Voor de netto schuldquote wordt voortaan aangesloten bij het onderstaande GTK 2020. De overige normen gelden nog onverkort.
Gemeenschappelijk toezichtkader voor gemeenten	2020	Hierin zijn onder andere signaleringswaarden opgenomen voor diverse kengetallen waaronder de netto schuldquote. In tegenstelling tot de raadsbrief uit 2014 volgen wij voor dat kengetal nu een signaleringswaarde van 130% i.p.v. 100%.
Kader geldverstrekkingen	2014	Het gemeentelijke beleidskader met betrekking tot subsidies, waaronder het verstrekken en waarborgen van geldleningen.

Ontwikkelingen en actualiteiten

Rente-ontwikkelingen

De ontwikkeling van de rente gedurende het afgelopen jaar kan als volgt grafisch worden weergegeven:

Grafiek 1: Verloop rentetarieven over 2023

In deze grafiek wordt het verloop weergegeven van zowel de rente voor kortlopende als voor langlopende financiering gedurende 2023. Gedurende 2023 steeg de 3-maands rente van circa 2% naar circa 4%. De 10-jaarsrente bewoog gedurende 2023 tussen de 2,5% en 3,5%. Daarmee werd de korte rente in de loop van het jaar hoger dan de lange rente.

Met name als gevolg van de rentebesluiten van de Europese Centrale Bank liep de 3-maands rente gedurende 2023 op van circa 2% naar circa 4%. De 10-jaarsrente (IRS) bewoog gedurende 2023 tussen de 2,5% en 3,5%. Daarmee werd de korte rente in de loop van het jaar hoger dan de lange rente. Dit verschijnsel wordt aangeduid als een zgn. inverse rentestructuur. Dat is een vrij zeldzaam verschijnsel dat zich voordoet in economisch onzekere tijden.
Indien een langlopende lening daadwerkelijk wordt opgenomen, gelden er liquiditeitsopslagen bovenop het IRS-tarief. Per eind 2023 bedroeg deze opslag, uitgaande van fixe-leningen, voor een 10-jaars lening circa 0,25 procentpunt en voor een 20-jaars lening circa 0,35 procentpunt. Indien de gemeente per eind 2023 een 10-jaars lening had opgenomen dan zou het rentetarief daarvoor dus circa 2,75% geweest zijn.

Ontwikkelingen in regelgeving.
De Commissie BBV heeft in het najaar van 2023 o.a. de nieuwe notities Rente en Grondbeleid gepubliceerd. Op grond hiervan vervalt de afwijkende berekeningswijze voor de intern aan grondexploitaties toe te rekenen rente; deze zal voortaan het reguliere omslagpercentage volgen. Deze nieuwe voorschriften worden vanaf het begrotingsjaar 2025 van kracht.

Financiering en Schuldpositie

Schuldpositie en -definities
Gemeenten lenen hoofdzakelijk voor investeringen. Het lenen van geld leidt tot een schuldpositie. Een goed zicht op de schuldpositie draagt bij aan het besef dat de uitgeleende gelden voortvloeiende rente- en aflossingsbetalingen beslag leggen op toekomstige inkomsten van de gemeente. Hoe hoger dergelijke betalingen, hoe minder de gemeente aan andere publieke voorzieningen kan besteden.

Schulddefinities
Bij decentrale overheden, waaronder gemeenten, worden verschillende schulddefinities gehanteerd:

- De bruto gevestigde schuld. Dit betreft het totaal van de aangetrokken korte en lange financiering.
- De EMU-schuld. Dit is de bruto gevestigde schuld onder aftrek van de leningen die van medeoverheden zijn opgenomen.
- De netto schuld. Dit betreft het (balans)saldo van enerzijds lang- en kortlopende schulden en anderzijds lang- en kortlopende financiële activa en vorderingen. Zie tabel 2 voor de opbouw van de netto schuld.
- De netto schuldquote. Hierbij wordt de netto schuld uitgedrukt als percentage van de inkomsten (baten).

Bruto gevestigde schuld en EMU-schuld

Uit onderstaande tabel blijkt dat zowel de gevestigde schuld als de EMU-schuld gedurende 2023 zijn toegenomen, dit met respectievelijk 122 en 102 miljoen euro.

Tabel 1: Verloopoverzicht bruto gevestigde schuld en EMU-schuld over 2023

x € 1.000.000

Soort	Restant hoofdsom per eind 2022	Betaalde aflossingen	Nieuw opgenomen of hergefinancierd	Restant hoofdsom per eind 2023
Onderhandse leningen	380,0	55,0	260,0	585,0
Renteswaps (derivaten)	283,0	5,0	0,0	278,0
Subtotaal BBV-categorie onderhandse leningen van binnenlandse banken	663,0	60,0	260,0	863,0
Medium Term Notes (MTN's; BBV-categorie obligaties)	171,0	10,0	0,0	161,0
Subtotaal langlopende leningen	834,0	70,0	260,0	1.024,0
Kortlopende leningen	80,0	80,0	12,0	12,0
Bruto gevestigde schuld	**914,0**	**150,0**	**272,0**	**1.036,0**
Waarvan opgenomen van mede-overheden	20,0	20,0	40,0	40,0
EMU-schuld	**894,0**	**130,0**	**232,0**	**996,0**

Met betrekking tot bovenstaande leningenportefeuille zijn de volgende zaken relevant:

- Gedurende 2023 hebben twee financieringsrondes plaatsgevonden:
  - Eind juni 2023 is een lening van 60 miljoen euro aangetrokken.
  - Eind augustus 2023 zijn enkele leningen voor een totaalbedrag aan 200 miljoen euro aangetrokken.
- In het najaar van 2023 liepen contractueel drie onderhandse leningen en één MTN voor in totaal 65 miljoen euro af. De herfinanciering hiervan zit begrepen in de hiervoor genoemde post van 200 miljoen euro.
- Op derivaten is in 2023 5 miljoen euro afgelost.
- Voor een volledige specificatie conform BBV-voorschriften van de derivatenportefeuille en de daaraan verbonden relevante contractbepalingen verwijzen wij u naar de toelichting op de balans.

Netto schuld

De opbouw en het verloop van de netto schuld over 2023 kan als volgt worden weergegeven:

Tabel 2: Verloopoverzicht netto schuld over 2023

x € 1.000.000

Soort	Conform BBV-artikel	Balans zijde	Stand per eind 2022	Stand per eind 2023	Mutatie 2023
Bruto gevestigde schuld:					
· Vaste schuld	46	C	834,0	1.024,0	
· Vlottende schuld	48	C	80,0	12,0	
Subtotaal bruto gevestigde schuld			914,0	1.036,0	122,0
Overige vaste schulden	46	C	12,3	11,5	
Overige vlottende schulden	48	C	58,1	47,2	

Overlopende passiva	49	C	288,8	415,6	
Subtotaal schulden (A)			1.273,2	1.510,3	237,1
Minus:					
Uitzettingen >1jr Schatkist	36 lid d	D	0,0	0,0	
Overige uitzettingen >1jr	36 lid f	D	0,2	0,2	
Uitzettingen <1jr	39	D	144,0	157,0	
Liquide middelen	40	D	21,2	5,1	
Overlopende activa	40a	D	61,3	87,1	
Subtotaal financiële activa en overige vorderingen (B)			226,7	249,4	22,7
Netto schuld (A – B)			**1.046,5**	**1.260,9**	**214,4**

Uit deze tabel blijkt dat de netto schuld over 2023 met bijna 214 miljoen euro is toegenomen.
Voor nadere info over bovenstaande de mutaties wordt verwezen naar de Toelichting op de balans.

Interne schuldnormering

Om de houdbaarheid van de gemeentefinanciën ook op de lange termijn te borgen, beheersen we de schuld aan de hand van interne schuldnormeringen. In onderlinge samenhang geven deze een goed zicht op de schuldpositie en schuldontwikkeling. Daarnaast is in het Coalitieakkoord 2022-2026 afgesproken dat de netto schuldquote niet hoger mag zijn dan 130%, dit in lijn met de signaleringswaarde zoals bepaald in het Gemeenschappelijk Toezichtskader. Dit leidt tot het volgende beeld over 2023:

Tabel 3: Schuldnormering 2023

x€1.000.000

Kengetal	Eenheid	Norm	Raming cf. PB2023	Realisatie
1. Netto schuldquote =				
Netto schuld			1.355,5	1.260,9
Baten voor bestemming (1)			1.694,6	1.816,2
Netto schuldquote	%	130%	80,0%	69,4%
2. Interne renterisiconorm =				
Totaalbedrag aan netto aflossingen en renteherzieningen niet hoger dan 10% van de leningenportefeuille (2)	miljoen euro	83,4	70,0	70,0
3. Netto rentelasten =				
Netto rentelasten niet hoger dan 4% van de exploitatielasten	%	4,0%	1,2%	1,3%
4. EMU-referentiewaarde =				
EMU-saldo niet negatiever dan EMU- referentiewaarde (3) (4)	miljoen euro	-62,2	-175,5	-211,6

(1) Ramingskolom conform nominale begroting 2023.
(2) Norm op basis van de werkelijke restantschuld van de langlopende leningenportefeuille per begin 2023, te weten 834 miljoen euro.
(3) Minteken = (geraamd) tekort; normwaarde conform Septembercirculaire Gemeentefonds 2022. In de Programmabegroting 2023 was nog uitgegaan van een geschat normbedrag van -59,4 miljoen euro.

(4) Conform BBV-richtlijnen is het gerealiseerde EMU-saldo elders in dit jaarverslag apart gespecificeerd.

Toelichting op de netto schuldquote:
Per eind 2023 is de netto schuldquote uitgekomen op 69,4%. Dat is bijna 10,5 procentpunt lager dan voorzien bij de Programmabegroting 2023. Puur als quote bezien kan dit geduid worden als een gunstige uitkomst, omdat de toename van de netto schuld daarmee is achtergebleven. Daardoor is er meer investeringsruimte beschikbaar voordat de signaleringswaarde van 130% bereikt wordt zoals opgenomen in het Gemeenschappelijk Toezichtkader.

Toelichting op het EMU-saldo:
Jaarlijks stelt het rijk het totaalbedrag vast dat decentrale overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) gezamenlijk maximaal als EMU-tekort zouden mogen hebben, de zogenoemde macronorm. Voor 2023 was deze vastgesteld op circa 3,98 miljard euro. Naar rato van begrotingstotalen is door het rijk vervolgens berekend hoeveel dat per gemeente, provincie of waterschap zou mogen zijn. Dit wordt een referentiewaarde genoemd. Voor Utrecht bedroeg die voor 2023 62,2 miljoen euro. Dit is per overheidsentiteit dus een richtwaarde en geen harde norm (1). Voor zichzelf heeft de gemeente die referentiewaarde echter als wel norm bepaald.

Het EMU-saldo over 2023 is in werkelijkheid uitgekomen op een tekort van 211,6 miljoen euro. Dat tekort is circa 36 miljoen euro nadeliger uitgekomen dan geraamd bij de Programmabegroting. Dit verschil is veroorzaakt door:

- een hoger uitgevallen negatief saldo van baten en lasten voor bestemming — 48 miljoen euro nadelig
- hogere investeringsuitgaven — 5 miljoen euro nadelig
- een lagere voorraadpositie aan bouwgronden (2) — 40 miljoen euro voordelig
- per saldo lagere onttrekking aan voorzieningen — 23 miljoen euro nadelig

(1) Dit kan alleen tot consequenties leiden indien bovengenoemde macronorm (dus van alle decentrale overheden gezamenlijk) wordt overschreden. In dat geval kan op grond van de Wet houdbare overheidsfinanciën een korting c.q. correctie op de Algemene Uitkering worden doorgevoerd. Overschrijding van een eigen referentiewaarde heeft dus geen directe consequenties.
(2) De toename van de voorraad bouwgronden was bij de begroting voorzien op 74 miljoen euro, maar is uitgekomen op 34 miljoen euro. Dat betekent een lagere investeringsuitgaven en dat werkt gunstig voor het EMU-saldo.

Interne rente

De gemeente Utrecht past een renteomslagmethodiek toe. Daarbij worden aan investeringen de gemiddelde rentekosten toegerekend die voortvloeien uit de opgenomen geldleningen en/of eigen middelen waarmee deze zijn gefinancierd. Met ingang van 2022 is het interne omslagpercentage vastgesteld op 1,5%. In onderstaande tabel vertoont de ramingskolom een incidentele afwijking op de post e, de aan taakvelden toe te rekenen rente. Door een nog onvolledig doorgevoerde begrotingswijziging geeft deze een te hoog bedrag aan. De afwijking bedraagt circa 6,9 miljoen euro. Bij een eerstkomende technische begrotingswijziging in 2024 zal dit worden opgelost.
Het saldo tussen de netto werkelijke rentelasten enerzijds en de aan activa toegerekende omslagrente wordt aangeduid als renteresultaat. Op grond van het BBV mag dit renteresultaat niet meer bedragen dan 25% van de aan taakvelden toe te rekenen rente. Het werkelijke rentresultaat over 2023 is uitgekomen op 2,4% en bleef daarmee ruim binnen deze limiet.

Tabel 4: Financieringsresultaat 2023

x € 1.000

	Omschrijving	Raming 2023	Uitkomst 2023	Afwijking
a	Externe rentelasten lange en korte financiering	23.582	24.221	-639
b	Externe rentebaten	127	436	309
	Saldo externe rentebaten en -lasten	23.455	23.785	-330
c1	Rente die aan de grondexploitatie moet worden toegerekend	-1.196	-813	-383
c2	Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	0	0
c3	Rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	0	0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	22.259	22.972	-713
d1	Rente over eigen vermogen	4.052	4.206	-154
d2	Rente over voorzieningen	1.050	0	1.050
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	27.361	27.178	183
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	34.877	27.818	-7.059
	Renteresultaat op het taakveld Treasury	7.516	640	-6.876

Risicobeheersing

Treasuryrisico's worden in het algemeen onderscheiden in renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's, valutarisico's en beschikbaarheidsrisico's. Binnen de Utrechtse financieringssituatie zijn met name rente- en kredietrisico's relevant.

Renterisico

De Wet fido onderscheidt twee renterisico's, te weten het renterisico van de vlottende schuld en het renterisico van de vaste schuld. Voor beide soorten geldt binnen de Wet fido een eigen norm:

Het renterisico van de vlottende schuld: kasgeldlimiet.
In de Wet fido is een norm gesteld voor het maximumbedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren: de kasgeldlimiet. Deze limiet wordt uitgedrukt in een percentage van het begrotingstotaal (8,5%). In onderstaande tabel is de kasgeldlimiet voor 2023 bepaald en is deze per kwartaal gespiegeld aan de netto vlottende schuld.

Tabel 5: Kasgeldlimiet 2023

x € 1.000.000

Bepaling kasgeldlimiet	
Begrotingstotaal aan lasten conform Programmabegroting 2023	1.718,0
Percentage conform Wet Fido	8,5%
Kasgeldlimiet 2023	**146,0**

Omschrijving	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Gemiddelde positie netto vlottende schulden	115,9	174,9	76,9	-13,8
Kasgeldlimiet	146,0	146,0	146,0	146,0
Overschrijding kasgeldlimiet	**-**	**28,9**	**-**	**-**
of				
Ruimte onder kasgeldlimiet	**30,1**		**69,1**	**159,8**

Uit deze tabel blijkt dat de kasgeldlimiet alleen over het tweede kwartaal is overschreden. Dat is toegestaan op grond van de Wet Fido. De netto vlottende schuld bedroeg over geheel 2023 gemiddeld 88,5 miljoen euro en lag daarmee ruim binnen de kasgeldlimiet.

Het renterisico van de vaste schuld: de renterisiconorm.
De Wet fido definieert vaste schuld als opgenomen geldleningen, waarbij de rente voor één jaar of langer vaststaat. Met de renterisiconorm biedt de Wet fido een richtsnoer om renteaanpassingen van financieringen en beleggingen goed in de tijd te spreiden. Op grond van deze norm mag het totaal aan renteherzieningen en aflossingen per jaar niet meer zijn dan 20% van het begrotingstotaal. Uit onderstaande tabel blijkt dat wij daar ruimschoots aan voldoen.

Tabel 6: Renterisiconorm

x € 1.000.000

Omschrijving	Bedrag
Bepaling renterisiconorm	
Begrotingstotaal aan lasten conform Programmabegroting 2023	1.718,0
Percentage conform Wet Fido	20,0%
Renterisiconorm 2023	**343,6**
Renterisico 2023	
Aflossingen	70,0
Renteherzieningen	0,0
Renterisico	**70,0**
Ruimte binnen de norm	**273,6**

Kredietrisico
Kredietrisicobeheersing richt zich op de kredietwaardigheid (en dus het risicoprofiel) van de tegenpartijen bij financiële transacties. Kredietrisico's kunnen zich op twee manieren manifesteren:
1. De risico's uit hoofde van door de gemeente verstrekte geldleningen.
2. De risico's uit hoofde van door de gemeente gewaarborgde geldleningen.

Verstrekte geldleningen
De gemeente Utrecht heeft uit hoofde van de publieke taak een aantal leningen verstrekt aan lokaal opererende organisaties. Op deze leningen loopt de gemeente kredietrisico. Uit onderstaande tabel

blijkt het verloop van deze portefeuille. In de Toelichting op de balans is deze leningenportefeuille bij het onderdeel Financiële vaste activa nader gespecificeerd.

Tabel 7: Verloopoverzicht verstrekte geldleningen over 2023

x € 1.000

Soort	Restant hoofdsom per eind 2022	Vermeerderingen o.a. nieuw verstrekt	Verminderingen o.a. ontvangen aflossingen	Restant hoofdsom per eind 2023
Leningen aan deelnemingen	0	0	0	0
Overige langlopende leningen incl. kredietfaciliteiten	26.035	9.176	6.223	28.988
Totaal	**26.035**	**9.176**	**6.223**	**28.988**

Over het algemeen is het risicoprofiel van de verstrekte geldleningen laag. Per eind 2023 was bij de volgende leningen sprake van een verhoogd risico:

x € 1.000.000

Omschrijving	Restant hoofdsom per eind 2023	Risico
Stichting Energie Transitie	5,050	Hoog
Stichting de Bibliotheek	1,201	Middel

Voor leningen met verhoogd risico zijn óf afzonderlijke risicoreserves of -voorzieningen gevormd óf zijn deze meegenomen in het gemeentebrede risicomodel voor de bepaling van de noodzakelijke omvang van de algemene reserve.

Gewaarborgde geldleningen

Borgstellingen kunnen op twee manieren voorkomen, te weten directe borgstellingen en achtervang. Bij directe borgstellingen staat de gemeente jegens geldgevers borg voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die door lokale organisaties, instellingen of verenigingen zijn aangetrokken die veelal activiteiten verzorgen die in het verlengde liggen van de gemeentelijke publieke taak. Bij borgstellingen in de sfeer van sport kan er sprake van zijn dat de Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) als medeborg optreedt. In dat geval wordt het risico gezamenlijk gedragen.

Achtervang houdt in dat de gemeente, al dan niet samen met het Rijk, een rol speelt in de zekerheidsstructuur van een waarborgfonds, bijvoorbeeld de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Door deze structuur kunnen instellingen die bij het waarborgfonds aangesloten zijn tegen de laagst mogelijke rente lenen. Mede vanwege de strenge toelatingscriteria en periodieke toetsing door het fonds loopt de gemeente hierbij een lager risico dan bij directe borgstellingen.
In 2023 is één nieuwe directe borgstelling verstrekt van 0,3 miljoen euro aan HC Rijnvliet. Omdat deze in de sfeer van sport ligt wordt het risico gedeeld met SWS. Het netto door de gemeente geborgde bedrag bedraagt daarmee 0,15 miljoen euro.

De portefeuille aan gewaarborgde geldleningen kan als volgt worden gecategoriseerd:

Tabel 8 Verloop gewaarborgde geldleningen 2023

x € 1.000

Omschrijving	Netto geborgd bedrag per	
	31-12-2022	31-12-2023
Directe borgstellingen		
Organisaties volkshuisvesting en monumenten	6.338	5.884
Maatschappelijke- en zorginstellingen	9.823	9.025
Sportorganisaties	3.049	2.934
Subtotaal directe borgstellingen	**19.210**	**17.843**
Achtervang in waarborgfondsen		
Waarborgfonds Sociale Woningbouw (1)	557.679	574.865
Waarborgfonds Eigen Woningen (uitvoerder Nationale Hypotheekgarantie) (2)	n.b.	n.b.
Totaal	**576.889**	**592.708**

(1) Het totaal door WSW geborgde schuldrestant met betrekking tot Utrechtse corporaties bedroeg per eind 2023 circa 2,3 miljard euro. Bij een calamiteit zou Utrecht als schadegemeente 25% dragen. Het Rijk (50%) en alle overige gemeenten in Nederland (25%) dragen in zo'n geval de rest. Dergelijke steun vindt plaats in de vorm van renteloze leningen aan het WSW.
(2) Gemeenten zijn per 1-1-2011 uit de WEW-achtervang getreden. Voor NHG-garanties die tot dat moment zijn afgegeven blijft de gemeente nog wel aanspreekbaar. Uit een medio 2023 ontvangen WEW-opgaaf bleek dat er per eind 2022 nog contracten liepen met totale hoofdsommen van 862 miljoen euro. Hoeveel hiervan nog als daadwerkelijke restschuld openstaat is niet bij WEW bekend maar alleen bij de betreffende banken. Echter, niet alle banken zenden die informatie toe aan gemeenten. Pas medio 2024 zullen wij van het WEW hoofdsominformatie ontvangen naar de stand per eind 2023.

Ondanks het verstrekken van de nieuwe (sport)borgstelling is het bedrag aan directe borgstellingen over 2023 per saldo met circa 0,1 miljoen euro afgenomen. Dit kwam door reguliere aflossingen. Zowel WSW als WEW geven elk jaar een meerjarenprognose af met betrekking tot het mogelijke beroep op de achtervang. Gezien de eigen garantievermogens van beide fondsen wordt dat risico vooralsnog als nagenoeg nihil ingeschat. Ten aanzien van WEW kan daarbij nog worden opgemerkt dat door de stijging van de woningprijzen sinds 2011 het aantal woningen met een potentiële restschuld sterk is afgenomen.

Over het algemeen is het risicoprofiel van de direct gewaarborgde geldleningen laag. Per eind 2023 was bij de volgende borgstellingen sprake van een verhoogd risico:

x € 1.000.000

Categorie	Omschrijving	Netto gewaarborgd per eind 2023	Risico
Maatschappelijke instellingen	Stichting de Bibliotheek Utrecht	1.313	Middel
Monumenten	NRF Stichting Domplein	890	Hoog
Sport	Stichting Rijnvliet	513	Middel

Op grond van het Kader geldverstrekkingen dient per nieuw gewaarborgde geldlening een aparte risicovoorziening te worden ingericht, tenzij de betreffende post wordt meegenomen in het gemeentelijke risicomodel. Wij informeren u afzonderlijk indien het risicoprofiel van verstrekte leningen en van verstrekte waarborgen op leningen zich ongunstig ontwikkelt.

Voor nadere specificatie verwijzen wij naar het Overzicht van gewaarborgde geldleningen.

Beschikbaarheidsrisico
De gemeente beschikt bij haar huisbankier BNG Bank over een kredietlimiet van 30 miljoen euro en een intradaglimiet van 120 miljoen euro. Bovendien heeft de gemeente, vanwege haar overheidskredietwaardigheid, tot dusver onbeperkte toegang tot zowel de geld- als de kapitaalmarkt. Het beschikbaarheidsrisico kwalificeren wij daarmee als nagenoeg nihil.

Kasmanagement

Het betalingsverkeer van Utrecht vindt volledig plaats vanuit de afdeling Financiën Inkoop en Juridische zaken (FIJ). Dit betreft het beheer van het gemeentelijke rekeningstelsel, het coördineren van bevoegdheden, het verrichten van feitelijke betalingen en het incasseren van vorderingen. Naast BNG Bank als huisbankier heeft de gemeente een betalingsverkeerrelatie met de Rabobank in het licht van onze derivaten. Vanuit de periode van voor de huisbankierwissel resteerden nog enkele bankrekeningen die bij ABN Amro werden aangehouden. Per eind 2023 bevonden deze zich in de laatste fase van opheffing.

Saldobeheer
Vanuit het centrale beheer verzorgt FIJ de gemeentelijke saldoregulatie. Dit houdt in dat tekorten of overschotten in rekening courant worden aangevuld respectievelijk uitgezet en wel zodanig dat het gemeentelijke banksaldo zoveel mogelijk naar nul wordt gestuurd, hierbij rekening houdend met de wettelijke bepalingen inzake kasgeldlimiet en de Regeling Schatkistbankieren. In 2023 kwam dit hoofdzakelijk neer op indekking van tekortsaldi. Dit wordt per dag beoordeeld. Gedurende 2023 zijn 242 kas- en daggeldtransacties gedaan met een totale hoofdsom van circa 12,2 miljard euro. Begin 2023 konden deze transacties nog worden aangegaan tegen een rente van circa 2%, maar gedurende 2023 liep de geldmarktrente gestaag op tot een niveau van bijna 4% per eind 2023. De gemiddelde rente voor geldmarkttransacties over 2023 bedroeg circa 3,0%.
Het opvangen van tekortsaldi door middel van kas- en daggeldtransacties is in termen van rentekosten voordeliger dan dat dit binnen de kredietlimiet plaatsvindt (‘roodstand’). Over 2023 leverde dit een besparing op van 0,56 miljoen euro.

Schatkistbankieren
Op grond van de Regeling Schatkistbankieren dienen decentrale overheden tijdelijk overtollige geldmiddelen in ’s Rijks Schatkist aan te houden, dit met uitzondering van een zeker drempelbedrag. Wel mogen overtollige middelen bij medeoverheden worden uitgezet.
Voor 2023 bedroeg het drempelbedrag voor de gemeente Utrecht 12,44 miljoen euro. De gemiddelde stand van de gedurende 2023 buiten de Schatkist aangehouden middelen bedroeg 2,3 miljoen euro. Daarmee heeft de gemeente in 2023 ruim binnen dit drempelbedrag geopereerd. Voor een nadere specificatie hiervan verwijzen wij u naar de tabel in toelichting op de balans onder de post Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

Gedurende 2023 hebben er 16 tijdelijke plaatsingen in de Schatkist plaatsgevonden en 29 onttrekkingen. Per 31 december 2023 hadden wij 7 miljoen euro in de Schatkist uitstaan. Net als de rente over op te nemen kortlopende leningen liep de rentevergoeding over in de Schatkist geplaatste geldmiddelen gedurende 2023 eveneens op tot een niveau van circa 3,9% per eind 2023.

Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering van Gemeente Utrecht is ingericht op het zo optimaal en effectief mogelijk uitvoeren van de bedrijfsstrategie en de doelen die gesteld zijn om gemeentelijke opgaven te realiseren. We leveren dagelijks producten en diensten om uitvoering van de primaire processen mogelijk te maken.

Speerpunten versterking bedrijfsvoering

De uitdagingen waar we als organisatie voor staan zijn groot, óók de komende jaren. De afgelopen jaren hebben we al diverse stappen gezet: van diverse transities in de organisatieonderdelen om onze realisatiekracht te vergroten tot het implementeren van een gezamenlijke bedrijfsvoeringsagenda en het verbeteren van het proces voor financiële prioritering. Het vergroten van onze realisatiekracht en zakelijke scherpte was een belangrijke prioriteit in 2023; daarbij richtten we ons op de volgende vijf speerpunten.

Toenemende Uitdagingen

De opgaven in de stad worden steeds complexer en vragen daarmee meer ondersteuning. Ook komen er steeds meer taken bij door wet- en regelgeving. De bedrijfsvoering is minimaal georganiseerd, gericht op efficiency. Dit maakt dat we uitdagingen ondervinden in het goed ondersteunen van de opgaven. De huidige arbeidsmarkt op specialistische bedrijfsvoeringsfuncties levert de bedrijfsvoering nog een extra uitdaging op.

Sturen en verantwoorden

“Doelstellingen zijn leidend. Dit principe willen we sterker verankeren in de wijze van sturen en verantwoorden" stelt het Coalitieakkoord. In juni 2023 heeft de raad hiertoe Beleidsnota Standaard voor de beleidscyclus vastgesteld. De beleidscyclus zorgt voor politieke aansturing van het beleid en maakt het mogelijk om publiek verantwoording af te leggen. Deze Beleidsnota biedt kaders en richtlijnen voor het effectief inrichten van de beleidscyclus. Hij geeft houvast voor het opstellen, kaderstellen, controleren en evalueren van beleid. We onderscheiden drie typen beleidsdocumenten (visie, beleidsnota, uitvoeringsprogramma). Omdat het realiseren van inhoudelijke doelstellingen voorop staat, staat de beleidsnota centraal als instrument voor inhoudelijke en financiële kaderstelling door de raad. Vanuit hier wordt de verbinding naar de begroting gelegd. Zo zijn de beleidscyclus en de begrotingscyclus aan elkaar gekoppeld en kunnen we begroting en jaarverslag compact houden.

Kennis en informatie

Correcte, tijdige en accurate kennis en informatie zijn essentieel voor het inzicht en overzicht over de kwaliteit van onze bedrijfsvoering. In de (hierna te bespreken) Strategische Bedrijfsvoeringsagenda (SBVA) blikken wij terug in dit kader naar de ontwikkeling van een management dashboard, naar het verbeteren van ons informatiebeheer/WOO (Wet open overheid) en naar het project Klantgericht werken in Ketens.

Capaciteitsmanagement

Omdat de arbeidsmarkt de komende jaren structureel verkrapt, moeten we meer centraal grip krijgen op onze in-, door- en uitstroom van personeel. In het afgelopen jaar hebben we een aantal belangrijke stappen ondernomen om meer en beter zicht te krijgen op in-, door- en uitstroom van het personeel. Op basis waarvan we beter in staat zijn om te sturen op de beschikbaarheid van medewerkers. Zowel kwantitatief als kwalitatief. Zie 2. 'Capaciteitsmanagement' voor meer informatie.

Inclusie en diversiteit
We zijn een inclusieve organisatie voor de medewerkers en een diverse organisatie waar inwoners zich in herkennen, en we zijn maatschappelijk sensitief om te werken voor een stad voor iedereen. In 2023 hebben we belangrijke resultaten behaald in ons streven naar een diverse en inclusieve gemeentelijke organisatie. We hebben concrete stappen genomen om inclusie en diversiteit volledig te implementeren en te verankeren binnen onze organisatie. Dit omvat onder andere de ontwikkeling van een uitvoeringsplan en het vergroten van bewustwording, evenals het bevorderen van diversiteit in instroom en doorstroom.

Standaardisatie
Met De Utrechtse Standaard (DUS) werken we aan verbetering van interne dienstverlening door standaardisatie van ondersteunende processen. In 2023 is De Utrechtse Standaard verder geïntensiveerd: er zijn nieuwe standaarden ontwikkeld en geïmplementeerd . Zo is onboarding afgerond en ook bestuurlijke advisering is gereed. Ook is gestart met een opschoning van alle corporate standaarden.

Strategische bedrijfsvoeringsagenda

De Strategische Bedrijfsvoeringsagenda is het instrument voor gezamenlijk prioriteren, aansturen en bijsturen van ons projectportfolio bedrijfsvoering. De belangrijkste projecten in 2023 behandelen we in deze paragraaf.

1. Stakeholdermanagement, positionering en lobby
Om als regio herkenbaarder te zijn in Den Haag werken we aan gezamenlijke events en boodschappen. Zo hebben we als MRU en EBU in 2023 het Utrechtse Wielerdiner en de UtrechtDag georganiseerd in Nieuwspoort en is er in aanloop naar de formatie een gezamenlijke Metropoolregio Utrecht(MRU) en Economic Board Utrecht(EBU)-samenwerkingsagenda opgesteld op onder anderen mobiliteit, wonen, groen en energie (zie: Samenwerken aan de Metropoolregio Utrecht). Bovendien hebben we als MRU aansluiting gezocht bij de regiopositionering 'Utrecht, Heart of Health', waaraan de EBU richting geeft. In EBU verband hebben we een internationale economische missie ondernomen naar Kopenhagen rondom de thema's gezondheid en mobiliteit.

2. Capaciteitsmanagement
Onder anderen de schaalsprong van de stad leidt tot verdere groei van onze organisatie. In combinatie met een structureel verkrappende arbeidsmarkt, is het belangrijk grip te hebben op in-, door- en uitstroom van ons personeel (capaciteitsmanagement). In 2023 zijn belangrijke stappen ondernomen:

- Realisatie van waardevolle en structurele inzichten door middel van HR-analytics: De inzichten ondersteunen zowel operationele als strategische besluitvorming.
- Realisatie van zicht op de vertrekredenen bij uitstroom (exit-monitoring): Door de implementatie van exit-monitoring kunnen we gericht verbetermaatregelen nemen.
- Realisatie van instrumenten en werkwijze om meer inzicht te krijgen in (toekomstige) personeelsstromen: Door de combinatie van HR-analytics en strategische personeelsplanning (SPP) trajecten, gaan we scherper zicht krijgen op wat benodigd is voor de toekomst.

Balans in personele capaciteit: intern en extern
In 2023 is de organisatie gegroeid (met 10% naar een formatie van 5.243 fte). Zowel het aantal interne medewerkers als het aantal ingehuurde medewerkers is toegenomen. Ook afgelopen jaar was bij de behoefte aan personele capaciteit het uitgangspunt dat we regulier en structureel werk uitvoeren met eigen medewerkers. Uitsluitend in situaties van 'piek en ziek', specialistische expertise en bij niet-

invulbare vacatures wordt de benodigde capaciteit ingehuurd. De krappe arbeidsmarkt, het relatief hoge ziekteverzuim en extra taken voor de gemeentelijke organisatie maakten het ook in 2023 noodzakelijk om meer in te huren dan vooraf verwacht. Deze noodzaak heeft ertoe geleid dat in 2023 voor € 88,4 miljoen euro (16,2% van het totaal aan loon- en inhuurkosten) is ingehuurd om de benodigde capaciteit te kunnen verkrijgen. Dit betreft een overschrijding van het vastgestelde uitgaveplafond voor inhuur uit de Programmabegroting 2023 (€ 79,1 miljoen euro).
Ten aanzien van het aantal ingehuurde medewerkers in de functies t/m salarisschaal 9 is afgelopen jaar 7,7% van de betreffende formatie ingehuurd. Daarmee valt dit binnen het gestelde maximum van 10% op grond van Amendement 52A uit 2018.

Arbeidsmarkt
In 2023 hebben we de positie als aantrekkelijk werkgever weten te versterken. Met de arbeidsmarktcampagne “Utrecht heeft jou nodig” is de nieuwe werkgeverspropositie vormgegeven in alle communicatie uitingen. Daarnaast hebben we op social media en Google Ads campagnes gevoerd. Dit heeft bijgedragen aan een stijging van 32% in het aantal bezoekers op onze website (van 283.489 naar 416.897). Hiermee is de zichtbaarheid van de gemeente Utrecht als werkgever in de regio is afgelopen jaar aanzienlijk vergroot.

3. Werken 3.0
Het programma Werken 3.0 faciliteert en ondersteunt dat de organisatie en de medewerkers hybride en gezond kunnen samenwerken aan de opgaven van de stad. De opgave is bepalend voor waar en hoe de medewerkers werken. We zorgen stapsgewijs voor meer variatie en keuze in die voorzieningen, zowel voor thuis als op kantoor: een goed ingerichte thuiswerkplek, een laptop om veilig op te kunnen werken, stilte- en videobelplekken op kantoor evenals faciliteiten om samen te werken en te vergaderen.
In 2023 zijn de volgende zaken gerealiseerd:

- Voorbereidingen voor de aanpassingen van het Stadskantoor om de verschuiving van de meer klassieke kantoorfuncties naar ontmoeten, vergaderen en samenwerken te faciliteren.
- Realisatie van een nieuwe locatie voor afdeling Erfgoed, zodat er meer ruimte beschikbaar komt voor de visie ‘Huis van de stad’ in het Stadhuis.
- Verdere invoering van nieuwe digitale samenwerkingsomgeving en applicaties op beheerde laptops.

4. Klantgericht samenwerken in ketens (KiK)
Het jaar 2023 stond voor dit meerjarig programma in het teken van consolideren en gelijktijdig herijken van de aanpak. Dit om deze beweging weer terug te (kunnen) geleiden en te borgen in de staande organisatie vanaf 2024. Het inrichten van ketensturing en –samenwerking in dienstverleningsprocessen, zeker over OrganisatieOnderdeel (OO)-grenzen heen, is complex en taai. Zowel aan de business kant als aan de ICT-kant. Tenslotte zijn de afhankelijkheden en synergie met andere grote programma's, zoals Versterken Common Ground (VCG), Informatie op Orde en Continuïteit Zaakgericht Werken herijkt en formeel belegd. Aan de business kant is de sturing en samenwerking geëvalueerd en zijn verbeteracties in beeld om beter te sturen op zowel de doelstellingen van de KiK-beweging als ook binnen de geïdentificeerde ketenprocessen. Dit betreft onder ander het model van gezamenlijk sturen op basis van draagvlak plaats voor sturen via de management cyclus. De herijking van de aanpak van Kik waarin de verbeteracties vorm krijgen is gestart en zal in het eerste kwartaal 2024 opgeleverd worden.

5. Informatiebeheer op orde en Wet Open Overheid (WOO)
Het programma is in 2023 geclassificeerd als risicovol project. In 2023 hebben we interne kaders voor informatiebeheer vastgesteld en op basis daarvan is de interne cyclus van kaderstelling, uitvoering,

monitoring en bijstelling verbeterd. Hierdoor hebben we de kwaliteit van informatiebeheer in 2023 beter kunnen monitoren en sturen op de verbetering ervan. Er zijn in 2023 meer informatiespecialisten aangesteld om informatie op orde te brengen, medewerkers te trainen en achterstallige archivering op te schonen. Het tempo van opschonen blijft echter nog achter bij de noodzaak. En daarmee onze bijdrage aan effectiviteit, efficiëntie, klantgerichtheid en vertrouwen in de gemeente. We hebben een haalbaarheidsonderzoek naar een digitaal bouwarchief afgerond en zijn begonnen met vormgeven van een opleiding informatievaardigheden voor alle medewerkers van de gemeente Utrecht. Er wordt een digitaal platform ontwikkeld waarop we actief informatie in het kader van de Wet open overheid (Woo) kunnen delen met de stad. Daarbij voldoen we aan de voorwaarden van de wet en het tempo van de invoering ervan. De achterstanden in het Woo-proces zijn eind 2023 teruggebracht tot het normale niveau. De externe inhuur is daarom afgebouwd tot een kleine flexibele schil.

6. Weerbare organisatie
In 2023 is veel aandacht besteed aan het thema 'ongewenst gedrag'. Met onder anderen een interne communicatiecampagne is onder de aandacht gebracht wat je als leidinggevende of medewerker kan doen in situaties waarbij je te maken krijgt met ongewenst gedrag en is bewustwording gecreëerd voor het thema. Er zijn trainingen ongewenst gedrag en morele oordeelsvorming gegeven en er zijn twee externe vertrouwenspersonen gestart (naast de reeds actieve interne vertrouwenspersonen).
Ten aanzien van de concrete integriteitsmeldingen: In 2023 zijn in de organisatie 33 signalen/meldingen van vermeende integriteitsschendingen ontvangen. Deze signalen hadden betrekking op:

- omgaan met elkaar (14)
- omgaan met spullen van de gemeente (6)
- omgaan met informatie (5)
- omgaan met belangen (4)
- omgaan met bevoegdheden (2)
- gedrag in privésfeer (2).

Ten aanzien van de afdoening:

- In 6 situaties heeft conform het ‘onderzoeksprotocol Integriteitsschendingen en misstanden’ een feitenonderzoek plaatsgevonden.
- In 15 situaties is een integriteitsschending vastgesteld
- 7 situaties zijn nog niet afgerond.

In de situaties waarbij een integriteitsschending is vastgesteld heeft de organisatie waar gepast en mogelijk een maatregel getroffen richting de betrokken medewerker(s). Daarnaast heeft de organisatie in deze gevallen nader gekeken of er kwetsbaarheden/omstandigheden zijn waar verbetermaatregelen op moeten worden genomen om herhaling te voorkomen.
Over 2023 is tijdens de accountantscontrole door de eigen organisatie een mogelijke onregelmatigheid geconstateerd. De feitelijkheden en omstandigheden worden nader onderzocht.

Om de fysieke weerbaarheid van de panden te versterken zijn afgelopen jaar generieke maatregelen voor het stadskantoor ontworpen waarvan de implementatie gaat plaatsvinden in 2024. Om de bewustwording over security te vergroten zijn specifieke aspecten van fysieke beveiliging meegenomen in de e-learning Gegevensbescherming en worden security aspecten prominent behandeld in het onboarding programma.

7. Verbeteren P&C-cyclus
In de begroting 2023 heeft er een verbeterslag plaatsgevonden op de leesbaarheid. Dit is in lijn met de uniforme motie die bij de Begroting 2022 unaniem door de raad is aangenomen. De programma’s in de Begroting 2023 bevatten concretere doelstellingen. Er wordt compacter weergegeven wat in het begrotingsjaar uitgevoerd is. De strategische risico’s met betrekking tot de programmadoelen zijn

explicieter gemaakt. Als laatste zijn in de Begroting 2023 enkele paragrafen verbeterd. De verbeteringen hebben uiteraard ook zijn weerslag op de jaarrekening 2023. Volgens het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is de indeling van de begroting en de jaarstukken immers identiek.
In 2023 heeft de raad het raadsvoorstel Aanpassing beleidscyclus en programmabegroting aangenomen. Hiermee hebben we heldere kaders voor het sturen en verantwoorden, die zowel van toepassing zijn op de raad, het college als de ambtelijke organisatie. De kaders behelzen verbeteringen op vier sporen:
Standaardisatie in de beleidscyclus, zie Beleidsnota Standaard voor de beleidscyclus

- Aanpassing van de programma-indeling van de begroting 2024
- Verbeteren van de opzet begroting 2024
- Verbeteren van de meerjarenprogramma's

De eerste drie sporen zijn in 2023 uitgevoerd. De uitwerking van het laatste spoor vindt plaats in 2024. In 2023 zijn de voorbereidingen uitgevoerd om vanaf 2024 technische begrotingswijzigingen niet meer apart aan de raad aan te bieden maar als onderdeel van de bestuursrapportages. Ook zijn systeemafspraken voor verschillende reserves vastgesteld en is een reserve gemeentefonds ingesteld om technische onderdelen van de (tot 2023 omvangrijke) jaarlijkse resultaatbestemming te kunnen verwerken in de jaarrekening zodat de bestuurlijke behandeling en de ambtelijke voorbereiding efficiënter kan worden. De ondersteunende systemen in de P&C-cyclus worden gelijktijdig met de hiervoor genoemde ontwikkelingen ook doorontwikkeld. De overstap naar een volledig nieuwe versie van SAP in de cloud is bijvoorbeeld aanbesteed en het project voor de implementatie is inmiddels gestart. In 2024 wordt het project afgerond, zodat we in 2025 kunnen gaan werken met een versie van SAP in de cloud.

8. Doorontwikkeling control
Vanuit de visie op control werken we gemeentebreed aan de verdere professionalisering van control, door zowel centraal (concerncontrol) als decentraal (businesscontrol) de focus van control expliciet te verbreden naar de strategische doelstellingen (doen we de goede dingen) en de brede bedrijfsvoering (niet alleen financieel), vanuit een gemeentebrede blik. De visie en daaraan gekoppelde uitgangspunten worden breed in de organisatie gedragen, zodat control steeds beter in positie komt.
In 2023 hebben we ons gericht op een aantal doorbraakdossiers, die nodig zijn voor de gewenste doorontwikkeling. Het betreft:

- De implementatie van een geautomatiseerd en gestandaardiseerd systeem voor managementinformatie (dashboard). Voor vier organisatieonderdelen werkt het systeem, maar door digitale beperkingen is de volledige uitrol vertraagd;
- Het ontvlechten van de financieel-administratieve werkzaamheden en controltaken. De rolbeschrijvingen zijn gereed en voor de vier grootste organisatieonderdelen is de opzet van de ontvlechting uitgewerkt en de implementatie in gang gezet.

9. (Voorbereiding) rechtmatigheidsverantwoording
Met ingang van de jaarrekening 2023 nemen gemeenten een rechtmatigheidsverantwoording over de financiële beheershandelingen op in de jaarrekening. Dit is gebaseerd op de (gewijzigde) Gemeentewet (artikel 213, lid 3 Gemeentewet). Door deze wetswijziging geeft de accountant nog uitsluitend een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening. Uitzondering hierop zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen (als bedoeld in artikel 17 van de Financiële-verhoudingswet), hierop geeft de accountant geeft in de controleverklaring een expliciet rechtmatigheidsoordeel. De wijzigingen van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en het Besluit begroting en verantwoording (BBV) zijn hier nog niet aangepast. Ondanks dit laatste geven we in deze jaarstukken uitvoering aan het advies van het ministerie van

Binnenlandse Zaken om aan de beoogde situatie waarin ons college verantwoording aflegt over de rechtmatigheid van de jaarrekening en de accountant het getrouwheidsoordeel geeft.

10. Cloudtransitie
De werkplek en de netwerkschijven zijn het afgelopen jaar volledig gemigreerd naar een nieuwe cloud omgeving (Microsoft Azure). Daarbij zijn de ontwikkel- en testomgevingen ten behoeve van de gemeentelijke applicaties eveneens gemigreerd.
De productieomgeving van de applicaties is gemigreerd naar het nieuwe near cloud datacenter. Als laatste activiteit hebben we vorig jaar de volledige securityomgeving vernieuwd waarmee we niet langer afhankelijk zijn van het oude netwerk en datacenter aan de Manitobadreef.
Daarmee is de volledige omgeving naar de cloud gemigreerd en worden voorbereidingen voor ontmanteling van de oude datacenters gestart. Voorbereidingen voor ontmanteling van de oude datacenters zijn gestart.

11. Common Ground
In 2023 is een aantal taakprocessen toegevoegd voor de afdeling werk en hard gewerkt aan het overzetten van formulieren naar de Common Ground oplossingen, in het eerste kwartaal van 2024 komen deze op de Utrechtse site.
Landelijk is de afstemming met andere gemeenten versterkt. Voor het landelijke programma Common Ground is met een groep gemeenten beschreven hoe de regie verder kan verbeteren.
Het huidige zaaksysteem wordt helaas niet meer ondersteund per 1-1-2024 door de leverancier. Dit maak dat we versneld over moeten naar een tussenoplossing alvorens over te stappen naar Common Ground. De voorbereiding hiertoe zijn gestart in het vierde kwartaal 2023. Met de leverancier zijn afspraken gemaakt over verlengde ondersteuning voor zo lang als nodig voor de tussenoplossing.

Maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering

We zetten in op bedrijfsvoering die niet alleen doelmatig is, maar ook maatschappelijk verantwoord, met oog voor mens en maatschappij. Dit komt onder meer tot uitdrukking in de volgende drie thema's:

- Doelmatig inkopen en maatschappelijke doelstellingen
- Naar een meer diverse en inclusieve organisatie
- Duurzame inzetbaarheid van medewerkers

1. Doelmatig inkopen en maatschappelijke doelstellingen
In mei 2023 heeft gemeente Utrecht het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) ondertekend. Dit manifest en het gemeentelijk sociaal en duurzaamheidsbeleid behoefde een vertaling naar handelingsperspectief voor de gemeentelijke inkooppraktijk. Daartoe is een uitvoeringsprogramma MVOI opgesteld, dat in het 1e kwartaal van 2024 aangeboden wordt aan het College. Echter, de organisatie heeft niet stilgestaan en sociaal en duurzaam inkopen heeft inmiddels een significante positie verworven in de vele projecten en aanbestedingstrajecten waarmee ook al in 2023 aanzienlijke sociale en duurzame impact is veroorzaakt.

2. Naar een meer diverse en inclusieve organisatie
In het streven naar een diverse en inclusieve gemeentelijke organisatie hebben we in 2023 een aantal belangrijke resultaten behaald.

- Het uitvoeringsplan Inclusie en Diversiteit (I&D) voor de organisatie is opgesteld en gedeeld met de gemeenteraad. Alle organisatieonderdelen hebben vervolgens een plan van aanpak voor het eigen onderdeel opgesteld. We komen hiermee in een nieuwe fase in de ontwikkeling naar een inclusieve en diverse organisatie.
- Inclusieve werkomgeving: Inclusief leiderschap en het bewust maken van leidinggevenden is ingang gezet door onder anderen inclusie en diversiteit nadrukkelijk in leer- en

ontwikkelprogramma's op te nemen, zoals de onboarding voor nieuwe leidinggevenden. Deze trajecten zijn gericht op meer bewustwording op de werkvloer.

- Meer culturele diversiteit in de top: Om de culturele diversiteit in de top te vergroten hebben we in 2023 gewerkt aan verbetering van onze werving- en selectietrajecten, bijvoorbeeld door gebruik te maken van gestructureerde interviews en gespecialiseerde werving- en selectiebureaus. Inclusief werven en selecteren op competenties, is nu de standaard.
- Meer medewerkers en stagiairs met een arbeidsbeperking: We voldoen aan het quotum van de Wet Banenafspraak en blijven bewust en gericht mensen met een arbeidsbeperking aannemen, ook buiten de doelgroep van de Wet Banenafspraak.
- Maatschappelijke sensitiviteit: We hebben diverse activiteiten uitgevoerd gericht op bewustwording van medewerkers over maatschappelijke sensitiviteit, zoals inspiratiesessies.

3. Duurzame inzetbaarheid van medewerkers

Met het thema Duurzame Inzetbaarheid heeft de organisatie zich in 2023 gericht op het versterken van de vitaliteit, het vakmanschap en het verandervermogen van de medewerkers.

- Vitaliteit: In 2023 was er sprake van een relatief hoog ziekteverzuim in de organisatie. Om hier grip op te krijgen zijn onder anderen Preventief Medische Onderzoeken (PMO's) binnen alle organisatieonderdelen uitgevoerd, is ervoor gezorgd dat ieder organisatieonderdeel een eigen preventiemedewerker heeft en zijn per onderdeel vitaliteitsplannen opgesteld op het gebied van preventie, arbo en verzuim.
- Vakmanschap en verandervermogen: Op het vlak van vakmanschap en verandervermogen is in 2023 verder gewerkt op basis van de organisatiebrede visie 'Samen Werkend Leren'. Voor alle medewerkers is er een breed leer- en ontwikkelaanbod zoals loopbaanadvies- en coaching, online leermogelijkheden en aanbod vanuit diverse strategische thema's (zoals weerbaarheid, diversiteit en inclusie, digitale stad). Elk organisatieonderdeel heeft een eigen leer- en ontwikkelplan gemaakt en is verantwoordelijk voor het goed benutten van het opleidingsbudget.

Doelstellingen bedrijfsvoering

Indicator	Doelstelling 2023	Realisatie 2023
Personeel		
Mobiliteit	Interne mobiliteit: 10%.	Interne mobiliteit: 18%.
Stages	Minimaal 250 reguliere stageplaatsen, waarvan minimaal 150 op mbo-niveau.	269 stageplaatsen gerealiseerd, waarvan 100 op MBO of VMBO-niveau. NB. Van 45 stagiairs is het opleidingsniveau niet geregistreerd. De wijze van registratie wordt komend jaar verbeterd.
Verzuim	5,7% inclusief langdurig verzuim.	8,2 % inclusief langdurig verzuim (voortschrijdend).
Organisatie		
Inhuur externen	Uitgavenplafond inhuur van 79,1 miljoen euro.	88,4 miljoen euro.
Inhuur externen	Maximaal 10% externe inhuur ten opzichte van het totale	7,7%.

	personeelsbestand in functies t/m salarisschaal 9.	
IPM		
Continuïteit en beschikbaarheid van ICT-systemen	Beschikbaarheid: de basisinfrastructuur is voor 99% beschikbaar met uitzondering van vooraf geplande werkzaamheden. Continuïteit: de bedrijfs-kritische systemen zijn 24/7 beschikbaar voor gebruik met uitzondering van vooraf geplande werkzaamheden.	In 2023 was de beschikbaarheid van onze systemen 98,95%. In april en juni waren er wat grotere storingen waardoor in die maanden de beschikbaarheid 94,3% respectievelijk 98,3% was. In de overige maanden was de beschikbaarheid boven de norm van 99%. Doelstelling niet het gehele jaar gehaald.
Open data/ Open overheid	Eind 2023 hebben we 900 open datasets beschikbaar gesteld op ons Dataplatform.	Inmiddels hebben we de indicator aangepast – dit is ook aan de raad toegelicht in de raadsbrief actieagenda Digitale stad 2023. We hebben de stap gemaakt van losse bestanden naar bij elkaar horende gegevensset. In deze nieuwe manier van kijken is de doelstelling 250 en dat aantal is ook gehaald.
Gegevensbescherming	Voor 2023 is de doelstelling om de volwassenheid van het risicomanagementproces verder te verhogen en vast te stellen in hoeverre we certificeerbaar zijn.	De ambitie om te certificeren is geformuleerd in de visie Digitale stad (vastgesteld in raadsbesluit 2021). Inmiddels - mede naar aanleiding van het rekenkameronderzoek ‘Zo sterk als de zwakste schakel’ en het daaropvolgende raadsbesluit– streven we niet meer naar certificering. In plaats daarvan gekozen (zie ook raadsbrief met de update n.a.v. het rapport) voor het implementeren van een risicio gestuurde aanpak en is deze indicator vervallen.
Financiën		
Tijdigheid budgetbeheer	Maximaal 3% afwijking van de kosten per programma tussen het geprognotiseerd resultaat (geraamd resultaat) bij de laatste Bestuursrapportage en de verantwoording.	Bij 7 programma’s bedraagt de afwijking meer dan 3%.
Juridische Zaken		

Zorgvuldige Juridische procedure	In elke juridische procedure (bezwaar, beroep, hoger beroep) geldt dat maximaal 20% gegrond wordt verklaard.	11% van de bezwaren is gegrond of gedeeltelijk gegrond verklaard. 17% van de beroepszaken is gegrond verklaard.
Verminderen beroepzaken	Tegen alle afgeronde bezwaarzaken wordt in maximaal 15% van de gevallen beroep aangetekend.	In 12% van de afgedane bezwaarzaken is beroep aangetekend.
Afhandelen klachten	Van alle ontvangen klachten, gaan jaarlijks maximaal 10% van de klagers naar de Nationale Ombudsman.	Van de in 2023 ontvangen klachten is 1% van de klagers naar de Nationale ombudsman gegaan.
Contractbeheer	We zorgen ervoor dat alle contracten in het register zijn opgenomen.	Er is een sluitend concernkader. Het register in gebruik. Grootverbruikers als organisatieonderdelen Ruimte, Werk & Inkomen en Vastgoedorganisatie Utrecht maken gebruik van het register. De indruk bestaat dat het bij de andere organisatieonderdelen nog wel beter kan en moet.
Wettelijke termijn /doorlooptijd bezwaar en beroep	80% van de gevallen binnen de wettelijke termijn.	70% van de afgehandelde bezwaarzaken zijn binnen de wettelijke- termijn afgehandeld. Het niet halen van de doelstelling heeft als grootste oorzaak dat de capaciteit in de verschillende teams niet afdoende was om de termijnen te halen.
Inkoop		
Naleving inkoopregels	De omvang van de geconstateerde onrechtmatigheden als gevolg van het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels bedraagt maximaal 3,0 miljoen euro.	Uit de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) t/m Q4 2023 blijkt dat de doelstelling met 1,8 miljoen euro is overschreden. Dit speelt vooral bij doorlopende fouten uit 2022 binnen Stadbedrijven en Ruimte waar reeds verbeteracties zijn gezet en de onrechtmatigheid terug loopt. Daarnaast vindt er onrechtmatigheid plaats binnen de inhuur, dit betreft ca. 35% van de totale onrechtmatigheid op inkoop en aanbestedingen.
Plaatsingen Social return on Investment	800 plaatsingen en 0,1 miljoen euro omzet bij sociale ondernemers.	In 2023 is voor € 5.098.537,- aan social return gerealiseerd: • 931 plaatsingen met een daaraan gekoppeld resultaat van € 1.798.478;

		•maatschappelijke projecten met een resultaat van € 3.291.059,-.
Circulair inkopen	33% van het aanbestedingsvolume is circulair.	Voor 45% van het aanbestede volume is een circulair element meegenomen.
Maatschappelijk verantwoord inkopen	% aanbesteed per ambitieniveau (1-3) % gecontracteerd op ambitieniveau (1-3) Monitoring per resultaatverantwoordelijke afdeling/IRM'er.	In het totaal had 72% van het aanbesteed volume en 43% van het aantal aanbestedingen het hoogste ambitieniveau namelijk niveau 3.

Rechtmatigheid

Het college geeft met ingang van de Jaarrekening 2023 een rechtmatigheidsverantwoording af, ondanks dat de rechtmatigheidsverantwoording voor het verantwoordingsjaar 2023 nog niet verplicht is. De grondslag voor deze verantwoording is de kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en de aanvullende beoordelingscriteria die zijn opgenomen in de Verordening financieel beleid en beheer (Verordening).

Een oordeel over de rechtmatigheid en de controle die de gemeente hierop uitvoert vindt plaats aan de hand van onderstaande criteria:

- Voorwaardencriterium
- Begrotingscriterium
- Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium

De uitkomst van de rechtmatigheidscontrole conform de eisen vanuit de kadernota, is dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in beginsel niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor door de raad gestelde verantwoordingsgrens. Vervolgens vindt toetsing plaats op basis van de aanvullende beoordelingscriteria vastgelegd in de Verordening. Op basis daarvan zijn de overschrijdingen grotendeels uitlegbaar en daarmee acceptabel en is de beoordeling dat we ruimschoots binnen de verantwoordingsgrens zijn uitgekomen.
Ten opzichte van het jaar 2022 zijn de rechtmatigheidsfouten afgenomen, met name de inkooprechtmatigheid is verbeterd. Het streven van het college is om voor het jaar 2024 de fouten te verminderen. Het college geeft bij de Tweede bestuursrapportage 2024 extra aandacht aan het tijdig aanpassen van de begroting naar de verwachte inkomsten en uitgaven om de afwijkingen bij de jaarstukken te verkleinen en daarmee de begrotingsrechtmatigheid te verbeteren.

In deze paragraaf worden de geconstateerde fouten/onduidelijkheden boven de rapportagegrens toegelicht. De rapportagegrens met betrekking tot geconstateerde fouten/onduidelijkheden is door de raad vastgesteld op 0,500 miljoen euro (Raadsbesluit).

Voorwaardencriterium

De controle is gericht op de naleving van externe en interne regelgeving, zoals die opgenomen zijn in het normenkader vastgesteld op 29 februari 2024 (Raadsbesluit) van toepassing op het controle jaar 2023. Het normenkader wordt jaarlijks geactualiseerd en door het college ter vaststelling naar de gemeenteraad gestuurd.

Vanuit de uitgevoerde Verbijzonderde Interne Controles (VIC) zijn onderstaande onrechtmatigheden geconstateerd.

Onderwerp	2023 Omvang onrechtmatigheid	2023 Aandeel totaal onderwerp	2022 Omvang onrechtmatigheid
Inkoop en aanbesteding werken	3,156 miljoen	1,6%	
Inkoop en aanbesteding inhuur	1,670 miljoen	1,8%	
Totaal 2023	**4,826 miljoen**	**1,7%**	**11,225 miljoen**

Toelichting op de bevindingen en maatregelen ter voorkoming van soortgelijke bevindingen in de toekomst.

Inkoop en aanbesteding

De onrechtmatigheden bij inkopen en aanbestedingen betrof 33 contracten die zijn onder te verdelen in ‘Werken’ (3,156 miljoen, 64%) en ‘Inhuur’ (1,670 miljoen, 36%). De onrechtmatigheden hebben de volgende oorzaken:

1. Overschrijding van de overeengekomen contractduur (3,791miljoen, 24 contracten)
2. Overschrijding van de contractwaarde (0,848 miljoen, 8 contracten)
3. Onterecht geen Europese aanbesteding (0,187 miljoen, 1 contract)

Doorlopende bestellingen binnen enkele contracten blijven gedurende de contractperiode tot onrechtmatigheden leiden. Bij de onrechtmatigheden uit voorgaande jaren is een afloop al duidelijk zichtbaar.

Maatregelen ter voorkoming van soortelijke bevindingen in de toekomst:

- Veelal zijn nieuwe aanbestedingen gestart om de onrechtmatigheden te beëindigen.
- Sinds 2023 wordt ieder kwartaal een interne controle op inkopen en aanbestedingen uitgevoerd om tijdig onrechtmatigheden te signaleren. Hierdoor kan op tijd worden bijgestuurd en kunnen de benodigde verbeteracties direct in gang zetten.

In 2022 bedroeg het bedrag aan onrechtmatigheden 11,225 miljoen euro. De afname is het gevolg van toegenomen aandacht voor en naleving van de Europese aanbestedingswetgeving binnen de gehele gemeente en de afname van het aantal onrechtmatigheid voorkomend uit voorgaande jaren.

Begrotingscriterium

De fouten van het begrotingscriterium zijn afwijkingen op de grenzen van de baten en de lasten in de door de raad geautoriseerde begroting van de exploitatie en investeringskredieten en vindt plaats op programmaniveau. Deze fouten worden getoetst aan de Utrechtse beoordelingscriteria, deze zijn opgenomen in de Verordening financieel beleid en Beheer van de gemeente. De bevindingen van deze controle zijn opgenomen in de Jaarrekening 2023 bij het onderdeel Begrotingsrechtmatigheid.

Bedragen x €1.000

		2023 Totaal onrechtmatig	2023 Waarvan niet acceptabel	2022 Totaal onrechtmatig	2022 Waarvan niet acceptabel
	Begrotingscriterium				
1a	Overschrijding van de lasten op programmaniveau	42.736		87.066	
1b	Overschrijding van de investeringskredieten	3.139		6.656	

2	Ongeautoriseerde reservemutaties	-		-	
3	Overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten die niet tijdig aan de raad zijn gemeld of onvoldoende zijn toegelicht in de jaarrekening	-		-	
	Totaal begrotingsonrechtmatigheden	**45.875**		**93.722**	
4	Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid	-35.189		-90.251	
	Resterend saldo onrechtmatigheden	**10.686**	**10.686**	**3.471**	**3.471**

Programma's

Van het totaal van de overschrijding op de lasten (42,736 miljoen euro) is een bedrag van 7,547 miljoen euro als niet acceptabel is aangemerkt waarvan 7,074 miljoen euro boven de rapporteringsgrens uit komt. Dit betreft een overschrijding op de lasten binnen het programma Overhead. Dit wordt veroorzaakt door extra personele lasten als gevolg van vervanging bij ziekteverzuim, organisatieontwikkelingen en aanvullende inzet op juridische dossiers. Dit is gemeld in de Tweede bestuursrapportage 2023 voor een bedrag van 2,626 miljoen euro, de resterende overschrijding (7,074 miljoen) wordt als niet acceptabel aangemerkt.

Kredieten

Binnen het programma Openbare ruimte en groen is spraken van een overschrijding van het investeringskrediet van 2.168 miljoen euro. Dit betreft verkeersregelinstallaties en is veroorzaakt doordat er sprake is van versneld uitvoeren van werkzaamheden.
Het krediet wordt bijgesteld bij de Eerste bestuursrapportage 2024.

Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium

De beoordeling is gericht op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheershandelingen.
De toetsing heeft plaats gevonden binnen de verbijzonderde interne controles. Tijdens deze controles is geen misbruik en oneigenlijk gebruik geconstateerd. Voor de bijstandsuitkeringen is in beperkte mate sprake van misbruik en oneigenlijk gebruik van de regeling. Deze zijn niet van materiële omvang en worden overeenkomstig onze interne richtlijnen teruggevorderd.

Verplichte BBV indicatoren

Om een eenduidig beeld te vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling te kunnen vergelijken, is er een aantal wettelijke verplichte indicatoren bij de programma's opgenomen. Dit zijn onderstaande indicatoren:

Indicator	Eenheid	Waarde 2023
Formatie	Fte per 1.000 inwoners op 1-1-23	14,25 fte
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners op 1-1-23	14,55 fte
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	1.606 euro
Externe inhuur	Kosten in % van de totale loonsom + totale kosten externe inhuur	16,2%
Overhead	% van de totale lasten	12,7%

Verbonden Partijen

De paragraaf Verbonden Partijen geeft inzicht in de belangrijkste beleidsvoornemens en ontwikkelingen van rechtspersonen waarin de gemeente Utrecht een financieel én bestuurlijk belang heeft. Deze rechtspersonen worden ook wel de ‘verbonden partijen’ genoemd.

Belangrijkste uitgangspunten

- Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Dit zijn onder andere gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen die een publiek belang behartigen en waarvan de aandelen geheel of gedeeltelijk in het bezit van de gemeente zijn.
- Onder bestuurlijk belang wordt verstaan zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.
- Financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.
- Om het primaat van de gemeenteraad zoveel mogelijk te waarborgen zijn we terughoudend met het aangaan van verbonden partijen.
- Hoofdregel is “nee, tenzij… "(niet limitatief):
    - Wettelijk verplicht
    - Schaalvoordelen of optimalisering bedrijfsvoering
    - Gebiedsindeling
    - Samen sterk, bundelen van bestuurlijke krachten
    - Kennis en expertise
    - Samen verantwoordelijk
    - Beleidsarm- of neutraal
- Bij het aangaan van een verbonden partij wordt het afwegingskader altijd vooraf aan het college van B en W en de gemeenteraad voorgelegd.

Beleidskaders

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Nota Verbonden Partijen	2015	Hierin is het gemeentelijke beleid met betrekking tot verbonden partijen opgenomen.

Ontwikkelingen en actualiteiten

De huidige nota verbonden partijen uit 2015 zal in 2024 worden geactualiseerd. Het doel is onder meer om in de geactualiseerde nota meer handvatten te bieden voor het maken van een beleidsmatige afweging; hoe het publieke belang het best geborgd kan worden. Daarnaast wordt ingezet op het verder professionaliseren van de governance (sturing, verantwoording, beheersing en toezicht) met betrekking tot de verbonden partijen. Daarin zal aandacht worden besteed aan het eenduidig beleggen van interne verantwoordelijkheden voor het toezicht en het beheer van verbonden partijen, waaronder de invulling van de zeggenschapsrechten. Onderdeel hiervan is verder het in beeld brengen en houden van de risico's per samenwerkingsverband. Op basis van deze analyse wordt per verbonden partij een passend toezichtregime bepaald waarbij de mate van toezicht en de gekozen toezichtsinstrumenten afhankelijk zijn van het risicoprofiel. De uitkomsten van de analyse worden in de paragraaf Verbonden partijen gepresenteerd als onderdeel van de Begroting 2025.

Hieronder geven we een overzicht van de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen en actualiteiten uit de individuele overzichten van de diverse verbonden partijen.

UW Holding
In de Begroting 2023 ging UW Holding BV, conform het Ondernemingsplan, uit van een verlies van 350.000 euro. Nadat voor de zomer een prognose voor een positief resultaat werd afgegeven, sloeg het beeld om in een aanzienlijk slechter resultaat. Dit leidde ertoe dat UW in december 2023 met een liquiditeitstekort geconfronteerd werd. UW heeft daarvoor een aanvullende subsidie van 1,5 miljoen euro ontvangen. Tegelijkertijd is UW onder verscherpt toezicht gesteld en wordt een herstelplan opgesteld dat erop gericht is op een financieel gezond UW op zo kort mogelijke termijn.

BghU
De reguliere dienstverlening bij de BghU en daarmee het halen van de normen staan onder druk door de ICT- transitie, de blijvende toestroom van bezwaren in combinatie met vergrijzing van personeel en een krappe arbeidsmarkt en daardoor moeilijk te vervullen vacatures. De beschikbare middelen voor de reguliere dienstverlening en de organisatieontwikkeling, m.n. de formatieruimte en huisvesting, lijken niet meer toereikend te zijn.

GGDrU
De GGDrU heeft de implementatie van het digitale kinddossier gestopt en gaat over tot een hernieuwde aanbesteding. Vanwege "het hek" om de JGZ taken van de GGD raakt dit Utrecht niet.

Het Utrechts Archief
In 2023 werd het e-depot van Het Utrechts Archief in gebruik genomen. Hiermee kan digitaal gevormd archief duurzaam worden bewaard en toegankelijk gemaakt. Een aantal archieven van nationaal belang werd in 2023 gedigitaliseerd en ontsloten. Ten slotte werden de voorbereidingen getroffen voor de terugtreding van het Rijk uit de GR en de invoering van de nieuwe Archiefwet die ervoor moet zorgen dat de overheid transparanter wordt en digitaal gevormd archief vindbaar, leesbaar en bruikbaar blijft.

RUD
Per 1 januari 2023 zijn asbesttaken overgedragen aan het RUD. Overdracht van resterende taken zal niet eerder plaatsvinden dan 1 januari 2025.

VRU
Door de groei van de stad en de regio heeft voor de VRU tot gevolg dat de opkomsttijden van de brandweer te hoog kunnen gaan oplopen en daarmee kan de wettelijke norm mogelijk niet gehaald worden. Op basis van de huidige verdeelsystematiek betaalt de gemeente Utrecht ook mee aan de brandweerpanden in de regio. Investeringen in nieuwe brandweerpanden zullen tot extra kosten voor de gemeente leiden, waar niet direct een vergoeding van het gemeentefonds tegenover staat. Deze ontwikkeling is als nieuw risico opgenomen in de onderbouwing voor het weerstandsvermogen. Binnen de VRU wordt ook gekeken naar de nieuwe verdeelsystematiek voor de huisvestingskosten. Een nieuwe verdeelsleutel, toegepast op de (totale) vastgoedportefeuille, kan een stijging van de huisvestingslasten/-kosten voor de gemeente Utrecht met zich mee brengen.

Wigo4it
In de periode tot en met 2023 is Wigo4it afgebouwd tot een zogenaamde fit-for-purpose-organisatie. De begroting is afgebouwd tot het niveau van de meerjarenbegroting. In de periode van de afbouw bestond het risico van vertraging bij zowel Wigo4it als bij de gemeente Utrecht. Dit risico heeft zich in 2023 voorgedaan. De geplande invoerdatum voor de overgang naar de opvolger van de applicatie RMW is aangepast naar 1 juli 2024. We sturen op scope en resultaat om deze datum te realiseren.

Vitens
Als gevolg van de watertransitie voorziet Vitens de komende jaren een sterke toename van haar investeringsniveau. Daarvoor moet Vitens geld lenen. De geldende WACC-reguliering belemmert Vitens echter om voldoende eigen vermogen op te bouwen. Dat eigen vermogen is nodig om externe financiering (vreemd vermogen) aan te kunnen trekken. Onder aanvoering van koepelorganisatie Vewin voert Vitens een lobby om de WACC-regulering aangepast te krijgen. Mocht dit geen succes hebben dan is het denkbaar dat Vitens aandeelhouders verzoekt om kapitaal bij te storten.

WOM Lombok
Bo-Ex heeft in 2023 het besluit genomen om uit de WOM Lombok te stappen, omdat het geen kernactiviteit is van de woningcorporatie. Rabobank en Plegt-Vos hebben aangekondigd de intentie te hebben om ook uit de WOM Lombok te willen treden als Bo-Ex dat doet. Dit heeft mogelijke gevolgen voor een heroverweging van de deelname wat zal worden toegelicht bij de begroting van 2025.

Gemeenschappelijke regelingen

Afvalverwijdering Utrecht (AVU)

Doel en organisatie	
Standplaats:	Soest
Doel:	Gemeenschappelijke Regeling Afvalverwijdering Utrecht is een samenwerkingsverband van de gemeenten binnen de provincie Utrecht met uitvoeringstaken op het gebied van afvalverwijdering.
Deelnemers:	Overige gemeenten provincie Utrecht: Amersfoort, Baarn, De Bilt, De Ronde Venen, Bunnik, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Gemeenschappelijke regeling
Website:	http://www.avu.nl/cms/
Gekoppeld(e) Programma(s):	Openbare Ruimte en Groen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja
Is het BBV van toepassing?		Ja
Is het BBV nagevolgd?		Ja

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2023	Begroot 31-12- 2023	Werkelijk 31-12-2023
Eigen vermogen	267	350	0
Vreemd vermogen	27.573	14.905	20.804

Totaal Vermogen	**21.606**	**15.255**	**20.804**
Resultaat 2023:			0

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

	Realisatie 2022	Begroot 2023	Realisatie 2023	Begroot 2024
Opgenomen bij de GU	-	15.661	14.803	16.659
Opgenomen bij de VP/GR	-	15.661	14.972	16.659
Verschil	**0**	**0**	**-169**	**0**

Toelichting op tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Minder afvalverwerking dan begroot. Opgenomen bij de AVU realisatie 2023 is bedrag uit concept-jaarrekening (ontvangen na sluiting van periode 13). Opgenomen bij de GU realisatie 2023 zijn de boekingen t/m periode 13.

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

In 2023 hebben zich geen algemene ontwikkelingen voorgedaan die van invloed waren op de treasuryfunctie, de financiële posities en de geldstromen van de Afvalverwijdering Utrecht.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Belastingsamenwerking Gemeenten en Hoogheemraadschap (BGHU)

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	het uitvoeren van de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken in een gemeenschappelijke regeling uit oogpunt van kwaliteit, continuïteit en efficiency.
Deelnemers:	Bunnik, De Bilt, Houten, Lopik, Nieuwegein, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug en Zeist, Stichtse Vecht, Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Gemeenschappelijke regeling
Website:	https://bghu.nl/
Gekoppeld(e) Programma(s):	Algemene Middelen en Openbare Ruimte en Groen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Nee
Is het BBV van toepassing?		Ja
Is het BBV nagevolgd?		Ja

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2023	Begroot 31-12- 2023	Werkelijk 31-12-2023
Eigen vermogen	2782	1261	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	3103	4604	Nog niet bekend
Totaal Vermogen	**5885**	**5865**	**-**

Resultaat 2023:

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

	Realisatie 2022	Begroot 2023	Realisatie 2023	Begroot 2024
Opgenomen bij de GU	7.904	7.554	8.082	8.220
Opgenomen bij de VP/GR	7.904	7.701	-	7.767
Verschil	**0**	**-147**	**8.082**	**453**

Toelichting op tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

De indexering voor BGHU is vastgesteld op 7,39% structureel in 2024, waardoor de begroting voor 2024 uitkomt op € 8.220.432.

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

De reguliere dienstverlening en daarmee het halen van de normen staan onder druk door de ICT- transitie, de blijvende toestroom van bezwaren in combinatie met vergrijzing van personeel en een krappe arbeidsmarkt en daardoor moeilijk te vervullen vacatures. De beschikbare middelen voor de reguliere dienstverlening en de organisatieontwikkeling, m.n. de formatieruimte en huisvesting, lijken niet meer toereikend te zijn.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

GGD regio Utrecht (GGDrU)

Doel en organisatie	
Standplaats:	Zeist
Doel:	De GGD regio Utrecht verricht in de Wet Publieke Gezondheid beschreven taken voor ruim 1,3 miljoen inwoners van 26 Utrechtse gemeenten in de Provincie Utrecht, waaronder de Gemeente Utrecht. De precieze afspraken met de gemeente Utrecht staan verwoord in het arrangement Publieke Gezondheid dat de gemeenteraad in 2013 heeft vastgesteld.
Deelnemers:	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, IJsselstein, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden, Woudenberg en Zeist
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Gemeenschappelijke regeling
Website:	https://www.ggdru.nl/inwoners.html
Gekoppeld(e) Programma(s):	Volksgezondheid

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Nee	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Nee	Ja
Wettelijke verplichting	Ja	Ja
Is het BBV van toepassing?		Ja
Is het BBV nagevolgd?		Ja

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2023	Begroot 31-12- 2023	Werkelijk 31-12-2023
Eigen vermogen	4.331	3.011	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	29.287	19.736	Nog niet bekend
Totaal Vermogen	**53.371**	**22.747**	**Nog niet bekend**

Resultaat 2023: onbekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

	Realisatie 2022	Begroot 2023	Realisatie 2023	Begroot 2024
Opgenomen bij de GU	1.906	1.998	2.265	2.341
Opgenomen bij de VP/GR	-	2.992	-	3.121
Verschil	**1.906**	**-994**	**2.265**	**-780**

Toelichting op tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

De GR specificeert alleen bij begroting wat er per gemeente geraamd wordt. Niet bij realisatie.

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

De GGDrU heeft de implementatie van het digitale kinddossier gestopt en gaat over tot heraanbesteding. Vanwege "het hek" om de JGZ taken van de GGD raakt dit Utrecht niet.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Het Utrechts Archief (HUA)

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Het verwerven, bewaren en beschikbaar stellen van de archieven van de gemeenten Utrecht en Nieuwegein, de provincie Utrecht en de archieven van het Rijk in de provincie Utrecht en een omvangrijke collectie beeldmateriaal en bibliotheek over Utrecht. Via digitale dienstverlening, de studiezaal en het publiekscentrum stelt HUA de collectie ter beschikking aan de burger voor onderzoek, educatie en cultuurbeleving. Daarnaast is Het Utrechts Archief toezichthouder en kennispartner bij het informatiebeheer van de gemeenten Utrecht, Nieuwegein en verschillende decentrale overheden.
Deelnemers:	De minister van OCW, gedeputeerde staten provincie Utrecht en de Gemeente Utrecht in de gemeenschappelijke regeling.Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is in 2019 een geactualiseerde gemeenschappelijke regeling van kracht geworden
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Gemeenschappelijke regeling
Website:	https://hetutrechtsarchief.nl/
Gekoppeld(e) Programma(s):	Bewoners en Bestuur

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Ja	Ja
Is het BBV van toepassing?		Ja
Is het BBV nagevolgd?		Ja

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2023	Begroot 31-12- 2023	Werkelijk 31-12-2023
Eigen vermogen	2.718	1.291	2.338
Vreemd vermogen	1.042	857	1.189
Totaal Vermogen	**3.760**	**2.148**	**3.527**

Resultaat 2023: 382 euro (resultaatbestemming wordt bepaald in de bestuursvergadering van maart 2024)

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

	Realisatie 2022	Begroot 2023	Realisatie 2023	Begroot 2024
Opgenomen bij de GU	3.348	3.428	3.468	3.586
Opgenomen bij de VP/GR	3.348	3.448	3.428	3.586
Verschil	**0**	**-20**	**40**	**0**

Toelichting op tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

In de begroting 2023 is sprake van een afrondingsverschil. Voor de jaren 2024 t/m 2026 is er uitgegaan van de gemeentelijke bijdrage zonder een eventuele vergoeding voor het e-Depot omdat hier nog geen besluit over is genomen.

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Ja
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

Op 11 november 2023 werd het e-depot van Het Utrechts Archief in gebruik genomen. Hiermee kan digitaal gevormd archief duurzaam worden bewaard en toegankelijk gemaakt. Een aantal archieven van nationaal belang werd in 2023 gedigitaliseerd en ontsloten. Er werd 549 meter archief opgenomen in de depots van Het Utrechts Archief. Ook werden 800.000 scans gemaakt en circa 50.000 stukken beschreven. HUA ontving 1,5 miljoen bezoeken online en ruim 25.000 op locatie. Naast archieven van overheden werden bijzondere particuliere archieven verworven. Er waren afgelopen jaar drukbezochte tentoonstellingen, lezingen, rondleidingen, workshops, evenementen en een podcast. Het scholenbezoek verdubbelde naar ruim 3.500 leerlingen.Begin 2024 is de Gemeente Utrecht het programma Informatie op orde gestart, mede naar aanleiding van de rapportages van HUA over het informatiebeheer van de gemeente Utrecht. Ten slotte werden de voorbereidingen getroffen voor de terugtreding van het Rijk uit de GR en de invoering van de nieuwe Archiefwet die ervoor moet zorgen dat de overheid transparanter wordt en digitaal gevormd archief vindbaar, leesbaar en bruikbaar blijft.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Recreatieschap Stichtse Groenlanden

Doel en organisatie	
Standplaats:	Utrecht
Doel:	Ontwikkeling, beheer en toezicht van regionale recreatieterreinen en routestructuren voor wandelen, fietsen, varen en paardrijden in de gemeenten die deelnemen aan het recreatieschap.
Deelnemers:	Provincie Utrecht en de gemeenten Utrecht, de Bilt, Houten, Nieuwegein, IJsselstein, Woerden, Stichtse Vecht en Lopik
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Gemeenschappelijke regeling
Website:	https://www.recreatieschapstichtsegroenlanden.nl/
Gekoppeld(e) Programma(s):	Openbare Ruimte en Groen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja
Is het BBV van toepassing?		Nee
Is het BBV nagevolgd?		Ja

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2023	Begroot 31-12- 2023	Werkelijk 31-12-2023
Eigen vermogen	3545	4004	nog niet bekend
Vreemd vermogen	7658	5579	nog niet bekend
Totaal Vermogen	**11.203**	**9583**	**nog niet bekend**

Resultaat 2023: n.n.b.

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

	Realisatie 2022	Begroot 2023	Realisatie 2023	Begroot 2024
Opgenomen bij de GU	1.100	1.325	1.428	1.421
Opgenomen bij de VP/GR	1.100	1.325	-	1.369
Verschil	**0**	**0**	**1.428**	**52**

Toelichting op tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

In 2023 is er eenmalig een bijdrage van 0,052 miljoen euro betaald voor de transitiekosten die gepaard gaan met de overgang naar de uitvoeringsorganisatie Staatsbosbeheer. Ook de bijdrage van 2022 is nog in het jaar 2023 betaald.

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee

Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

Het aantal inwoners in het werkgebied van Stichtse Groenlanden stijgt. Om die recreatieve druk op te kunnen vangen wil het recreatieschap Stichtse Groenlanden de terreinen beter benutten door deze voor meer verschillende bezoekers gedurende het hele jaar aantrekkelijker te maken. Vanaf 1 januari 2023 zijn de beheertaken te belegd bij Staatsbosbeheer, de periode 2023 t/m 2024 wordt gebruikt als transitieperiode waarin de nieuwe uitvoeringsorganisatie optimaal wordt ingericht voor de uitvoering van de taken. Hiervoor is vanuit de deelnemende gemeenten en provincie aanvullend budget beschikbaar gesteld.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Regionale uitvoeringsdienst (RUD)

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Het verlenen van milieuvergunningen en toezicht en handhaven van milieuregels.
Deelnemers:	Provincie Utrecht en de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Nieuwegein, Soest, Utrecht en Woudenberg
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Gemeenschappelijke regeling
Website:	https://www.rudutrecht.nl/
Gekoppeld(e) Programma(s):	Ruimtelijke Ontwikkeling, wonen en erfgoed

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Nee	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Nee	Ja
Wettelijke verplichting	Ja	Ja
Is het BBV van toepassing?		Ja
Is het BBV nagevolgd?		Ja

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2023	Begroot 31-12- 2023	Werkelijk 31-12-2023
Eigen vermogen	1.271	niet bekend	1.517
Vreemd vermogen	6.770	niet bekend	7.363
Totaal Vermogen	**7.552**	**nb**	**8.880**

Resultaat 2023:

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

	Realisatie 2022	Begroot 2023	Realisatie 2023	Begroot 2024
Opgenomen bij de GU	-	2.332	2.318	2.527
Opgenomen bij de VP/GR	-	1.789	2.384	2.593
Verschil	**0**	**543**	**-66**	**-66**

Toelichting op tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Stijging bijdrage door overdracht van taken en kadernota 2024

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Ja
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Niet van toepassing

Ontwikkelingen

Per 1 januari 2023 zijn asbesttaken overgedragen. Overdracht van andere taken zal niet eerder plaatsvinden dan 1 januari 2025.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Uitvoeren van taken op het terrein van de risicobeheersing en de voorbereiding op rampen en crises, uitvoeren van brandweerzorg (bestrijding en preventie) en uitvoeren van geneeskundige hulpverleningsorganisatie (GHOR).
Deelnemers:	Alle 26 gemeenten in de Provincie Utrecht. De politie Midden-Nederland is met eenconvenant verbonden aan de Veiligheidsregio
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Gemeenschappelijke regeling
Website:	https://www.vru.nl/
Gekoppeld(e) Programma(s):	Veiligheid

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Nee	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Nee	Ja
Wettelijke verplichting	Ja	Ja
Is het BBV van toepassing?		Ja
Is het BBV nagevolgd?		Nee

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2023	Begroot 31-12- 2023	Werkelijk 31-12-2023
Eigen vermogen	23.252	22.744	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	62.533	97.490	Nog niet bekend
Totaal Vermogen	**85.945**	**120.234**	**Nog niet bekend**

Resultaat 2023: nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

	Realisatie 2022	Begroot 2023	Realisatie 2023	Begroot 2024
Opgenomen bij de GU	29.065	31.380	30.577	32.421
Opgenomen bij de VP/GR	29.090	30.589	30.589	31.840
Verschil	**-25**	**791**	**-12**	**581**

Toelichting op tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

De bijdrage van de gemeente Utrecht voor 2023 bedroeg 30,589 miljoen euro conform de actuele begroting van de VRU, die is vastgesteld in het algemeen bestuur van 3 juli 2023. De bijdrage bestaat uit een bijdrage van 29,531 miljoen euro voor het Gemeentelijk Basistaken pakket en een bedrag van 1,058 miljoen euro voor het Individuele pluspakket. Het verschil van 0,012 miljoen euro tussen het bedrag dat bij de realisatie opgenomen is bij de VRU en de realisatie bij de gemeente bestaat uit een voordeel van 0,105 miljoen euro op de afrekening van de beheerpakketten/ piketfunctionarissen uit 2022 en een nadeel van 0,093 in verband met de afrekening van gebouw gebonden kosten.Naast de bijdrage aan de gemeenschappelijke Regeling vergoedt de gemeente Utrecht ook de huur van de brandweerpanden (2,2 miljoen euro) en de bijkomende gebruikerskosten, zoals energiekosten en brandkranen (0,8 miljoen euro). Door de gestegen energielasten liggen de bijkomende kosten in 2023 een stuk hoger dan begroot, deze meerkosten konden in 2023 opgevangen worden binnen het totaal beschikbare budget van 33,5 miljoen euro voor de VRU.

Risico's

Zijn er risico’s met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Ja
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	niet van toepassing

Ontwikkelingen

Door de groei van de stad en de regio kunnen de opkomsttijden van de brandweer te hoog gaan oplopen en daarmee kan de wettelijke norm mogelijk niet gehaald worden. Op basis van de huidige verdeelsystematiek betaalt de gemeente Utrecht ook mee aan de panden in de regio. Investeringen in nieuwe brandweerpanden zullen tot extra kosten voor de gemeente leiden, waar niet direct een vergoeding van het gemeentefonds tegenover staat. Deze ontwikkeling is als nieuw risico opgenomen voor de onderbouwing van het weerstandsvermogen. Binnen de VRU wordt ook gekeken naar de nieuwe verdeelsystematiek voor de huisvestingskosten.
Vanuit de visie op huisvesting wordt binnen de VRU gewerkt aan een aantal scenario's voor de verdeling van huisvestingslasten. Hierbij is het uitgangspunt om de huisvestingslasten voor alle voorzieningen (regionaal en lokaal) collectief te financieren op basis van de verdeelsleutel van het gemeentefonds. Deze wordt momenteel ook gehanteerd (zijnde 34%) voor de overige kosten van de bedrijfsvoering van de VRU. Indien deze verdeelsleutel ook toegepast wordt op de (totale) vastgoedportefeuille kan dit een stijging van de huisvestingslasten /kosten voor de gemeente Utrecht met zich mee brengen.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Vennootschappen en coöporaties

Coöperatie Wigo4it U.A.

Doel en organisatie

Standplaats:	Den Haag
Doel:	Het ontwikkelen en verrichten van administratieve en informatietechnologische ondersteuning aan de deelnemende gemeenten op het terrein van werk, inkomen en zorg. Daardoor verbetert de dienstverlening aan de inwoners en wordt de effectiviteit en doelmatigheid van de uitvoerende organisaties van de deelnemende gemeenten vergroot.
Deelnemers:	Gemeenten Utrecht, Amsterdam, Rotterdam en Den Haag
Publieke taak:	Nee
Juridische vorm:	Vereniging coöperatief verband met uitsluiting van aansprakelijkheid
Website:	https://www.wigo4it.nl/
Gekoppeld(e) programma(s):	Werk en Inkomen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Nee
Is het BBV van toepassing?		Nee

Is het BBV nagevolgd?	Nee

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2023	Werkelijk 31-12-2023
Eigen vermogen	5.796	nog niet bekend
Vreemd vermogen	10.603	nog niet bekend
Totaal vermogen	**16.399**	**nog niet bekend**

Resultaat 2023:

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2022	Realisatie 2023
Opgenomen bij de GU	2.156	2.232

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Het opgenomen bedrag is bestemd voor het aandeel van de gemeente Utrecht in de jaarlijkse contributie van Wigo4it. De bijdrage over 2023 is nog niet definitief bekend. De jaarrekening over 2023 wordt naar verwachting in mei 2024 vastgesteld. De begrote bijdrage voor 2023 is 2,175 miljoen euro.

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Niet van toepassing

Ontwikkelingen

In de periode tot en met 2023 is Wigo4it afgebouwd tot een zogenaamde fit-for-purpose-organisatie. De begroting is afgebouwd tot het niveau van de meerjarenbegroting. In de periode van de afbouw bestond het risico van vertraging bij zowel Wigo4it als bij de gemeente Utrecht. Dit risico heeft zich in 2023 voorgedaan. De geplande invoerdatum voor de overgang naar de opvolger van de applicatie RMW is aangepast naar 1 juli 2024. We sturen op scope en resultaat om deze datum te realiseren.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Vleuten de Meern zelfstandig BV

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Uitvoeren van grondexploitatie.
Deelnemers:	Gemeente Utrecht
Publieke taak:	Nee
Juridische vorm:	Besloten Vennootschap

Website:	Er is geen Website
Gekoppeld(e) programma(s):	Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Nee	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja
Is het BBV van toepassing?		Nee
Is het BBV nagevolgd?		Ja

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2023	Werkelijk 31-12-2023
Eigen vermogen	18.000	18.000
Vreemd vermogen		
Totaal vermogen	**18.000**	**18.000**

Resultaat 2023:

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2022	Realisatie 2023
Opgenomen bij de GU	-	-

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Niet van toepassing.

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Niet van toepassing

Ontwikkelingen

De B.V. wordt in 2024 geliquideerd.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Niet van toepassing

BNG Bank NV

Doel en organisatie

Standplaats:	Den Haag
Doel:	De BNG Bank NV is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang en verstrekt krediet tegen lage tarieven aan of onder garantie van Nederlandse overheden. Dat leidt voor de inwoners tot zo laag mogelijke kosten voor maatschappelijke voorzieningen.

Deelnemers:	Staat der Nederlanden, Provincies, gemeenten en een Hoogheemraadschap
Publieke taak:	Nee
Juridische vorm:	Naamloze (structuur)vennootschap
Website:	https://www.bngbank.nl/
Gekoppeld(e) programma(s):	Algemene middelen (dividend)

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja
Is het BBV van toepassing?		Nee
Is het BBV nagevolgd?		Nee

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2023	Werkelijk 31-12-2023
Eigen vermogen	4.615.000	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	107.459.000	Nog niet bekend
Totaal vermogen	**112.074.000**	**Nog niet bekend**

Resultaat 2023:

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2022	Realisatie 2023
Opgenomen bij de GU	-1.740	-1.908

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Bedragen zijn negatief weergegeven, omdat sprake is van (dividend)baten. Deze zijn voor de komende jaren stabiel geraamd.

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

BNG verwacht dat over 2023 haar renteresultaat lager zal uitvallen o.a. vanwege aflossing van een ECB-faciliteit, te weten zgn. TLTRO-financiering.
Ook wijst men op onzekere marktwaardeveranderingen door renteontwikkelingen. Daarnaast verwacht BNG een stijging van de bedrijfslasten in 2023. Dit komt met name door de nodige investeringen in de organisatie en betreft onder meer verbeteringen in het IT landschap, de ontsluitbaarheid van data, en voorgenomen verbeteringen van de klant- en kredietprocessen. Op grond hiervan èn de onzekere maatschappelijke en economische ontwikkelingen heeft BNG aangegeven het niet verantwoord te achten een uitspraak te doen over het verwachte nettoresultaat over 2023.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

NV REMU Houdstermaatschappij

Doel en organisatie

Standplaats:	Bilthoven
Doel:	Houden van aandelen in REMU NV.
Deelnemers:	Provincie Utrecht, gemeente Utrecht en gemeente Amersfoort
Publieke taak:	Nee
Juridische vorm:	Naamloze Vennootschap
Website:	Geen
Gekoppeld(e) programma(s):	Algemene middelen en overhead

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Nee	Nee
Effectiviteit (beter resultaat)	Nee	Nee
Wettelijke verplichting	Nee	Nee
Is het BBV van toepassing?		Ja
Is het BBV nagevolgd?		Ja

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2023	Werkelijk 31-12-2023
Eigen vermogen		0
Vreemd vermogen		0
Totaal vermogen	**Nog niet bekend**	**0**

Resultaat 2023:

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2022	Realisatie 2023
Opgenomen bij de GU	-	-304

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Niet van toepassing

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Nee

Ontwikkelingen

De NV is in 2023 opgeheven.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Ja

NV Vitens

Doel en organisatie

Standplaats:	Zwolle
Doel:	Maken en leveren van drinkwater voor bedrijven en inwoners in het verzorgingsgebied.
Deelnemers:	Gemeente Utrecht is evenwel zelf niet verplicht om aandeelhouder te zijn Deelnemers: vijf provincies
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Naamloze Vennootschap
Website:	https://www.vitens.nl/
Gekoppeld(e) programma(s):	Algemene middelen (dividend)

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Ja	Ja
Is het BBV van toepassing?		Nee
Is het BBV nagevolgd?		Nee

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2023	Werkelijk 31-12-2023
Eigen vermogen	649.500	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	1.446.600	Nog niet bekend
Totaal vermogen	**2.096.100**	**Nog niet bekend**

Resultaat 2023:

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2022	Realisatie 2023
Opgenomen bij de GU	-	-

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Niet van toepassing.

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

Als gevolg van de watertransitie voorziet Vitens de komende jaren een sterke toename van haar investeringsniveau. Daarvoor moet Vitens geld lenen. De geldende WACC-reguliering belemmert Vitens echter om voldoende eigen vermogen op te bouwen. Dat eigen vermogen is nodig om externe financiering (vreemd vermogen) aan te kunnen trekken. Onder aanvoering van koepelorganisatie Vewin voert Vitens een lobby om de WACC-regulering aangepast te krijgen. Mocht dit geen succes hebben dan is het denkbaar dat Vitens aandeelhouders verzoekt om kapitaal bij te storten. Omdat het eigen vermogen nog niet het minimumniveau heeft dat Vitens in haar continuïteitsbeleid heeft bepaald keert zij al enkele jaren geen dividend uit en de verwachting is dat dit voorlopig zo zal blijven.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Utrechtse Maatsschappij tot Stadsherstel N.V.

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Verwerven, restaureren, onderhouden, beheren en exploiteren van monumenten. De Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel NV richt zich vanaf de oprichting met name op restauratie en behoud van voor de markt incourante objecten. Voorbeelden daarvan zijn het Doelenhuis, de voormalige Brandweerkazerne Korte Minrebroederstraat/ Stadhuisplein, woningcomplex De Zeven Steegjes, Molen De Ster en recent gasthuis Leeuwenbergh, het project Lofen en als exploitant van landhuis Oud-Amelisweerd. De NV houdt belangrijke monumenten in stand, om die reden is de gemeente Utrecht sinds de oprichting van de NV in 1985 aandeelhouder. Het bezit van de NV omvat per 2020 216 wooneenheden en 40 bedrijfs-/kantoorruimten in de gemeente Utrecht en daarnaast 20 wooneenheden in De Bilt.
Deelnemers:	Aandeelhouders met een belang van meer dan 5%: Coöperatieve Rabobank Utrecht en omstreken UA, ASR Levensverzekering NV, REI Fund Netherlands BV, F. van Lanschot Bankiers NV, Syntrus Achmea Pensioenbeheer, gemeente Utrecht (ca. 10% van de aandelen). En daarnaast diverse fondsen, bedrijven, organisaties en particulieren.
Publieke taak:	Nee
Juridische vorm:	Naamloze Vennootschap
Website:	https://www.stadsherstel-utrecht.nl/
Gekoppeld(e) programma(s):	Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Nee	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Nee
Is het BBV van toepassing?		Nee
Is het BBV nagevolgd?		Nee

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2023	Werkelijk 31-12-2023
Eigen vermogen	14.781	nog niet bekend
Vreemd vermogen	11.267	nog niet bekend
Totaal vermogen	**26.048**	**nog niet bekend**

Resultaat 2023:

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2022	Realisatie 2023
Opgenomen bij de GU	-	-46

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Niet van toepassing

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

Geen ontwikkelingen met financiële gevolgen voor de gemeente.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

UW Holding BV

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Uitvoering van de taken Wet sociale werkvoorziening. UW Holding BV is een belangrijke partner bij de uitvoering van de Participatiewet.
Deelnemers:	Gemeente Utrecht (100% aandeelhouder)
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Besloten Vennootschap
Website:	https://www.uw.nl/
Gekoppeld(e) programma(s):	Werk en Inkomen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja
Is het BBV van toepassing?		Nee
Is het BBV nagevolgd?		Ja

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2023	Werkelijk 31-12-2023
Eigen vermogen	921	nog niet bekend
Vreemd vermogen	14.269	nog niet bekend
Totaal vermogen	**15.200**	**nog niet bekend**

Resultaat 2023:

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2022	Realisatie 2023
Opgenomen bij de GU	1.900	3.300

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Het budget dat we van het Rijk ontvangen voor de uitvoering van de Wsw is niet toereikend. We verstrekken daarom jaarlijks een aanvullende bijdrage aan UW om het hierdoor ontstane structurele exploitatietekort te dekken. In de begroting is een bijdrage van 1,8 miljoen euro opgenomen. Eind 2023 bleek het echter noodzakelijk om een aanvullende subsidie te verstrekken van 1,5 miljoen euro om de uitvoering van de Wsw te waarborgen.

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Ja
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

In de begroting 2023 ging UW, conform het Ondernemingsplan, uit van een verlies van 350.000 euro. Nadat voor de zomer een prognose voor een positief resultaat werd afgegeven, sloeg het beeld om in een aanzienlijk slechter resultaat. Dit leidde ertoe dat UW in december 2023 met een liquiditeitstekort geconfronteerd werd. UW heeft daarvoor een aanvullende subsidie van 1,5 miljoen euro ontvangen. Tegelijkertijd is UW onder verscherpt toezicht gesteld en wordt een herstelplan opgesteld dat erop gericht is op een financieel gezond UW op zo kort mogelijke termijn.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Wijkontwikkelingsmaatschappij Lombok BV

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Economische ontwikkeling in de wijk Lombok stimuleren door panden te kopen, te herstellen en te verhuren of verkopen om een grotere diversiteit aan ondernemingen te bewerkstelligen.
Deelnemers:	Gemeente Utrecht (95% aandelen), Plegt- Vos, Rabobank en B0-ex
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Besloten Vennootschap
Website:	Geen
Gekoppeld(e) programma(s):	Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja

Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Nee
Is het BBV van toepassing?		Nee
Is het BBV nagevolgd?		Ja

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2023	Werkelijk 31-12-2023
Eigen vermogen	3.136	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	2.254	Nog niet bekend
Totaal vermogen	**5.390**	**Nog niet bekend**

Resultaat 2023:

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2022	Realisatie 2023
Opgenomen bij de GU	-	-

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Niet van toepassing.

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Nee

Ontwikkelingen

De WOM Lombok heeft in 2022 2 panden verworven. Afgelopen jaar is een derde pand verworven, gelegen naast de in 2022 verworven panden. Het rijtje panden is in 2023 gerenoveerd en verduurzaamd en wordt in 2024 verhuurd. Bo-Ex heeft afgelopen jaar het besluit genomen om uit de WOM Lombok te stappen, omdat het geen kernactiviteit is van de woningcorporatie. Rabobank en Plegt-Vos hebben aangekondigd de intentie te hebben om ook uit de WOM Lombok te willen treden als Bo-Ex dat doet. Dit heeft mogelijke gevolgen voor een heroverweging van de deelname, wat zal worden toegelicht bij de begroting van 2025.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Ja

WOM Beheer BV Noordwest

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Het bevorderen van de stedelijke herstructurering in de wijk Noordwest in de gemeente Utrecht met het oog op verbetering van de leefbaarheid en de sociaaleconomische ontwikkeling in die wijk, alsmede het verkrijgen, vervreemden, bezwaren, ontwikkelen, beheren, verbeteren, exploiteren en verhuren van onroerende zaken en rechten waaraan deze zijn onderworpen, en ten slotte al hetgeen met het vorenstaande in de ruimste zin verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. Het speerpunt van de WOM is gericht op verbeteren van de sociaaleconomische ontwikkeling van de Amsterdamsestraatweg.
Deelnemers:	Gemeente Utrecht
Publieke taak:	Nee
Juridische vorm:	Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
Website:	Geen
Gekoppeld(e) programma(s):	Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Nee
Is het BBV van toepassing?		Nee
Is het BBV nagevolgd?		Nee

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2023	Werkelijk 31-12-2023
Eigen vermogen	5.195	nog niet bekend
Vreemd vermogen	206	nog niet bekend
Totaal vermogen	**5.401**	**nog niet bekend**

Resultaat 2023:

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2022	Realisatie 2023
Opgenomen bij de GU	-	-

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht
De cijfers komen uit concept jaarrekening

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Niet van toepassing

Ontwikkelingen

Afgelopen jaar zijn er geen nieuwe panden aangekocht en is de focus gelegd op het verder renoveren en transformeren van de panden in de portefeuille. Daarnaast zijn er belangrijke stappen gemaakt om de huren weer marktconform te krijgen, waardoor de financiële positie van de WOM NW is verbeterd. De inbedding van de WOM met de straat is versterkt door de komst van de WijkHub op ASW 210. Ook heeft de WOM actief deelgenomen in het programmateam Amsterdamsestraatweg.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Regio Utrecht

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	De ROM levert een relevante bijdrage aan de economische structuurversterking door het ondersteunen van het innovatief MKB dat door haar groei en ontwikkeling bijdraagt aan de maatschappelijke opgaven zoals verwoord binnen de thema's van de Regionaal Economische Agenda (REA). De kerntaken van de ROM liggen op het gebied van innoveren, investeren en internationaliseren ter versterking en ondersteuning van het regionale economische ecosysteem.
Deelnemers:	Ministerie EZK (36,36% aandelen), Provincie Utrecht (36,36% aandelen), Gemeente Utrecht (13,64% aandelen), Gemeente Amersfoort (6,82% aandelen), Gemeente Hilversum (4,55% aandelen), Universiteit Utrecht (1,14% aandelen), UMC Utrecht (1,14% aandelen)
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	BV (opgericht in 2020)
Website:	ROM Regio Utrecht
Gekoppeld(e) programma(s):	Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Nee
Is het BBV van toepassing?		Nee
Is het BBV nagevolgd?		Nee

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2023	Werkelijk 31-12-2023

Eigen vermogen	50.627	nog niet bekend
Vreemd vermogen	4.303	nog niet bekend
Totaal vermogen	**54.930**	**nog niet bekend**

Resultaat 2023:

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2022	Realisatie 2023
Opgenomen bij de GU	-	-

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

De cijfers komen uit concept jaarrekening

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

In 2023 heeft de ROM haar activiteiten in lijn met de meerjarenstrategie 2023-2026 verder uitgevoerd. Aan haar voorgenomen rol om in economisch roerige tijden juist die ondernemers te ondersteunen die zo belangrijk zijn voor onze maatschappelijke opgaven is in 2023 verder invulling gegeven. Dit is gebeurd binnen drie domeinen: 1) Investeren, waar er ondanks afkoeling van het investeringsklimaat voor Venture Capital toch nieuwe investeringen zijn gedaan gericht op de gedefinieerde ecosystemen Earth Valley, Life Science & Health en New Digital Society. 2) Innoveren, waarbij er verder is ingezet op het ontwikkelen van innovatieve ecosystemen, om daarmee de randvoorwaarden voor innovatieve ondernemers binnen de ecosystemen op orde te hebben en houden. 3) Internationaal, waar er verdere stappen zijn gezet om de ecosystemen te versterken door het begeleiding van innovatieve bedrijven uit de regio Utrecht naar buitenlandse markten en innovatieve buitenlandse bedrijven te helpen zich te vestigen in de regio Utrecht.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Regionale Samenwerkingsmaatschappij Regio Utrecht

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	De ROM levert een relevante bijdrage aan de economische structuurversterking door het ondersteunen van het innovatief MKB dat door haar groei en ontwikkeling bijdraagt aan de maatschappelijke opgaven zoals verwoord binnen de thema's van de Regionaal Economische Agenda (REA). De kerntaken van de ROM liggen op het gebied van innoveren, investeren en internationaliseren ter versterking en ondersteuning van het regionale economische ecosysteem. De Regionale Samenwerkingsmaatschappij Regio Utrecht BV is opgericht om in fondsen te kunnen deelnemen anders dan het ROM Participatiefonds.

Deelnemers:	Provincie Utrecht (57% aandelen), Gemeente Utrecht (21% aandelen), Gemeente Amersfoort (11% aandelen), Gemeente Hilversum (7% aandelen), Universiteit Utrecht (2% aandelen), UMC Utrecht (2% aandelen)
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	BV (opgericht in 2020)
Website:	Rom regio Utrecht
Gekoppeld(e) programma(s):	Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Nee
Is het BBV van toepassing?		Nee
Is het BBV nagevolgd?		Nee

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2023	Werkelijk 31-12-2023
Eigen vermogen	262	nog niet bekend
Vreemd vermogen	740	nog niet bekend
Totaal vermogen	**1.002**	**nog niet bekend**

Resultaat 2023:

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2022	Realisatie 2023
Opgenomen bij de GU	-	-

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

De cijfers komen uit concept jaarrekening

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	ja

Ontwikkelingen

Niet van toepassing

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

WKO Merwede B.V.

Doel en organisatie	
Standplaats:	Utrecht
Doel:	Het exploiteren van de Energie-installatie voor het leveren van warmte en koude ten behoeve van Project Merwede.
Deelnemers:	Gemeente Utrecht (37,12% aandeelhouder), Merwede Real Estate (19,43% aandeelhouder), OC Merwede-C (17,81% aandeelhouder), DD Invest (17,44% aandeelhouder), Merwede Vijf (5,29% aandeelhouder) en BPD (2,91% aandeelhouder)
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Besloten Vennootschap
Website:	-
Gekoppeld(e) programma(s):	Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja
Is het BBV van toepassing?		Nee
Is het BBV nagevolgd?		Nee

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2023	Werkelijk 31-12-2023
Eigen vermogen	10	nog niet bekend
Vreemd vermogen	0	nog niet bekend
Totaal vermogen	**10**	**nog niet bekend**

Resultaat 2023:

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2022	Realisatie 2023
Opgenomen bij de GU	-	-

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

De bijdrage is niet meer in 2023 geboekt, waardoor dit bedrag zal landen op 2024.

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	

Ontwikkelingen

Niet van toepassing.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Stichtingen en verenigingen

Vereniging parkmanagement Papendorp

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Onderhoud openbare ruimte, registratie erfpachters en waarborgen architectonische waarden.
Deelnemers:	Erfpachters die lid zijn van de vereniging
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Vereniging
Website:	Geen
Gekoppeld(e) programma(s):	Openbare Ruimte en Groen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja
Is het BBV van toepassing?		Nee
Is het BBV nagevolgd?		Nee

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2023	Werkelijk 31-12-2023
Eigen vermogen	1.010	nog niet bekend
Vreemd vermogen	22	nog niet bekend
Totaal vermogen	**1.032**	**nnb**

Resultaat 2023:

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2022	Realisatie 2023
Opgenomen bij de GU	307	363

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht
contractverlenging 1.1.2023 t/m 31.12.2025

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

Geen relevante ontwikkelingen.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Vereniging parkmanagement De Wetering-Haarrijn

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Onderhoud openbare ruimte, registratie erfpachters en waarborgen architectonische waarden.
Deelnemers:	Erfpachters die lid zijn van de vereniging
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Vereniging
Website:	Geen
Gekoppeld(e) programma(s):	Openbare Ruimte en Groen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja
Is het BBV van toepassing?		Nee
Is het BBV nagevolgd?		Nee

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2023	Werkelijk 31-12-2023
Eigen vermogen	1.041	nog niet bekend
Vreemd vermogen	361	nog niet bekend
Totaal vermogen	**1.401**	**Nog niet bekend**

Resultaat 2023:

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2022	Realisatie 2023
Opgenomen bij de GU	327	361

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht
Niet van toepassing.

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

Geen relevante ontwikkelingen.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

VvE P&R Uithof/Sciencepark Utrecht

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Door het bieden van een combinatie van een goede parkeervoorziening aan de rand van de stad gecombineerd met snel openbaar vervoer naar de binnenstad zet de gemeente in op het afvangen van autoverkeer in de stad. Op deze manier hoopt de gemeente een goed alternatief te bieden voor automobilisten met bestemming Utrecht voor parkeren in de binnenstad. De gemeente is daarom eigenaar van 500 van de 2.000 parkeerplaatsen in de P&R de Uithof. De Vereniging van eigenaren regelt het beheer, de vaste lasten en het onderhoud.
Deelnemers:	Universiteit Utrecht, Universitair Medisch Centrum Utrecht, Hogeschool Utrecht, gemeente Utrecht
Publieke taak:	Nee
Juridische vorm:	Vereniging
Website:	VvE P+R Utrecht Science Park: https://www.spark-parkeren.nl/project/vve-pr-utrecht-science-park
Gekoppeld(e) programma(s):	Bereikbaarheid

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Nee	Ja

Wettelijke verplichting	Nee	Ja
Is het BBV van toepassing?		Nee
Is het BBV nagevolgd?		Nee

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2023	Werkelijk 31-12-2023
Eigen vermogen	1.115	nog niet bekend
Vreemd vermogen	213	nog niet bekend
Totaal vermogen	**1.328**	**Nog niet bekend**

Resultaat 2023:

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2022	Realisatie 2023
Opgenomen bij de GU	234	234

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Bijdrage van de Gemeente Utrecht aan de Vereniging van Eigenaren (VvE) is gebaseerd op de begroting 2023 VvE P+R De Uithof / P+R Utrecht Science Park.

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

Er zijn geen specifieke ontwikkelingen voor 2023 te melden.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Grondbeleid

Belangrijkste uitgangspunten

De gemeente Utrecht heeft de verantwoordelijkheid voor de regie op gebiedsontwikkelingen in de stad. Voor veel lokale activiteiten is grond nodig. Plannen op het gebied van wonen, werkgelegenheid en recreatie hebben gevolgen voor het grondgebruik in de gemeente. Bij verandering van het grondgebruik moet het toegestane grondgebruik worden veranderd binnen de geldende regels en maatregelen van de gemeente.
Het grondbeleid is een middel om de doelstelling Gezond Stedelijk Leven voor iedereen en de bijbehorende ambities op het gebied van voldoende betaalbare woningen, circulair bouwen, mobiliteit, duurzaamheid en een groene openbare ruimte te kunnen realiseren. De gemeente zal hiervoor, indien nodig, een stevigere rol oppakken om deze maatschappelijke doelen te halen. De inzet van actief grondbeleid en de strategische inzet van grondposities wordt toegepast waar dit toegevoegde waarde heeft. Uiteraard alleen op het moment dat de risico's verbonden aan actief grondbeleid beheersbaar zijn. Deze beleidslijn staat ook in het Coalitieakkoord "Investeren in Utrecht".

Per gebied en locatie moet de rol van de gemeente worden gedefinieerd. De hogere dichtheden die we in de Merwedekanaalzone en de tweede fase van het Stationsgebied willen realiseren in samenhang met de hoge ambities als het gaat om gezonde verstedelijking op het gebied van duurzaamheid en mobiliteit, vragen om een expliciete en regisserende rol. De uitgangspunten voor de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040– waarbij nadrukkelijk wordt gekozen om de groei van de stad te benutten om gezonde stedelijk leven voor iedereen te versterken met als eerste prioriteit verdichting - zijn hierbij richtinggevend.

Aan de basis van het Utrechts Grondbeleid ligt de Omgevingswet (OW) en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV); deze zorgen ervoor dat de gemeente de door haar gewenste rol zo goed mogelijk kan vormgeven.

Beleidskaders

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Nota Grondbeleid 2017	8-2-2018	Het grondbeleid beschrijft de verschillende instrumenten van het grondbeleid en hoe deze worden ingezet

Het instrumentarium waarvan gebruik gemaakt kan worden bij het uitvoeren van het grondbeleid zijn, naast vrijwillige verwerving, onder meer voorkeursrecht, onteigening, kostenverhaal en erfpacht. Het beschikbare instrumentarium staan beschreven in de nota grondbeleid.

Ontwikkelingen en actualiteiten

Het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR) met daarin onder andere de voortgang van de lopende grondexploitaties maakt onderdeel uit van de Voorjaarsnota. Onderdeel van deze rapportage is een vertrouwelijke bijlage met gedetailleerde informatie per grondexploitatieproject.
Bij de behandeling van de begroting wordt in de tweede bestuursrapportage op basis van actuele informatie gerapporteerd over (mogelijke) wijzigingen ten opzichte van het MPR voor de lopende grondexploitatieprojecten. Dit gebeurt aan de hand van de belangrijkste indicatoren, zoals de grondprijs, het aantal m2 kantoorruimte, de fasering van de woningmarkt (en eventuele noodzakelijk geachte herprogrammering), de rente en de mogelijke impact van andere ontwikkelingen/politieke keuzes. Naast de actuele informatie over de grondexploitatieprojecten, de tussentijdse

winstnemingen, het verloop van de Reserve grondexploitatie waaronder de omvang van de robuuste posten binnen de grondexploitatie Leidsche Rijn en de stand van de voorziening ten behoeve van negatieve grondexploitaties wordt ook gerapporteerd over de investeringsimpuls RSU en de voortgang van de woningbouwproductie.

Grondbeleid

De inhoudelijke ontwikkelingen binnen Leidsche Rijn, Stationsgebied en bestaand stedelijk gebied worden in het programma Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed gedetailleerd toegelicht.

Gerealiseerde resultaten

De grondexploitatie Leidsche Rijn komt na de actualisatie uit op een positief saldo van 20,1 miljoen euro (NCW prijspeil 2024). Met het positieve saldo van laat de grondexploitatie Leidsche Rijn een verbetering zien van 2,4 miljoen euro. Na tussentijdse winstneming van 5,9 miljoen euro, verplicht voorgeschreven door het BBV, bedraagt het positieve saldo 14,2 miljoen euro. De tussentijdse genomen winst is toegevoegd aan de reserve grondexploitatie.

Gedurende 2023 is de grondexploitatie Stationsgebied met 0,7 miljoen euro verbeterd (NCW prijspeil 2024) ten opzichte van 2022. Het saldo heeft niet geleid tot een tussentijdse winstneming vanuit de grondexploitatie Stationsgebied. Het saldo bedraagt 88,5 miljoen euro negatief.

Gedurende 2023 is het totale saldo van de binnenstedelijke grondexploitaties (exclusief Stationsgebied en Leidsche Rijn) met 9,5 miljoen euro (NCW prijspeil 2024) verslechterd ten opzichte van 2022. Vervolgens is dit saldo verlaagd met technisch noodzakelijke tussentijdse winstnemingen (ten gunste van de reserve grondexploitatie). Het saldo van de actieve grondexploitaties (exclusief Stationsgebied en Leidsche Rijn) bedraagt per 1 januari 2024 4,9 miljoen euro positief (NCW prijspeil 2024). Na winstneming van 0,7 miljoen euro uit enkele positieve projecten resteert een saldo van 4,2 miljoen euro positief (NCW prijspeil 2024).

Grondexploitatie	Saldo MPR 2023	Mutatie geopende grond-exploitaties	Mutatie afgesloten grond-exploitaties	Mutatie lopende grond-exploitaties	Winstneming over 2023	Saldo MPR 2024
Leidsche Rijn	+17,7 miljoen			+2,4 miljoen	5,9 miljoen	+14,2 miljoen
Stationsgebied	-89,2 miljoen			+0,7 miljoen		-88,5 miljoen
Binnenstedelijke grondexploitaties	+14,3 miljoen			- 9,5 miljoen	0,7 miljoen	+4,2 miljoen

Op eindwaarde zijn de te verwachten resultaten als volgt:

Projectsaldo op eindwaarde	2023	2024
Leidsche Rijn	41,9 miljoen euro	42,0 miljoen euro positief
Stationsgebied	91,8 miljoen euro	91,6 miljoen euro negatief
Binnenstedelijke grondexploitaties	17,1 miljoen euro	5,5 miljoen euro positief

Onderbouwing van de winstneming

Onderbouwing van de winstneming

De richtlijnen van het BBV schrijven voor dat winsten over grondexploitaties genomen moeten worden naar rato van de voortgang van de gebiedsontwikkeling. Om de mate van voortgang te berekenen wordt de POC-methode (percentage of completion) gebruikt.

$$POC = \frac{\text{gerealiseerde uitgaven}}{\text{begrote uitgaven}} \times \frac{\text{gerealiseerde opbrengsten}}{\text{begrote opbrengsten}}$$

De formule is als volgt:
In het geval dat 80% van de kosten in een gebiedsontwikkeling is gerealiseerd en 50% procent van de kavels is uitgegeven, dan is deze gebiedsontwikkeling volgens de POC-methode voor 40% compleet. Dit betekent dat 40% van de winstverwachting op de eindwaarde als tussentijdse winst genomen moet worden.

Er is volgens de POC-methode van het BBV in 2023 winst genomen op de volgende grondexploitatieprojecten.

	x € 1.000
Binnenstedelijk	0,700
Leidsche Rijn	5,900

Reserve Grondzaken in relatie tot de risico's
De reserve grondexploitaties is bestemd voor het opvangen van niet begrote financiële tegenvallers in grondexploitatieprojecten en voor het afdekken van financiële risico's bij het nemen van initiatieven in de ruimtelijke ontwikkeling van de stad. Sinds 2021 is ook de tussentijdse winstneming over de robuuste posten uit de grondexploitatie Leidsche Rijn in deze reserve opgenomen. De geprognosticeerde resultaten op de binnenstedelijke grondexploitaties en tussentijdse winstnemingen op de grondexploitatie Leidsche Rijn worden als storting meegenomen in het meerjaren verloop van de reserve grondexploitaties en zijn onderdeel van het huidig saldo.

De reserve grondexploitaties heeft een negatief meerjarig beeld van 0,05 miljoen euro in jaarsnede 2028. Voor een verdere toelichting van het verloop van de reserve grondexploitaties: zie het MPR 2024.

x €1.000

	2024	2025	2026	2027	2028
Beginsaldo per 1 januari	174.225	146.773	158.997	164.322	168.918
Stortingen	11.937	15.368	8.470	7.740	10.137
Onttrekkingen	39.389	3.144	3.144	3.144	3.144
Saldo na stortingen en onttrekkingen	146.773	158.997	164.322	168.918	175.912
Reserveringen	140.451	140.451	142.651	146.401	150.151
Risicoreserveringen	25.811	25.811	25.811	25.811	25.811
Ruimte reserve grondexploitaties	**-19.489**	**-7.265**	**-4.139**	**-3.294**	**-50**

Lokale heffingen

Deze paragraaf bevat onze verantwoording over de lokale heffingen in 2023. Bij lokale heffingen onderscheiden we belastingen en retributies. Het kwijtscheldingsbeleid is ook onderdeel van deze paragraaf.

Belangrijkste uitgangspunten

- De volgende rechtsbeginselen gelden als uitgangspunt voor de tariefstelling: Verbod van willekeur, Gelijkheidsbeginsel, Profijtbeginsel, Rechtszekerheidsbeginsel, Stelselmatigheid, Lasten die toegerekend worden aan de tariefstelling vallen uiteen in directe lasten uit de programma's en indirecte lasten uit het overzicht overhead.
- Voor een aantal tarieven gelden er wettelijke maxima. De gemeente mag de tarieven dan niet hoger vaststellen dan dit maximum. Dat doet zich bijvoorbeeld voor bij de tarieven voor rijbewijzen en reisdocumenten. Het rijk stelt hiervoor jaarlijks de maximale tarieven vast die een gemeente in rekening mag brengen. Voor Utrecht leiden deze tarieven tot opbrengsten die de kosten niet volledig dekken.
- Een maximale kostendekkendheid kan in een aantal gevallen tot een tarief leiden dat maatschappelijk niet gewenst is. Dat doet zich bijvoorbeeld voor bij de gehandicaptenparkeerkaart (bereikbaarheid) en de leges voor huwelijken. De tarieven zouden dan gelet op de aard van de dienstverlening voor de aanvrager van de dienstverlening te hoog worden.
- Utrecht opereert in een competitieve markt. Tarieven die de gemeente vraagt kunnen voor ondernemers reden zijn om niet voor Utrecht, maar voor een andere gemeente te kiezen. Dat doet zich bijvoorbeeld voor bij de havengelden. Meer kostendekkende tarieven kunnen er dan voor zorgen dat ondernemers voor havens in de omgeving kiezen.
- De tarieven worden jaarlijks met de inflatie verhoogd.
- Bij het Coalitieakkoord 2022-2026 is vastgelegd dat er na de verhoging van de onroerendezaakbelasting en parkeerbelasting in 2023 geen nieuwe belastingverhogingen meer zouden volgen met uitzondering van de jaarlijkse inflatiecorrectie van alle tarieven. Alleen in extreme situaties kan hierop afgeweken worden.
- We hanteren de meest ruime kwijtscheldingsnorm van 100%.

Beleidskaders

Beleidsdocument	Geldend	Toelichting
Nota Lokale Heffingen	2019 - heden	Actuele kaders voor het beleid.
Verordening Onroerendezaakbelasting	2023	Beleid en tarieven voor de onroerendezaakbelasting.
Verordening Rioolheffing	2023	Beleid en tarieven voor de rioolheffing.
Verordening Afvalstoffenheffing	2023	Beleid en tarieven voor de afvalstoffenheffing.
Verordening Hondenbelasting	2023	Beleid en tarieven voor de hondenbelasting.
Verordening Toeristenbelasting	2023	Beleid en tarieven voor de toeristenbelasting.
Verordening Parkeerbelastingen	2023	Beleid en tarieven voor de parkeerbelastingen.
Verordening Precariobelasting	2023	Beleid en tarieven voor de precariobelasting.
Verordening Leges	2023	Beleid en tarieven voor de leges.
Verordening Leges omgevingsvergunning	2023	Beleid en tarieven voor de leges omgevingsvergunning.
Verordening Brug-, schut- en havengelden	2023	Beleid en tarieven voor brug-, schut- en havengelden.

Verordening Begraafplaatsrechten	2023	Beleid en tarieven voor de begraafplaatsrechten.
Verordening Marktgelden	2023	Beleid en tarieven voor de marktgelden.
Verordening Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Woonboulevard	2021 - heden	Beleid en tarieven voor de bedrijveninvesteringszone.
Verordening kwijtschelding	2023	Kwijtscheldingsbeleid

Ontwikkelingen en actualiteiten

Vanuit het Coalitieakkoord 2022-2026 wordt in het kader van bestaanszekerheid onderzocht hoe de vermogensnorm kan worden opgehoogd, om zodoende meer ontheffingen op lokale belastingen te kunnen geven. De raad heeft begin december het besluit genomen om de vermogensgrens voor het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen te verhogen, zie Raadsbesluit Initiatiefvoorstel tot wijziging van 'Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen gemeente Utrecht'. De regering heeft dit besluit van de gemeenteraad vernietigd. Het besluit zou in strijd zijn met het recht en het algemeen belang. De gemeenteraad is het hier niet mee eens en gaat bij de Raad van State in hoger beroep tegen de vernietiging het raadsbesluit.

De tarieven 2023 zijn geïndexeerd met een inflatiepercentage van 3,5%.
Met uitzondering van het tarief van de rioolheffing, deze stijgt met 3,8% om kostendekkend te blijven. De kostenstijging van 2022 naar 2023 bedraagt inclusief de inflatiecorrectie 3,5%. Omdat we verwachten dat het aantal rioolheffing betalende eigenaren van 2022 naar 2023 met circa 3.000 stijgt nemen onze inkomsten toe en kunnen we volstaan met stijging van de rioolheffing van 3,8%.

De tarieven van de markten zijn in 2023 gestegen met het inflatiepercentage plus 2,5% extra in verband met het toewerken naar 100% kostendekkendheid in 2025. De extra verhoging is besproken en gecommuniceerd met vertegenwoordigers van de marktondernemers.

In het Coalitieakkoord 2022 is de opbrengst OZB en toeristenbelasting met meer dan de inflatie verhoogd. De OZB stijgt met 18% en de toeristenbelasting stijgt met 16,7%. De stijging conform het Coalitieakkoord is verwerkt bij de berekening van de tarieven 2023. Bij de berekening van OZB is ook het inflatiepercentage meegenomen. In 2023 is het tarief voor de toeristenbelasting 7% van de overnachtingsprijs.

Tot en met 2023 hebben we voor de afvalstoffenheffing twee tariefklassen gehanteerd. Vanaf 2024 gaan wij voor de afvalstoffenheffing over naar vier tariefklassen voor huishouden: één persoon, twee personen, drie personen en vier of meer personen. Raadsbesluit Verordening Afvalstoffenheffing 2024.

Op termijn zal ook in de hele stad het gebruiken van de openbare ruimte door auto’s belast worden met een parkeerbelasting. De opbrengsten van deze parkeerbelasting investeren we in de kwaliteit van de stad, in alternatieve vormen van vervoer en voorzieningen in de wijken via het investeringspakket ‘Groei in Balans’.

Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU)
De kwaliteit van de publieksdienstverlening vanuit de BghU is verslechterd, waardoor niet meer aan de gestelde kwaliteitsnormen wordt voldaan. De achterstanden binnen de BghU zijn voornamelijk ontstaan als gevolg van de ICT-transitie en de toename van het aantal bezwaarschriften met betrekking tot de WOZ-waardering. De BghU werkt aan het structureel verbeteren van de

dienstverlening en de bedrijfsvoering. Hiervoor hebben ze externe expertise ingeschakeld om dit proces te begeleiden en te organiseren.In de raadsbrief van oktober 2023 “uitvoering BghU en verbeterplannen” is de raad op de hoogte gebracht over de hiervoor genoemde ontwikkelingen.
De bijdrage aan de BghU in 2023 was 7,869 miljoen euro. Het eerste kwartaal 2024 vindt er nog een nacalculatie plaats vanuit de BghU op de deelnemersbijdrage.

Belastingen

In de onderstaande tabel zijn de opbrengsten van de belastingen opgenomen.

Tabel: Tarievenoverzicht en opbrengsten 2023

x € 1.000

	Tarief 2023	Nominale begroting	Actuele begroting	Opbrengst Realisatie
Onroerendezaakbelastingen		160.290	160.388	170.196
Eigenaren woningen	0,0790%			
Eigenaren niet-woningen	0,4270%			
Gebruikers niet-woningen	0,3449%			
Rioolheffing (*)				
Aansluitrecht	237,00	46.309	46.309	46.566
Afvoerrecht				
0 – 50.000 m3	1,81			
50.001 – 100.000 m3	1,73			
100.001 – 150.000 m3	1,61			
> 150.000 m3	1,45			
Afvalstoffenheffing (*)		51.321	51.321	49.586
Eenpersoonshuishouden	314,50			
Meerpersoonshuishouden	366,25			
Hondenbelasting (*)	89,04	834	834	819
Precariobelasting				
Terrassen, uitstallingen etc.	diverse	689	689	820
Inname openbare grond	diverse	437	437	606
Toeristenbelasting	7%	4.214	4.214	7.025
Parkeerbelastingen (**)	diverse	43.834	48.172	48.023
Totaal		**307.928**	**312.364**	**323.641**

(*) opbrengst ná kwijtschelding
(**) het betreft de inkomsten exclusief garage parkeren

Toelichting op de tarieven en opbrengsten

Onroerende zaakbelastingen
Alle eigenaren van woningen en alle eigenaren en gebruikers van niet-woningen betalen onroerendezaakbelasting. De grondslag van de belasting is de waarde van een woning of niet-woning. Deze waarde wordt elk jaar opnieuw vastgesteld. De aanslagen 2023 zijn naar de waardepeildatum 1 januari 2022 vastgesteld

De opbrengsten OZB zijn 9,8 miljoen euro hoger dan begroot. De belangrijkste oorzaak is toe te schrijven aan niet woningen, voordeel van 10,5 miljoen euro ten op zichten van de begroting. Van deze hogere opbrengst niet woningen is 3,6 miljoen euro afkomstig van voordelen uit voorgaande jaren. Dit heeft te maken met meevallers op de ingeschatte bezwaarrisico's per ultimo 2022.

De hogere opbrengsten niet woningen zijn voornamelijk gerelateerd aan een hogere dan verwachte waardeontwikkeling. Bij het opstellen van de begroting voor 2023 werd uitgegaan van een waardeontwikkeling van 1,3% voor niet woningen. Eind 2023 is de verwachting dat de waardeontwikkeling op 3,7% zal uitkomen (bron: BghU). Ook is de areaalontwikkeling hoger dan begroot doordat meer niet-woningen in aanbouw zijn genomen en voltooid.

BghU heeft de benodigde inspanningen verricht om achterstanden uit voorgaande jaren in te halen. Bij de jaarrekening 2022 stond nog een bedrag van 1,1 miljoen euro als nog op te leggen aanslagen van 2021 en ouder open. Hiervan is in 2023 alles opgelegd door de BghU. De nog op te leggen aanslagen van 2022 bedroegen bij de jaarrekening 2022 10,8 miljoen euro (8% van het totaal). In 2023 is hiervan pas € 11.192 opgelegd. Van het jaar 2023 moet nog een bedrag van 29,3 miljoen euro (17% van het totaal) aan aanslagen door de BghU worden opgelegd.

Rioolheffing
Kostendekkendheid (100%)

Voor de berekening en toelichting op de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing verwijzen we u naar de Bijlage kostendekkendheid Tarieven en Leges.

Afvalstoffenheffing
Kostendekkendheid (100%)

Voor de berekening en toelichting op de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing verwijzen we u naar de Bijlage kostendekkendheid Tarieven en Leges.

Hondenbelasting
De houder van een hond betaalt hondenbelasting. Het houden van blindengeleidehonden en andere honden met een specifieke functie is vrijgesteld van de belasting. De belasting geldt per hond.

De opbrengst hondenbelasting is 0,015 miljoen euro lager dan begroot. In 2023 is er meer kwijtschelding verleend dan begroot, waardoor de opbrengst lager is dan begroot.

Toeristenbelasting
Personen van buiten de stad, die in Utrecht overnachten in een hotel, B&B of een andere betaalde gelegenheid, betalen toeristenbelasting. De belasting is een vast percentage van de overnachtingsprijs en wordt door de logies biedende ondernemer ingehouden en aan de gemeente afgedragen.

Voor het belastingjaar 2023 is 7,025 miljoen euro aan toeristenbelasting opgenomen als realisatie. Dit is 2,812 miljoen euro hoger dan begroot. In 2023 zijn er 25% meer overnachtingen geweest t.o.v. 2022. De toeristenbelasting is in 2023 verhoogd van 6% naar 7% en is, mede door de inflatie, de kamerprijs toegenomen. Ook zien we een groei in het aantal buitenlandse gasten.

Precariobelasting
Precariobelasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen op, onder of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Het gaat bijvoorbeeld om uithangborden en terrassen. De opbrengst precariobelasting 2023 is 0,820 miljoen euro. Dat is 0,131 miljoen euro hoger dan begroot. Dit komt door een groter areaal dan begroot.

Parkeerbelastingen
In 2023 hebben we minder inkomsten gerealiseerd dan begroot. Bij de tweede bestuursrapportage zijn de parkeerinkomsten incidenteel opgehoogd, deze prognose was te positief ingeschat. Daarnaast, zijn de inkomsten lager als gevolg van gratis parkeren tijdens de kerstdagen.

Bedrijveninvesteringszone
Utrecht kent één Bedrijveninvesteringszone (BIZ). Deze BIZ is gevestigd op de Woonboulevard. De aldaar gevestigde ondernemers betalen een belasting, waarvan de opbrengst door de gemeente weer wordt doorgestort aan een door deze ondernemers opgerichte vereniging die daarmee investeringen doet in het openbare gebied. In 2023 is een opbrengst gerealiseerd van 0,155 miljoen euro.

Kwijtschelding
Kwijtschelding kan worden verleend voor aanslagen ten name van natuurlijke personen voor belastingaanslagen in de privésfeer. Kwijtschelding kan alleen worden verleend voor de onderstaande belastingen:

- Onroerende-zaakbelasting
- Afvalstoffenheffing
- Rioolheffing, als bedoeld in art. 3, eerste lid, onderdeel a, van de verordening rioolheffing
- Hondenbelasting, voor ten hoogste twee honden per houder

De normen voor kwijtschelding worden landelijk vastgesteld. Gemeenten mogen zelf kiezen of ze de bijstandsnorm op 90% of 100% stellen. De gemeente Utrecht kiest voor 100%, waarmee de meest ruime kwijtscheldingsnorm wordt gehanteerd.

Tabel: Bedrag kwijtscheldingen x € 1.000

	Begroot	Realisatie
OZB	0	8
Rioolheffing	15	17
Afvalstoffenheffing één persoon	2.507	2.980
Afvalstoffenheffing meer personen	2.114	2.438
Hondenbelasting	51	73
Totaal	**4.687**	**5.516**

Toelichting
Kwijtscheldingen afvalstoffenheffing:
Door de verhoging van de vermogensnorm is sprake van een toename van de kosten kwijtscheldingen.

Oninbaar
Van oninbaarheid is sprake als een belastingschuldige wel moet betalen, maar invordering op de gebruikelijke wijze in de praktijk niet (meer) mogelijk is. Dat doet zich bijvoorbeeld voor als de belastingschuldige failliet is gegaan of de belastingschuldige vertrokken is zonder dat de nieuwe verblijfplaats bij de invorderingsambtenaar bekend is. In onderstaand schema zijn de gerealiseerde bedragen aan oninbare belastingen weergegeven per belastingjaar (kolom realisatie). Ook is de prognose opgenomen van de verwachte nog oninbaar te verklaren bedragen per belastingjaar (kolom prognose). De prognose is gebaseerd op de beste inschattingen naar de actuele stand van zaken. Afhankelijk van hoe het invorderingsproces verder zal verlopen, zal blijken welk deel van de nog te ontvangen belastingschuld daadwerkelijk oninbaar wordt verklaard. Dat komt tot uitdrukking in de cijfers realisatie in de volgende belastingjaren. In 2023 is in totaal 195.292 oninbaar verklaard en in 2022 was dit 236.557.

x €1

	Heffingsjaar	Begroot	Realisatie	Prognose
OZB eigendom woningen	2023	65.000	2.081	26.817
	2022		861	25.735
	2021		2.139	13.534
	Ouder		6.951	24.093
Totaal		**65.000**	**12.032**	**90.179**
OZB eigendom niet-woningen	2023	80.000	172	137.662
	2022		16	108.291
	2021		29	93.252
	Ouder		5.418	8.848
Totaal		**80.000**	**5.635**	**348.053**
OZB gebruik niet-woningen	2023	285.000	1.893	181.243
	2022		2.248	119.097
	2021		7.551	78.811
	Ouder		14.553	97.915
Totaal		**285.000**	**26.245**	**477.066**
Rioolheffing aansluitrecht	2023	46.000	937	12.086
	2022		813	11.632
	2021		1.953	6.766
	Ouder		5.200	15.167
Totaal		**46.000**	**8.903**	**45.651**
Rioolheffing grootverbruik	2023	0	168	12.615
	2022		1	9.277
	2021		575	5.460
	Ouder		1.677	20.140
Totaal		**0**	**2.421**	**47.492**
Afvalstoffenheffing	2023	120.000	15.723	112.530
	2022		23.806	71.381
	2021		22.174	34.273
	Ouder		19.543	43.167
Totaal		**120.000**	**81.246**	**261.351**
Hondenbelasting	2023	4.000	114	1.762
	2022		-104	1.606
	2021		-59	980
	Overig		913	1.661
Totaal		**4.000**	**864**	**6.009**
Toeristenbelasting	2023	20.000	-	2.732
	2022		-	1.648
	2021		193	645
	Overig		5.158	5.711
Totaal		**20.000**	**5.351**	**10.736**
Precariobelasting	2023	20.000	-	6.644
	2022		455	5.853
	2021		150	4.612
	Overig		12.001	13.163
Totaal		**20.000**	**12.606**	**30.272**
Parkeerbelastingen	2023	150.000	3.421	224.667
	2022		10.847	157.910
	2021		12.905	78.634
	Overig		12.816	89.944
Totaal		**150.000**	**39.989**	**551.155**
Resultaat		**790.000**	**195.292**	**1.867.964**

Retributies

In de Nota lokale heffingen is opgenomen dat een maximale kostendekkendheid per verordening het uitgangspunt is. Wettelijke maxima, maatschappelijke overwegingen of marktoverwegingen kunnen ervoor zorgen dat maximale kostendekkendheid niet mogelijk of wenselijk is.

In de tabel zijn de kosten en opbrengsten weergegeven. Ook is de kostendekkendheid weergegeven. Voor de toepassing van artikel 229 Gemeentewet is alleen de kostendekkendheid op begrotingsbasis van belang.

Beleidstarieven

x €1.000

	Begroting actueel			Realisatie		
	Baten	Lasten	Kosten dekkendheid	Baten	Lasten	Kosten dekkendheid
Bewoners en bestuur						
Huwelijk en partnerschap	554	763	73%	639	867	74%
Uittreksels/afschriften	584	586	100%	825	825	100%
Reisdocumenten	1.286	1.299	99%	2.395	2.384	100%
Rijbewijzen	1.136	1.151	99%	1.110	1.124	99%
Bereikbaarheid						
Leges	179	624	29%	268	1.034	26%
Beheer openbare ruimte						
Vergunningen openbare ruimte	2.427	2.427	100%	1.878	2.085	90%
Evenementen	601	1.136	53%	601	738	82%
Openbare orde en veiligheid						
Vergunning voetbalwedstrijden	7	11	65%	12	20	62%
Horeca	636	1.050	61%	690	1.242	56%
Gokken	21	21	100%	15	4	423%
Sekswerk	13	13	100%	5	1	462%
Exploitatievergunning	10	132	8%	4	65	6%
Wonen en monumenten						
Woonruimtezaken	471	550	86%	493	468	105%
Totaal legesverordening	**7.925**	**9.763**	**81%**	**8.935**	**10.857**	**82%**
Wonen en monumenten						
Leges omgevingsvergunning	17.061	17.068	100%	20.728	17.716	117%
Beheer openbare ruimte						
Begraafplaatsrechten	1.243	1.302	96%	1.470	1.477	100%
Brug- schut- en havengelden	1.150	1.744	66%	1.193	1.917	62%
Marktgelden	698	838	83%	679	1.099	62%
Totaal	**28.077**	**30.715**	**91%**	**33.005**	**33.066**	**100%**

De totale kostendekkendheid is ten opzichte van de begroting gestegen van 91% naar 100%.

Voor de berekeningen en toelichting op de kostendekkendheid van de tarieven verwijzen we u naar de Bijlage kostendekkendheid Tarieven en Leges.

Wet Open overheid

Belangrijkste uitgangspunten

Inleiding

Open en transparant bestuur is een belangrijk principe voor het functioneren van de overheid. De ambitie is om stapsgewijs meer informatie actief openbaar te maken. Deze paragraaf bevat onze beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Wet Open overheid (Woo).

Belangrijkste uitgangspunten

- Meer informatie actief openbaar maken
- Sneller beslissen op Woo-verzoeken
- Structurele capaciteit informatiebeheer en Woo-team vergroten
- Bewustzijn van belang van openbaarheid in de organisatie vergroten

Meer informatie actief openbaar maken

De gemeente Utrecht maakt sinds 2015 uit eigen beweging al veel informatie actief openbaar naar aanleiding van een toezegging aan de raad. Daarmee loopt de gemeente vooruit op de verplichte actieve openbaarmaking van de Woo die per categorie de komende jaren in werking gaat treden. Van de 11 categorieën is dat nu al bij 8 categorieën het geval. De opgave van de gemeente zit in hoofdzaak in de 3 resterende categorieën: convenanten, schriftelijke afhandeling van klachten en beschikkingen. In 2023 zijn voorbereidingen getroffen voor het inrichten van Open Utrechts Documenten Platform waar onze bewoners, bedrijven en professionals snel en laagdrempelig documenten van de gemeente Utrecht kunnen terugvinden. Daarnaast is een inventarisatie gemaakt om inzicht te krijgen in de bewaarlocatie, de kwaliteit van het bewaarsysteem en het globaal aantal documenten. Tevens is gewerkt aan een metadata standaard die gebruikt kan worden bij het publiceren van actief openbaar te maken documenten.

Soorten Woo-verzoeken

In 2023 ontving de gemeente 1.041 Woo-verzoeken (in 2022 was dat nog 1.012). De Woo-verzoeken bestaan grofweg uit vier soorten:

1. Eenvoudige verzoeken, voornamelijk documenten uit het bouwarchief, die binnen vier weken kunnen worden afgehandeld.
2. Omvangrijke en complexe verzoeken, die binnen zes weken kunnen worden afgehandeld.
3. Zeer omvangrijke en complexe verzoeken, zodat er meer tijd nodig is dan zes weken en deelbesluiten moeten worden genomen.
4. Verzoeken om alleen aan verzoeker (dus niet openbaar voor eenieder) een kopie van een eigen dossier te verstrekken.

Het grootste deel van de Woo-verzoeken ziet op informatie van het bouwarchief en valt onder de eenvoudige verzoeken (punt 1). Het aandeel eenvoudige verzoeken daalt jaarlijks trendmatig. Het aandeel (zeer) omvangrijke en complexe verzoeken (punt 2 en 3) groeit structureel door. Van de 1041 ontvangen verzoeken waren er in 2023 417 omvangrijk en complex. Onder de Woo is een nieuw soort verzoek geïntroduceerd: het eigen dossier dat alleen verzoeker krijgt en niet voor eenieder openbaar wordt gemaakt met een besluit. Het aandeel verzoeken tot verstrekking van het eigen dossier is verdubbeld ten opzichte van 2022 en verklaart de lichte groei in het aantal verzoeken.

Jaar	Eenvoudig	Omvangrijk	Eigen dossier	Totaal
2020	748	246	0	994
2021	704	282	0	986

2022	682	314	16	1012
2023	585	417	39	1041

Er is een onderzoek gedaan om verbeteringen in het werkproces van de behandeling van Woo-verzoeken in beeld te brengen. Daarmee gaan we in 2024 verder. Daarnaast wordt ingezet op nieuwe software. De anonimiseringssoftware is vervangen door een nieuwe versie waarmee het eenvoudiger is om sets samen te stellen voor zienswijzen en interne controles. Met een pilot wordt onderzocht of nieuwe zoeksoftware kan worden ingezet om databases van bepaalde medewerkers te doorzoeken.

Halen van beslistermijn

Deze eenvoudige Woo-verzoeken handelen we binnen een halve week af (0.44). De registratie van de beslistermijn van omvangrijke en complexe Woo-verzoeken is onvoldoende exact vastgelegd. Termijnfactoren zoals een zienswijzeprocedure waardoor de beslistermijn voor 2 weken wordt geschorst (de schorsingstermijn moet in mindering worden gebracht) en afgesproken beslistermijnen buiten de zes weken termijn zijn niet vastgelegd. De algemene gemiddelde beslistermijn maakt geen onderscheid in de soorten verzoeken, is niet gecorrigeerd op de schorsingstermijn (in ongeveer 40% van de zaken is de geregistreerde termijn daardoor te hoog) en afgesproken termijnen worden niet meegeteld, omdat die niet zijn geregistreerd. Het aandeel eenvoudige verzoeken van bijna 60% drukt het algemene gemiddelde naar beneden. De registratie is louter gebaseerd op het verschil tussen ontvangst en besluit. In 170 van de 1041 gevallen was in 2023 meer dan zes weken nodig om te besluiten.

Jaar	Gemiddelde beslistermijn
2018	4,97
2019	5,20
2020	5,00
2023	4,19

Structurele capaciteit informatiebeheer en Woo-team vergroten

De gedachte bij het digitale stadskantoor was dat de ambtenaar 2.0 alle archieftaken zelf zou vervullen. Daardoor is bij de reorganisatie uit 2013 de archiefafdeling grotendeels opgeheven. Uit onderzoeken naar de kwaliteit van de archieven blijkt echter dat de kwaliteit van de archieven niet op orde is en er behoefte is aan archiefmedewerkers op de werkvloer. In 2023 is begonnen met het werven van extra archiefmedewerkers om structureel bij organisatieonderdelen aan de slag te gaan met archieftaken. De archieftaak binnen de gemeente is op dit moment nog teveel een rol, die medewerkers deeltijd invullen. Een kwaliteitsverbetering is nodig en betekent dat de rol moet worden omgezet naar een geborgde functie. Er zijn op basis van zwaarte en taak functieprofielen opgesteld. De capaciteit van de Woo-taken is tijdelijk uitgebreid met externe inhuur.

Bewustzijn van belang van openbaarheid in de organisatie vergroten

Over de uitvoering van de Woo en activiteiten van het programma informatie op orde wordt periodiek gecommuniceerd om het bewustzijn binnen de ambtelijke organisatie te vergroten. Daarbij gaat het ook om de implementatie van het nieuwe e-mailbeleid, feedback op constateringen in Woo-dossiers en het informeren van medewerkers over hoe het Woo-proces werkt en welke rechten ze daarbij hebben.

In 2023 is begonnen met het opstellen van Woo-beleid. Met het Woo-beleid geven we aan hoe we omgaan met openbaarheid en daarmee samenhangende belangen zoals de privacy. Tevens geven we aan hoe we van plan zijn om stapsgewijs invulling te geven aan de actieve openbaarmaking van

de Woo en onze ambitie (meer dan de wettelijk voorgeschreven documenten). Het Woo-beleid wordt dit voorjaar vastgesteld.

Ontwikkelingen en actualiteiten

Wetgever kondigt aan dat Woo moet worden aangepast

Staatssecretaris van Huffelen van het Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties heeft in Invoeringstoets Woo van november 2023 aangekondigd dat de wetgever in 2024 met voorstellen komt om de Woo aan te passen.
De staatssecretaris heeft vastgesteld dat overheden niet goed zijn toegerust om de huidige wet uit te voeren. De informatiehuishouding is niet op orde. Mede daardoor worden termijnen vaak niet gehaald. Daarnaast vergen de verzoeken veel tijd en personele capaciteit, die vanwege de situatie op de arbeidsmarkt moeilijk is op te lossen. Misbruik van recht is onderdeel van de dagelijkse praktijk, maar door de juridische eisen moeilijk aan te tonen. De wet is complex en leidt daardoor tot extra juridische procedures over uitleg en termijnoverschrijdingen.

De staatssecretaris komt in 2024 met een voorstel. Daarbij wordt gedacht aan het beperken van het aantal documenten per verzoek (bijvoorbeeld 50) en niet meer verstrekken van bepaalde ambtelijke documenten, tenzij de verzoeker een belang aantoont.

Programma informatie op orde aangemerkt als risicovol project

De uitvoering van de Woo en de aanpak van de archiefhuishouding heeft een grote impact op de gehele organisatie en vrijwel alle werkprocessen. Om de opgave te realiseren en intern de hoogste prioriteit te geen is het Programma informatie op orde aangemeld als risicovol project. In de paragraaf Bedrijfsvoering voor onderdeel 'Informatiebeheer op orde en WOO' kunt u hier meer over lezen.

Deel 2 Jaarrekening

Jaarrekening

Baten en lasten

Overzicht baten en lasten

Nominale begroting 2023

x € 1.000

Programma	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Bewoners en Bestuur	5.868	49.676	-43.809	43.809	0	0	0	0
Ruimtelijke ontwikkeling, wonen & erfgoed	125.660	142.601	-16.942	5.126	-11.815	9.719	21.534	0
Duurzaamheid	1.363	19.865	-18.503	17.934	-569	141	710	0
Bereikbaarheid	64.595	72.068	-7.473	6.433	-1.039	20.009	21.049	0
Openbare ruimte en groen	121.721	191.417	-69.697	69.694	-3	0	3	0
Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen	15	20.304	-20.290	20.290	0	0	0	0
Werk en Inkomen	152.421	249.059	-96.639	96.639	0	0	0	0
Onderwijs	19.219	116.355	-97.136	94.626	-2.510	0	2.510	0
Ondersteuning op maat	6.268	342.631	-336.363	336.363	0	0	0	0
Volksgezondheid	2.247	31.200	-28.953	28.836	-117	0	117	0
Veiligheid	622	62.724	-62.102	62.102	0	0	0	0
Cultuur	0	59.335	-59.335	59.306	-29	103	132	0
Samenleven en Sport	18.118	93.958	-75.840	73.414	-2.427	0	2.427	0
Utrechts Vastgoed	28.020	29.233	-1.213	6.364	5.151	7.183	2.031	0
Algemene middelen	1.143.938	38.323	1.105.615	-1.120.407	-14.792	39.846	54.638	0
Overhead	4.573	203.914	-199.341	199.222	-119	0	119	0
Vennootschapsbelasting	0	250	-250	250	0	0	0	0
Totaal	**1.694.645**	**1.722.913**	**-28.268**	**0**	**-28.268**	**77.002**	**105.270**	**0**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.
In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

Actuele begroting 2023

x € 1.000

Programma	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Bewoners en Bestuur	6.249	55.430	-49.181	48.203	-978	0	978	0
Ruimtelijke ontwikkeling, wonen & erfgoed	103.616	111.541	-7.925	1.620	-6.305	19.440	25.745	0
Duurzaamheid	12.219	31.656	-19.437	22.891	3.454	4.111	657	0
Bereikbaarheid	75.147	68.918	6.229	9.336	15.565	26.230	10.665	0
Openbare ruimte en groen	125.073	205.913	-80.840	74.516	-6.324	0	6.324	0
Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen	312	21.158	-20.845	22.035	1.190	1.400	210	0
Werk en Inkomen	156.465	274.555	-118.090	97.512	-20.578	3.303	23.881	0
Onderwijs	25.243	131.926	-106.683	103.955	-2.728	754	3.482	0
Ondersteuning op maat	67.333	432.030	-364.697	356.865	-7.832	0	7.832	0
Volksgezondheid	5.016	35.346	-30.330	30.043	-286	0	286	0
Veiligheid	5.853	69.591	-63.738	63.738	0	0	0	0
Cultuur	781	62.873	-62.093	62.347	254	1.253	999	0
Samenleven en Sport	23.460	101.719	-78.258	80.300	2.041	4.623	2.582	0
Utrechts Vastgoed	25.725	36.300	-10.575	13.424	2.849	7.941	5.092	0
Algemene middelen	1.183.590	16.625	1.166.965	-1.210.562	-43.598	79.765	123.363	0
Overhead	4.350	231.192	-226.842	223.526	-3.316	0	3.316	0
Vennootschapsbelasting	0	250	-250	250	0	0	0	0
Totaal	**1.820.433**	**1.887.023**	**-66.590**	**0**	**-66.590**	**148.821**	**215.411**	**0**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.
In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

Realisatie 2023

x € 1.000

Programma	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Bewoners en Bestuur	8.446	56.935	-48.489	48.203	-286	0	978	692
Ruimtelijke ontwikkeling, wonen & erfgoed	119.543	111.353	8.190	1.620	9.810	27.095	32.411	15.126
Duurzaamheid	9.255	29.084	-19.830	22.891	3.061	4.111	657	-393
Bereikbaarheid	75.669	63.857	11.812	9.336	21.148	28.288	7.727	587
Openbare ruimte en groen	125.317	210.069	-84.752	74.516	-10.236	2.348	8.497	-4.087
Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen	454	21.664	-21.210	22.035	826	1.400	210	-364
Werk en Inkomen	160.572	297.355	-136.782	97.512	-39.270	4.829	23.881	-20.218
Onderwijs	23.910	121.195	-97.285	103.955	6.671	1.110	3.481	9.042
Ondersteuning op maat	63.606	414.400	-350.794	356.865	6.071	0	7.832	13.903
Volksgezondheid	5.451	35.501	-30.049	30.043	-6	0	298	292
Veiligheid	5.702	68.609	-62.907	63.738	831	0	0	831
Cultuur	635	61.641	-61.006	62.347	1.341	1.486	1.010	865
Samenleven en Sport	23.696	98.204	-74.508	80.300	5.791	6.380	2.547	1.958
Utrechts Vastgoed	28.981	36.205	-7.224	13.424	6.200	9.372	4.426	1.254
Algemene middelen	1.158.560	17.326	1.141.234	-1.210.562	-69.328	82.295	123.363	-28.260
Overhead	6.357	244.057	-237.700	223.526	-14.174	2.219	7.793	-8.599
Vennootschapsbelasting	0	298	-298	250	-48	0	0	-48
Totaal	**1.816.155**	**1.887.752**	**-71.597**	**0**	**-71.597**	**170.933**	**225.111**	**-17.419**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.
In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.
In de kolom resultaat komt een positief bedrag ten gunste van de algemene reserve, en een negatief bedrag ten laste van de algemene reserve.

Toelichting baten en lasten

Resultaat

Het voorlopige resultaat laat een tekort zien van 17 miljoen euro inclusief reserve mutaties.

Het negatieve resultaat is ontstaan doordat een verschil is geconstateerd tussen de begrote raming van de inkomsten uit het gemeentefonds en de daadwerkelijk (te verwachten) inkomsten, dit is toegelicht in de raadsbrief Groter tekort op inkomsten vanuit het Rijk. Het tekort op de inkomsten uit de uitkering van het gemeentefonds hierdoor is 42 miljoen euro. Zonder dit tekort is er sprake van een positief saldo van 25 miljoen euro. Deze bestaat uit de onderstaande majeure afwijkingen:
Positief effect:

- Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en erfgoed: 15 miljoen euro door lagere kosten programmering MPR en extra inkomsten vanuit erfpacht
- Onderwijs: 10 miljoen euro door lagere lasten huisvestingsprogramma onderwijs en inzet subsidie voor voldoende goede onderwijsprofessionals
- Ondersteuning op maat: 17 miljoen euro door incidenteel voordeel beschermd wonen en leerlingenvervoer, niet ingezette prijscompensatie en inzet SPUK Oekraïne.
- Algemene middelen: 11 miljoen o.a. vanwege negatieve rente op aan swaps gekoppelde geldleningen

Negatief effect:

- Werk en Inkomen: 20 miljoen euro door de uitbetaling van de energietoeslag (compensatie staat bij het gemeentefonds) en hogere uitgaven participatiewet
- Overhead 9 miljoen euro voor organisatieontwikkeling en extra inzet juridische dossiers

Nieuw is dat dit jaar in het resultaat een aantal reserve mutaties van systeemreserves zijn meegenomen (conform besluitvorming bij Tweede bestuursrapportage 2023). Deze wijziging resulteert in een lager resultaat van 3 miljoen euro.

Bewoners en bestuur

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en de lasten ten opzichte van de actuele begroting 2023, die groter zijn dan 0,5 miljoen euro.

Toelichting baten en lasten	I / S	Verschil actueel / realisatie
Baten		
Burgerzaken: meeropbrengst leges t.o.v. begroting (meer aantallen dan begroot in de legesproducten: onder andere meer reisdocumenten, naturalisaties en huwelijken)	S	1.739
Overige baten		458
Totaal baten		**2.197**
Lasten		
Validatie door een actuaris liet zien dat de voorziening voor wethouderspensioenen te hoog was opgenomen, waardoor er 0,645 miljoen euro onttrokken moest worden. Oorzaken zijn wijzigingen in het deelnemersbestand en de hogere rentestand.	I	330
Ongeplande Tweede Kamer verkiezing (dekking uit egalisatiereserve)	I	-928

Meerkosten rijksafdracht leges en personele inzet vanwege hogere aantallen dan begroot (o.a. reisdocumenten, naturalisaties en huwelijken)	S	-1.909
Overige lasten		1.002
Totaal lasten		**-1.505**
Totaal saldo baten en lasten		**692**

Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en de lasten ten opzichte van de actuele begroting 2023, die groter zijn dan 0,5 miljoen euro.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I / S	Verschil actueel / realisatie
Baten		
Hogere baten door de actualisatie van de geprognosticeerde eindresultaten van de grondexploitaties. Conform besluit bij de tweede bestuursrapportage 2021 is dit resultaat toegevoegd aan de reserve grondexploitaties.	I	6.841
Lagere baten in de grondexploitatie Leidsche Rijn (-8,333 miljoen euro) en de grondexploitatie Stationsgebied (-0,172 miljoen euro), hogere baten in de binnenstedelijke grondexploitaties (1,174 miljoen euro).		-7.331
Meer verhaalde plankosten op ontwikkelende (particuliere) partijen in de stad.	I	1.552
Hogere ontvangen bijdragen voor de uitvoering van ruimtelijke ontwikkelingsprojecten.	I	819
Hogere rijkssubsidies SISA ontvangen dan begroot	I	1.752
Hogere ontvangen meerwaardeafdracht dan begroot.	I	3.773
Hogere conversies en bestemmingswijzigingen erfpacht dan begroot.	I	4.179
Incidentele opbrengst op verkoop overtollig gemeentelijk bezit dat niet past in een beleidsdoel	I	3.278
Zowel de baten als lasten in verband met het beheer van de strategische verwervingen zijn 1,034 miljoen euro hoger.	I	1.034
Overige baten	S	30
Totaal baten		**15.927**
Lasten		
Hogere lasten door de actualisatie van de geprognosticeerde eindresultaten van de grondexploitaties. Conform besluit bij de tweede bestuursrapportage 2021 is dit resultaat onttrokken uit de reserve grondexploitaties.	I	-5.515
Lagere lasten in de grondexploitatie Leidsche Rijn (8,851 miljoen euro) en in de grondexploitatie Stationsgebied (0,175 miljoen euro).en hogere lasten in de binnenstedelijke grondexploitaties (-2,189 miljoen euro).	I	6.837
Hogere plankosten op intentie- en anterieure overeenkomsten met ontwikkelende partijen in de stad en hogere lasten in verband met het aanjagen van de productie van woningbouw.	I	-1.454
Lagere lasten aan projecten van de Investeringsimpuls RSU.	I	3.912
Hogere lasten dan begroot voor de kosten die gedekt worden uit de ontvangen rijkssubsidies SISA.	I	-1.752
Hogere lasten voor de conversies en bestemmingswijzigingen erfpacht	I	-1.025

Zowel de baten als lasten in verband met het beheer van de strategische verwervingen zijn 1,034 miljoen euro hoger.	I	-1.034
Overige lasten		219
Totaal lasten		**188**
Totaal saldo baten en lasten		**16.115**

Duurzaamheid

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en de lasten ten opzichte van de actuele begroting 2023, die groter zijn dan 0,5 miljoen euro.

x € 1.000

Toelichting baten lasten	I/S	Verschil actueel / realisatie
Baten		
Afwijkingen op de bestedingen Energiearmoede waarvan de activiteiten doorlopen in 2024.	I	-3.001
Afwijkingen op de bestedingen van rijks- en Europese subsidies in het kader van de Energietransitie, Gezonde Leefomgeving en Bodem en Ondergrond.	I	170
Voor verschillende projecten van Bodem is de uitvoering doorgeschoven naar 2024.	I	-133
Totaal baten		**-2.964**
Lasten		
Afwijkingen op de bestedingen Energiearmoede, door beperkte middelen en de uitvoeringskosten Klimaatakkoord.	I	2.734
Afwijkingen op de bestedingen van rijks- en Europese subsidies in het kader van de Energietransitie, Gezonde Leefomgeving en Bodem en Ondergrond.	I	-281
Afwijkingen op de bestedingen van verschillende Grifpark projecten en nazorg van de Nedereindseplas door een lagere last op de projecten dan verwacht.	I	119
Totaal lasten		**2.572**
Totaal saldo baten en lasten		**-393**

Bereikbaarheid

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en de lasten ten opzichte van de actuele begroting 2023, die groter zijn dan 0,5 miljoen euro.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I / S	Verschil actueel / realisatie
Baten		
Per saldo lagere subsidiebaten onder ander door verschuiving van de uitvoering naar het volgende jaar (daarmee deels ook lagere lasten)	I	-1.651
Per saldo lagere parkeerbaten ten opzichte van de bijgestelde tweede bestuursrapportage (baten voor kort parkeren zijn lager, baten voor fietsparkeren en openbare & P&R garages zijn hoger).	I	217
Niet begrote bijdragen derden, hier staan ook lasten tegenover	I	718

Extra inkomsten laadinfraconcessie en extra bijdragen Rijk voor Regionale aanpak Laadinfra en uitvoering klimaatakkoord.	I	1.238
Totaal baten		**522**
Lasten		
Lagere lasten door onder andere door gewijzigde uitvoeringsplanning projecten waarvan uitvoering doorschuift (daar tegenover staan ook lagere subsidiebaten). Deel van de projecten zijn ook in gezamenlijkheid met andere partijen.	I	3.876
De in 2023 toegekende en niet begrote nacalculatie en voor loon- en prijscompensatie. Het niet bestede deel voegen we toe aan het 'investeringsbudget bereikbaarheid' zodat het beschikbaar blijft voor prijsstijgingen op langlopende projecten en toekomstige investeringen.	I	1.449
Hogere lasten maatregelen luchtkwaliteit (schoon vervoer). Zie ook hogere subsidie	I	-1.148
Niet begrote interne verrekening	I	1.555
Per saldo hogere lasten parkeren	I	-503
Overige lasten		-168
Totaal lasten		**5.061**
Totaal saldo baten en lasten		**5.583**

Openbare Ruimte en Groen

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en de lasten ten opzichte van de actuele begroting 2023, die groter zijn dan 0,5 miljoen euro.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I / S	Verschil actueel / realisatie
Baten		
Hogere baten voor werkzaamheden aan de ondergrondse infrastructuur door een groter aantal aanvragen.	I	1.315
Lagere baten door minder legesopbrengsten met name voor kabels & leidingen, evenementen en standplaatsen.	I	-841
De inkomsten afvalstoffenheffing dalen door achterblijven van de groei van het aantal huishoudens.	I	-937
Overige baten		706
Totaal baten		**243**
Lasten		
Stedelijk beheer van groen: hogere lasten hoofdzakelijk als gevolg van extra inspecties en het verder wegwerken van achterstand in onderhoud van bomen en extra onderhoud aan speelplaatsen.	I	-1.255

Stedelijk beheer van openbare ruimte op het gebied van infrastructuur: hogere lasten hoofdzakelijk als gevolg van het extra inzetten op het dagelijks onderhoud van wegen, het wegwerken van in het verleden opgelopen achterstanden bij civiele constructies, een storing van de Roode Brug en hogere lasten in het verbruik van de openbare verlichting.	I	-1.066
Meer kwijtscheldingen op afvalstoffenheffing door de verruiming van de inkomensnormering.	I	-810
Zoals in de Tweede bestuursrapportage 2023 is gemeld, is in de jaarrekening 2022 een voorziening opgenomen van 0,629 miljoen euro voor een rechtszaak bij de reclamecontracten. Dit bedrag bleek achteraf na een rechterlijke uitspraak onvoldoende te zijn.	I	-503
Overige lasten		-522
Totaal lasten		**-4.156**
Totaal saldo baten en lasten		**-3.912**

Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en de lasten ten opzichte van de actuele begroting 2023, die groter zijn dan 0,5 miljoen euro.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I / S	Verschil actueel / realisatie
Baten		
Bijdrage vanuit Provincie Utrecht en overheveling subsidiebudget van 2022 naar 2023.	I	142
Totaal baten		**142**
Lasten		
Hogere lasten in 2023 omdat de raming van de toeristenbelasting verlaat was en daardoor de bijstelling toeristenbelasting vanuit de algemene middelen niet overgeboekt is naar het programma	I	-141
Hoger uitvallen van de kosten voor standplaatsen.	I	-270
Overige lasten		-95
Totaal lasten		**-506**
Totaal saldo baten en lasten		**-364**

Werk en Inkomen

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en de lasten ten opzichte van de actuele begroting 2023, die groter zijn dan 0,5 miljoen euro.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I / S	Verschil actueel / realisatie
Baten		
Meer ontvangen ESF-subsidie	I	3.643
Ontvangen rijksbijdrage voor het Regionaal Mobiliteitsteam (RMT)	I	1.026
Hogere rijksbijdrage BUIG; definitieve budget hoger.	I	1.100
Lagere terugvorderingen op verstrekte uitkeringen	I	-2.509

Overige baten		847
Totaal baten		**4.107**
Lasten		
Lagere lasten Regionale aanpak Jeugdwerkloosheid	I	522
Hogere lasten voor ESF vanwege hogere baten	I	-3.643
Hogere lasten voor RMT vanwege hogere baten	I	-1.016
Lagere lasten voor Ondernemer Centraal (budget 2024 begroot in 2023)	I	1.315
Lagere lasten re-integratiedienstverlening (benut voor subsidie UW)	I	2.171
Aanvullende subsidie UW voor uitvoering sociale werkvoorziening	I	-1.500
Hogere uitkeringslasten (met name binnen Participatiewet)	I	-5.941
Lagere lasten Tozo-regeling (voordeel uitvoering; nadeel verstrekkingen)	I	825
Uitkeringslasten leefgeld Oekraïne	I	-2.312
Lagere kostentoerekening	I	1.024
Rijksbijdrage 2e tranche energietoeslag verwerkt in programma A	I	-15.376
Restant incidentele (rijks) budgetten (storting reserve)	I	1.423
Overige lasten		-291
Totaal lasten		**-22.799**
Totaal saldo baten en lasten		**-18.692**

Onderwijs

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en de lasten ten opzichte van de actuele begroting 2023, die groter zijn dan 0,5 miljoen euro.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I / S	Verschil actueel / realisatie
Baten		
Niet begrote bijdrage derden voor tijdelijke huisvesting Internationale school Utrecht	I	2.099
Het gebruik van de lokalen betreffende Voorschoolse Educatie dient in rekening te worden gebracht. Door capaciteitsgebrek is dat voorgaande jaren (2021 en 2022) niet gedaan en is hier in de begroting geen rekening mee gehouden	I	531
Het laatste deel van de toegekende NPO middelen zal gedurende het jaar 2024 overgemaakt worden aan de aanvragers. Omdat de betaling in delen kan plaatsvinden en soms ook voor schooljaren zijn ingecalculeerd, loopt dat door meerdere boekjaren heen	I	-2.568
Beschikte subsidies OAB zijn lager vastgesteld in verband met terugbetaalde voorschotten waardoor er onderbesteding ontstaat op de beschikbare middelen. De betreffende middelen die over een langere periode uitgegeven mogen worden, zijn geboekt op de balans om ze beschikbaar te houden	I	-1.879
Overige baten		484
Totaal baten		**-1.333**
Lasten		

Huisvestingsprogramma is er minder besteed dan begroot. Deze bestedingen werden uit het incidentele voordeel stelpost kapitaallasten. Meevallers huisvestingsprogramma worden gereserveerd in de reserve huisvestingsprogramma om te voldoen aan toekomstige verplichtingen.	I	3.715
De NPO middelen zijn volledig toegekend, maar werkelijke uitbetaling gebeurt soms in delen en termijnen waardoor de werkelijke realisatie in de administratie lager uitvalt dan het begrote bedrag. De afwikkeling hiervan is toegelicht bij de toelichting van het verschil bij de baten van de NPO middelen	I	2.826
Doordat de beschikte subsidies OAB lager zijn vastgesteld in verband met terugvorderingen, zijn ook minder lasten gemaakt. Dit is toegelicht bij het verschil bij de baten van OAB	I	1.923
De kosten van leerlingvervoer zijn afhankelijk van het aantal gemaakte ritten. In de Eerste bestuursrapportage 2023 was hier een verwachte overschrijding gemeld en daarom de begroting eenmalig opgehoogd. Uiteindelijk bleken de verwachte extra kosten toch geen werkelijkheid te zijn geworden. Deze toevoeging heeft geresulteerd in dit verschil	I	804
Aanvragers hebben voor de middelen voldoende goede onderwijsprofessional veel tijdelijke subsidies van het Rijk gekregen die in korte tijd ingezet moeten worden en er minder capaciteit is voor andere ontwikkelingen. Daarnaast staat er onterecht 1 miljoen euro van dit resultaat op boekjaar 2023.	I	2.463
Overige lasten		-1.000
Totaal lasten		**10.731**
Totaal saldo baten en lasten		**9.398**

Ondersteuning op maat

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en de lasten ten opzichte van de actuele begroting 2023, die groter zijn dan 0,5 miljoen euro.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I / S	Verschil actueel / realisatie
Baten		
Hogere ontvangsten dan begroot voor de toeslagenaffaire	I	2.595
De SPUK voor de vastgoedtransitie is niet volledig besteed, de resterende middelen blijven beschikbaar voor inzet in 2024.	I	-3.016
De SPUK's voor de Expertisecentra zijn niet volledig besteed, de resterende middelen blijven beschikbaar voor inzet in 2024.	I	-2.100
De baten voor de SPUK Integraal Zorg Akkoord (IZA) zijn niet in de begroting opgenomen.	I	2.292
Van de regiogemeenten zijn bijdragen ontvangen voor de hogere kosten van de regionale herstelacademie	I	725
De eigen bijdrage is nog niet goed opgenomen in de begroting waardoor ten opzichte van de begroting een nadeel ontstaat. De eigen bijdrage is in lijn met de realisatie over voorgaande jaren.	I	-3.319

De SPUK middelen voor Oekraïne zijn lager dan begroot, omdat een deel van deze middelen is overgeheveld naar 2024.	I	-943
Voor Asiel en Integratie hebben we ook meer baten gehad dan begroot. Dit komt doordat baten van het COA niet zijn begroot.	I	581
Voor Inburgering is er sprake van lagere baten dan begroot. Dit komt doordat SPUK-middelen zijn overgeheveld naar 2024 terwijl deze begroot waren in 2023.	I	-1.251
Overige baten		709
Totaal baten		**-3.727**
Lasten		
Hogere lasten toeslagenaffaire	I	-2.565
Verstrekte subsidie Lokalis is hoger dan begroot	I/S	-1.600
Jaarresultaat aanbieders aanvullende zorg en woonplaatsbeginsel valt hoger uit dan begroot.	I/S	-769
Afname PGB-gebruik Jeugd	I	1.000
De lasten op de SPUK voor de vastgoedtransitie zijn lager dan begroot in 2023, de middelen blijven beschikbaar voor inzet in 2024	I	3.016
De lasten op de SPUK's voor de Expertisecentra zijn lager dan begroot in 2023, de middelen blijven beschikbaar voor inzet in 2024	I	2.100
De lasten voor de SPUK Integraal Zorg Akkoord (IZA) zijn niet in de begroting opgenomen. Hier staan baten tegenover.	I	-2.292
De incidenteel extra ontvangen indexatie in 2023 van 3,56% is niet door alle aanbieders benut	I	3.382
In de splitsing van de centrumgemeente middelen voor beschermd wonen was een fout gemaakt, die leidt tot meer ruimte op de overige centrumgemeentetaken	I/S	4.658
In 2023 was er nog transformatiefonds beschikbaar, waarmee de regio pilots en projecten kon uitvoeren ter voorbereiding op de doordecentralisatie Beschermd wonen. De kosten moeten ten laste van de reserve Transformatiefonds BW U16 gebracht worden	I	-2.250
Bij de Voorjaarsnota 2023 hebben we aangegeven een realisatieteam vorm te geven voor extra inzet op de groeiende problematiek m.b.t. huisvesting aandachtsgroepen en kwetsbare doelgroepen in combinatie met de stagnatie van de woningbouw en de complexiteit m.b.t. realiseren van tijdelijke woningen (schaarste ruimte, businesscase, doorplaatslocaties etc). De dekking voor het realisatieteam valt deels onder het programma Ondersteuning op maat. De kosten zijn verantwoord op het programma Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed.	I	844
Vooruitlopend op de doordecentralisatie Beschermd wonen was in 2023 incidenteel extra budget beschikbaar gemaakt, dit is door gewijzigde afspraken niet ingezet	I	2.600
Om de SPUK IZa in 2023 volledig te benutten is er (vooruitlopend op de regionale plannen voor inzet vanaf 2024) voor gekozen bestaande kosten te dekken.	I	1.475
De gemeente heeft van het Rijk SPUK-middelen ontvangen voor Oekraïne die nog niet zijn besteed in 2023, maar wel worden besteed in 2024. De besteding hiervan is geoormerkt. Voor 2,1 miljoen euro. loopt dit voordeel weg tegen een nadeel bij die programma's.	I	4.621
Op inburgering is sprake van een onderschrijding. Dit komt doordat er minder activiteiten hebben plaatsgevonden als gevolg van een latere instroom. Verder heeft € 700.000 betrekking op geoormerkte SPUK-middelen.	I	1.653

Op asiel is sprake van een onderschrijding wegens het doorschuiven van activiteiten naar 2024.	I	791
Overige lasten		966
Totaal lasten		**17.630**
Totaal saldo baten en lasten		**13.903**

Volksgezondheid

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en de lasten ten opzichte van de actuele begroting 2023, die groter zijn dan 0,5 miljoen euro.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I / S	Verschil actueel / realisatie
Baten		
Extra projectgelden, waar tegenover extra kosten staan.	I	365
Overige baten	I	70
Totaal baten		**435**
Lasten		
Extra inzet personeel en inhuur	S	-980
Hogere lasten voor de Koudweerregeling: meer personen op te vangen en uitgebreidere regeling, waarvoor geen aanvullend budget is gegeven	S	-200
Extra kosten voor projecten, waar tegenover extra baten staan	I	-365
Onderbesteding incidentele coalitiemiddelen:er zijn in mei incidenteel middelen (SPUK GALA) toegekend voor een heel jaar. Deze incidentele rijksmiddelen zijn eerst aangewend voordat eigen coalitiemiddelen zijn gebruikt.	I	407
Lagere bestedingen Project Modernisering Sekswerkbeleid (commissie Sorgdrager): In 2023 zijn voorbereidende werkzaamheden voor de uitvoering van de proeftuinen uitgevoerd en is gewerkt aan (aangepaste) begroting voor komende activiteiten.	I	263
Eenmalige uitkering uit de reserve van GGDrU waardoor bijdrage kosten lager zijn	I	354
Overige lasten	I	366
Totaal lasten		**-155**
Totaal saldo baten en lasten		**280**

Veiligheid

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en de lasten ten opzichte van de actuele begroting 2023, die groter zijn dan 0,5 miljoen euro.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I / S	Verschil actueel / realisatie
Baten		
Overige baten	I	-151
Totaal baten		**-151**
Lasten		
Minder personele inzet van Toezicht en Handhaving in de Openbare Ruimte en van toezicht en Handhaving van bijzondere wetten	I	718
Overige lasten		264
Totaal lasten		**982**
Totaal saldo baten en lasten		**831**

Cultuur

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en de lasten ten opzichte van de actuele begroting 2023, die groter zijn dan 0,5 miljoen euro.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I / S	Verschil actueel / realisatie
Baten		
Europese bijdrage voor het project HUB-In	I	184
Bijdrage ministerie van OCW voor impuls jongerencultuur	I	-381
Overige baten		52
Totaal baten		**-145**
Lasten		
Projectlasten HUB-In	I	-184
Onbesteed budget voor impuls jongerencultuur	I	381
Onbesteed budget betaalbare huisvesting creatieve sector	I	225
Onbesteed budget culturele regiovorming	I	131
Lagere subsidievaststellingen stichting De Machinerie	I	109
Onbesteed budget nadere regel muziekstudio's	I	404
Overige lasten		166
Totaal lasten		**1.232**
Totaal saldo baten en lasten		**1.087**

Samenleven en Sport

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en de lasten ten opzichte van de actuele begroting 2023, die groter zijn dan 0,5 miljoen euro.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I / S	Verschil actueel / realisatie
Baten		
Lagere opbrengsten van de kaartverkoop zwembaden door niet volledige programmering	I	-800
SPUK Meerkosten Energie Openbare Zwembaden 2022 - 2023	I	1.630
Overige baten		-594
Totaal baten		**236**
Lasten		
Lagere lasten Volwasseneneducatie (deel van de WEB-middelen zijn meegenomen naar volgend jaar)	I	573
Lagere projectkosten i.v.m. het niet doorgaan van diverse projecten	I	700
Lasten Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) zijn onder de nieuwe regeling SPUK GALA geboekt. Per abuis zijn de lasten van de oude regeling blijven staan, waardoor deze dubbel begroot waren.	I	958
Overige lasten		1.283
Totaal lasten		**3.514**
Totaal saldo baten en lasten		**3.750**

Utrechts Vastgoed

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en de lasten ten opzichte van de actuele begroting 2023, die groter zijn dan 0,5 miljoen euro.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I / S	Verschil actueel / realisatie
Baten		
Hogere baten voor de dekking van kosten voor Oekraïne	I	1.331
Hogere baten voor servicekosten o.a. door gestegen energiekosten en hogere indexatie	I	761
Hogere baten huur onroerende zaken veroorzaakt door hogere indexaties huur	I	523
Hogere baten door subsidies	I	177
Overige baten		463
Totaal baten		**3.255**
Lasten		
Lagere lasten door onderbesteding kapitaallasten bandbreedte investeringen, veroorzaakt door vertraging in de planning van diverse projecten	I	1.730
Lagere lasten door renteverlaging naar 1,5%	S	1.866
Hogere lasten energiekosten (gas, water, elektriciteit, stadsverwarming) door prijsstijging	I	-1.783
Hogere lasten correctief onderhoud o.a. door prijsstijging	I	-1.434
Overige lasten		-284

Totaal lasten	**95**
Totaal saldo baten en lasten	**3.351**

Algemene Middelen

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en de lasten ten opzichte van de actuele begroting 2023, die groter zijn dan 0,5 miljoen euro.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I / S	Verschil actueel / realisatie
Baten		
Verschil gemeentefonds: Zoals toegelicht in de raadsbrief Groter tekort op inkomsten vanuit het Rijk is er een verschil geconstateerd tussen de begrote raming van de inkomsten uit het gemeentefonds en de daadwerkelijk (te verwachten) inkomsten.	S	-42.427
Overige mutaties gemeentefonds uit afrekening voorgaande jaren en omdat de begroting niet kan worden aangepast met de effecten van de september- en decembercirculaires i.v.m. de late publicatie van het Rijk.	I/S	1.795
Hogere baten o.a. vanwege negatieve rente op aan swaps gekoppelde geldleningen.	I	8.594
Nadelig resultaat door onvolledige afwikkeling op stelpost Investeringsagenda Groei in jaar 2023 en een nadeel op de verwachte compensatie voor het opzeggen van het Gazprom contract.	I	-6.286
De afwijking wordt voornamelijk veroorzaakt door voordelen op de waardeontwikkeling en ontvangsten uit voorgaande jaren voor woningen en gebruikers niet-woningen.	I	10.031
Hogere baten uit precario-, toeristen en hondenbelasting	I	2.952
Overige baten	I	312
Totaal baten		**-25.029**
Lasten		
Voordelig resultaat door onvolledige afwikkeling op stelpost Investeringsagenda Groei, loon- en prijscompensatie en eerste bestuursrapportage 2023. Voordeel op geraamde tegemoetkoming energiekosten (Amendement A99) en bijdrage noodsteun.	I	16.978
Hogere rentelasten op zowel langlopende leningen, als op kortlopende leningen voor saldoregulatie als gevolg van gestegen rentetarieven. Daarnaast zijn belastingrente betaald op vennootschapsbelastingaanslagen en is er een incidentele afwijking door een onvolledige doorgevoerde begrotingswijziging van de interne rente.	I	-15.470
Het verschil wordt veroorzaakt doordat er een correctie is gemaakt op de OFU (ondernemersfonds) n.a.v. de bijstelling op de begroting 2023.	I	-2.188
Overige lasten	I	-21
Totaal lasten		**-701**
Totaal saldo baten en lasten		**-25.730**

Overhead

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en de lasten ten opzichte van de actuele begroting 2023, die groter zijn dan 0,5 miljoen euro.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I / S	Verschil actueel / realisatie
Baten		
Compensatie voor geleverde inzet aan het landelijke project "de schulden voor de slachtoffers kindertoeslag affaire"	I	818
Detacheringen aan derden	I	674
Overige baten		515
Totaal baten		2.007
Lasten		
Extra personele inzet bij decentrale overhead als gevolg van ziekte verzuim, extra werkzaamheden en organisatieontwikkelingen	I	-6.608
Minder lasten doorbelast aan primaire programma's	I	-1.428
Extra personele inzet vanwege de omvang en complexiteit van juridische dossiers en het inlopen van achterstanden die hierdoor zijn ontstaan	I	-3.092
Er was brand op de Groenewoudsedijk. Het eigen risicodeel van de brandverzekering veroorzaakt het tekort.	I	-992
Hogere ARBO kosten door de groei van de organisatie.	S	-500
Vacatures bij IPM zijn niet ingevuld onder andere door krapte op de arbeidsmarkt.	I	1.000
Activiteiten die gepland stonden voor 2023 zijn (deels) doorgeschoven naar 2024, zoals de vervanging van een telefonieplatform en van de bedrijfsvoeringsapplicatie SAP.	I	750
Door ziekteverzuim en meer inzet vanuit Onderzoek & Advies vallen de personele kosten hoger uit.	I	-644
Programma voor standaardisatie en professionalisering van gemeentelijke processen (DUS) heeft een andere besteding dan de begroting.	I	1.339
Het tekort op de ingezette overhead budgetten wordt geëgaliseerd door een onttrekking aan de reserve overhead.	I	-1.542
Overige lasten		-1.147
Totaal lasten		-12.864
Totaal saldo baten en lasten		-10.858

Vennootschapsbelasting

De afwijking op de baten en lasten is te gering voor een toelichting.

Incidentele baten en lasten

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste incidentele baten en lasten vanuit de realisatie 2023 gespecificeerd.

Uitgangspunten die bij het samenstellen van dit overzicht zijn gehanteerd zijn:

- hoofdzakelijk posten van materiële betekenis zijn opgenomen (minimaal 0,1 miljoen euro);
- posten boven de 0,5 miljoen euro worden in ieder geval afzonderlijk opgenomen en toegelicht;
- volgens de BBV moeten posten altijd toegelicht worden;
- voor de overzichtelijkheid kunnen posten van minder materiële betekenis samengevoegd worden; in de toelichting worden de posten beknopt nader omschreven, waaruit het incidentele karakter blijkt;
- probeer er pragmatisch om te gaan. Het gaat om de belangrijkste incidentele resultaten binnen het programma;
- de resultaten van de lang(er)durende programma's niet als incidenteel zijn aangemerkt, zoals het programma Bereikbaarheid en de grondexploitaties (waaronder Stationsgebied en Leidsche Rijn).

Tabel Incidentele baten en lasten

x € 1.000

		Realisatie 2023		Begroting 2023	
Omschrijving	**Expl. / Res.**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
Bewoners en Bestuur					
Impuls Wijk- en Buurtaanpak	Expl. / Res.	606	0	817	0
Burgerberaad	Expl. / Res.	265	0	101	0
Programma Samen Stad maken	Expl. / Res.	92	0	92	0
POK middelen: rechtsbescherming systeeem	Expl.	400	0	400	0
POK middelen: systeemleren	Expl	115	0	115	0
Project staatsloosheid	Expl.	30	0	416	0
Extra tweede kamer verkiezing	Expl	2100	0	0	0
Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen, Erfgoed					
Voorbereidingsbudget Sporten, Spelen en Bewegen	Expl.	174	174	174	174
Taskforce versneld toevoegen woonruimte	Expl.	606		105	
Wet Goed Verhuurderschap	Expl.	0		357	
SPUK Huisvesting voor kwetsbare doelgroepen	Expl.	215		507	507
SPUK Discriminatie op woningmarkt	Expl.	0		50	50
Coalitieakkoord 2022-2026:					
Stimuleringsregeling studentenhuisvesting	Expl.	150		150	
Taskforce versneld toevoegen woonruimte	Expl.	500		500	
Pilot Beroepsgroepen	Expl.	135		135	
Bijzondere woonvormen	Expl.	335		335	
Thuis voor Iedereen	Expl.	335		335	
Wonen - Groei in Balans	Expl.	550		550	
Erfpacht					
Economische meerwaarde bestemmingswijzigingen erfpachten woningbouwverenigingen bij verkoop huurwoningen	Expl.		3.773		

Economische meerwaarde bestemmingswijzigingen erfpachten particulieren en conversieregelingen erfpacht	Expl.	1.216	4.179		
Verkoop en uitgifte in erfpacht van gemeentelijke eigendommen	Expl.		3.278		
Duurzaamheid					
Uitvoering opgave energietransitie	Expl.	422	422	422	422
CDOKE uitvoeringsbudget klimaatakkoord	Expl.	2.828	2.828	3.899	3.899
Energiearmoede, nationaal isolatieprogramma en energievouchers	Expl.	2.316	2.316	3.232	3.232
Europese projecten Net zero cities, IRIS, ARV en SCALE	Expl.	332	332	488	488
Invest.klimaat Utrecht Circulair	Expl.	250		250	
Geluidsanering subsidies	Expl.	109	109	102	102
Groeimiddelen aanbod Natuur- en Milieueducatie	Expl.	250		250	
SPUK Nedereindseplas (sanering, depotkeuring en doorontwikkeling)	Expl.	463	463	565	565
SPUK Bodem	Expl.	2.582	2.582	2.590	2.590
Overig	Expl.				
Bereikbaarheid					
-Niet van toepassing					
Openbare Ruimte en Groen					
Prullenbakvergoeding 2023	Expl.	275	275	0	0
Verkoop materieel	Expl.	0	101	0	0
Economie & Werkgelegenheid voor iedereen					
OMU verdichten en verduurzamen bedrijventerreinen	Expl. / Res.	1.400		1.400	
Werk en Inkomen					
TOZO	Expl.	720	0	1.400	0
Banenplan	Expl.	0	0	40	0
Basisbanen	Expl.	0	0	100	0
ESF	Expl.	0	5.148	0	350
Utrechtse Werktafel (Perspectief op Werk etc.)	Expl.	375	0	717	0
Regionaal Actieplan Jeugd	Expl.	836	0	1358	0
Leefgeld Oekraïne	Expl.	2.312	25	0	0
Energietoeslag	Expl.	30.704	0	16.574	0
KOT	Expl.	631	626	0	0
Onderwijs					
Doelstelling 1					
Coalitieakkoord 2022-2026:					
Risicodekking Bibliotheek	Expl. / Res.	1.000		1.000	
Utrecht Leert!	Expl. / Res.	150		150	
Verbeteren aansluiting MBO en arbeidsmarkt	Expl. / Res.	280		350	

Doelstelling 2					
Coalitieakkoord 2022-2026:					
Eerste inrichting	Expl.	892	0	892	0
Kapitaallasten	Expl.	0	0	1.392	0
Exploitatie	Expl.	851	0	851	0
Tweede Bestuursrapportage 2023:					
Onderhoud tijdelijke huisvesting	Res.	754	0	754	0
B&D-voorstellen 2022:					
Bruidsschat onderhoud	Expl.	159	0	343	0
Overig:					
Bijdrage derden tijdelijke onderwijshuisvesting	Expl.	0	2.099	0	0
Voorschoolse educatie 2021 en 2022	Expl.	0	531	0	0
Ondersteuning op maat					
Aanpak dakloosheid	Expl.	2.245	0	2.432	0
Living lab Eerst een thuis	Expl.	3.847	0	3.685	0
Spuk IZA	Expl.	2.292	2.292	0	0
SPUK LVV	Expl.	3.410	3.410	3.410	3.410
COA baten Pahud de Montagne/Voorv Polder	Expl.	850	850	0	142
Pilot Eu burgers	Expl.	800		950	
Maatschappelijke begeleiding Statushouders	Expl.	0	1.180	1.180	1.180
SPUK Inburgering		2.011	2.011	3.863	3.863
SPUK Onderwijsroute		481	481	0	0
Toeslagenaffaire		3.700	3.700		
Oekraïne		38.057	26.599	39.000	31.220
Volksgezondheid					
Coalitieakkoord 2022 - 2026:					
Stevige inzet mentale zorg	Expl.	70		100	
(Extra) inzet op preventie vechtscheidingen	Expl.			100	
Gezond ouder worden	Expl.	10		250	
Versterken inzet leefstijlprogramma's gezonde leefstijl	Expl.	165		300	
Transkliniek/zorg Utrecht Pilot	Expl.	48		40	
Andere incidentele middelen:					
SPUK GALA	Expl.	1775	1775	1771	1771
Modernisering sekswerkbeleid (Cie Sorgdrager)	Expl.	382		645	
Subsidiehulpverlening Zandpad	Expl.	-220		-220	
SPUK Lokale Preventie akkoorden	Expl.	237	237	332	332
WHO Annual meeting host 2023	Expl.	155	165	200	200
GGDrU, resultaatsbestemming	Expl.	-354			
Veiligheid					

Eerste bestuursrapportage 2023					
Preventie met Gezag	Expl.	3.300	3.300	3.500	3.500
Preventie met Gezag bijdrage Jeugdreclassering	Expl.	397	397		
BOTOC	Expl.	157	157	156	156
RIO/ IPTA	Expl.	328	328	796	796
Utrecht Zijn we Samen	Expl.	512	512	497	497
Uitgeleend personeel ICTU	Expl.	107	107	110	110
Coalitieakkoord 2022-2026:					
Programmakosten ASW/ KSDS	Expl.	607		594	
Digitale Veiligheid	Expl.	123		125	
Overige incidentele middelen					
Straatintimidatie	Expl.	138		150	
Monitor Fluïde Netwerken	Expl.	50	38		
Zon MW	Expl.	103	103		
Cultuur					
Impuls jongerencultuur	Expl.	395	395	395	395
Stedelijke culturele regiovorming	Expl.	35	0	163	0
Coalitieakkoord 2022-2026:					
Betaalbare huisvesting creatieve sector	Expl.	246	0	471	0
Samenleven en Sport					
Specifieke Uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Expl.	1.600	1.600	0	0
SPUK GALA	Expl.	2.182	2.182	2.627	2.627
Coalitieakkoord 2022-2026:					
Ondersteuning Digitale Vaardigheden	Expl.	195	0	250	0
Investeringsruimte Sport	Res.	2.300	0	2.300	0
Uitvoeringskrediet Sportpark Zuilense Vecht	Res.	2.323	0	2.323	0
Utrechts Vastgoed					
Voorjaarsnota 2023:					
Verhogen dotatie voorziening onderhoud Utrechts Vastgoed	Expl.	4.565	0	4.565	0
Coalitieakkoord 2022-2026:					
Uitvoering motie Utrecht Standaard Toegankelijk	Res.	3.000	0	3.000	0
Versnellen verduurzamen vastgoed	Expl.	0	0	100	0
Vastgoedorganisatie aansluiten op behoefte maatschappelijke partijen	Expl.	50	0	50	0
Tweede bestuursrapportage 2023:					
Extra dotatie voorziening planmatig onderhoud	Expl.	550	0	550	0
Afboeking project Tivoli	Expl.	260	0	0	0
Energieneutraal Kernvastgoed	Res.	730	0	730	0
Calamiteiten Utrechts Vastgoed	Expl.	0	0	350	0

Calamiteiten Utrechts Vastgoed	Res.	0	0	0	350
Leegstand Utrechts Vastgoed	Expl.	0	-1.186	0	-1.750
Leegstand Utrechts Vastgoed	Res.	0	1.186	0	1.750
B&D voorstellen 2022:					
Ventilatiemaatregelen	Expl.	0	0	133	0
Opvangplekken Oekraïnse vluchtelingen	Expl.	744	0	744	0
Derde begrotingswijziging 2023:					
Uitvoering opvang Oekraïnse vluchtelingen	Expl.	8.019	0	8.019	0
Overige incidentele middelen:					
Bruidsschat Attleeplantsoen	Expl.	0	149	0	0
Bijdrage derden project Podium Oost	Expl.	0	120	0	0
Overige posten < 0,100 miljoen euro	Expl.	20	0	20	0
Algemene Middelen					
Noodsteun voor organisaties acute problemen (gestegen energiekosten)	Expl	892		1.500	
Sectorspecifieke tegemoetkoming in de energiekosten	Expl	1.927		3.500	
Nadeel op geraamde tegemoetkoming voor het opzeggen van Gazprom contract	Expl		1.700		1.347
Overhead					
B&D voorstellen 2022 POK-gelden	Expl	975	0	975	0
B&D voorstellen 2022 Banenafspraak	Expl	424	0	594	0
Wet Open Overheid	Expl	903	0	1.500	0
Werken 3.0 (incl. B&D voorstel 2022)	Expl	50	0	1.176	0
Vervanging SAP	Expl	450	0	450	0
Vennootschapsbelasting					
Niet van toepassing					
Reserves					
Mutaties algemene dekkingsreserve i.v.m. vereveningen			32.876		32.876
Mutatie algemene reserve i.v.m. aanpassing weerstandsvermogen			10.081		10.081
Totaal		**157.333**	**126.006**	**144.709**	**107.232**

Toelichting op de tabel incidentele baten en lasten

Bewoners en Bestuur

- Wijk- en Buurtaanpak: vanuit Coalitieakkoord 2022-2026 is 0,817 miljoen euro beschikbaar gesteld.
  Op dit budget is in 2023 0,605 miljoen euro besteed.
- Burgerberaad: bij amendement 2022/111 en Voorjaarsnota 2023 is totaal 0,101 miljoen euro beschikbaar gesteld.
- Samen Stad maken: vanuit Coalitieakkoord 2022-2026 is 0,092 miljoen euro beschikbaar gesteld.

- POK-middelen actielijn Robuust Rechtsbeschermingssysteem 2022-2027: Vanuit het rijk is budget beschikbaar gesteld voor verschillende actielijnen in het kader van 'lessen uit de kinderopvang toeslagen affaire'. Bij Publiekszaken is dit budget gebruikt voor de ontwikkeling van de Stadskamer.
- POK-middelen Systeemleren 2022-2027: vanuit het rijk is budget beschikbaar gesteld, bij Publiekzaken is dit budget gebruikt voor de verdere ontwikkeling van de medewerkers.
- Project staatsloosheid: In 2021 heeft de raad incidenteel projectgeld ter beschikking gesteld. Dit budget is over meerdere jaren heen geschoven, en heeft vertraging opgelopen.
- Er heeft een extra ongeplande (tweede kamer) verkiezing plaatsgevonden, hiervoor was geen budget in de begroting.

Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen, Erfgoed

- Voorbereidingsbudget Sporten, Spelen en Bewegen**:** Zowel begroot als gerealiseerd 0,174 miljoen euro baten en lasten.
- Aanvullend op het Coalitieakkoord 2022-2026 zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor het versterken van de Taskforce versneld toevoegen woonruimte (1 miljoen euro). Op basis van de 1e halfjaar prognose is er bij de Tweede bestuursrapportage 0,895 overgeheveld naar 2024. In Q4 2023 heeft de taskforce meer plankosten gerealiseerd dan begroot. Het negatieve resultaat van het realisatieteam wordt gedekt uit de reeds doorgeschoven middelen.
- In de december circulaire 2022 zijn er incidentele middelen beschikbaar gesteld voor de implementatie van Wet Goed Verhuurderschap: 0,357 miljoen euro.
- SPUK kwetsbare doelgroepen: voor de huisvesting van kwetsbare doelgroepen (De Linde en Maliebaan) heeft het Rijk een specifieke uitkering toegekend 0,507 miljoen euro. Het project is afgerond, we hebben minder kosten gerealiseerd dan begroot (0,292 miljoen euro).
- SPUK discriminatie op woningmarkt: in het kader van Goed Verhuurderschap fungeert de gemeente Utrecht als pilotgemeente die onderzoeken laat uitvoeren naar de juridische mogelijkheden op het controleren en beboeten van verhuurders en makelaars. Het project is succesvol afgerond, we hebben minder kosten gerealiseerd dan begroot (0,050 miljoen euro)
- In het Coalitieakkoord zijn er middelen beschikbaar gesteld voor de volgende beleidsprioriteiten: pilot beroepsgroepen (0,135 miljoen euro), bijzondere woonvormen (0,335 miljoen euro), taskforce versneld toevoegen woonruimte (0,500 miljoen euro), stimuleringsregeling studentenhuisvesting (0,150 miljoen euro) en thuis voor iedereen (0,335 miljoen euro). In 2023 zijn deze lasten gerealiseerd.
- Economische meerwaarde bestemmingswijzigingen erfpachten particulieren en Conversieregelingen erfpacht.Met de woningcorporaties is afgesproken – in lijn met het Coalitieakkoord – te komen tot een stop op de verkoop van sociale huurwoningen met ingang van 1 januari 2024. Daarmee is de storting van de 2/3 van de door de corporaties af te dragen meerwaarde bij verkoop of integrale herontwikkeling in de voorziening Meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties komen te vervallen. De hiervoor in de begroting opgenomen bedragen zijn afgeraamd vanaf 2023 terwijl de verkopen nog niet beëindigd waren. De ontvangen meerwaardeafdracht bedraagt 3,773 miljoen euro.
  De in rekening gebrachte meerwaardes als gevolg van gewijzigd gebruik van erfpachtpercelen en afhandeling van de aanvragen uit de erfpachtconversieregelingen leiden tot incidentele baten van in totaal 4,179 miljoen euro. Als bij sloop-nieuwbouw door woningcorporaties sprake is van extra sociale woningbouw en/of bijdrage aan de doelstelling gemengde wijken kan die meerwaarde weer binnen de locatieontwikkeling worden ingezet. In 2023 heeft de gemeente 1,216 miljoen euro hieraan bijgedragen.
- Verkoop en uitgifte van gemeentelijke eigendommen. De incidentele baten uit de verkoop en uitgifte van gemeentelijke eigendommen bedragen 3,278 miljoen euro.

Duurzaamheid

- Incidentele middelen vanuit de resultaatbestemming 2022 voor de uitvoering opgave energietransitie: 0,422 miljoen euro baten en lasten zijn zowel begroot als gerealiseerd
- CDOKE uitvoeringsbudget klimaatakkoord: voor de uitvoeringskosten van het klimaatakkoord zijn middelen van het rijk ontvangen wat wordt besteed aan personele kosten. 2,828 miljoen euro realisatie en 3,899 miljoen euro begroot
- Energiearmoede, nationaal isolatieprogramma en energievouchers: Vanuit het Rijk is er een Specifieke Uitkering Energiearmoede ontvangen die wordt ingezet voor fysieke maatregelen om energie lasten van inwoners te verlagen. In 2023 is hier 2,316 miljoen euro van besteed
- Europese subsidies: Op de Europese projecten Net zero cities, IRIS, ARV en SCALE was er 0,488 miljoen euro aan baten en lasten begroot. In 2023 is er 0,332 miljoen euro besteed, waarbij het verschil is verrekend met de al ontvangen subsidies.
- Investeringsklimaat Utrecht Circulair: In de jaren 2020 t/m 2023 is er jaarlijks 0,250 miljoen euro toegekend voor maatregelen ter bevordering van het investeringsklimaat voor circulaire bedrijven.
- Geluidsanering subsidies: 0,109 miljoen euro baten en lasten in 2023 gerealiseerd.
- Groeimiddelen aanbod Natuur- en Milieueducatie: 0,25 miljoen euro lasten zowel begroot als gerealiseerd.
- Specifieke uitkering Nedereindseplas (sanering, depotkeuring en doorontwikkeling): Vanuit het Rijk is er een specifieke uitkering ontvangen voor de sanering en depotkeuring van de Nedereindseplas. In 2023 is hiervan 0,463 miljoen euro van besteed.
- SPUK Bodem: Vanuit het Rijk zijn er diverse SPecifieke Uitkeringen ontvangen voor bijvoorbeeld het Omgevingswetproof maken van het Gebiedsplan en de bodemsanering van het BEFU-terrein.

Bereikbaarheid (indien van toepassing)

- Niet van toepassing.

Openbare Ruimte en Groen

- Prullenbakvergoeding 2023: 0,275 miljoen euro lasten en 0,275 miljoen euro baten. In 2022 is de zwerfafvalvergoeding komen te vervallen. Met deze vergoeding werd het uitvoeringsprogramma in het kader van het actieplan Utrecht Schone Stad bekostigd. De introductie van de prullenbakkenvergoeding kan gezien worden als een vervangende vergoeding voor de zwerfafvalvergoeding en biedt (deels) dekking voor de verdere uitvoering van het actieplan.
- Verkoop materieel: 0,101 miljoen euro opbrengsten uit verkoop van materieel.
- Groene Ommetjes: 0,278 miljoen euro baten en lasten realisatie.

Economie & Werkgelegenheid voor iedereen

- OMU: In het Coalitieakkoord zijn middelen beschikbaar gesteld voor verdichten en verduurzamen bedrijventerreinen. Deze middelen zijn in de tweede bestuursrapportage 2023 toegevoegd aan het reserve, 1,400 miljoen euro.

Werk en Inkomen

- Tozo: De Tozo is grotendeels afgerond. De uitkeringslasten waren in 2023 per saldo 0,449 miljoen euro, deze zijn niet begroot. De uitvoeringskosten waren in 2023 0,271 miljoen euro, de begroting was 1,400 miljoen euro. Bij de tweede bestuursrapportage 2023 is een voordeel gemeld van 1,100 miljoen euro op de uitvoeringskosten
- Banenplan: In 2023 is voor het banenplan in samenwerking met werkgevers (Coalitieakkoord) incidenteel 0,040 miljoen euro. Dit bedrag is niet uitgegeven in 2023.

- Basisbanen: In 2023 is voor de basisbanen (Coalitieakkoord) incidenteel 0,100 miljoen euro begroot. Dit bedrag is niet uitgegeven in 2023.
- ESF: Aan ESF baten is in 2023 0,350 miljoen euro begroot, door een ontvangen voorschot is meer gerealiseerd dan begroot.
- Utrechtse Werktafel (Perspectief op Werk etc.): In 2023 is 0,717 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het programma Dichterbijdanjedenkt (onderdeel van de Utrechtse Werktafel). Hiervan is 0.375 miljoen euro gerealiseerd.
- Regionaal Actieplan Jeugd: Incidenteel begroot budget voor het RAJ is 1,358 miljoen euro. Hiervan is 0,836 miljoen euro gerealiseerd.
- Leefgeld Oekraïne: Het door Werk en Inkomen verstrekte leefgeld aan vluchtelingen uit Oekraïne bedroeg in 2023 2,312 miljoen euro. Er is voor 0,025 miljoen euro verrekend of teruggevorderd.
- Energietoeslag: Het verstrekken van de energietoeslag heeft 30,704 miljoen euro gekost. Budget is deels afkomstig uit bestedings en dekkingsvoorstellen 2022 (beslispunt 50 en 51), voor een bedrag van 16.574. In de decembercirculaire 2023 is het budget voor het 2e deel van de energietoeslag opgenomen, dit staat nog niet in het programma.
- KOT: Gemeente Utrecht heeft mee geholpen met het landelijk project "de schulden voor de slachtoffer kinderopvang toeslag affaire" in onderaannemer schap van Sociale Banken Nederland. Voor deze inzet heeft de gemeente Utrecht compensatie ontvangen.

Onderwijs

- Incidenteel is er 1 miljoen euro beschikbaar gesteld ter dekking van het financiële risico van de Bibliotheek Utrecht. Deze middelen zijn toegekend aan de Bibliotheek Utrecht in 2023.
- Vanuit het Coalitieakkoord 2022-2026 is er 0,150 miljoen euro beschikbaar gesteld voor Utrecht Leert! Dit is conform begroting uitgegeven.
- Vanuit het Coalitieakkoord 2022-2026 is er voor vier jaar 0,350 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het vervolgprogramma MBO arbeidsmarkt, genaamd MBO uitvoeringsplan. De besteding van 0,070 lager dan begroot. Deze middelen zullen ingediend worden als voorstel om mee te nemen naar het opvolgende jaar doordat een aantal projecten later werden gestart.
- Coalitieakkoord 2022-2026: Om alle leerlingen een fijne plek te bieden is samenwerking tussen scholen en schoolbesturen nodig om de onderwijshuisvesting te kunnen optimaliseren en de groei van de leerlingen te verdelen. Via het investeringspakket 'Groei in balans' investeringen we de komende vier jaar ruim 20 miljoen euro extra in onderwijshuisvesting. Dit betreft: 1. extra gelden eerste inrichting HVP (0,892 miljoen euro); 2. extra geld voor de hogere kapitaallasten (1,392 miljoen euro); 3. structureel budget voor hogere lasten exploitatie OZB en verzekeringen (0,851 miljoen euro). De extra gelden eerste inrichting HVP en de hogere lasten exploitatie OZB en verzekeringen zijn in 2023 uitgegeven conform begroting. De kapitaallasten zijn in 2023 niet gerealiseerd. Deze middelen zijn ingeleverd vanwege planningsoptimisme. Dit is verwerkt bij de groei in balans Voorjaarsnota 2023.
- Conform vermeld in de Tweede bestuursrapportage 2023 worden de incidentele voordelen op het kapitaallastenbudget gestort in de reserve Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting. Door deze middelen te reserveren via de reserve, kan in 2024 worden voldaan aan de wettelijke norm bouwbesluit panden tijdelijke huisvesting onderwijs.
- B&D-voorstellen 2022: In 2022 is er voor MFA Bonteberg en MFA Duurstedelaan een bruidsschat ontvangen voor het onderhoud van in totaal 0,391 miljoen euro. De bruidsschat is een afkoop van de vertrekkende school voor onderhoud. De school heeft een wettelijke verplichting om dit onderhoud uit te voeren. Van de bruidsschat is in 2022 0,048 miljoen euro besteed. Het restant ad 0,343 miljoen euro is overgeheveld naar 2023 voor de

onderhoudskosten die nodig zijn om de betreffende panden qua onderhoud op niveau te brengen. In 2023 zijn niet alle middelen hiervoor ingezet.
- In 2023 is een incidentele bijdrage van derden ontvangen van 2,099 miljoen euro voor de tijdelijke huisvesting Internationale School Utrecht.
- In 2023 is een eenmalige bijdrage ontvangen van 0,531 miljoen euro doordat over voorgaande jaren de Voorschoolse Educatie in rekening is gebracht.

Ondersteuning op maat
- Middelen aanpak dakloosheid: in 2022 en 2023 zijn incidentele middelen beschikbaar gekomen voor de aanpak van dakloosheid. De middelen worden meerjarig ingezet. In 2023 is er voor 2,432 miljoen euro aan lasten begroot en is er 2,245 miljoen euro gerealiseerd.
- Living lab Eerst een thuis: in 2020 en 2021 zijn incidenteel middelen beschikbaar gesteld vanuit het Rijk voor de aanpak van dak- en thuisloosheid (totaal 22,4 miljoen euro). De middelen worden meerjarig ingezet voor Eerst een thuis. In 2023 is er voor 3,685 miljoen euro aan lasten begroot en voor 3,847 miljoen euro gerealiseerd.
- Spuk IZA: in 2023 is er een specifieke uitkering ontvangen voor het Integraal zorgakkoord. In 2023 is de Spuk ambtelijk verleend, voor de jaren 2024 tot en met 2026 moet er een aanvraag ingediend worden. In 2023 is er 2,292 miljoen euro aan baten ontvangen en voor eenzelfde bedrag aan kosten gemaakt. De Spuk IZA was in 2023 niet verwerkt in de begroting.
- Landelijke Vreemdelingenvoorziening (LVV): In 2023 is 3,4 miljoen euro ontvangen voor het uitvoeren van de LVV.
- Door het COA worden gemaakte kosten van 0,8 miljoen euro voor de locaties Pahud de Montagne en Voorveldse Polder vergoed. Deze lasten en baten staan niet volledig in de begroting van 2023 opgenomen
- De corresponderende pilot m.b.t. EU burgers van 0,95 miljoen euro heeft een langere looptijd dan 2023 waardoor 0,15 miljoen euro niet besteed is en in 2024 wordt besteed.
- De corresponderende post voor Maatschappelijke begeleiding statushouders van totaal 1,2 miljoen euro voor 2022 en 2023 is niet uitgegeven in 2023, hiervoor wordt een voorstel gemaakt tot het toevoegen aan een bestemmingsreserve Inburgering.
- Inburgering: Voor de opgave inburgering is 2,0 miljoen euro ontvangen als voorfinanciering voor het uitvoeren van inburgeringsvoorzieningen, 0,5 miljoen euro als onderdeel van het bestuursakkoord over de onderwijsroute.
- Toeslagenaffaire, in 2023 is 3,7 miljoen euro gedeclareerd bij het rijk voor de inzet van de toeslagenaffaire.
- Oekraine, In 2023 is 38 miljoen euro ontvangen van het rijk voor de opvang van Oekrainers en werkelijk 26 miljoen euro besteed.

Volksgezondheid
- Coalitiemiddelen: In totaal waren er voor 790k incidentele coalitiemiddelen begroot. De besteding ten laste van deze incidentele coalitiemiddelen was ca. 295k (ca. 495k lager dan begroot). De onderbesteding hangt samen met de (late) toekenning van de SPUK GALA in 2023. Voor enkele van deze incidentele coalitiemiddelen doen wij een bestedings- en dekkingsvoorstel.
- Lagere bestedingen Project Modernisering Sekswerkbeleid (commissie Sorgdrager): In 2023 zijn voorbereidende werkzaamheden voor de uitvoering van de proeftuinen uitgevoerd. In Q1 2024 volgt informatie over het concrete vervolg en de besteding van de kosten binnen het totaal projectbudget.
- GGDrU resultaatsbestemming: In 2023 heeft de GGDrU bij de resultaatbestemming voor 2022 een eenmalige uitkering uit de algemene reserve gedaan die het weerstandsvermogen heeft overschreden, wat resulteerde in een incidenteel voordeel (negatieve last) van 354K.

- WHO Annual Meeting: Gemeente Utrecht was in 2023 host voor de jaarlijkse bijeenkomst van de WHO. Daartoe was een budget van 200k beschikbaar. De kosten van het (geslaagde) congres zijn lager uitgevallen, namelijk 155k.
- SPUK GALA: baten en lasten begroot op 1,771 miljoen euro. De afwijking ten opzichte van het begrote bedrag wijkt minimaal af. Grote post binnen dit geheel is de inzet op Valpreventie geweest 655k, daarnaast is voor het onderwerp terugdringen gezondheidsachterstanden bijna 300k uitgegeven en is op Overgewicht/obesitas ca. 225k besteed.

Veiligheid

- Bij de Eerste bestuursrapportage 2023 zijn de lasten en baten op het programma Veiligheid gemuteerd met € 5,059 miljoen euro, bestaande uit de volgende onderdelen:
  - Specifieke Uitkering van het ministerie van Justitie en Veiligheid: Preventie met Gezag 3,5 miljoen euro. begroot en 3,3 miljoen euro gerealiseerd. Daarnaast is er een aanvullende beschikking afgegeven voor jeugdreclassering, waarvan een bedrag 0,397 miljoen euro besteed is.
  - Breed Offensief Tegen Ondermijnende Criminaliteit (BOTOC gelden-de voorloper van preventie met Gezag). In de jaarrekening 2023 is het resterende begrote bedrag van 0,156 miljoen euro verantwoord, waarmee deze regeling afgesloten kan worden.
  -Re-integratie Officier (RIO) en Integrale Persoonsgerichte Toeleiding Arbeid (IPTA). Subsidietoekenning voor 2023 en 2024. Er was in 2023 een bedrag van 0,796 miljoen euro begroot voor de inzet van 3 RIO's en 3 Integratiecoaches. Er is 0,328 miljoen euro uitgegeven, doordat het personeel gedurende het jaar nog geworven moest worden.
  - De werkelijk lasten en baten (0,512 miljoen euro) voor de subsidie versterkingsgelden, ten behoeve van de lokale en integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme, zijn iets hoger dan begroot (0,497 miljoen euro) doordat er in 2023 nog een besteding ten laste van het resterende budget uit 2022 heeft plaats gevonden. Voor dit geld is een evaluatie uitgevoerd.
  - Net als in 2022 hebben we in 2023 weer kosten gemaakt voor de inzet ten behoeve van het project City deal/ Zicht op Ondermijning. Tegenover deze kosten staan bijdragen van derden.
- In het Coalitieakkoord zijn voor 2023 0,125 miljoen euro extra middelen vrij gegeven voor digitale Veiligheid voor het programma Veiligheid. Hiervan is 0,123 miljoen euro besteed.
- In het Coalitieakkoord zijn voor 2023 0,5 miljoen euro extra middelen vrij gegeven voor de programma-aanpak Kanaalstraat Damstraat. Samen met de bijdrage vanuit de Tweede bestuursrapportage 2022 is voor de jaren tot en met 2026 een budget van 0,594 miljoen euro per jaar beschikbaar, waarvan in 2023 een bedrag van 0,607 miljoen euro besteed is.
- Straatintimidatie is een prioriteit in het Coalitieakkoord, waarvoor de dekking bij de Tweede bestuursrapportage 2022 geregeld is. Er is een bedrag van 0,6 miljoen euro beschikbaar voor de periode 2023 tot en met 2026, waarvan in 2023 een bedrag van 0,138 miljoen euro is besteed.
- In 2023 is het laatste deel van de beschikbare subsidie van het ministerie van Justitie en Veiligheid voor Monitoring Fluïde Netwerken(MFN) besteed aan het ontwikkelen van een integraal systeem om Fluïde jeugdnetwerken in beeld te brengen.
- Vanuit ZonMw (een instelling die onderzoek en vernieuwing in gezondheid, zorg en welzijn financiert) is een subsidie van 1,409 miljoen euro toegekend voor het project "Samen erop af" voor de duur van maximaal 48 maanden. Het gaat om een domeinoverstijgende aanpak vanuit Zorg en Veiligheid met als doel om de ondersteuning, opvang en zorg voor mensen met een samenloop van complexe langdurige problemen te verbeteren en knelpunten te verkleinen. Ten laste van deze subsidie hebben we in 2023 een bedrag van 0,103 miljoen euro verantwoord.

Cultuur

- In 2022 heeft het ministerie van OCW een bijdrage verstrekt van 0,4 miljoen euro om cultuur onder jongeren te stimuleren. Vanuit deze bijdrage zijn aan 11 culturele instellingen subsidies verstrekt ten behoeve van jongerenprogrammering voor een totaalbedrag van 0,395 miljoen euro.
- In 2019 heeft het ministerie van OCW besloten om geld beschikbaar te stellen voor de proeftuin van de stedelijke culturele regio Utrecht. De gemeente Utrecht, de provincie Utrecht en de gemeente Amersfoort participeerden in de proeftuinen die zijn voortgekomen uit de profielen voor de culturele stedelijke regio. Zij matchten gezamenlijk het bedrag van OCW. Het restantbudget 2023 voor culturele stedelijke regiovorming bedroeg 0,163 miljoen euro. Vanuit dit budget zijn in 2023 onderzoekskosten gedekt en is een bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van de culturele broedplaats ‘Stadslab Zeist’.

Coalitieakkoord 2022-2026

- Vanuit het Coalitieakkoord 2022-2026 is in 2023 tot en met 2026 incidenteel budget beschikbaar voor betaalbare huisvesting klein mkb en creatieve sector. In 2023 is vanuit dit budget o.a. een subsidie verstrekt aan de culturele beheerorganisatie DePlaatsmaker om te kunnen voorzien in de groei van de vastgoedportefeuille en ter ondersteuning van hun ontwikkelrol.

Samenleven en Sport

- Specifieke Uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden 2022 en 2023 (SPUK MEOZ) Uit de regeling SPUK MEOZ vanuit het Rijk is voor de jaren 2022 en 2023 een tegemoetkoming ontvangen voor de hoge energielasten van de zwembaden van 1,6 miljoen euro
- SPUK GALA: baten en lasten begroot op 2,627 miljoen euro. Hiervan is 2,182 miljoen euro besteed. Het overige deel wordt tot een maximum van 20% meegenomen naar volgend jaar.
- In het Coalitieakkoord zijn voor 2023 0,250 miljoen euro extra middelen vrijgegeven voor Ondersteuning Digitale Vaardigheden. Hiervan is 0,195 miljoen euro in 2023 besteed.
- Investeringsruimte Sport: Het programma Samenleven en Sport beschikt over een budgettaire bandbreedte voor investeringen. Voor 2023 wordt voorzien dat het budget incidenteel niet volledig wordt benut. Op lange termijn wordt een knelpunt voorzien op het moment dat Den Hommel en De Kwakel vervangen moeten worden. Door nu het overschot van 2,3 miljoen euro te reserveren kan dit toekomstige knelpunt worden beperkt.
- Uitvoeringskrediet Sportpark Zuilense Vecht: Op 20 Mei 2021 is het raadsbesluit Definitief Integraal Programma van Eisen (IPvE) en Functioneel Ontwerp (FO), definitief Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) en GREX Zuilense Vecht vastgesteld. Onderdeel van het financieel kader voor het Utrechtse plandeel van het project Zuilense Vecht betreft het uitvoeringskrediet voor het nieuwe sportpark waarbij de reserve grondexploitaties als dekking is aangewezen. Via deze mutatie in de begroting hevelen wij het uitvoeringskrediet van 2,323 miljoen euro over naar het programma Samenleven en Sport.

Utrechts Vastgoed

- In de Voorjaarsnota 2022 is voor 2023 en 2024 is 4,565 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het verhogen van de jaarlijkse dotatie aan de voorziening Onderhoud Utrechts Vastgoed (Egalisatievoorziening VGB Onderhoud).
- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor 2023 3,000 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de motie Utrecht Standaard Toegankelijk. Dit geld is gestort in de bestemmingsreserve Toegankelijk Vastgoed.

- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor de periode 2023-2026 jaarlijks 0,100 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het versnellen van het verduurzamen van vastgoed. In 2023 is dit geld niet besteed.
- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor de periode 2023-2026 jaarlijks 0,050 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het aansluiten van de vastgoedorganisatie op de behoefte van maatschappelijke partijen. In 2023 is dit geld ingezet voor de doorontwikkeling van maatschappelijk vastgoed in Overvecht.
- In afstemming met de accountant is bij de jaarafsluiting 2022 een extra bedrag van 0,550 miljoen euro toegevoegd aan de voorziening als onderdeel van een extra meerjarige egaliserende toevoeging, zodat de voorziening ook in de toekomst toereikend is. Ook in de jaren 2023-2025 zal jaarlijks een extra toevoeging aan de voorziening plaatsvinden. In 2023 is er daarom ook 0,550 miljoen euro extra in de voorziening planmatig onderhoud gestort.
- Uit een analyse van de bestedingen voor project Tivoli is gebleken dat een deel van de kosten niet activeerbaar zijn conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Om die reden heeft in 2023 een afboeking van 0,260 miljoen euro plaatsgevonden van deze projectkosten naar de exploitatie.
- De reserve Energieneutraal Kernvastgoed dient om toekomstige besparingen en nog niet bestede middelen voor de onrendabele top te reserveren voor toekomstige projecten. Hiermee blijft de raad budgetrecht houden over de middelen volledig duurzaam gemeentelijk vastgoed in 2040 en zijn deze middelen geoormerkt voor CO2-reductie bij het Utrechtse kernvastgoed. In 2023 zijn de niet bestede middelen ad 0,730 miljoen euro derhalve gestort in de reserve.
- In de kostprijsdekkende huurberekening zit een opslag van 0,70% om kosten die voortkomen uit calamiteiten mee te kunnen dekken. Van deze opslag wordt jaarlijks 0,315 miljoen euro gereserveerd. Bij de Tweede bestuursrapportage 2023 is ingeschat dat er voor verwachte kosten van calamiteiten 0,350 miljoen euro zou moeten worden onttrokken aan de reserve Calamiteiten Utrechts Vastgoed. De kosten van de per eind 2023 geconstateerde calamiteiten doen zich echter pas voor in 2024. De begrote onttrekking in 2023 wordt daarom doorgeschoven naar 2024.
- De vastgoedportefeuille heeft altijd te maken met leegstand. Een zekere mate van leegstand is noodzakelijk om de flexibiliteit te hebben om snel huisvesting mogelijk te maken. Jaarlijks wordt een percentage van de huuropbrengsten gereserveerd. Bij de Tweede bestuursrapportage 2023 is ingeschat dat er voor de verwachte huurderving 1,750 miljoen euro zou moeten worden onttrokken aan de reserve Leegstand Utrechts Vastgoed. De huurderving ultimo 2023 is echter uitgekomen op 1,186 miljoen euro. Dit bedrag is onttrokken aan de reserve.
- Bij de B&D-voorstellen 2022 is 0,133 miljoen euro overgeheveld naar 2023 voor ventilatiemaatregelen (quick wins in verband met corona). In 2023 is dit budget niet meer ingezet.
- Bij de B&D-voorstellen 2022 is 0,744 miljoen euro overgeheveld naar 2023 voor het opzetten en beheren van B-C locaties voor vluchtelingen uit Oekraïne. Dit budget is in 2023 volledig ingezet voor de locaties Herculesplein, Kanaalweg etc.
- In 2023 is er voor 8,019 miljoen euro besteed aan de uitvoering van de opvang van Oekraïnse vluchtelingen door Vastgoedorganisatie Utrecht (VGU). Dit betreft kosten voor bijvoorbeeld aanhuur, beheer en verbouwing van panden.
- In 2023 is er voor de school aan het Attleeplantsoen 39 een bruidsschat ontvangen voor het onderhoud van in totaal 0,145 miljoen euro. De bruidsschat is een afkoop van de vertrekkende school voor onderhoud. De school heeft de wettelijke verplichting om dit onderhoud uit te voeren.

- In 2023 is er vanuit de huurder een bijdrage van 0,120 miljoen euro ontvangen ter dekking van de renovatie van het gebouw aan de Oudwijkerdwarsstraat 148.

Algemene Middelen

- Betreft noodsteun voor organisaties acute problemen (gestegen energiekosten) conform raadsbrief 10852239 d.d. 19 januari 2023. Ten laste van het toegekend budget is 0,892 miljoen euro gedeclareerd.
- Betreft sectorspecifieke tegemoetkoming in de energiekosten conform amendement A99. Ten laste van het toegekend budget is 1,927 miljoen euro gedeclareerd
- Betreft nadeel op geraamde tegemoetkoming voor het opzeggen van Gazprom contract.

Overhead

- Met het B&D voorstel POK-gelden 2022 is 0,975 miljoen euro overgeheveld naar 2023. De middelen zijn volledig besteed
- Met het B&D voorstel Banenafspraak 2022 is 0,594 miljoen euro overgeheveld naar 2023. De middelen zijn niet volledig besteed. De afwijking bedraagt 0,170 miljoen euro.
- Wet Open Overheid, welke hernoemd is naar "Informatie Op Orde" kent een meerjarig verloop waarbij de gelijkblijvende jaarbudgetten via de ICT-reserve worden geëgaliseerd op basis van het verloop van het programmaplan.
- Bij Werken 3.0 heeft de voorbereidingsfase langer geduurd waardoor de uitvoeringsfase vertraging heeft opgelopen. Doordat het structurele budget eerst wordt benut is er van het incidentele budget niet veel besteed. Hiervoor wordt opnieuw een bestedings-en dekkingsvoorstel ingediend.
- Het incidentele budget voor de vervanging SAP is volledig besteed in 2023

Vennootschapsbelasting

- Niet van toepassing

Reserves

- Per saldo is er 32,876 miljoen euro aan de algemene dekkingsreserve in 2023 onttrokken vanwege incidentele vereveningen vanwege besluitvorming uit Voorjaarsnota's, Programmabegroting, bestuursrapportages etc. Dit wordt zowel in begroting als realisatie verwerkt.
- Per saldo is er 10,081 miljoen euro aan de algemene reserve in 2023 onttrokken vanwege aanpassingen aan het weerstandsvermogen.

Overzicht van structurele onttrekkingen en stortingen in de reserves

Omschrijving	Onttrekking 2023	Storting 2023
Reserve ten bate van vaste activa	9.841	0
Totaal	**9.841**	**0**

Bij de onttrekkingen aan reserves ten bate van vaste activa is beoordeeld of de onttrekking wordt aangewend ten behoeve van afschrijving op een actief. Dit leidt tot het bovenstaande overzicht.

Topinkomens

Op basis van de Wet Normering van Topinkomens (WNT) is het verplicht het inkomen van 2 functies te verantwoorden. Dit zijn de gemeentesecretaris en de griffier. Ook mogen medewerkers in andere functies niet boven de normering uit komen. Het inkomen dat wordt getoond, is de bruto uitbetaling (bruto plus belastbare onkosten) en de pensioenpremie (beloningen betaalbaar op termijn).

Conform de WNT mogen de bestuurders geen inkomen hebben boven de normering van 202.838 voor 2023. Hiervan is bij de gemeente Utrecht geen sprake.

	Gemeente-secretaris G.G.H.M. Haanen	Gemeente-secretaris M.J. Ruis	Griffier M. van Hall
Bezoldiging 2023			
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1/1 - 28/10	1/11-31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	141.069	27.946	138.724
Beloningen betaalbaar op termijn	18.618	3.776	22.482
Subtotaal	**159.687**	**31.722**	**161.206**
Individueel toepasselijke bezoldigings-maximum	183.898	37.268	223.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedragen	-	-	-
Totaal	**159.687**	**31.722**	**161.206**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	nvt	nvt	nvt
Bezoldiging 2022			
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1/1 - 31/12	-	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1		1
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	160.172		129.698
Beloningen betaalbaar op termijn	23.272		22.034
Subtotaal	**183.444**		**151.732**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000		216.000
Totaal	**183.444**	**-**	**151.732**

Balans

Balans

Activa

x € 1.000

Activa	Stand per 31-12-2022	Stand per 31-12-2023
Vaste activa	**1.868.468**	**1.979.625**
Immateriële vaste activa	**8.194**	**10.463**
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	3.417	6.454
Bijdrage aan activa van derden	4.777	4.009
Materiële vaste activa	**1.820.804**	**1.926.787**
met economisch nut	1.681.990	1.740.262
met economisch nut waarvoor een heffing wordt geheven	31.208	31.274
met maatschappelijk nut	107.606	155.251
Financiële vaste activa	**39.470**	**42.375**
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	13.228	13.180
Overige langlopende leningen	26.035	28.988
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar	207	207
Vlottende activa	**307.023**	**363.323**
Voorraden	**80.549**	**114.161**
Grond- en hulpstoffen	342	326
Onderhanden werk	80.064	113.713
Gereed product en handelsgoederen	143	122
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**144.040**	**157.019**
Vorderingen op openbare lichamen	77.851	86.370
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	5.000	7.000
Rekening-courant met niet-financiële instellingen	6.428	6.851
Overige vorderingen	54.761	56.798
Liquide middelen	**21.152**	**5.073**
Kas	73	66
Bank	21.079	5.007
Overlopende activa	**61.282**	**87.070**
Nog te ontvangen bedragen van overheidslichamen	9.166	11.713
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	52.116	75.357
Totaal activa	**2.175.491**	**2.342.948**
Recht op verliescompensatie Vennootschapsbelasting	0	0

Passiva

x € 1.000

Passiva	Stand per 31-12-2022	Stand per 31-12-2023
Vaste passiva	**1.748.659**	**1.868.120**
Eigen vermogen	**830.971**	**759.373**
Algemene reserve	153.174	110.216
Bestemmingsreserves	643.276	666.576
Gerealiseerd resultaat	34.521	-17.419
Voorzieningen	**71.345**	**73.257**
Verplichtingen en verliezen	3.164	1.140
Vanwege risico's	11.628	11.750
Vanwege egalisatie	13.426	13.562
Bijdragen aan vervangingsinvesteringen in relatie tot heffingen	18.276	25.494
Van derden ontvangen bestemmingsbedragen	24.851	21.311
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	**846.343**	**1.035.490**
Obligatieleningen	171.000	161.000
Onderhandse leningen van openbare lichamen	20.000	40.000
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	643.000	823.000
Door derden belegde gelden	635	205
Waarborgsommen	11.708	11.285
Vlottende passiva	**426.832**	**474.828**
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**138.053**	**59.189**
Kasgeldleningen	80.000	12.000
Overige kortlopende schulden	58.053	47.189
Overlopende passiva	**288.779**	**415.639**
Nog te betalen bedragen	124.295	139.432
Vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen	127.034	237.406
Overige vooruit ontvangen bedragen	37.450	38.801
Totaal passiva	**2.175.491**	**2.342.948**
Borgstellingen en garantstellingen	2.251.425	2.318.813

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin regels voor het financiële beleid en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en de passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de onderstaande balanshoofden anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De uitkering uit het gemeentefonds is verantwoord op basis van de laatste betaalspecificatie over het kalenderjaar 2023. Daarin is de decembercirculaire 2023 verwerkt

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van de BBV-richtlijn over het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt.
Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het Centraal Administratie Kantoor (CAK) int en aan de gemeente Utrecht afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV het volgende:
Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid en het naleven van het voorwaardencriterium bij de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is.
Dit betekent dat de gemeente bij de verantwoording van deze eigen bijdragen steunt op de informatie van het CAK en niet zelfstandig geheel sluitend de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van de eigen bijdragen hoeft te controleren.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op grond van de aanschafwaarde, verminderd met afschrijvingen.
Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

Op 18 februari 2021 is de Nota Beheer Openbare Ruimte (BOR) vastgesteld door de raad.
Met het vaststellen van deze nota heeft de raad ook de financiële strategie vastgesteld, waarbij de gemeente de investeringen van objecten in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut boven 0,1 miljoen euro activeert en afschrijft overeenkomstig een realistische weergave van de verwachte levensduur. De betreffende categorieën uit de Nota BOR zijn opgenomen in de afschrijvingstabel die op 21 december 2021 door het college is vastgesteld.

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op grond van de aanschafwaarde, verminderd met specifieke investeringsbijdragen van derden en afschrijvingen. De afschrijvingen vinden plaats volgens de annuïtaire en lineaire methode.

De afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de door ons vastgestelde afschrijvingstabel:

Categorieën		Noot E/M1)	Annuïtair/ Lineair	Afschr.-duur (jaren)
Materiële vaste activa				
Code	**Gronden en terreinen**			
20 010	Gronden en terreinen niet zijnde parkeerterreinen	E	Geen afschrijving	
20 020	Parkeerterreinen	E	Lineair	10
20 030	25% van de cascowaarde van ondergrondse parkeergarage	E	Geen afschrijving	
20 090	Lopende investeringen gronden en terreinen	E	Geen afschrijving	
Code	**Woonruimten**			
21 010	Woonruimten	E	Annuïtair	40
21 020	Restauratie/renovatie van permanente woonruimten en monumenten	E	Annuïtair	20
21 090	Lopende investeringen in woonruimten	E	Geen afschrijving	
Code	**Bedrijfsgebouwen**			
22 010	Bedrijfsgebouwen met een economische levensduur van 40 jaar. Dit betreft onder andere: kantoorpanden, bedrijfsloodsen, scholen, peuterspeelzalen, sociale en culturele voorzieningen, broedplaatsen voor startende ondernemers, zwembaden, sportvoorzieningen en monumenten. Met uitzondering van parkeergarages	E	Annuïtair	40
22 015	Opstallen gemeentewerven (afvalscheidingsstations)	E	Annuïtair	10
22 020	Parkeergarages	E	Annuïtair	40
22 040	Restauraties/renovaties van semi-permanente bedrijfsgebouwen	E	Annuïtair	10
22 030	Restauraties/renovaties van permanente bedrijfsgebouwen en monumenten	E	Annuïtair	20
22 050	Restauraties/renovaties die de economische levensduur van permanente bedrijfsgebouwen met 30 jaar verlengen	E	Annuïtair	30

Categorieën		Noot E/M1)	Annuïtair/ Lineair	Afschr.-duur (jaren)
22 090	Lopende investeringen bedrijfsgebouwen	E		Geen afschrijving
Code	**Grond- weg- en waterbouwkundige werken**			
23 010	Aanleg, reconstructie, renovatie verhardingen inclusief ondergrond	M	Lineair	40
23 020	Aanleg, reconstructie, renovatie civiele constructies	M	Lineair	50
23 090	Lopende investeringen grond- weg- en waterbouwkundige werken	M		Geen afschrijving
23 510	Riolering: aanleg en vervanging	E	Annuïtair	40
23 520	Sportterreinen: aanleg en inrichting	E	Annuïtair	30
23 530	Sportvelden: aanleg en inrichting toplaag	E	Annuïtair	12
23 590	Lopende investeringen riolering en sportterreinen	E		Geen afschrijving
Code	**Vervoermiddelen**			
24 010	Vervoermiddelen met een economische levensduur van 5 jaar. Dit betreft onder andere: personenwagens, bestelwagens (5 jaar), tractoren, grote en kleine inzamelvoertuigen voor intensief gebruik en tweedehands grote inzamelvoertuigen	E	Lineair	5
24 020	Vervoermiddelen met een economische levensduur van 8 jaar. Dit betreft onder andere: grote en kleine inzamelvoertuigen voor normaal gebruik, vrachtwagens en grote aanhangwagens	E	Lineair	8
24 030	Vervoermiddelen met een economische levensduur van 10 jaar. Dit betreft onder andere: kleine aanhangwagens en bestelwagens	E	Lineair	10
24 040	Vervoermiddelen met een economische levensduur van 40 jaar. Dit betreft vaartuigen (bedrijfsboten) en vaartuigen casco	E	Lineair	40
24 090	Lopende investeringen vervoermiddelen	E		Geen afschrijving
Code	**Machines, apparaten en installaties**			
25 010	Machines, gereedschappen, werktuigen met een economische levensduur van 5 jaar. Dit betreft onder andere veegmachines en opnamekoppen voor inzamelwagens	E	Lineair	5
25 015	Machines, gereedschappen, werktuigen met een economische levensduur van 6 jaar. Dit betreft onder andere opnamekoppen voor inzamelwagens	E	Lineair	6
25 020	Machines, gereedschappen, werktuigen met een economische levensduur van 7 jaar. Dit betreft onder andere: apparatuur parkeren	E	Lineair	7

Categorieën		Noot E/M1)	Annuïtair/ Lineair	Afschr.-duur (jaren)
25 030	Machines, gereedschappen, werktuigen met een economische levensduur van 8 jaar. Dit betreft onder andere: installaties parkeren	E	Lineair	8
25 035	Machines, gereedschappen, werktuigen met een economische levensduur van 10 jaar.	E	Lineair	10
25 040	Machines, apparaten en installaties gebonden aan gebouwen: Dit betreft onder andere: beveiligings-, verwarmings- en brandblusinstallaties	E	Annuïtair	10
25 050	Gebouwgebonden installaties: o.a. liften en klimaatinstallatie	E	Annuïtair	40
25 090	Lopende investeringen machines, apparaten, installaties met economisch nut	E	Geen afschrijving	
25 510	Verkeersregelinstallaties (VRI's)	M	Lineair	10
25 520	Openbare verlichting	M	Lineair	25
25 590	Lopende investeringen machines, apparaten, installaties met maatschappelijk nut	M	Geen afschrijving	
Informatie- en communicatietechnologie (ICT)				
26 010	Hardware, grootschalig	E	Annuïtair	7
26 020	Hardware, kleinschalig	E	Lineair	5
26 030	OS Werkplek	E	Annuïtair	5
26 031	ICT infra inpandig (data- en telecommunicatie)	E	Annuïtair	7
26 040	ICT machines (PC’s, laptops, servers, data-opslag)	E	Annuïtair	5
26 050	Mobiele ICT apparatuur (telefoons en tablets)	E	Annuïtair	3
26 051	Overige telefonie	E	Annuïtair	7
26 060	Netwerken	E	Annuïtair	7
26 070	Verbindingen ICT infra lang (in en buiten pand tot aan patchkast)	E	Annuïtair	10
26 081	Firewall aanpassen, uitbreiden	E	Annuïtair	5
26 082	Netwerkauthenticatie	E	Annuïtair	7
26 090	Lopende investeringen ICT	E	Geen afschrijving	
Code	Overige materiële vaste activa			
26 011	ICT grootschalig, software	E	Annuïtair	7
26 021	ICT kleinschalig, software	E	Lineair	5
	Kunstvoorwerpen met cultuurhistorische waarde		Geen afschrijving, worden niet geactiveerd	
29 910	Overige materiële vaste activa met een maatschappelijk nut	M	Lineair	15
29 911	Speeltoestellen	M	Lineair	15
29 912	Bomen en overig groen	M	Lineair	30
29 921	Inrichting van gebouwen, alsmede voorzieningen in en aan gebouwen en inventaris: bureaus, stoelen, kasten etc.	E	Annuïtair	10

Categorieën		Noot E/M1)	Annuïtair/ Lineair	Afschr.-duur (jaren)
29 920	Overige materiële vaste activa met een technische levensduur van 10 jaar: Dit betreft onder andere: binnenbak en toegangssysteem ondergrondse containers	E	Lineair	10
29 925	Overige materiële vaste activa met een technische levensduur van 15 jaar. Dit betreft onder andere: perscontainers	E	Lineair	15
29 930	Overige materiële vaste activa met een technische levensduur van 20 jaar. Dit betreft onder andere: betonputten ondergrondse container		Lineair	20
29 990	Lopende investeringen met een maatschappelijk nut	M	Geen afschrijving	
29 991	Lopende investeringen met een economisch nut	E	Geen afschrijving	

1) E=economisch nut;M=maatschappelijk nut

Contractueel overeengekomen kasstromen met betrekking tot de afkoop van erfpachten met een looptijd van langer dan tien jaar worden met ingang van 2013 gewaardeerd tegen het in historisch perspectief behoedzame percentage van 4% (tot 2013 tegen 5%). Dit percentage blijft voor de duur van de overeenkomst ongewijzigd.

Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Erfpachtgronden voor welke de canon eeuwigdurend is afgekocht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. In geval periodieke canonbetalingen voor een tijdvak ineens worden afgekocht, zullen de afkoopsommen worden verantwoord onder de vaste schulden als vooruit ontvangen bedragen. Naar rato van de afkoopperiode zullen de afkoopsommen jaarlijks vrijvallen ten gunste van het resultaat.

Financiële vaste activa
De onder financiële vaste activa opgenomen leningen, verstrekt aan derden, worden gewaardeerd tegen het oorspronkelijk uitgeleende bedrag minus de ontvangen aflossingen. De belangen in gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen, evenals effecten worden gewaardeerd tegen de kostprijs. Indien deze duurzaam in waarde verminderen, wordt de waarde navenant aangepast.

Participaties in het aandelenkapitaal van naamloze en besloten vennootschappen (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Van een deelneming is op grond van artikel 1 lid e van het BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een naamloze of besloten vennootschap.

Voorraden
Grond- en hulpstoffen zijn opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.

De voorraad gereed product en handelsgoederen wordt gewaardeerd tegen marktprijzen.

De onderhanden werken worden gewaardeerd tegen kostprijs en verminderd onder meer met de opbrengsten uit van derden ontvangen bijdragen, gronduitgiften en subsidies. De kostprijs bestaat uit directe kosten en eventueel de aan het werk toe te rekenen indirecte kosten en rente.

Voor verwachte negatieve resultaten op projecten wordt een voorziening getroffen. Voorzieningen voor verwachte tekorten van grondexploitatieprojecten worden bepaald tegen de nominale waarde van het verwachte tekort. Indien lasten van een project hoger zijn dan de baten per balansdatum, wordt de getroffen voorziening (deels) als waardecorrectie verantwoord op de post voorraden. Ook zijn de in exploitatie genomen bouwgronden hieronder verantwoord.
Voor tussentijdse winstneming geldt de percentage of completion (POC) methode: Voor zover opbrengsten en kosten zijn gerealiseerd, moet tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen van het positieve saldo van de grondexploitatie op eindwaarde. Dit conform BBV-richtlijnen (Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken, commissie BBV, versie juli 2019).

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht.

Liquide middelen
De liquide middelen staan ter vrije beschikking en worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende activa
De posten worden verantwoord tegen de nominale waarde. Het betreft bedragen die betrekking hebben op de jaren volgend op het verantwoordingsjaar, maar al in het verantwoordingsjaar of de jaren daarvoor zijn voldaan; nog te ontvangen bedragen voor de jaren tot en met het verantwoordingsjaar en overige overlopende activa.

Eigen vermogen
Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene reserves en bestemmingsreserves, evenals het gerealiseerd resultaat.

Voorzieningen
Onder de voorzieningen zijn opgenomen de, op het moment van opstellen van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en/of risico's, voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten. Hier zijn tevens de van derden ontvangen (verplicht te besteden) bijdragen opgenomen.
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies, tenzij bij de voorziening anders is aangegeven. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen.
De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer
De schulden worden gewaardeerd tegen het oorspronkelijk geleende bedrag minus de betaalde aflossingen.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden tegen de nominale waarde gewaardeerd.

Overlopende passiva
De posten worden verantwoord tegen de nominale waarde. Het betreft bedragen die betrekking hebben op de jaren volgend op het verantwoordingsjaar, maar al in het verantwoordingsjaar of de jaren daarvoor zijn ontvangen; nog te betalen bedragen voor de jaren tot en met het verantwoordingsjaar en overige overlopende passiva.

Borg- en garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In het hoofdstuk Borgstellingen zijn de borgstellingen gespecificeerd en toegelicht.

Toelichting op de balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa
Kosten van onderzoek en ontwikkeling
De gemeente kan kosten van onderzoek en ontwikkeling activeren als:

- Het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen.
- De technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien vaststaat
- Het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut zal genereren
- De uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Zoals in de jaarstukken 2021 is aangekondigd, verantwoorden we de voorbereidingskosten voor nog niet geopende grondexploitaties met ingang van boekjaar 2022 als immateriële vaste activa. Volgens het BBV kunnen voorbereidingskosten die worden gemaakt in de periode voordat een grondexploitatie wordt vastgesteld maximaal 5 jaar worden geactiveerd, mits de kosten voldoen aan een aantal voorwaarden. Deze voorwaarden staan in artikel 60 van het BBV en in paragraaf 5.3.2. van de notitie grondbeleid.
Op basis van deze voorwaarden zijn er in 2023 voorbereidingskosten voor vier projecten geactiveerd als immaterieel vast actief. Dit zijn Lombokplein, Gebiedsontwikkeling Galgenwaard en omgeving, Masterplan Overvecht Centrum en Merwedekanaalzone deelgebied 6.
In totaal zijn de geactiveerde kosten in 2023 toegenomen met 3,0 miljoen euro en is ultimo 2023 voor bijna 6,5 miljoen euro geactiveerd.
Nadat een grondexploitatie door de raad wordt geopend, worden de geactiveerde kosten ten laste van de grondexploitatie gebracht. Op het risico bij het niet doorgaan van de nog te openen grondexploitaties is de reserve grondexploitaties de achtervang.

x €1.000

Omschrijving	Stand 31-12-2022	Vermeer-dering	Bijdragen van derden	Afschrijving	Stand 31-12-2023
	a	b	c	d	e = a+b-c-d
Merwedekanaalzone deelgebied 6	65	135	0		200
Lombokplein	2.157	1.723	0		3.880
Gebiedsontwikkeling Galgenwaard e.o.	270	302	0		572
Masterplan Overvecht Centrum	925	877	0		1.802
Totaal	**3.417**	**3.037**	**0**	**0**	**6.454**

Bijdrage aan activa van derden
De gemeente kan bijdragen aan activa van derden activeren als:

- Er sprake is van een investering door een derde
- De investering bijdraagt aan de publieke taak
- De derde zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op de overeengekomen wijze
- Bij in gebreke blijven de bijdrage kan worden teruggevorderd of recht kan doen gelden op het betreffende activa.

De gemeente heeft aan derden de onderstaande investeringsbijdragen verstrekt:

x € 1.000

Omschrijving	Stand 31-12-2022	Vermeer-dering	Bijdragen van derden	Afschrijving	Stand 31-12-2023
	a	b	c	d	e = a+b-c-d
Kinderopvang	55	0	0	28	27
Aanpassing Stefanuskerk	1.017	0	0	214	803
Werkruimte Kokerloods	21	0	0	21	0
Loevenhoutsedijk en atelierwoningen	364	0	0	61	303
Nieuw Welgelegen	202	0	0	101	101
Atelierwoning Leidsche Rijn	250	0	0	67	183
Uitbreiding Iduna	80	0	0	17	63
Kleedkamers vv De Meern	115	0	0	4	111
SWK Lange Nieuwstraat 7	92	0	0	13	79
Geluidsinstallatie Maarschalkerweerd	5	0	0	5	0
Plompetorengracht 4 (SWK)	77	0	0	10	67
Cereol MFA	645	0	0	99	546
Sportief Openbare Ruimten	14	0	0	4	10
Polderpark Ruigenhoek	26	0	0	9	17
Podium Hoge Woerd/Theatertechniek	600	0	0	66	534
Kleedkamers Kampong	389	0	0	11	378
Kleedkamers - Sportpark Voordorp	67	0	0	2	65
Hogeweide 6	758	0	0	36	722
Totaal	**4.777**	**0**	**0**	**768**	**4.009**

Materiële vaste activa

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de boekwaarde van het totaal van de investeringen met economisch én maatschappelijk nut.

x € 1.000

Materiële vaste activa met economisch en maatschappelijk nut (Totaal)	Boek-waarde 31-12-2022	Her-rubri-cering	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Des-/ investe-ringen	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2023
	a	b	c	d	e	f	g = a+b-c-d+e-f
Gronden en terreinen	370.635	0	2.954	0	8.908	0	376.589
Bedrijfsgebouwen	1.062.725	0	32.944	3.482	79.587	515	1.105.371
Vervoermiddelen	7.529	0	1.807	0	563	0	6.285

Machines, apparaten en installaties	198.740	0	12.392	0	24.683	0	211.031
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	133.003	0	4.647	13.766	59.517	325	173.782
Overige materiële activa	48.172	0	8.117	10	13.689	5	53.729
Totaal	**1.820.804**	**0**	**62.861**	**17.258**	**186.947**	**845**	**1.926.787**

In 2023 is per saldo bijna 187 miljoen euro geïnvesteerd in de materiële vaste activa. Dit bedrag bestaat uit circa 187,5 miljoen euro aan investeringen en ruim 0,5 miljoen euro aan desinvesteringen. De desinvesteringen betreffen activa met een restant boekwaarde van ruim 0,5 miljoen euro. Hiervan is voor ruim 0,250 miljoen euro aan activa afgevoerd en is er activa verkocht met een boekwaarde van ruim 0,250 miljoen euro.
Daarnaast is in 2023 voor een bedrag van ruim 0,8 miljoen euro aan gecorrigeerde uitgaven verantwoord als afwaarderingen. Dit zijn uitgaven uit de jaren 2022 en eerder, die bij nader inzien niet activeerbaar bleken dan wel naar een ander actief zijn gecorrigeerd.
Tegenover de genoemde investeringen stonden bijna 63 miljoen euro aan afschrijvingen en ruim 17 miljoen euro aan bijdragen van derden.
Per saldo nam de materiële vaste activa toe met bijna 106 miljoen euro.

Het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut:

x € 1.000

Materiële vaste activa met economisch nut (Totaal)	Boek-waarde 31-12-2022	Her-rubri-cering	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Des-/ investe-ringen	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	370.635	0	2.954	0	8.908	0	376.589
Bedrijfsgebouwen	1.062.725	0	32.944	3.482	79.587	515	1.105.371
Vervoermiddelen	7.529	0	1.807	0	563	0	6.285
Machines, apparaten en installaties	183.949	0	12.145	0	20.831	0	192.635
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	43.266	0	3.490	13.063	15.862	307	42.268
Overige materiële activa	45.094	0	7.987	10	11.296	5	48.388
Totaal	**1.713.198**	**0**	**61.327**	**16.555**	**137.047**	**827**	**1.771.536**

Het overzicht investeringen met economisch nut bestaat uit twee delen.

x € 1.000

Materiële vaste activa met economisch nut (niet in heffing)	Boek-waarde 31-12-2022	Her-rubri-cering	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Des-/ investe-ringen	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2023

Gronden en terreinen	370.084	0	2.954	0	8.908	0	376.038
Bedrijfsgebouwen	1.061.197	0	32.814	3.482	79.587	515	1.103.973
Vervoermiddelen	1.675	0	341	0	220	0	1.554
Machines, apparaten en installaties	183.250	0	11.823	0	20.307	0	191.734
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	43.266	0	3.490	524	3.323	307	42.268
Overige materiële activa	22.518	0	5.341	10	7.533	5	24.695
Totaal	**1.681.990**	**0**	**56.763**	**4.016**	**119.878**	**827**	**1.740.262**

In de boekwaarde gronden en terreinen van 376 miljoen euro is ultimo 2023 een bedrag van 190,1 miljoen euro opgenomen voor in erfpacht uitgegeven gronden. Dit bedrag is ten opzichte van de boekwaarde per 01-01-2023 niet noemenswaardig gewijzigd.
Tot en met 2023 is door de gemeente activa in de MVA-categorieën Bedrijfsgebouwen en Machines, apparaten en installaties in erfpacht uitgegeven met een totale boekwaarde per ultimo 2023 van ruim 4,1 miljoen euro.

Jaarlijks wordt bepaald welk gedeelte van de MVA moet worden ondergebracht in het onderdeel MVA economisch nut in heffing.
Het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven is opgenomen in onderstaand overzicht.

x € 1.000

Materiële vaste activa met economisch nut (in heffing)	Boek-waarde 31-12-2022	Her-rubri-cering	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Des-/ investe-ringen	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	551	0	0	0	0	0	551
Bedrijfsgebouwen	1.528	0	130	0	0	0	1.398
Vervoermiddelen	5.854	0	1.466	0	343	0	4.731
Machines, apparaten en installaties	699	0	322	0	524	0	901
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	0	0	0	12.539	12.539	0	0
Overige materiële activa	22.576	0	2.646	0	3.763	0	23.693
Totaal	**31.208**	**0**	**4.564**	**12.539**	**17.169**	**0**	**31.274**

Als gevolg van de nieuwe BBV-voorschriften worden vanaf 2017 naast investeringen met economisch nut ook investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte geactiveerd.
Dit betekent dus een geleidelijke invoering. Dit heeft tot gevolg dat pas op termijn alle investeringen op de balans zijn opgenomen.

Hieronder is weergegeven welke bedragen volgens de nieuwe systematiek zijn verantwoord.

x € 1.000

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut	Boek-waarde 31-12-2022	Her-rubri-cering	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Des-/ investe-ringen	Afwaar-deringen	Boek-waarde-31-12-2023
Gronden en terreinen	0	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	0	0	0	0	0	0	0
Vervoermiddelen	0	0	0	0	0	0	0
Machines, apparaten en installaties	14.791	0	247	0	3.852	0	18.396
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	89.737	0	1.157	703	43.655	18	131.514
Overige materiële activa	3.078	0	130	0	2.393	0	5.341
Totaal	**107.606**	**0**	**1.534**	**703**	**49.900**	**18**	**155.251**

De uitgaven van de grootste afgeronde investeringsprojecten van 2023 (> 1 miljoen euro) worden hieronder gespecificeerd.

x € 1.000

In 2023 afgeronde projecten	Bedrag
Bouw/Renovatie schoolgebouwen	88.957
Verbetering MFA's Leidsche Rijn	23.097
Westelijke Stadsboulevard	20.934
Riolering 2023	12.539
Bouw/Renovatie sportaccommodaties	9.682
Strategische verwerving	9.650
Renovatie Forten	6.612
ICT-investeringen IPM	6.411
Verbouwing Culturele Accommodaties	5.662
Projecten nota Beheer Openbare Ruimte	4.179
Verbouwing Buurthuizen	4.139
Containers	4.058
Verbouwing welzijnaccommodaties	3.706
HOV Baan Dichterswijk (Z90)	3.600
Voertuigen	1.069

Met betrekking tot nog lopende investeringsprojecten is voor bijna 183 miljoen euro geactiveerd. Zie onderstaande tabel voor een specificatie van de grootste lopende investeringsprojecten (> 1 miljoen euro).

x € 1.000

Grootste uitgaven lopende investeringen	Bedrag
Bouw/Renovatie schoolgebouwen	36.061
Project Wal- en kluismuren (vanaf 2017)	34.835
Restauratie Domtoren	30.110
Projecten nota Beheer Openbare Ruimte	24.158
Noordelijke Randweg Utrecht (NRU)	13.700
Verbetering MFA's Leidsche Rijn	7.021
Bouw/Renovatie sportaccommodaties	5.937
Verbouwing Culturele Accommodaties	5.819
Verbouwing Buurthuizen	4.522
Herinrichting Kanaalstraat/Damstraat	4.368
Westelijke Stadsboulevard	2.945
Europalaan Noord	2.156
Upgrade parkeerautomaten	1.989
Herinrichting Amsterdamse Straatweg	1.257
Herstel Werfkelders VGU	1.202
Binnenst.Verbind.weg Socrateslaan Beneluxbaan Oost	1.008

Financiële vaste activa

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	13.228	13.180
Leningen aan deelnemingen	0	0
Leningen aan overige verbonden partijen	0	0
Overige langlopende leningen	26.035	28.988
Overige uitzettingen met een rente typische looptijd van ≥ 1 jaar	207	207
Totaal	**39.470**	**42.375**

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen

De opbouw van de kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen is als volgt.

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
BNG Bank NV	77	77
Vitens NV	36	36
Houdstermaatschappij Remu NV	47	0
Wijkontwikkelingsmaatschappij Lombok BV	2.269	2.269
Utrechtse Maatschappij voor Stadsherstel NV	920	920
Utrecht Vernieuwt BV	18	18
Coöperatie Wigo4it	25	25
Kanaleneiland Beheer BV	10	10
WOM Noord-West BV	17	17
WOM Noord-West CV	3.718	3.718
UW Holding BV	91	91
ROM Regio Utrecht BV	6.000	6.000
Totaal	**13.228**	**13.180**

Het totaalbedrag aan kapitaalverstrekkingen is gedurende 2023 licht gedaald. Deze daling is veroorzaakt door de opheffing van Houdstermaatschappij Remu NV.

Overige langlopende leningen
De belangrijkste leningen zijn leningen verstrekt aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) en aan de Stichting Energietransitie Utrecht. Daarnaast lopen er enkele leningen aan voormalige gemeentelijke onderdelen die in eerdere jaren geprivatiseerd zijn.

Onderstaand overzicht is een specificatie van Tabel 7 van de Financieringsparagraaf (verloopoverzicht verstrekte geldleningen) ten aanzien van overige langlopende leningen:

De verstrekte geldleningen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Startersleningen uitbesteed via SVn	6.229	5.172
Restauratieleningen uitbesteed via URF/NRF	4.358	4.560
Leningen particuliere woningverbetering via SVn	5.035	8.589
Kredietbankleningen	1.081	1.095
Stichting De Nieuwe Regentesseschool	217	0
Stichting Stadsschouwburg	485	320
Stichting De Bibliotheek	1.335	1.201
Stichting Energie Transitie	5.050	5.050
Stichting Rotsoord	0	421
Huurders Stadskantoor (1):		
• Rijksgebouwendienst	1.113	0
• Stichting Arkin	22	0
SV Rivierwijkers	110	80
Kredietfaciliteit Stichting Centraal Museum(2)	0	2.500
Kredietfaciliteit Stichting Tivoli Vredenburg (3)	1.000	0
Totaal	**26.035**	**28.988**

(1) Dit betreft een vordering op huurders vanwege niet-terugvorderbare BTW. Deze compensatie is geregeld via de huurcontracten en loopt in 2024 af.Deze compensatie is geregeld via de huurcontracten en loopt in 2024 af. De resterende vordering per 31 december 2023 van 0,589 miljoen euro is daarom opgenomen als overige nog te ontvangen post onder de overlopende activa in de balans.
(2) Deze faciliteit is maximaal 4,7 miljoen euro.
(3) Deze faciliteit is maximaal 10 miljoen euro. In 2024 wordt de faciliteit opnieuw herzien.

Onder tabel 7 in de Financieringsparagraaf is vermeld aan welke van deze leningen een hoger risicoprofiel verbonden is.

Overige Uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
Dit betreft door de gemeente betaalde waarborgsommen.

Vlottende activa

Voorraden
Onderhanden werk
Het saldo onderhanden werk betreft de saldi van de lopende grondexploitaties. Jaarlijks wordt het verschil tussen de lasten en baten aan het onderhanden werk toegevoegd of onttrokken. Jaarlijks wordt op grond van de verplichting uit de BBV bezien of er tussentijds een resultaat moet worden genomen.

Alle grondexploitaties zijn afzonderlijk door de raad vastgesteld. Per balansdatum is er een creditpositie, indien op dat moment meer inkomsten dan uitgaven zijn gerealiseerd en een debetpositie indien er meer uitgaven dan inkomsten zijn gerealiseerd. Conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) voorschriften wordt voor verlieslatende projecten een voorziening gevormd en indien per balansdatum meer uitgaven dan inkomsten zijn gerealiseerd, wordt dát deel van de voorziening ingezet om de waarde op de balans nihil te presenteren. De som van alle deelprojecten zoals hiervoor benoemd, vormen het totaalsaldo van het onderhanden werk aan de activazijde van de balans. In het geval dat het saldo van de positieve grondexploitaties per balansdatum groter is dan het saldo van de verlieslatende grondexploitaties (rekening houdend met het aanwenden van de voorziening), kan daardoor de uitkomst van de post onderhanden werk een creditpositie op de balans geven.

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Grondexploitatie Leidsche Rijn	-59.879	-60.803
Grondexploitatie Leidsche Rijn robuuste posten	107.781	107.894
Grondexploitatie Stationsgebied	96.753	102.782
Grondexploitaties binnenstedelijk	36.939	71.990
Totaal onderhanden werk	181.594	221.863
Voorziening grondexploitatie Leidsche Rijn	0	0
Voorziening grondexploitatie Stationsgebied	-91.827	-91.587
Voorziening grondexploitatie binnenstedelijk	-9.703	-16.563
Totaal voorziening onderhanden werk	-101.530	-108.150
Totaal	**80.064**	**113.713**

De mutaties per complex zijn opgenomen in onderstaande tabel. We zien hier de geactiveerde vermeerderingen en verminderingen Leidsche Rijn, Stationsgebied en de binnenstedelijke complexen.

x € 1.000

Grondexploitaties	Boekwaarde 31-12-2022	Vermeerde-ringen	Verminde-ringen	Boekwaarde 31-12-2023	Voorzieningen verlies latend complex
	a	b	c	d = a+b-c	e
Isothopenweg	333	234		567	
Oudenrijn West	1.393	187		1.580	
Centrumplan Vleuten	8.648	234	120	8.762	-8.762
Centrumplan De Meern	102	265		367	-367
Merwedekanaalzone 4:	-19.173	1.213	4.992	-22.952	
Defensieterrein					

x € 1.000

Grondexploitaties	Boekwaarde 31-12-2022	Vermeerde-ringen	Verminde-ringen	Boekwaarde 31-12-2023	Voorzieningen verlies latend complex
Merwede OPG en busstalling	24.642	8.453	32	33.063	
Zuilense Vecht	1.914	577	196	2.295	
Beurskwartier	19.066	27.460	196	46.330	-4.894
BEFU	1.298	1.718		3.016	-2.540
Overig	-1.284	328	82	-1.038	
Leidsche Rijn	-59.879	36.875	37.799	-60.803	
Leidsche Rijn robuuste posten	107.781	113	~~888~~	107.894	
Stationsgebied	96.753	6.961	932	102.782	-91.587
Totaal	**181.594**	**84.618**	**44.349**	**221.863**	**-108.150**

Beurskwartier

Aan de kostenkant staat 4,3 miljoen euro geraamd in de grondexploitatie Beurskwartier die nu onvoldoende getoetst kan worden. Dit wordt veroorzaakt doordat de uitgangspunten van een aantal civieltechnische ingrepen nog niet verder definieerbaar zijn als gevolg van de fase waar de grondexploitatie zich op dit moment in bevindt. Daarmee is de omvang van deze ingrepen nog onvoldoende duidelijk. Wel acht de gemeente deze kosten benodigd voor de uiteindelijke realisatie van het totale plangebied van de grondexploitatie Beurskwartier.

Leidsche Rijn robuuste posten

De robuuste posten zijn ramingen (vooral van kosten) binnen de grondexploitatie Leidsche Rijn, die gezien de omvang en looptijd van de grondexploitatie robuust zijn uitgewerkt.

Deze robuuste ramingen zijn als volgt verwerkt:

- de robuuste ramingen worden jaarlijks ten behoeve van de resultaatbepaling van de grondexploitatie Leidsche Rijn bij de jaarrekening buiten beschouwing gelaten. Op basis van het actuele POC percentage wordt het bedrag aan robuuste ramingen in de reserve grondexploitaties gestort;
- de robuuste ramingen maken wel onderdeel uit van het MPR waarmee de raad zicht en grip houdt over het totaal aan ramingen binnen de grondexploitatie Leidsche Rijn;
- op het moment dat de budgetten vallend onder de robuuste ramingen minder robuust zijn wordt de inzet van deze budgetten voor Leidsche Rijn aan de raad voorgelegd: Tot dat moment zijn de ramingen onderdeel van de reserve grondexploitaties gelabeld aan de grondexploitatie Leidsche Rijn.

In de Peilstok 2023 (onderdeel van de Tweede bestuursrapportage 2023) is inzicht gegeven in de robuuste ramingen als onderdeel van de geraamde lasten 2023. Bij de actualisatie van de grondexploitatie Leidsche Rijn is een bijgewerkt overzicht opgesteld van de robuuste posten. Op basis van deze actualisatie én het actuele POC-percentage is het gestorte bedrag in de reserve grondexploitaties verhoogd met 0,113 miljoen euro. Dit bedrag is verrekend met de storting onderhanden werk. De robuuste ramingen zijn daarmee verhoogd van 107,8 miljoen euro naar 107,9 miljoen euro.

Daarnaast is volgens de POC-methode van het BBV in 2023 winst genomen op de volgende grondexploitatieprojecten.

x € 1.000

Grondexploitatie	Bedrag
Binnenstedelijk	700
Leidsche Rijn	5.900

Toelichting boekjaar 2023

Verwachte exploitatieresultaten Leidsche Rijn, Stationsgebied en binnenstedelijke complexen (op basis van eindwaarde)

Met het Meerjaren Perspectief Stedelijke Ontwikkeling (MPSO) 2019 en het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR) 2022 is voor de grondexploitaties Leidsche Rijn en BEFU door de gemeenteraad ingestemd met een looptijd van de grondexploitatie tot respectievelijk 2039 en 2036.
In het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR) 2024 zal deze looptijd voor beide grondexploitaties als uitgangspunt gehandhaafd blijven. Alle overige grondexploitatieprojecten kennen een looptijd van maximaal tien jaar.

x € 1.000

Grondexploitaties	Nog te maken kosten	Nog te verwachten opbrengsten	Verwacht exploitatie-resultaat
	a	b	c
Leidsche Rijn	481.184	462.407	42.027
Leidsche Rijn robuuste posten	107.894	0	0
Stationsgebied	53.021	64.217	-91.587
Binnenstedelijk	264.693	343.266	5.545

Toelichting bij totstandkoming saldi grondexploitaties

Waardering Voorzieningen
De voorzieningen zijn gebaseerd op de bepaling van de nominale waarde van de grondexploitatieprojecten met een negatief saldo.

Algemeen
Het nog te realiseren deel van de grondexploitaties wordt doorgerekend op netto contante waarde (ncw) prijspeil 2024 en toegelicht op eindwaarde De doorrekeningen zijn gebaseerd op basis van aanwezige contractposities en indien die ontbreken op aannames. Hieronder geven wij een toelichting bij de belangrijkste kosten- en opbrengstenparameters en de hierbij gehanteerde uitgangspunten. In 2024 zijn de parameters gewijzigd ten opzichte van de vorige actualisatie, de wijzigingen worden toegelicht in het MPR 2024.

Rente
Aan de voorraad onderhanden werk wordt jaarlijks rente toegerekend. Voor 2023 bedroeg het percentage berekend volgens BBV-voorschriften 1,44%.

Indexering kosten
De indexatie van de kosten is voor 2024 op 3% vastgesteld. Voor de daaropvolgende jaren is de indexatie vastgesteld op 2%. Naar verwachting kan met deze indexering de stijging van de bouwkosten voldoende worden opgevangen, dit mede vanwege huidige contractposities – aanbestedingen.

Indexering opbrengsten
Standaard is een indexatie van de opbrengsten conform de contractvoorwaarden. Daar waar geen contractpositie aanwezig is, worden de nog te realiseren opbrengsten jaarlijks geïndexeerd. De indexering van de opbrengsten bedraagt 0% in 2024, met uitzondering van vrije-sector woningen: deze worden in 2024 met 1% geïndexeerd. Voor de daaropvolgende negen jaar bedraagt de indexering 1% voor alle opbrengsten. Na tien jaar worden opbrengsten niet meer geïndexeerd. Het kantoor- en bedrijvenprogramma, horeca en retail worden niet geïndexeerd. De grondexploitaties Leidsche Rijn en BEFU kennen een resterende looptijd langer dan tien jaar.

Fasering woningbouw-, bedrijventerrein- en kantorenprogramma
Voor zowel de programmering van de woningbouw als voor bedrijventerrein geldt, dat op basis van marktontwikkelingen, de programmering stedelijk wordt afgestemd. Na stedelijke afstemming wordt de fasering opgenomen in de grondexploitatie. Herijking van de programmering is een jaarlijks stedelijk proces dat voorafgaand aan de actualisatie van de grondexploitatie wordt uitgevoerd.
Voor kantoorprogrammering geldt naast bovenstaand proces aanvullend nog provinciale afstemming.

Grondprijzen
In de grondexploitatie wordt de grondprijs die volgt uit een contractpositie opgenomen. Daar waar (nog) geen contractpositie aanwezig is, wordt de bandbreedte van de grondprijzenbrief 2024 aangehouden. In de afgelopen drie jaar zijn alle uitgiften minimaal binnen de bandbreedte van de grondprijzenbrief gerealiseerd.

Plan- en VAT-kosten
Per grondexploitatieproject is een raming aanwezig waarin per eventueel deelproject en per projectfase de plan- en VAT-kosten zijn begroot. De plan- en VAT-kosten zijn voor alle grondexploitatieprojecten tot einde werk begroot.

Ramingen BRM (kosten bouwrijp maken) en WRM (kosten woonrijp maken)
In de grondexploitatie worden de budgetten voor BRM en WRM conform contractpositie opgenomen. Daar waar (nog) geen contractpositie aanwezig is, wordt een realistische raming, mede gebaseerd op meest recente aanbestedingsresultaten, opgenomen.

Vennootschapsbelasting positie grondexploitatieprojecten gemeente Utrecht
Per 1 januari 2016 is de belastingplicht ingevoerd voor ondernemingen van overheden voor de vennootschapsbelasting.
In het Coalitieakkoord van 2022 is met betrekking tot het grondbeleid besloten om binnen gebiedsontwikkelingen een stevigere rol te pakken om de maatschappelijke doelen van de coalitie te kunnen realiseren. In tegenstelling tot voorgaande jaren wordt actief grondbeleid en strategische grondposities ingezet waar dit een toegevoegde waarde heeft, mits de risico’s zijn gewaarborgd. Het kiezen voor een actievere rol vertaalt zich door in een toenemend aantal grondexploitaties. Het totaal van de momenteel lopende grondexploitaties is fiscaal verlieslatend. Daarmee is aan een eerste vereiste van ondernemerschap, namelijk winstgevendheid, al niet voldaan. Bij de actualisatie van de grondexploitaties wordt dan ook geen rekening gehouden met Vpb-druk op de grondexploitaties.

Risicomanagement en weerstandsvermogen
Conform de door de raad vastgestelde nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen worden de risicoanalyses voor de gemeentelijke grondexploitaties twee keer per jaar geactualiseerd (bij de Jaarstukken en bij de Programmabegroting). Het weerstandsvermogen voor het opvangen van de risico's van de grondexploitatie Stationsgebied is onderdeel van het gemeentebrede weerstandsvermogen. Voor het opvangen van de risico's grondexploitatie Leidsche Rijn en de binnenstedelijke grondexploitaties is op basis van het actuele financiële beeld geen gemeentebreed weerstandsvermogen nodig. Deze risico's kunnen worden opgevangen binnen de Reserve Grondexploitatie. In het MPR wordt het financiële beeld van alle grondexploitaties binnen de gemeente Utrecht toegelicht, evenals bijbehorende risico's, scenario's en beheersmaatregelen.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
Vorderingen op openbare lichamen

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Btw Compensatiefonds	71.388	80.197
Overige vorderingen op openbare lichamen	6.463	6.173
Totaal	**77.851**	**86.370**

De grootste overige vorderingen op openbare lichamen eind 2023 zijn:

BGHU	1,2 miljoen euro
Gemeente Zeist	0,4 miljoen euro
Gemeente Houten	0,4 miljoen euro
Provincie Utrecht	0,4 miljoen euro
Gemeente De Ronde Venen	0,3 miljoen euro

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Saldo Schatkistbankieren	5.000	7.000
Totaal	**5.000**	**7.000**

Schatkistbankieren
Op grond van de Regeling Schatkistbankieren dienen decentrale overheden eventuele overtollige geldmiddelen in 's Rijks Schatkist aan te houden, dit met uitzondering van een zeker drempelbedrag dat wordt bepaald aan de hand van de begrotingsomvang. Voor 2023 bedroeg deze drempel 12,44 miljoen euro.
Alleen indien de gemeente over meer liquide middelen beschikt dan het drempelbedrag dan dient zij in ieder geval het meerdere in de Schatkist aan te houden.

Conform voorschrift vanuit BBV zijn in onderstaande tabel posities met betrekking tot Schatkistbankieren (benutting drempelbedrag) weergegeven.

x € 1.000.000

Bepaling drempelbedrag	
Begrotingstotaal aan lasten conform Programmabegroting 2023	1.718,0

Waarvan:		Relevant percentage	Opbouw drempelbedrag
1e schijf	500,0	2,00%	10,00
2e schijf	1.218,0	0,20%	2,44
Drempelbedrag 2023			**12,44**

x € 1.000.000

Omschrijving	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	172,83	114,11	364,43	197,51
Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten ’s Rijks schatkist aangehouden middelen	1,92	1,25	3,96	2,14
Drempelbedrag	12,44	12,44	12,44	12,44
Overschrijding drempelbedrag	**0**	**0**	**0**	**0**
of				
Ruimte onder drempelbedrag	**10,52**	**11,19**	**8,48**	**10,30**

Uit deze tabel blijkt dat de gemeente Utrecht gedurende 2023 ruim binnen haar drempelbedrag heeft geopereerd. De rentevergoeding over in Schatkist geplaatste geldmiddelen bewoog gedurende 2023 mee met de financiële markten. Deze liep daarmee op van 1,89% per eind 2022 tot 3,9% per eind 2023.
Voor nadere informatie over Schatkistbankieren zie ook de Financieringsparagraaf, onderdeel Kasmanagement.

Rekening-courant met niet-financiële instellingen
Dit betreft uitstaande gelden bij het:

- Nationaal Restauratiefonds voor leningen voor gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden en particuliere woningverbetering (in totaal 3,488 miljoen euro per eind 2023).
- Stimuleringsfonds Volkshuisvesting voor leningen voor particuliere woningverbetering en voor duurzaamheidsleningen (in totaal 3,363 miljoen euro per eind 2023).

Overige vorderingen
Dit betreft het openstaande debiteurensaldo.

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Bijstandsdebiteuren (inclusief Tozo regeling)	30.574	28.035
Voorziening dubieuze bijstandsdebiteuren	-22.484	-21.956
Debiteuren	38.499	24.975
Voorziening dubieuze debiteuren	-1.183	-1.094
Belastingdebiteuren BGHU	10.434	28.706

Voorziening dubieuze debiteuren BGHU	-1.079	-1.868
Totaal	**54.761**	**56.798**

Het saldo bijstandsdebiteuren is in 2023 gedaald. Dit komt vooral doordat er over 2023, vergeleken met vorige jaren, minder terugvorderingen zijn geweest.

Het lagere saldo van de post “Debiteuren” ten opzichte van het saldo op 31 december 2022 is vooral veroorzaakt door:

- Een lager aantal openstaande facturen eind 2023 welke ook qua bedrag gemiddeld lager zijn ten opzichte van vorig jaar.
- Een fors bedrag lager openstaand bedrag bij het organisatieonderdeel Ruimte ad 8,3 miljoen euro met name doordat veel erfpachtfacturen over 2023 al in 2023 ontvangen zijn. In 2022 zijn de overeenkomstige facturen begin 2023 ontvangen.
- Een lager saldo op openstaande creditnota’s van crediteuren: 2,1 miljoen euro

Belastingdebiteuren BGHU

Veel belastingdebiteuren maken gebruik van de mogelijkheid om via automatische incasso in 10 termijnen te betalen. Doordat de aanslagen over 2023 later dan in 2022 zijn opgelegd wordt een groter deel van de termijnen in 2024 geïncasseerd. Vooral hierdoor is het openstaande debiteurensaldo eind 2023 flink hoger.

Liquide middelen

Deze worden verder niet toegelicht.

Overlopende activa

Nog te ontvangen bedragen van overheidslichamen

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2023
	a	b	c	d = a+b-c
Kansen voor West	62	0	62	0
School Chance	17	0	0	17
URGE	69	0	69	0
FCBRE	67	25	0	92
EFRO Merwedelab	28	0	28	0
EFRO Grondstoffencorr 2023 N.S.	0	37	0	37
Totaal Europa	**243**	**62**	**159**	**146**
Indexering bijdrage heroïneverstrekking	36	0	36	0
SIM-subsidie	45	0	0	45
TOZO 2021	47	-47	0	0
B2 Toeslagenaffaire 1)	720	3.848	843	3.725
De Stad als Dagelijks Evenement	13	0	13	0
Gedupeerden toeslagenaffaire	420	0	420	0
Gedupeerden Toeslagenaffaire 2022	123	0	0	123
Oekraïne (A16)	428	40.466	39.677	1.217

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2023
	a	b	c	d = a+b-c
COA Pahud de Montagne 2022	168	-84	~~168~~	84
COA CNO Goylaan 2022	629	0	629	0
Subsidie Monitor Fluide Netwerken		38	20	18
Rvon		34	29	5
Gedupeerden Toeslagenaffaire 2023		42	0	42
Bbz kapitaalverstrekking 2022		111	0	111
Bbz kapitaalverstrekking 2023		25	0	25
Multimodaal Verkeersmanagement		48	0	48
Rente schatkistbankieren 4e kw. 2023		210	0	210
Vergoeding Landelijke Aanpak Adreskwaliteit 2023		108	0	108
Vergoeding Registratie Niet-ingezetenen dec 2023		29	0	29
SPUK G13 onderwijsroute		50	0	50
Noodopvang Voorveldse polder		125		125
COA 2023		682		682
Totaal Rijk	**2.629**	**45.685**	**41.667**	**6.647**
Stations fietsvoorzieningen	2.342	-2.342	0	0
Beter Benutten Vervolg project	2.226	0	2.226	0
Slimme Kruisingen	28	138	119	47
Federatie Gemeente Monumenten	20	0	20	0
Lokaal Maatwerk(overgang U10 Tolsteeg)	52	0	0	52
Station Overvecht Noordzijde	60	0	0	60
HOV LR Z80	147	0	0	147
De groene verbinding	58	0	58	0
Fietstunnel Locomotiefstraat	1.130	6	0	1.136
~~Noodopvang Voorveldse Polder~~	~~0~~	~~125~~	~~0~~	~~125~~
Bijdrage Houtkamer	17	0	17	0
Verkenning Station Vleuten	5	0	5	0
Project Veenendaal	29	0	29	0
Project Gageldijk	16	0	16	0
Gem. Amsterdam, detachering Q4 2022	32	0	32	0
Stichting Utrecht Natuurlijk	50	0	50	0

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2023
	a	b	c	d = a+b-c
Vergoeding LAA 2022	25	0	25	0
Gem. Amsterdam digitale dienstverl.	17	0	17	0
IWCUR	40	0	20	20
SIM Subsidie SB		29	0	29
Bijdrage contractmanager U16 gem		21	0	21
SVB PGB Jeugd 2023		25	0	25
Inzet Kansen voor West		22	0	22
Randstadspoor 2021 bereikbaarheid station Vaartsche Rijn		241	0	241
Randstadspoor 2021 station Vaartsche Rijn Zuidzijde 33		9	0	9
Randstadspoor 2022 station Vaartsche Rijn bereikbaarheid		479	0	479
Randstadspoor 2022 station Vaartsche Rijn Zuidzijde 33		11	0	11
Randstadspoor 2023 station Vaartsche Rijn bereikbaarheid		687	344	343
Randstadspoor 2023 station Vaartsche Rijn Zuidzijde 33		6	3	3
Randstadspoor integr. aanpak Vaartsche Rijn Zuidzijde 33		1	0	1
Randstadspoor integr. aanpak Vaartsche Rijn bereikbaarheid		86	0	86
Randstadspoor 2019 station Vaartsche Rijn bereikbaarheid		186	0	186
Randstadspoor 2019 station Vaartsche Rijn Zuidzijde 33		43	0	43
Randstadspoor 2022 fietsparkeervoorz. 4 stations		61	0	61
Randstadspoor tot 2019 fietsparkeervoorz. 4 stations		234	0	234
Randstadspoor 2019 station Vleuterweide		61	0	61
Randstadspoor 2020 fietsparkeervoorz. 4 stations		39	0	39
Randstadspoor tm 2017 en 2018 Station Vleuten		339	0	339

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2023
	a	b	c	d = a+b-c
Randstadspoor tm 2017 en 2018 Station Overvecht		415	0	415
Randstadspoor tot 2019 bereikbaarheid station Vaartsche Rijn via oost		138	0	138
Prov. Utrecht Veiligh. Vergunn. Handh. 2023		56	28	28
Prov. Utrecht toeg. Bushaltes 2023		50	0	50
HUB Deelmobiliteit 2023		126	0	126
Prov. Utrecht alternatieve ring Utrecht		468	0	468
Totaal andere overheden	**6.294**	**1.635**	**3.009**	**4.920**
Totaal bedragen van overheidslichamen	**9.166**	**47.382**	**44.835**	**11.713**

1) Vorig boekjaar zijn de kosten in het kader van de Specifieke Uitkeringen voor 0,830 miljoen euro te veel opgevoerd als nog te ontvangen bedrag met een specifiek bestedingsdoel. Hierdoor is een te hoge bate verantwoord in de jaarrekening 2022. In de jaarrekening 2023 is dit verschil gecorrigeerd.

Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen

x €1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Vooruitbetaalde bedragen	9.228	11.045
Nog te ontvangen bedragen	42.888	64.312
Totaal	**52.116**	**75.357**

Vooruitbetaalde bedragen

Deze 11 miljoen euro wordt in de toekomstige jaren (ná 2023) nog ten laste van de exploitatie gebracht. Dit betreft voornamelijk kosten of termijnen die vooruit zijn betaald zoals contractueel is overeengekomen.

Nog te ontvangen bedragen

Dit betreft posten die na balansdatum nog worden afgerekend, gefactureerd of verrekend. Ook hier geldt dat naast een aantal grote posten een veelvoud aan kleinere is verantwoord. De belangrijkste posten worden hieronder vermeld.

x € 1.000

Omschrijving	Bedrag
Verhaalbare kosten	8.246
Belastingen (BGHU)	41.173
Afkoopsom erfpacht	1.300
Opbrengst afval	2.158
Compensatie Gazprom	1.347
Materiële instandhouding	1.513
Rente Langlopende leningen	3.227
Creditnota investeringen onderwijshuisvesting	1.171
Overige posten	4.177
Totaal	**64.312**

De hierboven genoemde 'verhaalbare kosten' betreffen kosten die zijn gemaakt in het kader van het faciliterend grondbeleid. Deze kosten worden op basis van de getekende overeenkomsten verhaald op derden.

Vaste passiva
Eigen vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Stand per 31-12-2022	B&D voorstellen 2022	Toevoeging	Onttrekking	Stand per 31-12-2023
	a	b	c	d	e = a+b+c-d
Algemene risicoreserve	67.745	-10.138	7.059	7.002	57.664
Algemene dekkingsreserve	85.429	40.871	72.044	145.792	52.552
Totaal Algemene reserve	153.174	30.733	79.103	152.794	110.216
Bestemmingsreserves	643.276	3.788	91.830	72.318	666.576
Totaal reserves	**796.450**	**34.521**	**170.933**	**225.112**	**776.792**

Bovengenoemde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves zijn in overeenstemming met de door de gemeenteraad genomen besluiten.

Algemene reserves
De algemene reserves bestaan uit twee onderdelen; de algemene risicoreserve en de algemene dekkingsreserve.

Algemene risicoreserve
Deze reserve maakt deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit en is de uiterste buffer voor het opvangen van de financiële gevolgen van optredende risico's. De noodzakelijke hoogte van de reserve wordt jaarlijks bepaald op basis van de geactualiseerde risicoberekening. Voor een uitgebreide toelichting hierop wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Algemene dekkingsreserve
De algemene dekkingsreserve wordt gebruikt voor gemeente brede reserveringen van incidentele baten zolang deze nog geen bestemming hebben gekregen. Daarnaast wordt de algemene

dekkingsreserve gebruikt voor egalisatie tussen de jaren van de meerjarenraming. Jaarlijks wordt het rekeningresultaat in de algemene dekkingsreserve gestort, waarna het als ‘nog te besteden resultaat’ opnieuw beschikbaar komt bij de eerstvolgende voorjaarsnota.

Bestemmingsreserves

Programmareserves

x € 1.000

Naam	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Bewoners en Bestuur	887	1.037
Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en erfgoed	231.011	231.037
Duurzaamheid	18.941	22.826
Bereikbaarheid	29.971	46.510
Openbare ruimte en groen	14.195	11.807
Economie en werkgelegenheid voor iedereen	4.226	5.626
Werk en inkomen	1.897	5.704
Onderwijs	19.667	19.403
Ondersteuning op maat	5.007	2.250
Veiligheid	143	143
Cultuur	2.161	3.414
Samenleven en sport	5.315	12.115
Utrechts vastgoed	11.287	14.418
Algemene middelen	13.024	4.840
Overhead	7.381	9.907
Reserves ten bate van vaste activa	278.163	275.539
Totaal bestemmingsreserves	**643.276**	**666.576**

Voor een toelichting per programmareserve verwijzen wij u naar het onderdeel “Reserves” in de jaarrekening.

Voorzieningen

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Verplichtingen en verliezen	3.164	1.140
Vanwege risico’s	11.628	11.750
Vanwege egalisatie	13.426	13.562
Bijdragen aan vervangingsinvesteringen in relatie tot heffingen	18.276	25.494
Van derden ontvangen bestemmingsbedragen	24.851	21.311
Totaal	**71.345**	**73.257**

Voor een toelichting per voorziening verwijzen wij u naar het onderdeel “Voorzieningen” in de jaarrekening.

Verplichtingen en verliezen
Voorzieningen Grondexploitaties

x € 1.000

Omschrijving	Op grond van waardebepaling per 31-12-2023	Waardecorrectie op Onderhanden Werk 31-12-2023	Niet benut op peildatum 31-12-2023
	a	b	c = a-b
Stationsgebied	92.175	92.175	0
Binnenstedelijk	17.185	16.563	622
Totaal	**109.360**	**108.738**	**622**

De voorzieningen grondexploitaties zijn gebaseerd op de bepaling van de nominale waarde van de grondexploitatieprojecten met een negatief saldo.

Directievilla Everard Meijsterlaan
Voor de voormalige directievilla aan de Everard Meijsterlaan 3 is een voorziening van 0,5 miljoen euro getroffen.

Energietoeslag studenten
Vorig jaar zijn de mogelijke verplichtingen in het kader van de energietoeslag aan studenten onvolledig verantwoord in de jaarrekening 2022. Hierdoor zijn de verplichtingen en uitbetalingen van de energietoeslag aan studenten (die betrekking hadden op het boekjaar 2022) verantwoord in de jaarrekening 2023. De verplichting met betrekking op het vorig boekjaar bedraagt € 780.000.

Vanwege risico's
Dit betreft vooral:
- De risicovoorziening die is getroffen voor wethouderspensioenen: 3,9 miljoen euro
- De risicovoorziening verlofsparen: 2,1 miljoen euro
- De risicovoorziening die is ingesteld in verband met diverse claims, juridische geschillen en rechtsgedingen: 4,8 miljoen euro

Vanwege egalisatie
Onder deze noemer worden de voorzieningen verantwoord die zijn ingesteld om de lasten aan een aantal opeenvolgende jaren te kunnen toerekenen. De grootste voorzieningen zijn:
- Voorziening voor onderhoud Utrechts vastgoed: 7,3 miljoen euro
- Voorziening onderhoud Sport en Samenleven: 3,4 miljoen euro
- Voorziening groot onderhoud groen: 1,4 miljoen euro
- Voorziening onderhoud Bereikbaarheid: 1,3 miljoen euro

Bijdragen aan vervangingsinvesteringen in relatie tot heffingen
Dit betreft gevormde voorzieningen middels inkomsten uit Rioolheffing en Begraafplaatsrechten:
- Voorziening toekomstige GRP-investeringen: 24,4 miljoen euro
- Voorziening toekomstige investeringen begraafplaatsen: 1,1 miljoen euro

Van derden ontvangen bestemmingsbedragen
Dit zijn gelden die nog niet zijn besteed maar die onder strikte voorwaarden zijn verkregen van derden, zoals rijks- of provinciale overheid.

Dit betreft met name:

- De voorziening waarin de compensatiebedragen in het kader van woonruimteonttrekking worden gestort : 1,4 miljoen euro
- De voorziening 'Meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties' : 18,4 miljoen euro.
- Voorziening grafrechten voor onbepaalde tijd: 1,1 miljoen euro.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
Obligatieleningen

x €1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Medium Term Note's	171.000	161.000
Totaal	**171.000**	**161.000**

Medium Term Notes (MTN's) zijn een vorm van langlopende financiering, waarbij de post door de geld gevende instelling in verhandelbare schuldbekentenissen wordt 'opgeknipt'. Het renteniveau van MTN's is voor de gemeente als geldnemer doorgaans iets aantrekkelijker dan bij een traditionele lening. MTN's worden echter niet altijd aangeboden zodra de gemeente financieringsoffertes uitvraagt. In dat geval vindt financiering plaats in de vorm van onderhandse leningen (zie hieronder).
In 2023 is op MTN's alleen afgelost. Dit betrof de contractuele afloop van een lening van 10 miljoen euro.

Onderhandse leningen
Onderhandse leningen van openbare lichamen, binnenlandse banken en van overige binnenlandse sectoren.

x €1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
van openbare lichamen	20.000	40.000
van binnenlandse banken	643.000	823.000
Totaal	**663.000**	**863.000**

De onderhandse leningenportefeuille bestaat uit enerzijds traditionele geldleningen en anderzijds uit renteswaps (derivaten). De feitelijke financiering onder de derivaten wordt opgenomen in de vorm van 3- en 6-maands leningen.
De onderhandse leningen namen over 2023 per saldo met 200 miljoen euro toe. Dit kan als volgt worden gespecificeerd:

- Er werd voor 60 miljoen euro contractueel afgelost, waarvan 5 miljoen euro betrekking had op renteswaps. De overige 55 miljoen euro is geherfinancierd;
- Er is voor 205 miljoen euro aanvullend gefinancierd.

De onderdelen onderhandse leningen en Medium Term Notes (zie de post "Obligatieleningen" hierboven) vormen tezamen de langlopende leningenportefeuille van de gemeente Utrecht. Ultimo 2023 had deze portefeuille een totaalomvang van 1.024,0 miljoen euro. Over deze portefeuille was een rentelast verschuldigd van 23,79 miljoen euro.

Specificatie derivatenportefeuille
Conform voorschrift vanuit BBV zijn in onderstaande tabellen de belangrijkste kenmerken van de gemeentelijke derivatenportefeuille in beeld gebracht.

Hoofdsommen

x €1.000.000

Nr.	Tegenpartij	Credit-rating S&P/ Moody's	Type derivaat	Start	Afloop	Looptijd in jaren	Rente %	Oorspron-kelijk	Restant eind 2023
1	BNG	AAA/Aaa	Payer Swap	2010	2060	50	3,560 %	130	130
2	Rabobank	A+/Aa2	Idem	2012	2042	30	3,814 %	40	40
3	Rabobank	A+/Aa2	Idem	2013	2038	25	3,926 %	80	60
4	Rabobank	A+/Aa2	Idem	2014	2039	25	4,064 %	75	48
Totaal								**325**	**278**

Derivaten krijgen gedurende hun looptijd een marktwaarde. Deze waarde is afhankelijk van de contractrente ten opzichte van de marktrente en de restant-looptijd. Bovendien kunnen bij derivaten bijzondere contractbepalingen aan de orde zijn. Beide aspecten zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Specificatie marktwaarden en bijzondere bepalingen

x € 1.000.000

Nr.	Tegenpartij	Marktwaarde per 31-12-2023	Bijstort-verplichting	Break clause (1)
1	BNG	-37,5	Neen	Neen
2	Rabobank	-8,1	Neen	Ja, mutual per 7 juli 2033
3	Rabobank	-8,7	Neen	Ja, mutual per 7 juli 2024
4	Rabobank	-6,0	Neen	Ja, mutual per 7 juli 2025
Totaal		**-60,3**		

(1) Een break clause is een recht om op een vooraf vastgesteld moment het swapcontract tegen marktwaarde af te rekenen. Mutual wil zeggen dat zowel gemeente als bank daarop te zijner tijd een beroep mogen doen.
Onze strategie ten aanzien van break clauses bestaat allereerst uit een periodiek overleg met de Rabobank ten aanzien van hun intenties om een break in te roepen. Tot dusver heeft de bank aangegeven dat zij die voornemens niet heeft. Mocht de break echter wel worden ingeroepen dan maken wij gebruik van de mogelijkheid die de Commissie BBV heeft gecreëerd en die ook intern is vastgesteld in de Nota Waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa (Nota WAAVA) om de afgerekende marktwaarde op de balans te activeren en vervolgens af te schrijven. Het totale afkoopbedrag wordt vervolgens geherfinancierd tegen de veel lagere actuele rente. Gezien het feit dat de lagere rentelasten compensatie vormen voor de extra afschrijvingslasten is dit budgetneutraal. Op deze wijze wordt een ongewenst groot effect op de exploitatie vermeden. Gelet op de door BBV geschapen mogelijkheid hoeft dit ook niet meer via het Risicomodel te lopen. Wel zal het eventueel inroepen van een break een tijdelijk negatief effect op de schuldpositie hebben.

In bovenstaande tabel is aangegeven dat de totale marktwaarde van onze derivaten per eind 2023 -60,3 miljoen euro bedroeg. De marktwaarden van derivaten variëren dagelijks als gevolg van voortdurende veranderingen van marktrentes. Hoewel dit gedurende het jaar een fluctuerend beeld geeft is het bij jaarverslaggeving gebruikelijk om de stand per eind van het boekjaar af te zetten tegen de stand per einde van het vorig boekjaar (momentopnamen). Per eind 2022 bedroeg marktwaarde -51,3 miljoen euro. Dit betekent dat de marktwaarde per eind 2023 9,0 miljoen euro negatiever was dan per eind 2022. Dit komt doordat stand van de lange rente per eind 2023 iets lager was dan per eind 2022.

De feitelijke indekking van de swaps vindt plaats door middel van 3- en 6-maands leningen. Conform wettelijke voorschriften hebben alle swaps een zogenoemde effectieve positie. Er zou sprake zijn van een niet-effectieve positie indien:

- een derivaat afgesloten wordt vóór het afsluiten van de lening;
- de waarde en looptijd van het derivaat niet overeenkomen met de hoogte van het bedrag en de looptijd van de lening

Door derden belegde gelden

De beleggingen voor derden betreft het Personeelsfonds ten bedrage van 0,205 miljoen euro.

Waarborgsommen

De waarborgsommen per 31 december 2023 betreffen:

x € 1.000

Omschrijving	Bedrag
Zekerstelling bij uitgifte van gronden Leidsche Rijn	5.953
Zekerstelling bij uitgifte van gronden binnenstedelijke grondexploitaties	4.691
Overige waarborgen	641
Totaal	**11.285**

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Kasgeldleningen

Eind 2023 bedroeg het totaalsaldo van deze post 12 miljoen euro. Deze leningen zijn nodig voor de regulatie van het gemeentelijke banksaldo. Met dergelijke leningen benutten wij de kasgeldlimiet (146 miljoen euro voor 2023)

Overige kortlopende schulden

Eind 2023 stonden er 8.482 crediteurenposten open. Dit jaar zijn 153.716 facturen verwerkt.
De gemiddelde betaaltermijn van de crediteurenposten in 2023 bedroeg, evenals in 2022, 10.3 dagen.

Overlopende passiva

Nog te betalen bedragen

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Nog te betalen bedragen	124.295	139.433
Totaal	**124.295**	**139.433**

Een specificatie is opgenomen in onderstaand overzicht. Het betreft in 2023 en voorgaande jaren aangegane verplichtingen en al uitgevoerde werken waarvan de factuur op balansdatum nog niet was ontvangen.

x € 1.000

Omschrijving	Bedrag
Afdracht loonheffing	30.194
Afdracht omzetbelasting	3.676
Overlopende rente	15.408
Terug te betalen rijkssubsidies	2.756
IRIS (door te betalen) Europese subsidies	1.500
Afdracht premies ABP en zorgverzekeringswet	6.190
Zorgaanbieders	6.254
(Aanvullende) energievergoedingen	1.654
Cliënten schulddienstverlening	1.759
Energiekosten diverse gemeentelijke accommodaties	2.856
Toegekende verstrekte subsidies	19.411
Nog te betalen in relatie tot investeringsprojecten	4.709
Opvang Oekraïners	3.617
Beschermd wonen U16	1.447
Servicekosten NS stallingen	1.213
Toeslagenaffaire	2.565
Gemeentefonds	6.137
Korte termijnaanpak (Goed op weg)	1.000
Overige posten	27.086
Totaal	**139.432**

In de post “Zorgaanbieders” zijn verplichtingen opgenomen voor aanvullend benodigd budget voor deze zorgaanbieders van WMO en Jeugdzorg. Op dit moment worden er afspraken gemaakt met de zorgaanbieders om tot afrekening te komen. Dit past binnen de reguliere werkwijze. Het daadwerkelijke bedrag van deze afrekening kan afwijken van de opgenomen verplichtingen.

Vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen

x € 1.000

Naam	Boekwaarde 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Vrijvallen of terugbetaalde bedragen	Boekwaarde 31-12-2023
	a	b	c	d = a+b-c
IRIS	273	0	184	89
Naturevation	35	0	0	35
City Changer Cargo Bike (CCCB)	898	150	1.019	29
EU-subsidie Equal Life	60	92	0	152
School of chance	1	16	0	17
Bijdrage HUB in	261	0	185	76
Utrecht-Refugee Launch Pad	12	0	0	12
Project 2021EUSF20253 (EU)	963	3.833	3.677	1.119
ARV	31	45	0	76
Reduces	4	12	0	16

x € 1.000

Naam	Boekwaarde 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Vrijvallen of terugbetaalde bedragen	Boekwaarde 31-12-2023
	a	b	c	d = a+b-c
SCALE	218	0	111	107
DIT4tram	10	52	21	41
SPUK Groot Merwede EU	2	0	2	0
EU subsidie Cultivate		272	51	221
Urban Releaf 2023		135	32	103
Net Zero Cities 2023		61	17	44
Socrateslaan		1.008	329	679
URGE 2023		309	301	8
Reallocate 2023		124	18	106
Project 2021EUSF20231 (EU)		821	509	312
Project 2022ESFp2028 (EU)		494	307	187
Totaal Europa	**2.768**	**7.424**	**6.763**	**3.429**
Geluid Lessinglaan	51	0	4	47
ISV-subsidie (STEK)	403	0	0	403
Bestuursakkoord OAB-VVE/Verlengde Leertijd	6.749	13.875	11.381	9.243
Rijksmiddelen Laaggeletterdheid	619	3.639	3.680	578
Geluid Balijelaan	85	0	43	42
VSV en RMC	976	2.989	3.363	602
Pilot handhaving goed verhuurschap	75	0	75	0
Bijdrage jeugd-, kind- en gezinsbescherming	517	1.283	804	996
Flexibele huisvesting	508	0	508	0
Woningbouwimpuls Rijk	33.928	265	265	33.928
Subsidie Rijk t.b.v. Regiodeal	5.965	0	1.029	4.936
Stimulering verkeersmaatregelen 2020-2022	1.189	0	0	1.189
Geluidsanering BSV	2.944	42	62	2.924
Bestparc 2020	1.047	0	511	536
Vastgoedtransitie gesloten jeugdhulp 2020-2023	5.642	0	2.546	3.096
GHNT Samenwerken aan veiligheid 2020-2021	94	0	0	94
Subsidie Ram- en plofkraken 2020	187	0	0	187
Subsidie BOTOC 2020-2022	156	0	156	0
Subsidie UZWS - NCTV 2020/2021	122	0	50	72
Subsidie ontwikkelen MFN en procesregisseur ZVHRU	20	0	20	0

x € 1.000

Naam	Boekwaarde 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Vrijvallen of terugbetaalde bedragen	Boekwaarde 31-12-2023
	a	b	c	d = a+b-c
Subsidie RIEC-MN Wie praat die gaat	2.082	4.226	4.101	2.207
Subsidie RIEC-MN Afpakken	85	0	85	0
Klimaatadaptatie	1.664	539	873	1.330
Subsidie Aanpak jonge aanwas	16	250	204	62
Lokaal preventieakkoord	132	200	237	95
Regeling huisvesting aandachtsgroepen	1.000	0	0	1.000
SPUK Schone Lucht Akkoord	158	0	68	90
Griftpark Nazorg SPUK opbrengsten	739	0	281	458
Tijdelijke ondersteuning en handhaving	607	0	607	0
Griftpark teerpompen opbrengsten	960	0	137	823
Expertisenetwerken H14	3.207	0	3.207	0
Expertisenetwerken Jeugdhulp H26	0	2.752	609	2.143
Plaatsingscoördinator Jeugdhulp H26	0	123	123	0
Nationaal Programma Onderwijs	3.553	1.845	2.830	2.568
Sportakkoord	128	0	128	0
SPUK Preventie met Gezag	2.949	4.633	3.697	3.885
Subsidie Re-Integratie Officers en Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid	796	0	328	468
Subsidie Kapot Sterk 2022-2024	272	370	412	230
Fenomeenkaart	19	13	29	3
Subsidie RvON digitale veiligheid	29	0	29	0
Inburgering	1.058	3.864	2.189	2.733
Onderwijsroute	308	172	430	50
SPUK Corona Toegangsbewijzen	748	0	0	748
Stimuleringsregeling flex/transformatiewoningen	11.496	0	0	11.496
SPUK huisvesting aandachtsgroepen	1.995	0	0	1.995
Stimulering verkeersmaatregelen 2022	687	0	38	649
SPUK Schone Lucht Akkoord Houtstook	11	0	10	1
Nationaal Isolatieprogramma	1.460	0	0	1.460
Energiearmoede	4.563	2.751	2.026	5.288

x € 1.000

Naam	Boekwaarde 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Vrijvallen of terugbetaalde bedragen	Boekwaarde 31-12-2023
	a	b	c	d = a+b-c
SPUK impuls jongerencultuur	400	380	395	385
SPUK tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	1.040	1.040	101	1.979
SPUK ventilatie in scholen	950	0	950	0
Subsidie IWCUR	38	0	38	0
SPUK PFAS 2022	91	0	22	69
SPUK Andere niet genorm. Stoffen 2022	99	0	6	93
SPUK, Lood Maatschappelijke stagn. ruimte 2022	76	0	11	65
SPUK, uren ruimte Speeltuinen 2022	141	0	6	135
SPUK Nazorg Nedereindse plas 2022	873	0	340	533
SPUK Nedereindseplas Depotkeuring 2022	1.094	0	0	1.094
SPUK Lood Maatschappelijk 2022	45	0	0	45
SPUK Particuliere tuinen 2022	95	0	4	91
SPUK Speeltuinen 2022	69	0	0	69
SPUK Nazorg Lage Weide 2022	50	0	1	49
SPUK Nazorg Eykmanlaan 2022	29	0	19	10
SPUK Gebiedsplan 2022	2.672	0	674	1.998
SPUK MER 2022	200	0	71	129
SPUK Spoedlocaties 2022	1.633	0	147	1.486
Circulaire Ambachtscentra	41	0	41	0
Subsidie Veiligelanders		75	0	75
Overvecht Zuid fase 1 2023		203	0	203
Overvecht Zuid fase 1 2022		521	0	521
Stimuleringsregeling 2023 (C209)		1.998	0	1.998
SPUK Gebiedsbudget (C106) 2023-2035		31.833	0	31.833
SPUK Woningbouw BI Utrecht (E104)		7.155	0	7.155
SPUK Woningbouw BI Zuidwest (E104)		18.794	0	18.794
SPUK Startbouwimpuls (C105)		19.236	0	19.236
NOVEX Utrecht–Amersfoort 2023 (C112 en C112B)		320	100	220
SPUK E53 stadshaltes (Goederenvervoer)		80	0	80

x € 1.000

Naam	Boekwaarde 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Vrijvallen of terugbetaalde bedragen	Boekwaarde 31-12-2023
	a	b	c	d = a+b-c
Lokale Aanpak Isolatie (C94) N.S.		2.074	35	2.039
SPUK E97 Doorontw. Nedereindse plas		266	123	143
F28-SPUK Klimaat- en energiebeleid		6.192	3.487	2.705
SPUK23 Living Lab PFAS		2.450	0	2.450
SPUK23 E97 Gansstraat Cindu-terrein		50	0	50
SPUK23 E97 Verlengde Hoogravenseweg		651	651	0
SPUK23 E97 Ggb Omgevingswet proof 2023		3.101	27	3.074
SPUKSLA Beleidsnota Lucht E53 N.S.		34	27	7
SPUKSLA Clean Air Grid E53 N.S.		26	0	26
SPUK23 Griftpark Nazorg 2023-25		400	0	400
SPUK23 Griftpark Communicatie 2023		280	14	266
Volkshuisvestingsfonds Overvecht 2024-2033		13.739	0	13.739
Grip op onbegrip domeinoverst.aanpak		148	0	148
Verb. inzet risico taxatieinstr.		153	17	136
Spuk Regeling kansrijke wijk Utrecht-Overvecht		1.758	0	1.758
SPUK Schone Lucht		400	0	400
SPUK GALA		2.154	1.769	385
Project Vesta		646	189	457
Verbetering Digitale dienstverlening		268	72	196
Dumava subsidie		287	0	287
Doorbraakaanpak		88	0	88
H30 GALA niet bestede middelen 2023		2.627	2.413	214
H31 SPUK NEAS		34	0	34
CombiTeam FIOD-Politie		160	157	3
No regrets		150	25	125
Subsidie RIO-IPTA		796	0	796
Project U-MATCH		569	13	556
A16 Oekraine		4.051	0	4.051

x € 1.000

Naam	Boekwaarde 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Vrijvallen of terugbetaalde bedragen	Boekwaarde 31-12-2023
	a	b	c	d = a+b-c
Totaal Rijk	**111.635**	**169.018**	**59.120**	**221.533**
Noordelijk Randweg Utrecht	445	0	0	445
G4 werkbudget	306	0	40	266
Thermican	1	0	1	0
Vervoersplan	218	0	0	218
Ontw. Lunettenpark NHW-gebied	587	0	84	503
Regio Deal Vitale Samen Overvecht	1.771	0	723	1.048
JOP Wilhelminalaan	14	0	0	14
Inrichting kasteeltuin	45	0	0	45
Wandel- en fietspad Ockhuizerlaan	165	0	14	151
Snelfietsroute Utrecht-Amersfoort	585	0	0	585
Stimulering vvh maatregelen (4x)	28	0	28	0
Vechtroute, David van Mollem en Rode	675	0	0	675
Brug				
SIM Begraafplaatsen Monument	16	0	16	0
JOP Het Zand	35	0	0	35
Stimulering vvh maatregelen (11x)	94	0	58	36
OV Doorstroming	1.416	0	221	1.195
Europalaan Zuid	106	354	314	146
OV verbinding Overvecht-USP	903	477	287	1.093
NO Regret fietsroute om de Zuid	174	558	0	732
Parkzone Johan Wagenaarkade	305	0	0	305
Prov NH focusthema vastgoed G&V	20	0	20	0
Subsidie regisseur	57	0	37	20
Onbenutte budgetten provincie	142	0	109	33
Onderzoek naar openstaande Stem	25	18	0	43
Subsidie Provincie Morgen Mooier Maken	19	0	19	0
Snelfietsroute Utrecht-IJsselstein	678	0	678	0
Stimulering vvh maatregelen (ANJA)	116	0	62	54
Toegankelijke bushaltes	366	0	366	0
Solarcarports	19	0	19	0
Voucher Isolatiemaatregelen	202	0	32	170
Energiearmoede Voucherregeling	405	0	246	159

x € 1.000

Naam	Boekwaarde 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Vrijvallen of terugbetaalde bedragen	Boekwaarde 31-12-2023
	a	b	c	d = a+b-c
Proof of concept (POC) 2022	78	0	78	0
Gageldijk	700	0	235	465
DFR Utrecht-Veenendaal	369	0	189	180
Fietsstraat Mereveldseweg	441	0	0	441
Fietsparkeren Bushaltes Tranche 2	115	188	146	157
Verbeteren Fietsenstalling Station Zuilen	58	0	58	0
Subsidie Snelfietsroute Woerden	99	0	99	0
Voetpad langs Haarpad	34	35	0	69
JOP Vleuterweide	30	25	0	55
JOP Vlasakkers, Bosch en Duin park	20	0	20	0
JOP Coelhorst	30	0	0	30
Speelgelegenheden bijdragen	33	0	0	33
Gezonde Steden en Dorpen	50	0	50	0
Impulsregeling 2021 Hoogheemraadschap Waterschap	52	0	52	0
Stim. eff. Goederenvervoer EU	35	0	35	0
Planstudie Lunetten	28	0	0	28
Woningbouwimpuls	521	0	521	0
Subsidie ZonMW Samen erop af!		563	103	460
Advies organisatie ontwikkeling		20	0	20
Cities-for-Talent-Event		20	0	20
Fietsenst. Overvecht		89	0	89
Stalling Vleuten		48	22	26
Fietsrekken Bushaltes Tranche 3		112	41	71
NS Bijdrage Anterieure Overeenkomst		1.693	0	1.693
Speedpedelecs		48	34	14
Flexibel Fonds Fietsroutes		55	0	55
Prov Utrecht- Archimedesln 2023-2024		243	0	243
Stalling station Vaartsche Rijn		93	30	63
Project CORE		180	117	63
Mobiliteit Klopdijk aanleg fietspad en voetpad		198	0	198
Totaal andere overheden	**12.631**	**5.017**	**5.204**	**12.444**
Totaal vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen	**127.034**	**181.459**	**71.087**	**237.406**

Overige vooruit ontvangen bedragen

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Overige vooruit ontvangen bedragen	37.450	38.801
Totaal	**37.450**	**38.801**

Dit betreft de volgende posten:

x € 1.000

Omschrijving	Bedrag
Parkeergelden en garageabonnementsgelden	3.518
Exploitatiebijdragen	8.863
Koopsommen grond	17.341
Overig	9.079
Totaal	**38.801**

De hierboven genoemde 'Exploitatiebijdragen' hebben betrekking op opbrengsten die ontvangen zijn in het kader van het faciliterend grondbeleid en op basis van een getekende overeenkomst in rekening zijn gebracht bij derden.

Gebeurtenissen na balansdatum

Niet van toepassing

Niet uit de balans blijkende verplichtingen en rechten

Gemeente Utrecht is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende financiële verplichtingen. De waarde van deze verplichtingen bedraagt ultimo 2023 in totaal 901,2 miljoen euro. Dit bedrag bestaat uit 855 miljoen euro aan inkoopverplichtingen, 23,6 miljoen euro nog openstaande personele verlofdagen en 2,7 miljoen euro leaseverplichtingen. Tevens heeft de Gemeente een overeenkomst tot aankoop van een perceel grond en een bedrijfscomplex afgesloten voor 19,9 miljoen euro waarvan de levering plaatsvind in 2024. Doel van de aankoop is om op deze locatie een grondstoffen- en reststromenoverslag- en verwerkingslocatie te realiseren.

De inkoopverplichtingen met een restwaarde > 10 miljoen euro zijn in beeld gebracht.

x € 1.000

Relatie/crediteur	Waarde contract/ verplichting
Van Wijk Aannemersbedrijf	108.113
Greenchoice Zakelijk N.V.	68.476
Greenchoice	49.892
Cooperatie Spoor030 U.A.	40.136
SoftwareONE Netherlands B.V.	35.800
Stichting Pluryn Exploitatie	32.821
Axians	31.268
Vereniging KOOS Utrecht	31.119
UW Werkt voor Utrecht B.V.	28.099
Onderlinge Waarborgmaatschappij	17.808
NS Stations B.V.	18.532
VConsyst B.V.	18.087
McCoy & Partners B.V.	17.425
A. Agterberg B.V.	15.681
Stellapower Assets B.V.	14.580
Orion Complex Fleets B.V.	13.867
Willemsen Infra B.V.	12.367
Tzorg B.V.	10.572
Kone B.V.	10.510
D. van der Steen B.V.	10.312
Van Verseveld Infra	10.201

Gemeente Utrecht heeft ook contracten afgesloten die tot opbrengsten leiden, met een totale waarde van 8 miljoen euro. Rechten met een waarde >0,500 miljoen euro

x € 1.000

Relatie/debiteur	Waarde contract/verplichting
RVB	1.929
IGJ	2.501
BGHU	1.668
GGDrU	1.019
Arkin	922

Reserves

Stand en verloop reserves

Voor meer informatie, zie de Nota Reserves (2019) voor uitleg van de spelregels voor het instellen, muteren en opheffen van een reserve.

x € 1.000

	Stand 31-12-2022	B&D voorstellen 2022	Saldo 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Saldo 31-12-2023
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Algemene dekkingsreserve	85.428	40.871	126.299	72.044	145.792	52.552
Algemene Reserve	67.745	-10.138	57.607	7.059	7.002	57.664
Totaal Algemene reserve	153.173	30.733	183.906	79.103	152.794	110.216
Bewoners en Bestuur	887	150	1.037	0	0	1.037
Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	231.012	2.543	233.555	27.095	29.613	231.037
Duurzaamheid	18.941	0	18.941	4.070	185	22.826
Bereikbaarheid	29.970	-1.918	28.052	24.762	6.304	46.510
Openbare ruimte en groen	14.195	2.370	16.565	2.408	7.166	11.807
Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen	4.226	0	4.226	1.400	0	5.626
Werk en Inkomen	1.897	0	1.897	4.829	1.022	5.704
Onderwijs	19.667	-1.018	18.649	754	0	19.403
Ondersteuning op maat	5.007	-1.016	3.991	0	1.741	2.250
Veiligheid	143	0	143	0	0	143
Cultuur	2.161	0	2.161	1.253	0	3.414
Samenleven en Sport	5.315	1.500	6.815	5.300	0	12.115
Utrechts Vastgoed	11.287	55	11.342	4.262	1.186	14.418
Algemene Middelen	13.024	0	13.024	3.233	11.417	4.840
Overhead	7.381	4.210	11.591	2.158	3.842	9.907
Vaste activa	278.163	-3.088	275.075	10.306	9.841	275.540
Totaal Bestemmingsreserves	643.276	3.788	647.064	91.830	72.317	666.577
Totaal reserves per programma	**796.449**	**34.521**	**830.970**	**170.933**	**225.111**	**776.793**

x € 1.000

	Looptijd t/m	Stand per 01-01-2023	Werkelijke mutatie 2023	Saldo 31-12-2023	Reeds verplicht 31-12-2023	Niet verplicht deel	Deel dat vrij kan vallen
Bewoners en Bestuur							
Reserve Verkiezingen	31-12-50	1.037	0	1.037	930	107	0
Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed							
Egalisatiereserve bouwleges	31-12-50	972	3.900	4.872	0	4.872	0
Woonfonds	31-12-25	799	0	799	799	0	0
Utrechts restauratiefonds (URF)	31-12-25	3.279	0	3.279	3.279	0	0
Archeologisch opgravingen	31-12-50	784	187	971	970	0	0
Revolverend fonds woningrenovatie	31-12-50	381	0	381	381	0	0
Domplein 13	31-12-26	120	-40	80	80	0	0
Grondexploitatie	31-12-50	177.829	-3.604	174.225	174.225	0	0
Investeringsimpuls RSU	01-12-33	40.717	-20.786	19.931	19.931	0	0
Taakstelling inkoop LR	31-12-31	6.471	-719	5.752	5.752	0	0
Ondersteunen Handhaven	31-12-50	407	0	407	407	0	0
Europese subsidies	31-12-50	1.796	-234	1.562	1.562	0	0
Betaalbaar wonen en woningbouwprojecten	01-05-33	0	18.778	18.778	18.778	0	0
Duurzaamheid							
Reserve Energiemaatregelen Utr. Scholen	01-01-28	185	0	185	185	0	0
Utrechtse Energie	01-01-50	1.818	-150	1.668	1.668	0	0
Leningen Utrechtse Energie	01-01-38	3.787	220	4.007	4.007	0	0
Utrechtse energie aardgasvrije wijken	01-01-36	4.990	3.750	8.740	8.740	0	0
Risicoreserve Bodem	31-12-43	1.534	100	1.634	1.634	0	0
Nedereindseplas	01-01-31	6.627	-35	6.592	6.592	0	0
Bereikbaarheid							

Meerjarige investeringen bereikbaarheid	31-12-40	23.435	14.373	37.808	37.809	0	0
Parkeerexploitatie	01-01-50	4.617	4.085	8.702	8.702	0	0
Openbare ruimte en groen							
Egalisatiefonds rioleringen	31-12-50	8.575	-2.950	5.625	5.625	0	0
Ophaaldienst	31-12-50	4.691	-989	3.702	3.702	0	0
Essentaksterfte 1002	31-12-50	2.214	-481	1.733	1.732	0	0
Meerjaren Groen programma	07-06-39	438	-338	100	100	0	0
Grondbank	31-12-50	647	0	647	647	0	0
Economie & Werkgelegenheid voor iedereen							
Toeristische stadspromotie	31-12-50	226	0	226	226	0	0
Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Utrecht	29-05-25	2.000	0	2.000	2.000	0	0
Ontwikkelmaatschappij Utr (OMU)	29-05-25	2.000	1.400	3.400	3.400	0	0
Werk en Inkomen							
Re-integratiefonds werk en inkomen	31-12-50	903	-903	0	0	0	0
Revolverend Fonds Jongeren schulden	02-08-50	198	-119	79	0	0	79
Werk en inkomen	31-12-50	796	0	796	796	0	0
Armoedebestrijding & schuldhulpverlening	01-07-27	0	4.829	4.829	4.829	0	0
Onderwijs							
Huisvestingsprogramma	31-12-50	6.601	0	6.601	6.601	0	0
Piekopvang onderwijs LR	31-12-50	158	0	158	158	0	0
Meerjaren Perspectief Onderwijs Huisvesting	31-12-50	9.910	754	10.664	10.664	0	0
Onderhoud en kapitaallasten Buitenschoolse opvang (BSO)	31-12-50	1.980	0	1.980	1.980	0	0
Ondersteuning op maat							
Transformatie en decentralisatie Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang	31-12-50	3.991	-1.741	2.250	2.250	0	0

Veiligheid							
Projecten cameratoezicht	31-12-50	143	0	143	143	0	0
Cultuur							
Utrechtse Cultuurlening	31-12-50	100	0	100	100	0	0
Fonds Broedplaatsen	31-12-50	505	0	505	505	0	0
Wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone	31-12-24	206	103	309	309	0	0
Gebruikersinvst Cultr voorzng Leidsche R	01-01-26	1.350	1.150	2.500	2.500	0	0
Samenleven en Sport							
Vervanging zwembaden	31-12-25	6.100	2.300	8.400	8.400	0	0
Toegankelijk Vastgoed	31-12-25	715	3.000	3.715	3.715	0	0
Utrechts Vastgoed							
Vastgoedbeheer	31-12-50	2.738	0	2.738	2.738	0	0
Energieneutraal Kernvastgoed	31-12-50	970	1.450	2.420	2.420	0	0
Stadskantoor	31-12-50	6.530	797	7.327	7.326	0	0
Calamiteiten Utrechts Vastgoed	31-12-50	304	315	619	619	0	0
Leegstand Utrechts Vastgoed	31-12-50	800	514	1.314	1.314	0	0
Algemene Middelen							
Budgetstructuur Leidsche Rijn	31-12-30	1.470	-658	812	811	0	0
Decentralisatie Sociaal Domein	31-12-20	795	0	795	795	0	0
Bestemmingsreserve maatregelenpaketten	31-12-22	10.759	-10.759	0	0	0	0
Groei in Balans	01-12-33	0	704	704	704	0	0
Reserve Gemeentefonds	01-12-50	0	2.529	2.529	2.529	0	0
Overhead							
ICT Investeringsprogramma	31-12-29	9.921	-141	9.780	0	9.780	0
Reserve Overheadvierkant	01-11-26	1.670	-1.542	128	128	0	0
Algemene reserve							

Algemene Reserve	31-12-99	57.607	57	57.664	0	57.664	0
Algemene dekkingsreserve	31-12-99	126.300	-73.747	52.553	0	52.552	0
Vaste activa							
Vaste Activareserve	31-12-99	275.075	465	275.540	275.540	0	0

Toelichting reserves

Programmareserve Bewoners en Bestuur

x € 1.000

	Saldo 31-12-2022	B&D voorstellen 2022	Saldo 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Reserve Verkiezingen	887	150	1.037	0	0	1.037

Bewoners en Bestuur

Reserve Verkiezingen

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.200.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-1-1992
Waarom is de reserve ingesteld	Het faciliteren en organiseren van verkiezingen is een structurele taak van Publiekszaken waar jaarlijks in de exploitatiebegroting een structureel budget beschikbaar voor is. In een jaar waarin er geen verkiezingen zijn, wordt dit budget gestort in de reserve. In een verkiezingsjaar gebruiken we de reserve ter dekking van de uitgaven die we niet uit het structurele budget gedekt kunnen worden.
Toelichting op het verloop	In de resultaatbestemming 2023 zal voor de ongedekte kosten van de extra tweede kamer verkiezing een onttrekking aan de reserve worden voorgesteld. Daarmee staat de reserve in 2024 op zijn minimale stand. In 2024 wordt de jaarlijkse bijdrage van de waterschappen gestort. In 2025 staat er op dit moment geen verkiezing gepland, en zal een groot deel van het budget in de reserve worden gestort.

Programmareserve Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

x € 1.000

	Saldo 31-12-2022	B&D voorstellen 2022	Saldo 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Egalisatiereserve bouwleges	972	0	972	3.900	0	4.872
Woonfonds	799	0	799	0	0	799
Utrechts restauratiefonds (URF)	3.228	51	3.279	0	0	3.279
Archeologisch opgravingen	961	-177	784	195	8	970
Revolverend fonds woningrenovatie	381	0	381	0	0	381
Domplein 13	120	0	120	0	40	80

Grondexploitatie	177.829	0	177.829	13.197	16.801	174.225
Investeringsimpuls RSU	38.048	2.669	40.717	-12.275	8.511	19.931
Taakstelling inkoop LR	6.471	0	6.471	0	719	5.752
Ondersteunen Handhaven	407	0	407	0	0	407
Europese subsidies	1.796	0	1.796	0	234	1.562
Betaalbaar wonen en woningbouwprojecten	0	0	0	22.078	3.300	18.778

Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

Egalisatiereserve bouwleges

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	5.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	15-6-2017
Waarom is de reserve ingesteld	Egalisatiereserve om de jaarlijkse schommelingen in de legesopbrengsten omgevingsvergunningen op te vangen.
Toelichting op het verloop	Bij de 2e bestuursrapportage is 3,9 miljoen euro aan deze egalisatiereserve toegevoegd.

Woonfonds

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2025
Rentetoerekening	Ja
Maximum bedrag	10.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	19-3-2003
Waarom is de reserve ingesteld	Het woonfonds wordt ingezet voor bijzondere doelgroepen en initiatieven die extra woonvoorzieningen vragen en niet in het reguliere pakket zijn opgenomen. Daarnaast dient de reserve als risicoreserve voor enkele leningen. De stortingen aan dit fonds geschieden door de afwikkeling van oude volkshuisvestingsregelingen, rentevergoedingen, saldi NRF en leges.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties

Utrechts restauratiefonds (URF)

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2025
Rentetoerekening	Ja
Maximum bedrag	13.200.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-6-2007

Waarom is de reserve ingesteld	Uit het Utrechts Restauratiefonds worden laagrentende leningen verstrekt ter ondersteuning van particuliere eigenaren. Het Restauratiefonds richt zich op de restauratie van gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden en op werkzaamheden voor energiebesparing in deze panden. De reserve is ingesteld ter dekking van het risico van de verstrekte leningen en de dekking van de rentekosten. In 2020 is het risicopercentage dat wordt gehanteerd verlaagd naar 75%.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties
Archeologisch opgravingen	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	1.500.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-1998
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve heeft twee doelen. Een deel is bestemd als egalisatiereserve van baten en lasten van de interne archeologische opdrachten. Daarnaast wordt een deel van deze reserve ingezet ten behoeve van het ontwikkelen van het cultuurcentrum Hoge Woerd, vooral ter dekking van een deel van de kapitaalslasten.
Toelichting op het verloop	In 2023 is er een dotatie van 0,195 miljoen euro en een onttrekking van 0,08 miljoen euro aan de reserve gedaan. De jaarlijkse fluctuaties in de archeologische opdrachten worden geëgaliseerd met de reserve Archeologische Vergunningen.
Revolverend fonds woningrenovatie	
Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-6-2007
Waarom is de reserve ingesteld	Ingesteld bij de Verantwoording 2006. Het fonds is in het leven geroepen voor het verstrekken van zachte leningen aan eigenaren/bewoners die deelnemen aan gemeentelijke renovatieprojecten. De uitvoering van deze regeling loopt via de SVn (Stichting Volkshuisvesting Nederland). De reserve is gelijk aan de omvang van de uitstaande leningen en is ter dekking van het risico en van de rentekosten.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties
Domplein 13	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2026
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	400.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-9-2016
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve wordt ingezet ter dekking van de subsidiëring aan Stichting Domplein. Onder voorwaarden wordt aan de stichting een subsidie van in totaal 0,4 miljoen euro verstrekt over een periode van tien jaar, van 2016 tot en met 2026.

Toelichting op het verloop	Jaarlijkse onttrekking van 0,04 miljoen euro ter dekking van de subsidie aan de Stichting Domplein.
Grondexploitatie	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	2-6-2005
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve is ten behoeve van het opvangen van niet begrote financiële tegenvallers in grondexploitatieprojecten en ten behoeve van het afdekken van financiële risico's bij het nemen van initiatieven in de ruimtelijke ontwikkeling van de stad. Sinds 2021 zijn ook de robuuste posten uit de grondexploitatie Leidsche Rijn in deze reserve opgenomen. De ontwikkeling van de reserve grondexploitaties wordt in het MPR toegelicht.

	In 2023 is **13,197** miljoen euro gestort in de reserve. Dit bedrag bestaat uit: -**3,085** miljoen euro voor de realisatie van het Lombokplein en de doorvaarbare Leidse Rijn (besluitvorming Voorjaarsnota 2017/2018 en Programmabegroting 2021) -**1,552** miljoen euro aan ontvangen rente op het bedrag dat in de reserve grondexploitatie is gestort in verband met de robuuste posten in de grondexploitatie Leidsche Rijn -**1,100** miljoen euro voor de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone deelgebied 5 (besluitvorming Voorjaarsnota 2017) -**7,461** miljoen euro op basis van het hierboven genoemde raadsbesluit: o 6,600 miljoen euro tussentijdse winstneming op de grondexploitatie Leidse Rijn (5,900 miljoen euro) Merwedekanaalzone deelgebied 4: Defensieterrein (0,530 miljoen euro) en Oudenrijn West (0,170 miljoen euro) o 0,378 miljoen euro resultaat anterieure overeenkomst in Leidsche Rijn o 0,241 miljoen euro in verband met de onttrekking aan de voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied om de voorziening met het geprognosticeerde eindsaldo van de geactualiseerde grondexploitatie te laten corresponderen o 0,125 miljoen euro resultaat voorraadfunctie o 0,113 miljoen euro dotatie van de robuuste posten in de grondexploitatie Leidsche Rijn o 0,004 miljoen euro resultaat op diverse afgesloten projecten
Toelichting op het verloop	In 2023 is **16,801** miljoen euro onttrokken uit de reserve. Dit bedrag bestaat uit: -**3,310** miljoen euro vrijval in verband met besluitvorming uit de Voorjaarsnota 2021 -**2,323** miljoen euro uitvoeringskrediet Sportpark Zuilense Vecht (besluitvorming vastgesteld financieel kader van het project Zuilense Vecht) -**2,125** miljoen euro in verband met de jaarlijkse afdracht aan de algemene middelen -**1,552** miljoen euro ter dekking van de toegerekende rente over de robuuste posten Leidsche Rijn in het onderhanden werk -**0,832** miljoen euro ter dekking van gebiedsmanagement (0,752 miljoen euro) en promotie en acquisitie (0,080 miljoen euro) -**6,658** miljoen euro op basis van het hierboven genoemde raadsbesluit: o 5,515 miljoen euro in verband met de dotatie aan de voorziening negatieve grondexploitaties om de risicovoorziening op het, voor het Meerjaren Perspectief Ruimte, benodigde niveau te brengen o 0,894 miljoen euro resultaat op strategische en anticiperende verwervingen o 0,186 miljoen euro jaarlijkse inkooptaakstelling op grondexploitaties o 0,042 miljoen euro resultaat op diverse afgesloten projecten o 0,017 miljoen euro verrekening van kosten met betrekking tot het Atleeplantsoen. o 0,005 miljoen euro resultaat op een anterieure overeenkomst in Leidsche Rijn.

Investeringsimpuls RSU

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-12-2033

Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	28.028.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-2016
Waarom is de reserve ingesteld	In het verlengde van de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU, 2016) is een investeringsstrategie voor gezonde verstedelijking opgesteld. De programmering van de middelen in de reserve Investeringsimpuls RSU vindt plaats volgens het bestedingskader. Het bestedingskader is vastgesteld bij het MPSO 2017 en een aangepast bestedingskader bij de besluitvorming van MPR 2021 en een aangepast bestedingskader bij de besluitvorming van MPR 2021. Ontwikkeling van de reserve Investeringsimpuls RSU wordt jaarlijks toegelicht bij de actualisatie van het MPR.
Toelichting op het verloop	In 2023 is het saldo aan toevoegingen -12,275 miljoen euro. Daarvan heeft 9,803 miljoen euro betrekking op middelen als gevolg van de groei van de stad (2,739 miljoen euro), besluitvorming programmabegroting 2023 (2,774 miljoen euro) en besluitvorming voorjaarsnota 2023 (4,290 miljoen euro). Daarnaast is in 2023 een aparte reserve ingesteld voor betaalbaar wonen. De middelen voor de reserve betaalbaar wonen (22,078 miljoen euro) waren opgenomen in de reserve Investeringsimpuls RSU en zijn overgeheveld naar de nieuw ingestelde reserve. Dit heeft administratief geleid tot een negatieve toevoeging in het verloopoverzicht van de reserve Investeringsimpuls RSU. Volgens de bijbehorende planning is in 2023 een bedrag van 8,511 miljoen euro aan lasten begroot en conform BBV regelgeving onttrokken aan de reserve Investeringsimpuls RSU.

Taakstelling inkoop LR

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2031
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	21.536.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-1-2013
Waarom is de reserve ingesteld	In 2013 zijn de benodigde middelen voor de aan Leidsche Rijn opgelegde taakstelling in een bestemmingsreserve gestort.
Toelichting op het verloop	In 2023 is conform de planning over deze reserve beschikt ten gunste van de algemene gemeentebrede middelen (0,719 miljoen euro).

Ondersteunen Handhaven

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	5-4-2018

Waarom is de reserve ingesteld	In de raadsbrief van 5 april 2018 (kenmerkt 5234988) is de raad geïnformeerd over het revolverend principe in het kader van het handhavingsprogramma 2018. Daarbij is aangegeven dat Woonfraude kan leiden tot dwangsommen en boetes. Maar ook Handhaving in het kader van de horeca, kansspelen en seksinrichtingen, (ver)bouwen en slopen kan ook leiden tot dwangsommen en boetes. Deze geïnde dwangsommen en boetes worden via de begroting direct weer ingezet voor verdere handhavingsactiviteiten.
Toelichting op het verloop	De reserve is bedoeld voor extra handhavingsactiviteiten. Bij de programmabegroting heeft de raad besloten de reserve te gebruiken voor het aanstellen van twee BOA's binnenstad in de jaren 2024 en 2025. Hiermee zal deze reserve eind 2025 leeg zijn.
Europese subsidies	
Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.184.866
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-2006
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve Europese subsidies fungeert als risicoreservering voor de subsidies die wij van Europa ontvangen. Aan de uitvoering en beheer van Europese projecten en structuurfondsenprogramma's zijn strikte voorwaarden en eisen verbonden. Deze brengen financiële risico's met zich mee voor de gemeente. Het gaat om risico's zoals lagere subsidievaststelling dan was begroot, hogere uitvoeringskosten die bij aangaan van de verplichting niet waren te voorzien, en het financiële risico dat ontstaat uit overcommittering bij het structuurfondsprogramma 'Kansen voor West'. Hierbij wordt overcommittering ingezet omdat de praktijk uitwijst dat veel projecten uiteindelijk minder subsidie toegekend kunnen krijgen dan begroot. Overcommittering draagt bij aan een optimale inzet van het beschikbare budget, maar levert tevens een risico op.
Toelichting op het verloop	De onttrekking in 2023 is ter dekking voor de extra programma bijdrage 'Kansen voor West II' voor het onderdeel React-EU '21-'23 (0,125 miljoen euro) en voor de bijdrage aan 'Kansen voor West III' (0,109 miljoen euro).
Betaalbaar wonen en woningbouwprojecten	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-5-2033
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-5-2023
Waarom is de reserve ingesteld	Het realiseren van meer betaalbare woningen in het sociale en midden huur segment en het op gang houden van woningbouwprojecten.

Toelichting op het verloop	In 2023 is 22,078 miljoen euro gestort in de nieuw ingestelde reserve Betaalbaar wonen en woningbouwprojecten. Dit bedrag is overgeheveld uit de reserve Investeringsimpuls RSU. In 2023 is 3,300 miljoen euro onttrokken aan de reserve Betaalbaar wonen en woningbouwprojecten. Dit heeft betrekking op investeringen in de openbare ruimte die nodig zijn om woningbouwprojecten op gang te houden. De reserve wordt gevoed uit de opbrengsten van Conversieregeling Erfpachten 2017, conform motie 191/2017.

Programmareserve Duurzaamheid

x € 1.000

	Saldo 31-12-2022	B&D voorstellen 2022	Saldo 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Reserve Energiemaatregelen Utr. Scholen	185	0	185	0	0	185
Utrechtse Energie	1.818	0	1.818	0	150	1.668
Leningen Utrechtse Energie	3.787	0	3.787	220	0	4.007
Utrechtse energie aardgasvrije wijken	4.990	0	4.990	3.750	0	8.740
Risicoreserve Bodem	1.534	0	1.534	100	0	1.634
Nedereindseplas	6.627	0	6.627	0	35	6.592

Duurzaamheid

Reserve Energiemaatregelen Utr. Scholen

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	1-1-2028
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	185.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	5-7-2012
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de berekening van de verwachte voordelen als gevolg van energiemaatregelen aan Utrechtse scholen in het kader van Utrechtse Energie is uitgegaan van bepaalde parameters (bijvoorbeeld verwachte toename van energiekosten). Met de schoolbesturen zijn overeenkomsten gesloten waarin hun aandeel in de investering is vastgelegd op basis van de verwachte besparingen. Als nadien zal blijken dat de verwachte besparing onvoldoende is behaald als gevolg van afwijkingen in de contractueel vastgelegde parameters, dan zijn wij als gemeente gehouden de schoolbesturen daarvoor financieel te compenseren.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties

Utrechtse Energie

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	1-1-2050
Rentetoerekening	Nee

Maximum bedrag	12.193.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	5-7-2012
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve is ingesteld om de schommelingen in de uitgaven van de Energietransitie op te kunnen vangen.
Toelichting op het verloop	In 2023 is er 0,150 miljoen euro onttrokken voor risicoafdekking van de Duurzaamheidsleningen die via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting aan inwoners worden aangeboden.
Leningen Utrechtse Energie	
Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	1-1-2038
Rentetoerekening	Ja
Maximum bedrag	50.500.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	16-9-2014
Waarom is de reserve ingesteld	Vanuit de beschikbaar gestelde budgetten voor Utrechtse Energie is een renteloze lening van vijftien jaar verstrekt aan het Energiefonds Ook zijn er middelen beschikbaar gesteld aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting voor het uitgeven van de Duurzaamheidslening. De bestemmingsreserve is voor de afdekking van het risico en een deel van de rentelasten.
Toelichting op het verloop	In 2023 is er 0,220 miljoen euro in de risicoreserve gestort in verband met de risicoafdekking op de uitgegeven Duurzaamheidsleningen via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting.
Utrechtse energie aardgasvrije wijken	
Aard van de reserve	Projectenreserve
Looptijd t/m	1-1-2036
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	5.115.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	20-6-2019
Waarom is de reserve ingesteld	Utrecht wil zo snel mogelijk klimaatneutraal zijn. Dat doet de gemeente door te kiezen voor een warmtevoorziening, die duurzaam, betaalbaar en betrouwbaar is. Om geen oude gasleidingen meer te hoeven vervangen wordt er in Overvecht Noord gewerkt met duurzame alternatieven. De bestemmingsreserve is gevormd om op termijn grootschalige initiatieven te kunnen bekostigen. De reserve is gevoed vanuit de Rijksmiddelen voor de proeftuinen aardgasvrije wijken .
Toelichting op het verloop	In 2023 zijn de middelen voor Overvecht-Noord aardgasvrij ((3,750 miljoen euro)) uit het voormalig coronamaatregelenpakket 4: 'Investeren met maatschappelijk rendement' gestort in de reserve aardgasvrije wijken.
Risicoreserve Bodem	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2043
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	29-6-2017

Waarom is de reserve ingesteld	Binnen het Gebiedsplan bodem worden kosten gemaakt voor de monitoring van grondwaterverontreiniging, waarvoor budget is binnen de bodembegroting, en het treffen van maatregelen (zoals tegenbemalingen) ingeval de doelstellingen van het Gebiedsplan in gevaar zijn of dreigen te komen. Ook derden kunnen deelnemen aan het Gebiedsplan van de gemeente door middel van een bijdrageregeling. Saneringsverplichtingen van derden worden met de bijdrage overgedragen aan de gemeente. Ook de risico's worden overgedragen aan de gemeente; door deze bijdragen te reserveren kunnen de risico's worden gedekt.
Toelichting op het verloop	Conform begroting is een bedrag van 0,100 miljoen euro gedoteerd aan de reserve.

Nedereindseplas

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-1-2031
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	7.305.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	3-12-2020
Waarom is de reserve ingesteld	Het beschikbaar houden van middelen verkregen uit het aanvullend bodemconvenant 2018 voor de sanering en monitoringsverplichting van de Nedereindseplas en voor mogelijke terugbetaling aan het Rijk.
Toelichting op het verloop	Conform begroting is een bedrag van 0,035 miljoen euro onttrokken aan de reserve voor extra nazorgwerkzaamheden.

Programmareserve Bereikbaarheid

x € 1.000

	Saldo 31-12-2022	B&D voorstellen 2022	Saldo 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Meerjarige investeringen bereikbaarheid	25.608	-2.173	23.435	18.956	4.583	37.809
Parkeerexploitatie	4.362	255	4.617	5.806	1.721	8.702

Bereikbaarheid

Meerjarige investeringen bereikbaarheid

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2040
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	151.446.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-1-2007

Waarom is de reserve ingesteld	De reserve Meerjarige investeringen Bereikbaarheid en Luchtkwaliteit (reserve MIB) wordt ingezet voor de uitvoering van de meerjarige investeringsplannen uit het programma Bereikbaarheid en Luchtkwaliteit. De fasering van de begrote uitgaven van projecten in het MPB hoeven niet gelijk te lopen met de beschikbare budgetten in een bepaald jaar. De verschillen worden verrekend met de reserve.
Toelichting op het verloop	De toevoeging van de reserves van 18,956 miljoen euro bestaat uit een toevoeging van Openbaar Vervoer (5,044 miljoen euro), Auto (13,105 miljoen euro) en Luchtkwaliteit (0,373 miljoen euro). Daarnaast heeft er nog een verrekening met de reserve plaatsgevonden van 0,434 miljoen euro in verband met Goed op weg. De onttrekking van 4,583 miljoen euro is ter dekking van de meerjarige investeringen bij bereikbaarheid. Dit zijn bijdragen aan projecten Fiets (1,773 miljoen euro), Verkeersveiligheid (0,528 miljoen euro), Anders Reizen (1,878 miljoen euro) en Goederenvervoer (0,404 miljoen euro).

Parkeerexploitatie

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	1-1-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	3.376.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-1-2007
Waarom is de reserve ingesteld	Het doel van de egalisatiereserve parkeerexploitatie is om schommelingen in bepaalde baten of lasten tussen de jaren te egaliseren. Dit kunnen verwachte en onverwachte schommelingen zijn. De reserve heeft een plafond van maximaal 15% van de parkeerbaten. Begrote onttrekkingen in een jaar zullen alleen in werkelijkheid plaatsvinden wanneer dit nodig is voor een sluitende begroting.
Toelichting op het verloop	In 2023 hebben we per saldo 4.085 miljoen euro gestort in de parkeerreserve. Dit bestaat uit het netto parkeerresultaat over het boekjaar 2022 en besluitvorming MPR 2022 en het overige deel is het surplus parkeerinkomsten 2023.

Programmareserve Openbare Ruimte en Groen

x € 1.000

	Saldo 31-12-2022	B&D voorstellen 2022	Saldo 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Egalisatiefonds rioleringen	7.016	1.559	8.575	1.650	4.600	5.625
Ophaaldienst	3.991	700	4.691	758	1.747	3.702
Essentaksterfte 1002	2.103	111	2.214	0	481	1.732
Meerjaren Groen programma	438	0	438	0	338	100

Grondbank	647	0	647	0	0	647

Openbare ruimte en groen

Egalisatiefonds rioleringen

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	15.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	29-3-1988
Waarom is de reserve ingesteld	Deze egalisatiereserve is gevormd om al te grote schommelingen in de tarieven voor de rioolheffing op te vangen. Bij de tariefvaststelling voor het komende jaar wordt van het lopende jaar besloten om eventueel bedragen aan de reserve te onttrekken. Verder wordt bij de Verantwoording van het lopende jaar besloten om, indien nodig, eventuele overschotten te storten in de reserve en eventuele tekorten te onttrekken aan de reserve.
Toelichting op het verloop	Bij de Voorjaarsnota 2023 is besloten een bedrag van 4,600 miljoen euro te onttrekken uit de egalisatiereserve ten behoeve van de algemene middelen. De toevoeging van 1,650 miljoen euro ontstaat als gevolg van het saldo van de baten en lasten in 2023.

Ophaaldienst

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	3.500.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	
Waarom is de reserve ingesteld	Deze egalisatiereserve is gevormd om al te grote schommelingen in de tarieven voor de afvalstoffenheffing op te vangen. Bij de tariefvaststelling voor het komende jaar wordt bij de voorjaarsnota van het lopende jaar besloten om eventueel bedragen aan de reserve te onttrekken. Verder wordt bij de Verantwoording van jaar t besloten om, indien nodig, eventuele overschotten te storten in de reserve en eventuele tekorten te onttrekken aan de reserve.
Toelichting op het verloop	In het jaar 2023 is € 1,747 miljoen euro onttrokken uit de reserve vanwege achterblijven groei aantal huishoudens en meer kwijtscheldingen. De toevoeging aan de reserve betreft het voordeel saldo baten en lasten Afvalstoffenheffing.

Essentaksterfte 1002

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	5.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	29-6-2017

Waarom is de reserve ingesteld	Bij de Voorjaarsnota 2017 is de ernst van de Essentaksterfte en de gevolgen van deze ziekte inzichtelijk gemaakt. Gezien de onzekerheid over het verloop van de ziekte is toen besloten een bedrag van 5,0 miljoen euro beschikbaar te stellen en te storten in een reserve. Daarmee zijn wij naar verwachting in staat gedurende vijf jaren de noodzakelijke maatregelen uit te voeren en de gevolgen van het daadwerkelijke verloop van de ziekte in de praktijk te monitoren. Monitoring vindt jaarlijks plaats in augustus. Op basis van de daaruit voortvloeiende beheersmaatregelen wordt in het najaar opdracht verstrekt ten laste van het niet-verplichte deel van de reserve. De Raad wordt op de hoogte gehouden door middel van voortgangsrapportages.
Toelichting op het verloop	De onttrekking vindt plaats op basis van de werkelijk gemaakte kosten. De mutatie van -0,481 miljoen euro betreft de derhalve gemaakte kosten voor maatregelen in 2023.
Meerjaren Groen programma	
Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	7-6-2039
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	3.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	20-6-2019
Waarom is de reserve ingesteld	Binnen het Meerjaren Groen Programma wordt gewerkt met een jaar budget, terwijl hierbij projecten voorkomen die een meerjarige uitvoer hebben. Hierdoor kunnen binnen de jaarschijf verschillen ontstaan, waarbij de besteding van de budgetten wel al is verplicht. Deze reserve kan deze verschillen opvangen.
Toelichting op het verloop	In 2023 is er 0,338 miljoen euro onttrokken uit de reserve vanwege hogere bestedingen op diverse groenprojecten in 2023.
Grondbank	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	1.500.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	16-7-2020
Waarom is de reserve ingesteld	De Grondbank voert een kostendekkende exploitatie. Met deze reserve worden de kosten gedekt die binnen de exploitatie niet kunnen worden opgevangen, zoals het risico van ernstig vervuilde grond of zwaardere milieueisen. Maar ook kosten zoals: voorraad en verwerkingskosten van de grond, ontmantelingskosten van depots, herstel- en onderhoudskosten voor depot(s), ontwikkelingskosten reststoffenbank en bomenbank, kosten voor digitalisering, aanbesteden van de aannemer en kosten voor de tijdelijke opslag voor PFAS-houdende grond.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties begroot in 2023.

Programmareserve Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen

x € 1.000

	Saldo 31-12-2022	B&D voorstellen 2022	Saldo 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Toeristische stadspromotie	226	0	226	0	0	226
Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Utrecht	2.000	0	2.000	0	0	2.000
Ontwikkelmaatschappij Utr (OMU)	2.000	0	2.000	1.400	0	3.400

Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen

Toeristische stadspromotie

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	525.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-1-2008
Waarom is de reserve ingesteld	In 2003 is de bestemmingsreserve toeristenbelasting ingesteld voor onbepaalde tijd. De reserve is gekoppeld aan de inkomsten toeristenbelasting met als doel een buffer op te bouwen voor tegenvallende inkomsten toeristenbelasting, waarbij een maximum is bepaald op 15% van de geraamde omzet. Daarnaast wordt deze reserve, bij voldoende omvang, ingezet om inhoud te kunnen geven aan de activiteiten van Utrecht Marketing en de ambities van het college.
Toelichting op het verloop	geen mutaties

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Utrecht

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	29-5-2025
Rentetoerekening	Ja
Maximum bedrag	3.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	3-12-2020
Waarom is de reserve ingesteld	De gemeente Utrecht is in 2020 medeoprichter van de Regionale Ontwikkelmaatschappij (ROM) Regio Utrecht BV. Eén van de pijlers van de ROM is het ROM-participatiefonds. Doel van dit revolverende fonds is het aanjagen en ondersteunen van het innovatieve MKB bij het realiseren van hun groei en ontwikkeling. Hiermee wordt de ondernemersbasis in de regio versterkt en een aantrekkelijk economisch en vestigingsklimaat geschapen. De initiële fondsomvang is 22 miljoen euro, het aandeel van de gemeente Utrecht is 3 miljoen euro. Doel van deze reserve is afdekking van dit risico en neutraliseren van de interne rente die wordt gerekend over het FVA Kapitaalverstrekking aan deelnemingen.

Toelichting op het verloop	geen mutaties
Ontwikkelmaatschappij Utr (OMU)	
Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	29-5-2025
Rentetoerekening	
Maximum bedrag	2.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	8-7-2021
Waarom is de reserve ingesteld	Om de groei van banen gelijk op te laten lopen met de groei van de stad is het nodig de komende jaren 70.000 arbeidsplaatsen te realiseren. Dit vraagt wat van het huidige aanbod aan werklocaties. In de programmabegroting 2021 is onder Maatregelen Corona 'Werken, opleiden en begeleiden' opgenomen dat we extra gerichte investering doen in de ROM en dat we bijdragen aan een herstructureringsfonds voor werklocaties van de Ontwikkelmaatschappij Utrecht (OMU). Met deze maatregel nemen we proactief positie op werklocaties waar herontwikkeling voor de lange termijn kansen biedt voor de Utrechtse werkgelegenheid. Inzet van deze middelen zijn grotendeels revolverend. Doel van deze reserve is afdekking van dit risico (voor maximaal 50%).
Toelichting op het verloop	Mutatie toegekende coalitiemiddelen toegevoegd aan reserve OMU

Programmareserve Werk en Inkomen

x € 1.000

	Saldo 31-12-2022	B&D voorstellen 2022	Saldo 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Re-integratiefonds werk en inkomen	903	0	903	0	903	0
Revolverend Fonds Jongeren schulden	198	0	198	0	119	79
Werk en inkomen	796	0	796	0	0	796
Armoedebestrijding & schuldhulpverlening	0	0	0	4.829	0	4.829

Werk en Inkomen

Re-integratiefonds werk en inkomen

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	5.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	16-7-2020

Waarom is de reserve ingesteld	Het re-integratiefonds is bedoeld om samenwerking met onder andere uitzendbureaus en sociaal ondernemers bij het aan het werk helpen van mensen uit de bijstand te bekostigen. Voorwaarde voor dekking uit het re-integratiefonds is dat de samenwerking leidt tot aantoonbare besparing op de uitkeringslasten. Bij de resultaatbestemming 2013 is 5 miljoen euro in de nieuw gevormde reserve gestort. De storting vloeiende voort uit besluitvorming rond de Kadernota Participatie en inkomen en de Uitwerkingsnota Werken aan werk. De reserve is voor het eerst zichtbaar in de Programmabegroting 2014. De oorspronkelijke spelregel was dat per jaar maximaal 1,5 miljoen euro vanuit het fonds mag worden ingezet. Bij de Tweede Bestuursrapportage 2015 zijn de spelregels aangepast zodat er meer flexibiliteit ontstaat bij het inzetten van middelen uit het reintegratie Fonds. Hierdoor wordt het mogelijk meerjarige verplichtingen aan te gaan tot het maximaal beschikbare bedrag. Het maximum van de reserve is 5 miljoen euro. Als gevolg van het BUIG-tekort sinds 2015 revolveert de reserve in werkelijkheid niet. In de overgenomen motie “M454/2019 laat revolverende fondsen echt werken” (bij raadsvoorstel Nota reserves; 5 december 2019) wordt daarom opgeroepen om de doelstelling en werking aan te scherpen. Zolang sprake is van een BUIG tekort kan op basis van de financiële spelregels niet in de reserve gestort worden. Het inboeken van de voordelen op de bijstandsverstrekking zou dan immers tot een toename van het tekort leiden. Het wijzigen van de voedingsspelregels kan hier geen verandering in brengen. Omdat de naam van de reserve de afgelopen jaren onvoldoende aansloot op de werkelijkheid is bij de Jaarstukken 2019 besloten om de naam van de reserve te wijzigen in re-integratiefonds Werk en Inkomen. Voeding, maximum, looptijd en doelstelling van de reserve zijn niet veranderd.
Toelichting op het verloop	In lijn met de Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2023 is het restant van deze reserve toegevoegd aan de nieuw gevormde reserve Armoedebestrijding en schuldhulpverlening. De reserve Re-integratiefonds werk en inkomen wordt opgeheven.
Revolverend Fonds Jongeren schulden	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	2-8-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	560.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	30-6-2016
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de Voorjaarsnota 2016 is amendement 28 ‘fonds met jongeren met problematische schulden’ aangenomen. De opgekochte schulden van de jongeren wordt zoveel mogelijk omgezet in een zachte lening, waardoor het fonds een revolverend karakter krijgt. Met raadsbesluit 11748 is op 23 januari 2020 besloten het fonds anders in te zetten. Jaarlijks zal een bedrag onttrokken worden en ingezet worden ten behoeve van de intensieve begeleiding van jongeren, voor het eerst in 2020.
Toelichting op het verloop	Conform begroting is in 2023 een bedrag van 0,119 miljoen euro onttrokken. Het restant is lager dan het minimumbedrag van 0,100 miljoen euro en kan daarom vrijvallen. De reserve wordt opgeheven.
Werk en inkomen	
Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050

Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	5.564.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	27-6-2013
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is bij de resultaatbestemming 2012 gevormd en komt voor het eerst voor in de Programmabegroting 2013. In het verleden werd deze reserve gebruikt als risicoreserve voor de bijstandsverstrekking en het opvangen van kosten voortvloeiende uit de reorganisatie 2011-2013. Daarnaast is de reserve bestemd voor kosten voortvloeiende uit de reorganisatie 2011-2013. Bij de Voorjaarsnota 2017 is het doel van de reserve uitgebreid met aanvullende kosten contributie Wigo4it en uitvoeringskosten Professional Portal Innovatie (PPI). Op dit moment is dat ook nog het enige doel van de reserve.
Toelichting op het verloop	In 2023 zijn er geen mutaties geweest.
Armoedebestrijding & schuldhulpverlening	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-7-2027
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	10.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-2023
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is ingesteld bij de Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2023. Als gevolg van de koopkrachtcrisis en het toenemende gebruik van armoederegelingen en schuldhulpverlening nemen de kosten toe. Extra inzet en knelpunten in het kader van armoederegelingen en schuldhulpverlening kunnen met de inzet van deze reserve worden gedekt. Gedurende de looptijd wordt eventuele incidentele financiële ruimte armoederegelingen en schuldhulpverlening gestort (zoals restanten op incidentele Rijksmiddelen).
Toelichting op het verloop	In 2023 waren diverse incidentele rijksbijdragen beschikbaar waardoor per saldo sprake was van een voordelig resultaat. Conform doelstelling van de reserve is dit resultaat in de reserve gestort.

Programmareserve Onderwijs

x € 1.000

	Saldo 31-12-2022	B&D voorstellen 2022	Saldo 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Huisvestingsprogramma	7.619	-1.018	6.601	0	0	6.601
Piekopvang onderwijs LR	158	0	158	0	0	158
Meerjaren Perspectief Onderwijs Huisvesting	9.910	0	9.910	754	0	10.664
Onderhoud en kapitaallasten Buitenschoolse opvang (BSO)	1.980	0	1.980	0	0	1.980

Onderwijs

Huisvestingsprogramma

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	
Waarom is de reserve ingesteld	Voor de uitvoering van de huisvestingsprogramma's onderwijs van eerdere jaren.
Toelichting op het verloop	Bij de bestedings- en dekkingsvoorstellen 2022 is er 1,018 miljoen euro onttrokken aan de reserve Huisvestingsprogramma vanwege overbesteding op het huisvestingsprogramma van 2022 en voorgaande jaren.

Piekopvang onderwijs LR

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	
Waarom is de reserve ingesteld	De reservering wordt ingezet voor de Piekopvang in Leidsche Rijn. Bij de Herijking Referentiekader LR zijn bedragen beschikbaar gekomen voor inrichting, huur en exploitatie van extra leslokalen ten behoeve van piekopvang. De bedragen betreffen vergoedingen voor een langere periode en worden tot aan besteding opgenomen in de reserve piekopvang LR.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties in 2023.

Meerjaren Perspectief Onderwijs Huisvesting

Aard van de reserve	Onderhoudsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	
Waarom is de reserve ingesteld	De uitvoering van het Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting.
Toelichting op het verloop	In 2023 zijn de incidentele voordelen op het kapitaallastenbudget (0,754 miljoen euro) binnen het programma Onderwijs toegevoegd aan de reserve Meerjaren Perspectief Onderwijs Huisvesting. In 2024 zullen deze middelen ingezet worden om onderhoud te plegen, waarmee wordt voldaan aan de wettelijke norm bouwbesluit panden tijdelijke huisvesting.

Onderhoud en kapitaallasten Buitenschoolse opvang (BSO)

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing

Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	
Waarom is de reserve ingesteld	De reservering is bestemd voor het onderhoud en de kapitaallasten van de gedane investeringen BSO. Op diverse plekken in de stad wordt BSO gerealiseerd in schoolgebouwen. Het schoolbestuur ontvangt een huurbedrag van de BSO instelling, en draagt deze af aan de gemeente ter compensatie van de kosten die de gemeente heeft. Enerzijds gaat dit om een onderhoudsvergoeding. Deze bijdrage zal gereserveerd worden voor het onderhoud dat in de toekomst aan het betreffende lokaal uitgevoerd zal moeten worden. Anderzijds kan het gaan om een vergoeding ter compensatie van investeringen die de gemeente mogelijk doet voordat de BSO haar intrek neemt. Er worden marktconforme huren gevraagd. Uitgangspunt is dat de gemeente binnen de looptijd van het huurcontract met de BSO haar lasten van de investering terugverdient. Er ontstaat dan een verschil in huurontvangst en werkelijke kapitaallast. Dit verschil wordt in de reserve opgenomen en dient ter dekking van de gemeentelijke kapitaallasten van de betreffende investering na afloop van of bij voortijdige beëindiging van het huurcontract.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties in 2023.

Programmareserve Ondersteuning op maat

x € 1.000

	Saldo 31-12-2022	B&D voorstellen 2022	Saldo 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Transformatie en decentralisatie Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang	5.007	-1.016	3.991	0	1.741	2.250

Ondersteuning op maat

Transformatie en decentralisatie Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	8.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	9-7-2020
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve heeft als doel om de transformatie en decentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang in de hele U16 regio mogelijk te maken.

Toelichting op het verloop	In 2023 was het laatste jaar dat we het transformatiefonds inzetten. Vanaf 2024 werken we volgens de samenwerkingsafspraken met de U16 aan de transformatie van Beschermd Wonen. De in 2023 gemaakte kosten worden via een dekkingsvoorstel bij de jaarrekening 2023 onttrokken aan deze reserve, de reserve is hiermee leeg.

Programmareserve Veiligheid

x € 1.000

	Saldo 31-12-2022	B&D voorstellen 2022	Saldo 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Projecten cameratoezicht	143	0	143	0	0	143

Veiligheid

Projecten cameratoezicht

Aard van de reserve	Projectenreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	252.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	20-6-2003
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is bestemd voor werkzaamheden in het stationsgebied en omgeving en voor de verplaatsing van (flexibele) camera's. Deze reserve moet beschikbaar blijven voor de uitvoering van het nieuwe beleidskader Cameratoezicht 2023-2026. Onder meer de uitvoering van het onderzoek naar de haalbaarheid en doelmatigheid van een toezichtruimte in het stadskantoor en de verplaatsing van enkele camera's zullen ten laste van deze reserve gebracht worden.
Toelichting op het verloop	Er zijn in 2023 geen onttrekkingen geweest.

Programmareserve Cultuur

x € 1.000

	Saldo 31-12-2022	B&D voorstellen 2022	Saldo 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Utrechtse Cultuurlening	100	0	100	0	0	100
Fonds Broedplaatsen	505	0	505	0	0	505
Wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone	206	0	206	103	0	309
Gebruikersinvst Cultr voorzng Leidsche R	1.350	0	1.350	1.150	0	2.500

Cultuur

Utrechtse Cultuurlening	
Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	200.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	15-5-2014
Waarom is de reserve ingesteld	Wij hebben 0,100 miljoen euro gereserveerd om het financieel risico af te dekken van de Utrechtse Cultuurlening dat onder beheer is geplaatst van Cultuur & ondernemen (raadsbesluit 14.010565).
Toelichting op het verloop	geen mutaties in 2023
Fonds Broedplaatsen	
Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	700.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	3-4-2014
Waarom is de reserve ingesteld	Wij hebben 0,505 miljoen euro gereserveerd om het financieel risico af te dekken van het borgstellingsfonds Creatieve Broedplaatsen dat onder beheer is geplaatst van de Triodos bank (raadsbesluit 14.002504).
Toelichting op het verloop	geen mutaties in 2023
Wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone	
Aard van de reserve	
Looptijd t/m	31-12-2024
Rentetoerekening	
Maximum bedrag	309.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	11-11-2021
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve is ingesteld ten behoeve van de incidentele dekking van de exploitatiesubsidie aan het wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone.
Toelichting op het verloop	De dotatie van 0,103 miljoen euro betreft de dotatie in 2023.
Gebruikersinvst Cultr voorzng Leidsche R	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-1-2026
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	4.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-9-2022
Waarom is de reserve ingesteld	Dit betreft een reserve voor dekking van de gebruikersinvesteringen van de culturele voorziening Leidsche Rijn. Een deel van de investering valt in demarcatie bij de gebruikers en zal niet worden geactiveerd als gemeentelijk vastgoed. De investeringen die in dit kader zijn toe te schrijven aan stichting Raum en De Plaatsmaker zullen voor een groot deel worden gedekt vanuit deze reserve
Toelichting op het verloop	De dotatie van 1,15 miljoen euro betreft de dotatie in 2023.

Programmareserve Samenleven en Sport

x € 1.000

	Saldo 31-12-2022	B&D voorstellen 2022	Saldo 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Vervanging zwembaden	4.600	1.500	6.100	2.300	0	8.400
Toegankelijk Vastgoed	715	0	715	3.000	0	3.715

Samenleven en Sport

Vervanging zwembaden

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2025
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	11-11-2021
Waarom is de reserve ingesteld	Het programma Samenleven en Sport beschikt over een budgettaire bandbreedte voor investeringen. Voor 2023 wordt voorzien dat het budget incidenteel niet volledig wordt benut. Op lange termijn wordt een knelpunt voorzien op het moment dat Den Hommel en De Kwakel vervangen moeten. Door nu het overschot te reserveren kan dit toekomstige knelpunt worden beperkt.
Toelichting op het verloop	Het programma Samenleven en Sport beschikt over een budgettaire bandbreedte voor investeringen. Voor 2023 is dit budget niet volledig benut, maar is toegevoegd aan de reserve Vervanging zwembaden. Hierdoor wordt het knelpunt dat op de lange termijn wordt voorzien bij de vervanging van de zwembaden Den Hommel en De Kwakel beperkt.

Toegankelijk Vastgoed

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2025
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	11-11-2021
Waarom is de reserve ingesteld	Uitvoering geven aan motie 199 ‘Maak werk van UST’, die bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2021 unaniem is aanvaard. De bestemmingsreserve dient om de beschikbaar gestelde middelen te reserveren voor de uitvoering van de motie.
Toelichting op het verloop	In 2023 is incidenteel 3,0 miljoen euro aan de reserve Toegankelijk Vastgoed toegevoegd vanuit het Coalitieakkoord.

Programmareserve Utrechts Vastgoed

x € 1.000

	Saldo 31-12-2022	B&D voorstellen 2022	Saldo 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Vastgoedbeheer	2.738	0	2.738	0	0	2.738
Energieneutraal Kernvastgoed	1.090	-120	970	1.450	0	2.420
Stadskantoor	6.305	225	6.530	797	0	7.326
Calamiteiten Utrechts Vastgoed	354	-50	304	315	0	619
Leegstand Utrechts Vastgoed	800	0	800	1.700	1.186	1.314

Utrechts Vastgoed

Vastgoedbeheer

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	4.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	9-7-2019
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve dient om het jaarlijkse resultaat op de vastgoedportefeuille te egaliseren. De exploitatie per perceel is over de levensduur sluitend, maar er blijven faseringsverschillen per jaar. Vooral bij nieuw gebouwde accommodaties is er in het begin een tekort doordat de jaarlijkse huurstijging pas na een aantal jaren groot genoeg is om de (gelijk blijvende) kapitaallasten te dekken.
Toelichting op het verloop	In 2023 hebben er geen mutaties in deze reserve plaatsgevonden.

Energieneutraal Kernvastgoed

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	11-7-2019
Waarom is de reserve ingesteld	De bestemmingsreserve ten behoeve van ‘volledig duurzaam gemeentelijk vastgoed in 2040’ dient om toekomstige besparingen en nog niet bestede middelen voor de onrendabele top te reserveren voor toekomstige projecten. Hiermee blijft de raad budgetrecht houden over de middelen volledig duurzaam gemeentelijk vastgoed in 2040 en zijn deze middelen geoormerkt voor CO2 reductie bij het Utrechtse kernvastgoed. Het is van belang dat de bestemming van de middelen ongewijzigd blijft, omdat zonder deze middelen de onrendabele top van investeringen en onrendabele kapitaalslasten niet gedekt kunnen worden.

Toelichting op het verloop	In 2023 is het jaarbudget ad 0,730 miljoen euro, bestemd voor volledig duurzaam gemeentelijk vastgoed in 2040, toegevoegd aan de reserve Energieneutraal Kernvastgoed. Hiermee blijven deze middelen beschikbaar voor toekomstige projecten. Daarnaast heeft in 2023 een overheveling plaatsgevonden vanuit de reserve Stadskantoor naar de reserve Energieneutraal Kernvastgoed van 0,720 miljoen euro. In de Tweede Bestuursrapportage 2022 is besloten 0,720 miljoen euro te storten in de reserve Energieneutraal Kernvastgoed. Deze toevoeging is in 2022 echter abusievelijk gedaan aan de reserve Stadskantoor. In 2023 is dit gecorrigeerd en is het bedrag alsnog toegevoegd aan de reserve Energieneutraal Kernvastgoed.
Stadskantoor	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	3-12-2020
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de kredietaanvraag voor de aankoop van het Stadskantoor is afgesproken om een voorziening op te bouwen ter dekking van onderhoudskosten. Om aan de BBV regelgeving te voldoen wordt deze voorziening omgezet in de reserve Stadskantoor. De reserve wordt in de eerste jaren gebruikt voor het onderhoud. Aan het einde van de looptijd loopt de reserve op ten behoeve van het op prijspeil krijgen van kapitaallastenbudget voor vervangingsinvestering.
Toelichting op het verloop	De jaarlijkse toevoeging aan de reserve Stadskantoor bestaat uit prijscompensatie van 1,5% over de kapitaallasten van zowel gebouw, grond als gebruikersinvesteringen van het Stadskantoor. In totaal is in 2023 1,517 miljoen euro toegevoegd aan de reserve. Daarnaast heeft in 2023 een overheveling plaatsgevonden vanuit de reserve Stadskantoor naar de reserve Energieneutraal Kernvastgoed van 0,720 miljoen euro (negatieve toevoeging). In de Tweede Bestuursrapportage 2022 is besloten 0,720 miljoen euro te storten in de reserve Energieneutraal Kernvastgoed. Deze toevoeging is in 2022 echter abusievelijk gedaan aan de reserve Stadskantoor. In 2023 is dit gecorrigeerd en is het bedrag alsnog toegevoegd aan de reserve Energieneutraal Kernvastgoed.
Calamiteiten Utrechts Vastgoed	
Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	3-12-2020
Waarom is de reserve ingesteld	In de kostprijsdekkende huurberekening zit een opslag van 0,70% om kosten die voortkomen uit calamiteiten mee te kunnen dekken. Deze bedragen worden echter niet gereserveerd en landen daarmee in het begrote positief saldo van programma Utrechts Vastgoed. Door de reservering voor calamiteiten te begroten en aan het eind van het jaar de aan calamiteiten gerelateerde kosten hierop af te boeken zal de begroting beter aansluiten op de werkelijke kosten.

Toelichting op het verloop	Jaarlijks wordt vanuit de huuropbrengsten 0,315 miljoen euro gestort in de reserve Calamiteiten Utrechts Vastgoed. In 2023 zijn er echter geen kosten geweest gerelateerd aan calamiteiten. Hierdoor heeft er in 2023 geen onttrekking aan de reserve plaatsgevonden.

Leegstand Utrechts Vastgoed

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	3-12-2020
Waarom is de reserve ingesteld	Een vastgoedportefeuille heeft altijd te maken met leegstand. Een zekere mate van leegstand is noodzakelijk om de flexibiliteit te hebben om snel huisvesting mogelijk te maken. Binnen de huurberekening wordt een percentage van gemiddeld 3,85% aangehouden om de leegstandskosten af te dekken. Deze bedragen worden echter niet gereserveerd en landen daarmee in het begrote positieve saldo van het programma Utrechts Vastgoed. We hebben in werkelijkheid echter wel te maken met leegstand en de afgelopen jaren zien we daarom nadelen bij de verantwoording op het programma Utrechts Vastgoed. Door de reservering te begroten en aan het eind van het jaar de aan leegstand gerelateerde kosten hierop af te boeken zal de begroting beter aansluiten op de werkelijke kosten.
Toelichting op het verloop	Jaarlijks wordt vanuit de huuropbrengsten 1,700 miljoen euro gestort in de reserve Leegstand Utrechts Vastgoed. Daarnaast is in 2023 is het nadeel op de huuropbrengsten als gevolg van leegstand ad 1,186 miljoen euro onttrokken aan de reserve.

Programmareserve Algemene Middelen

x € 1.000

	Saldo 31-12-2022	B&D voorstellen 2022	Saldo 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Budgetstructuur Leidsche Rijn	1.470	0	1.470	0	658	812
Decentralisatie Sociaal Domein	795	0	795	0	0	795
Bestemmingsreserve maatregelenpaketten	10.759	0	10.759	0	10.759	0
Groei in Balans	0	0	0	704	0	704
Reserve Gemeentefonds	0	0	0	2.529	0	2.529

Algemene Middelen

Budgetstructuur Leidsche Rijn

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2030
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	10.000.000

Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-9-1997
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is ingesteld in 1997 en is bestemd voor het opvangen van frictiekosten bij de realisatie van voorzieningen in Leidsche Rijn. Dit betreft vooral de kosten van tijdelijke voorzieningen, eerste inrichting van scholen en het verevenen van tijdelijke tekorten op de stelpost Budgetstructuur Leidsche Rijn. Bij de start van de ontwikkeling van Leidsche Rijn is ervoor gekozen de voorzieningen te realiseren vóórdat de bewoners zich vestigen. De gedachte hierachter was dat het stadsdeel van meet af aan kon functioneren op een vergelijkbaar niveau als de bestaande stad. In het referentiekader Leidsche Rijn is in verband hiermee een frictiesysteem opgenomen. Doordat de voorzieningen eerder zijn gerealiseerd ontstaan negatieve frictiekosten. Naast eigenaarslasten van onderwijs-, sport-, en welzijnsvoorzieningen bestaat een belangrijk deel van de frictie uit onderhoudskosten van gedane investeringen in de weg- en waterbouw en het groen van Leidsche Rijn. De frictie loop terug naarmate Leidsche Rijn dichter bij de geplande einddatum van 2030 komt. Op basis van actuele prognoses zal deze reserve toereikend zijn om de voorziene frictiekosten in Leidsche Rijn voor de komende jaren op te vangen.
Toelichting op het verloop	In 2023 is er in totaal 0,658 miljoen euro aan frictiekosten Leidsche Rijn gedeclareerd door de organisatieonderdelen en onttrokken aan de daaraan gekoppelde bestemmingsreserve.

Decentralisatie Sociaal Domein

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2020
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	6.705.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-2014
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve Decentralisaties sociaal domein is in 2014 ingesteld. Aanvankelijk diende hij ter financiële dekking van de risico's voor de in- en uitvoering van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015. Bij de Voorjaarsnota 2016 is de benodigde omvang vastgesteld op 18 miljoen euro; 13 miljoen euro ter afdekking van de berekende risico’s en 5 miljoen euro voor innovatie. Bij voorjaarsnota 2017 zijn de risico's volgens de principes van risicomanagement gewaardeerd en gedekt via de algemene risicoreserve. Daardoor kon van de gereserveerde middelen 13 miljoen euro uit de reserve Decentralisatie Sociaal Domein vrij vallen. De resterende 5,120 miljoen euro bleef gereserveerd voor innovatie.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties

Bestemmingsreserve maatregelenpaketten

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2022
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	39.137.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	3-12-2020

Waarom is de reserve ingesteld	De bestemmingsreserve Maatregelpakketten is gevormd ter dekking van de kosten van interventies en investeringen die we de komende jaren doen om Utrecht en haar inwoners zo goed mogelijke uit de Coronacrisis te laten komen.
Toelichting op het verloop	Zoals besloten in de voorjaarsnota 2023 blz. 37 valt deze bestemmingsreserve met resterend saldo van 10,759 miljoen euro vrij.
Groei in Balans	
Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	1-12-2033
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	10-11-2022
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve Groei in Balans is om de geoormerkte inkomsten en uitgaven te egaliseren en daarmee te reserveren , en daarmee het pakket aan maatregelen te realiseren voor de groei van de stad.
Toelichting op het verloop	Het saldo financiering ruimtelijke investeringen exclusief bijsturing van jaarschijf 2023 van 0,704 miljoen euro positief is gestort in de reserve Groei in Balans. (Zie ook tabel 2.6 Meerjarenperspectief Ruimte Tabel 2.6)
Reserve Gemeentefonds	
Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	1-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	9-11-2023
Waarom is de reserve ingesteld	Het reserveren van middelen vanuit de circulaires van het Rijk over het gemeentefonds. Aangezien de circulaires op verschillende momenten in het jaar verschijnen, kunnen de bijbehorende acties/middelen vaak niet gerealiseerd worden in het lopende jaar. Via deze reserve kunnen verkregen bedragen van het Rijk voor specifieke onderwerpen (corresponderende posten) beschikbaar worden gehouden door ook aan het einde van het jaar toevoegingen aan de reserve te doen in afwijking van de begroting. Onttrekkingen worden geraamd bij de bestuursrapportages ten behoeve van de specifieke onderwerpen (corresponderende posten).
Toelichting op het verloop	In het jaar 2023 is in totaal een bedrag van 2.529 miljoen euro aan de reserve toegevoegd. Dit betreft middelen voor corresponderende posten die naar 2024 worden overgeheveld omdat de bijbehorende taken in 2024 worden uitgevoerd. Onttrekkingen aan deze (nieuwe) reserve hebben in 2023 niet plaatsgevonden.

Programmareserve Overhead

x € 1.000

	Saldo 31-12-2022	B&D voorstellen 2022	Saldo 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
ICT Investeringsprogramma	5.711	4.210	9.921	2.158	2.300	9.780
Reserve Overheadvierkant	1.670	0	1.670	0	1.542	128

Overhead

ICT Investeringsprogramma

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2029
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	10.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-6-2006
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de Verantwoording 2013 is besloten om de voordelen op het structurele budget van het ICT-Investeringsprogramma in te zetten ter dekking van incidentele nadelen en om eventuele restanten voortaan te storten in de reserve ICT Investeringen. Het doel en de reikwijdte van de reserve is hiermee verbreed naar het volledige budget van het ICT Investeringsprogramma. Mutaties zijn afhankelijk van de gerealiseerde projecten.
Toelichting op het verloop	Conform de doelstelling en de werking van de reserve ICT Investeringsprogramma is er voor 2,158 miljoen euro gestort en 2,300 miljoen euro onttrokken.

Reserve Overheadvierkant

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	1-11-2026
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	1.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	11-11-2021
Waarom is de reserve ingesteld	Om de schommelingen per jaar in de bijdragen uit het overheadvierkant op te vangen heeft de raad bij de vaststelling van de Programmabegroting 2022 op 11 november 2021 besloten om een nieuwe reserve in te stellen. Op die manier kunnen de pieken en dalen geëgaliseerd worden. Bij het instellen van de reserve is voorgesteld om de dotatie/onttrekking bij de eerstvolgende programmabegroting te verwerken. Om een betere inschatting te kunnen maken heeft de raad bij de VJN 2022 besloten in het vervolg de tussentijdse P&C documenten eveneens te benutten.
Toelichting op het verloop	Conform het doel is de reserve in 2023 ingezet om schommelingen in de overheadbudgetten op te vangen. Dit jaar was een onttrekking van 1,542 miljoen euro noodzakelijk.

Algemene reserve

x € 1.000

	Saldo 31-12-2022	B&D voorstellen 2022	Saldo 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Algemene Reserve	67.745	-10.138	57.607	7.059	7.002	57.664
Algemene dekkingsreserve	85.428	40.871	126.299	72.044	145.792	52.552

Algemene reserve

Algemene Reserve

Aard van de reserve	Algemene reserve
Looptijd t/m	31-12-2999
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	1.000.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-1-1900
Waarom is de reserve ingesteld	De algemene reserve maakt deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit en is de uiterste buffer voor het opvangen van de financiële gevolgen van optredende risico's. De noodzakelijke hoogte van de algemene reserve wordt jaarlijks bepaald op basis van de geactualiseerde risicoberekening. Voor een uitgebreide toelichting hierop wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in programmabegroting en jaarstukken.
Toelichting op het verloop	Per saldo is het weerstandsvermogen in 2023 afgenomen met 10,081 miljoen euro door 10,138 onttrekking als gevolg van een lagere benodigde weerstandscapaciteit (beslispunt 47 resultaatbestemming 2022). Daarnaast is per saldo 0,057 miljoen euro aan de algemene reserve toegevoegd vanwege inzet vervallen premie Varia verzekeringen. De toevoeging en onttrekking van 7,000 miljoen euro (per saldo nihil) betreft een correctie i.v.m. mei circulaire 2021.

Algemene dekkingsreserve

Aard van de reserve	Algemene reserve
Looptijd t/m	31-12-2999
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	1.000.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	
Waarom is de reserve ingesteld	De algemene dekkingsreserve wordt gebruikt voor gemeente brede reserveringen van incidentele baten zolang deze nog geen bestemming hebben gekregen. Daarnaast wordt de algemene dekkingsreserve gebruikt voor egalisatie tussen de jaren van de meerjarenraming. Jaarlijks wordt het rekeningresultaat in de algemene dekkingsreserve gestort, waarna het als ‘nog te besteden resultaat’ opnieuw beschikbaar komt bij de eerstvolgende voorjaarsnota.

Toelichting op het verloop	Per saldo is de algemene dekkingsreserve in 2023 met 32,877 miljoen euro afgenomen. Vanuit de dekking en bestedingsvoorstellen (resultaat 2022) is 40,871 miljoen euro in de reserve gestort. Dit betreft 39,527 miljoen euro storting vanwege het doorschuiven van programmabudgetten en 1,344 miljoen euro storting vanwege nettoresultaat 2022. De toevoeging aan de reserve van 72,044 miljoen euro vloeit voort vanwege besluiten uit cyclusdocumenten zoals voorjaarsnota's, bestuur rapportages. De onttrekking van 145,792 miljoen euro wordt o.a. veroorzaakt door de onttrekking vanwege het doorschuiven van de programmabudgetten (39,527 miljoen euro) en onttrekking vanwege besluiten cyclusdocumenten zoals voorjaarsnota's, bestuur rapportages (106,265 miljoen euro)

Reserves ten bate van de Vaste Activa

x € 1.000

	Saldo 31-12-2022	B&D voorstellen 2022	Saldo 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Vaste Activareserve	278.163	-3.088	275.075	10.306	9.841	275.540

Vaste activa

Vaste Activareserve

Aard van de reserve	Kapitaallastenreserve
Looptijd t/m	31-12-2999
Rentetoerekening	Ja
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-1-1999
Waarom is de reserve ingesteld	Als een actief wordt gefinancierd met een incidentele interne bijdrage, wordt deze bijdrage in de vaste activareserve gestort. Instelling van een activareserve of toevoegingen daaraan vinden plaats op basis van een raadsbesluit bij de vaststelling of een wijziging van de begroting. Aan de reserve wordt vervolgens jaarlijks onttrokken om de bijbehorende afschrijvingslast te dekken. Kapitaallasten bestaan uit rente en afschrijving. De rentevergoeding op deze reserve wordt ingezet om de rentelast te dekken.
Toelichting op het verloop	De onttrekkingen gaan gelijk op aan de afschrijvingen van gekoppelde activa.

Voorzieningen

Stand en verloop voorzieningen

x € 1.000

Per programma	Stand 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Vrijval 2023	Stand 31-12-2023
Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen & Erfgoed	1.967	5.515	6.860		622
Onderwijs	1.198		679		518
Voorziening uit hoofde van verplichtingen	**3.164**	**5.515**	**7.539**		**1.140**
Bewoners en Bestuur	4.200		330		3.870
Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen & Erfgoed	762				762
Openbare ruimte en Groen	905	15	687		232
Algemene Middelen	4.800				4.800
Overhead	961	1.125			2.086
Risicovoorzieningen	**11.628**	**1.140**	**1.017**	**0**	**11.750**
Bereikbaarheid	1.259	344	341		1.262
Openbare ruimte en Groen	4.535	13.979	16.980		1.534
Samenleven en Sport	2.973	2.211	1.799		3.385
Utrecht Vastgoed	4.617	9.658	6.934		7.341
Overhead	42		1		41
Egalisatievoorzieningen	**13.426**	**26.192**	**26.055**	**0**	**13.562**
Openbare ruimte en Groen	18.276	19.726	12.508		25.494
Investeringen ontvangen via heffing	**18.276**	**19.726**	**12.508**	**0**	**25.494**
Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen & Erfgoed	23.739	22	3.977		19.783
Duurzaamheid	128				128
Bereikbaarheid	97		10		87
Openbare ruimte en Groen	887	445	19		1.313
Derden ontvangen bestemming bedragen	**24.851**	**467**	**4.006**	**0**	**21.311**
Voorzieningen naar Programma 2023	**71.345**	**53.037**	**51.125**	**0**	**73.257**

Toelichting voorzieningen

Programmavoorziening Bewoners en Bestuur

	Stand 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Vrijval 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c	d	e = (a + b) - (c + d)
Risicovoorzieningen 2023					
Wethouderspensioenen	4.200		330		3.870
Totaal	**4.200**	**0**	**330**	**0**	**3.870**

Wethouderspensioenen
Conform de programmabegroting wordt de voorziening voor Wethouderspensioenen jaarlijks op peil gehouden. Uit validatie door een actuaris kwam naar voren dat de voorziening verlaagd moest worden. Wijzigingen in de rekenrente en weinig mutaties in het deelnemersbestand hebben geleid tot een lagere contante waardeberekening, waardoor er een bedrag van 0.330 miljoen euro kon worden onttrokken.

Programmavoorziening Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

	Stand 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Vrijval 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c	d	e = (a + b) - (c + d)
Risicovoorzieningen					
Garantstelling St. Domplein 2013	762				762
Derden ontvangen bestemming bedragen					
Woonruimteonttrekking compensatie	1.353	22			1.375
Meerwaarde prestatieafspr woningcorporat	22.386		3.977		18.409
Voorziening uit hoofde van verplichtingen					
Negatieve grondexploitatie	1.967	5.515	6.860		622
Totaal	**26.468**	**5.537**	**10.837**	**0**	**21.168**

Garantiestelling St. Domplein 2013
De risicovoorziening is ten behoeve van de garantstelling op een NRF lening aan Stichting DOMunder (voorheen genaamd St. Domplein 2013).

Woonruimte onttrekking compensatie
De compensatiebedragen die worden ontvangen in het kader van woonruimte onttrekking zijn niet vrij besteedbaar, ze kunnen uitsluitend worden aangewend in het kader van de volkshuisvesting (huisvestingsverordening artikel 54.03).

In 2023 is een storting gedaan van 0,022 miljoen euro. Dit is het saldo van ontvangen compensatie, verleende subsidies en kosten in het kader van volkshuisvesting.

Meerwaarde prestatieafspraken woningcorporatie
De voorziening maakt deel uit van de investeringsimpuls Ruimtelijke Strategie Utrecht. Conform de prestatieafspraken op stedelijk niveau die met de Stichting Utrechtse Woningcorporaties (STUW) is overeengekomen.

In 2023 zijn onttrekkingen gedaan van 3,977 miljoen euro voor diverse verduurzamingsprojecten aan de Kwangodreef, Taag Ebrodreef, Camera Obscuradreef, Kanaleneiland en Henriettedreef in overeenstemming met de prestatieafspraken.

Negatieve grondexploitaties
De voorziening negatieve grondexploitaties is bedoeld om te verwachten negatieve resultaten op grondexploitaties op te kunnen vangen.

In 2023 zijn er geen negatieve grondexploitaties afgesloten en verrekend met deze voorziening.

- Vanuit de voorziening negatieve grondexploitaties is een bedrag van 6,860 miljoen euro overgeheveld naar de voorziening Onderhanden Werk. Om de risicovoorziening op het, voor het Meerjaren Perspectief Ruimte, benodigde niveau te brengen is 5,515 miljoen euro toegevoegd en onttrokken aan de reserve grondexploitaties.

Programmavoorziening Duurzaamheid

	Stand 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Vrijval 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c	d	e = (a + b) - (c + d)
Derden ontvangen bestemming bedragen					
AMEV milieuprijs	63	0	0	0	63
Verkeerslawaai Stad	65	0	0	0	65
Totaal	**128**	**0**	**0**	**0**	**128**

AMEV-milieuprijs
In 1976 is door de gemeenteraad een schenking aanvaard van 0,045 miljoen euro. Hiermee is een voorziening gevormd, waaraan jaarlijks rente werd toegerekend. Van deze rente werd jaarlijks de Utrechtse Milieuprijs (Circulair Compliment) uitgereikt. Naar aanleiding van het Amendement A57 Fatsoenlijke ondersteuning voor zelfbeheerders van openbaar groen is besloten dat deze voorziening per 2024 komt te vervallen.

Verkeerslawaai stad
De kosten van de werkzaamheden Geluid worden gedekt uit deze voorziening. De voorziening dient te worden aangehouden daar definitieve vaststelling over de lopende jaren nog zal plaatsvinden en daarmee finale afrekening van de verstrekte bijdragen (terugbetalingsverplichting) in het kader van bovengenoemd (project)financieringsprogramma. In 2023 zijn er geen advieskosten gemaakt.

Programmavoorziening Bereikbaarheid

	Stand 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Vrijval 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c	d	e = (a + b) - (c + d)
Derden ontvangen bestemming bedragen					
Onderhoud Grifthoek (afkoop)	97		10		87
Egalisatievoorzieningen					
VGU onderhoud Bereikbaarheid	1.259	344	341		1.262
Totaal	**1.356**	**344**	**351**	**0**	**1.349**

Onderhoud Grifthoek (afkoop)
De voorziening betreft een eenmalige afkoop van het ingestelde onderhoud voor een duur van twintig jaar door eigenaren van parkeerplaatsen in de Grifthoek-garage. De jaarlijkse onttrekking ten behoeve van het onderhoud is 0,010 miljoen euro.

VGU onderhoud Bereikbaarheid
De voorziening is ingesteld om de schommelingen van de kosten van het meerjarig groot onderhoud op te vangen. De hoogte van de voorziening is bepaald aan de hand van meerjarige onderhoudsplannen (MJOP's) voor de komende tien jaar. Op basis hiervan wordt jaarlijks het begrote bedrag toegevoegd (voor 2023: 0,344 miljoen euro) en de gerealiseerde kosten onttrokken aan de voorziening (voor 2023: 0,341 miljoen euro).

Programmavoorziening Openbare Ruimte en Groen

	Stand 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Vrijval 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c	d	e = (a + b) - (c + d)
Risicovoorzieningen					
Voormalig personeel (FPU-wachtgeld)	275	15	58		232
Aanbesteding Reclame	629		629		0
Egalisatievoorzieningen					
Groot onderhoud groen	1.053	1.002	610		1.445
Groot onderhoud wegen	3.482	12.977	16.370		89
Investeringen ontvangen via heffing					
GRP investeringen	17.130	19.475	12.228		24.377
Grafrechten investeringen	1.146	251	280		1.117
Derden ontvangen bestemming bedragen					
Grafrechten onbepaalde tijd	887	215	19		1.083
Groenstructuur Ockhuizen	0	230			230
Totaal	**24.602**	**34.165**	**30.194**	**0**	**28.573**

Voorziening Voormalig personeel
De voorziening is gevormd in verband met toegezegde en contractueel vastgelegde uitkeringen aan voormalig personeel betreffende:

- reorganisatie of disfunctioneren (wachtgeld, overplaatsbaarheid, non actief);
- arbeidsongeschiktheid.

Er is sprake van een niet-jaarlijks vergelijkbaar volume. De onttrekking van 0,058 miljoen euro betreft in 2023 gerealiseerde uitgaven in verband met voormalig personeel. De toevoeging aan de voorziening betreft de jaarlijkse actualisatie van de voorziening in verband met indexering.

Voorziening Aanbesteding Reclame
De voorziening aanbesteding reclame is volledig aangewend na een gerechtelijke uitspraak bij de reclamecontracten.

Voorziening Groot onderhoud groen
De voorziening is in 2022 ingesteld om de schommelingen van de kosten van het meerjarig groot onderhoud op te vangen. De hoogte van de voorziening wordt bepaald aan de hand van meerjarige beheerplannen voor de komende vijf jaar. Op basis hiervan wordt jaarlijks het begrote bedrag toegevoegd en de gerealiseerde kosten onttrokken aan de voorziening.

Voorziening Groot onderhoud wegen
De voorziening is in 2022 ingesteld om de schommelingen van de kosten van het meerjarig groot onderhoud op te vangen. De hoogte van de voorziening wordt bepaald aan de hand van meerjarige beheerplannen voor de komende vijf jaar. Op basis hiervan wordt jaarlijks het begrote bedrag toegevoegd en de gerealiseerde kosten onttrokken aan de voorziening.

Voorziening GRP Investeringen
Het geplande investeringsprogramma had in 2023 een omvang van 19,5 miljoen euro exclusief BTW. De doelstelling in 2023 was om minimaal 7,1 kilometer riolering te vervangen. De integrale projecten vroegen meer voorbereidingstijd dan gepland. Ook was de uitvoeringscapaciteit onvoldoende en waren projecten complexer dan vooraf voorzien. We hebben 3,5 km riolering vervangen. De resterende 3,7 km zit nog in voorbereiding en komt in 2024 of latere jaren tot uitvoering. Het bedrag van de nog uit te voeren werkzaamheden is toegevoegd aan de voorziening.

Voorziening Grafrechten investeringen
De voorziening is bestemd voor investeringen op de vier begraafplaatsen en is conform collegebesluit 2013 en conform Wet BBV ingesteld. Jaarlijks vindt er een dotatie plaats ter dekking van toekomstige investeringen. In 2023 staat op de investeringsstaat:

- vervanging loods Tolsteeg 0,865 miljoen euro
- 2e fase herinrichting aula Kovelswade 0,077 miljoen euro
- vervanging grafdelver 0,175 miljoen euro

De onttrekking van 0,280 miljoen euro in 2023 betreft gerealiseerde uitgaven in verband met de herinrichting van de aula op begraafplaats Kovelswade. In 2023 is er 0,251 toegevoegd aan de voorziening.

Voorziening Grafrechten onbepaalde tijd
Het is mogelijk de kosten van het grafonderhoud voor een (kinder)graf voor onbepaalde tijd af te kopen. De inkomsten hiervan worden in een voorziening grafrechten onbepaalde tijd gestort ter dekking van de toekomstige onderhoudslasten. In 2023 is er eenentwintig maal voor een

(kinder)grafrecht voor onbepaalde tijd gekozen. De toevoeging voor het toekomstig onderhoud hiervan is 0,215 miljoen euro. Voor het onderhoud in 2023 is 0,019 miljoen euro onttrokken.

Voorziening Groenstructuur Ockhuizen
De gemeente stort gedurende 25 jaar jaarlijks circa 0,230 miljoen euro (in totaal daarmee € 5,7 miljoen euro) in een voorziening. Dit bedrag is bestemd voor de toekomstige functiewijziging/aankoop van percelen onder het zonnepanelenveld Ockhuizen en overig nog agrarisch gebied, en voor de inrichting en het beheer van nieuwe natuur. De dekking van de voorziening is opgenomen in de programmering van het Meer-jaren Groen Programma 2023- 2026 (MGP).

Programmavoorziening Onderwijs

	Stand 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Vrijval 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c	d	e = (a + b) - (c + d)
Voorziening uit hoofde van verplichtingen					
Directievilla, Everard Meijsterlaan 3	1.198	0	679		518
Totaal	**1.198**	**0**	**679**	**0**	**518**

Directievilla, Everard Meijsterlaan 3
Deze voorziening is voor achterstallig onderhoud aan de directievilla. Aan de voorziening is in 2023 een bedrag onttrokken van 0,679 miljoen euro.
Programmavoorziening Samenleven en Sport

	Stand 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Vrijval 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c	d	e = (a + b) - (c + d)
Egalisatievoorzieningen					
VGU onderhoud Sport&Samenleven	2.973	2.211	1.799		3.385
Totaal	**2.973**	**2.211**	**1.799**	**0**	**3.385**

VGU onderhoud Sport & Samenleven / Vastgoedonderhoud Sport
De voorziening is ingesteld om de schommelingen van de kosten van het meerjarig groot onderhoud op te vangen. De hoogte van de voorzieningen wordt bepaald aan de hand van meerjarige onderhoudsplannen (MJOP's) voor de komende tien jaar. Op basis hiervan wordt jaarlijks het begrote bedrag toegevoegd (voor 2023: 2,211 miljoen euro) en de gerealiseerde kosten onttrokken aan de voorziening (voor 2023: 1,799 miljoen euro).
Programmavoorziening Utrechts Vastgoed

	Stand 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Vrijval 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c	d	e = (a + b) - (c + d)
Egalisatievoorzieningen					
VGU onderhoud Utrechts Vastgoed	4.617	9.658	6.934	0	7.341

Totaal	**4.617**	**9.658**	**6.934**	**0**	**7.341**

VGU onderhoud Utrechts Vastgoed (533002013)
De voorziening is ingesteld om de schommelingen van de kosten van het meerjarig groot onderhoud op te vangen. De hoogte van de voorziening wordt bepaald aan de hand van meerjarige onderhoudsplannen (MJOP's) voor de komende tien jaar. Op basis hiervan wordt jaarlijks het begrote bedrag toegevoegd en de gerealiseerde kosten onttrokken aan de voorziening.
In 2023 is er conform begroting 9,102 miljoen euro gestort in de voorziening om te kunnen voldoen aan de verplichtingen vanuit de MJOP's voor de komende jaren.
Tevens zijn er in 2023 twee bedragen extra toegevoegd : 0,550 miljoen euro voor de toereikendheid en 0,006 miljoen euro doordat er een pand is toegevoegd aan de vastgoedportefeuille.
Naast de toevoegingen werd er 6,934 miljoen euro onttrokken uit de voorziening ter dekking van het gerealiseerde planmatig onderhoud. Op basis van de analyse van de meerjarige voorziening planmatig onderhoud is gebleken dat deze voorziening ultimo 2023 meerjarig toereikend is en dat geen extra dotatie nodig is.

Programmavoorziening Overhead

	Stand 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Vrijval 2023	Stand 31-12-2023
	a	b	c	d	e = (a + b) - (c + d)
Risicovoorzieningen					
Verlofsparen	961	1.125			2.086
Egalisatievoorzieningen					
Liquidatiefonds Openbaar Slachthuis	3		1		2
Pensioenfonds Bijz. Kleuteronderwijs	37				37
Stichting Pensioenfonds Ozebi	2				2
Totaal	**1.003**	**1.125**	**1**	**0**	**2.127**

Verlofsparen
In 2022 is vanuit de vastgestelde cao een nieuwe regeling in het leven geroepen voor verlofsparen. In het BBV is bepaald dat voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen, waarvan het jaarlijkse bedrag geen gelijk volume heeft, een voorziening dient te worden gevormd. De voorziening verlofsparen is nodig voor de vervangingskosten als gevolg van de opname van de opgebouwde uren.

Liquidatiefondsen/Pensioenfondsen
Ten laste van deze voorzieningen worden betalingen van pensioenen en wachtgeld gedaan aan deelnemers van deze fondsen. Het restant is bestemd voor de verwachte, toekomstige betalingen aan de deelnemers.
In 2023 heeft een betaling van 0,001 miljoen euro plaatsgevonden aan een deelnemer van het Liquidatiefonds Openbaar Slachthuis.

Programmavoorziening Algemene middelen

	Stand 1-1-2023	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Vrijval 2023	Stand 31-12-2023

	a	b	c	d	e = (a + b) - (c + d)
Risicovoorzieningen					
Diverse Claims	4.800				4.800
Totaal	**4.800**	**0**	**0**	**0**	**4.800**

Diverse claims

In verband met diverse claims, juridische geschillen en rechtsgedingen is een voorziening ingesteld.

Borgstellingen

x € 1.000

Borgstelling verleend voor (naam instelling)	Oorspronkelijk bedrag gewaarborgde lening	Percentage van de lening waarvoor borgstelling geldt	Restant van de lening			Netto geborgd bedrag		
			31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Totalen Bo-Ex	414.711	25	414.711	445.971	468.407	103.678	111.493	117.102
Totalen Portaal	633.424	25	574.005	559.588	573.967	143.501	139.897	143.492
Totalen Woonin (v/h Mitros)	749.497	25	721.270	749.190	734.537	180.318	187.298	183.634
Totalen SSHU	320.688	25	313.916	331.146	369.578	78.479	82.787	92.395
Totalen Cazas Wonen (v/h GroenWest)	124.410	25	96.461	95.143	101.878	24.115	23.786	25.470
Totalen Woningbouwvereniging Utrecht	2.006	25	1.358	0	0	340	0	0
Totalen Lekstede	22.185	25	11.065	12.917	14.219	2.766	3.229	3.555
Totalen Vestia groep	1.289	25	808	0	0	202	0	0
Totalen Habion	38.463	25	21.251	22.550	21.501	5.313	5.638	5.375
Totalen Woonzorg	72.862	25	11.307	14.004	15.081	2.827	3.501	3.770
Totalen Omnia Wonen	26.016	25	117	179	231	29	45	58
Totalen Woongoed Zeist	17.675	25	22	21	54	6	5	14
Subtotaal WSW	**2.423.226**		**2.166.291**	**2.230.709**	**2.299.453**	**541.574**	**557.679**	**574.865**
NRF Revolving fund	1.601	100	319	291	261	319	291	261
NRF Particuliere woningverbetering	1.711	100	473	447	421	473	447	421
NRF Monumentenzorg	10.190	100	5.023	4.671	4.312	5.023	4.671	4.312
NRF Stichting Domplein	900	100	752	726	695	752	726	695
NRF Stichting Domplein	230	100	209	203	195	209	203	195

Subtotaal diversen REO / volkshuisvesting en monumenten	**14.632**		**6.776**	**6.338**	**5.884**	**6.776**	**6.338**	**5.884**
Stichting Wijkgezondheidscentrum Lunetten	381	100	144	137	130	144	137	130
Stichting Wijkgezondheidscentrum Lunetten	318	100	121	114	108	121	114	108
Stichting Wijkgezondheidscentrum Lunetten	104	100	40	38	35	40	38	35
Stichting Wijkgezondheidscentrum Lunetten	816	100	326	310	294	326	310	294
UW Holding BV (UW-bedrijven)	2.500	100	1.167	1.000	833	1.167	1.000	833
UW Holding BV (UW-bedrijven)	9.100	100	6.825	6.370	5.915	6.825	6.370	5.915
Stichting YOUKÉ Sterke Jeugd	1.134	100	511	454	397	511	454	397
Stichting de Bibliotheek Utrecht	1.750	100	1.488	1.400	1.313	1.488	1.400	1.313
Subtotaal (gezondheids)zorginstellingen	**16.103**		**10.622**	**9.823**	**9.025**	**10.622**	**9.823**	**9.025**
Utrechtse Kano Club	38	100	15	14	12	15	14	12
LTC Vleuten de Meern	180	100	28	36	24	28	36	24
LTC Vleuten de Meern	250	100	106	96	86	106	96	86
Utrechtse Rugby Club	250	50	168	160	151	84	80	76
De Meern Voetbalvereniging	100	100	56	51	46	56	51	46
Inline hockeyvereniging Utrecht Disaster	100	50	10	0	0	5	0	0
Zuilense tennisvereniging	75	50	43	35	24	22	18	12
Inline hockeyvereniging Utrecht Disaster	28	50	17	8	2	9	4	1
ULTC Iduna	280	50	243	224	205	122	112	103
ULTC Iduna	300	50	240	210	180	120	105	90
Stichting Exploitatie Sportaccommodaties Utrecht Leidsche Rijn (Desto)	225	100	99	90	81	99	90	81
MHC Fletiomare	200	100	86	48	36	86	48	36

Stichting Exploitatie Sportaccommodaties Utrecht Leidsche Rijn (Desto)	100	100	84	80	76	84	80	76
MHC Fletiomare	175	100	106	99	92	106	99	92
Stichting Rijnvliet / PVDV (herfinanciering 2015)	830	63	664	636	609	418	401	384
Stichting Rijnvliet / PVDV (herfinanciering 2015)	440	63	264	235	205	166	148	129
KV Fiducia	80	50	54	48	42	27	24	21
Stichting Fletiomare Oost	125	50	83	0	0	42	0	0
Stichting Spovo / Sporting '70	425	50	308	287	266	154	144	133
Stichting Huisvesting SV Kampong	750	100	633	603	573	633	603	573
Stichting De Driewerf	650	62	494	439	395	304	272	245
MHC Fletiomare	125	50	99	81	69	50	41	34
TV At Risk	360	50	357	291	267	179	146	134
HC Rijnvliet	170	50	143	126	109	72	63	55
UTV Kromme Rijn	117	50	101	93	85	51	47	43
UTV Kromme Rijn	76	50	61	53	46	31	27	23
BPU/Voornruiters	210	50	182	168	154	91	84	77
Stichting Tafeltennis Promotie	115	50	107	100	92	54	50	46
Voetbalvereniging DVSU	220	50	168	156	144	84	78	72
Stichting Tafeltennis Promotie	136	100	5	0	0	5	0	0
De Meern voetbalvereniging	200	100	96	88	80	96	88	80
HC Rijnvliet (nieuw in 2023)	300	50	0	0	300	0	0	150
Subtotaal Sport	**7.630**		**5.120**	**4.555**	**4.451**	**3.399**	**3.049**	**2.934**
Totaal Borgstellingen	**2.461.591**		**2.188.809**	**2.251.425**	**2.318.813**	**562.371**	**576.889**	**592.708**
WAARVAN:								
Indirecte borgstelling (achtervang WSW)			2.166.291	2.230.709	2.299.453	541.574	557.679	574.865
Directe borgstellingen			22.518	20.716	19.360	20.797	19.210	17.843

Toelichting bij de staat van borgstellingen

- Bij de borgstellingen die lopen via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) is een risicopercentage opgenomen van 25%. Dit percentage heeft betrekking op het potentiële achtervangrisico dat de gemeente maximaal loopt. Vanwege de rond het WSW geldende zekerheidsstructuur is de kans dat de gemeente daadwerkelijk op haar achtervang wordt aangesproken beperkt. Een dergelijke aanspraak zou overigens tijdelijk zijn en in de vorm van een renteloze lening aan het WSW. Om die reden is dit risico in het gemeentebrede risicomodel gewaardeerd op 5%.
- De gemeente vervult ook een achtervangfunctie bij de borgstellingen in het kader van de Nationale Hypotheek Garantie (NHG) die tot en met 2010 door het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) zijn afgegeven aan woningeigenaren in de gemeente Utrecht (vanaf 2011 staat alleen het Rijk borg). Het WEW is slechts in staat om informatie te verschaffen over de waarde van de oorspronkelijk gewaarborgde schulden, maar niet over de daarvan nog openstaande restschulden en ook niet over de door de betrokken woningeigenaren opgebouwde kapitaaldekking (dit verlaagt het risico op een mogelijke restschuld). Van de vele kredietverstrekkers ontvangt de gemeente fragmentarisch informatie. Evenals bij WSW wordt ook ten aanzien van het WEW het risico in het gemeentebrede risicomodel gewaardeerd op 5%.
- Bij sommige borgstellingen wordt het risico gedeeld met andere partijen, zoals de Stichting Waarborgfonds Sport (SWS). In dat geval staat de gemeente slechts naar rato borg. Dergelijke gevallen zijn in de staat zichtbaar indien het netto geborgde bedrag lager is dan de omvang van de betreffende lening.
- In de staat zijn alle waarden zoveel mogelijk bijgewerkt aan de hand van informatie zoals uitgevraagd bij de betrokken partijen en/of zoals ontvangen van de betrokken geldgevers. Op grond hiervan kan in sommige gevallen de stand per jaareinde afwijken van die zoals weergegeven in het jaarverslag 2022 en in de programmabegrotingen 2023 en 2024.
- De direct geborgde leningen worden meestal lineair afgelost en soms annuïtair. Aflossingsvrije leningen worden niet geborgd.
- In 2023 is een nieuwe borgstelling verleend, namelijk voor Stichting HC Rijnvliet. Omdat deze borgstelling in de sfeer van sport is wordt het risico gedeeld met SWS. De totale borgstelling bedraagt 0,3 miljoen euro maar gelet op de risicodeling met het waarborgfonds bedraagt het gemeentelijke deel 50% ofwel 0,15 miljoen euro.

Gemeente Utrecht is gedurende 2023 niet door banken aangesproken om verplichtingen uit afgegeven borgstellingen na te komen. Dit betekent dat de gemeente uit hoofde daarvan geen betalingen heeft verricht.

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.

Dit is het eerste jaar dat het college een rechtmatigheidsverantwoording aflegt. Dit vooruitlopend op de wettelijke verplichting, deze gaat in vanaf het begrotingsjaar 2024.In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 29 februari 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag, omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1,5 % van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 30,880 miljoen euro. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in beginsel *niet* rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde verantwoordingsgrens. Het grootste deel van de onrechtmatigheden wordt als acceptabel aangemerkt op basis van de toets aan de aanvullende criteria uit de verordening financieel beleid en beheer. De niet acceptabele onrechtmatigheden zijn in totaal 15,7 miljoen euro, passen binnen de grens van 30,9 miljoen euro.

x € 1.000

		Totaal 2023	Totaal 2022
Begrotingscriterium			
1a	Overschrijding van de lasten op programmaniveau	42.736	87.066
1b	Overschrijding van de investeringskredieten	3.139	6.656
2	Ongeautoriseerde reservemutaties	0	0
3	Overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten die niet tijdig aan de raad zijn gemeld of onvoldoende zijn toegelicht in de jaarrekening	0	0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden		**45.875**	**93.722**

Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid	-35.189	-90.251
Resterend saldo onrechtmatigheden	**10.686**	**3.471**
Voorwaardencriterium		
Inkoop en aanbesteding	4.826	11.225
Werk en inkomen	158	
Vergunningen, Toezicht en Handhaving	5	
Totaal onrechtmatig voorwaardencriterium	**4.989**	**11.225**
Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium		
Fraudevorderingen *	614	n.v.t.
Totaal Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium	**614**	**0**
Totaal van onrechtmatigheden	**51.478**	**104.947**
Waarvan niet acceptabel	**15.675**	**14.666**
Grens voor onrechtmatigheden (1,5% totaal lasten incl. toevoeging reserves)	**30.880**	**29.320**

* deze vorderingen tellen niet mee in het totaal bedrag van onrechtmatigheden.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie zij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole is de begrotingsrechtmatigheid een toetsingscriterium. De toetsing vindt plaats op programmaniveau en beoordeeld wordt of budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. De grondslag voor deze beoordeling is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023 en de beoordelingscriteria die zijn opgenomen in de Verordening financieel beleid en beheer van de gemeente (Verordening).

De verordening stelt dat voor afwijkingen ten opzichte van de begroting geldt:

- Een overschrijding op de lasten wordt als acceptabel aangemerkt als tegenover de overschrijding een bate is verantwoord, als er sprake is van een open-einderegeling of als de overschrijding is gerapporteerd aan de raad.
- Overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten zijn rechtmatig als deze tijdig aan de raad zijn gemeld of voldoende zijn toegelicht in de jaarrekening van het begrotingsjaar.
- Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid en niet eerder bij de raad gemeld hadden kunnen worden, dienen opgenomen te worden in de rechtmatigheidsverantwoording als de verantwoordingsgrens wordt overschreden, maar hoeven niet te worden toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Indien overschrijding op de lasten niet voldoen aan de voorwaarde uit de verordening zijn deze als niet acceptabel geclassificeerd.

De conclusie is dat:

- Van het totaal van de overschrijding op de lasten (42,736 miljoen euro) is een bedrag van 7,547 miljoen euro (0,4 % van de lasten) als niet acceptabel aangemerkt. Hiervan komt 7,074 miljoen euro boven de rapporteringsgrens uit en is op basis daarvan in de paragraaf bedrijfsvoering is toegelicht.

Tabel: Begrotingsrechtmatigheid baten

x €1.000

Baten Programma	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil	Rechtmatig	Onrechtmatig
Bewoners en Bestuur	6.249	8.446	2.197	2.197	
Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	103.616	119.543	15.927	15.927	
Duurzaamheid	12.219	9.255	-2.964	-2.964	
Bereikbaarheid	75.147	75.669	522	522	
Openbare ruimte en groen	125.073	125.317	244	244	
Economie & Werkgelegenheid voor iedereen	312	454	142	142	
Werk en Inkomen	156.465	160.572	4.107	4.107	
Onderwijs	25.243	23.910	-1.333	-1.333	
Ondersteuning op maat	67.333	63.606	-3.727	-3.727	
Volksgezondheid	5.016	5.451	435	435	
Veiligheid	5.853	5.702	-151	-151	
Cultuur	781	635	-146	-146	
Samenleven en Sport	23.460	23.696	236	236	
Utrechts Vastgoed	25.725	28.981	3.256	3.256	
Algemene middelen	1.183.590	1.158.560	-25.030	-25.030	
Overhead	4.350	6.357	2.007	2.007	
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	
Totaal baten	**1.820.432**	**1.816.154**	**-4.278**	**-4.278**	**0**

x €1.000

Lasten Programma	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil	Rechtmatig	Onrechtmatig	Acceptabel	Niet acceptabel
Bewoners en Bestuur	55.430	56.935	-1.505		-1.505	-1.505	
Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	111.541	111.353	188	188			
Duurzaamheid	31.656	29.084	2.572	2.572			
Bereikbaarheid	68.918	63.857	5.061	5.061			
Openbare ruimte en groen	205.913	210.069	-4.156		-4.156	-4.156	
Economie & Werkgelegenheid voor iedereen	21.158	21.664	-506		-506	-236	-270
Werk en Inkomen	274.555	297.355	-22.800		-22.800	-22.800	
Onderwijs	131.926	121.195	10.731	10.731			
Ondersteuning op maat	432.030	414.400	17.630	17.630			
Volksgezondheid	35.346	35.501	-155		-155		-155
Veiligheid	69.591	68.609	982	982			
Cultuur	62.873	61.641	1.232	1.232			
Samenleven en Sport	101.719	98.204	3.515	3.515			
Utrechts Vastgoed	36.300	36.205	95	95			
Algemene middelen	16.625	17.326	-701		-701	-701	
Overhead	231.192	244.057	-12.865		-12.865	-5.791	-7.074
Vennootschapsbelasting	250	298	-48		-48		-48
Totaal	1.887.023	1.887.753	-730	42.006	-42.736	-35.189	-7.547

Programma's

Bewoners en Bestuur

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Baten	Bewoners en Bestuur	6.249	8.446	2.197
Lasten	Bewoners en Bestuur	55.430	56.935	-1.505
Saldo Baten/Lasten				692

Toelichting
De baten bevatten meer opbrengst leges (meer aantallen dan begroot in de legesproducten: onder andere meer reisdocumenten, naturalisaties en huwelijken), hier tegenover staan meerkosten rijksafdracht leges en personele inzet. De hogere lasten worden verder veroorzaakt door de val van het kabinet, er heeft een ongeplande Tweede Kamer verkiezing plaats gevonden, dit is gemeld in de Tweede bestuursrapportage 2023.

Conclusie: De overschrijding van de baten is voldoende toegelicht. Er is geen sprake van een onrechtmatigheid. De overschrijding van de lasten omvat een hogere last waartegen over hogere baten staan en een verhoogde last die gemeld is in de Tweede bestuursrapportage 2023. Dit wordt als acceptabel aangemerkt.

Ruimtelijk ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Baten	Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	103.616	119.543	15.927
Lasten	Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	111.541	111.353	188
Saldo Baten/Lasten				16.115

Toelichting
De hogere baten bevatten de actualisatie van de geprognosticeerde eindresultaten van de grondexploitaties. In overeenstemming met het besluit bij de Tweede bestuursrapportage 2021 (Raadsbesluit). is dit resultaat toegevoegd aan de reserve grondexploitaties. Daarnaast heeft het aanpassen van de bestaande erfpachtovereenkomsten en het feit dat een aantal erfpachters gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om de canon eeuwigdurend af te kopen geleid tot hogere baten.

De lasten zijn lager dan begroot door lagere lasten vanuit grondexploitatie Leidse Rijn onder andere als gevolg van uitgestelde civieltechnische kosten en plankosten. Hier tegenover staat een dotatie aan de voorziening voor de negatieve grondexploitaties om de risicovoorzieningen op het, voor het Meerjaren Perspectief Ruimte, benodigde niveau te brengen. In overeenstemming met het besluit bij de Tweede bestuursrapportage 2021, is dit resultaat onttrokken uit de reserve grondexploitaties.

Conclusie: De overschrijding van de baten en onderschrijding van de lasten is voldoende en tijdig toelicht. Er is geen sprake van een onrechtmatigheid.

Duurzaamheid

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Baten	Duurzaamheid	12.219	9.255	-2.964
Lasten	Duurzaamheid	31.656	29.084	2.572
Saldo Baten/Lasten				-392

Toelichting
Voor de Specifieke Uitkering Energiearmoede, Nationaal Isolatieprogramma zijn minder middelen besteed doordat er beperkt subsidies zijn verleend aan woningcorporaties die isolatiemaatregelen koppelen aan de onderhoudsplanning. Dit heeft geleid tot lagere baten en lasten. Ook zijn minder subsidies verstrekt aan particulieren onder de witgoedregeling. Vanwege een faillissement van de uitvoerende partij moesten er nieuwe afspraken gemaakt worden. Dit heeft geleid tot lagere baten en lasten.

Conclusie: De onderschrijding van de baten en de onderschrijding van de lasten zijn voldoende en tijdig toegelicht. Er is geen sprake van een onrechtmatigheid.

Bereikbaarheid

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Baten	Bereikbaarheid	75.147	75.669	522
Lasten	Bereikbaarheid	68.918	63.857	5.061
Saldo Baten/Lasten				5.583

Toelichting
De baten zijn hoger dan begroot door dat de inkomsten uit de laadinfraconcessie hoger zijn uitgevallen en er zijn extra bijdragen vanuit het rijk ontvangen vanuit de samenwerking Regionale Aanpak Laadinfra (RAL II) en de uitvoering van het Klimaatakkoord (CDOKE).
De lasten zijn lager dan begroot door een niet begrote nacalculatie voor loon- en prijscompensatie. Het niet bestede deel wordt toegevoegd aan het 'investeringsbudget bereikbaarheid' zodat het beschikbaar blijft voor prijsstijgingen op langlopende projecten en toekomstige investeringen.
Daarnaast zijn de lasten lager door de niet begrote interne verrekeningen voor het project Westelijke stadsboulevard.

Conclusie: De overschrijding van de baten en onderschrijding van de lasten zijn voldoende en tijdig toegelicht. Er is geen sprake van een onrechtmatigheid.

Openbare ruimte en groen

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Baten	Openbare ruimte en groen	125.073	125.317	244
Lasten	Openbare ruimte en groen	205.913	210.069	-4.156
Saldo Baten/Lasten				-3.912

Toelichting
De baten voor werkzaamheden aan de ondergrondse infrastructuur zijn in 2023 hoger dan begroot door een groter aantal aanvragen.
Op het gebied van onderhoud is onder andere extra ingezet op dagelijks onderhoud van wegen en er zijn achterstanden weggewerkt in het onderhoud van bomen, civiele constructies en speelplaatsen. Verder hebben een storing aan Roode Brug en een verbruik door de openbare verlichting voor een overschrijding gezorgd op de lasten. Deze activiteiten maken onderdeel uit van bestaand beleid. Daarnaast heeft een verruiming van de inkomensnormering ten aanzien van de afvalstoffenheffing gezorgd voor een stijging in kwijtscheldingen en is bij de Jaarrekening 2022 een voorziening opgenomen voor een rechtszaak bij de reclamecontracten. Dit bedrag bleek na een rechterlijke uitspraak onvoldoende te zijn. Dit is gemeld in de Tweede bestuursrapportage 2023.

Conclusie: De overschrijding van de baten is voldoende en tijdig toegelicht. Er is geen sprake van een onrechtmatigheid. De overschrijding van de lasten wordt veroorzaakt door activiteiten die onderdeel uitmaken van bestaand beleid, een overschrijding die voldoet aan het criterium de open-einderegeling en een verhoogde last die gemeld is in de Tweede bestuursrapportage 2023. Dit wordt als acceptabel aangemerkt.

Economie & Werkgelegenheid voor iedereen

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Baten	Economie & Werkgelegenheid voor iedereen	312	454	142
Lasten	Economie & Werkgelegenheid voor iedereen	21.158	21.664	-506
Saldo Baten/Lasten				-364

Toelichting
De baten zijn hoger dan begroot door een bijdrage vanuit Provincie Utrecht en het overhevelen van subsidiebudget van 2022 naar 2023.
Op verzoek van de raad is een stelsel van selecteren en brancheren voor het verdelen van de vergunningen ontwikkeld. De ontwikkeling en invoering daarvan is complexer dan het oorspronkelijk voorgestelde stelsel van loting en hebben geleid tot hogere lasten(0,270 miljoen. Daarnaast is de overschrijding ontstaan doordat de toeristenbelasting binnen het programma algemene middelen is verantwoord.

Conclusie: De overschrijding op de baten is voldoende en tijdig toegelicht. Er is geen sprake van een onrechtmatigheid. Een deel van de overschrijding van de lasten (0,270 miljoen euro) is niet gemeld aan de raad. Dit wordt als niet acceptabel aangemerkt maar hoeft niet toegelicht te worden.

Werk en Inkomen

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Baten	Werk en Inkomen	156.465	160.572	4.107
Lasten	Werk en Inkomen	274.555	297.355	-22.800
Saldo Baten/Lasten				-18.693

Toelichting
Binnen de doelstelling 'werken of participeren naar vermogen' zijn de lasten hoger dan begroot voor ESF-projecten en het RMT. Hier staan niet begrote baten tegenover. Daarnaast heeft de uitbetaling van de 2e tranche energietoeslag binnen de doelstelling 'financiële ondersteuning om mee te doen' plaatsgevonden maar doordat een groot deel van de rijksbijdrage pas in de decembercirculaire 2023 gemeentefonds 2023 beschikbaar is gesteld, kon dit budget niet meer aan het programma Werk en Inkomen worden toegevoegd (voordeel programma Algemene Middelen).

De lasten voor leefgeld Oekraïne zijn verantwoord binnen de doelstelling ‘inkomenszekerheid voor levensonderhoud’, de dekking hiervoor wordt verantwoord onder het programma Ondersteuning op Maat. Daarnaast zijn binnen de doelstelling 'inkomenszekerheid voor levensonderhoud' de uitkeringslasten hoger dan begroot, doordat meer personen een uitkering hebben ontvangen (bijstand). Dit is gemeld in de Tweede bestuursrapportage 2023.

Conclusie: De overschrijding van de baten is voldoende en tijdig toegelicht. Er is geen sprake van een onrechtmatigheid. De overschrijding van de lasten bestaat voor een deel uit een hogere last waartegen over hogere baten staat, zijn overschrijdingen ontstaan doordat het budget op een ander programma wordt verantwoord. De overschrijding op de uitkeringslasten is gemeld de Tweede bestuursrapportage 2023. Dit wordt als acceptabel aangemerkt.

Onderwijs

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Baten	Onderwijs	25.243	23.910	-1.333
Lasten	Onderwijs	131.926	121.195	10.731
Saldo baten/Lasten				9.398

Toelichting
De baten zijn lager doordat het laatste deel van de toegekende NPO-middelen gedurende het jaar 2024 overgemaakt zullen worden aan de aanvragers. Omdat de betaling in delen kan plaatsvinden en soms ook voor schooljaren zijn ingecalculeerd, loopt het over meerdere boekjaren. Dit leidt ook tot lagere lasten. Daarnaast zijn de lasten lager doordat de bestedingen voor het huisvestingsprogramma zijn gedekt uit het voordeel stelpost kapitaallasten.

Conclusie: De onderschrijding van de baten en van de lasten zijn voldoende en tijdig toegelicht. Er is geen sprake van een onrechtmatigheid.

Ondersteuning op maat

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Baten	Ondersteuning op maat	67.333	63.606	-3.727
Lasten	Ondersteuning op maat	432.030	414.400	17.630
Saldo Baten/Lasten				13.903

Toelichting
De baten zijn hoger door de ontvangen baten voor de toeslagaffaire hiertegen over staan ook hogere lasten. Daarnaast is de eigen bijdrage 24-uurs begeleiding nog niet goed opgenomen in de begroting. Dit leidt tot een onderschrijding van de begroting. De eigen bijdrage is in lijn met de realisatie over voorgaande jaren.
De lasten zijn lager doordat de gemeente SPUK-middelen heeft ontvangen van het Rijk voor Oekraïne die nog niet zijn besteed in 2023, maar wel worden besteed in 2024. De Rijksmiddelen voor Beschermd Wonen zijn structureel verhoogd. Deze aanvullende middelen zijn ten tijde van de Tweede bestuursrapportage 2023 budgetneutraal verwerkt, omdat nog onduidelijk was of en in welke mate de lasten zouden toenemen bij de zorgaanbieders. Voor 2023 heeft dit tot een incidenteel voordeel geleid.
Daarnaast was vooruitlopend op de doordecentralisatie Beschermd wonen in 2023 incidenteel extra budget beschikbaar gemaakt, dit is door gewijzigde afspraken niet ingezet.

Conclusie: De onderschrijding van de baten en van de lasten zijn voldoende en tijdig toegelicht. Er is geen sprake van een onrechtmatigheid.

Volksgezondheid

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Baten	Volksgezondheid	5.016	5.451	435
Lasten	Volksgezondheid	35.346	35.501	-155
Saldo Baten/Lasten				280

Toelichting
De hogere baten worden veroorzaakt door niet begrote incidentele (project)gelden onder meer voor ZonMW en Vesta, hier tegenover staan extra lasten.
Het programma Volksgezondheid kent voornamelijk wettelijke arbeidsintensieve taken als de uitvoering van het rijksvaccinatieprogramma, extra personele uitgaven waren noodzakelijk om uitvoering te kunnen geven aan de wettelijke taken.

Conclusie: De overschrijding op de baten is voldoende en tijdig toegelicht. Er is geen sprake van een onrechtmatigheid. De overschrijding op de lasten (0,155 miljoen euro) is niet gemeld bij de raad. Dit wordt als niet acceptabel aangemerkt.

Veiligheid

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Baten	Veiligheid	5.853	5.702	-151
Lasten	Veiligheid	69.591	68.609	982
Saldo Baten/Lasten				831

Toelichting
De werving van re-integratie personeel heeft gedurende het jaar plaats gevonden. Hiermee zijn de lasten en de vanuit de subsidieregeling te verantwoorden baten lager. Daarnaast zijn de lasten lager doordat voor handhaving op bijzondere wetten (prostitutie en drank en horeca) minder inzet nodig was. Een groot deel van de verleende vergunningen voor drank en horeca betrof het wijzigen van leidinggevenden. Daarnaast is de inzet bij prostitutie incidenteel lager door het project modernisering sekswerk.

Conclusie: De onderschrijding van de baten en de lasten zijn voldoende en tijdig toegelicht. Er is geen sprake van een onrechtmatigheid.

Cultuur

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Baten	Cultuur	781	635	-146
Lasten	Cultuur	62.873	61.641	1.232
Saldo Baten/Lasten				1.086

Toelichting
Voor de periode 2023-2024 is door het ministerie van OCW een bijdrage verstrekt voor jongerencultuur waarmee extra ondersteuning kan worden gegeven aan initiatieven voor en door jongeren om zich creatief te ontwikkelen. De bijdrage zal in 2024 worden ingezet, tegen over de lager bate staat een verlaging in de lasten. De onderbesteding van de lasten hangt verder samen met de “nadere regel muziekstudio’s”, als gevolg van schaarste in geschikte werkruimtes en de relatief lange voorbereidingstijd die het kost om een muziekstudio te ontwikkelen.

Conclusie: De onderschrijding van de baten en de lasten zijn voldoende en tijdig toegelicht. Er is geen sprake van een onrechtmatigheid.

Samenleven en Sport

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Baten	Samenleven en Sport	23.460	23.696	236
Lasten	Samenleven en Sport	101.719	98.204	3.515
Saldo baten/Lasten				3.751

Toelichting

De hoger baten worden veroorzaakt door de Specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden 2022 – 2023 hiertegen over stonden wel lagere baten door minder kaartverkoop zwembaden o.a. door niet volledige programmering.
De lagere lasten worden veroorzaakt doordat de lasten met betrekking tot de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) onder de nieuwe regeling SPUK GALA zijn geboekt. Per abuis zijn de lasten van de oude regeling blijven staan, waardoor deze tweemaal waren begroot. Daarnaast is minder besteed aan Volwasseneneducatie, een deel van de WEB-middelen zijn meegenomen naar volgend jaar.

Conclusie: De overschrijding van de baten en onderschrijding van de lasten zijn voldoende en tijdig toegelicht. Er is geen sprake van een onrechtmatigheid.

Utrechts Vastgoed

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Baten	Utrechts Vastgoed	25.725	28.981	3.256
Lasten	Utrechts Vastgoed	36.300	36.205	95
Saldo Baten/Lasten				3.351

Toelichting

De hogere baten worden veroorzaakt door hogere baten voor de dekking van kosten voor Oekraïne en daarnaast hogere baten voor servicekosten o.a. door gestegen energiekosten en hogere indexatie, hier tegenover staan hogere lasten. Tegen over deze hogere lasten staat een verlaging van de lasten door een verlaging van de rente.

Conclusie: De overschrijding van de baten en de lasten zijn voldoende en tijdig toelicht. Er is geen sprake van een onrechtmatigheid.

Algemene middelen

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Baten	Algemene middelen	1.183.590	1.158.560	-25.030
Lasten	Algemene middelen	16.625	17.326	-701
Saldo Baten/Lasten				-25.731

Toelichting
In de raadsbrief Groter tekort op inkomsten vanuit het Rijk is toegelicht dat er een verschil is geconstateerd tussen de begrote raming van de inkomsten uit het gemeentefonds en de daadwerkelijk (te verwachten) inkomsten. De overschrijding op de lasten wordt veroorzaakt doordat minder interne rente (rente die toegerekend wordt aan investeringen) als dekking is gerealiseerd dan begroot. Dit nadeel wordt gemeente breed teniet gedaan doordat aan de investeringen in de programma's minder interne rente wordt doorbelast dan begroot.

Conclusie: De overschrijding van de baten is voldoende en tijdig toegelicht. Er is geen sprake van een onrechtmatigheid. De overschrijding van de lasten wordt gedekt. Dit wordt als acceptabel aangemerkt.

Overhead

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Baten	Overhead	4.350	6.357	2.007
Lasten	Overhead	231.192	244.057	-12.865
Saldo Baten/Lasten				-10.858

Toelichting
De baten zijn hoger dan begroot doordat de gemeente voor haar inzet aan het landelijk project "de schulden voor de slachtoffer kinderopvangtoeslagaffaire" een compensatie heeft ontvangen. Daarnaast is de bate detachering personeel aan derden hoger.
De overschrijding op de lasten wordt veroorzaakt door extra personele lasten. Dit had diverse oorzaken zoals vervanging bij ziekteverzuim, organisatieontwikkelingen en aanvullende inzet op juridische dossiers. Dit is gemeld in de Tweede bestuursrapportage 2023 voor een bedrag van 2,626 miljoen euro.

Conclusie: De overschrijding van de baten is voldoende en tijdig toegelicht. Er is geen sprake van een onrechtmatigheid. De overschrijding van de lasten is gemeld in de Tweede bestuursrapportage 2023 voor een bedrag van 2,626 miljoen de resterende overschrijding (7,074 miljoen) wordt als niet acceptabel aangemerkt.

Vennootschapsbelasting

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Baten	Vennootschapsbelasting	-	-	-
Lasten	Vennootschapsbelasting	250	298	-48
Saldo Baten/Lasten				-48

Toelichting
De gemeente is vanaf 2016 belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting. Aangezien nog niet duidelijk is over welke activiteiten en in welke mate de gemeente hiervoor belastingplichtig is, is het begrote bedrag nog niet goed te bepalen. De afwijking is tot stand gekomen door de betaling van de voorlopige aanslag 2023 en de definitieve aanslag 2021. Volgens de gemeente Utrecht is dit bedrag

te hoog en volgens de Belastingdienst is dit bedrag te laag. Over deze kwestie loopt een juridische procedure.

Conclusie: De overschrijding is ontstaan door het volgen van regulier beleid. Dit wordt als niet acceptabel aangemerkt maar hoeft niet toegelicht te worden.

Kredieten

Bij af te sluiten kredieten maken wij onderscheid tussen afgesloten projecten en lopende projecten. Onderstaand lichten wij dit toe in twee verschillende tabellen.
Op dit moment zijn er geen indicaties van onderbestedingen bij de lopende projecten. Indien blijkt dat een krediet moet worden bijgesteld zal dit plaats vinden bij de eerste of tweede bestuursrapportage.

Tabel I afgesloten Kredieten

x € 1.000

Nr	Programma	Projectnaam	Krediet-Autorisatie (Geheim)	Over-schrijding	Onrechtmatig telt niet mee	Onrechtmatig telt wel mee
1	Onderwijs	Lawick van Pabstlaan 1, SPOU, Pantarijn, SHO Shri Krishna, vervangende nieuwbouw	***	-103	0	-103
2	Onderwijs	RKVDMH Herbestemming OBS Vleuterweide (voorheen Doyenneperenlaan 1, de Twaalfruiter)	***	-182	0	-182
3	Onderwijs	Lanslaan 12, Attleeplantsoen 39, PCOU, SO St Rafael, vervangende nieuwbouw, school met 2 gymzalen	***	-140	0	-140
4	Utrechts Vastgoed	Stadsplateau 001 aankoop expeditiehof	***	1	0	1
5	Utrechts Vastgoed	Stadsplateau 001 LBK	***	-50	0	-50
6	Utrechts Vastgoed	Stadsplateau 001 nazorg	***	-110	0	-110
	Totaal		**25.205**	**-584**	**0**	**-584**

1. Lawick van Pabstlaan 1, SPOU, Pantarijn
Kredietoverschrijding veroorzaakt door hogere sloopkosten dan geraamd. Nadeel wordt opgevangen door voordelen op andere projecten.

2. RKVDMH Herbestemming OBS Vleuterweide (voorheen Doyenneperenlaan 1, de Twaalfruiter)
Kredietoverschrijding veroorzaakt door hogere sloopkosten dan geraamd. Krediet wordt bijgesteld bij tweede bestuursrapportage.

3. Lanslaan 12, Attleeplantsoen 39, PCOU, SO St Rafael, vervangende nieuwbouw, school met 2 gymzalen

Kredietoverschrijding veroorzaakt door hogere sloopkosten dan geraamd. Krediet wordt bijgesteld bij tweede bestuursrapportage.

4, 5 en 6 Stadsplateau
Stadsplateau aankoop 001 expeditiehof, Stadsplateau 001 LBK en Stadsplateau 001 nazorg
Deze 3 kredieten behoren in samenhang met elkaar bekeken te worden. De totale kredietoverschrijding van 0,159 miljoen euro wordt veroorzaakt door een lange doorlooptijd en stijgende kosten. De overschrijding wordt binnen programma Vastgoed opgelost.
Kredietoverschrijding is veroorzaakt door lange doorlooptijd en stijgende kosten binnen het project. Deze overschrijding wordt binnen programma Vastgoed opgelost.

Tabel II lopende Kredieten

x €1.000

Nr	Programma	Projectnaam	Krediet-Autorisatie (Geheim)	Over-schrijding	Onrechtmatig telt niet mee	Onrechtmatig telt wel mee
1.	Onderwijs	Jazzsingel 900, Hof ter Weide, De Jazzsingel, gymzaal (incl. grond)	***	-163	0	-163
2.	Openbare Ruimte en Groen	Verkeersregelinstallaties	***	-2.168	0	-2.168
3.	Utrechts Vastgoed	Emile Hullebroeckstraat 060-(Spoor 2)	***	-224	0	-224
	Totaal		**6.893**	**-2.555**	**0**	**-2.555**

1. Jazzsingel
Krediet is onvoldoende bijgesteld. De kredietoverschrijding is veroorzaakt door meerwerk.

2. Verkeersregelinstallaties
Het krediet wordt bijgesteld bij de eerste bestuursrapportage. Overschrijding is veroorzaakt doordat er sprake is van versneld uitvoeren van werkzaamheden.

3. Emile Hullebroeckstraat 060-(Spoor 2)
Kredietoverschrijding gedekt uit interne bijdrage aan vaste activa reserve. Abusievelijk is deze interne bijdrage niet meegenomen in de verhoging van het krediet in 2023. Dit zal alsnog in 2024 worden verwerkt.

Herleiding EMU-saldo uit balans

x € 1.000

	Stand per 31-12-2022	Stand per 31-12-2023	Relevante mutatie (toename) voor EMU-saldo	
Activa				
Vaste activa				
• (im) Materiële vaste activa	1.828.998	1.937.250		
• Financiële vaste activa:				
o Kapitaalverstrekkingen	13.228	13.180	-48	
o Leningen	26.035	28.988	2.953	
o Uitzettingen > 1 jaar	207	207	0	
Totaal Vaste Activa	1.868.468	1.979.625		
Vlottende activa				
• Voorraden	80.549	114.161		
• Uitzettingen <1 jaar	144.040	157.019	12.979	
• Liquide middelen	21.152	5.073	-16.079	
• Overlopende activa	61.282	87.070	25.788	
Totaal Vlottende Activa	307.023	363.323		
Totaal Activa	**2.175.491**	**2.342.948**	**25.593**	**Toename relevante activa (A)**
Passiva				
Vaste passiva				
Eigen vermogen	830.971	759.373		
Voorzieningen	71.345	73.257		
Vaste schuld	846.343	1.035.490	189.147	
Totaal Vaste Passiva	1.748.659	1.868.120		
Vlottende passiva				
Vlottende schuld	138.053	59.189	-78.864	
Overlopende passiva	288.779	415.639	126.860	
Totaal Vlottende Passiva	426.832	474.828		
Totaal Passiva	**2.175.491**	**2.342.948**	**237.143**	**Toename relevante passiva (B)**
EMU-saldo			**-211.550**	**(A)-(B)**

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de oorzaken waardoor het banksaldo gedurende het boekjaar veranderd is. Deze saldomutatie wordt gespecificeerd in drie soorten kasstromen, te weten:

- kasstromen uit operationele activiteiten
- kasstromen uit investeringsactiviteiten en
- kasstromen uit financieringsactiviteiten.

Het overzicht is samengesteld op basis van de indirecte methode.

x € 1.000

Omschrijving		Uitkomst 2023
Kasstromen uit operationele activiteiten:		
Exploitatieresultaat voor bestemming		-71.597
Aanpassing voor:		
• Afschrijvingen en afwaarderingen	64.474	
• Mutatie voorzieningen	1.912	
• Mutatie vaste schulden (exclusief leningen OG)	-853	
Totaal aanpassingen		65.533
Voorraden en onderhanden werk		-33.612
Mutatie in werkkapitaal		
• Kortlopende uitzettingen (excl. liquide middelen)	-10.979	
• Kortlopende schulden (excl. kortlopende leningen en bank)	-10.864	
• Overlopende activa	-25.788	
• Overlopende passiva	126.860	
Totaal mutatie werkkapitaal		79.229
Kasstroom uit operationele activiteiten		**39.553**
Kasstromen uit investeringsactiviteiten:		
Investeringen/desinvesteringen		
• Investeringsuitgaven	-190.519	
• Desinvesteringen en bijdragen derden	17.792	
Totaal investeringen/desinvesteringen		-172.727
Mutatie leningen UG en uitzettingen		
• Verstrekking van geldleningen (UG)	-9.176	
• Ontvangen aflossingen op geldleningen UG	6.223	
Totaal mutatie leningen UG en uitzettingen		-2.953
Mutatie kapitaalverstrekkingen		48
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		**-175.632**
Kasstromen uit financieringsactiviteiten:		
Mutatie middelen 's Rijks Schatkist		-2.000
Mutatie kortlopende geldleningen		-68.000
Opgenomen/aangetrokken langlopende geldleningen (OG)		260.000
Betaalde aflossingen op geldleningen OG		-70.000
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		**120.000**
Mutatie geldmiddelen	**afname**	**16.079**
Saldo liquide middelen per 31 december 2022	21.152	

Saldo liquide middelen per 31 december 2023	5.073	
Mutatie geldmiddelen	**afname**	**16.079**

Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 09-03-2024

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A6	**Specifieke Uitkering Preventieve Aanpak tegen Ondermijning (onderdeel BOTOC)** Gemeenten		Totale besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A6/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A6/02*	Totale cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A6/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A6/04*		
				€ 156.568	€ 1.630.279	€ 0	Ja		
				Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A6/05*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per project aangeven *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A6/06*	Toelichting op niet-afgeronde projecten en afwijking t.o.v. de toekenning – Bij afwijkingen is afstemming met ministerie verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A6/07*			
			1	Voorkomen jonge aanwas	Ja				
			2	Weerbare wijken	Ja				
			3	Terugdringen en verstoren	Ja				
			4	Overig	Ja				
			5	Materieel budget	Ja				
			6						
			7						
			8						
			9						
			10						
			11						
			12						
			13						
			14						
			15						
JenV	A14	**Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, (gewelddadig) extremisme en terrorisme in 2022** Gemeenten		Naam hoofdcategorie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A14/01*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met activiteitenplan per hoofdcategorie (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: A14/02*	Besteding uitvoering activiteiten (jaar T) per hoofdcategorie Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: A14/03*	Cumulatieve besteding uitvoering activiteiten (t/m jaar T) per hoofdcategorie Vanaf SiSa 2021 Incl. SiSa tussen medeoverheden *Aard controle R* *Indicator: A14/04*	Afwijking t.o.v. aanvraag overeengekomen (Ja/Nee) in (jaar T) per hoofdcategorie - bij Ja is indicator 06 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A14/05*	Toelichting afwijking besteding (jaar T) volgens projectplan per hoofdcategorie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A14/06*
			1	Persoonsgerichte aanpak	Ja	€ 0	€ 147.340	Ja	Zie ovz onderbouwing jaarrekening tab sisa 2022
			2	Opbouwen en behouden…	Ja	€ 0	€ 88.055	Ja	Zie ovz onderbouwing jaarrekening tab sisa 2022
			3	Preventie activiteiten	Ja	€ 0	€ 263.738	Ja	Zie ovz onderbouwing jaarrekening tab sisa 2022
			4	Evaluatie	Ja	€ 15.000	€ 15.000	Nee	
			5						
			6						
			7						
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A14/07*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A14/08*				
				Ja	Ja				
JenV	A15	**Regeling eenmalige specifieke uitkering voor gemeenten in verband met het treffen van maatregelen ter vermindering van overlast en criminaliteit veroorzaakt door asielzoekers in 2022 en 2023** Gemeenten		Besteding (jaar T) - zelfstandige uitvoering *Aard controle R* *Indicator: A15/01*	Cumulatieve besteding uitvoering projectplan (t/m jaar T) - inclusief uitvoering door derden *Aard controle R* *Indicator: A15/02*	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A15/03*	Toelichting op projecten die afwijken van voorlopige toekenning *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A15/04*	Project afgerond (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A15/05*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A15/06*
			1	€ 0	€ 49.574	Nee	Project afgerond in 2022, zie ook sisa bijlage 2022	Ja	Ja
			2						
			3						
			4						
			5						
			6						
			7						
JenV	A16	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten		Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: A16/04*	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie *Aard controle R* *Indicator: A16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) *Aard controle R* *Indicator: A16/06*
				€ 30.384.640	€ 0	€ 0	€ 6.132.806	€ 932.632	€ 1.305.748
				Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*		
				€ 0	€ 1.681.680	€ 40.437.506	€ 63.754.714		
JenV	A17	**Regeling specifieke uitkering voorkomen georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit** Gemeenten		Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A17/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A17/02*	Project afgerond in jaar T (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A17/03*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A17/04*		
				€ 3.696.934	€ 3.747.934	Nee	Project loopt door tm 2025		
JenV	A18B	**Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's (SiSa tussen medeoverheden)** SiSa tussen medeoverheden		Naam veiligheidsregio *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18B/01*	Naam kostensoort *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18B/02*	Besteding per kostensoort (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A18B/03*			
			1	050588 Veiligheidsregio Utrecht	Meerkosten coördinerende gemeente	€ 0			
			2	050588 Veiligheidsregio Utrecht	Hotels/centra	€ 0			
			3	050588 Veiligheidsregio Utrecht	Overige specifieke meerkosten	€ 0			
			4	050588 Veiligheidsregio Utrecht	Overige Meerkosten	€ 0			
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18B/04*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18B/05*				

			Ja						
JenV	**A20**	**Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme 2023-2026** Gemeenten	Beschikkingskenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/01*	Naam taak/project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/02*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met activiteitenplan per taak/project (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: A20/03*	Besteding uitvoering activiteiten (jaar T) per taak/project Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: A20/04*	Cumulatieve besteding uitvoering activiteiten (t/m jaar T) per taak/project Incl. SiSa tussen medeoverheden *Aard controle R* *Indicator: A20/05*		
			1 4338757	Signalering	Ja	€ 72.358	€ 72.358		
			2 4338757	Duiding&Expertise	Ja	€ 43.123	€ 43.123		
			3 4338757	Coordinatie	Ja	€ 14.374	€ 14.374		
			4 4338757	Project 1-generieke preventie	Ja	€ 129.371	€ 129.371		
			5 4338757	Project 2-generieke preventie	Ja	€ 75.995	€ 75.995		
			6 4338757	Project 3-generieke preventie	Ja	€ 113.404	€ 113.404		
			7 4338757	Project 4-generieke preventie	Ja	€ 47.915	€ 47.915		
			8						
			9						
			10						
			11						
			12						
			13						
			14						
			15						
			16						
			17						
			18						
			Kopie Beschikingskenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/06*	Kopie Naam taak/project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/07*	Afwijking t.o.v. aanvraag overeengekomen (Ja/Nee) in (jaar T) per taak/project - bij Ja is indicator 09 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/08*	Toelichting afwijking besteding (jaar T) volgens activiteitenplan per taak/project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/11*	
			1 4338757	Signalering	Ja	Schuif 5553 euro van project 3 naar Signalering ivm over-onderbesteding	Nee, A20 is voor 2023/2024	Ja	
			2 4338757	Duiding&Expertise	Nee		Nee, A20 is voor 2023/2024	Ja	
			3 4338757	Coordinatie	Nee		Nee, A20 is voor 2023/2024	Ja	
			4 4338757	Project 1-generieke preventie	Nee		Nee, A20 is voor 2023/2024	Ja	
			5 4338757	Project 2-generieke preventie	Nee		Nee, A20 is voor 2023/2024	Ja	
			6 4338757	Project 3-generieke preventie	Ja	Schuif 5553 euro van project 3 naar Signalering ivm over-onderbesteding	Nee, A20 is voor 2023/2024	Ja	
			7 4338757	Project 4-generieke preventie	Nee				
			8						
			9						
			10						
			11						
			12						
			13						
			14						
			15						
			16						
			17						
			18						
JenV	**A23**	**Bekostigingsregeling Landelijke Vreemdelingen Voorziening 2023** Gemeenten	Landelijke Vreemdelingen Voorziening uitgevoerd (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle R* *Indicator: A23/01*						
			Ja						
JenV	**A24**	**Regeling eenmalige specifieke uitkering voor gemeenten in verband met het treffen van maatregelen ter vermindering van overlast en criminaliteit veroorzaakt door asielzoekers in 2023 en 2024** Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A24/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A24/02*	Project afgerond in jaar T (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A24/03*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A24/04*			
			€ 0	€ 0	Nee	Uitvoering in 2024			
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*	
			68	1.257	167	416	Ja	Nee	
			Wijziging keuze per (2023/2024) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*			
			2023	Nee					
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	
			€ 2.121.994	€ 3.098.445	€ 166.432	€ 166.432	€ 84.789	€ 88.029	
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	
			€ 25.840	€ 477.660	€ 579.156	€ 1.442.688	€ 299.765	€ 746.720	
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/26*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/27*		
					€ 0	€ 0	€ 3.724.931		
BZK	**C9**	**Specifieke uitkering woningbouwimpuls** **Tranche 1 t/m 5** Gemeenten	Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/01*	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/02*	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: C9/03*	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/04*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/05*	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/06*	
			1 2020-0000079179	Nee	Nee	0	0	0	
			2 2021-0000090063	Ja	Ja	179	179	0	
			20						
			Kopie projectnaam/nummer	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Opbrengsten (jaar T)	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)	

				Aard controle n.v.t. *Indicator: C9/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/08*	*Aard controle R* *Indicator: C9/09*	*Aard controle R* *Indicator: C9/10*	*Aard controle R* *Indicator: C9/11*	*Aard controle R* *Indicator: C9/12*
			1	2020-0000079179	Nee	€ 750.565	€ 2.089.159	€ 0	€ 0
			2	2021-0000090063	Ja	€ 1.141.771	€ 2.067.039	€ 0	€ 0
			20						
				Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/13*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/14*	Toelichting afwijking(en) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/15*	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/16*		
			1	2020-0000079179	Ja	De planning start bouw is in overeenstemming met BZK verschoven naar uiterlijk 31-12-2025.	Nee		
			2	2021-0000090063	Ja		Nee		
			20						
BZK	**C10**	**Tijdelijk besluit specifieke uitkering verbetering digitale dienstverlening** Gemeente en Provincies		Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: C10/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) vanaf verantwoordingsjaar 2020 tot einde looptijd *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C10/02*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C10/03*	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C10/04*	Toelichting op niet-afgeronde projecten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C10/05*	
			1	€ 33.953	€ 33.953	Ja	Ja	Betreft beschikking IDO21K044.	
			2	€ 119.850	€ 119.850	Nee	Ja	Betreft beschikking IDO23027G. De subsidie is toegekend voor de periode van 1 juni 2023 tot en met 31 mei 2024.	
			3						
			4						
			5						
BZK	**C28**	**Bijdrage pilot goed verhuurderschap** Gemeenten		Besteding (jaar T) aan project pilot goed verhuurderschap *Aard controle R* *Indicator: C28/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan project pilot goed verhuurderschap *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C28/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C28/03*			
				€ 0	€ 175.119	Ja			
BZK	**C31**	**Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen** Gemeenten		Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C31/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controlen n.v.t.* *Indicator: C31/02*	Besteding (jaar T) aan projecten die niet zijn opgenomen in de toezegging *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/03*	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 03 een bedrag is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/05*	
				€ 212.630	€ 212.630	€ 0		Ja	
BZK	**C32**	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten		Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*
			1	SUVIS21-00776357 / UniC	€ 0	€ 16.255	Ja		Ja
			2	SUVIS21-00785375 / MFA het Zand en Arcade	€ 0	€ 2.063.114	Ja		Ja
			3	SUVIS21-00785391 / MFA Weide Wereld	€ 0	€ 0	Nee	Start werkzaamheden gebouw gestart. Echter werkzaamheden gerelateerd aan SUVIS nog niet.	Nee
			4	SUVIS21-00786100 / Grebbenberglaan	€ 0	€ 160.591	Ja		Ja
			5	SUVIS21-00871731 / Christelijk Gymnasium Utrecht	€ 0	€ 197.757	Ja		Nee
			6	SUVIS21-00889101 / De Pijlstaart	€ 0	€ 0	Nee	Werkzaamheden gaan niet worden uitgevoerd	Ja
			7	SUVIS21-00906732 / SBO Cartesius	€ 0	€ 271.677	Ja		Ja
			8	SUVIS21-00911211 / SBO Cartesius	€ 303.324	€ 303.324	Ja		Ja
			9	SUVIS21-01092641 / De Fakkel	€ 0	€ 335.711	Ja		Ja
			10	SUVIS21-2-02955631/ Nieuw Welgelegen (Gregorius college)	€ 767.812	€ 767.812	Ja		Nee
			100						
				Kopie Beschikkingsnummer/Naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/07*	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.) *Aard controle D2* *Indicator: C32/08*	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/09*			
			1	SUVIS21-00776357 / UniC	Ja				
			2	SUVIS21-00785375 / MFA het Zand en Arcade	Ja				
			3	SUVIS21-00785391 / MFA Weide Wereld	N.v.t.	Werkzaamheden nog niet afgerond			
			4	SUVIS21-00786100 / Grebbenberglaan	Ja				
			5	SUVIS21-00871731 / Christelijk Gymnasium Utrecht	N.v.t.	Werkzaamheden nog niet afgerond			
			6	SUVIS21-00889101 / De Pijlstaart	Nee	Werkzaamheden gaan niet worden uitgevoerd.			
			7	SUVIS21-00906732 / SBO Cartesius	Ja				
			8	SUVIS21-00911211 / SBO Cartesius	Ja				
			9	SUVIS21-01092641 / De Fakkel	Ja				
			10	SUVIS21-2-02955631/ Nieuw Welgelegen (Gregorius college)	N.v.t.	Werkzaamheden nog niet afgerond			
			100						
BZK	**C55**	**Aanpak energiearmoede**		Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*
				6.791	€ 966.753	€ 966.753	359	€ 63.437	€ 63.437
				Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*			
				7.150	€ 728.113	€ 728.113			
				Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen

			Aard controle n.v.t. *Indicator: C55/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*	
			22.579	16.222	0	0	66.742	1.306	
BZK	**C56**	**Regeling huisvesting aandachtsgroepen**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: C56/02*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C56/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2022 *Aard controle R* *Indicator: C56/04*	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/05*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/06*	
		1	*RHA2021-02275547*	*Tijdelijke woonruimte Utrecht Zuid*	€ 0	€ 0	0	0	
		2							
		10							
			Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/07*	Opbrengsten jaar T *Aard controle R* *Indicator: C56/08*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C56/09*	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle R* *Indicator: C56/10*	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/11*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/12*	
		1	*Tijdelijke woonruimte Utrecht Zuid*	€ 0	€ 0	Ja	Ja	Ja	
		2							
		3							
		4							
		5							
		6							
		7							
		8							
		9							
		10							
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/13*	Zijn binnen twee jaar na de datum van toekenning van de uitkering onomkeerbare stappen gezet? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/14*					
			Nee	nvt					
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*					
			€ 0	Ja					
BZK	**C64**	**Tijdelijke capaciteit of externe expertise 14 grootschalige woningbouwgebieden**	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: C64/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C64/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C64/03*				
			€ 7.235	€ 182.000	Ja				
BZK	**C75**	**Regiodeals 3e tranche**	Betreft pijler *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75/01*	Besteding per pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: C75/02*	Cofinanciering per pijler (jaar T) Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: C75/03*	Totale besteding per pijler (t/m jaar T) Inclusief uitvoering door derden *Aard controle R* *Indicator: C75/04*	Totale cofinanciering per pijler (t/m jaar T) Inclusief uitvoering door derden *Aard controle R* *Indicator: C75/05*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75/06*	
		1	Overvecht (gem. Utrecht)	€ 1.029.090	€ 2.396.349	€ 4.821.634	€ 8.138.415		
		2	Batau (gem. Nieuwegein)	€ 0	€ 0	€ 1.925.684	€ 962.842	Indicatoren L5/02 & L5/03 zijn nul, omdat de besteding en cofinanciering jaar T voor deze gemeente nog niet zijn vastgesteld. In de cumulatieve besteding en cofinanciering (L5/04 & L5/05) zijn de bedragen betreffende 2022 meegenomen, waar deze bij de SiSa-bijlage 2022 nog niet bekend waren.	
		3	Vollenhove (gem. Zeist)	€ 0	€ 0	€ 1.175.840	€ 1.317.866	Indicatoren L5/02 & L5/03 zijn nul, omdat de besteding en cofinanciering jaar T voor deze gemeente nog niet zijn vastgesteld. In de cumulatieve besteding en cofinanciering (L5/04 & L5/05) zijn de bedragen betreffende 2022 meegenomen, waar deze bij de SiSa-bijlage 2022 nog niet bekend waren.	
		4							
		5							
		6							
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75/07*	Totale uitvoeringskosten (t/m jaar T) Inclusief uitvoering door derden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75/08*	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C75/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75/10*			
			Nee	€ 582.978	€ 530.684	Nee			
BZK	**C85**	**Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen** Gemeenten	Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C85/01*	Cumulatief aantal flex- of transformatiewoningen gerealiseerd per project (t/m jaar T) - betreft totalen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C85/02*	Cumulatief aantal woningen gerealiseerd voor Ontheemden of vergunninghouders per project (t/m jaar T) - betreft totalen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C85/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden *Aard controle R* *Indicator: C85/04*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden *Aard controle R* *Indicator: C85/05*		
		1	nvt	0	0	€ 0	€ 0		
		2							
		20							
			Kopie projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: C85/06*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator:C85/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C85/08*				
		1	*nvt*	Ja	Nee				
		2							
		20							
BZK	**C92**	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*		
			€ 330.000	€ 0	8	1.228	168		
BZK	**C94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C94/02*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] , eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...] *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/03*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] ,eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 *Aard controle R* *Indicator: C94/04*	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en *Aard controle R* *Indicator: C94/05*	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen *Aard controle R* *Indicator: C94/06*	

			1	*LAI23-03493050*	€ 34.933	0	0	0	€ 0
			2						
			100						
				Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling *Aard controle R* *Indicator: C94/07*	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b *Aard controle R* *Indicator: C94/08*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. *Aard controle R* *Indicator: C94/09*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/10*		
			1	€ 0	€ 34.933	€ 0	Nee		
			2						
			100						
BZK	**C97**	**Regeling huisvesting grote gezinnen vergunninghouders 2023**		Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C97/01*	Besteding per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: C97/02*	Cumulatieve besteding per project (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle n.v.t* *Indicator: C97/03*	Project is volgens aanvraag, artikel 2, lid 1 uitgevoerd (Ja/Nee) Indicator 05 verplicht als hier 'Nee' wordt ingevuld *Aard controle D1* *Indicator: C97/04*	Eventuele toelichting op niet volgens aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 04 'Nee' is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C97/05*	Plaatsingeenheidsnummer van het grote gezin dat in het object is gehuisvest *Aard controle D2* *Indicator: C97/06*
			1	HGGV23-03621054	€ 0	€ 0	Ja		nvt
			2						
			10						
				Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C97/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C97/08*				
			1	*HGGV23-03621054*	Nee				
			2						
			10						
BZK	**C100**	**Regeling kansrijke wijk**		Naam stedelijk focusgebied *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C100/01*	Naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C100/02*	Besteding (jaar T) per onderdeel *Aard controle R* *Indicator: C100/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t* *Indicator: C100/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C100/05*	
			1	Utrecht-Overvecht	Organisatie uitvoeringsprogramma	€ 0	€ 0	Nee	
			2	Utrecht-Overvecht	Integraal	€ 0	€ 0	Nee	
			3	Utrecht-Overvecht	Armoede en schulden	€ 0	€ 0	Nee	
			4	Utrecht-Overvecht	Veerkracht en weerbaarheid	€ 0	€ 0	Nee	
			5	Utrecht-Overvecht	Ontwikkeling jonge kind	€ 0	€ 0	Nee	
			6	Utrecht-Overvecht	Gezonde leefomgeving	€ 0	€ 0	Nee	
			7						
			8						
			9						
			10						
			11						
			12						
			13						
			14						
			15						
			16						
BZK	**C102**	**Incidentele specifieke uitkering Inrichten Overheidsbrede Loketten**		Projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: C102/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C102/02*				
				Incidentele specifieke uitkering Inrichten Overheidsbrede Loketten	€ 50.000				
BZK	**C105**	**Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls**		Projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/01*	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/02*	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: C105/03*	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/04*	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: C105/05*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C105/06*
			1	*2023-0000096222*	0	Nee	0	Nee	€ 0
			2						
			20						
				Kopie projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/07*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/08*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/09*	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/10*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/11*	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: C105/12*
			1	*2023-0000096222*	€ 0	Ja	De uitvoering is nog niet gestart. De subsidie is eind 2023 ontvangen.	0	Nee
			2						
			20						
				Kopie projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/13*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/14*				
			1	*2023-0000096222*	Nee				
			2						
			20						
BZK	**C106**	**Tijdelijke regeling specifieke uitkering gebiedsbudget**		Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C106/01*	Totale besteding (jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C106/02*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C106/03*			
				2023-0000100036	€ 0	€ 0			
				Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle D1* *Indicator: C106/04*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle D1* *Indicator: C106/05*	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle D1* *Indicator: C106/06*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle D1* *Indicator: C106/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C106/08*	
				0	0	0	0	Nee	
				Naam gebiedsmaatregel *Aard controle n.v.t* *Indicator: C106/09*	Besteding (jaar T) per gebiedsmaatregel *Aard controle R* *Indicator: C106/10*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per gebiedsmaatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C106/11*	Gebiedsmaatregel afgerond (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C106/12*		
			1	*Verplaatsen van bedrijven in Zuidwest*	€ 0	€ 0	Nee		
			2	*Investeringen voor de kwaliteit van de leefomgeving in Zuidwest*	€ 0	€ 0	Nee		
			3	*Realiseren damwanden en waterberging Rijnhuizen*	€ 0	€ 0	Nee		
			4						
			5						
			6						
			7						
			8						
			9						
			10						
			11						
			12						
			13						
			14						
			15						
			16						
			17						
			18						
			19						

			20						
BZK	**C109**	**Meerjarig regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting**	Plan/projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C109/01*	Aantal woningen waarvan de herstructurering is gestart (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C109/02*	Aantal woningen waarvan de herstructurering is gestart cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C109/03*	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C109/04*	Besteding (jaar T) per project ten laste van rijksmiddelen – zelfstandige uitvoering *Aard controle R* *Indicator: C109/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project ten laste van rijksmiddelen – inclusief uitvoering door derden vanaf SiSa 2024 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C109/06*
			1 *Gemeente Utrecht Overvecht*	0	0	0	€ 0	€ 0
			2					
			20					
			Kopie plan/projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C109/07*	Cofinanciering (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C109/08*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C109/09*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C109/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C109/11*	
			1 *Gemeente Utrecht Overvecht*	€ 0	€ 0	Nee	Nee	
			2					
			20					
BZK	**C112**	**Kwalitatief hoogwaardige en duurzame woon- en leefomgeving in acht NOVEX-gebieden**	Besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: C112/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C112/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C112/03*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C112/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C112/05*	
			€ 0	€ 99.820	€ 99.820	Nee	Nee	
BZK	**C209**	**Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: C209/02*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C209/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/04*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project *Aard controle D2* *Indicator: C209/05*	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/06*
			1 *RHA2022-03305551*	*Wetering Zuid*	€ 0	€ 0	€ 0	0
			2 *RHA2023-03500526*	*Pagelaan*	€ 0	€ 0	€ 0	0
			3 *RHA2023-03500533*	*Munsterlaan*	€ 0	€ 0	€ 0	0
			4 *RHA2023-03500544*	*Heijcopperkade (De Heem)*	€ 0	€ 0	€ 0	0
			5					
			6					
			7					
			8					
			9					
			10					
			Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/07*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/08*	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/09*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle R.* *Indicator: C209/10*		
			1 *Wetering Zuid*	0	Nee	Ja		
			2 *Pagelaan*	0	Nee	Ja		
			3 *Munsterlaan*	0	Ja	Ja		
			4 *Heijcopperkade (De Heem)*	0	Ja	Ja		
			5					
			6					
			7					
			8					
			9					
			10					
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/11*					
			Nee					
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	
			€ 7.709.754	€ 2.992.129	€ 281.921	€ 407.418	€ 6.749.372	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/09*		
			1					
			2					
			100					
OCW	**D10**	**Volwasseneneducatie** Contactgemeenten	Verstrekte uitkering (jaar T) (inclusief eventuele prijsbijstelling) *Aard controle R* *Indicator: D10/01*	Reservering educatie voorgaand jaar (jaar T-1) [beschikking OCW] *Aard controle R* *Indicator: D10/02*	Totaal beschikbare middelen educatie (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D10/03*	Besteding (jaar T) van educatie *Aard controle R* *Indicator: D10/04*	Reservering besteding van educatie in (jaar T) voor volgend kalenderjaar (jaar T+1) Bij lagere besteding dan beschikbare middelen *Aard controle R* *Indicator: D10/05*	Onttrekking besteding van educatie in (jaar T) van volgend kalenderjaar (jaar T+1) Bij hogere besteding dan beschikbare middelen *Aard controle R* *Indicator: D10/06*
			€ 3.638.667	€ 630.854	€ 4.269.521	€ 3.679.606	€ 589.915	€ 0
OCW	**D12**	**Regionale meld- en coördinatiefunctie** **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten** Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2024 Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente *Aard controle R* *Indicator: D12/01*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D12/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12/03*			
			€ 2.010.119	€ 183.620	Nee			
OCW	**D12A**	**Regionaal programma voortijdig schoolverlaten** **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten** Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2024 Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente *Aard controle R* *Indicator: D12A/01*	Besteding aan contactschool (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D12A/02*	Totale besteding (jaar T) van educatie (automatisch ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12A/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D12A/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12A/05*	
			€ 955.793	€ 0	€ 955.793	€ 394.909	Nee	
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 2.490.033	€ 0	€ 99.093	€ 240.920	€ 3.552.584	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		

			1							
			2							
			10							
OCW	D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D19/01*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen(t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D19/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D19/03*					
			€ 100.931	€ 100.931	Nee					
OCW	D21	Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur	Naam instelling of samenwerkingsverband *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/01*	Besteding (jaar T) per instelling of samenwerkingsverband *Aard controle R* *Indicator: D21/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per instelling of samenwerkingsverband *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/04*	Eventuele toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/05*			
			1 L.A.E. Vlaar h/o Leonie Vlaar Slow	€ 50.274	€ 50.274	nee	eindverantwoording wordt op 1 maart 2024 ingediend			
			2 STICHTING BRANDSTOF	€ 54.245	€ 54.245	nee	eindverantwoording wordt op 1 maart 2024 ingediend			
			3 Stichting De Nijverheid	€ 26.363	€ 26.363	nee	eindverantwoording wordt op 1 maart 2024 ingediend			
			4 Stichting De Vechtclub	€ 34.516	€ 34.516	nee	eindverantwoording wordt op 1 maart 2024 ingediend			
			5 Stichting Free-DOM	€ 33.750	€ 33.750	nee	eindverantwoording wordt op 1 maart 2024 ingediend			
			6 Stichting Kunstbende regio Utrecht	€ 35.625	€ 35.625	nee	eindverantwoording wordt op 1 maart 2024 ingediend			
			7 Stichting Landhuis Oud Amelisweerd	€ 10.500	€ 10.500	nee	eindverantwoording wordt op 1 maart 2024 ingediend			
			8 Stichting Operamakers	€ 44.651	€ 44.651	nee	eindverantwoording wordt op 1 maart 2024 ingediend			
			9 Stichting Studio Figur	€ 18.375	€ 18.375	nee	eindverantwoording wordt op 1 maart 2024 ingediend			
			10 Unchain the Tigers B.V.	€ 29.252	€ 29.252	nee	eindverantwoording wordt op 1 maart 2024 ingediend			
			11 Zuilens fanfare orkest	€ 0	€ 0	nee	eindverantwoording wordt op 1 maart 2024 ingediend			
			55							
OCW	D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D22/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D22/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D22/03*					
			1 € 0	€ 0	Ja					
			2							
			100							
lenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai Subsidieregeling sanering verkeerslawaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/03*	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt *Aard controle R* *Indicator: E3/04*	Correctie over besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/05*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/06*			
			1 BSV-23-00378	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			2							
			100							
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/07*	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/08*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/09*	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/10*	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/12*			
			1 *BSV-23-00378*	€ 0	€ 0	€ 0		Nee		
			2							
			100							
lenW	E15B	Regeling Specifieke uitkering Regionale Aanpak Laadinfrastructuur 2020-2023 SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één code uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E15B/01*	Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E15B/02*	Regionaal Plan van Aanpak Laadinfrastructuur conform Samenwerkingsovereenkomst. (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: E15B/03*	Cofinanciering ten behoeve van het regionaal Plan van Aanpak Laadinfrastructuur (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E15B/04*	Cumulatieve cofinanciering ten behoeve van regionaal Plan van Aanpak Laadinfrastructuur (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E15B/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E15B/06*			
			1 060518 Gemeente 's-Gravenhage	NAL G4	Ja	€ 0	€ 0	Nee		
			2							
			100							
lenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/04*				
			€ 0	€ 517.358	€ 258.679	Nee				
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*				
			1 138 Het volwaardig afwaarderen en veilig inrichten van 100 km/uur wegen naar 80 km/uur wegen | aantal in meters	Nee	0	Taagdreef in 2026				
			2							
			50							
lenW	E21	Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra Gemeenten en GR'en	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E21/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/03*	Cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E21/04*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/05*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/06*		
			1 IENW/BSK-2022/298934	€ 41.322	€ 41.322	€ 0	€ 0	Ja		
			2							
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/07*	Is voldaan aan artikel 15 van de regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/08*	Toelichting aan welke voorwaarde(n) van artikel 15 vd regeling word(t)(en) niet voldaan? (a of/en b of/en c)? (verplicht als bij 06 Nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/09*					
			1 IENW/BSK-2022/298934	Ja						
			2							
lenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden) Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R*				

				Indicator: E27B/01	Indicator: E27B/02	Indicator: E27B/03	Indicator: E27B/04	Indicator: E27B/05	
			1	81766546	€ 0	€ 0			
			2	UT19.OV01	€ 0	€ 0			
			100						
				Kopie beschikkingsnummer Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/06	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/07	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/08	Toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/09	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/10	
			1	81766546	€ 0	€ 0	Beschikking is op 24 november 2023 vastgesteld en afgewikkeld onder beschikkingsnummer 389-3000309 van de Provincie Utrecht.	Ja	
			2	UT19.OV01	€ 541.596	€ 0		Nee	
			100						
IenW	**E42**	**Griftpark**		Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: E42/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: E42/02	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E42/03	Eindverantwoording totale project (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E42/04		
				€ 511.017	€ 1.619.678	Ja	Nee		
IenW	**E44**	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027**		Beschikkingsnummer Aard controle n.v.t. Indicator: E44/01	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Aard controle R Indicator: E44/02	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Aard controle n.v.t. Indicator: E44/03	Besteding (jaar T) ten laste van cofinanciering Aard controle R Indicator: E44/04	Besteding (t/m jaar T) cofinanciering cumulatief Aard controle n.v.t. Indicator: E44/05	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E44/06
			1	IENW-BSK-2021-220800	€ 226.360	€ 286.360	€ 0	€ 0	Nee
			2	IENW-BSK-2022-220292	€ 0	€ 541.242	€ 0	€ 0	Nee
			3	IENW-BSK-2023-243036	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			4						
			5						
			6						
			7						
			8						
			9						
			10						
			11						
			12						
			13						
			14						
			15						
			16						
			17						
			18						
			19						
			20						
				Kopie beschikkingsnummer Aard controle n.v.t. Indicator: E44/07	Naam/nummer maatregel Aard controle n.v.t. Indicator: E44/08	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel Aard controle n.v.t. Indicator: E44/09			
			1	IENW-BSK-2021-220800	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie	Nee			
			2	IENW-BSK-2022-220292	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie	Nee			
			3	IENW-BSK-2023-243036	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie	Nee			
			4						
			5						
			6						
			7						
			8						
			9						
			10						
			11						
			12						
			13						
			14						
			15						
			16						
			17						
			18						
			19						
			20						
				Kopie beschikkingsnummer Aard controle n.v.t. Indicator: E44/10	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E44/11	Correctie besteding (jaar T-1) ivm SiSa tussen medeoverheden Aard controle n.v.t. Indicator: E44/12	Correctie cofinanciering (jaar T-1) ivm SiSa tussen medeoverheden Aard controle R Indicator: E44/13		
			1	IENW-BSK-2021-220800	Ja				
			2	IENW-BSK-2022-220292	Nee	€ 541.242			
			3	IENW-BSK-2023-243036	Nee				
			4						
			5						
			6						
			7						
			8						
			9						
			10						
			11						
			12						
			13						
			14						
			15						
			16						
			17						
			18						
			19						
			20						
IenW	**E53**	**Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord**		Beschikkingsnummer / naam Aard controle n.v.t. Indicator: E53/01	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Aard controle R Indicator: E53/02	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicator: E53/03	Daadwerkelijke startdatum van het project (dd/mm/jj) Aard controle n.v.t. Indicator: E53/04	Daadwerkelijke einddatum van het project (dd/mm/jj) Aard controle n.v.t. Indicator: E53/05	Ervaringen binnen 3 maanden na afronding project gedeeld (ja/nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E53/06
			1	SPUKSLA-21-01245524	€ 51.832	€ 172.615	44224	Nog niet bekend	Nee
			2	SPUKSLA-21-01245537	€ 0	€ 20.763	44287	nog niet bekend	Nee
			3	SPUKSLA-21-01246689	€ 0	€ 0	44356	Nog niet bekend	Nee
			4	SPUKSLA-21-01275356	€ 0	€ 15.236	44357	Nog niet bekend	Nee
			5	SPUKSLA-22-03314023	€ 9.774	€ 9.774	44866	Nog niet bekend	Nee
			6	SPUKSLA-23-03447159	€ 27.181	€ 27.181	44927	Nog niet bekend	Nee
			7	SPUKSLA-23-03458109	€ 0	€ 0	45078	Nog niet bekend	Nee
			8	SPUKSLA-23-03500156	€ 0	€ 0	44927	46022	Nee
			9	SPUKSLA-23-03591082	€ 0	€ 0	45170	46022	Nee
			10						
			11						
			12						
			13						
			14						
			15						
			16						
			17						
			18						
			19						
			20						

				Kopie beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E53/07*	Jaar waarin het project is opgenomen in een decentraal uitvoeringsplan *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E53/08*
			1	SPUKSLA-21-01245524	2022
			2	SPUKSLA-21-01245537	2022
			3	SPUKSLA-21-01246689	2022
			4	SPUKSLA-21-01275356	2022
			5	SPUKSLA-22-03314023	2022
			6	SPUKSLA-23-03447159	2023
			7	SPUKSLA-23-03458109	2023
			8	SPUKSLA-23-03500156	2023
			9	SPUKSLA-23-03591082	2024
			10		
			11		
			12		
			13		
			14		
			15		
			16		
			17		
			18		
			19		
			20		

			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E53/09*
			Nee

				Projectnaam / nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E58/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E58/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E58/03*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E58/04*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: E58/05*	Project afgerond (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E58/06*
lenW	E58	**Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem overbruggingsjaar 2021**	1	1. Instandhouding en voortzetting van het project Nazorg Griftpark	€ 280.792	€ 591.304	Ja	€ 0	Nee
			2	2. Pilot Teerpompen	€ 137.038	€ 177.251	Ja	€ 0	Nee
			3	3. Bodemkwaliteitsopgave Grip op PFAS	€ 21.866	€ 51.927	Ja	€ 0	Nee
			4	4. Aanpak diffuus verspreid lood kinderspeelplaatsen	€ 5.561	€ 5.905	Ja	€ 0	Nee
			5	5. Voorkomen van maatschappelijke stagnatie door diffuus verspreid lood in de gemeente Utrecht	€ 11.419	€ 16.167	Ja	€ 0	Nee
			6	6. Onderzoek naar niet-genormeerde stoffen in grond en grondwater in de Gemeente Utrecht	€ 6.337	€ 7.572	Ja	€ 0	Nee
			7						
			8						
			9						
			10						

			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E58/07*
			Nee

				Projectnaam / nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E83/01*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: E83/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E83/03*	Correctie Jaar T-1 per project ivm SiSa tussen medeoverheden (Jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: E83/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E83/05*
lenW	E83	**Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022**	1	UH034400323 Jutphaseweg bron verwijdering	€ 8.233	Ja	€ 0	€ 14.640
			2	UH034400358 Atoomweg 12 / Reactorweg monitoring verspreiding	€ 58.282	Ja	€ 0	€ 63.077
			3	UH034406373 Noteboomlaan 1 en 5 VOCl bron	€ 7.719	Ja	€ 0	€ 7.891
			4	UH034400206 Amsterdamsestraatweg onderzoek naar verspreiding en risico's 2e wvp	€ 9.517	Ja	€ 0	€ 15.603
			5	UH034400304 Weerdsingel OZ 4t - 44 monitoring humane risico's	€ 668	Ja	€ 0	€ 1.442
			6	UH034403664 Monitoring netwerk Vervanging en beheer fysiek netwerk Upgrade naar Omgevingsplan U¡tbreiding en optimalisatie netwerk Technische opgaven Historische perforaties scheidende laag	€ 673.581	Ja	€ 0	€ 872.274
			7	UH034400298 Goedestraat /Bekkerstaat (Bikkershof) Monitoring drijflaag*	€ 11.231	Ja	€ 0	€ 12.005
			8	UH034404337 Fortlaan 28 - 82 sanering humane r¡sico's*	€ 1.683	Ja	€ 0	€ 6.298
			9	UH034400098 Rijndijk / Koningsweg stort*	€ 49.815	Ja	€ 0	€ 53.255
			10	UH034400038 Park Hoge Weide	€ 668	Ja	€ 0	€ 1.098
			11	UH034400286 Eykmanlaan 20 Instandhouding systeem en monitoring nazorg	€ 19.338	Ja	€ 0	€ 20.821
			12	Voorkomen van maatschappelijke stagnatie door diffuus verspreid lood in de gemeente Utrecht (zie E58)	€ 0	Ja	€ 0	€ 0
			13	Aanpak diffuus lood in particuliere tuinen in oude wijken in Utrecht Oost	€ 4.187	Ja	€ 0	€ 4.662
			14	Aanpak diffuus verspreid lood kinderspeelplaatsen in de gemeente Utrecht (zie E58)	€ 0	Ja	€ 0	€ 0
			15	UHO344O3664 GGB Utrecht	€ 70.926	Ja	€ 0	€ 70.926
			16	UHO344OOOO1 Nedereindse plas	€ 292.716	Ja	€ 0	€ 775.501
			17	Nazorg Griftpark	€ 0	Ja	€ 0	€ 0
			18	Projectmanagement en communicatie	€ 14.215	Ja	€ 0	€ 14.215
			19					
			20					
			21					
			22					
			23					
			24					
			25					

				Kopie projectnaam / nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E83/06*	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee), zo nee geef in indicator 08 de reden aan. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E83/07*	Optionele toelichting. Verplicht als bij 07 nee is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E83/08*	Project afgerond (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E83/09*
			1	UH034400323 Jutphaseweg bron verwijdering	Ja		Nee
			2	UH034400358 Atoomweg 12 / Reactorweg monitoring verspreiding	Ja		Nee
			3	UH034406373 Noteboomlaan 1 en 5 VOCl bron	Ja		Nee

			4	UH034400206 Amsterdamsestraatweg onderzoek naar verspreiding en risico's 2e wvp	Ja		Nee			
			5	UH034400304 Weerdsingel OZ 4t - 44 monitoring humane risico's	Ja		Nee			
			6	UH034403664 Monitoring netwerk Vervanging en beheer fysiek netwerk Upgrade naar Omgevingsplan U¡tbreiding en optimalisatie netwerk Technische opgaven Historische perforaties scheidende laag	Ja		Nee			
			7	UH034400298 Goedestraat /Bekkerstaat (Bikkershof) Monitoring drijflaag*	Ja		Nee			
			8	UH034404337 Fortlaan 28 - 82 sanering humane r¡sico's*	Ja		Nee			
			9	UH034400098 Rijndijk / Koningsweg stort*	Ja		Nee			
			10	UH034400038 Park Hoge Weide	Ja		Nee			
			11	UH034400286 Eykmanlaan 20 Instandhouding systeem en monitoring nazorg	Ja		Nee			
			12	Voorkomen van maatschappelijke stagnatie door diffuus verspreid lood in de gemeente Utrecht (zie E58)	Ja		Nee			
			13	Aanpak diffuus lood in particuliere tuinen in oude wijken in Utrecht Oost	Ja		Nee			
			14	Aanpak diffuus verspreid lood kinderspeelplaatsen in de gemeente Utrecht (zie E58)	Ja		Nee			
			15	UHO344O3664 GGB Utrecht	Ja		Nee			
			16	UHO344OOO1 Nedereindse plas	Ja		Nee			
			17	Nazorg Griftpark	Ja		Nee			
			18	Projectmanagement en communicatie	Ja		Nee			
			19							
			20							
			21							
			22							
			23							
			24							
			25							
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: E83/10*						
				Nee						

lenW	E84	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten		Besteding (jaar T) *Aard controle R Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04*			
				€ 74.035	€ 125.887	€ 62.943	Nee			
				Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08*			
			1	331 Drempel|aantal in Stuks	Ja	2	amerikalaan en Elbedreef in 2023 uitgevoerd en verantwoord			
			2	317 Vervangen verharding fietspad|aantal in Meters	Ja	1	Köglaan in 2023 uitgevoerd en verantwoord			
			3	301 Aanleg van openbare verlichting|aantal in Meters	Nee	0				
			4	313 Aanbrengen attentieverhogende markeringen (met ribbels) indien een paaltje moet blijven staan|aantal in Stuks	Nee	0				
			5	317 Vervangen verharding fietspad|aantal in Meters	Nee	0				
			6	318 Verbreden van fietspaden|aantal in Meters	Nee	0				
			7	320 Fietsoversteek over zijweg door middel van een uitritconstructie|aantal in Stuks	Nee	0				
			8	321 Aanleg van een vrijliggend fietspad of vrijliggend fiets-/bromfietspad (op 50-, 60- en 80 km/h wegen)|aantal in Meters	Nee	0				
			9	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h|aantal in Stuks	Ja	1	Jazzboulevard in 2022 uitgevoerd en verantwoord			
			10	340 Saneren van langsparkeren of parkeerstroken langs de rijbaan|aantal in Stuks	Nee	0				
			11	344 Het volwaardig afwaarderen van een GOW 50 km/h naar een ETW 30 km/h|aantal in meters	Nee	0				
			12	348 Aanleg van een fietsoversteek via een middeneiland, alleen bij een kruispunt|aantal in Stuks	Nee	0				
			13	349 Aanleg van een snelheidsremmend plateau voor een fietsoversteek, alleen bij een kruispunt|aantal in Stuks	Nee	0				
			50							

lenW	E94	**Incidentele specifieke uitkering (water)bodemsanering 2022**		Projectnaam / nummer *Aard controle n.v.t. Indicator: E94/01*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R Indicator: E94/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project *Aard controle n.v.t. Indicator: E94/03*	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee) *Zo nee, geef bij 05 verplicht de reden aan* *Aard controle n.v.t. Indicator: E94/04*	Toelichting *Verplicht als bij 04 'Nee' is ingevuld* *Aard controle n.v.t. Indicator: E94/05*	Project afgerond in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: E94/06*	
			1	incidentele specifieke uitkering (water)bodemsanering 2023, Living Lab PFAS Münsterlaan te Utrecht 2023	€ 0	€ 0	Ja		Nee	
			2							
			3							
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: E94/07*						
				Nee						

lenW	E97	**Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2023**		Projectnaam / nummer *Aard controle n.v.t. Indicator: E97/01*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R Indicator: E97/02*	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: E97/03*	Correctie Jaar T-1 per project ivm SiSa tussen medeoverheden (Jaar T-1) *Aard controle R Indicator: E97/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project *Aard controle n.v.t. Indicator: E97/05*	
			1	Gansstraat Cindu-terrein AA034400247	€ 0	Ja	€ 0	€ 0	
			2	Verlengde Hoogravenseweg 63 – vml. BEFU terrein AA034403366	€ 650.786	Ja	€ 0	€ 650.786	
			3	Ggb Gebiedsplan Omgevingswet proof AA034403656	€ 26.979	Ja	€ 0	€ 26.979	

			4	UH034400001 Nedereindse Plas Procesbegeleidings-kosten bodem doorontwikkeling NEP 2023 en 2024 (2025 doorontwikkeling gerealiseerd)	€ 122.716		Ja	€ 0	€ 122.716	
			5							
			6							
			7							
			8							
			9							
			10							
			11							
			12							
			13							
			14							
			15							
			16							
			17							
			18							
			19							
			20							
			21							
			22							
			23							
			24							
			25							
				Kopie projectnaam / nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E97/06*	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee), zo nee geef in indicator 08 de reden aan. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E97/07*	Optionele toelichting. Verplicht als bij 07 nee is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E97/08*	Project afgerond (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E97/09*			
			1	Gansstraat Cindu-terrein AA034400247	Ja		Nee			
			2	Verlengde Hoogravenseweg 63 – vml. BEFU terrein AA034403366	Ja		Nee			
			3	Ggb Gebiedsplan Omgevingswet proof AA034403656	Ja		Nee			
			4	UH034400001 Nedereindse Plas Procesbegeleidings-kosten bodem doorontwikkeling NEP 2023 en 2024 (2025 doorontwikkeling gerealiseerd)	Ja		Nee			
			5							
			6							
			7							
			8							
			9							
			10							
			11							
			12							
			13							
			14							
			15							
			16							
			17							
			18							
			19							
			20							
			21							
			22							
			23							
			24							
			25							
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E97/10*						
				Nee						
IenW	**E104**	**Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur**		Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/01*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) *Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024* *Aard controle R* *Indicator: E104/02*	Totale besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E104/03*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/04*	Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/05*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/06*	
			1	*31194107 5000006440*	€ 0	€ 0	€ 0	*0*	*0*	
			2							
			3							
			4							
				Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/07*	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/08*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/10*			
			1	31194107 5000006440	*0*	*0*	Nee			
			2							
			3							
			4							
				Naam infrastructurele voorziening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/11*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) per infrastructurele voorziening *Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024* *Aard controle R* *Indicator: E104/12*	Totale besteding (jaar T) per infrastructurele voorziening *Aard controle R* *Indicator: E104/13*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) per infrastructurele voorziening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/14*	Infrastructurele voorziening afgerond? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/15*		
			1	*Mobiliteitshub Papendorp incl. inpassing*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			2	*Oostwest fietsverbindingen Kanaleneiland: 1. Van Heuven Goedhartlaan, 2. Vasco da Gamalaan, 3. Fietsontsluiting tussen het midden van Kanaleneiland, Transwijk en de Merwedekanaalzone via Afrikalaan en Lanslaan*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			3	*Fietsverbinding Papendorp met Leidsche Rijn Centrum*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			4	*Gebouwde fietsvoorziening Jaarbeurspleingebouw*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			5	*Dynamisch verkeersmanagement in Utrecht zuidwest om de verkeersstromen in de wijken Kanaleneiland, Transwijk, Merwede en Welgelegen te beheersen.*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			40							
IenW	**E106**	**Regionale Aanpak Laadinfrastructuur**		Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E106/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E106/02*	Correctie besteding (jaar T-1) ivm SiSa tussen medeoverheden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E106/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E106/04*			
				€ 520.725	€ 520.725	€ 0	Nee			
EZK	**F28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**		Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: F28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: F28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/06*	
				€ 3.305.880	€ 103.500	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
				Eindverantwoording (Ja/Nee)						

			Aard controle n.v.t. *Indicator: F28/07*						
			Nee						
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 157.432.412	€ 2.452.939	€ 4.182.979	€ 34.914	€ 274.500	€ 2.704	
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 1.095.611	€ 205.397	€ 41	€ 2.970.721	€ 15.085	€ 8.240	
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*					
			€ 0	Ja					
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 100.487	€ 136.310	€ 149.313	€ 0	€ 0	€ 0	
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 8.015	€ 0	€ 0	€ 216.536	€ 0		
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 3.678	€ 0	€ 0	€ 47.032	€ 0		
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 6.927	€ 0	€ 0	€ 55.818	€ 0		
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 2.988	€ 0	€ 0	€ 1.808	€ 0		
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 4.013	€ 0	€ 0	€ 600	€ 0		
		6 Totaal	€ 25.621	€ 0	€ 0	€ 321.794	€ 0		
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja				
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja				
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja				
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja				
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja				
		6 Totaal	0	0	N.v.t.				
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)							
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)							
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)							
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)							
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)							
		6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*		
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 429	€ 0	€ 0				
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 2.439	€ 0	€ 0				
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0				
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0				
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0				
		6 Totaal	2.868	0	0				
SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023**	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				

		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01* € 3.940.830	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02* € 0	Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03* Ja				
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01* € 845	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02* € 0	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03* Ja				
SZW	**G13**	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01* € 495.785	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02* € 0	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03* € 0	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04* € 0	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05 Ja		
VWS	**H1**	**Ministeriële regeling heroïnebehandeling** Gemeenten	Feitelijke bezetting behandelplaatsen (jaar T) **Afspraak** *Aard controle D1* *Indicator: H1/01* 45	Feitelijke bezetting behandelplaatsen (jaar T) **Realisatie** *Aard controle D1* *Indicator: H1/02* 43	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H1/03* € 1.125.832				
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01* € 5.369.914	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02* € 5.880.163					
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	1.1 Nieuwbouw	€ 1.814.184	€ 1.814.184	€ 0	€ 0	
		2	1.3 Onderhoud	€ 1.011.428	€ 0	€ 0	€ 1.011.428	
		3	2.1 Aankoop	€ 201.389	€ 0	€ 201.389	€ 0	
		4	2.2 Dienstverlening	€ 710.799	€ 0	€ 0	€ 710.799	
		5	2.3 Beheer en exploitatie	€ 1.330.426	€ 0	€ 0	€ 1.330.426	
		6	3.1 Mengpercentage	€ 811.937	€ 0	€ 0	€ 811.937	
		100						
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
		1	1042300 SPUK Sportakkoord	€ 377.165	€ 0	€ 361.299	€ 0	€ 723.040
		2						
		3						
		4						
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
		1	1042300 SPUK Sportakkoord	Ja				
		2						
		3						
		4						
VWS	**H10**	**Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie gesloten jeugdhulp 2020**	Aantrekken projectleider en ondersteunend personeel (volgens lid 2 sub a) uitgevoerd? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/01*	Opstellen bovenregionaal plan (volgens lid 2 sub b) uitgevoerd? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/02*	Opstellen strategisch vastgoedplan (volgens lid 2 sub c) uitgevoerd? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t* *Indicator: H10/03*	Toelichting (indien bij indicatoren 01, 02 en 03 Nee is ingevuld is toelichting verplicht) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/04*	Besteding (jaar T) realisatie activiteit aantrekken projectleider en ondersteunend personeel (volgens lid 2 sub a en de restricties benoemd in lid 3) *Aard controle R* *Indicator: H10/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit aantrekken projectleider en ondersteunend personeel (volgens lid 2 sub a en de restricties benoemd in lid 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/06*
			Ja	Nee	Nee	Conform bepalingen SPUK vindt oplevering plannen in 2024 plaats	€ 0	€ 21.356
			Besteding (jaar T) realisatie activiteit opstellen bovenregionaal plan (volgens lid 2 sub b en de restricties benoemd in lid 3) *Aard controle R* *Indicator: H10/07*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit opstellen bovenregionaal plan (volgens lid 2 sub b en de restricties benoemd in lid 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/08*	Besteding (jaar T) realisatie activiteit opstellen strategisch vastgoedplan (volgens lid 2 sub c en de restricties benoemd in lid 4) *Aard controle R* *Indicator: H10/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit opstellen strategisch vastgoedplan (volgens lid 2 sub c en de restricties benoemd in lid 4) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/10*	Besteding (jaar T) realisatie activiteit afstoten (lid 2 sub d) *Aard controle R* *Indicator: H10/11*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit afstoten (lid 2 sub d) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/12*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) realisatie activiteit verbouwen (lid 2 sub e) *Aard controle R* *Indicator: H10/13*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit verbouwen (lid 2 sub e) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/14*	Besteding (jaar T) realisatie activiteit vervangende nieuwbouw (lid 2 sub f) *Aard controle R* *Indicator: H10/15*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit vervangende nieuwbouw (lid 2 sub f) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/16*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/17*	
			€ 0	€ 1.059.641	€ 0	€ 3.651.555	Nee	
VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01* € 236.669	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/02* € 529.269	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03* Ja	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/04* Nee		
VWS	**H14**	**SPUK expertisecentra jeugdhulp**	Besteding (jaar T) – zelfstandige uitvoering *Aard controle R* *Indicator: H14/01* € 3.206.729	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) – inclusief uitvoering door derden vanaf Sisa 2022 *Aard controle R* *Indicator: H14/02* € 5.468.173	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H14/03* Nee	Optionele toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H14/04*	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H14/05* Ja	
VWS	**H15**	**Specifieke uitkering tijdelijk vergroten van beschikbaarheid van acute jeugd-ggz capaciteit**	Besteding (jaar T) – zelfstandige uitvoering *Aard controle R* *Indicator: H15/01* € 0	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) – inclusief uitvoering door derden vanaf Sisa 2022 *Aard controle R* *Indicator: H15/02* € 4.181.293	Plannen uitgevoerd conform aanvraag? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H15/03* Ja	Optionele toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H15/04*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H15/05* Ja	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H15/06* Ja

VWS	H20	**Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie residentiële jeugdhulp 2021**	Betreft naam onderdeel	Aantrekken projectleider en ondersteunend personeel (volgens art. 4 lid 2 sub a) uitgevoerd? (Ja/Nee)	Opstellen bovenregionaal plan (volgens art. 4 lid 2 sub b) uitgevoerd? (Ja/Nee)	Opstellen strategisch vastgoedplan (volgens art. 4 lid 2 sub c) uitgevoerd? (Ja/Nee)	Toelichting (indien bij indicatoren 02, 03 en 04 Nee is ingevuld is toelichting verplicht)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit aantrekken projectleider en ondersteunend personeel (volgens art. 4 lid 2 sub a en de restricties benoemd art. 5 in lid 2)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*
			Indicator: H20/01	*Indicator: H20/02*	*Indicator: H20/03*	*Indicator: H20/04*	*Indicator: H20/05*	*Indicator: H20/06*
		1	Vastgoedtransitie open driemilieusvoorzieningen	Ja	Ja	Ja		€ 113.820
		2	Ombouw van separeerruimten of ontwikkeling van relationele beveiliging	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
			Kopie naam onderdeel	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit aantrekken projectleider en ondersteunend personeel (volgens art. 4 lid 2 sub a en de restricties benoemd in art. 5 lid 2)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit opstellen bovenregionaal plan (volgens art. 4 lid 2 sub b en de restricties benoemd in art. 5 lid 2)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit opstellen bovenregionaal plan (volgens art. 4 lid 2 sub b en de restricties benoemd in art. 5 lid 2)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit opstellen strategisch vastgoedplan (volgens art. 4 lid 2 sub c en de restricties in art. 5 benoemd in lid 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit opstellen strategisch vastgoedplan (volgens art. 4 lid 2 sub c en de restricties in art. 5 benoemd in lid 3)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: H20/07	*Indicator: H20/08*	*Indicator: H20/09*	*Indicator: H20/10*	*Indicator: H20/11*	*Indicator: H20/12*
		1	Vastgoedtransitie open driemilieusvoorzieningen	€ 113.820	€ 0	€ 84.630	€ 15.000	€ 15.000
		2	Ombouw van separeerruimten of ontwikkeling van relationele beveiliging	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
			Kopie naam onderdeel	Besteding (jaar T) realisatie activiteit afstoten (art.4 lid 2 sub d)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit afstoten (art. 4 lid 2 sub d)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit verbouwen (art. 4 lid 2 sub e)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit verbouwen (art. 4 lid 2 sub e)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit vervangende nieuwbouw (art. 4 lid 2 sub f)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*
			Indicator: H20/13	*Indicator: H20/14*	*Indicator: H20/15*	*Indicator: H20/16*	*Indicator: H20/17*	*Indicator: H20/18*
		1	Vastgoedtransitie open driemilieusvoorzieningen	€ 0	€ 0	€ 2.418.320	€ 2.418.320	€ 0
		2	Ombouw van separeerruimten of ontwikkeling van relationele beveiliging	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
			Kopie naam onderdeel	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit vervangende nieuwbouw (art. 4 lid 2 sub f)	Activiteit Ombouw separeerruimten gerealiseerd (art. 4 lid 1 sub b) (Ja/Nee)	Activiteit Ontwikkeling relationele beveiliging als de instelling niet meer beschikt over een separeerruimte (art. 4 lid 1 sub b) (Ja/Nee)	Besteding realisatie activiteit ombouw separeerruimten in (jaar T) (art. 4 lid 1 sub b)	Cumulatie besteding (t/m jaar T) ombouw separeerruimte (art. 4 lid 1 sub b)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: H20/19	*Indicator: H20/20*	*Indicator: H20/21*	*Indicator: H20/22*	*Indicator: H20/23*	*Indicator: H20/24*
		1	Vastgoedtransitie open driemilieusvoorzieningen	€ 0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
		2	Ombouw van separeerruimten of ontwikkeling van relationele beveiliging	n.v.t.	Nee	Nee	€ 0	€ 709.256
			Kopie naam onderdeel	Besteding realisatie activiteit ontwikkeling relationele beveiliging in (jaar T) (art. 4 lid 1 sub b)	Cumulatie besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit ontwikkeling relationele beveiliging (art. 4 lid 1 sub b)	Optionele toelichting		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: H20/25	*Indicator: H20/26*	*Indicator: H20/27*	*Indicator: H20/28*		
		1	Vastgoedtransitie open driemilieusvoorzieningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		
		2	Ombouw van separeerruimten of ontwikkeling van relationele beveiliging	€ 0	€ 0			
			Eindverantwoording (Ja/nee)					
			Aard controle n.v.t.					
			Indicator: H20/29					
			Nee					

VWS	H22B	**Regeling specifieke uitkering regionaal projectleider aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2022 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T)	Gerealiseerde activiteit aanstellen regionaal projectleider voor het uitvoeren van activiteiten in het kader van het programma 'Geweld hoort nergens thuis' in het jaar 2022? (Ja/Nee)	Toelichting (Toelichting verplicht indien bij H22B/03 "Nee" is ingevuld)	Projectwerkzaamheden afgerond? (Ja/Nee)	
			SiSa tussen medeoverheden					
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: H22B/01	*Indicator: H22B/02*	*Indicator: H22B/03*	*Indicator: H22B/04*	*Indicator: H22B/05*	
		1	060307 Gemeente Amersfoort	€ 0	Ja		Ja	
		2						
		3						
		4						
		5						

VWS	H24	**Regeling specifieke uitkering specialistische functies aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2022**	Projectnummer	Gedurende (jaar T) zijn de activiteiten verricht i.h.k.v. van de specialistische functie waarvoor de uitkering is ontvangen (ja/nee)	Besteding activiteiten (jaar T)	Correctie besteding realisatie activiteiten (jaar T-1)	Definitieve besteding realisatie activiteit (jaar T-1)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: H24/01	*Indicator: H24/02*	*Indicator: H24/03*	*Indicator: H24/04*	*Indicator: H24/05*	*Indicator: H24/06*
			1044239	Ja	€ 0	€ 0	€ 521.169	Ja

VWS	H25	**Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)**	Beschikkingsnummer / kenmerk	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T) *Automatisch berekend*	Totale definitieve exploitatietekort *Automatisch berekend*	Totale cumulatieve besteding *Automatisch berekend*	Eindverantwoording	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: H25/01	*Indicator: H25/02*	*Indicator: H25/03*	*Indicator: H25/04*	*Indicator: H25/05*	
		1	*SPUKIJZ21-22201*	€ 257.506	€ 91.097	€ 91.097		
			Naam locatie	Betreft periode Nov + dec 2021 of Jan 2022?	Totale toezegging per locatie	Hoogte definitief exploitatietekort per locatie	Besteding per locatie	Cumulatieve besteding per locatie (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: H25/06	*Indicator: H25/07*	*Indicator: H25/08*	*Indicator: H25/09*	*Indicator: H25/10*	*Indicator: H25/11*
		1	*De Vechtsebanen*	*Nov + dec 2021*	€ 47.817	€ 0	€ 0	€ 0
		2	*De Krommerijn*	*Nov + dec 2021*	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3	*De Kwakel*	*Nov + dec 2021*	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		4	*Aquacenter Den Hommel*	*Nov + dec 2021*	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		5	*Zwembad Fletiome*	*Nov + dec 2021*	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		6	*De Vechtsebanen*	*Nov + dec 2021*	€ 36.117	€ 0	€ 0	€ 0
		7	*De Krommerijn*	*jan-22*	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		8	*De Kwakel*	*jan-22*	€ 34.507	€ 2.725	€ 2.725	€ 2.725
		9	*Aquacenter Den Hommel*	*jan-22*	€ 84.304	€ 62.005	€ 62.005	€ 62.005
		10	*Zwembad Fletiome*	*jan-22*	€ 54.761	€ 26.367	€ 26.367	€ 26.367
		50						

VWS	H26	**Regeling specifieke uitkering randvoorwaardelijke functies jeugdhulp**	Projectnummer	Gedurende jaar T zijn de activiteiten verricht in het kader van de randvoorwaardelijke functie waarvoor de uitkering is ontvangen? (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) – zelfstandige uitvoering	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) – inclusief uitvoering door derden vanaf Sisa 2024	Eindverantwoording? (Ja/Nee)	Optionele toelichting
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: H26/01	*Indicator: H26/02*	*Indicator: H26/03*	*Indicator: H26/04*	*Indicator: H26/05*	*Indicator: H26/06*
		1	*1044507*	*Ja*	€ 612.904	€ 612.904	Nee	
		2	*1044500*	*Ja*	€ 119.276	€ 119.276	Nee	
		3						
			Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)					

				Aard controle n.v.t. *Indicator: H26/07*					
			1	Ja					
			2	Ja					
			3						
VWS	**H30**	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**		Naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/01*	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/02*	Besteding (jaar T) per onderdeel *Aard controle R* *Indicator: H30/03*	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*
			1	Lokaal Sportakkoord	€ 207.617	€ 166.094	€ 41.523	€ 166.094	Ja
			2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 1.429.365	€ 1.429.365	€ 0	€ 1.429.365	Ja
			3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 319.411	€ 272.492	€ 46.919	€ 272.492	Ja
			4	Kansrijke Start	€ 239.558	€ 190.734	€ 48.824	€ 190.734	Ja
			5	Mentale Gezondheid	€ 111.794	€ 91.084	€ 20.710	€ 91.084	Ja
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 279.485	€ 208.447	€ 55.897	€ 208.447	Ja
			7	Valpreventie	€ 822.484	€ 655.238	€ 167.246	€ 655.238	Ja
			8	Leefomgeving	€ 159.706	€ 132.586	€ 27.120	€ 132.586	Ja
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 39.926	€ 33.738	€ 6.188	€ 33.738	Ja
			10	Versterken sociale basis	€ 582.925	€ 291.542	€ 116.585	€ 291.542	Ja
			11	Mantelzorg	€ 159.706	€ 108.410	€ 31.941	€ 108.410	Ja
			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 159.706	€ 135.417	€ 24.435	€ 135.417	Ja
			13	Welzijn op recept	€ 87.838	€ 87.838	€ 0	€ 87.838	Ja
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 39.926	€ 39.926	€ 0	€ 39.926	Ja
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 142.138	€ 115.208	€ 26.930	€ 115.208	Ja
				Kopie naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/08*				
			1	Lokaal Sportakkoord	Ja				
			2	Brede regeling combinatiefuncties	Ja				
			3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	N.v.t.				
			4	Kansrijke Start	N.v.t.				
			5	Mentale Gezondheid	N.v.t.				
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	N.v.t.				
			7	Valpreventie	N.v.t.				
			8	Leefomgeving	N.v.t.				
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	N.v.t.				
			10	Versterken sociale basis	N.v.t.				
			11	Mantelzorg	Nee				
			12	Eén tegen eenzaamheid	Ja				
			13	Welzijn op recept	Ja				
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	N.v.t.				
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	N.v.t.				
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/09*					
				Nee					
VWS	**H31**	**Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen**		Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/01*	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H31/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/05*	
				SPUKNEAS230061	€ 33.838	€ 0	Nee		
VWS	**H32**	**Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden**		Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/01*	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/03*			
				MEOZ23004	€ 2.533.863	€ 1.500.193			
				Naam zwembad *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/04*	Totale verlening per zwembad (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/05*	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H32/06*	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: H32/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/08*	
			1	*Zwembad Fletiomare*	€ 542.449	€ 311.613	Ja		
			2	*Aquacenter Den Hommel*	€ 734.112	€ 421.866	Ja		
			3	*De Kwakel*	€ 899.665	€ 497.062	Ja		
			4	*De Krommerijn*	€ 357.637	€ 269.652	Ja		
			20						
VWS	**H34**	**Regeling specifieke uitkering specialistische functies aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2023**		Projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H34/01*	Gedurende (jaar T) zijn de activiteiten verricht i.h.k.v. van de specialistische functie waarvoor de uitkering is ontvangen (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H34/02*	Besteding activiteiten (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H34/03*	Correctie besteding realisatie activiteiten (jaar T-1) vanaf Sisa T+1 *Aard controle R* *Indicator: H34/04*	Definitieve besteding realisatie project *Aard controle R* *Indicator: H34/05*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H34/06*
			1	*1045479*	Ja	€ 0	€ 0		Nee
			2						
			3						
			4						
VWS	**H35**	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026**		Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35/01*	Zijn activiteiten verricht zoals vermeld in artikel 3 van de regeling (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35/02*	Is meegewerkt aan monitoring zoals gesteld in artikel 7 lid 2 in de regeling (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35/03*	Besteding (jaar T) Zelfstandige uitvoering *Aard controle R* *Indicator: H35/04*	Correcties besteding (T-1) inclusief uitvoering door medeoverheden *vanaf SiSa 2024* *Aard controle R* *Indicator: H35/05*	Eindverantwoording (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35/06*
			1	*IZA2023nr032*	Ja	Ja	€ 2.291.765	€ 0	Nee
			2						

Bijlagen

Taakvelden

De taakveldoverzichten zijn een wettelijke verplichting om op te nemen in de Jaarstukken.
Onderstaand taakveldoverzicht is op basis van de programma-indeling van de gemeente Utrecht.

x € 1.000

Taakveld	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
01. Bewoners en Bestuur						
01 Bestuur	1.496	15.516	-14.020	0	436	-13.584
02 Burgerzaken	6.650	15.151	-8.501	0	126	-8.375
04 Overhead	50	10.046	-9.996	0	416	-9.580
064 Belastingen overig	158	142	15	0	0	15
54 Musea	0	3.489	-3.489	0	0	-3.489
57 Openb. groen & recreatie	0	396	-396	0	0	-396
61 Samenkr.& burgerparticip.	92	12.194	-12.102	0	0	-12.102
Totaal Programma Bewoners en Bestuur	8.446	56.935	-48.489	0	978	-47.511
02. Ruimtelijke ontwikkeling,wonen & erfgoed						
03 Beheer over. geb.&gronden	1.034	1.034	0	0	0	0
08 Overige baten en lasten	238	-12.205	12.443	0	0	12.443
32 Fysieke bedrijfsinfrastr.	5.729	-3.109	8.838	0	0	8.838
55 Cultureel erfgoed	598	3.494	-2.897	195	48	-3.043
81 Ruimtelijke ordening	479	6.448	-5.969	0	2.196	-3.773
82 Grondexpl. niet bedr.ter.	80.327	61.906	18.420	13.197	16.768	21.991
83 Wonen en bouwen	31.139	53.785	-22.646	13.703	13.399	-22.950

Totaal Programma Ruimtelijke ontwikkeling,wonen & erfgoed	119.543	111.353	8.190	27.095	32.411	13.506
03. Duurzaamheid						
74 Milieubeheer	9.255	29.084	-19.830	4.111	657	-23.284
Totaal Programma Duurzaamheid	9.255	29.084	-19.830	4.111	657	-23.284
04. Bereikbaarheid						
063 Parkeerbelasting	55.173	11.500	43.673	0	1.280	44.953
08 Overige baten en lasten	0	-2.767	2.767	0	0	2.767
21 Verkeer en vervoer	2.883	20.598	-17.716	15.303	2.589	-30.429
22 Parkeren	11.949	22.714	-10.765	5.806	1.469	-15.101
25 Openbaar vervoer	1.240	2.108	-868	6.372	106	-7.134
74 Milieubeheer	4.424	9.704	-5.280	808	2.282	-3.805
Totaal Programma Bereikbaarheid	75.669	63.857	11.812	28.288	7.727	-8.749
05. Openbare ruimte en groen						
12 Openb. orde en veiligheid	156	2.279	-2.123	0	0	-2.123
21 Verkeer en vervoer	10.070	78.173	-68.102	0	0	-68.102
23 Recreatieve havens	332	1.195	-864	0	0	-864
24 Econom. havens&waterwegen	855	365	490	0	6	496
33 Bedrijvenlok.&bedrijfsrg.	679	817	-139	0	0	-139
55 Cultureel erfgoed	0	3.398	-3.398	0	1.321	-2.077
57 Openb. groen & recreatie	603	36.199	-35.596	0	819	-34.776
72 Riolering	46.675	34.927	11.749	1.650	4.600	14.699

73 Afval	64.370	49.966	14.404	698	1.751	15.456
75 Begraafpl. & crematoria	1.576	2.749	-1.174	0	0	-1.174
Totaal Programma Openbare ruimte en groen	125.317	210.069	-84.752	2.348	8.497	-78.603
17. Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen						
31 Economische ontwikkeling	454	18.562	-18.108	0	210	-17.898
34 Economische promotie	0	3.101	-3.101	1.400	0	-4.501
Totaal Programma Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen	454	21.664	-21.210	1.400	210	-22.400
06. Werk en Inkomen						
63 Inkomensregelingen	154.742	244.499	-89.757	4.829	20.168	-74.418
64 Begeleide participatie	16	20.925	-20.909	0	717	-20.192
65 Arbeidsparticipatie	5.814	30.803	-24.989	0	2.996	-21.993
671 Maatwerkdienstverl. 18+	0	1.127	-1.127	0	0	-1.127
Totaal Programma Werk en Inkomen	160.572	297.355	-136.782	4.829	23.881	-117.730
07. Onderwijs						
42 Onderwijshuisvesting	5.729	55.368	-49.639	1.110	3.009	-47.740
43 Onderwijsbel.&leerlingzk.	17.851	48.350	-30.499	0	472	-30.027
56 Media	330	17.477	-17.147	0	0	-17.147
Totaal Programma Onderwijs	23.910	121.195	-97.285	1.110	3.481	-94.914
18. Ondersteuning op maat						
61 Samenkr.& burgerparticip.	44.802	48.788	-3.987	0	1.079	-2.908

62 Wijkteams	7.086	65.142	-58.056	0	100	-57.956
66 Maatwerkvoorziening.(WMO)	0	8.933	-8.933	0	0	-8.933
671 Maatwerkdienstverl. 18+	0	685	-685	0	0	-685
671A Hulp bij het huishouden	1.761	22.760	-21.000	0	0	-21.000
671B Begeleiding (WMO)	0	18.704	-18.704	0	0	-18.704
671C Dagbesteding (WMO)	0	6.227	-6.227	0	0	-6.227
671D Overige maatwerkarrangeme	1	12.937	-12.937	0	0	-12.937
672 Maatwerkdienstverl. 18-	0	1.341	-1.341	0	1.275	-66
672A Jeugdhulp begeleiding	3.845	82.291	-78.446	0	0	-78.446
673C Jeugdhulp met verblijf ov	2.626	9.656	-7.031	0	0	-7.031
674B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-	0	2.579	-2.579	0	0	-2.579
681 Geëscaleerde zorg 18+	0	1.246	-1.246	0	2.467	1.221
681A Beschermd wonen (WMO)	1.346	70.568	-69.222	0	1.741	-67.481
681B Maatschappelijke- en vrou	1.306	48.664	-47.359	0	0	-47.359
682 Geëscaleerde zorg 18-	0	289	-289	0	1.170	881
682A Jeugdbescherming	835	13.589	-12.754	0	0	-12.754
Totaal Programma Ondersteuning op maat	63.606	414.400	-350.794	0	7.832	-342.962
08. Volksgezondheid						
71 Volksgezondheid	5.451	35.501	-30.049	0	298	-29.751
Totaal Programma Volksgezondheid	5.451	35.501	-30.049	0	298	-29.751
09. Veiligheid						
11 Crisisbeheers.& Brandweer	0	33.546	-33.546	0	0	-33.546
12 Openb. orde en veiligheid	5.702	35.063	-29.361	0	0	-29.361

Totaal Programma Veiligheid	5.702	68.609	-62.907	0	0	-62.907
10. Cultuur						
53 Cultuurprs.,-prod.&-part.	635	59.442	-58.807	1.486	1.010	-59.283
54 Musea	0	1.505	-1.505	0	0	-1.505
56 Media	0	694	-694	0	0	-694
Totaal Programma Cultuur	635	61.641	-61.006	1.486	1.010	-61.482
19. Samenleven en Sport						
43 Onderwijsbel.&leerlingzk.	3.167	5.623	-2.456	0	0	-2.456
51 Sportbeleid en activering	2.378	9.092	-6.715	0	4	-6.711
52 Sportaccommodaties	16.406	42.288	-25.882	5.623	2.524	-28.982
61 Samenkr.& burgerparticip.	1.745	41.143	-39.398	757	19	-40.136
71 Volksgezondheid	0	57	-57	0	0	-57
Totaal Programma Samenleven en Sport	23.696	98.204	-74.508	6.380	2.547	-78.342
12. Utrechts Vastgoed						
42 Onderwijshuisvesting	1.041	1.493	-452	0	0	-452
83 Wonen en bouwen	27.940	34.711	-6.772	9.372	4.426	-11.718
Totaal Programma Utrechts Vastgoed	28.981	36.205	-7.224	9.372	4.426	-12.170
13. Algemene middelen						
05 Treasury	10.978	8.081	2.897	0	0	2.897
061 OZB woningen	69.008	5.976	63.032	0	0	63.032

062 OZB niet - woningen	101.421	2.259	99.162	0	0	99.162
064 Belastingen overig	1.712	326	1.387	0	0	1.387
07 Alg. uitkering &gem.fonds	967.064	0	967.064	2.529	0	964.535
08 Overige baten en lasten	1.347	681	666	79.765	123.363	44.264
34 Economische promotie	7.028	3	7.025	0	0	7.025
Totaal Programma Algemene middelen	1.158.560	17.326	1.141.234	82.295	123.363	1.182.303
14. Overhead						
04 Overhead	6.357	244.057	-237.700	2.219	7.793	-232.126
Totaal Programma Overhead	6.357	244.057	-237.700	2.219	7.793	-232.126
20. Vennootschapsbelasting						
09 Vennootschapsbelasting	0	298	-298	0	0	-298
Totaal Programma Vennootschapsbelasting	0	298	-298	0	0	-298
Totaal	**1.816.155**	**1.887.752**	**-71.597**	**170.933**	**225.111**	**-17.419**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.
In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

Onderstaand taakveldoverzicht is op basis van de indeling in Besluit Begroting en Verantwoording Provincie en Gemeenten.

x € 1.000

Taakveld	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
0. Bestuur en ondersteuning						
01 Bestuur	1.496	15.516	-14.020	0	436	-13.584
02 Burgerzaken	6.650	15.151	-8.501	0	126	-8.375
03 Beheer over. geb.&gronden	1.034	1.034	0	0	0	0
04 Overhead	6.407	254.103	-247.696	2.219	8.209	-241.706
05 Treasury	10.978	8.081	2.897	0	0	2.897
061 OZB woningen	69.008	5.976	63.032	0	0	63.032
062 OZB niet - woningen	101.421	2.259	99.162	0	0	99.162
063 Parkeerbelasting	55.173	11.500	43.673	0	1.280	44.953
064 Belastingen overig	1.870	468	1.402	0	0	1.402
07 Alg. uitkering &gem.fonds	967.064	0	967.064	2.529	0	964.535
08 Overige baten en lasten	1.585	-14.290	15.875	79.765	123.363	59.473
09 Vennootschapsbelasting	0	298	-298	0	0	-298
1. Veiligheid						
11 Crisisbeheers.& Brandweer	0	33.546	-33.546	0	0	-33.546
12 Openb. orde en veiligheid	5.859	37.342	-31.483	0	0	-31.483
2. Verkeer, vervoer en waterstaat						

21 Verkeer en vervoer	12.953	98.771	-85.818	15.303	2.589	-98.531
22 Parkeren	11.949	22.714	-10.765	5.806	1.469	-15.101
23 Recreatieve havens	332	1.195	-864	0	0	-864
24 Econom. havens&waterwegen	855	365	490	0	6	496
25 Openbaar vervoer	1.240	2.108	-868	6.372	106	-7.134
3. Economie						
31 Economische ontwikkeling	454	18.562	-18.108	0	210	-17.898
32 Fysieke bedrijfsinfrastr.	5.729	-3.109	8.838	0	0	8.838
33 Bedrijvenlok.&bedrijfsrg.	679	817	-139	0	0	-139
34 Economische promotie	7.028	3.105	3.924	1.400	0	2.524
4. Onderwijs						
42 Onderwijshuisvesting	6.770	56.861	-50.091	1.110	3.009	-48.192
43 Onderwijsbel.&leerlingzk.	21.019	53.973	-32.955	0	472	-32.483
5. Sport, cultuur en recreatie						
51 Sportbeleid en activering	2.378	9.092	-6.715	0	4	-6.711
52 Sportaccommodaties	16.406	42.288	-25.882	5.623	2.524	-28.982
53 Cultuurprs.,-prod.&-part.	635	59.442	-58.807	1.486	1.010	-59.283
54 Musea	0	4.994	-4.994	0	0	-4.994
55 Cultureel erfgoed	598	6.892	-6.294	195	1.369	-5.120
56 Media	330	18.171	-17.841	0	0	-17.841
57 Openb. groen & recreatie	603	36.595	-35.992	0	819	-35.173

6. Sociaal domein

61 Samenkr.& burgerparticip.	46.639	102.126	-55.487	757	1.098	-55.146
62 Wijkteams	7.086	65.142	-58.056	0	100	-57.956
63 Inkomensregelingen	154.742	244.499	-89.757	4.829	20.168	-74.418
64 Begeleide participatie	16	20.925	-20.909	0	717	-20.192
65 Arbeidsparticipatie	5.814	30.803	-24.989	0	2.996	-21.993
66 Maatwerkvoorziening.(WMO)	0	8.933	-8.933	0	0	-8.933
671 Maatwerkdienstverl. 18+	0	1.812	-1.812	0	0	-1.812
671A Hulp bij het huishouden	1.761	22.760	-21.000	0	0	-21.000
671B Begeleiding (WMO)	0	18.704	-18.704	0	0	-18.704
671C Dagbesteding (WMO)	0	6.227	-6.227	0	0	-6.227
671D Overige maatwerkarrangeme	1	12.937	-12.937	0	0	-12.937
672 Maatwerkdienstverl. 18-	0	1.341	-1.341	0	1.275	-66
672A Jeugdhulp begeleiding	3.845	82.291	-78.446	0	0	-78.446
673C Jeugdhulp met verblijf ov	2.626	9.656	-7.031	0	0	-7.031
674B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-	0	2.579	-2.579	0	0	-2.579
681 Geëscaleerde zorg 18+	0	1.246	-1.246	0	2.467	1.221
681A Beschermd wonen (WMO)	1.346	70.568	-69.222	0	1.741	-67.481
681B Maatschappelijke- en vrou	1.306	48.664	-47.359	0	0	-47.359
682 Geëscaleerde zorg 18-	0	289	-289	0	1.170	881
682A Jeugdbescherming	835	13.589	-12.754	0	0	-12.754

7. Volksgezondheid en milieu

71 Volksgezondheid	5.451	35.558	-30.107	0	298	-29.808
72 Riolering	46.675	34.927	11.749	1.650	4.600	14.699
73 Afval	64.370	49.966	14.404	698	1.751	15.456
74 Milieubeheer	13.678	38.788	-25.110	4.919	2.939	-27.090
75 Begraafpl. & crematoria	1.576	2.749	-1.174	0	0	-1.174
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
81 Ruimtelijke ordening	479	6.448	-5.969	0	2.196	-3.773
82 Grondexpl. niet bedr.ter.	80.327	61.906	18.420	13.197	16.768	21.991
83 Wonen en bouwen	59.078	88.496	-29.418	23.075	17.825	-34.668
Totaal	**1.816.155**	**1.887.752**	**-71.597**	**170.933**	**225.111**	**-17.419**

Externe subsidieprogramma's

Voor het realiseren van onze ambities op Europees niveau werkten wij samen met andere (overheids-) organisaties op de thema's van Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen. Met organisaties in en buiten de stad werkten we samen aan Europese aanvragen, onder andere met de Universiteit Utrecht, Hogeschool Utrecht, Wageningen Universiteit, TNO en andere lokale organisaties. Bij de aanvragen betrokken we belangrijke stakeholders in de stad om onze gezamenlijke strategische ambities te versterken. Wij richtten ons voor het realiseren van onze opgaven actief tot andere overheden, de provincie, het Rijk en Europa. Op die manier haalden wij, naast extra financiële middelen, ook kennis en ervaring naar de stad. Ook droegen de samenwerkingsnetwerken bij aan het profileren van Utrecht op (inter)nationaal niveau.

Europese Subsidieverwerving
Wij willen optimaal gebruik maken van Europese subsidiemogelijkheden ter ondersteuning van onze strategische ambities. De Europese regelingen kennen een eigen systematiek en vragen specifieke kennis en aandacht. Om subsidiemogelijkheden optimaal te benutten is kennis van de verschillende Europese regelingen en de verbinding aan relevante Utrechtse projecten noodzakelijk. Voor Europese subsidies is internationale samenwerking meestal ook een voorwaarde. Het hebben van een goed internationaal netwerk is van groot belang om zelf de nodige partners te vinden, maar ook om door anderen gevraagd te worden voor deelname aan subsidieprojecten. Wij kijken doorlopend vanuit de opgaven naar Europese subsidiekansen waarbij wij Europese subsidiemogelijkheden en de Utrechtse opgaven met elkaar verbinden. Innovatieve oplossingen en investeringen voor onze opgaven kunnen als pilotproject onderdeel zijn van Europese subsidieaanvragen. Verder zijn Europese subsidiemogelijkheden vaak gericht op integrale vraagstukken, die meerdere opgaven en onderwerpen raken. Zo stimuleren Europese subsidies de innovatiekracht van de opgaven en een integrale aanpak.

Europese subsidies
In de Europese begrotingsperiode 2021-2027 is de Green Deal een belangrijk overkoepelend thema waar de Europese Commissie haar financiële middelen op in zet. Slimme groei (kennis, innovatie en onderwijs), duurzame groei (zuiniger omgaan met hulpbronnen) en groei voor iedereen (arbeidsparticipatie, onderwijs en armoedebeleid) blijven belangrijke thema's. Samenwerking tussen partijen, bijvoorbeeld tussen overheid, bedrijfsleven, kennisinstellingen en/of maatschappelijke organisaties, is ook in de periode 2021-2027 belangrijk om succesvol te zijn met Europese subsidies. Dit sluit ook aan bij onze visie op de (regie) rol van de gemeente. We spelen hierop in door versterkt in te zetten op samenwerking met bijvoorbeeld kennis- en onderwijsinstellingen, culturele instellingen en andere stakeholders in de stad.
Het afgelopen jaar werkten wij aan mee aan achttien ingediende subsidieaanvragen bij de Europese Commissie. Tien aanvragen zijn goedgekeurd. Voor vijf aanvragen is de definitieve uitslag nog niet bekend. Er is grote concurrentie op het Europese speelveld, in sommige programma's is de slaagkans circa 10%. Met de nu goedgekeurde aanvragen waar wij in deelnemen is dit voor 2023 al ruim 50%, en dit kan nog oplopen als er meer van de in behandeling zijnde aanvragen worden goedgekeurd.

Nieuwe projecten in 2023			
Europees programma	**Titel**	**Stand van Zaken**	**Subsidiebedrag voor Utrecht x € 1.000.000**
AMIF	Vesta	Toegekend	1,203
AMIF	U-Match	Toegekend	1,138
Interreg NWE	T4R	Toegekend	0,69
Interreg NWE	Preuse	Toegekend	0,297
CERV	Rightcities	Toegekend	0,190
Climate KIC	Cohere	Toegekend	0,045
URBACT	Weldi	Toegekend	0,13
Horizon Europe	NetZeroCities	Toegekend	0,175
Horizon Europe	CodeZero	Toegekend	0,054
Horizon Europe (MSCA)	SUNSET	Toegekend	Associated Partner
Totaal goedgekeurde projecten 2023			**3,922**

Afgewezen of in behandeling zijnde aanvragen 2023			
Europees programma	**Titel**	**Stand van zaken**	**Subsidiebedrag voor Utrecht x € 1.000.000**
European Urban Initiative	Greenleap	In behandeling	2,958
Horizon Europe	SPRING	In behandeling	0,95
Horizon Europe	Tureen	In behandeling	Nvt
CERV	B-engaged	In behandeling	Ass. Partner
Digital	Verse	In behandeling	Ass. Partner
Climate-KIC	Transforming car parking spaces	In behandeling	0,09
Totaal in behandeling 2023			**3,998**
Interreg NWE	Circles	Afgewezen	0,25
Horizon Europe	GoGreenNaturePlus	Afgewezen	0,335

Horizon Europe (MSCA)	BigBabyData	Afgewezen	Ass. Partner
Totaal afgewezen 2023			**0,585**

Lopende projecten	**Naam**	**Looptijd**	**Bedrag x € 1.000.000**
Horizon2020-SCC-01-2017	IRIS	2017–2023	5,4
Horizon2020-MG-4.1.-2017	CityChangerCargoBikes	2018–2021	0,18
Interreg Europe	Reduces	2019-2023	0,2
AMIF	Connection	2019–2021	0,05
CEF-TENT	Innovative and digital bike storage solutions in urban nodes	2019-2023	0,69
Horizon 2020	Equal-Life	2020–2024	0,365
Horizon 2020	HUB-IN	2020–2024	0,7
Interreg NWE	FCRBE	2021-2023	0,173
Horizon2020	DIT4TraM	2021-2024	0,1
Horizon 2020	Scale-V2G	2022-2025	1,6
GreenDeal Call	ARV	2022-2026	4,1
Horizon Europe	Urban-Releaf	2023-2026	0,278
Interreg NSR	SHARE North-Squared	2023-2026	0,385
JUST	Visa Roc	2022-2024	0,05
Horizon Europe	Cultivate	2023-2026	0,562
Horizon Europe	REALLOCATE	2023-2027	0,455
Horizon Europe	NEB-STAR	2022-2025	0,17
Horizon Europe	Emeralds	2023-2027 (AP)	0
Totaal lopende projecten			**15,458**
Totaal lopende en goedgekeurde projecten			**19,38**

Kansen voor West

'Kansen voor West' (KvW) is het samenwerkingsprogramma van G4 en P4 (de G4 steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht en de P4 provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland), waarmee we aanspraak maken op subsidiemiddelen uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) voor landsdeel West-Nederland. In totaal zijn er in 2023 17 projectaanvragen goedgekeurd in de Kansen voor West-programma's.

Resultaat Kansen voor West 2023 1)	Aantal	Status	Bijdrage x € 1.000.000
Kansen voor West 2	5	Toegekend	3,67
React-EU	1	Toegekend	0,178
Kansen voor West 3	11	Toegekend	7,787
TOTAAL VERLEEND			**11,635**
Kansen voor West 3	7	In behandeling	5,951

1) De betreffende projecten zijn opgenomen in de tabellen hierna

Kansen voor West II - Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) 2014-2020

Het programma Kansen voor West II (2014-2020) voeren we uit tot eind 2023. Met het programma komt voor de stad en regio meer dan 43 miljoen euro beschikbaar voor innovatieve projecten binnen de volgende beleidsdoelstellingen:

- innovatie (programmaprioriteit 1)
- koolstofarme economie (programmaprioriteit 2)
- terugdringen mismatch arbeidsmarkt (programmaprioriteit 3)
- versterken van het vestigingsklimaat (programmaprioriteit 4)
- bevorderen van crisisherstel door investeringen in een groen, digitaal en weerbaar herstel van de economie (programmaprioriteit 6, React-EU).

Wij ontvangen rechtstreekse EFRO-middelen die wij zelf aan projecten toekennen en aanvullend daarop ook middelen uit het Europees Sociaal Fonds (ESF) voor projecten in de stad. Een stedelijk uitvoeringsplan is hiervoor richtinggevend. Daarnaast hebben we een indicatief aandeel in het regionale EFRO-budget (gelabelde middelen). Deze middelen zijn geoormerkt voor inzet in de stad Utrecht en worden ingezet in lijn met de regionale economische agenda. Stad en provincie beslissen samen over inzet van deze middelen. De beschikbare middelen zijn nagenoeg uitgeput.
Projecten in het Kansen voor West II programma hebben tot eind 2023 de tijd gehad om hun kosten te maken en te betalen. Indien een project niet geheel haalbaar is tot eind 2023, wordt de beschikking (gedeeltelijk) ingetrokken en vallen de subsidiegelden vrij. Dit wordt eerst opgevangen binnen het programma in Utrecht of in de vier provincies en als dat niet lukt vloeien de gelden terug naar Europa.

Tabel: overzicht beschikbare Kansen voor West II middelen 2014-2020 (stad en regio totaal)
Peildatum: 31 december 2023 Bedragen x € 1.000.000

	Gemeente Utrecht (rechtstreekse middelen)	Gemeente Utrecht (gelabelde middelen)	Provincie Utrecht	Stad en regio Utrecht totaal	Formeel gecommit-teerd	In aanvraag	Restant budget
EFRO							
Prio 1		6,657	8,985	15,642	15,715		-0,073
Prio 2	0,849	1,553	1,950	4,351	4,448		-0,097
Prio 3	2,386			2,386	2,308		0,087

Prio 4	2,789			2,789	3,142	-0,353
Prio 6	2,811	3,373	4,751	10,935	11,175	-0,240
Totaal EFRO	**8,835**	**11,583**	**15,686**	**36,103**	**36,788**	**-0,676**
ESF 4						
Arbeids-potentieel	1,668			1,668	1,521	
Totaal	**10,503**	**11,583**	**15,686**	**37,771**	**38,309**	
Rijksco-financierin g5		2,833	2,635	5,465	5,465	
Totaal	**10,503**	**14,416**	**18,321**	**43,236**	**43,774**	

3 Een negatief bedrag wijst op overcommittering. De ervaring leert dat niet alle beschikbaar gestelde middelen worden gebruikt, en door overcommitering beogen we alle beschikbare middelen optimaal te benutten. Het financieel risico dat hieruit voortvloeit, is tot 10% gedekt via de reserve Europese subsidies. Aan het einde van de looptijd wordt op programmaniveau met de EC afgerekend.
4 ESF: voor gemeente Utrecht beschikbaar budget, in te zetten aanvullend op stedelijke EFRO middelen, aan te vragen in 2 tranches bij het Ministerie van SZW. Het formeel gecommitteerde bedrag is de realisatie over de eerste tranche. Het bedrag in aanvraag betreft het voor Utrecht beschikbare subsidiebedrag in de tweede tranche.
5 Rijkscofinanciering: Ministerie van Economische Zaken en Klimaat beschikbaar gestelde middelen die aanvullend op EFRO middelen kunnen worden ingezet

Kansen voor West II: Activiteiten in 2023
De middelen vanuit KvW II en REACT-EU programma zijn volledig toegekend. Er is nog onder KvW II subsidie beschikt voor de projecten Materiaal Scout, Voucherregeling Duurzame Energie, Renovatie A. Kuijper- en Groen van Prinstererstraat Utrecht, Renovatie Patrimoniumstraat e.o. te Utrecht, Ontwerp Collectief Warmtenet Bedrijventerrein Haarbrug en HyVan.

Resultaten KvW II 2023	Programma-prioriteit	Looptijd	Kansen voor West Bijdrage x € 1.000.000	Status
Voucherregeling Duurzame Energie	2	2023	0,522	Toegekend
Renovatie A. Kuijper- en Groen van Prinstererstraat Utrecht	2	2023	1,0	Toegekend
Renovatie Patrimoniumstraat e.o. te Utrecht	2	2023	1,0	Toegekend
Ontwerp Collectief Warmtenet Bedrijventerrein Haarbrug	2	2023	0,2	Toegekend
HyVan	2	2023	0,448	Toegekend
Materiaal Scout	React-EU	2022-2023	0,178	Toegekend
TOTAAL VERLEEND			**3,348**	

Overzicht en besteding beschikbare Kansen voor West II – stedelijk programma 2014-2020

	Programma-prioriteit	Looptijd	Kansen voor West Bijdrage x € 1.000.000	Status
H2 Pioniers Utrecht	2	2021-2023	0,848	In uitvoering
Leerwerkplaatsen Zorg-Welzijn	3	2016-2021	1,188	Vastgesteld
Onbekend maakt Onbemind	3	2018-2021	0,121	Vastgesteld
Techniek Experience Center / Ontdekhal	3	2019-2023	0,6	Vastgesteld
Werkspoorkwartier: Creatief Circulair Maakgebied	4	2019-2022	1,247	Vastgesteld
Impuls Lage Weide	4	2019-2022	0,9	Vastgesteld
Stadsbrouwerij RoodNoot	4	2020-2022	0,681	Vastgesteld
Circulair Ecosysteem	4	2020-2022	0,314	Vastgesteld
Utrecht Tech Community	6	2021-2023	1,888	In uitvoering
Merwede Lab	6	2021-2023	1,069	In uitvoering
De Beroepentuin 2.0	3	2022-2023	0,399	In uitvoering
Voucherregeling Duurzame Energie	2	2023	0,5	In uitvoering
TOTAAL VERLEEND			**9,755**	

Overzicht Kansen voor West II regionaal programmadeel (stad en provincie Utrecht)

Naam	Prio	Kansen voor West Bijdrage x € 1.000.000	Programma deel omschrijving1	Status
NeuroShirt	1	0,180	Stad + provincie	Vastgesteld
iTop	1	0,322	Stad + provincie	Vastgesteld
3R Toxflow	1	1,7	Stad + provincie	Verleend
Safer Patient Toileting System	1	0,724	Stad + provincie	Vastgesteld
TBC de wereld uit!	1	1,589	Stad + provincie	Vastgesteld
Healthy Urban Living Proof of Concepts Fonds	1	0,575	Stad + provincie	Verleend
Healthy Urban Living Utrecht; toeleiding naar kapitaal	1	0,152	Stad + provincie	Verleend
KARDIO	1	1,057	Stad + provincie	Vastgesteld
Participatiefonds ROM Regio Utrecht	1	1,109	Stad + provincie	Verleend
Utrecht Health Seed Fund (Fonds)	1	1,389	provincie Utrecht	Verleend
Groupcharge app: Efficient charging for Corporate EV-fleets	1	0,346	provincie Utrecht	Verleend

Bloedafname innovatie	1	1,227	Stad + provincie	Vastgesteld
Toeleiding naar Kapitaal Utrecht Health Seed Fund	1	0,200	provincie Utrecht	Verleend
Nieuwe Generatie Asfaltcentrale	2	1,595	provincie Utrecht	Verleend
CRISIS CONTROL	2	0,263	Stad + provincie	Vastgesteld
Renovatie A. Kuijper- en Groen van Prinstererstraat Utrecht	2	0,522	Stad + provincie	Verleend
Renovatie Patrimoniumstraat e.o. te Utrecht	2	1,0	Stad + provincie	Verleend
Ontwerp Collectief Warmtenet Bedrijventerrein Haarbrug	2	1,0	Stad + provincie	Verleend
HyVan	2	0,2	Stad + provincie	Verleend
Digitalisering van de bloedafname	6	1,807	React-EU regionaal	Verleend
Sevvy Smart E-Cooking	6	0,292	React-EU regionaal	Vastgesteld
Landschap in beeld	6	0,118	React-EU regionaal	Verleend
Iedereen verzekerd van deelmobiliteit	6	0,231	React-EU regionaal	Verleend
Congestiemanagement & Power Balancing (CPB)	6	0,750	React-EU regionaal	Verleend
TWIN - Duurzame kozijnen voor de hoogbouw	6	0,115	React-EU regionaal	Verleend
ERS	6	0,196	React-EU regionaal	Verleend
Open-source platform voor CO2 vrije houtbouw	6	1,180	React-EU regionaal	Verleend
Digitaal, Dichtbij en Duurzaam	6	0,873	React-EU regionaal	Verleend
Codean Review Environment (CRE)	6	0,382	React-EU regionaal	Verleend
Voorbereiding Ecosysteem - Thuisleefwijzer en Thuisleefbieb	6	0,160	React-EU regionaal	Verleend
MDM Engine	6	0,561	React-EU regionaal	Verleend
LIVE-22 Liendert Interactieve Visuele Ervaring	6	0,696	React-EU regionaal	Verleend
Werkgeversaanpak duurzame en slimme mobiliteit	6	0,414	React-EU regionaal	Verleend
Participatiefonds ROM Regio Utrecht	1	1,109	Stad + provincie	Verleend

Kansen voor West III - Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) 2021-2027
In 2022 is het nieuwe programma voor de periode 2021-2027 van start gegaan. Met dit nieuwe programma komt ruim 34 miljoen euro beschikbaar voor de stad en regio Utrecht, waarvan 6,4 miljoen voor een nieuw stedelijk programma en 6,4 miljoen als indicatief aandeel in het regionale programmadeel. De middelen worden ingezet voor:

- Innovatie
- klimaat (o.a. Energietransitie, circulair)
- duurzame stedelijke ontwikkeling.

Wij ontvangen rechtstreekse EFRO-middelen die wij zelf aan projecten toekennen. Een stedelijk uitvoeringsplan is hiervoor richtinggevend. Daarnaast hebben we een indicatief aandeel in het regionale EFRO-budget (gelabelde middelen). Deze middelen zijn geoormerkt voor inzet in de stad Utrecht en worden ingezet in lijn met de regionale economische agenda. Stad en provincie beslissen samen over inzet van deze middelen.

Tabel: overzicht beschikbare Kansen voor West III middelen 2021-2027 (stad en regio totaal)
Peildatum: 31 december 2023 Bedragen x € 1.000.000

	Gemeente Utrecht (rechtstreekse middelen)	Gemeente Utrecht (gelabelde middelen)	Provincie Utrecht	RijksCofi	Totaal	Beschikt	In aanvraag	Restant budget
EFRO								
Prio 1 Innovatie		4,535	11,366	3,809	19,711	5,49	8,52	5,485
Prio 2 klimaat regio		1,943	4,871	1,632	8,447	0,674	2,1	5,54
Prio 2 klimaat GTI	2,092				2,092	1,0	1,0	0,92
Prio 5	4,386				4,386	0,903	0,51	2,275
Totaal EFRO	**6,478**	**6,478**	**16,237**	**5,441**	**34,636**	**8,078**	**12,13**	**14,22**

Kansen voor West III: Activiteiten in 2023
Eind 2023 staan er in totaal 7 openstellingen open (totaal bedrag van 20,7 miljoen.), is er 1 openstelling onder innovatie reeds gesloten (volledig budget is ingezet) en gaat het restant van het KvW III budget in 2024 open. Er zijn in totaal 11 nieuwe projectenaanvragen goedgekeurd en er zijn nog 7 aanvragen in behandeling.

Resultaten KvW III 2023	Programma-prioriteit	Looptijd	Kansen voor West Bijdrage x € 1.000.000	Status
Natural Intelligence in Health	1	2022-2026	1,153	Toegekend
INDI-ecosysteem	1	2022-2024	0,52	Toegekend
Skeleton	1	2022-2025	0,6	Toegekend
Circulaire Kinderfiets	2	2022-2024	0,68	Toegekend
Autonome Bloedafname	1	2023-2024	1,23	Toegekend

Verne Fysio Platform	1	2023-2025	0,349	Toegekend
Food Counts	1	2023-2025	0,142	Toegekend
De Nederlandse Datakluis	1	2023-2025	1,5	Toegekend
Een betere start op de arbeidsmarkt	5	2023-2028	0,528	Toegekend
Circulair Grondstoffencorridor	5	2023-2025	1,0	Toegekend
U-tech Project	5	2024-2026	0,374	Toegekend
Totaal Toegekend			**8,076**	
AI-generated content for v-learning	2	2023-2025	0,865	In behandeling
Traiectum Talent Hub (FC Utrecht)	1	2023-2025	0,773	afgewezen
ROM- Fondsen (POC, Participatiefonds)	1	2024-2026	7,0	In behandeling
A+++++ Energieneutrale	2	2023-2025	1,5	In behandeling
Ontwikkeling duurzaam veldmanagement	2	2023-2025	0,6	In behandeling
Mobiliteit Merwede	5	2023-2026	1,0	In behandeling
Duurzame VVEs	5	2023-2027	0,513	In behandeling
Totaal In behandeling			**12,251**	

Bijlage kostendekkendheid Tarieven en Leges

Belastingen

Afvalstoffenheffing

x € 1.000

	Actueel	Realisatie
Kosten taakveld	38.585	38.271
Toegerekende kosten	6.471	6.484
Kwijtschelding	4.621	5.418
Overhead	4.103	4.103
BTW	4.870	4.870
Totale kosten	**58.648**	**59.146**
Opbrengst heffing	55.941	55.004
Opbrengst afval	2.707	3.084
Onttrekking reserve	0	1.058
Totale opbrengst	**58.648**	**59.146**
Kostendekkendheid	**100,0%**	**100,0%**

Kosten taakveld

De kosten taakveld zijn hoger dan begroot. Er zijn enkele verklaringen voor.
De onderhoudskosten voor de ondergrondse containers waren hoger dan begroot.
De dienstverlener voor het onderhoud is failliet gegaan. Het onderhoud raakte achterstallig en de nieuwe dienstverlener hanteert hogere tarieven.
Ook hadden we meer kosten voor de inzet van uitzendkrachten, als gevolg van een hoger ziekteverzuim onder ons eigen personeel.
De afvalverwerkingskosten zijn lager door minder te verwerken hoeveelheden afval, met name het fijn huishoudelijk restafval en GFT.

Kwijtschelding

De kosten aan kwijtscheldingen zijn hoger dan begroot. Enerzijds is dit te verklaren door de verhoging van de vermogensnorm om in aanmerking te komen voor kwijtschelding. Hierdoor kwamen meer inwoners in aanmerking voor kwijtschelding dan vooraf begroot. Utrecht is ook weer gegroeid, met name sociale huur werd gerealiseerd. Dit heeft ook tot meer inwoners met recht op kwijtschelding geleid.

Opbrengst heffing

Gedurende het jaar was voorzien dat de begrote aantallen huishoudens (161.673) niet realistisch is. In het jaarverslag 2022 is aangegeven dat het aantal uitkomt op 157.775 huishoudens. Dat was voor dat jaar 1.400 huishoudens lager dan begroot. Deze trend zet zich in het jaar 2023 door. Het aantal huishoudens kent een groeiontwikkeling van 0,7% in het jaar 2023. Terwijl de verwachtte groei 1,6% was.

Opbrengst afval

De opbrengsten van gescheiden afvalstromen nemen toe. Prijsontwikkelingen zijn erg afhankelijk van marktomstandigheden. We begroten hier conservatief op. Gescheiden afvalstromen zoals oud ijzer leveren meer op dan begroot.

Onttrekking reserve

De post onttrekking reserve bestaat uit:

Omschrijving	x € 1.000
Minder opbrengsten heffing	-937
Meer opbrengsten afval	377
Meer kosten taakveld	-312
Meer kosten kwijtscheldingen en incasseringskosten	-810
Totaal	**-1.058**

Rioolheffing

	Actueel	x € 1.000 Realisatie
Kosten taakveld	35.258	33.875
Toegerekende kosten	5.621	5.621
Kwijtschelding	15	17
Overhead	1.425	1.415
BTW	4.005	4.005
Totale kosten	**46.324**	**44.933**
Opbrengst heffing	46.324	46.583
Storting reserve	0	-1.650
Totale opbrengst	**46.324**	**44.933**
Kostendekkendheid	**100%**	**100%**

Toelichting

De lagere lasten in 2023 ontstaan hoofdzakelijk door minder kosten op het gebied van beleid en onderzoek. Verder zijn er in 2023 minder uitgaven ten behoeve van subsidieregelingen en lagere lasten persleidingen. Het onderhoud hieraan wordt in 2024 uitgevoerd.
Het verschil tussen de realisatie en begroting is gestort in de reserve egalisatiefonds rioleringen.

Bewoners en bestuur

Publiekszaken kent relatief veel dienstverlening waarvan het in rekening te brengen tarief aan een wettelijk maximum is gebonden, zoals de paspoorten en de rijbewijzen.
Deze producten vergen een minimaal aantal handelingen die bovendien worden voorgeschreven door wet- en regelgeving. Dat beperkt de mogelijkheid om op korte termijn grote kostenreducties te bewerkstelligen.

Leges Uittreksels / afschriften

Omschrijving	Actueel	x €1.000 Realisatie
Kosten taakveld	485	677
Overhead	101	148
BTW	0	0
Totale kosten	**586**	**825**
Totale opbrengsten	**584**	**825**
Kostendekkendheid	**100%**	**100%**

Toelichting

We hebben verschillende tarieven voor deze dienstverlening. Een deel van deze tarieven kunnen we zelf vaststellen (uittreksel BRP) en sommige worden door het Rijk voorgeschreven (Verklaring Omtrent het Gedrag). De leges zijn opgebouwd uit de kosten die de gemeente moet maken voor deze dienstverlening. Uitgangspunt is dat de totale kosten worden gedekt uit de totale legesopbrengsten.

Leges Huwelijk en partnerschap

x €1.000

Omschrijving	Actueel	Realisatie
Kosten taakveld	610	695
Overhead	153	172
BTW	0	0
Totale kosten	**763**	**867**
Totale opbrengsten	**554**	**639**
Kostendekkendheid	**73%**	**74%**

Toelichting

We hebben in Utrecht verschillende varianten voor huwelijken en partnerschappen (onder andere gratis huwelijk, eenvoudig huwelijk, flits/baliehuwelijk, reguliere huwelijk). De tarieven verschillen afhankelijk van gekozen tijdstip en plaats. De kosten van deze dienstverlening bestaan uit personele inzet (tijd) van de medewerkers die zich bezighouden van het aanbieden van deze dienstverlening, en de locatie waar het huwelijk voltrokken wordt. Daarnaast zijn er ook andere kosten zoals huisvestingskosten, automatiseringskosten, materialen en overhead die worden toegerekend.

Leges Reisdocumenten

x € 1.000

Omschrijving	Actueel	Realisatie
Kosten taakveld	1.167	2.154
Overhead	132	230
BTW	0	0
Totale kosten	**1.299**	**2.384**
Totale opbrengsten	**1.286**	**2.395**
Kostendekkendheid	**99%**	**100%**

Toelichting

Utrecht hanteert voor de reisdocumenten de maximaal toegestane tarieven.
De aantallen zijn hoger dan begroot vanwege (deels) de inhaalvraag uit de coronaperiode. Voor de kostendekkendheid zien we hierbij geen majeure afwijking. Uitgangspunt is 100% kostendekkendheid (hogere aantallen betekent meer opbrengsten maar ook meer kosten).
In 2024 verwachten we een enorme toename in de aantallen, door de 10- jarige geldigheidsduur van de reisdocumenten. De begroting hierop voor 2024 is aangepast.

Leges Rijbewijzen

x € 1.000

Omschrijving	Actueel	Realisatie
Kosten taakveld	991	974
Overhead	160	150
BTW	0	0
Totale kosten	**1.151**	**1.124**
Totale opbrengsten	**1.136**	**1.110**
Kostendekkendheid	**99%**	**99%**

Toelichting

Voor deze tarieven geldt een door het Rijk vastgesteld maximumtarief.
Uitgangspunt is dat de totale kosten worden gedekt uit de totale legesopbrengsten.
We zien iets lagere aantallen rijbewijzen dan begroot, mede door de mogelijkheid van digitale aanvragen (DAR) rechtstreeks bij het RDW. Voor de kostendekkendheid geen majeure afwijking.

Bereikbaarheid

x € 1.000

Omschrijving	Actueel	Realisatie
Kosten taakveld	463	718
Overhead	113	260
BTW	48	56
Totale kosten	**624**	**1.034**
Totale opbrengsten	**179**	**268**
Kostendekkendheid	**28,7%**	**26,0%**

Toelichting

Het betreft de leges voor gehandicaptenparkeerkaarten, taxivergunningen en ontheffingen milieuzone. De opbrengsten zijn hoger door een groter aantal verstrekte gehandicaptenparkeerkaarten.

Beheer openbare ruimte

Leges vergunningen openbare ruimte

x € 1.000

Omschrijving	Actueel	Realisatie
Kosten taakveld	1.709	1.638
Overhead	672	417
BTW	45	30
Totale kosten	**2.427**	**2.085**
Totale opbrengsten	**2.427**	**1.878**
Kostendekkendheid	**100%**	**90,1%**

Toelichting

Het gaat hier om vergunningen voor onder meer het leggen van kabels en leidingen, aanleg riolering, standplaatsen, verkeersontheffingen en inname openbare grond. Voor deze producten is de totale

kostendekkendheid jaarlijks circa 100%. Afhankelijk van het aantal vergunningaanvragen fluctueert de kostendekkendheid.

Leges evenementen

x € 1.000

Omschrijving	Actueel	Realisatie
Kosten taakveld	748	480
Overhead	367	243
BTW	20	14
Totale kosten	**1.136**	**738**
Totale opbrengsten	**601**	**601**
Kostendekkendheid	**53%**	**81,5%**

Toelichting

Dit betreffen de kosten en opbrengsten die verband houden met het verstrekken van vergunningen voor evenementen. Deze legesgroep omvat kleine, middelgrote, grote en zeer grote evenementen in de openbare ruimte. Verder vallen hieronder binnen evenementen en de meting versterkt geluid bij evenementen. Behalve bij de kleine evenementen liggen de gerealiseerde aantallen onder de begrote bedragen. De grootste onderschrijding zien wij bij de middelgrote evenementen.

Leges Openbare orde en (wijk)veiligheid

Leges Exploitatievergunning

x € 1.000

Omschrijving	Actueel	Realisatie
Kosten taakveld	88	41
Overhead	42	23
BTW	2	1
Totale kosten	**132**	**65**
Totale opbrengsten	**10**	**4**
Kostendekkendheid	**7,7%**	**5,6%**

Toelichting

Dit betreft exploitatievergunningen APV garages.

Leges Vergunning voetbalwedstrijd

x € 1.000

Omschrijving	Actueel	Realisatie
Kosten taakveld	7	15
Overhead	3	5
BTW		
Totale kosten	**11**	**20**
Totale opbrengsten	**7**	**12**
Kostendekkendheid	**65,3%**	**61,8%**

Toelichting

Voor 14 wedstrijden zijn leges in rekening gebracht voor een totaalbedrag van 12.168. Er werd in de begroting rekening gehouden met opbrengsten voor 8 wedstrijden.
De werkelijke kosten voor het verstrekken van deze leges bedroegen 19.687. De kostendekkendheid is met 61,8% ongeveer conform begroot.

Leges Horeca

x € 1.000

Omschrijving	Actueel	Realisatie
Kosten taakveld	700	797
Overhead	330	419
BTW	20	25
Totale kosten	**1.050**	**1.242**
Totale opbrengsten	**636**	**690**
Kostendekkendheid	**60,5%**	**55,5%**

Toelichting

Bij leges horeca worden baten en lasten opgenomen die verband houden met het verstrekken van exploitatievergunningen horecabedrijven en wijziging leidinggevenden in horecabedrijven.

Leges Kansspelen

x € 1.000

Omschrijving	Actueel	Realisatie
Kosten taakveld	14	3
Overhead	6	1
BTW	0	0
Totale kosten	**21**	**4**
Totale opbrengsten	**21**	**15**
Kostendekkendheid	**99,9%**	**422,5%**

Toelichting

Afhankelijk van het aantal aanvragen fluctueren de kosten en opbrengsten. In 2023 zijn er naar verhouding meer aanvragen voor wijziging van leidinggevenden binnen gekomen waarvoor minder inzet benodigd is.

Leges Sekswerk

x € 1.000

Omschrijving	Actueel	Realisatie
Kosten taakveld	8	1
Overhead	4	0
BTW	0	0
Totale kosten	**13**	**1**
Totale opbrengsten	**13**	**5**
Kostendekkendheid	**100,0%**	**461,8%**

Toelichting

De inzet voor dit product is cyclisch, omdat vergunningen voor een periode van drie jaar worden afgegeven. De leges worden wel jaarlijks in leges gebracht

Wonen en Monumenten

Leges Woonruimtezaken

x € 1.000

Omschrijving	Actueel	Realisatie
Kosten taakveld	388	326
Overhead	150	130
BTW	12	12
Totale kosten	**550**	**468**
Totale opbrengsten	**471**	**493**
Kostendekkendheid	**85,6%**	**105,3%**

Toelichting

Hieronder vallen de woononttrekkingen, omzettingen, verklaring bestemming en gebruik, splitsingen en de opkoopbescherming. Afhankelijk van het aantal en soort aanvragen fluctueren de kosten en opbrengsten.

Omgevingsvergunningen

Leges Omgevingsvergunningen

x € 1.000

Omschrijving	Actueel	Realisatie
Kosten taakveld	12.341	12.461
Overhead	4.177	4.619
BTW	550	637
Totale kosten	**17.068**	**17.716**
Totale opbrengsten	**17.061**	**20.728**
Kostendekkendheid	**100,0%**	**117,0%**

Toelichting

In de programmabegroting 2023 werd nog uitgegaan van de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2023. De Omgevingswet is echter uitgesteld en pas per 1 januari 2024 in werking getreden. Bovenstaand is de actuele begroting opgenomen. Hierbij is geen rekening gehouden met een bijgestelde prognose van de opbrengsten conform de Tweede bestuursrapportage. De opbrengsten zijn in 2023 hoger dan verwacht door enkele grote projecten die niet waren voorzien en hogere gemiddelde opbrengsten per verstrekte vergunning.

Leges Begrafenisrechten

x € 1.000

Omschrijving	Actueel	Realisatie
Kosten taakveld	1.197	1.363
Overhead	105	114
BTW	0	0
Totale kosten	**1.302**	**1.477**
Totale opbrengsten	**1.243**	**1.470**
Kostendekkendheid	**95,5%**	**99,5%**

Toelichting

Niet alle kosten die voor het beheer en onderhoud van de begraafplaatsen worden gemaakt, mogen op grond van wet- en regelgeving aan de tarieven begraafplaatsen worden toegerekend. Het totaal van de inkomsten van de begraafrechten dekt 99,5% van de toerekenbare kosten. Dit percentage ligt hoger dan begroot, door meer begravingen en als gevolg hiervan hogere baten.
In 2017 zijn drie nieuwe tarieven toegevoegd. Er kan gekozen worden voor het afkopen voor onbepaalde tijd van de kosten van grafonderhoud voor een (kinder)graf. Daarnaast wordt de mogelijkheid geboden bij leven een locatie voor een graf te reserveren. In 2023 is eenentwintig keer gekozen voor de afkoop van een grafrecht voor onbepaalde tijd. De inkomsten hiervan zijn in een voorziening grafrechten onbepaalde tijd gestort ter dekking van toekomstige onderhoudslasten.

Leges Brug-, Schut- en Havengelden

x € 1.000

Omschrijving	Actueel	Realisatie
Kosten taakveld	1.388	1.562
Overhead	355	355
BTW	0	0
Totale kosten	**1.744**	**1.917**
Totale opbrengsten	**1.150**	**1.193**
Kostendekkendheid	**66,0%**	**62,2%**

Toelichting

De commerciële activiteiten nemen toe door meer inzet van de "bierboot" door een toenemende vraag vanuit de horeca en de middenstand voor de aanlevering van producten via het water.

Kosten taakveld

De kosten taakveld nemen toe door juridische geschillen, het toevoegen van een dotatie aan de voorziening spaarverlof personeel en projectmatige uren die worden gemaakt voor o.a. de havenatlas, aanbesteding elektrificatie vaartuigenpark.

Leges Marktgelden

x € 1.000

Omschrijving	Actueel	Realisatie
Kosten taakveld	556	817
Overhead	257	257
BTW	25	25
Totale kosten	**838**	**1.099**
Totale opbrengsten	**698**	**679**
Kostendekkendheid	**83,2%**	**61,7%**

Toelichting

De opbrengsten marktgelden blijven achter ten opzichte van de begroting. De gerealiseerde opbrengsten 2023 staan beter in verhouding ten opzichte van de realisatie van het jaar 2022. De opbrengsten stijgen met € 60.000 dit is 9%. De tariefsverhoging is bepaald op 5,8%.

Kosten taakveld

In de begroting 2023 is opgenomen totaal aan kosten taakveld € 556.000 terwijl de gerealiseerde kosten voor het jaar 2022 uitkomt op € 716.000. In verhouding met de realisatie jaar 2022 nemen de kosten in het jaar 2023 toe met € 101.000. Deze toename wordt voornamelijk veroorzaakt door een stijging van de personele kosten.

Verplichte BBV indicatoren

Om een eenduidig beeld te vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling te kunnen vergelijken zijn er een aantal wettelijke verplichte indicatoren bij de programma's opgenomen.

Bewoners en bestuur

Dit programma heeft geen van toepassing zijnde verplichte BBV-indicatoren.

Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

Indicator	Eenheid	Bron	2020	2021	2022	2023
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	COELO, Groningen	712	783	907	1009
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	COELO, Groningen	762	833	957	1061
Gemiddelde WOZ-waarde	x €1.000	CBS	331	357	392	458
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	15,5	16,4	17,6	gnb

Duurzaamheid

Indicator	Eenheid	Bron	2020	2021	2022	2023
Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	6	7,3	gnb	gnb

Bereikbaarheid

Dit programma heeft geen van toepassing zijnde verplichte BBV-indicatoren.

Openbare ruimte en groen

Indicator	Eenheid	Bron	2020	2021	2022	2023
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	CBS	203,4	201,5	201,4	gnb

Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen

Indicator	Eenheid	Bron	2020	2021	2022	2023
Functiemenging	Verhouding tussen aantal banen en woningen	LISA/CBS	64,3	64,4	65	gnb
Vestingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners	KvK	178,6	185,3	195,3	gnb

Werk en Inkomen

Indicator	Eenheid	Bron	2020	2021	2022	2023
Banen	Aantal banen per 1.000 inwoners (15 - 64 jaar)	LISA	1086,8	1104,7	1145,7	gnb
Netto arbeidsparticipatie	% werkzame beroepsbevolking	CBS	74,5	74,8	77,2	gnb
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	716,7	562	459,8	432,1
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker	2	1	1	gnb
Lopende re-integratie-voorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners (15 - 64 jaar)	CBS	127,8	163,5	179,8	gnb

Onderwijs

Indicator	Eenheid	Bron	2020	2021	2022	2023
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO / Ingrado	2	1,9	1,6	gnb
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO / Ingrado	24	22	27	gnb
Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO / Ingrado	1,9	1,9	2,3	gnb

Ondersteuning op maat

Indicator	Eenheid	Bron	2020	2021	2022	2023
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	570	560	540	gnb
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS	1	1	1	gnb
Kinderen in een uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	7	7	7	gnb
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	gnb	14,4	12,5	12,3*
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	gnb	0,8	0,8	0,7**
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	gnb	0,4	0,3	0,2*

* cijfers 1e half jaar 2023

** voorlopige cijfers 2023

Volksgezondheid

Dit programma heeft geen van toepassing zijnde verplichte BBV-indicatoren.

Veiligheid

Indicator	Eenheid	Bron	2020	2021	2022	2023

Misdrijven - Diefstallen uit woning	Per 1.000 inwoners	CBS - Diefstallen	2,3	1,9	1,8	gnb
Misdrijven - Geweldsmisdrijven	Per 1.000 inwoners	CBS - Criminaliteit	5,2	4,6	4,9	gnb
Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Per 1.000 inwoners	CBS - Criminaliteit	7,5	7,3	7,1	gnb
Misdrijven - Winkeldiefstallen	Per 1.000 inwoners	CBS - Diefstallen	3,9	3,4	4,5	gnb
Verwijzingen Halt	Per 1.000 jongeren	Stichting Halt	18	6	6	gnb

Cultuur

Dit programma heeft geen van toepassing zijnde verplichte BBV-indicatoren.

Samenleven en Sport

Indicator	Eenheid	Bron	2019	2020	2021	2022
Niet-sporters	%	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	35,9	gnb	33,5	gnb
Demografische druk	%	CBS - Bevolkingsstatistiek	48	48,2	48,2	47,7

Utrechts Vastgoed

Dit programma heeft geen van toepassing zijnde verplichte BBV-indicatoren.

Algemene middelen

De verplichte BBV-indicatoren met betrekking tot de bedrijfsvoering worden vermeld in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Overhead

De verplichte BBV-indicatoren met betrekking tot de bedrijfsvoering worden vermeld in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Vennootschapsbelasting

Dit programma heeft geen van toepassing zijnde verplichte BBV-indicatoren.

Subsidies

Subsidies Bewoners en Bestuur

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: De Utrechtse belangen zijn goed vertegenwoordigd in de regio, nationaal en internationaal				
Utrecht4GlobalGoals	Voorlichting voor particuliere initiatieven over de Global goals	40	0	40
ROM Regio Utrecht BV	Convenantbijdrage aan ROM Regio Utrecht BV	174	608	-434
Totaal doelstelling 1		214	608	-394
Doelstelling 2: De gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders vormen het stadsbestuur. Doelstelling is een zorgvuldig, rechtmatig en betrouwbaar bestuur van de stad.				
Volksfeesten	Organiseren en uitvoeren van volksfeesten	215	309	-94
Totaal doelstelling 2		215	309	-94
Doelstelling 3: Bewoners zijn betrokken bij hun buurt, wijk en stad door actief te zijn in de eigen omgeving en/of invloed uit te oefenen op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering				
Initiatievenfonds	Het Initiatievenfonds is er voor grote en kleine initiatieven, inwoners en organisaties, jong en oud. Alle Utrechters met een goed idee voor hun straat, buurt, wijk of de stad kunnen een aanvraag doen.	3.162	2.824	338
Totaal doelstelling 3		3.162	2.824	338
Totaal Bewoners en Bestuur		**3.591**	**3.741**	**-150**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Subsidies Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: Herontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans				
Lesgeven in een grootstedelijke context	Lesgeven in een grootstedelijke context	400	260	140
Ruimtelijke plannen	Bijdrage aan lokaal platform/ initiatieven voor onderzoek, debat, en infovoorziening over architectuur, stedenbouw en landschap	79	75	4
Totaal doelstelling 1		479	335	144
Doelstelling 3: Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekenden				
Doelgroepen	Stedelijke huurders participatie en vertegenwoordiging, informatiepunt studentenhuisvesting	72	34	38
Toevoegen Woonruimte	Fonds Toevoegen Woonruimte voor uitbreiding woonvoorraad bestaande bouw	300	0	300
Investeringsimpuls meerwaardeafdracht	Investeringsimpuls meerwaardeafdracht	6.297	3.977	2.320
Initiatieven Schepenbuurt en Cartesiusweg	Initiatieven Schepenbuurt en Cartesiusweg	20	0	20
Totaal doelstelling 3		6.689	4.011	2.678
Doelstelling 4: Monumenten en cultuurhistorische waarden				
Exploitatie Domunder	Ondersteuning Exploitatie Domunder	40	40	0
Publieksbereik Erfgoed	Ondersteuning activiteit Open Monumenten Dag Utrecht en Kerken kijken Utrecht	70	66	4
Totaal doelstelling 4		110	106	4
Totaal Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed		**7.278**	**4.452**	**2.826**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Subsidies Duurzaamheid

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: Energieverbruik gebouwde omgeving in 2050 met 35% afgenomen t.o.v. 2020, alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen				
Duurzame monumentenadviezen	Duurzame monumentenadviezen	25	20	5
Maatschappelijk Vastgoed	Mogelijk maken duurzame investeringen in panden van maatschappelijke instellingen	165	8	157
Energieloket Zakelijk Maatschappelijk Vastgoed	Verduurzaming zakelijk en maatschappelijk vastgoed in Utrecht	100	22	78
Samen Verduurzamen	Het stimuleren van collectieve initiatieven voor energiemaatregelen bij particuliere bestaande woningen.	75	5	70
Aanpak versneld energetisch verbeteren sociale huurwoningen	Woningcorporaties worden gesubsidieerd voor het nemen van energiebesparende maatregelen, ter vermindering van de energielasten van huurders	1.900	216	1.684
Energieadvies en trajecbegeleiding (*4)	Energieadvies en Trajectbegeleiding voor grondgebonden woningen	149	94	55
Energiebesparing klein MKB	Kleine en micro ondernemingen stimuleren om te investeren in structurele energiebesparende maatregelen en daarmee bij te dragen aan de energiebesparingsopgave en reductie van CO2 uitstoot	525	181	344
Duurzaamheidsleningen	Regeling voor duurzaamheidsleningen voor grondgebonden woningen 01	3.500	4.480	-980
Totaal doelstelling 1		6.439	5.026	1.413
Doelstelling 2: Utrecht werkt aan een gezonde, stillere en veilige leefomgeving				
Utrecht groen en duurzaam	Bijdrage aan Stichting Utrecht Natuurlijk ter ondersteuning van aantrekkelijke, laagdrempelige locaties, talrijke initiatieven door co-creatie en samenwerking op gebied van natuur, milieu en groen in de stad Utrecht	4.010	4.010	0
Totaal doelstelling 2		4.010	4.010	0

Totaal Duurzaamheid	**10.449**	**9.036**	**1.413**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Subsidies Bereikbaarheid

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: Toename van het aandeel duurzame, gezonde en ruimte-efficiënte vervoersmiddelen				
Terugdringen van emissies door houtstook	Terugdringen van emissies door houtstook	295	106	189
Uitvoeren maatregelen goederenvervoer	Procesinnovatie duurzaam goederenvervoer en haalbaarheidsonderzoek duurzaam goederenvervoer	50	10	40
Totaal doelstelling 1		345	116	229
Totaal Bereikbaarheid		**345**	**116**	**229**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Subsidies Openbare ruimte en Groen

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen				
Herstel kelders wervengebied	Herstel kelders wervengebied	1.800	583	1.217
Totaal doelstelling 1		1.800	583	1.217
Doelstelling 2: Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen				
Groene daken	Voorkomen wateroverlast	700	205	495

Watervriendelijk Maatschappelijk vastgoed	Wateroverlast en schade door droogte voorkomen	300	25	275
Totaal doelstelling 2		1.000	230	770
Doelstelling 3: Extra groen				
Dierenweides	Bijdrage aan exploitatie dierenweides	48	41	7
Totaal doelstelling 3		48	41	7
Totaal Openbare Ruimte en Groen		**2.848**	**854**	**1.994**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Subsidies Economie & Werkgelegenheid voor iedereen

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad				
Morgen Mooier Maken	Terugdringen en beperken langdurige leegstand kernwinkelgebied binnenstad	0	30	-30
BIZ Woonboulevard	BIZ subsidie (Bedrijf Investering Zone)	145	145	0
Ondernemersfonds Utrecht	Subsidie aan Stichting Ondernemersfonds Utrecht voor stimulering economische structuur van Utrecht en economische vitaliteit van de stad	8.500	11.065	-2.565
Utrecht Science Park (USP)	Subsidie voor de ontwikkelinging van het Utrecht Science Park voor het versterken zowel op economisch als op maatschappelijk gebied	50	50	0
Subsidieplafond kwetsbare winkelgebieden	Ondersteuning verplaatsingen van kleinschalige ondernemers met retailfuncties	200	130	70
Ecosysteem startups en scale-ups meerjarig (deel A)	Meerjarige subsidie voor activiteiten van incubators en frontoffice/ecosysteemmanagement (deel A)	380	380	0
Ecosysteem startups en scale-ups activiteiten (deel B)	Subsidie voor programma’s, activiteiten en evenementen met nadruk op groeiondernemers (deel B)	120	120	0

Evenementenfonds	Evenementenfonds	300	168	132
Stimuleren van arbeidsmarkttransities	Stimuleren van arbeidsmarkttransities	400	400	0
Verduurzaming evenementen	Subsidie voor het verduurzamen van evenementen	280	100	180
Tegemoetkoming Energiekosten MKB	Tegemoetkoming Energiekosten MKB	210	182	28
Totaal doelstelling 1		10.585	12.770	-2.185
Totaal Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen		**10.585**	**12.770**	**-2.185**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Subsidies Werk en Inkomen

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 2: Utrechters die niet zelf kunnen voorzien in hun levensonderhoud bieden we inkomenszekerheid				
Samen voor Overvecht (Werk en ondernemerschap)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen	200	100	100
Loonkostensubsidie	Loonkostensubsidie aan werkgevers die mensen uit de doelgroep WWB in dienst nemen	4.000	2.981	1.019
Plusbonus	Eenmalige subsidie voor een werkgever als de werkgever een bijstandsgerechtigde die parttime werkt, een nieuw contract aanbiedt met een urenuitbreiding	50	5	45
Werkgeverscheque	Werkgevers stimuleren om mensen met belemmeringen op de arbeidsmarkt in dienst te nemen of op een proefplaatsing aan te stellen	200	54	146
Wet Sociale werkvoorziening	Uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken	17.002	19.100	-2.098
Innovatieregeling UWV	Subsidie om met vernieuwde ideeën mensen met een bijstandsuitkering aan het werk te helpen	735	449	286

Inkomens en bestaanszekerheid ondernemers (ondernemer centraal)	Ondernemen preventief voorzien van passende dienstverlening om de toekomstigbestendigheid van de onderneming te borgen	650	513	137
Actieagenda Utrechters Schuldenvrij	Zorgen dat alle Utrechters kunnen rondkomen, meedoen en blijvend schulden(zorg)vrij zijn. We doen dit door er op tijd bij te zijn en hulp op maat te bieden.	150	497	-347
Omscholing naar toekomstgericht werk	Inwoners stimuleren om met behulp van omscholing over te stappen naar een toekomstbestendige sector.	240	79	161
Totaal doelstelling 2		23.227	23.778	-551
Doelstelling 3: Utrechters financieel ondersteunen				
Levensgebeurtenissen	Ondersteuning met vrijwillige inzet ten behoeve van schuldhulpverlening	378	379	-1
Huisvesting voedselbanken	Door het wekelijks verstrekken van voedsel aan de meest kwetsbare inwoners en/of hun huisdieren, kunnen kwetsbare inwoners rondkomen en meedoen	150	80	70
Totaal doelstelling 3		528	459	69
Totaal Werk en Inkomen		**23.755**	**24.237**	**-482**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Subsidies Onderwijs

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving				
Burgerschap PO	Vredeseducatie	32	0	32
Cultuureducatie (onderwijs)	Kinderen in het basis- en voortgezet onderwijs in contact brengen met een breed aanbod van kunst en cultuur in en rondom de school. De scholen stimuleren om planmatig hun onderwijs cultuureducatie vorm te geven.	2.053	2.054	-1

Ondersteunend personeel primair onderwijs (voorheen conciërges)	Verlaging werkdruk leraren	374	374	0
Ondersteuning peuter bij overgang naar primair onderwijs	Coördinatie van het onderdeel 0-4 jaar binnen zorgplatform en bieden van ambulante begeleiding gericht op een vloeiende overgang van kinderen van voorschoolse voorziening naar het primair (speciaal) onderwijs	491	512	-21
Overgang PO naar VO	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Schoolloopbaan 12-23.	227	204	23
Schoolmaatschappelijk werk PO (subsidietender Buurtteam Jeugd)	Leerlingen ondersteunen bij achterstanden in hun ontwikkeling op school (Buurtteams)	1.400	1.449	-49
Taalschool: taal onderwijs voor nieuwkomers van 4 t/m 12 jaar	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 0-12. Dit door middel van de voorziening de Taalschool waar nieuwkomers (leerlingen in het PO) de Nederlandse taal leren	815	813	2
Talentontwikkeling en combinatiefuncties brede school primair onderwijs	Combinatiefuncties onderwijs, activiteiten brede talentontwikkeling en programma Brede Scholen	1.466	1.558	-92
Transitieregeling Voorschoolse educatie	Het subsidieplafondvoor de transitieregeling voorschoolse educatie	375	375	0
Uitvoering Voorschoolse Educatie	De startpositie van jonge kinderen verbeteren die het risico lopen op een achterstand in (taal)ontwikkeling door middel van o.a. Voorschoolse Educatie.	10.000	9.637	363
Verkeersexamen in de wijken	Resultaat Verkeersveiligheid PO groep 7/8 afsluiten met theoretisch en praktisch examen	32	0	32
Versterken van taal	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 0-12. Dit door middel van de inzet van Vroegschoolse educatie, Professionalisering van professionals op de vroegschool, Ouderbetrokkenheid op de vr	4.159	4.159	0
Uitvoering Voorschoolse Educatie plus	De startpositie van jonge kinderen verbeteren die het risico lopen op een achterstand in (taal)ontwikkeling door middel van de uitvoering van voorschoolse educatie plus	1.338	1.435	-97

Onderwijs Ondersteunende Activiteiten	Kinderen en jongeren kunnen gebruik maken van een samenhangend aanbod van talentontwikkeling, ouderbetrokkenheid en pedagogische aanpak/burgerschap dat door een derde partij in samenwerking met de school wordt aangeboden.	89	0	89
Huisvesting voor uitvoering voorschoolse educatie	Huisvesting voor het uitvoeren van voorschoolse educatie in een voorschoolse educatie lokaal/ruimte. De te bereiken doelgroep is Utrechtse doelgroeppeuters	800	736	64
Onderwijsimpuls voor toekomstbestendig onderwijs	Het geven van een impuls aan de kwaliteit van het onderwijs en het stimuleren van onderwijsinnovatie in Utrecht	1.303	750	553
Utrecht Leert!	Activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen van het plan van aanpak voor het terugdringen van het lerarentekort, Utrecht Leert!	1.000	1.216	-216
Internationale Schakel Klassen (ISK): taal onderwijs voor nieuwkomers (VO) van 12 t/m 18 jaar	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 12-23	97	95	2
Onderwijs ondersteuning talentontwikkeling	Kinderen en jongeren kunnen gebruik maken van een samenhangend aanbod van talentontwikkeling, ouderbetrokkenheid en pedagogische aanpak/burgerschap dat door een derde partij in samenwerking met de school wordt aangeboden.	37	0	37
Bibliotheek Utrecht	De Bibliotheek Utrecht laagdrempelig bereikbaar, toegankelijk en aantrekkelijk houden	16.626	17.177	-551
Combinatiefuncties brede school voortgezet onderwijs	Inzet van een combinatiefunctionaris die zorg draagt voor de organisatie van activiteiten in lijn met de visie Brede School VO, zodat leerlingen deelnemen aan talentontwikkelingsactiviteiten op het gebied van bijv. sport, kunst en cultuur.	0	0	0
Talentontwikkeling voortgezet onderwijs	Activiteiten voor brede talentontwikkeling in het voortgezet onderwijs.	1.239	1.239	0
OPDC De Utrechtse School	Coördinatie van het onderdeel 0-4 jaar binnen zorgplatform en bieden van ambulante begeleiding gericht op een vloeiende overgang van kinderen van voorschoolse voorziening naar het primair (speciaal) onderwijs	654	649	5
Schoolmaatschappelijk werk VO (subsidietender Buurtteam Jeugd)	Leerlingen ondersteunen bij achterstanden in hun ontwikkeling op school (Buurtteams)	944	977	-33

VSV Regionaal	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	880	829	51
VSV stad inclusief loopbaanoriëntatie PO-VO en overgang VO-MBO	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	320	311	9
Sterk MBO Utrecht	Het realiseren van de ambitie om het Utrechtse MBO te versterken	461	437	24
Burgerschap VO	Vredeseducatie en Homo-emancipatie LHTB	17	0	17
Versterken van taal: Brede school Academie (BSA)	De subsidie is tijdelijk beschikbaar voor 2021 en 2022 met als doel het borgen van activiteiten voor hogere taalprestaties en bredere maatschappelijke ontwikkeling in het onderwijsaanbod. Voor leerlingen met een taalachterstand en talentvolle leerlin	244	244	0
NPOnderwijs	Nationaal Programma Onderwijs	2.991	2.971	20
Onderwijs Achterstanden Beleid	Onderwijs Achterstanden Beleid	1.100	1.100	0
Totaal doelstelling 1		51.564	51.301	263
Totaal Onderwijs		**51.564**	**51.301**	**263**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Subsidies Ondersteuning op maat

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: De buurtteams jeugd en gezin ondersteunen jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben, zodat zij gezond en veilig kunnen opgroeien				
Buurtteams jeugd en gezin (subsidietender Buurtteam Jeugd)	Integraal inzetten van jeugdzorgaanbod zonder indicatiestelling	26.078	26.730	-652

Jeugdhulp	Trajectmanagement, woonbegeleiding, onderwijshulpverlening en intensieve hulp bij opgroeiproblemen voor jongeren	403	359	44
Samen voor Overvecht (Ondersteuning op maat)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen	1.350	1.295	55
Totaal doelstelling 1		27.831	28.384	-553
Doelstelling 2: Aanbieders van specialistische jeugdhulp bieden specialistische zorg en ondersteuning dichtbij en op maat, zodat jeugdigen gezond, veilig en zoveel mogelijk in een gezin kunnen opgroeien				
Basiszorg daklozen Regio Utrecht	Hulp en begeleiding aan dak- en thuisloze jongeren	2.979	2.979	0
Versneld Vernieuwen & Kansrijke start	Tegengaan en/of verzachten van de negatieve sociale effecten van corona en de coronamaatregelen op inwoners en het ondersteunen van hen die daardoor extra zorg en ondersteuning nodig hebben.	5.700	3.426	2.274
Vastgoedtransitie Jeugdhulp	Vastgoedtransitie Jeugdhulp	5.000	4.688	312
Totaal doelstelling 2		13.679	11.093	2.586
Doelstelling 3: Jeugdbescherming ondersteunt gezinnen als veilig opgroeien en ontwikkelen van jeugdigen wordt bedreigd en vrijwillige hulpverlening niet toereikend is				
Veilig thuis, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	Uitvoering van Veilig Thuis en (preventieve) jeugdreclassering en jeugdbescherming	12.642	13.242	-600
Totaal doelstelling 3		12.642	13.242	-600
Doelstelling 4: Utrechters krijgen hulp bij het vinden van een passende oplossing bij hun (zorg)vraag binnen de sociale basiszorg				
Advies	Faciliteren en organisatie van advies door sociaal raadsliedenwerk	2.198	2.345	-147
Buurtteams Sociaal	Doorontwikkeling en uitvoering van de buurtteams en het leveren van hoogwaardige sociale basiszorg. In co-creatie met de gemeente Utrecht leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van een nieuw en eenvoudiger stelsel van zorg en ondersteuning	21.412	21.412	0

Groepsgewijze activiteiten	Groepsgewijze activiteiten zorgen voor verbinding tussen cliënten onderling, waardoor zij onderling netwerken kunnen onderhouden, waarbij preventie, activering, lotgenotencontact en onderlinge hulp/steun centraal staan	301	301	0
Informatievoorziening	Faciliteren en organiseren van informatie op breed sociaal domein	722	695	27
Onafhankelijke cliëntondersteuning	Faciliteren en organiseren van onafhankelijke cliëntondersteuning	440	440	0
Ondersteuning schuldhulpverlening vanuit Informele zorg	Ondersteuning om inwoners op een toegankelijke en laagdrempelige wijze te leren omgaan met geld, schulden en administratie	1.176	1.070	106
Totaal doelstelling 4		26.249	26.263	-14
Doelstelling 5: Utrechters krijgen de aanvullende zorg en ondersteuning passend bij hun (zorg)vraag zodat zij mee kunnen doen				
Buurtbemiddeling/ Aanpak Extreme Woonoverlast	Buurtbemiddeling leert en helpt mensen om al in een vroeg stadium burengeschillen op te lossen. De aanpak extreme woonoverlast wordt ingezet als de bewoner(s) van een woning het woongenot van omwonenden structureel verstoort c.q. verstoren.	826	826	0
FIOM	Aanbieden van gespecialiseerd maatschappelijk werk met betrekking tot zwangerschap, adoptie, seksueel geweld en hulp aan tienerouders	295	295	0
Maaltijdservice	Bezorgen van koelverse maaltijden aan (met name oudere) inwoners in de stad Utrecht, die niet (meer) in staat zijn zelf hun warme maaltijd te bereiden. Met deze voorziening kunnen ‘kwetsbare’ inwoners (langer) zelfstandig wonen.	233	233	0
Sociale prestatie en dagondersteuning	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maatschappelijke	6.331	6.260	71
Totaal doelstelling 5		7.685	7.614	71
Doelstelling 6: Inwoners in de regio Utrecht die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn, krijgen (24-uurs) begeleiding gericht op herstel en activering, thuis of in een woonvoorziening				

Gecombineerde inloopvoorziening voor daklozen	Het bieden van een duidelijke ingang, snel bieden van tijdelijke opvang en integrale hulpverlening, bijdrage aan herstel van daklozen, vergroten van de door- en uitstroom uit de maatschappelijke opvang	1.623	2.006	-383
Veilig thuis 18+	Uitvoering van de activiteiten Veilig Thuis voor 18+ (volwassenen)	5.480	5.362	118
Voorkomen huiselijk geweld	Voorkomen van huiselijk geweld bij alle slachtoffers. Bij ernstige dreiging en gevaar van huiselijk wordt een veilige situatie gecreëerd in de (crisis) opvang, onderduikadres, bij familie of via de informele netwerken.	2.363	1.656	707
Totaal doelstelling 6		9.466	9.024	442
Doelstelling 7: Nieuwkomers weten zich welkom en thuis in Utrecht en kunnen zich maximaal ontwikkelen en ontplooien voor hun toekomst in Utrecht of ergens anders				
Asielzoekers, ongedocumenteerden en vluchtelingen	Reguliere ondersteuning van vluchtelingen, het continueren van de noodopvang voor (uitgeprocedeerde) asielzoekers en het steunpunt Perspectief voor ex-AMA's (voormalig alleenstaande minderjarige asielzoekers)	9.500	10.495	-995
Compensatie particuliere opvang Oekraïense vluchtelingen	Compensatie particuliere opvang Oekraïense vluchtelingen	20	5	15
Totaal doelstelling 7		9.520	10.500	-980
Totaal Ondersteuning op maat		**107.072**	**106.120**	**952**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Subsidies Volksgezondheid

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: In 2040 zijn de gezondheidsverschillen in Utrecht tussen de laagste en hoogste sociaal economische groepen met 30% afgenomen ten opzichte van 2012				

Alcohol en drugs, Voorlichting en educatie	Het verzorgen van voorlichting aan jongeren, hun peers, ouders en intermediairs. Bijvoorbeeld in de vorm van voorlichting op scholen, adviesgesprekken, interventies, drugstestservice, online informatieverstrekking, netwerkvorming	1.744	1.704	40
Gezonde leefstijl (subsidietender Sport)	Stimuleren gezonde leefstijl door sporten	146	161	-15
Heroineverstrekking, Opsporing, Vroegsignalering en Toeleiding OGGZ	Het opsporen en toeleiden naar zorg van zeer sociaal kwetsbaren/OGGZ, het bieden van een heroïnebehandeling, het verspreiden en ophalen van spuiten en spuithulpmiddelen, en het afhandelen van spuitmeldingen	1.609	1.524	85
Sekswerk	Het bieden van laagdrempelige opvang en het vergroten v/h bereik onder de sekswerkers door outreachend werken en het ondersteunen en begeleiden van vrouwen bij het uitstappen uit het sekswerk	1.382	1.244	138
Samen voor Overvecht (Gezonde wijk)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen	200	276	-76
WMO collectieve GGZ preventie	Subsidie ten behoeve van een substantiële bijdrage aan de psychosociale gezondheid van burgers en ondersteuning van mantelzorgers in Utrecht	135	130	5
Toeleiding naar (bemoei)zorg	Toeleiding naar (bemoei)zorg	182	276	-94
Totaal doelstelling 1		5.398	5.315	83
Totaal Volksgezondheid		**5.398**	**5.315**	**83**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Subsidies Veiligheid

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: Veiligheidsniveau 2018 tenminste behouden				
Hulpverlening bij ongevallen en rampen	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de hulpverlening bij ongevallen en rampen	216	209	7
Jongerenwerk en veiligheid	Terugdringen van criminaliteit onder en ernstige overlast door jongeren en bieden van een duurzaam toekomstperspectief	4.084	4.230	-146
Ondersteuning aanpak jeugd en veiligheid	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de preventieve activiteiten in het kader van jeugd en veiligheid	481	1.023	-542
Samen voor Overvecht (Veiligheid)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen	250	153	97
Buurtteams jeugd en gezin (veiligheid) (subsidietender Jeugd	Integraal inzetten van jeugdzorgaanbod zonder indicatiestelling	1.387	1.505	-118
Politie Keurmerk Veilig Wonen	Subsidie op verkrijgen van Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW) bestaande woningen	75	50	25
Preventiekosten bedrijfsovervallen	Tegemoetkoming in de kosten voor ondernemers, die slachtoffer zijn geworden van een overval op hun bedrijf en die beschermingsmaatregelen willen nemen ter voorkoming van een nieuwe overval.	20	0	20
Totaal doelstelling 1		6.513	7.170	-657
Totaal Veiligheid		**6.513**	**7.170**	**-657**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Subsidies Cultuur

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen				
Productie en programmering	Het faciliteren van artistiek interessante activiteiten van Utrechtse makers en culturele instellingen	3.907	4.230	-323
Projecten Cultuur	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector	1.058	1.153	-95
Cultuurnota 2021-2024	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	40.641	40.634	7
Investeringsbijdrage Muziekstudio's	De realisatie van muziekstudio’s in de gemeente Utrecht, die tegen een betaalbaar tarief kunnen worden gehuurd door muzikanten en/of geluidskunstenaars en/of producers	583	180	403
Totaal doelstelling 1		46.189	46.197	-8
Doelstelling 2: Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad				
Amateurkunsteducatie	Amateurkunsteducatie, vrije cursusaanbod in de stad	1.076	1.076	0
Basissubsidie Amateurkunst	Het stimuleren van actieve participatie aan amateurkunst door inwoners van de gemeente Utrecht	380	378	2
Cultuurparticipatie	Het bevorderen van betrokkenheid bij cultuur van een breed publiek	1.098	1.045	53
Cultuurnota 2021-2024	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	3.158	3.158	0
Combinatiefuntionarissen	Het aanstellen van cultuurcoaches die een brede doelgroep laten kennismaken met kunst en cultuur	259	259	0
Cultuurprogramma jongeren Leidsche Rijn - Vleuten de Meern	Het stimuleren van actieve cultuurparticipatie door jongeren in Leidsche Rijn en Vleuten de Meern	150	117	33
Totaal doelstelling 2		6.121	6.033	88
Totaal Cultuur		**52.310**	**52.230**	**80**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Subsidies Samenleven en Sport

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Doelstelling 1: Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar				
Beheerde speeltuinen	Technisch en sociaal beheer en onderhoud voor beheerde speeltuinen die maximaal ondersteunend zijn voor die initiatieven en qua openheid, sfeer, en functionaliteit aansluiten bij wat bewoners willen, waardoor buurten levendiger en leefbaarder worden	2.386	2.466	-80
Belangenbehartiging en Informatievoorziening	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	1.272	1.466	-194
Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Brugfunctie: Geven van voorlichting over en zichtbaar maken van diversiteit.	463	463	0
Zorg voor elkaar - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Faciliteren, ondersteunen en organiseren van informele zorg inclusief mantelzorgondersteuning	5.091	5.531	-440
Laaggeletterdheid / taal en digitale vaardigheden - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Verbeteren van taalniveau en andere basisvaardigheden	1.689	1.626	63
Nadere regel basisvoorziening ondersteuning mantelzorgers	Advies, informatie en andere ondersteuning bieden aan mantelzorgers.	711	722	-11
Nadere regel basisvoorziening vrijwilligersondersteuning	Stimuleren en faciliteren van vrijwilligerswerk in de stad in alle maatschappelijke sectoren	773	811	-38
NT2 voor volwassenen	Hoger opgeleide nieuwkomers zonder inburgeringsplicht krijgen met deze subsidie de mogelijkheid om de Nederlandse taal te leren en waar mogelijk een Staatsexamen NT2 te behalen	179	179	0

Sociaal makelaarschap	Sociaal makelaars zetten in op het versterken van soc. netwerken in de wijk, zodat deze krachtiger worden en waarmee ook de veerkracht van bewoners in de wijk vergroot wordt. Soc. makelaars werken aan het versterken van de pedagogische civil society	7.991	8.065	-74
Stimuleren vrijwilligerswerk	Stimuleren en faciliteren van stedelijk vrijwilligerswerk middels het verbreden van de groep van actieve burgers en belemmeringen wegnemen om te participeren en vrijwilligerswerk te doen	191	104	87
Taal en digitale vaardigheden (jeugd) - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Het verbeteren van het taalniveau	100	248	-148
Totaal doelstelling 1		20.846	21.681	-835
Doelstelling 2: Inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen				
Brugfunctie Diversiteit - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	55	52	3
Voorlichting en zichtbaar maken diversiteit	Geven van voorlichting over en zichtbaar maken van diversiteit	225	155	70
Meldingen van stigmatisering en discriminatie worden adequaat opgevolgd	Activiteiten op het gebied van preventie en voorlichting, met de nadruk op discriminatie op de arbeidsmarkt en in de horeca, uitgevoerd door Artikel 1 Midden-Nederland	419	544	-125
Naamswijziging slavernijverleden	Tegemoetkoming aanvraagkosten voor achternaamswijziging slavernijverleden	10	1	9
Slavernijverleden zichtbaar maken	Slavernijverleden zichtbaar maken	125	71	54
Totaal doelstelling 2		834	823	11
Doelstelling 3: Kinderen, jongeren, ouders en opvoeders zijn veerkrachtig				
Ambulant jongerenwerk	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	4.651	4.027	624
De Stem van Utrecht	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	99	94	5
Jeugdhulp meedoen (subsidietender Sport)	Meedoen kinderen met een beperking/ondersteuningsvraag	57	57	0

Sociale prestatie en dagondersteuning (jeugd)	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maats. prestaties	273	273	0
Jongeren, relaties en seksualiteit	Jongeren, relaties en seksualiteit	425	425	0
Kinder- en jongerenwerk MO	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	548	548	0
Totaal doelstelling 3		6.053	5.424	629
Doelstelling 4: Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke buurtvoorzieningen				
Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	70	43	27
Welzijnsaccommodaties in zelfbeheer - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Faciliteren van accommodaties voor maatschappelijke activiteiten. Uitgangspunten zijn een efficiënt gebruik en optimale toegankelijkheid	839	1.653	-814
Totaal doelstelling 4		909	1.696	-787
Doelstelling 5: Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige omgeving				
Challenge aangepast sportaanbod sportakkoord	Ondersteunen sportaanbieders met aangepast sportaanbod	53	69	-16
Challenge buurtsportcoach sportakkoord	Grotere sportdeelname en verbinden zorg, welzijn en sport	74	0	74
Challenge samenwerking sportakkoord	Ondersteunen en stimuleren van vitale aanbieders, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen	130	291	-161
Challenge sportaanbieders sportakkoord	Ondersteunen en stimuleren van sportaanbieders op het gebied van vitaliteit, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen	62	76	-14
Grootschalige schoolsportevenementen	Ondersteunen en stimuleren grootschalige schoolsportevenementen	100	59	41
Sport, bewegen en verenigingsondersteuning	Ondersteunen en stimuleren van sportaanbieders en grotere sportdeelname	3.196	4.003	-807
Grotere sportdeelname van kinderen	Grotere sportdeelname van kinderen	137	110	27
Talentenprogramma's sport	Ondersteunen van activiteiten gericht op het ontwikkelen van sportieve talenten	50	65	-15

Kleinschalige sportevenementen	Ondersteunen en stimuleren kleinschalige sportevenementen	61	54	7
Sport, bewegen en verenigingsondersteuning (topsport)	Ondersteunen en stimuleren van sportaanbieders en grotere sportdeelname	249	306	-57
Grootschalige sportevenementen	Grootschalige sportevenementen	151	183	-32
Totaal doelstelling 5		4.263	5.216	-953
Doelstelling 6: Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen				
Tuinen en parken	Volkstuinen	176	184	-8
Basisvoorzieningen	Instandhouden van een aantal basisvoorzieningen	378	381	-3
Totaal doelstelling 6		554	565	-11
Totaal Samenleven en Sport		**33.459**	**35.405**	**-1.946**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Subsidieverantwoording per doelstelling en ontvanger

Bewoners en Bestuur

1. De Utrechtse belangen zijn goed vertegenwoordigd in de regio, nationaal en internationaal	
ROM Regio Utrecht B.V.	608
Totaal 1. De Utrechtse belangen zijn goed vertegenwoordigd in de regio, nationaal en internationaal	**608**
2. De raad vormt met het college van B&W het stadbestuur. De raad stelt de kaders, heeft budgetrecht en controleert het gevoerde collegebeleid en de uitvoering. De griffie ondersteunt de raad	
Carnavals Federatie Utrecht	4
Stichting 4 mei Comité Utrecht	26
Stichting Bevrijdingsfestival Utrecht	130
Stichting Sint Maarten Utrecht	5
Stichting Stadsontspanning Utrecht	80
Utrechts Oranje Comite	65
Totaal 2. De raad vormt met het college van B&W het stadbestuur. De raad stelt de kaders, heeft budgetrecht en controleert het gevoerde collegebeleid en de uitvoering. De griffie ondersteunt de raad	**309**
3. Bewoners zijn betrokken bij hun buurt, wijk en stad door actief te zijn in de eigen omgeving en/of invloed uit te oefenen op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering	
Bewonersvereniging De Componist	2
Bewonersvereniging Het Kleine Wijk	1
Bewonersvereniging Nijenrode	1
Buurtvereniging Hoogelanden	2
Collegium Studiosorum Veritas	0*
De Buurtkerk	9
De Cultureel Mandaeers Club in Utrecht	3
Fruitbomenvereniging "De Bongerd"	1
Harmonie Orkest Vleuten	9
Het Hof van Cartesius Coöperatie U.A.	11
Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens en Leidsche Rijn	20
Huurdersbelangenvereniging Joke Smitplein	1
IJsclub Siberia	35
Jeugd Stichting "Tamount" voor Cultuur en Integratie	2
Katholiek Vrouwennetwerk "Zij-Actief" afdeling De Meern	1
Kopersvereniging Zwarte Woud	1
LUNA Movement	6
Lunetten WilWel	11
Malsch Technovaluation	20

Ondernemersvereniging "#ASW030"	15
Ondernemersvereniging Puur Oost	17
Ondernemersvereniging Winkelcentrum Gagelhof	3
Ondernemersvereniging Winkelcentrum Lunetten	14
Ons Binnenhof	1
Oranje- en Wijkvereniging Oog in Al	19
Oranje Stichting "Wilhelmina"	22
Parochie St. Martinus	6
Particulier	551
Project O B.V.	5
Puck Communicatie	12
S.V. Overvecht DE Dreef.	23
SOIA B.V.	5
Sportvereniging Faja Lobi KDS (Krachtig Door Samenwerking)	8
Sportvereniging Vechtzoom	36
Sticht Gooise Wandelsport Bond	2
Stichting "The India Foundation"	2
Stichting 3X3 Unites	35
Stichting 4 en 5 mei Leidsche Rijn	33
Stichting 4 mei Comité Utrecht	14
Stichting Archeologie en Bouwhistorie Utrecht	6
Stichting AxionContinu groep	13
Stichting Beheer Molenpark Utrecht	13
Stichting Beheergroep Klopvaart-Noord	1
Stichting Beheergroep Schimmelplein	16
Stichting Bevordering Utrechtse Improvisatie	4
Stichting Bewoners Overleg Lunetten	8
Stichting Bewonersplatform Overvecht	5
Stichting Binnenstadskrant	20
Stichting Boerderij De Hoef	10
Stichting Burezina	3
Stichting Burmese Democratic Community (the Netherlands)	1
Stichting Buurtkrant De Noordwester	13
Stichting Buurtmaaltijden	5
Stichting Buurtsport	12
Stichting Catharina Nu	23
Stichting Centrummanagement Utrecht	71
Stichting Comité 30 juni/ 1 juli Utrecht	35
Stichting Comité Julianapark	16
Stichting Cultuur Utrecht West (SCUW)	9
Stichting Cultuuronderwijs Utrecht	0*
Stichting De Hoogstraat Revalidatie	3
Stichting De Klanksteen	17

Stichting de Kracht van Zuilen	35
Stichting De Nieuwe Jutter	13
Stichting de Utrechtse Uitdaging	20
Stichting De Vechtclub	15
Stichting De Voedseltuin Overvecht	20
Stichting De Votulastkrant	6
Stichting de Watergeus	2
Stichting De Wilg	5
Stichting de Zuidwester	33
Stichting Dharma	6
Stichting Dierenweide Abstede	5
Stichting Dierenweide De Kraal	8
Stichting Dierenweide Julianapark	5
Stichting Dierenweide Vleuten	30
Stichting Diergeneeskunde Outdoor Event	6
Stichting Echt Overvecht	12
Stichting Ecologisch Groen Utrecht West	1
Stichting Federatie Asha	10
Stichting Fluid Future	3
Stichting gebruikersdelegatie onafhankelijke Utrechtse druggebruikers (afgekort Stichting G.O.U.D.).	16
Stichting Gouden Dagen	7
Stichting Hallo! Lunetten	23
Stichting het Utrechts Platform voor Levensbeschouwing en Religie	2
Stichting Het Wevehuis	0*
Stichting Kerst in het Julianapark	5
Stichting Kindervakantie3daagse	3
Stichting Kindervakantieweek De Meern	8
Stichting Klapstoelconcerten	4
Stichting Krachtwijken	3
Stichting Kunst- en CultuurKanaal30	8
Stichting Lombok Anders	12
Stichting Maatschappelijk Vastgoed Overvecht	36
Stichting Maximaal Gezond Centrum	9
Stichting Mijn wijk, jouw wijk	8
Stichting Move - verzamel je kracht!	0*
Stichting Museum van Zuilen	5
Stichting Natuurspeeltuin De Hoef	2
Stichting On The Move Sportvrienden	11
Stichting Oog voor Utrecht	1
Stichting Open Tuinendag Utrecht	3
Stichting Pandhof Sinte Marie	0*
Stichting Pijlerraad	2

Stichting Podium Oost	18
Stichting Power by Peers	16
Stichting Project 030	14
Stichting Samen Zuilen	16
Stichting Schakelraad	5
Stichting Sint Maarten Utrecht	10
Stichting Speeltuin voorheen de Pan	1
Stichting Stad van Vrede	8
Stichting Stadsklooster Utrecht	35
Stichting Stadsontspanning Utrecht	6
Stichting Strafrechtswinkel Utrecht	1
Stichting Study4You	20
Stichting Talent And Dreams	0*
Stichting TrösT	20
Stichting U in de Wijk Producties	10
Stichting U on Board	3
Stichting Utrecht Canal Pride	35
Stichting Utrechtse Klokkenspel Vereniging	14
Stichting Vakantieontspanning Vleuten Haarzuilens	5
Stichting VanHarte	12
Stichting Vecht en IJssel	2
Stichting Verkeerstuin Utrecht	23
Stichting Verzamelkunst	8
Stichting Vlinderhof	10
Stichting Voorveldse Polder	2
Stichting Vrienden van Flora's Hof	0*
Stichting Wable	2
Stichting Waterwinmarkt	10
Stichting Welzijn Saffier	19
Stichting Wereldlichtjesdag Leidsche Rijn|Utrecht	3
Stichting WIJ 3.0	35
Stichting Wijkkrant Aanzet	14
Stichting Wijkkrant Tuindorp-Oost	2
Stichting Zuidbus	5
Studio Kars	10
Utrechtse Sportvereniging "Hercules"	1
Utrechtse Vrijwillige Brigade Tot het Redden van Drenkelingen	35
Veiligheidsregio Utrecht	13
Vereniging Kasteeltuin Nijevelt	4
Vereniging Landschapsbeheer Vleuten-De Meern	13
Vereniging OTIA	1
Vereniging Tuindorps Belang	5
Vereniging van amateurtuinders "Tuinenpark Ons Buiten"	3

Vereniging van Eigenaars van de Smaaktuin en het parkeerterrein, gelegen tussen de Flevolanderstraat, de Lippizanerstraat en de Livarstraat te Utrecht	1
Wijk- en Oranjevereniging "Hoogravens Belang"	30
Wijkcoöperatie Kanaleneiland U.A.	11
Wijkcoöperatie Lunetten U.A.	22
Wijkplatform Overvecht	9
Winkeliersvereniging Smaragdplein	13
Woongemeenschap Overhoop	3
Stichting Vita Lumière	10
Vereniging van Surinaamse Ouderen "Moria"	11
Utrechtse Studenten Schaatsvereniging "Softijs"	12
Studio Appelmoes	1
Parochie Licht van Christus	18
Stichting Stadswijngaard Utrecht	15
Stichting Oubamoulla	3
Stichting Oostspoorbaan Utrecht	2
Stichting BOKS Jongerencultuurhuis	50
Stichting Vrienden van het Máximapark	22
Stichting Buurttuin Johanniterveld	3
Stichting LEV Scholengroep West-Nederland (LEV-WN)	20
"Smartlappenkoor De Tissues"	0*
Stichting Speelotheek Hoograven	9
Wijkplatform Noordoost Utrecht	24
Utrechts Klokkenluiders Gilde	5
Stichting Wijkkrant Wittevrouwen	4
afdeling EHBO Haarrijn van de Koninklijke Nederlandse Vereniging EHBO	1
Islamitische Stichting Nederland (Hollanda Diyanet Vakfi) Eyup Sultan Utrecht	6
Slow Food Youth Network Utrecht	5
Careman Fotografie	4
carinvandongen.nl	3
Oranjevereniging "De Meern"	11
Het Kunstlaboratorium	2
Stichting Voorbereiding Herbouw Schip Domkerk 2013	15
Oog voor Warmte	7
Stichting Ruimte voor de Buurt Rivierenwijkzuid	12
Diaconie Protestantse Gemeente te Utrecht	8
B.V. tot Exploitatie van de Utrechtsche Studentensocieteit	14
Stichting Casa Latina	4
Stichting Lala Foundation	4
Stichting Kindertriathlon Leidsche Rijn	2
Stichting Uranus Cultuurlab	7
Woongroep Terwijde	2
Stichting Ruprecht-Orgel Tuindorpkerk Utrecht	3

Stichting De Vrienden van Speeltuin De Vikingpark	20
Stichting De Maliebaan	10
Oudervereniging Montessorischool Arcade	4
Stichting Bersiap Compensatie	0*
Bewonersvereniging EsCaFi	1
Stichting Zorgwacht	1
Stichting Bewoners Activiteiten Zuilen	1
Bewonersvereniging Hart voor Leidsche Rijn	6
Vereniging Chinese Opera Nishang	2
Stichting Koninginne Kinderen	5
Stichting Secu	11
Stichting Japanhof	30
Stichting Petra & Simon Producties	18
Stichting Nepal Development Academy	2
Stichting de Zorgzusters	3
Tuindersvereniging Abstede	0*
Stichting Elaaf	2
Stichting (Un)commissioned	9
Stichting Amara Chana Europa	17
Hoor de Haar	1
De creatieve noot	2
Vereniging van Eigenaren Hijmans van den Berghlaan I te Utrecht	15
Stadsdorp Wolvenburg	1
Stichting In de 3 Krone	1
Vereniging van Eigenaars van het gebouw Oldambt/Fivelingo te Utrecht	1
Vereniging Centraal Wonen Klopvaart	1
Bewonersvereniging "Dotterbloem" te Utrecht	1
3585 Landschaps Architecten B.V.	2
Stichting JURA film, theater & debat	7
Coöperatie De Stadsjutters U.A.	3
Stichting Duurzame Innovaties	18
JW Brink	4
Winkeliersvereniging NOVA	25
Stichting Vrienden van de Joodse Gemeenschap Utrecht	18
Stichting Fietsmaatjes Utrecht	35
Shopping Centre LRC B.V.	15
Stichting Sahayta	1
Loes van Hapert	2
Islamitische Stichting Nederland, ULU Utrecht (Hollanda Diyanet Vakfi, ULU Utrecht	0*
Totaal 3. Bewoners zijn betrokken bij hun buurt, wijk en stad door actief te zijn in de eigen omgeving en/of invloed uit te oefenen op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering	**2.824**
Totaal Bewoners en Bestuur	**3.742**

* Bedrag tussen 0,- euro en 500,- euro (afgerond 0,- euro).

Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en erfgoed

1. Herontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans	
Katholieke Scholenstichting Utrecht (K.S.U.)	8
Stichting Aorta	75
Stichting Hogeschool Utrecht	53
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	100
Universiteit Utrecht	25
Stichting Ondernemersloket Nieuw Overvecht	38
Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Utrecht en Omstreken	32
Stichting Protestants Christelijk Hoger Beroepsonderwijs Utrecht (Marnix)	42
Totaal 1. Herontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans	**374**
3. Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekenden	
Particulier	2
Stichting Lister	20
Voor Iedereen Die In Utrecht Studeert studentenunie	12
Totaal 3. Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekenden	**34**
4. Monumenten en cultuurhistorische waarden	
Historische Vereniging Oud-Utrecht	5
Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens en Leidsche Rijn	5
Stichting Archeologie en Bouwhistorie Utrecht	26
Stichting DOMunder	40
Stichting Kerken Kijken Utrecht	30
Totaal 4. Monumenten en cultuurhistorische waarden	**106**
Totaal Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	**513**

Bereikbaarheid

1. Toename van het aandeel duurzame, gezonde en ruimte-efficiënte vervoersmiddelen	
Eye Hotel B.V.	2
Particulier	106
The Hunfeld B.V.	2
Zaatar	4
Museumkwartier B.V.	2
Totaal 1. Toename van het aandeel duurzame, gezonde en ruimte-efficiënte vervoersmiddelen	**116**
Totaal Bereikbaarheid	**116**

Duurzaamheid

1. Energieverbruik gebouwde omgeving 2050	
1,5 meter events	2
30ml Nachtegaalstraat v.o.f.	2
ANAN Saigon	2
Badhuis B.V.	2
BROEI B.V.	2
Broodnodig Mariaplaats B.V.	1
Café De Kneus B.V.	2
Café de Postillon VOF	2
Café Orloff Utrecht B.V.	2
De Kijker B.V.	2
De Winkel van Sinkel B.V.	2
Derde Zaak B.V.	2
DubbelDwars	2
Eetcafé Vallen	2
El Olivo	3
Exploitatiemaatschappij De Binnenhof B.V.	2
Flore V.O.F.	1
Ganspoort B.V.	2
Hoeve Wielrevelt	5
Hotel Mitland B.V.	2
Intercafé B.V.	2
Janskerkhof 6 B.V.	2
JEMA 2017 B.V.	2
Kloek B.V.	2
MaJe 2015 B.V.	2
Oerania Kledingreparatie Atelier en Stomerij	1
Orloff aan de Kade B.V.	2
Particulier	105
Qeet Utrecht B.V.	1
Quignon Utrecht B.V.	2
Rama Horeca B.V.	2
Restaurant Lombok B.V.	2
Restaurant Opium Utrecht B.V.	2
Saar Café & Deli	2
Soep-er	1
Spaghetteria Utrecht B.V.	2
Stichting Green Business Club Utrecht Centraal	4
Stichting Nederlands Instituut voor Katholieke Kerkmuziek	5
Stichting Nieuw Rotsoord	2
Stichting Portaal	178

Taplokaal Gist B.V.	2
The Food Club B.V.	2
Tijm Utrecht	5
V.O.F. MANEGE 'T HOOGT	2
Vierde Zaak B.V.	2
Villa Orloff B.V.	2
VOF Terhorst & van Benten	2
Wijkcoöperatie Lunetten U.A.	2
Wijn door Julian	2
Merben Holding B.V.	9
Café Elize B.V.	2
Italia v.o.f.	2
100% Real Greek	2
Restaurant Goesting B.V.	1
Lucas Koffie & Thee	2
Bistronome Des Arts	2
Stichting K.F. Hein Fonds Monumenten	7
Veilinghuis Peerdeman B.V.	3
De Regentes	3
Stichting "De Noordpunt"	3
Handelsonderneming Suilen B.V.	3
Teleson B.V.	2
Stalling aan de Dijk B.V.	1
Qeet Locaties B.V.	1
DADO Nederland	2
Banketbakkerij Verspeek	3
ZIZI LOVE B.V.	1
Café de Stadsgenoot	2
Groenpand Maatwerk B.V.	1
v.o.f. Bestaria Straatweg	2
Konnichi Wa B.V.	2
Surya Janskerkhof B.V.	2
Prumper-Jansen Hospitality I B.V.	2
Brouwerij Maximus B.V.	2
Jolie Utrecht	2
Al malek sweet's Utrecht	2
Bacchus Horeca B.V.	1
Stichting Kinderdagverblijf De Poppenzolder	8
Tiger papa B.V.	2
Stichting Woonin	39
iYoga Utrecht	4
Millie's Corner vof	2
Kartoffel B.V.	6

Taj Mahal B.V.	2
Houtskoolgrill Friends B.V.	2
De Straatweg B.V.	3
Stek voor je Plek	3
Café de Binnenstad	2
Wilde Wortels B.V.	2
Teds Utrecht stadhuisplein B.V.	2
Teds Utrecht B.V.	2
Roots Premium Gym	2
S&S Horeca B.V.	2
"Il Pozzo B.V."	2
"De Potdeksel" V.O.F.	2
Jolide Bosboom	2
Bij Moov C.V.	2
Diversmarkt De Waag	2
Café De Stad	2
blank-name building B.V.	2
Harpal vof	3
De Windhoek B.V.	2
Minimarkt Saadi	2
Cafetaria & Snackkoerier Biljard VOF	2
Stichting Tafelboom	1
NIET PRAKKEN!	2
Squash Utrecht B.V.	2
Gys Utrecht B.V.	4
J.G. Bakker t.h.o.d.n. Anne&Max Utrecht Burgemeester Reigerstraat	2
Geertjes Hoeve	2
Sector 3	2
La Lucha B.V.	2
Liquor Bar B.V.	2
Neude 2 B.V.	2
Yinglixia B.V.	2
Kaasbar Utrecht B.V.	2
Hop & Stork Utrecht B.V.	2
Mariaplaats De Vereeniging B.V.	2
Kleine Max B.V.	2
Totaal 1. Energieverbruik gebouwde omgeving 2050	**548**
2. Utrecht werkt aan een gezonde, stille en veilige leefomgeving	
Stichting Utrecht Natuurlijk	4.010
Totaal 2. Utrecht werkt aan een gezonde, stille en veilige leefomgeving	**4.010**
Totaal Duurzaamheid	**4.557**

Openbare Ruimte en Groen

1. De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen	
Particulier	550
Frada B.V.	13
Holding Charlie Chiu B.V.	2
Gauchos Franchise Utrecht B.V.	4
Souvereine Militaire Hospitaal Orde van Sint Jan van Jeruzalem, van Rhodos en van Malta-Associatie Nederland	7
Instituut voor Publieke Waarden B.V.	6
Totaal 1. De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen	**583**
2. Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen	
De Willibrord Stichting voor rk, pc en interconfessioneel voortgezet onderwijs (rk/pc) voor Utrecht en omstreken	1
Particulier	184
Stichting Stadsklooster Utrecht	25
Zabouza Groep B.V.	7
Amateur Tuindersvereniging De Groene Lunet	0*
Rebo Vastgoed Management B.V.	5
Vereniging van Eigenaars ArendSchild te Utrecht	7
Totaal 2. Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen	**230**
3. Extra groen dat bijdraagt aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en/of recreatie voor mensen en dieren	
Particulier	1
Stichting Dierenweide De Meern	4
Stichting Dierenweide Haarzuilens	5
Stichting Dierenweide Julianapark	20
Stichting Dierenweide Vleuten	6
Stichting Park Oog in Al	6
Totaal 3. Extra groen dat bijdraagt aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en/of recreatie voor mensen en dieren	**42**
Totaal Openbare ruimte en groen	**855**

* Bedrag tussen 0,- euro en 500,- euro (afgerond 0,- euro).

Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen

1. Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad	
Café Van Wegen	2
Central Events B.V.	18
City Center Lodge Utrecht	4

De Pomp V.O.F.	7
Eetcafé Vallen	7
Elevation Events B.V.	10
Exploitatiemaatschappij Lofen Utrecht B.V.	5
Het Zuiden F.G. V.O.F.	3
Project O B.V.	20
ROM Regio Utrecht B.V.	73
SOIA B.V.	3
Spaghetteria Korte Koestraat B.V.	7
Spaghetteria Utrecht B.V.	7
Star Lodge Hotels B.V.	7
Starters4Communities B.V.	40
Stichting Bevrijdingsfestival Utrecht	10
Stichting Centrummanagement Utrecht	17
Stichting De Vechtclub	9
Stichting Dutch Game Garden	177
Stichting nlgroeit	40
Stichting Ondernemersfonds Utrecht	11.065
Stichting Sportevenementen Nederland	10
Stichting Stadsontspanning Utrecht	10
Stichting Storm	10
Stichting Utrecht Science Park	50
Stichting Utrecht Tech Community	133
Stichting UtrechtZorg	133
UtrechtInc C.V.	130
Vereniging BIZ Woonboulevard	145
Vis en Meer B.V.	7
VOF Terhorst & van Benten	2
Wijkcoöperatie Kanaleneiland U.A.	20
Winkeliersvereniging Smaragdplein	20
Stichting Innofest	40
MVGM Vastgoedmanagement B.V.	20
Stichting Sociaal Cultureel Cafe Multatuli	19
Catch Utrecht	10
The Sewing Club	30
MV Next V B.V.	60
Exploitatiemaatschappij De Winter Utrecht B.V.	1
Tiger Team Facilitaire Diensten B.V.	1
Tok Tok Chicken	7
Grachtenatelier C.V.	3
I-Aspect B.V.	2
De Ontdekking Utrecht	5
Minimarkt Sahara	7

K.H. Boonzaaijer Bakkerij v.o.f.	7
Lucas Koffie & Thee	1
Kashmir Kitchen	4
V.O.F. Van Zuilen	2
Zuiver Horeca B.V.	7
Jeu de Boulesbar B.V.	7
ZME Fijnmechanisch Atelier B.V.	7
Cyberwash	6
Cobur	2
Nostro Horeca B.V.	5
Fiore Utrecht	1
Bistronome Des Arts	2
Café-Restaurant Europa	7
District Brood & Koffie B.V.	7
BijBram	4
Brothers In Law Horeca V.O.F.	7
Pizzaria Ardic B.V.	7
Museumkwartier B.V.	2
Stichting Technologieraad Regio Utrecht	133
Madeleine Deux B.V.	7
Beni Said	2
Klup B.V.	29
Stichting Lala Foundation	12
Smeerboel B.V.	10
Soenda B.V.	10
Lepeltje Lepeltje B.V.	3
Touchee De Dansschool B.V.	4
Stichting Inundare	20
Damen Horeca Exploitatie B.V.	3
Stichting RUBBER	8
Exventure	3
Lureco	4
Stichting Hogeschool voor de Kunsten Utrecht	23
The Groundbreakers B.V.	5
Keurslagerij Frans van Vuuren V.O.F.	7
Totaal 1. Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad	**12.772**
Totaal Economie & Werkgelegenheid voor iedereen	**12.772**

Werk en Inkomen

2. Utrechters die niet zelf kunnen voorzien in hun levensonderhoud bieden we inkomenszekerheid	
BIGA Groep B.V.	4
BikeFlip B.V.	3
Bnext.nl Aannemingen B.V.	1
Caching B.V.	15
Certa Advocaten B.V.	27
Fietsenwinkel.nl 2020 B.V.	5
Friedeberg Consultancy B.V.	18
GreentoGrow B.V.	25
Het Nederlandse Rode Kruis	200
i-did Utrecht B.V.	11
IMK Intermediair B.V.	37
Jongeneel B.V.	5
LB Financial Solutions	5
Lockefeer Interim & Advies	11
MAC & ICT Services B.V.	2
Over Rood	84
Particulier	79
Scholman Servicebedrijf B.V.	6
Social Capital Den Haag B.V.	8
Solvid Ondernemen B.V.	11
Stichting 030 Office	65
Stichting Al Amal	20
Stichting Babyspullen	8
Stichting De Helling Utrecht	3
Stichting De Tussenvoorziening	433
Stichting Kind & Co Ludens	5
Stichting Lokalis	2
Stichting Nederland Geldzorgenvrij	2
Stichting Power by Peers	54
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs te Utrecht	16
Stichting Qredits Microfinanciering Nederland	33
STICHTING ROC MIDDEN NEDERLAND	1
Stichting U Centraal	6
Stichting WIJ 3.0	165
STIMULANS B.V.	0*
Tribus B.V.	10
Universitair Medisch Centrum Utrecht	4
Universiteit Utrecht	9
Veiligheidsregio Utrecht	6

Vineyard Neude B.V.	4
Weijman Bouw B.V.	4
(leeg)	0*
Ellis Gourmet Burger Neude B.V.	3
U-Stal Holding B.V.	11
Teamwerk Participatiediensten B.V.	11
Fairy Tails VOF	3
Stichting Big Brothers Big Sisters of Utrecht	13
Stichting NUtrecht	35
GO Technologies B.V.	50
iPractice B.V.	15
Rubinati Benelux B.V.	12
De Nederlandse Zorgautoriteit (NZa)	5
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	1
Stichting Kringloop Winkel Rataplan	8
Stichting Sympany	1
Stichting Goed Hout & Goed Papier!	3
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	4
Eerste Kamer der Staten-Generaal	1
Omniteq B.V.	4
Stichting Cultuur+Ondernemen	132
Stichting Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten	5
BIGA Participatie B.V.	4
Willemsen Infra B.V.	8
Flavourites Portal B.V.	11
Stevelink Bedrijfsadvies	6
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	5
USG Restart B.V.	2
FlexDelft Detacheringen B.V.	10
Stedin Groep Personeels B.V.	4
Vermaat LP B.V.	1
agentschap College ter Beoordeling van Geneesmiddelen	4
FIMA Schuldhulp voor Bedrijven B.V.	2
Subkoza B.V.	4
Hogenkamp Agrarische Coaching B.V.	5
Stichting Sleutelpersonen Utrecht	100
ASR Nederland N.V.	4
Totaal 2. Utrechters die niet zelf kunnen voorzien in hun levensonderhoud bieden we inkomenszekerheid	**1.890**
3. Utrechters financieel ondersteunen	
Stichting Don Bosco Spirit	29
Stichting Leergeld Utrecht	15
Stichting Sport Utrecht	70

Stichting U Centraal	150
Stichting Voedselbank Utrecht	80
Stichting Zimihc	115
Totaal 3. Utrechters financieel ondersteunen	**459**
Totaal Werk & Inkomen	**2.349**

* Bedrag tussen 0,- euro en 500,- euro (afgerond 0,- euro).

Onderwijs

1. Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving	
BLOS Kinderopvang B.V.	395
de Passie, stichting voor Evangelisch Bijbelgetrouw Onderwijs	28
De Willibrord Stichting voor rk, pc en interconfessioneel voortgezet onderwijs (rk/pc) voor Utrecht en omstreken	1.231
Gemeente Nieuwegein	76
Gemeente Woerden	64
Gemeente Zeist	65
Jinc	111
Katholieke Scholenstichting Utrecht (K.S.U.)	1.428
Schoolvereniging Agatha Snellen	11
Stichting Cultuur & School Utrecht	863
stichting de Bibliotheek Utrecht	17.307
Stichting Grafisch Lyceum Utrecht	29
Stichting Hindoe Onderwijs Nederland	46
Stichting Hogeschool Utrecht	382
Stichting IMC Weekendschool	10
Stichting Jeugdeducatiefonds	128
Stichting Jongerentheater Link	30
Stichting Jongerenwerk Utrecht	165
Stichting Kind & Co Ludens	11.518
Stichting Leergeld Utrecht	48
Stichting Lokalis	2426
Stichting Monton	29
Stichting Move - verzamel je kracht!	18
Stichting Nederlands Instituut voor Katholieke Kerkmuziek	7
Stichting Nimeto	47
Stichting Noor	165
Stichting On The Move Sportvrienden	0*
Stichting Onderwijs Koninklijke Auris Groep	13
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	2.644
Stichting Overvecht Zuid voor het Katholiek Onderwijs	264
Stichting Power by Peers	42

Stichting Professor Fritz Redlschool	2
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs te Utrecht	2.955
Stichting R.K. Basisscholen Vleuten, De Meern, Haarzuilens	122
STICHTING ROC MIDDEN NEDERLAND	1.002
Stichting Specifieke Jeugd Projecten	300
Stichting Taal doet meer	197
Stichting voor Freinetonderwijs in Utrecht	12
Stichting Zimihc	149
UTRECHTSE SCHOOLVERENIGING	12
Vereniging Samenwerkingsverband Utrecht Primair Onderwijs	521
Vereniging Samenwerkingsverband Utrecht/Stichtse Vecht VO	1.053
Vriendjes voor Altijd B.V.	771
EDUCATIS	3
De Vrije School Utrecht Coöperatief U.A.	29
Stichting Yuverta	111
Stichting Al Amana Scholen	313
gro-up Kinderopvang B.V.	1.802
Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Utrecht en Omstreken	1.897
Stichting Interconfessioneel Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie regio Utrecht	231
Stichting LEV Scholengroep West-Nederland (LEV-WN)	8
Stichting DKP Onderwijsgroep	9
Stichting DOCK	35
Totaal 1. Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving	**51.122**
Totaal Onderwijs	**51.122**

* Bedrag tussen 0,- euro en 500,- euro (afgerond 0,- euro).

Ondersteuning op maat

1. De buurtteams jeugd en gezin ondersteunen jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben, zodat zij gezond en veilig kunnen opgroeien	
Stichting Buurtteamorganisatie Sociaal Utrecht	206
Stichting Don Bosco Spirit	0*
Stichting Jongerenwerk Utrecht	197
Stichting Lokalis	26.965
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	40
Stichting Overvecht Zuid voor het Katholiek Onderwijs	40
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs te Utrecht	20
Stichting Specifieke Jeugd Projecten	359
Stichting Taal doet meer	118
Stichting Voedselbank Utrecht	13
Stichting Big Brothers Big Sisters of Utrecht	15
Stichting DOCK	336

Stichting TEC Utrecht	35
Stichting Voedselbank Overvecht	20
Reina Buisman	20
Totaal 1. De buurtteams jeugd en gezin ondersteunen jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben, zodat zij gezond en veilig kunnen opgroeien	**28.384**
2. Aanbieders van specialistische jeugdhulp bieden specialistische zorg en ondersteuning dichtbij en op maat, zodat jeugdigen gezond, veilig en zoveel mogelijk in een gezin kunnen opgroeien	
Bewonersvereniging De Klop	54
De Willibrord Stichting voor rk, pc en interconfessioneel voortgezet onderwijs (rk/pc) voor Utrecht en omstreken	44
Geluks B.V.	284
Stichting Al Amal	127
Stichting BlauwLicht	53
Stichting Buurtsport	16
Stichting Buurtteamorganisatie Sociaal Utrecht	2.979
Stichting Centrum voor Levensvragen Midden-Nederland	16
Stichting Cultuur 19	34
Stichting Danspaleis	35
stichting de Bibliotheek Utrecht	419
Stichting Handjehelpen	81
Stichting Jeugdfonds Sport & Cultuur Utrecht	194
Stichting Jongerenwerk Utrecht	50
Stichting Leger des Heils Welzijns- en Gezondheidszorg	731
Stichting Lokalis	668
Stichting On The Move Sportvrienden	206
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	68
Stichting Overvecht Zuid voor het Katholiek Onderwijs	63
Stichting Specifieke Jeugd Projecten	118
Stichting Taal doet meer	222
Stichting TivoliVredenburg	40
Stichting U Centraal	114
Stichting Youth for Christ Nederland	20
Stichting De Weg van de Held	44
Bureau LWPC B.V.	156
MIX-2000 B.V.	20
Stichting Interconfessioneel Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie regio Utrecht	93
Stichting Parenting Across Borders	41
DOK 030 B.V.	75
Parnassia Groep B.V.	47
Oefening Bart Kunst	23
Stichting Pluryn	2.254
Stichting Vitree	431

Stichting 's Heeren Loo Zorggroep	1.272
Totaal 2. Aanbieders van specialistische jeugdhulp bieden specialistische zorg en ondersteuning dichtbij en op maat, zodat jeugdigen gezond, veilig en zoveel mogelijk in een gezin kunnen opgroeien	**11.093**
3. Jeugdbescherming ondersteunt gezinnen als veilig opgroeien en ontwikkelen van jeugdigen wordt bedreigd en vrijwillige hulpverlening niet toereikend is	
Stichting Lokalis	600
Stichting Samen Veilig Midden-Nederland	12.642
Totaal 3. Jeugdbescherming ondersteunt gezinnen als veilig opgroeien en ontwikkelen van jeugdigen wordt bedreigd en vrijwillige hulpverlening niet toereikend is	**13.242**
4. Utrechters krijgen hulp bij het vinden van een passende oplossing bij hun (zorg)vraag binnen de sociale basiszorg	
Stichting Buurtteamorganisatie Sociaal Utrecht	21.304
Stichting Steun- en Informatiepunt GGz Midden Westelijk Utrecht	184
Stichting U Centraal	4.667
Stichting Vrijwilligerscentrale Utrecht	31
Vereniging Rechtswinkel Utrecht	0*
Stichting DOCK	77
Totaal 4. Utrechters krijgen hulp bij het vinden van een passende oplossing bij hun (zorg)vraag binnen de sociale basiszorg	**26.263**
5. Utrechters krijgen de aanvullende zorg en ondersteuning passend bij hun (zorg)vraag zodat zij mee kunnen doen	
Buurtwerkkamer Coöperatie U.A.	235
Herstel op Poten	27
Moestuin Maarschalkerweerd zorg en ondersteuning B.V.	26
Stichting "Zuilen/Ondiep GEZond"	63
Stichting Abrona	100
Stichting Al Amal	217
Stichting Attifa	147
Stichting BlauwLicht	34
Stichting De Dame	38
Stichting De Rijnhoven	37
Stichting De Tussenvoorziening	567
Stichting De Wilg	1.023
Stichting Herstelwerk	198
Stichting Impulzz	74
Stichting Karma Zorg	131
Stichting Leger des Heils Welzijns- en Gezondheidszorg	341
Stichting Lister	82
Stichting Nieuw Rotsoord	59
Stichting Odensehuis Andante	148
Stichting Oog voor Utrecht	62
Stichting Power by Peers	84

Stichting Specifieke Jeugd Projecten	295
Stichting Steun- en Informatiepunt GGz Midden Westelijk Utrecht	48
Stichting Stut Theater	70
Stichting U Centraal	1.059
Stichting Utrecht Natuurlijk	139
Stichting Vecht en IJssel	47
Stichting WIJ 3.0	1.610
Stichting Zorgtrecht	149
Stichting Baantraject Care & Preventie	44
Stichting Interakt Contour Groep	345
Stichting Sociaal Cultureel Cafe Multatuli	86
Stichting Divers Werkt	32
Totaal 5. Utrechters krijgen de aanvullende zorg en ondersteuning passend bij hun (zorg)vraag zodat zij mee kunnen doen	**7.615**
6. Inwoners in de regio Utrecht die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn, krijgen (24-uurs) begeleiding gericht op herstel en activering, thuis of in een woonvoorziening	
Stichting Arkin	42
Stichting Kwadraad	12
Stichting Landelijk Centrum Seksueel Geweld	912
Stichting Leger des Heils Welzijns- en Gezondheidszorg	1.615
Stichting Samen Veilig Midden-Nederland	5.362
Stichting Timon	11
Stichting Wegloophuis Utrecht	273
Universitair Medisch Centrum Utrecht	379
Stichting Offlimits	18
Stichting Mendoo	9
Stichting Exodus Nederland	391
Totaal 6. Inwoners in de regio Utrecht die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn, krijgen (24-uurs) begeleiding gericht op herstel en activering, thuis of in een woonvoorziening	**9.024**
7. Nieuwkomers weten zich welkom en thuis in Utrecht en kunnen zich maximaal ontwikkelen en ontplooien voor hun toekomst in Utrecht of ergens anders	
Marcelliens Good Company	72
Particulier	5
Stichting "Elim"	49
Stichting Agnes van Leeuwenberch	344
Stichting Barka	194
Stichting Buddy to Buddy Utrecht	60
Stichting Collective Nouns	367
Stichting Common Ground Two	50
Stichting De Tussenvoorziening	1.585
Stichting Het Wilde Westen	166
Stichting Hogeschool Utrecht	77

Stichting Internationale Vredesbrigades Nederland	69
Stichting Leger des Heils Welzijns- en Gezondheidszorg	484
Stichting New Dutch Connections	249
Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht	927
Stichting Seguro	330
Stichting Social Impact Factory	84
Stichting Stad van Vrede	44
Stichting STIL Utrecht	765
Stichting Stut Theater	85
Stichting U on Board	35
Stichting Ubuntuhuis	26
Stichting Villa Vrede	70
Stichting VluchtelingenWerk Nederland	3.235
Stichting Vluchtelingkinderen	189
Stichting Volksuniversiteit Utrecht	180
Stichting Welkom in Utrecht	761
Totaal 7. Nieuwkomers weten zich welkom en thuis in Utrecht en kunnen zich maximaal ontwikkelen en ontplooien voor hun toekomst in Utrecht of ergens anders	**10.500**
Totaal Ondersteuning op Maat	**106.121**

* Bedrag tussen 0,- euro en 500,- euro (afgerond 0,- euro).

Volksgezondheid

1. In 2040 zijn de gezondheidsverschillen in Utrecht tussen de laagste en hoogste sociaal economische groepen met 30% afgenomen ten opzichte van 2012	
Football Club Utrecht B.V.	50
GGD regio Utrecht	90
Indigo Midden-Nederland B.V.	60
Project O B.V.	35
S.V. Overvecht DE Dreef.	24
Sportvereniging Vechtzoom	15
Stichting Arkin	3063
Stichting Chris en Voorkom!	35
Stichting De Tussenvoorziening	1244
Stichting Krachtwijken	200
Stichting Maatschappelijk Vastgoed Overvecht	40
Stichting Overvecht Gezond!	51
Stichting Sport Utrecht	223
Stichting Altrecht	186
Totaal 1. In 2040 zijn de gezondheidsverschillen in Utrecht tussen de laagste en hoogste sociaal economische groepen met 30% afgenomen ten opzichte van 2012	**5.315**
Totaal Volksgezondheid	**5.315**

Veiligheid

1. Het Utrechts veiligheidsbeleid is erop gericht het veiligheidsniveau van 2018 tenminste te behouden	
Het Nederlandse Rode Kruis	83
Ondernemersvereniging Shoppingcenter Overvecht	12
Particulier	50
Stichting Halt	126
Stichting Jongerenwerk Utrecht	4.706
Stichting Lokalis	1.505
Stichting Samen Veilig Midden-Nederland	397
Stichting Slachtofferhulp Nederland	100
Stichting Sport Utrecht	10
Stichting WIJ 3.0	39
Strategische WijkAanpak B.V.	14
Utrechtse Vrijwillige Brigade Tot het Redden van Drenkelingen	27
Stichting DOCK	103
Totaal 1. Het Utrechts veiligheidsbeleid is erop gericht het veiligheidsniveau van 2018 tenminste te behouden	**7171**
Totaal Veiligheid	**7.171**

Cultuur

1. Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen	
Ad Hoc Orkest	8
dB's B.V.	200
Deviation	7
Genootschap Kunstliefde	148
Harmonie Orkest Vleuten	13
Het Hof van Cartesius Coöperatie U.A.	17
Magic de stichting	20
Muziekvereniging "De Bazuin"	3
Noble Goods Co.	20
PACT Utrecht	10
Particulier	96
Popkoor Koffer	0*
Starlight Boulevard	3
Stichting BAK, basis voor actuele kunst	598
Stichting CaféTheaterFestival	120
Stichting Camerata Trajectina	28
Stichting Cantiago	5
Stichting Casco	114
Stichting Catching Cultures Orchestra	55

Stichting Catharina Nu	5
Stichting Centraal Museum	8.812
Stichting Club Lam	52
Stichting Creative Coding Utrecht	49
Stichting Cugnon Project	4
Stichting Cultuur 19	638
Stichting De Dansers	126
Stichting De Gestampte Meisjes	16
Stichting De Helling Utrecht	402
Stichting De Kargadoor	18
Stichting de Maakruimte	20
Stichting de Nederlandse Bachvereniging	63
Stichting De Nijverheid	55
Stichting De Vechtclub	36
Stichting De Vrijstaat	13
Stichting Deplaatsmaker	507
Stichting Domstad Jeugdorkest	16
Stichting DOX	314
Stichting Dutch Harp Festival	46
Stichting eenvijfvijf	103
Stichting Ekko	615
Stichting EX	37
Stichting Filmtheater 't Hoogt	423
Stichting Fotodok	171
Stichting Freaky Dancing	40
Stichting Free-DOM	55
Stichting Frisse Oren	15
Stichting Gaudeamus Muziekweek	318
Stichting Gouden Dagen	3
Stichting Het Filiaal theatermakers	505
Stichting Het Huis	424
Stichting Het Huis van Betekenis	16
Stichting Het Literatuurhuis	348
Stichting Holland Baroque	74
Stichting Holland Opera	85
Stichting Illusionary Rockaz Company	97
Stichting IMPAKT	228
Stichting Internationaal Kamermuziek Festival Utrecht	74
Stichting iona&rineke	55
Stichting Ism & Heit	55
Stichting Kaboom Animation Festival	85
Stichting Kamerkoor JIP	13
Stichting Lavender Films	20

Stichting Le Guess Who	319
Stichting Leerorkest: Jeugdorkest Leidsche Rijn	2
Stichting Lister	20
Stichting LustrumOpera	20
Stichting Mobile Arts	20
Stichting Mooie Woorden Utrecht	55
STICHTING MUSEUM STERRENWACHT SONNENBORGH	150
Stichting Museum van Zuilen	63
Stichting Muziekhuis Utrecht	111
Stichting Nederlands Film Festival	563
Stichting Nederlands Kamerkoor	212
Stichting Nederlands Volksbuurtmuseum	189
Stichting Nederlandse Vioolconcoursen	40
Stichting NUT (Nieuw Utrechts Toneel)	219
Stichting Operamakers	59
Stichting Opslag voor Cacao	33
Stichting Organisatie Oude Muziek	489
Stichting Pluk de Nacht	20
Stichting Pocket Knife Army	9
Stichting Pynarello	55
Stichting Residenties	77
Stichting Room with a view	160
Stichting SETUP	103
Stichting Sharing Arts Society	153
Stichting SHIFFT	97
Stichting Sounds Like Touch	43
Stichting Spring	505
Stichting Stadsklooster Utrecht	20
Stichting Stadsschouwburg Utrecht	7.625
Stichting Storm	325
Stichting Story Academy	20
Stichting Studio Figur	55
Stichting Stuim	114
Stichting Stut Theater	377
Stichting Theater Kikker	1.852
Stichting Theater Utrecht	626
Stichting Theatergroep Aluin	215
Stichting Theatergroep PlayBack	20
Stichting Theaterhuis de Berenkuil	93
Stichting Theaterschool Utrecht	4
Stichting TivoliVredenburg	12312
Stichting Twee-ater	12
Stichting U in de Wijk Producties	25

Stichting Uncloud	45
Stichting Utrecht Verdicht!	14
Stichting Utrechtse Klokkenspel Vereniging	17
Stichting Werftheater Activiteiten	12
Stichting What You See Festival	108
Stichting Zaterdagmiddagmuziek Domkerk	17
Studenten Toneelvereniging STUK	1
Studio Bracco	14
Utrechtse Christelijke Muziekvereniging De Bazuin	2
Utrechtse Studenten Bigband	2
Stichting Utrechts Requiem	55
Stichting Kloof	30
Stichting WYF	10
Stichting VPNM	7
Stichting Possibilize	40
Stichting Compagnie Red Yellow & Blue	20
Stichting Jan Vos	20
Stichting Kunstorkest	2
Rats and Daggers	3
Stichting PKB	2
Stichting Kamerorkest Pulcinella	2
Studio TE	3
Stichting Dihya	3
Stichting Nationaal Museum van Speelklok tot Pierement	1.051
Vereniging Trajecti Voces	10
Stichting NUtrecht	10
Asa Horvitz	20
Eva Scherpenisse	18
Stichting LIZ Utrecht Musical Ensemble	8
Marlijn van Dijk	3
Renske van Oosterhout	3
Mieke Koldewee	31
Ruth Elings	2
Samantha Vlaming	3
Stichting TG Tiefschnee	10
Stichting Close Range	1
Stichting NextKin	20
Stichting Fort van de Verbeelding	20
Vereniging Dekoor	4
Stichting Kunstpubliek	8
Golterman Pictures	10
Ishtar Productions	3
Stichting Een van de jongens	20

Cedric Vermue	3
Stichting THIM Muziektheater	3
Semna Segal	3
Julie Boellaard	3
Careman Fotografie	3
Sofie Kramer Productions	3
Berend Jak Productions	3
Gijs van Poecke Art	3
Cage Creations	3
Amparo Gonzalez Sola	3
Ioannis Vakaloudis Muziek	3
Stichting Thomas, Sacha en Jos	5
Stichting De Zwermrepubliek	20
Stichting De Rode Eenhoorn	19
Stichting Pride Photo Award	10
van Goch Producties	2
Stichting DIEHELEDING	37
Stichting Jeugdtheater Utrecht	20
Tusky V.O.F.	9
Nina Dumoulin	3
Barend Tobé Culture Connections Company	1
Soula	3
Stichting Dear T,	15
Stichting ElkAgar	7
Thijs Vroegop	15
Kristiina Koskentola	3
Studio Bock	2
Anne Thijs	3
Arda Ege Yeşiltepe Müzik	2
Weerthof	3
Yannic Forster	3
Tuï Mae Riebeek	3
Brian Verhagen Theater	3
Airtime Events	3
Kiki Deirdre	3
Johannes Karst	2
Zangstudio Leidsche Rijn	16
Finya	3
Stichting Baraná	5
Stichting Fabuloka Producties	8
Wouter van Veldhoven	3
Liza Slootman Theater	20
Laura Cnossen Photography	20

Steph Koning	8
Studio Xander	12
Masflamenco	3
Stichting Collectief Blauwdruk	5
Stichting Realisatie Bibliotheek op de Neude	8
Vereniging Organisatie NSK	3
3WISH	8
The Music Space Utrecht B.V.	65
Stichting AKATAK	3
Mees Vervuurt	3
Blues Fuse Festival	2
Mick Jongerius h.o.d.n. Mike Riser	7
Kabul B.V.	50
Totaal 1. Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen	**46143**
2. Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad	
A-Capella-Koor "Close Focus"	3
Ad Hoc Orkest	3
A-Do-Re	0*
Bianca Pakt Uit	3
Big Band Utrecht	3
Bird Pack	3
Bon Ton	3
Cantate Zus & Zo	3
Cantatori Del Duomo	3
Close Harmony Koor	3
Coqu	3
De Dirigentenwerkplaats Utrecht	25
De Fanfare	3
De Steegzangers	3
Decibelle	3
DomTiDom	3
DynamiQ Voices	3
Estrivo	3
Furore	3
Gemengd koor Nootabene	3
Gemengde Zangvereniging "Stem Des Volks" Utrecht	3
Gospelkoor Rejoice	3
Hangplek voor Ouderen	1
Harmonie Orkest Vleuten	56
Hartkoor Utrecht	3
Het Utrechts Morris Team	1

Het Zolderkoor	3
Jazzalike Bigband	1
Kamerkoor 4 Bij 4	3
Kamerkoor Amor Vincit	2
Kamerkoor Lamusa	2
Kamerkoor Sforzato	3
Kamerkoor Sjanton	3
Kamerorkest Trajectum	3
Koninklijke Oratorium Vereniging Utrecht	3
Leeuwenhart	3
Legendary Music Stichting	3
Leidsche Rijn Koor	3
Muziekvereniging "De Bazuin"	6
Omroep Utrecht Stichting	642
Par Ti Tuur	3
Pica Bella	3
Popkoor Koffer	2
Popkoor Zuilen	3
Quasi Niënte	3
Saudade	3
Smartlappenkoor Hopeloos	3
Soulkoor The Brand New Bags	2
Stadhuiskoor Utrecht	2
Starlight Boulevard	3
Stichting Amuze	3
Stichting BAK, basis voor actuele kunst	13
Stichting Braziliaans Koor Zumba!	2
Stichting Cantaremos	3
Stichting Cantiago	2
Stichting Collegium Musicum Traiectum	2
Stichting Concerto Cherise	0
Stichting CPRT	148
Stichting Cugnon Project	3
Stichting Cultuur 19	88
Stichting Danscentrum Utrecht	98
Stichting DC1 II High	101
Stichting De Vrijstaat	400
Stichting Domstad Jeugdorkest	9
Stichting Eerste Steen	3
Stichting Ensemble Illustre	3
Stichting Het Filiaal theatermakers	16
Stichting Het Wilde Westen	287
Stichting Iedereen muziek	3

Stichting Jeugdfonds Sport & Cultuur Utrecht	92
Stichting Kamerkoor JIP	3
Stichting Klein Operakoor Wilhelminapark	3
Stichting Koor Kwaya	3
Stichting Kunst- en CultuurKanaal30	32
Stichting Kunstkasteel Zuilen	58
Stichting Leerorkest: Jeugdorkest Leidsche Rijn	3
Stichting Musical Theater Lab	3
Stichting Muziek Voor Ieder Kind	59
Stichting Muziq	22
Stichting New Dutch Connections	119
Stichting NUT (Nieuw Utrechts Toneel)	19
Stichting Orkest van Utrecht	3
Stichting Oversized	3
Stichting Pigasos	2
Stichting Pionier Utrecht	3
Stichting Podium projecten	6
Stichting Projectkoor La Rosa	2
Stichting Ruis	140
Stichting Sesar jeugdtheatergroep	37
Stichting The Bees	3
Stichting Theatergroep Roerend Goed	2
Stichting Theaterschool Utrecht	319
Stichting TivoliVredenburg	279
Stichting Toneelgroep De Python	2
Stichting Turquaze	2
Stichting Utrechts Operakoor	3
Stichting Utrechtse Bachcantatediensten	3
Stichting Utrechtse Muziekacademie	3
Stichting Utrechtse Muziekschool	266
Stichting Vinger in Je Oor	3
Stichting vocaal ensemble Pangaea	3
Stichting Vocal Arts Academy	32
Stichting Young Jazz Society Utrecht	2
Stichting Zest	3
Stichting Zimihc	1473
Stichting Zingen is Leuk Toch	2
Studance	2
Studenten Toneelvereniging STUK	1
Studio Voices	2
't Akkoord	1
't Verzetje	3
The Lipsticks	2

Theatergroep SNEU	2
Theatergroep Zonder Helden	3
Uteregs Koor "Laat maar waaien"	3
Utrecht Vocals	2
Utrechts Kamerkoor "Viva la Musica"	3
Utrechts Sprookjestheater "lang en gelukkig"	2
Utrechts Vocaal Ensemble	3
Utrechtse Christelijke Muziekvereniging De Bazuin	9
Venus Vocaal Ensemble Utrechtse Studenten	3
Verenigd Utrechts Symfonie Orkest	3
Vereniging Dance 2.0	3
Vereniging Intra Mintra	3
Vereniging Kamerkoor Decamerone	3
Vereniging Koor Espressivo	3
Vereniging OCTO+	3
Vereniging OTIA	2
Vereniging Paleiskoor	3
Vereniging Projectkoor Utrecht	0*
Vereniging Songs & Strings Band	3
Vereniging van Amateur Beeldende Kunstenaars "Artivaria"	4
Vereniging Waar het asfalt ophoudt	3
Vocaal Ensemble Multiple Voice	3
Vocal Group Utrecht	2
Volksdansgroep Tarantella	3
Vrouwenkoor Malaika	3
Wereldmuziekkoor Sophie's Voice	3
Wijkorkest de Noord-Ooster	3
Wim Egz Ensemble	3
Zangria	3
Zangschool Utrecht	6
Zangvereniging Het Sterrenkoor	3
Zhena Koor	3
Zuilens Fanfare Corps	35
Zwingin	3
Koor Windkracht 8	2
Zoroaster	3
Stichting BOKS Jongerencultuurhuis	740
Stichting Springtide	3
Vereniging Trajecti Voces	3
"VERENIGING HET UTRECHTS JAZZ ORKEST"	3
smartlappentheaterkoor "Nooit Meer Eenzaam"	2
Toonkunstkoor Utrecht	3
Stichting Kamerkoor NEXT	3

Vocal group AURORA	3
Stichting Koördinerend Orgaan Studentenmuziekgezelschappen Utrecht	26
Totaal 2. Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad	**5.976**
Totaal Cultuur	**52118**

* Bedrag tussen 0,- euro en 500,- euro (afgerond 0,- euro).

Samenleven en Sport

1. Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar	
Ganspoort B.V.	20
Geluks B.V.	77
Ladyfit	35
Starters4Communities B.V.	337
Stichting Al Amal	661
Stichting Alzheimer Nederland	12
Stichting Boogh	20
Stichting Buurt Mobiel	88
Stichting Buurtblinkers	13
Stichting Buurtmaaltijden	37
Stichting Buurtpastoraat Utrecht	100
Stichting Buurttuin De Zandloper	130
Stichting Centrum voor Levensvragen Midden-Nederland	38
Stichting COSBO- Stad- Utrecht	262
Stichting Cultuurmakers Collectief	130
Stichting Danspaleis	0*
stichting de Bibliotheek Utrecht	189
Stichting De Buurtcamping Utrecht	40
Stichting De Emigratie Generatie	9
Stichting de Kracht van Zuilen	45
Stichting De Nieuwe Jutter	9
Stichting De Omslag	130
Stichting De Speelboom	86
Stichting de Utrechtse Uitdaging	34
Stichting De Voedseltuin Overvecht	31
Stichting de Watergeus	141
Stichting De Wilg	53
Stichting Dierenvoedselbank Utrecht	32
Stichting eet mee!	78
STICHTING GEBRUIKERSDELEGATIE ONAFHANKELIJKE UTRECHTSE DRUGGEBRUIKERS (afgekort Stichting G.O.U.D.).	232
Stichting Gilde Utrecht	89
Stichting Handjehelpen	740

Stichting Herstelwerk	45
Stichting Het Huis	9
Stichting Hospice Utrecht	91
Stichting IMC Weekendschool	12
Stichting Leergeld Utrecht	166
Stichting Leren voor de Toekomst	23
Stichting Lister	27
Stichting Maatschappelijk Vastgoed Overvecht	23
Stichting Mama Vita	4
Stichting Migrant Organisation for West Africans' Developement	25
Stichting Move - verzamel je kracht!	32
Stichting Natuurspeeltuin De Hoef	130
Stichting Nederlands Film Festival	35
Stichting NL Cares	32
Stichting On The Move Sportvrienden	41
Stichting Ontmoetingshuis Lunetten	7
Stichting Oog voor Utrecht	42
Stichting Opa's en Oma's Passen Op Een Huisdier	15
Stichting PK	150
Stichting Podium Oost	65
Stichting Power by Peers	24
Stichting Present Utrecht	142
Stichting SeniorenStudent	45
Stichting Serve the City Utrecht	120
Stichting Sharing Arts Society	19
Stichting Sociaal Cultureel Centrum De Meern	22
Stichting Specifieke Jeugd Projecten	335
Stichting Speel-O-Theek Tuf-Tuf	13
Stichting Speelruimte Noordse Park	130
Stichting Sport Utrecht	68
Stichting Sportspeeltuin Abstede	131
Stichting Spring	16
Stichting Stedelijk Overleg Lichamelijk Gehandicapten Utrecht	294
Stichting Steun- en Informatiepunt GGz Midden Westelijk Utrecht	264
Stichting Stut Theater	13
Stichting Taal doet meer	695
Stichting Thuisgekookt	42
Stichting TivoliVredenburg	40
Stichting TussenThuis	21
Stichting U Centraal	1.839
Stichting Union Breed	259
Stichting Utrecht Natuurlijk	298
Stichting Utrecht Op Orde	67

Stichting VanHarte	23
Stichting Verkeerstuin Utrecht	21
Stichting Vier Het Leven	5
Stichting Villa Pinedo	21
Stichting Voedselbank Utrecht	88
Stichting Volksuniversiteit Utrecht	179
Stichting Vrijwilligerscentrale Utrecht	811
Stichting Welzijn Saffier	15
Stichting WIJ 3.0	666
Stichting Wijkspeeltuin De Boog	88
Stichting Wijkwijzer Noordoost	47
Stichting WIL in je buurt (WIL)	34
Stichting Wishingwellwest	184
Stichting Youth for Christ Nederland	71
Stichting Zelfhelp Nederland, tevens handelend onder de naam Buitenveldertwerkgroepen	4
Utrechtse Sportvereniging "Hercules"	13
Vereniging Dwarsverband	31
Wijkcoöperatie Kanaleneiland U.A.	54
Wijkcoöperatie Lunetten U.A.	7
Wijkcoöperatie Oost voor Elkaar U.A.	70
Stichting "Weekje Weg"	24
Stichting Interakt Contour Groep	72
Stichting Mo'Move	35
Stichting Big Brothers Big Sisters of Utrecht	71
Stichting DOCK	8.979
HUMANITAS, Nederlandse vereniging voor maatschappelijke dienstverlening en samenlevingsopbouw	480
"Stichting Prago" (Praktisch Gericht Onderwijs)	158
Fysiotherapiepraktijk Hubert Duyfhuysstraat	33
Fietshub Utrecht B.V.	36
Stichting Museum Catharijneconvent	30
Stichting HandicapNederland	40
Totaal 1. Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar	**22.155**
2. Inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen	
COC Midden-Nederland	57
Particulier	23
Stichting Art.1 Midden Nederland	562
Stichting Buurtsport	8
Stichting Colored Qollective	52
Stichting Comité 30 juni/ 1 juli Utrecht	15
Stichting Federatie Asha	10
Stichting Migrant Organisation for West Africans' Developement	10
Stichting Utrecht Canal Pride	15

Stichting Utrecht in Dialoog	25
Stichting Petra & Simon Producties	29
Stichting Doewet	10
Stichting Tori Oso Utrecht	8
Totaal 2. Inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen	**823**
3. Kinderen, jongeren, ouders en opvoeders zijn veerkrachtig	
Nationale Jeugdraad (NJR)	77
Partou B.V.	49
Stichting Al Amal	110
Stichting Cultuur 19	30
Stichting De Vrijstaat	11
Stichting De Wilg	163
Stichting Don Bosco Spirit	44
Stichting Jongerenwerk Utrecht	3.609
Stichting Kamers met Aandacht	50
Stichting Kind & Co Ludens	129
Stichting Scouting Utrecht	226
Stichting Specifieke Jeugd Projecten	425
Stichting Sport Utrecht	90
Vriendjes voor Altijd B.V.	288
Stichting J. Pzn. Coengroep te Utrecht	13
gro-up Kinderopvang B.V.	110
Totaal 3. Kinderen, jongeren, ouders en opvoeders zijn veerkrachtig	**5.424**
4. Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke buurtvoorzieningen	
Bewonersvereniging De Klop	70
Stichting "De Boeg"	12
Stichting Burezina	48
Stichting Culturele en Ontspanningsvereniging Utrechtse Woningbouwvereniging Utrecht	4
Stichting De Nieuwe Jutter	89
Stichting Geertebuurt	3
Stichting Het Wevehuis	14
Stichting Jongerencentrum Utrecht	41
Stichting Nieuw Rotsoord	779
Stichting Pijlerraad	3
Stichting Podium Oost	84
Stichting Schakelraad	3
Stichting Sociaal Cultureel Centrum De Meern	179
Stichting Speeltuin voorheen de Pan	51
Stichting Speelvoorziening De Torteltuin	39
Stichting Vrienden van De Roef	5
Stichting Welzijn Saffier	7
Vereniging Dwarsverband	141
Zuilen samen sterk	6

Stichting DOCK	38
Jeugdvereniging Geuzenwijk	12
Stichting Buurthuis Stella Maris	41
Stichting 3Generatiecentrum Utrecht	23
Stichting Speeltuin Pijlsweerd	7
Totaal 4. Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke buurtvoorzieningen	**1.695**
5. Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige omgeving	
Aikido Utrecht	2
Atletiek Vereniging Phoenix	2
Badmintonclub Iduna	1
Bart Schaafsma B.V.	3
Beatz DanceStudio	2
Casca Dura Capoeira Company	1
Central Events B.V.	35
Centrum voor fysiotherapie Colli	2
Christelijke Omni Vereniging Door Edel Spel Tot Ontwikkeling (D.E.S.T.O.)	1
Christelijke Vereniging voor Lichamelijke Oefening "Fraternitas" (Broederschap)	2
Culturele Sportstichting	3
DUO Cursussen B.V.	21
Erik Verlaan Sport B.V.	3
FitYard	10
FLGZ. B.V.	5
Football Club Utrecht B.V.	46
Golazo Utrecht B.V.	35
Handbalvereniging HV Leidsche Rijn	1
Harttrimgroep Militair Hospitaal "Dr. A. Mathijsen"	2
Hellas Utrecht	16
Hyenas FC	1
IJsclub Siberia	1
Jeugd Stichting "Tamount" voor Cultuur en Integratie	1
Katholieke Sportvereniging P.V.C.	1
Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijders Bond	9
Koninklijke Nederlandsche Studenten Roeibond	4
Ladyfit	20
Landelijke Vereniging van Schoonrijders	1
Mixed Hockey Club Fletiomare	4
Nederlandse Basketball Bond	30
Nederlandse Klim- en Bergsport Vereniging Regio Midden Nederland	1
Noble Goods Co.	1
Onderwatersportvereniging Lake Diving	1
OverFit B.V.	1
Schaats en Inline-skate Vereniging Zeist	1

Scheidsrechters Vereniging District Utrecht	1
Sportclub Antilope	19
Sportvereniging "Door Vriendschap Sterk Utrecht"	3
Sportvereniging Kampong Hockey	5
Sportvereniging Vechtzoom	1
SportworX Nederland B.V.	25
Stichting "Lucht door Water"	3
Stichting 3X3 Unites	50
Stichting De Hoogstraat Revalidatie	9
Stichting Facilitair Bedrijf SV Kampong	30
Stichting Fighting 4 Power	3
Stichting Jeugdfonds Sport & Cultuur Utrecht	175
Stichting KNSB Talent Team Midden-Oost	22
Stichting LABC Triathlon	14
Stichting Leger des Heils Welzijns- en Gezondheidszorg	20
Stichting On The Move Sportvrienden	83
Stichting PK	2
Stichting Regionaal Trainingscentrum Midden en Regionale Waterpolo School Midden	11
Stichting Schaatsacademie Utrecht	1
Stichting Senior Academy, Programma Dames, RAMO	1
Stichting Sport Utrecht	3.969
Stichting Sportevenementen Nederland	3
Stichting Taekrosa	1
Stichting Tjamie Sports	12
Stichting Top Judo Utrecht	8
Stichting Triathlon Utrecht	5
Stichting U Centraal	62
Stichting Utrecht Cangeroes Topsport	1
Stichting Utrecht in Dialoog	9
Stichting UtrechTrent	30
Stichting Wielerplatform Utrecht	5
Survivalrun Trajectum	1
Tafeltennisvereniging Sport Vereniging Eendracht	2
TC de Uithof	3
Thiro Training	3
U-Track	1
Utrechtse Rugby Club	1
Utrechtse Sportstichting Samen Verder	3
Utrechtse Sportvereniging "Hercules"	4
Utrechtse StudentenDansVereniging U Dance	1
Utrechtse Tafeltennisclub	2
Utrechtse Zwemvereniging Zwemlust-den Hommel	1
Vereniging Dance 2.0	1

Vereniging voor aangepast zwemmen "Mobie Duck"	3
Voetbalvereniging Jaffa	1
Volleybal Vereniging Utrecht	11
Voor Bewegen	3
Zwem- en Poloclub "Watervlo"	1
Zwemvereniging Utrecht	3
Gymnastiekvereniging Attila-Utrecht.	2
Utrechtse Studenten Schaatsvereniging "Softijs"	1
Gym & Move Leidsche Rijn	1
Utrechtse Zwemclub-Star-Combinatie (U.Z.S.C.)	2
T.C. Domstad	2
Arktika	1
Utrechtse Studentenkorfbalvereniging Haal een Bal Beweeg en Schiet (USKV Hebbes)	1
Stichting IJshockeyclub Utrecht IJ.C.U.	2
Allround MMA	1
Hockeyclub UNO	1
Utrechtse Kano Club	1
Yugo Vitality School	1
Gymnastiekvereniging "Sport Vereent"	1
Spel-Ontspanning-Beweging'87	3
Max Potential	3
Stichting DOCK	226
Koninklijke Nederlandse Schaakbond	25
Stichting Studenten Faciliteiten	1
Stichting Abantu verbinding	1
Judovereniging MacKaaij	0*
Utrechtse Krachtsport Vereniging "De Halter", (U.K.V. "De Halter")	13
Trecho	2
"SPORTVERENIGING VELOX-SVVU-CELERITUDO VSC"	1
Dos Holland Stichtse Boys Combinatie (DHSC)	1
Hoogravense Korfbal Club	1
Utrechtse Wieler Vereniging "Het Stadion"	3
Utrechse Christelijke Sportclub "Eenheid Doet Overwinnen" (E.D.O.)	1
Rugbyende Utrechtse Studenten	1
Vereniging Bridgeclub Wilhelminapark	1
Wandel met Kracht	1
Handbal Domstad	1
Acrobatiekvereniging Op de Kop	1
STICHTING LEIDSCHERIJNSPORTIEF	5
Dovensportvereniging Catharijne 83	2
Vereniging van Schoonrijders sport en cultuur	4
Sportvereniging Eminent Boys	1
Schaakvereniging Paul Keres	1

Sportvereniging "Rivierwijkers"	1
Ritmische Gymanstiek Center Eleganza	1
Tennisvereniging At Risk	1
Gymnastiek- en sportvereniging L.O.N.G.A.	1
Boulderhal Energiehaven B.V.	1
Klimmuur Utrecht B.V.	1
Boulderhal Zuidhaven B.V.	1
Boulderhal Sterk	1
Exventure	4
Sanshinkai Aikido Utrecht	1
Nederlandse Klim- en Bergsport Vereniging	5
Vechtse Roeivereniging Zuilen	1
Sportcentrum Verbon	1
Tsuru-do Shudo Kan	1
Algemene Utrechtse Studenten Roeivereniging " Orca"	1
IMPACT sport B.V.	1
Stichting Taekwon Utrecht	1
Homo Zwemvereniging Nat Utrecht	1
Schaakclub Oud Zuylen Utrecht	1
Utrechtse Studenten Hockeyclub	1
Utrechtse Studenten Wielervereniging "De Domrenner"	0*
Totaal 5. Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige omgeving	**5.216**
6. Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen	
AVVN Samen Natuurlijk Tuinieren	184
Ladyfit	60
Sports & Businesscampus "De Vechtsebanen" Exploitatie B.V.	241
Stichting Skatepark Utrecht	30
Utrechtse Sportvereniging Elinkwijk	50
Totaal 6. Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen	**564**
Totaal Samenleven en Sport	**35.876**

Subsidieverantwoording per ontvanger

Inleiding
De subsidieverantwoording per ontvanger wordt op alfabetische volgorde weergegeven. Bedragen x € 1.000.

A

Naam aanvrager/organisatie	x € 1.000 Subsidiebedrag
A-Capella-Koor "Close Focus"	3
Acrobatiekvereniging Op de Kop	1
Ad Hoc Orkest	11
A-Do-Re	0*
afdeling EHBO Haarrijn van de Koninklijke Nederlandse Vereniging EHBO	1
agentschap College ter Beoordeling van Geneesmiddelen	4
Aikido Utrecht	2
Airtime Events	3
Algemene Utrechtse Studenten Roeivereniging " Orca"	1
Allround MMA	1
Amateur Tuindersvereniging De Groene Lunet	0*
Arktika	1
ASR Nederland N.V.	4
Atletiek Vereniging Phoenix	2
AVVN Samen Natuurlijk Tuinieren	184
Totaal	**215**

* Bedrag tussen 0,- euro en 500,- euro (afgerond 0,- euro).

B

Naam aanvrager/organisatie	x € 1.000 Subsidiebedrag
B.V. tot Exploitatie van de Utrechtsche Studentensocieteit	14
Bacchus Horeca B.V.	1
Badhuis B.V.	2
Badmintonclub Iduna	1
Banketbakkerij Verspeek	3
Bart Schaafsma B.V.	3
Beatz DanceStudio	2
Beni Said	2
Bewonersvereniging "Dotterbloem" te Utrecht	1
Bewonersvereniging De Componist	2
Bewonersvereniging De Klop	124
Bewonersvereniging EsCaFi	1
Bewonersvereniging Hart voor Leidsche Rijn	6
Bewonersvereniging Het Kleine Wijk	1
Bewonersvereniging Nijenrode	1

Bianca Pakt Uit	3
Big Band Utrecht	3
BIGA Groep B.V.	4
BIGA Participatie B.V.	4
Bij Moov C.V.	2
BijBram	4
BikeFlip B.V.	3
Bird Pack	3
blank-name building B.V.	2
BLOS Kinderopvang B.V.	395
Blues Fuse Festival	2
Bnext.nl Aannemingen B.V.	1
Bon Ton	3
Boulderhal Energiehaven B.V.	1
Boulderhal Sterk	1
Boulderhal Zuidhaven B.V.	1
BROEI B.V.	2
Broodnodig Mariaplaats B.V.	1
Brothers In Law Horeca V.O.F.	7
Brouwerij Maximus B.V.	2
Bureau LWPC B.V.	156
Buurtvereniging Hoogelanden	2
Buurtwerkkamer Coöperatie U.A.	235
Totaal	**996**

C

x € 1.000

Naam aanvrager/organisatie	Subsidiebedrag
Caching B.V.	15
Café De Kneus B.V.	2
Café de Postillon VOF	2
Café Elize B.V.	2
Café Orloff Utrecht B.V.	2
Café-Restaurant Europa	7
Cafetaria & Snackkoerier Biljard VOF	2
Cantate Zus & Zo	3
Cantatori Del Duomo	3
Carnavals Federatie Utrecht	4
Casca Dura Capoeira Company	1
Central Events B.V.	53
Certa Advocaten B.V.	27
Christelijke Omni Vereniging Door Edel Spel Tot Ontwikkeling (D.E.S.T.O.)	1
Christelijke Vereniging voor Lichamelijke Oefening "Fraternitas" (Broederschap)	2
City Center Lodge Utrecht	4

Close Harmony Koor	3
Cobur	2
COC Midden-Nederland	57
Collegium Studiosorum Veritas	0*
Coöperatie De Stadsjutters U.A.	3
Coqu	3
Culturele Sportstichting	3
Cyberwash	6
Totaal	**204**

* Bedrag tussen 0,- euro en 500,- euro (afgerond 0,- euro).

D

x € 1.000

Naam aanvrager/organisatie	Subsidiebedrag
Damen Horeca Exploitatie B.V.	3
dB's B.V.	200
De Buurtkerk	9
De Cultureel Mandaeers Club in Utrecht	3
De Dirigentenwerkplaats Utrecht	25
De Fanfare	3
De Kijker B.V.	2
De Nederlandse Zorgautoriteit (NZa)	5
de Passie, stichting voor Evangelisch Bijbelgetrouw Onderwijs	28
De Pomp V.O.F.	7
De Regentes	3
De Steegzangers	3
De Straatweg B.V.	3
De Vrije School Utrecht Coöperatief U.A.	29
De Willibrord Stichting voor rk, pc en interconfessioneel voortgezet onderwijs (rk/pc) voor Utrecht en omstreken	1.275
De Windhoek B.V.	2
De Winkel van Sinkel B.V.	2
Decibelle	3
Derde Utrechtse Groep	2
Derde Zaak B.V.	2
Deviation	7
Diaconie Protestantse Gemeente te Utrecht	8
District Brood & Koffie B.V.	7
DOK 030 B.V.	75
Domstad/Majella D.M.C.	1
DomTiDom	3
Dos Holland Stichtse Boys Combinatie (DHSC)	1
Dovensportvereniging Catharijne 83	2
DubbelDwars	2

DUO Cursussen B.V.	21
DynamiQ Voices	3
Totaal	**1.735**

E

	x € 1.000
Naam aanvrager/organisatie	**Subsidiebedrag**
EDUCATIS	3
Eenmanszaak	641
Eerste Kamer der Staten-Generaal	1
Elevation Events B.V.	10
Ellis Gourmet Burger Neude B.V.	3
Erik Verlaan Sport B.V.	3
Estrivo	3
Exploitatiemaatschappij De Binnenhof B.V.	2
Exploitatiemaatschappij De Winter Utrecht B.V.	1
Exploitatiemaatschappij Lofen Utrecht B.V.	5
Eye Hotel B.V.	2
Totaal	**672**

F

	x € 1.000
Naam aanvrager/organisatie	**Subsidiebedrag**
Fairy Tails VOF	3
Fietsenwinkel.nl 2020 B.V.	5
Fietshub Utrecht B.V.	36
FIMA Schuldhulp voor Bedrijven B.V.	2
Fiore Utrecht	1
Flavourites Portal B.V.	11
FlexDelft Detacheringen B.V.	10
FLGZ. B.V.	5
Flore V.O.F.	1
Football Club Utrecht B.V.	96
Frada B.V.	13
Friedeberg Consultancy B.V.	18
Fruitbomenvereniging "De Bongerd"	1
Furore	3
Fysiotherapiepraktijk Hubert Duyfhuysstraat	33
Totaal	**238**

G

	x € 1.000
Naam aanvrager/organisatie	**Subsidiebedrag**
Ganspoort B.V.	22
Gauchos Franchise Utrecht B.V.	4

Geertjes Hoeve	2
Geluks B.V.	362
Gemeente Nieuwegein	76
Gemeente Woerden	64
Gemeente Zeist	65
Gemengd koor Nootabene	3
Gemengde Zangvereniging "Stem Des Volks" Utrecht	3
Genootschap Kunstliefde	148
GGD regio Utrecht	90
GO Technologies B.V.	50
Golazo Utrecht B.V.	35
Gospelkoor Rejoice	3
Grachtenatelier C.V.	3
GreentoGrow B.V.	25
Groenpand Maatwerk B.V.	1
gro-up Kinderopvang B.V.	1912
Gym & Move Leidsche Rijn	1
Gymnastiek- en sportvereniging L.O.N.G.A.	1
Gymnastiekvereniging "Sport Vereent"	1
Gymnastiekvereniging Attila-Utrecht.	2
Gys Utrecht B.V.	4
Totaal	**2875**

H

x € 1.000

Naam aanvrager/organisatie	Subsidiebedrag
Handbal Domstad	1
Handbalvereniging HV Leidsche Rijn	1
Handelsonderneming Suilen B.V.	3
Hangplek voor Ouderen	1
Harmonie Orkest Vleuten	77
Harpal vof	3
Hartkoor Utrecht	3
Harttrimgroep Militair Hospitaal "Dr. A. Mathijsen"	2
Hellas Utrecht	16
Het Hof van Cartesius Coöperatie U.A.	39
Het Nederlandse Rode Kruis	283
Het Utrechts Morris Team	1
Het Zolderkoor	3
Het Zuiden F.G. V.O.F.	3
Historische Vereniging Oud-Utrecht	5
Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens en Leidsche Rijn	25
Hockeyclub Rijnvliet	10
Hockeyclub UNO	1

Hoeve Wielrevelt	5
Hogenkamp Agrarische Coaching B.V.	5
Holding Charlie Chiu B.V.	2
Homo Zwemvereniging Nat Utrecht	1
Hoogravense Korfbal Club	4
Hoor de Haar	1
Hop & Stork Utrecht B.V.	2
Hotel Mitland B.V.	2
Houtskoolgrill Friends B.V.	2
HUMANITAS, Nederlandse vereniging voor maatschappelijke dienstverlening en samenlevingsopbouw	480
Huurdersbelangenvereniging Joke Smitplein	1
Hyenas FC	1
Totaal	**977**

I

x € 1.000

Naam aanvrager/organisatie	Subsidiebedrag
I-Aspect B.V.	2
i-did Utrecht B.V.	11
IJsclub Siberia	36
IMK Intermediair B.V.	37
IMPACT sport B.V.	1
Indigo Midden-Nederland B.V.	60
Instituut voor Publieke Waarden B.V.	6
Intercafé B.V.	2
iPractice B.V.	15
Islamitische Stichting Nederland (Hollanda Diyanet Vakfi) Eyup Sultan Utrecht	6
Islamitische Stichting Nederland, ULU Utrecht (Hollanda Diyanet Vakfi, ULU Utrecht	0*
Italia v.o.f.	2
iYoga Utrecht	4
Totaal	**180**

* Bedrag tussen 0,- euro en 500,- euro (afgerond 0,- euro).

J

x € 1.000

Naam aanvrager/organisatie	Subsidiebedrag
Janskerkhof 6 B.V.	2
Jazzalike Bigband	1
JEMA 2017 B.V.	2
Jeu de Boulesbar B.V.	7
Jeugd Stichting "Tamount" voor Cultuur en Integratie	3
Jeugdvereniging Geuzenwijk	12
Jinc	111

Jolide Bosboom	2
Jolie Utrecht	2
Jongeneel B.V.	5
Judovereniging MacKaaij	0*
Totaal	**145**

* Bedrag tussen 0,- euro en 500,- euro (afgerond 0,- euro).

K

x € 1.000

Naam aanvrager/organisatie	Subsidiebedrag
K.H. Boonzaaijer Bakkerij v.o.f.	7
Kaasbar Utrecht B.V.	2
Kabul B.V.	50
Kamerkoor 4 Bij 4	3
Kamerkoor Amor Vincit	2
Kamerkoor Lamusa	2
Kamerkoor Sforzato	3
Kamerkoor Sjanton	3
Kamerorkest Trajectum	3
Kartoffel B.V.	6
Kashmir Kitchen	4
Katholiek Vrouwennetwerk "Zij-Actief" afdeling De Meern	1
Katholieke Scholenstichting Utrecht (K.S.U.)	1.437
Katholieke Sportvereniging P.V.C.	1
Keurslagerij Frans van Vuuren V.O.F.	7
Kleine Max B.V.	2
Klimmuur Utrecht B.V.	1
Kloek B.V.	2
Klup B.V.	29
Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijders Bond	9
Koninklijke Nederlandsche Studenten Roeibond	4
Koninklijke Nederlandse Schaakbond	25
Koninklijke Oratorium Vereniging Utrecht	3
Konnichi Wa B.V.	2
Koor Windkracht 8	2
Kopersvereniging Zwarte Woud	1
Totaal	**1.607**

L

x € 1.000

Naam aanvrager/organisatie	Subsidiebedrag
La Lucha B.V.	2
Ladyfit	115
Landelijke Vereniging van Schoonrijders	1
LB Financial Solutions	5

Leeuwenhart	3
Legendary Music Stichting	3
Leidsche Rijn Koor	3
Lepeltje Lepeltje B.V.	3
Liquor Bar B.V.	2
Lucas Koffie & Thee	3
LUNA Movement	6
Lunetten WilWel	11
Totaal	**154**

M

x € 1.000

Naam aanvrager/organisatie	Subsidiebedrag
MAC & ICT Services B.V.	2
Madeleine Deux B.V.	7
Magic de stichting	20
MaJe 2015 B.V.	2
Mariaplaats De Vereeniging B.V.	2
Merben Holding B.V.	9
Millie's Corner vof	2
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	5
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	1
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	4
MIX-2000 B.V.	20
Mixed Hockey Club Fletiomare	4
Moestuin Maarschalkerweerd zorg en ondersteuning B.V.	26
Museumkwartier B.V.	5
Muziekvereniging "De Bazuin"	9
MV Next V B.V.	60
MVGM Vastgoedmanagement B.V.	20
Totaal	**196**

N

x € 1.000

Naam aanvrager/organisatie	Subsidiebedrag
Nationale Jeugdraad (NJR)	77
Nederlandse Basketball Bond	30
Nederlandse Klim- en Bergsport Vereniging	5
Nederlandse Klim- en Bergsport Vereniging Regio Midden Nederland	1
Neude 2 B.V.	2
NIET PRAKKEN!	2
Nostro Horeca B.V.	5
Totaal	**121**

O

Naam aanvrager/organisatie	x € 1.000 Subsidiebedrag
Oerania Kledingreparatie Atelier en Stomerij	1
Omniteq B.V.	4
Omroep Utrecht Stichting	642
Ondernemersvereniging "#ASW030"	15
Ondernemersvereniging Puur Oost	17
Ondernemersvereniging Shoppingcenter Overvecht	12
Ondernemersvereniging Winkelcentrum Gagelhof	3
Ondernemersvereniging Winkelcentrum Lunetten	14
Onderwatersportvereniging Lake Diving	1
Ons Binnenhof	1
Oog voor Warmte	7
Oranje- en Wijkvereniging Oog in Al	19
Oranje Stichting "Wilhelmina"	22
Oranjevereniging "De Meern"	11
Orloff aan de Kade B.V.	2
Oudervereniging Montessorischool Arcade	4
Over Rood	84
OverFit B.V.	1
Totaal	**859**

P

Naam aanvrager/organisatie	x € 1.000 Subsidiebedrag
PACT Utrecht	10
Par Ti Tuur	3
Parnassia Groep B.V.	47
Parochie Licht van Christus	18
Parochie St. Martinus	6
Particulier	1.751
Partou B.V.	49
Pica Bella	3
Pizzaria Ardic B.V.	7
Popkoor Koffer	3
Popkoor Zuilen	3
Project O B.V.	60
Prumper-Jansen Hospitality I B.V.	2
Totaal	**1.960**

Q

Naam aanvrager/organisatie	x € 1.000 Subsidiebedrag

Qeet Locaties B.V.	1
Qeet Utrecht B.V.	1
Quasi Niënte	3
Quignon Utrecht B.V.	2
Totaal	**7**

R

x € 1.000

Naam aanvrager/organisatie	Subsidiebedrag
Rama Horeca B.V.	2
Rats and Daggers	3
Rebo Vastgoed Management B.V.	5
Restaurant Goesting B.V.	1
Restaurant Lombok B.V.	2
Restaurant Opium Utrecht B.V.	2
Ritmische Gymanstiek Center Eleganza	1
ROM Regio Utrecht B.V.	681
Rubinati Benelux B.V.	12
Rugbyende Utrechtse Studenten	1
Totaal	**708**

S

x € 1.000

Naam aanvrager/organisatie	Subsidiebedrag
S&S Horeca B.V.	2
S.V. Overvecht DE Dreef.	47
Sanshinkai Aikido Utrecht	1
Saudade	3
Schaakclub Oud Zuylen Utrecht	1
Schaakvereniging Paul Keres	1
Schaats en Inline-skate Vereniging Zeist	1
Scheidsrechters Vereniging District Utrecht	1
Scholman Servicebedrijf B.V.	6
Schoolvereniging Agatha Snellen	11
Scouting Baracuda Zeeverkenners	3
Shopping Centre LRC B.V.	15
Slow Food Youth Network Utrecht	5
Smartlappenkoor Hopeloos	3
smartlappentheaterkoor "Nooit Meer Eenzaam"	2
Smeerboel B.V.	10
Social Capital Den Haag B.V.	8
Soenda B.V.	10
Soep-er	1
SOIA B.V.	7
Solvid Ondernemen B.V.	11

Soulkoor The Brand New Bags	2
Souvereine Militaire Hospitaal Orde van Sint Jan van Jeruzalem, van Rhodos en van Malta-Associatie Nederland	7
Spaghetteria Korte Koestraat B.V.	7
Spaghetteria Utrecht B.V.	9
Spel-Ontspanning-Beweging'87	3
Sportclub Antilope	19
Sports & Businesscampus "De Vechtsebanen" Exploitatie B.V.	448
Sportvereniging "Door Vriendschap Sterk Utrecht"	3
Sportvereniging "Rivierwijkers"	1
Sportvereniging Eminent Boys	1
Sportvereniging Faja Lobi KDS (Krachtig Door Samenwerking)	8
Sportvereniging Kampong Cricket	8
Sportvereniging Kampong Hockey	5
Sportvereniging Vechtzoom	51
SportworX Nederland B.V.	25
Squash Utrecht B.V.	2
Stadhuiskoor Utrecht	2
Stadsdorp Wolvenburg	1
Stalling aan de Dijk B.V.	1
Star Lodge Hotels B.V.	7
Starlight Boulevard	6
Starters4Communities B.V.	377
Stedin Groep Personeels B.V.	4
Stek voor je Plek	3
Sticht Gooise Wandelsport Bond	2
Stichting "De Boeg"	13
Stichting "De Noordpunt"	26
Stichting "Elim"	49
Stichting "Lucht door Water"	3
Stichting "SPOVO"	29
Stichting "The India Foundation"	2
Stichting "Weekje Weg"	24
Stichting "Zuilen/Ondiep GEZond"	63
Stichting (Un)commissioned	9
Stichting 030 Office	65
Stichting 3Generatiecentrum Utrecht	30
Stichting 3X3 Unites	85
Stichting 4 en 5 mei Leidsche Rijn	33
Stichting 4 mei Comité Utrecht	40
Stichting Abantu verbinding	1
Stichting Abrona	100
Stichting Agnes van Leeuwenberch	349
Stichting AKATAK	3

Stichting Al Amal	1.136
Stichting Al Amana Scholen	313
Stichting Altrecht	186
Stichting Alzheimer Nederland	12
Stichting Amara Chana Europa	17
Stichting Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten	5
Stichting Amuze	3
Stichting Aorta	75
Stichting Archeologie en Bouwhistorie Utrecht	32
Stichting Arkin	3.110
Stichting Art.1 Midden Nederland	562
Stichting Attifa	147
Stichting AxionContinu groep	13
Stichting Baantraject Care & Preventie	44
Stichting Babyspullen	8
Stichting BAK, basis voor actuele kunst	611
Stichting Baraná	5
Stichting Barka	194
Stichting Bartholomeus Gasthuis	150
Stichting Beheer Molenpark Utrecht	13
Stichting Beheer Sportaccommodaties "U.S.V. 'Hercules'"	31
Stichting Beheergroep Klopvaart-Noord	1
Stichting Beheergroep Schimmelplein	16
Stichting Bersiap Compensatie	0*
Stichting Bevordering Utrechtse Improvisatie	4
Stichting Bevrijdingsfestival Utrecht	140
Stichting Bewoners Activiteiten Zuilen	1
Stichting Bewoners Overleg Lunetten	8
Stichting Bewonersplatform Overvecht	5
Stichting Big Brothers Big Sisters of Utrecht	99
Stichting Binnenstadskrant	20
Stichting BlauwLicht	87
Stichting Boerderij De Hoef	10
Stichting BOKS Jongerencultuurhuis	790
Stichting Boogh	20
Stichting Braziliaans Koor Zumba!	2
Stichting Buddy to Buddy Utrecht	60
Stichting Burezina	53
Stichting Burmese Democratic Community (the Netherlands)	1
Stichting Buurt Mobiel	88
Stichting Buurtblinkers	13
Stichting Buurthuis Stella Maris	41
Stichting Buurtkrant De Noordwester	13
Stichting Buurtmaaltijden	42

Stichting Buurtpastoraat Utrecht	100
Stichting Buurtsport	35
Stichting Buurtteamorganisatie Sociaal Utrecht	24.490
Stichting Buurttuin De Zandloper	130
Stichting Buurttuin Johanniterveld	3
Stichting CaféTheaterFestival	120
Stichting Camerata Trajectina	28
Stichting Cantaremos	3
Stichting Cantiago	7
Stichting Casa Latina	4
Stichting Casco	114
Stichting Catching Cultures Orchestra	55
Stichting Catharina Nu	28
Stichting Centraal Museum	8.812
Stichting Centrum voor Levensvragen Midden-Nederland	54
Stichting Centrummanagement Utrecht	88
Stichting Chris en Voorkom!	35
Stichting Close Range	1
Stichting Club Lam	52
Stichting Collectief Blauwdruk	5
Stichting Collective Nouns	367
Stichting Collegium Musicum Traiectum	2
Stichting Colored Qollective	52
Stichting Comité 30 juni/ 1 juli Utrecht	50
Stichting Comité Julianapark	16
Stichting Common Ground Two	50
Stichting Compagnie Red Yellow & Blue	20
Stichting Concerto Cherise	0*
Stichting COSBO- Stad- Utrecht	262
Stichting CPRT	148
Stichting Creative Coding Utrecht	49
Stichting Cugnon Project	7
Stichting Cultureel en Vrijetijdscentrum Azotod	15
Stichting Culturele en Ontspanningsvereniging Utrechtse Woningbouwvereniging Utrecht	4
Stichting Cultuur & School Utrecht	863
Stichting Cultuur 19	790
Stichting Cultuur Utrecht West (SCUW)	9
Stichting Cultuur+Ondernemen	132
Stichting Cultuurmakers Collectief	130
Stichting Cultuuronderwijs Utrecht	0*
Stichting Danscentrum Utrecht	98
Stichting Danspaleis	35
Stichting DC1 II High	101

stichting de Bibliotheek Utrecht	17.915
Stichting De Buurtcamping Utrecht	40
Stichting De Dame	38
Stichting De Dansers	126
Stichting De Driewerf	22
Stichting De Emigratie Generatie	9
Stichting De Gestampte Meisjes	16
Stichting De Helling Utrecht	430
Stichting De Hoogstraat Revalidatie	12
Stichting De Kargadoor	22
Stichting De Klanksteen	17
Stichting de Kracht van Zuilen	80
Stichting de Maakruimte	20
Stichting De Maliebaan	10
Stichting de Nederlandse Bachvereniging	63
Stichting De Nieuwe Jutter	117
Stichting De Nijverheid	79
Stichting De Omslag	130
Stichting De Opbouw	5
Stichting De Rijnhoven	37
Stichting De Rode Eenhoorn	19
Stichting De Speelboom	86
Stichting De Tussenvoorziening	3.854
Stichting de Utrechtse Uitdaging	54
Stichting De Vechtclub	60
Stichting De Voedseltuin Overvecht	51
Stichting De Votulastkrant	6
Stichting De Vrienden van Speeltuin De Vikingpark	20
Stichting De Vrijstaat	433
Stichting de Watergeus	143
Stichting De Weg van de Held	44
Stichting De Wilg	1.246
Stichting de Zorgzusters	3
Stichting de Zuidwester	33
Stichting De Zwermrepubliek	20
Stichting Dear T,	15
Stichting Deplaatsmaker	566
Stichting Dharma	6
Stichting DIEHELEDING	37
Stichting Dierenvoedselbank Utrecht	32
Stichting Dierenweide Abstede	5
Stichting Dierenweide De Kraal	8
Stichting Dierenweide De Meern	4
Stichting Dierenweide Haarzuilens	5

Stichting Dierenweide Julianapark	25
Stichting Dierenweide Vleuten	36
Stichting Diergeneeskunde Outdoor Event	6
Stichting Dihya	3
Stichting Divers Werkt	32
Stichting DKP Onderwijsgroep	9
Stichting DOCK	9.792
Stichting Doewet	10
Stichting Domstad Jeugdorkest	25
Stichting DOMunder	46
Stichting Don Bosco Spirit	74
Stichting DOX	314
Stichting Dutch Game Garden	177
Stichting Dutch Harp Festival	46
Stichting Duurzame Innovaties	18
Stichting Echt Overvecht	12
Stichting Ecologisch Groen Utrecht West	1
Stichting Een van de jongens	20
Stichting eenvijfvijf	103
Stichting Eerste Steen	3
Stichting eet mee!	78
Stichting Ekko	615
Stichting Elaaf	2
Stichting ElkAgar	7
Stichting Emmaus Domstad	30
Stichting Ensemble Illustre	3
Stichting EX	37
Stichting Exodus Nederland	391
Stichting Fabuloka Producties	8
Stichting Facilitair Bedrijf SV Kampong	92
Stichting Federatie Asha	20
Stichting Fietsmaatjes Utrecht	35
Stichting Fighting 4 Power	3
Stichting Filmtheater 't Hoogt	423
Stichting Fluid Future	3
Stichting Fort van de Verbeelding	20
Stichting Fotodok	171
Stichting Freaky Dancing	40
Stichting Free-DOM	55
Stichting Frisse Oren	15
Stichting Gaudeamus Muziekweek	318
STICHTING GEBRUIKERSDELEGATIE ONAFHANKELIJKE UTRECHTSE DRUGGEBRUIKERS (afgekort Stichting G.O.U.D.).	248
Stichting Geertebuurt	3

Stichting Gilde Utrecht	89
Stichting Goed Hout & Goed Papier!	3
Stichting Gouden Dagen	10
Stichting Grafisch Lyceum Utrecht	29
Stichting Green Business Club Utrecht Centraal	4
Stichting Hallo! Lunetten	23
Stichting Halt	126
Stichting HandicapNederland	40
Stichting Handjehelpen	821
Stichting Herstelwerk	243
Stichting Het Filiaal theatermakers	521
Stichting Het Huis	434
Stichting Het Huis van Betekenis	16
Stichting Het Literatuurhuis	348
Stichting het Utrechts Platform voor Levensbeschouwing en Religie	2
Stichting Het Wevehuis	15
Stichting Het Wilde Westen	453
Stichting Hindoe Onderwijs Nederland	46
Stichting Hogeschool Utrecht	512
Stichting Hogeschool voor de Kunsten Utrecht	23
Stichting Holland Baroque	74
Stichting Holland Opera	85
Stichting Hospice Utrecht	113
Stichting Iedereen muziek	3
Stichting IJshockeyclub Utrecht IJ.C.U.	2
Stichting Illusionary Rockaz Company	97
Stichting IMC Weekendschool	22
Stichting IMPAKT	228
Stichting Impulzz	74
Stichting In de 3 Krone	1
Stichting Innofest	40
Stichting Interakt Contour Groep	416
Stichting Interconfessioneel Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie regio Utrecht	324
Stichting Internationaal Kamermuziek Festival Utrecht	74
Stichting Internationale Vredesbrigades Nederland	69
Stichting Inundare	20
Stichting iona&rineke	55
Stichting Ism & Heit	55
Stichting J. Pzn. Coengroep te Utrecht	13
Stichting Jan Vos	20
Stichting Japanhof	30
Stichting Jeugdeducatiefonds	128
Stichting Jeugdfonds Sport & Cultuur Utrecht	462

Stichting Jeugdtheater Utrecht	20
Stichting Jongerencentrum Utrecht	41
Stichting Jongerentheater Link	30
Stichting Jongerenwerk Utrecht	8.726
Stichting JURA film, theater & debat	7
Stichting K.F. Hein Fonds Monumenten	7
Stichting Kaboom Animation Festival	85
Stichting Kamerkoor JIP	16
Stichting Kamerkoor NEXT	3
Stichting Kamerorkest Pulcinella	2
Stichting Kamers met Aandacht	50
Stichting Karma Zorg	131
Stichting Kerken Kijken Utrecht	30
Stichting Kerst in het Julianapark	5
Stichting Kind & Co Ludens	11.652
Stichting Kinderdagverblijf De Poppenzolder	8
Stichting Kindertriathlon Leidsche Rijn	2
Stichting Kindervakantie3daagse	3
Stichting Kindervakantieweek De Meern	8
Stichting Klapstoelconcerten	4
Stichting Klein Operakoor Wilhelminapark	3
Stichting Kloof	30
Stichting KNSB Talent Team Midden-Oost	22
Stichting Koninginne Kinderen	5
Stichting Koor Kwaya	3
Stichting Koördinerend Orgaan Studentenmuziekgezelschappen Utrecht	26
Stichting Krachtwijken	203
Stichting Kringloop Winkel Rataplan	8
Stichting Kunst- en CultuurKanaal30	40
Stichting Kunstkasteel Zuilen	58
Stichting Kunstorkest	2
Stichting Kunstpubliek	8
Stichting Kwadraad	12
Stichting LABC Triathlon	14
Stichting Lala Foundation	16
Stichting Landelijk Centrum Seksueel Geweld	912
Stichting Lavender Films	20
Stichting Le Guess Who	319
Stichting Leergeld Utrecht	229
Stichting Leerorkest: Jeugdorkest Leidsche Rijn	5
Stichting Leger des Heils Welzijns- en Gezondheidszorg	3.191
STICHTING LEIDSCHERIJNSPORTIEF	5
Stichting Leren voor de Toekomst	23
Stichting LEV Scholengroep West-Nederland (LEV-WN)	28

Stichting Lister	149
Stichting LIZ Utrecht Musical Ensemble	8
Stichting Lokalis	32.166
Stichting Lombok Anders	12
Stichting LustrumOpera	20
Stichting Maatschappelijk Vastgoed Overvecht	99
Stichting Mama Vita	4
Stichting Maximaal Gezond Centrum	9
Stichting Mendoo	9
Stichting Migrant Organisation for West Africans' Developement	35
Stichting Mijn wijk, jouw wijk	8
Stichting Milieucentrum Utrecht (MCU)	1
Stichting Mobile Arts	20
Stichting Mo'Move	35
Stichting Monton	29
Stichting Mooie Woorden Utrecht	55
Stichting Move - verzamel je kracht!	50
Stichting Museum Catharijneconvent	30
STICHTING MUSEUM STERRENWACHT SONNENBORGH	170
Stichting Museum van Zuilen	68
Stichting Musical Theater Lab	3
Stichting Muziek Voor Ieder Kind	59
Stichting Muziekhuis Utrecht	111
Stichting Muziq	22
Stichting Nationaal Museum van Speelklok tot Pierement	1.067
Stichting Natuurspeeltuin De Hoef	132
Stichting Nederland Geldzorgenvrij	2
Stichting Nederlands Film Festival	598
Stichting Nederlands Instituut voor Katholieke Kerkmuziek	12
Stichting Nederlands Kamerkoor	212
Stichting Nederlands Volksbuurtmuseum	189
Stichting Nederlandse Vioolconcoursen	40
Stichting Nepal Development Academy	2
Stichting New Dutch Connections	367
Stichting NextKin	20
Stichting Nieuw Rotsoord	846
Stichting Nimeto	47
Stichting NL Cares	32
Stichting nlgroeit	40
Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht	927
Stichting Noor	165
Stichting NUT (Nieuw Utrechts Toneel)	239
Stichting NUtrecht	45
Stichting Odensehuis Andante	148

Stichting Offlimits	18
Stichting On The Move Sportvrienden	341
Stichting Ondernemersfonds Utrecht	11.065
Stichting Ondernemersloket Nieuw Overvecht	38
Stichting Onderwijs Koninklijke Auris Groep	13
Stichting Ontmoetingshuis Lunetten	7
Stichting Oog voor Utrecht	105
Stichting Oostspoorbaan Utrecht	2
Stichting Opa's en Oma's Passen Op Een Huisdier	15
Stichting Open Tuinendag Utrecht	3
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	2.852
Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Utrecht en Omstreken	1.929
Stichting Operamakers	59
Stichting Opslag voor Cacao	33
Stichting Organisatie Oude Muziek	489
Stichting Orkest van Utrecht	3
Stichting Oubamoulla	3
Stichting Oversized	3
Stichting Overvecht Gezond!	51
Stichting Overvecht Zuid voor het Katholiek Onderwijs	367
Stichting Pandhof Sinte Marie	0
Stichting Parenting Across Borders	41
Stichting Park Oog in Al	6
Stichting Peka 18	3
Stichting Petra & Simon Producties	46
Stichting Pigasos	2
Stichting Pijlerraad	4
Stichting Pionier Utrecht	3
Stichting PK	152
Stichting PKB	2
Stichting Pluk de Nacht	20
Stichting Pluryn	2.254
Stichting Pocket Knife Army	9
Stichting Podium Oost	167
Stichting Podium projecten	6
Stichting Portaal	178
Stichting Possibilize	40
Stichting Power by Peers	219
Stichting Present Utrecht	142
Stichting Pride Photo Award	10
Stichting Professor Fritz Redlschool	2
Stichting Project 030	14
Stichting Projectkoor La Rosa	2
Stichting Protestants Christelijk Hoger Beroepsonderwijs Utrecht (Marnix)	42

Stichting Protestants Christelijk Onderwijs te Utrecht	2.991
Stichting Pynarello	55
Stichting Qredits Microfinanciering Nederland	33
Stichting R.K. Basisscholen Vleuten, De Meern, Haarzuilens	122
Stichting Realisatie Bibliotheek op de Neude	8
Stichting Regionaal Trainingscentrum Midden en Regionale Waterpolo School Midden	11
Stichting Residenties	77
STICHTING ROC MIDDEN NEDERLAND	1.003
Stichting Room with a view	160
Stichting RUBBER	8
Stichting Ruimte voor de Buurt Rivierenwijkzuid	12
Stichting Ruis	140
Stichting Ruprecht-Orgel Tuindorpkerk Utrecht	3
Stichting 's Heeren Loo Zorggroep	1.272
Stichting Sahayta	1
Stichting Samen Veilig Midden-Nederland	18.401
Stichting Samen Zuilen	16
Stichting Schaatsacademie Utrecht	1
Stichting Schakelraad	7
Stichting Scouting Utrecht	226
Stichting Scouting Utrecht Oost	11
Stichting Secu	11
Stichting Seguro	334
Stichting Senior Academy, Programma Dames, RAMO	1
Stichting SeniorenStudent	45
Stichting Serve the City Utrecht	120
Stichting Sesar jeugdtheatergroep	37
Stichting SETUP	103
Stichting Sharing Arts Society	171
Stichting SHIFFT	97
Stichting Sint Maarten Utrecht	15
Stichting Skatepark Utrecht	30
Stichting Slachtofferhulp Nederland	100
Stichting Sleutelpersonen Utrecht	100
Stichting Sociaal Cultureel Cafe Multatuli	105
Stichting Sociaal Cultureel Centrum De Meern	201
Stichting Social Impact Factory	84
Stichting Sounds Like Touch	43
Stichting Specifieke Jeugd Projecten	1.832
Stichting Speelotheek Hoograven	9
Stichting Speel-O-Theek Tuf-Tuf	13
Stichting Speelruimte Noordse Park	130
Stichting Speeltuin Pijlsweerd	7

Stichting Speeltuin voorheen de Pan	52
Stichting Speelvoorziening De Torteltuin	39
Stichting Sport Utrecht	4.430
Stichting Sportevenementen Nederland	12
Stichting Sporthal Lunetten	19
Stichting Sportspeeltuin Abstede	131
Stichting Spring	522
Stichting Springtide	3
Stichting Stad van Vrede	52
Stichting Stadsklooster Utrecht	80
Stichting Stadsontspanning Utrecht	96
Stichting Stadsschouwburg Utrecht	7.625
Stichting Stadswijngaard Utrecht	15
Stichting Stedelijk Overleg Lichamelijk Gehandicapten Utrecht	294
Stichting Steun- en Informatiepunt GGz Midden Westelijk Utrecht	497
Stichting STIL Utrecht	765
Stichting Storm	335
Stichting Story Academy	20
Stichting Strafrechtswinkel Utrecht	1
Stichting Studenten Faciliteiten	1
Stichting Studio Figur	55
Stichting Study4You	20
Stichting Stuim	114
Stichting Stut Theater	545
Stichting Sympany	1
Stichting Taal doet meer	1.232
Stichting Taekrosa	1
Stichting Taekwon Utrecht	1
Stichting Tafelboom	1
Stichting Talent And Dreams	0*
Stichting TEC Utrecht	35
Stichting Technologieraad Regio Utrecht	133
Stichting TG Tiefschnee	10
Stichting The Bees	3
Stichting Theater Kikker	1856
Stichting Theater Utrecht	662
Stichting Theatergroep Aluin	215
Stichting Theatergroep PlayBack	20
Stichting Theatergroep Roerend Goed	2
Stichting Theaterhuis de Berenkuil	110
Stichting Theaterschool Utrecht	323
Stichting THIM Muziektheater	3
Stichting Thomas, Sacha en Jos	5
Stichting Thuisgekookt	42

Stichting Timon	11
Stichting TivoliVredenburg	13.490
Stichting Tjamie Sports	12
Stichting Toneelgroep De Python	2
Stichting Top Judo Utrecht	8
Stichting Tori Oso Utrecht	8
Stichting Triathlon Utrecht	5
Stichting TrösT	20
Stichting Turquaze	2
Stichting TussenThuis	21
Stichting Twee-ater	12
Stichting U Centraal	7.897
Stichting U in de Wijk Producties	35
Stichting U on Board	38
Stichting U.R.C Support	7
Stichting Ubuntuhuis	26
Stichting Uncloud	45
Stichting Union Breed	259
Stichting Uranus Cultuurlab	7
Stichting Utrecht Canal Pride	50
Stichting Utrecht Cangeroes Topsport	1
Stichting Utrecht in Dialoog	34
Stichting Utrecht Natuurlijk	4.447
Stichting Utrecht Op Orde	67
Stichting Utrecht Science Park	50
Stichting Utrecht Tech Community	133
Stichting Utrecht Verdicht!	14
Stichting UtrechTrent	30
Stichting Utrechts Operakoor	3
Stichting Utrechts Requiem	55
Stichting Utrechtse Bachcantatediensten	3
Stichting Utrechtse Klokkenspel Vereniging	31
Stichting Utrechtse Muziekacademie	3
Stichting Utrechtse Muziekschool	266
Stichting UtrechtZorg	133
Stichting Vakantieontspanning Vleuten Haarzuilens	5
Stichting VanHarte	35
Stichting Vecht en IJssel	49
Stichting Verkeerstuin Utrecht	44
Stichting Verzamelkunst	8
Stichting Vier Het Leven	5
Stichting Villa Pinedo	21
Stichting Villa Vrede	70
Stichting Vinger in Je Oor	3

Stichting Vita Lumière	10
Stichting Vitree	431
Stichting Vlietkop	13
Stichting Vlinderhof	10
Stichting VluchtelingenWerk Nederland	3.235
Stichting Vluchtelingkinderen	189
Stichting vocaal ensemble Pangaea	3
Stichting Vocal Arts Academy	32
Stichting Voedselbank Overvecht	20
Stichting Voedselbank Utrecht	181
Stichting Volksuniversiteit Utrecht	359
Stichting voor Freinetonderwijs in Utrecht	12
Stichting Voorbereiding Herbouw Schip Domkerk 2013	15
Stichting Voorveldse Polder	2
Stichting VPNM	7
Stichting Vrienden van de Joodse Gemeenschap Utrecht	18
Stichting Vrienden van De Roef	5
Stichting Vrienden van Flora's Hof	0
Stichting Vrienden van het Máximapark	22
Stichting Vrijwilligerscentrale Utrecht	842
Stichting Wable	2
Stichting Waterwinmarkt	10
Stichting Wegloophuis Utrecht	273
Stichting Welkom in Utrecht	761
Stichting Welzijn Saffier	40
Stichting Wereldlichtjesdag Leidsche Rijn|Utrecht	3
Stichting Werftheater Activiteiten	12
Stichting What You See Festival	108
Stichting Wielerplatform Utrecht	5
Stichting WIJ 3.0	2.515
Stichting Wijkkrant Aanzet	14
Stichting Wijkkrant Tuindorp-Oost	2
Stichting Wijkkrant Wittevrouwen	4
Stichting Wijkspeeltuin De Boog	88
Stichting Wijkwijzer Noordoost	47
Stichting WIL in je buurt (WIL)	34
Stichting Wilhelminagroep	1
Stichting Wishingwellwest	184
Stichting Woonin	39
Stichting WYF	10
Stichting Young Jazz Society Utrecht	2
Stichting Youth for Christ Nederland	98
Stichting Yuverta	111
Stichting Zaterdagmiddagmuziek Domkerk	17

Stichting Zelfhelp Nederland, tevens handelend onder de naam Buitenveldertwerkgroepen	4
Stichting Zest	3
Stichting Zimihc	1.737
Stichting Zingen is Leuk Toch	2
Stichting Zorgtrecht	149
Stichting Zorgwacht	1
Stichting Zuidbus	5
STIMULANS B.V.	-1
Strategische WijkAanpak B.V.	14
Studance	2
Studenten Toneelvereniging STUK	2
Studio Kars	10
Studio Voices	2
Subkoza B.V.	4
Survivalrun Trajectum	1
Surya Janskerkhof B.V.	2
Totaal	**265.847**

* Bedrag tussen 0,- euro en 500,- euro (afgerond 0,- euro).

T

x € 1.000

Naam aanvrager/organisatie	Subsidiebedrag
T.C. Domstad	28
Tafeltennisvereniging Sport Vereniging Eendracht	2
Taj Mahal B.V.	2
Taplokaal Gist B.V.	2
TC de Uithof	3
Teamwerk Participatiediensten B.V.	11
Teds Utrecht B.V.	2
Teds Utrecht stadhuisplein B.V.	2
Teleson B.V.	2
Tennisvereniging At Risk	11
Tennisvereniging ULTC-Iduna	23
The Food Club B.V.	2
The Groundbreakers B.V.	5
The Hunfeld B.V.	2
The Lipsticks	2
The Music Space Utrecht B.V.	65
Theatergroep SNEU	2
Theatergroep Zonder Helden	3
Tiger papa B.V.	2
Tiger Team Facilitaire Diensten B.V.	1
Tijm Utrecht	5

Tok Tok Chicken	7
Toonkunstkoor Utrecht	3
Touchee De Dansschool B.V.	4
Trecho	2
Tribus B.V.	10
Tsuru-do Shudo Kan	1
Tuindersvereniging Abstede	0*
Tusky V.O.F.	9
Totaal	**208**

* Bedrag tussen 0,- euro en 500,- euro (afgerond 0,- euro).

U

x € 1.000

Naam aanvrager/organisatie	Subsidiebedrag
Universitair Medisch Centrum Utrecht	383
Universiteit Utrecht	34
USG Restart B.V.	2
U-Stal Holding B.V.	11
Uteregs Koor "Laat maar waaien"	3
U-Track	1
Utrechse Christelijke Sportclub "Eenheid Doet Overwinnen" (E.D.O.)	6
Utrecht Vocals	2
UtrechtInc C.V.	130
Utrechts Kamerkoor "Viva la Musica"	3
Utrechts Klokkenluiders Gilde	5
Utrechts Oranje Comite	65
Utrechts Sprookjestheater "lang en gelukkig"	2
Utrechts Vocaal Ensemble	3
Utrechtse Christelijke Muziekvereniging De Bazuin	10
Utrechtse Kano Club	1
Utrechtse Krachtsport Vereniging "De Halter", (U.K.V. "De Halter")	13
Utrechtse Rugby Club	1
UTRECHTSE SCHOOLVERENIGING	12
Utrechtse Sportstichting Samen Verder	3
Utrechtse Sportvereniging "Hercules"	17
Utrechtse Sportvereniging Elinkwijk	50
Utrechtse Studenten Bigband	2
Utrechtse Studenten Hockeyclub	1
Utrechtse Studenten Schaatsvereniging "Softijs"	13
Utrechtse Studenten Wielervereniging "De Domrenner"	0*
Utrechtse StudentenDansVereniging U Dance	1
Utrechtse Studentenkorfbalvereniging Haal een Bal Beweeg en Schiet (USKV Hebbes)	1
Utrechtse Studentenzeilvereniging Histos	4

Utrechtse Tafeltennisclub	2
Utrechtse Vrijwillige Brigade Tot het Redden van Drenkelingen	62
Utrechtse Wieler Vereniging "Het Stadion"	3
Utrechtse Zwemclub-Star-Combinatie (U.Z.S.C.)	2
Utrechtse Zwemvereniging Zwemlust-den Hommel	1
Totaal	**846**

* Bedrag tussen 0,- euro en 500,- euro (afgerond 0,- euro).

V

x € 1.000

Naam aanvrager/organisatie	Subsidiebedrag
v.o.f. Bestaria Straatweg	2
V.O.F. MANEGE 'T HOOGT	2
V.O.F. Van Zuilen	2
Vechtse Roeivereniging Zuilen	1
Veiligheidsregio Utrecht	19
Veilinghuis Peerdeman B.V.	3
Venus Vocaal Ensemble Utrechtse Studenten	3
Verenigd Utrechts Symfonie Orkest	3
Vereniging BIZ Woonboulevard	145
Vereniging Bridgeclub Wilhelminapark	1
Vereniging Centraal Wonen Klopvaart	1
Vereniging Chinese Opera Nishang	2
Vereniging Dance 2.0	4
Vereniging Dekoor	4
Vereniging Dwarsverband	171
Vereniging Intra Mintra	3
Vereniging Kamerkoor Decamerone	3
Vereniging Kasteeltuin Nijevelt	4
Vereniging Koor Espressivo	3
Vereniging Landschapsbeheer Vleuten-De Meern	13
Vereniging OCTO+	3
Vereniging Organisatie NSK	3
Vereniging OTIA	3
Vereniging Paleiskoor	3
Vereniging Projectkoor Utrecht	0*
Vereniging Rechtswinkel Utrecht	0*
Vereniging Samenwerkingsverband Utrecht Primair Onderwijs	521
Vereniging Samenwerkingsverband Utrecht/Stichtse Vecht VO	1.053
Vereniging Songs & Strings Band	3
Vereniging Trajecti Voces	13
Vereniging Tuindorps Belang	5
Vereniging van Amateur Beeldende Kunstenaars "Artivaria"	4
Vereniging van amateurtuinders "Tuinenpark Ons Buiten"	3

Vereniging van Eigenaars ArendSchild te Utrecht	7
Vereniging van Eigenaars Paviljoen Fletiomare Oost te Utrecht	29
Vereniging van Eigenaars van de Smaaktuin en het parkeerterrein, gelegen tussen de Flevolanderstraat, de Lippizanerstraat en de Livarstraat te Utrecht	1
Vereniging van Eigenaars van het gebouw Oldambt/Fivelingo te Utrecht	1
Vereniging van Eigenaren Hijmans van den Berghlaan I te Utrecht	15
Vereniging van Schoonrijders sport en cultuur	4
Vereniging van Surinaamse Ouderen "Moria"	11
Vereniging voor aangepast zwemmen "Mobie Duck"	3
Vereniging Waar het asfalt ophoudt	3
Vermaat LP B.V.	1
Vierde Zaak B.V.	2
Villa Orloff B.V.	2
Vineyard Neude B.V.	4
Vis en Meer B.V.	7
Vocaal Ensemble Multiple Voice	3
Vocal group AURORA	3
Vocal Group Utrecht	2
Voetbalvereniging De Meern	16
Voetbalvereniging Jaffa	1
VOF Terhorst & van Benten	4
Volksdansgroep Tarantella	3
Volleybal Vereniging Utrecht	11
Voor Iedereen Die In Utrecht Studeert studentenunie	12
Vriendjes voor Altijd B.V.	1.059
Vrouwenkoor Malaika	3
Totaal	**3.204**

* Bedrag tussen 0,- euro en 500,- euro (afgerond 0,- euro).

W

Naam aanvrager/organisatie	x € 1.000 Subsidiebedrag
Weijman Bouw B.V.	4
Wereldmuziekkoor Sophie's Voice	3
Wijk- en Oranjevereniging "Hoogravens Belang"	30
Wijkcoöperatie Kanaleneiland U.A.	85
Wijkcoöperatie Lunetten U.A.	30
Wijkcoöperatie Oost voor Elkaar U.A.	70
Wijkorkest de Noord-Ooster	3
Wijkplatform Noordoost Utrecht	24
Wijkplatform Overvecht	9
Wilde Wortels B.V.	2
Willemsen Infra B.V.	8
Wim Egz Ensemble	3

Winkeliersvereniging NOVA	25
Winkeliersvereniging Smaragdplein	33
Woongemeenschap Overhoop	3
Woongroep Terwijde	2
Totaal	**333**

X

Geen subsidie met deze letter

Y

x € 1.000

Naam aanvrager/organisatie	Subsidiebedrag
Yinglixia B.V.	2
Ywca Nederland	4
Totaal	**6**

Z

x € 1.000

Naam aanvrager/organisatie	Subsidiebedrag
Zabouza Groep B.V.	7
Zangria	3
Zangvereniging Het Sterrenkoor	3
Zhena Koor	3
ZIZI LOVE B.V.	1
ZME Fijnmechanisch Atelier B.V.	7
Zoroaster	3
Zuilen samen sterk	6
Zuilens Fanfare Corps	35
Zuiver Horeca B.V.	7
Zwem- en Poloclub "Watervlo"	1
Zwemvereniging Utrecht	3
Zwingin	3
Totaal	**82**

Voortgang uitvoering raadsbesluiten

Voortgang uitvoering Rekenkameronderzoeken

Titel		Tekst	Stand van zaken / planning
Meer grip op groei	1	Gemeentelijke doelen voor middenhuur specifiek, meetbaar en navolgbaar te formuleren.	Er is een technische sessie voor de raad georganiseerd waarin de verschillen tussen landelijke regulering en ons Actieplan Middenhuur zijn toegelicht. Bij de aanpassing van het Actieplan Middenhuur wordt meegenomen om een expliciete doelstelling voor middenhuur op te nemen. Deze aanpassing hangt samen met de invoering van de Wet betaalbare huur. In 2024 is de verwachting dit naar de raad te sturen.
	2	Gemeentelijke doelen voor middenhuur een meetbare en navolgbare uitwerking te geven op wijkniveau en in concrete projecten.	In nieuwe gebiedsvisies et cetera worden de kaders meegenomen. Tevens is de raad geïnformeerd eind 2023 dat de aanpassing van het pijlenschema uit de Woonvisie wordt meegenomen met de beleidsnota wonen die in ontwikkeling is.
	3	Een systematiek te hanteren die ook zicht biedt op het aantal middenhuurwoningen dat daadwerkelijk is gerealiseerd en om daarover te rapporteren aan de gemeenteraad	Opleveringen middenhuur worden opgenomen in Meerjaren Perspectief Ruimte en/of peilstok.
	4	Een duidelijke structuur aan te brengen in de manier waarop in woningbouwprojecten op doelrealisatie wordt gestuurd	Opgepakt in de aanpassing van het Utrechts Plan Proces.
	5	De raad binnen zes weken door middel van een plan van aanpak te informeren over de wijze waarop deze aanbevelingen worden uitgevoerd	Raadsbrief Plan van aanpak n.a.v. Rekenkameronderzoek Middenhuur: Meer grip op groei.
Horen, zien en samen door	1	Voorafgaand aan een participatietraject aan inwoners, raadsleden en andere belanghebbenden duidelijk te maken hoe het traject eruitziet, waar het inhoudelijk welke beïnvloedingsruimte	Onderdeel van het kaderstellend beleid voor Samen stad maken dat de raad in het eerste kwartaal van 2024 ontvangt. Verantwoording loopt via de jaarstukken, vanaf 2024.

		deelnemers hebben en op welke manier hun inbreng van invloed om gaat, kan zijn op de uiteindelijke besluitvorming.	
	2	Per project te analyseren welke doelgroepen betrokken moeten worden en een doelgroepgerichte aanpak te hanteren om meer verschillende Utrechters te bereiken.	Onderdeel van het kaderstellend beleid voor Samen stad maken dat de raad in het eerste kwartaal van 2024 ontvangt. Verantwoording loopt via de jaarstukken, vanaf 2024.
	3	Een transparante werkwijze te hanteren zodat deelnemers aan participatietrajecten zich gezien en gehoord voelen.	Onderdeel van het kaderstellend beleid voor Samen stad maken dat de raad in het eerste kwartaal van 2024 ontvangt. Verantwoording loopt via de jaarstukken, vanaf 2024.
	4	Tussentijds en achteraf duidelijk aan inwoners en raadsleden terug te koppelen wat er met de inbreng van belanghebbenden is gedaan. En daarbij ook beargumenteerd uit te leggen waarom de inbreng wel of niet tot wijzigingen in het eindproduct heeft geleid.	Onderdeel van het kaderstellend beleid voor Samen stad maken dat de raad in het eerste kwartaal van 2024 ontvangt. Verantwoording loopt via de jaarstukken, vanaf 2024.
	5	De inspanningen en resultaten van participatietrajecten vanuit verschillende perspectieven in beeld te brengen, zodat hiervan geleerd kan worden bij andere trajecten.	Onderdeel van het kaderstellend beleid voor Samen stad maken dat de raad in het eerste kwartaal van 2024 ontvangt. Verantwoording loopt via de jaarstukken, vanaf 2024.
	6	De doelen, rollen en taken in het actieprogramma Samen stad maken: participatie in samenspraak met de gemeenteraad concreter te maken, zodat deze beter toepasbaar zijn bij de gemeentelijke inzet bij participatietrajecten.	Onderdeel van het kaderstellend beleid voor Samen stad maken dat de raad in het eerste kwartaal van 2024 ontvangt. Verantwoording loopt via de jaarstukken, vanaf 2024.
	7	De raad binnen zes weken door middel van een plan	Het plan van aanpak voor de uitvoering van de raadsbesluiten naar aanleiding van het

		van aanpak te informeren over de wijze waarop deze aanbevelingen worden uitgevoerd.	rekenkamerrapport ‘Horen, zien en samen door’ is aan de raad gestuurd met de Raadsbrief Plan van aanpak herijking Samen stad maken. Het kaderstellend beleid voor Samen stad maken dat volgt uit deze herijking en waarin de raadsbesluiten n.a.v. het rekenkamerrapport zijn verwerkt, ontvangt de raad in het eerste kwartaal van 2024, conform de in de raadsbrief opgenomen planning.
Basiseducatie voor volwassenen (taal, rekenen en digitale vaardigheden).	1A	Het inzicht in de omvang van de groepen die nog onvoldoende beschikken over de basisvaardigheden te verbeteren.	Op basis van indicatoren zoals opleidingsniveau, leeftijd, beroep, migratiestatus, indicatie voor Voorschoolse Educatie en voortijdig schoolverlaten brengen we de ontwikkeling van Utrechters, waarbij sprake is van een risico op laaggeletterdheid in beeld. Met de analyse van de gegevens krijgen we meer inzicht in de omvang van de groepen die nog onvoldoende beschikken over basisvaardigheden. Voor indicatoren waarbij dat mogelijk is, nemen we deze data ook op wijkniveau op zodat we ook beschikken over inzichten op wijkniveau. Met deze inzichten kunnen we nog gerichter keuzes maken en inspelen op doelgroepen die we minder goed bereiken. In september 2023 is het Uitvoeringsprogramma Basiseducatie Volwassenen naar de raad verzonden waarin op basis van de stedelijke monitor en Ervaringwijzer keuzes gemaakt zijn.
	1B	Als gemeente, gelet op de hardnekkigheid en complexiteit van het vraagstuk, toe te werken naar een intensievere en minder vrijblijvende aanpak en een sterkere regie te voeren op de vraag naar en het aanbod van basiseducatie.	Met ingang van 1 januari 2022 zijn de aanbieders gestart met registreren middels de stedelijke monitor. Hiermee krijgen we zicht op aantallen deelnemers, het aanbod dat ze volgen, hun leeftijd, in welke wijk ze wonen, hun achtergrond (NT1 of NT2) en of ze een diploma/ certificaat hebben behaald (mits relevant). Door vervolgens de uitkomsten naast de data ‘risico laaggeletterdheid’ te leggen kunnen we, samen met de partners, de behoefte en beweging in de stad duiden én concretere doelen formuleren. Ook meten we cliëntervaringen met Ervaringwijzer. Hiermee krijgen we inzicht in de ervaringen van deelnemers en op wat het hen oplevert. Op basis hiervan kunnen betrokken professionals en vrijwilligers leren en

			ontwikkelen. De vragen spitsen zich toe op door de deelnemers ervaren toegankelijkheid, kwaliteit en effect.
	2	Voor de verschillende vormen van basiseducatie concreet geformuleerde doelen op te stellen en deze doelen te koppelen aan de verschillende doelgroepen, waarin ook het beoogde maatschappelijk effect is opgenomen.	In het nieuwe Uitvoeringsprogramma Basiseducatie Volwassenen heeft het college, op basis van data uit de stedelijke monitor en Ervaringwijzer, doelen en doelgroepen vastgesteld om zich op te richten, namelijk: Nederlanders met Nederlands als moedertaal (NT1) - 100 per jaar extra, uitkeringsgerechtigden, inwoners met schulden, inwoners met beperkte gezondheidsvaardigheden en inwoners met beperkte digitale vaardigheden - 150 per jaar extra. Deze worden bereikt via informele kanalen in het sociale domein en bestaande netwerken, ook worden werkgevers betrokken om de basisvaardigheden van hun werknemers te vergroten.
	3A	Met educatieaanbieders duidelijker afspraken te maken over meer eenduidige verantwoordingsinformatie, waaronder informatie over klanttevredenheid en voortijdige uitval.	Met de ontwikkeling van een stedelijke monitor en de Uitbreiding Top Taalhuismodule zijn samen met de partners in de stad goede stappen gezet. Hiermee verbetert de registratie van de taalaanbieders. Ook de voortgang van de deelnemers wordt beter navolgbaar. Dit stroomlijnt de informatievoorziening aan de gemeente en maakt concreter inzichtelijk wat er in het aanbod nodig is. Op de langere termijn komt er vervolgens meer inzicht in de effecten van basiseducatie.
	3B	De informatieverschaffing te stroomlijnen, wat kan helpen bij meer inzicht krijgen in effectiviteit.	Met de ontwikkeling van een stedelijke monitor en de Uitbreiding Top Taalhuismodule zijn samen met de partners in de stad goede stappen gezet. Hiermee verbetert de registratie van de taalaanbieders. Ook de voortgang van de deelnemers wordt beter navolgbaar. Dit stroomlijnt de informatievoorziening aan de gemeente en maakt concreter inzichtelijk wat er in het aanbod nodig is. Op de langere termijn komt er vervolgens meer inzicht in de effecten van basiseducatie.
	4A	In te zetten op een verbreding van het aanbod, en de benutting daarvan, op het terrein van Nederlands als eerste taal (NT1) en van rekenen en	Vanuit het Utrechtse taalpartneroverleg is het initiatief ontstaan samen te werken om de doelgroep NT1’ers meer te bereiken en te ondersteunen. Zo ontwikkelen Prago en de Bibliotheek aanbod met betrekking tot rekenen. Taal Doet Meer start een traject

		vaker meer indirecte, innovatieve methoden toe te passen om Nederlandstalige laaggeletterden (NT1'ers) te bereiken.	voor NT1-ouders met kinderen op de basisschool. Middels digitaalteams in de wijken, waar sociaal makelaars en buurtteammedewerkers onderdeel vanuit maken, wordt onder andere ingezet op extra taalondersteuning voor deze doelgroep. Tevens zijn er gesprekken gevoerd met de Jeugdgezondheidszorg om bewustwording over de problematiek van beperkte basisvaardigheden, juist ook onder NT1-ouders, te vergroten. Deze Jeugdgezondheidsprofessionals spelen een grote rol in het signaleren en doorverwijzen van onder andere NT1-ouders. Werk en Inkomen is als afdeling ook aangesloten om te verkennen hoe zij samen kan werken met de taalaanbieders om de doelgroep beter te bereiken en door te geleiden naar het aanbod.
	4B	Als gemeente actiever te sturen op de inzichtelijkheid van het educatieaanbod, zodat samenwerking en doorverwijzing kunnen worden bevorderd.	We continueren de huidige werkwijze van verwijzen naar een passend taalaanbod via het DigiTaalhuis. Warme overdracht van verwijzers zoals professionals van Dock of het Buurtteam werkt drempelverlagend. De aanbieders werven ook zelf actief cursisten, bijvoorbeeld bij zelforganisaties en buurtinitiatieven. We hebben samen met onze aanbieders, BiSC en potentiële verwijzers van de Buurtteams en Dock de Top Taalhuismodule voor het DigiTaalhuis Utrecht ontwikkeld. Met deze Taalhuismodule kunnen we een deelnemer volgen tot de doorverwijzing. CBCT-certificering heeft de kwaliteit van de samenwerking en doorverwijzing binnen het DigiTaalhuis positief beoordeeld met een certificaat.
	5A	Een meer integrale aanpak te ontwikkelen waarin beleidsafdelingen – Maatschappelijke Ontwikkeling, Werk en Inkomen, en Volksgezondheid – tot een gezamenlijke aanpak komen van signalering, doorverwijzing en warme overdracht naar	Binnen de gemeentelijke organisatie wordt door de betrokken organisatieonderdelen structureler met elkaar gesproken en heeft de beoogde aanpak permanente aandacht. Wij zien dat daarin stappen gezet zijn en dat een meer integrale aanpak beter wordt geborgd. Zo wordt de werkgroep Taalverbeteraars opgericht om afdelingoverstijgend inzet op het thema af te stemmen, ervaringen uit te wisselen en voortgang te monitoren. Voor digitale

		basiseducatie en taalonderwijs.	vaardigheden is dit vorm gegeven door middel van een werkgroep digitale inclusie
	5B	De mogelijkheden te benutten die de Participatiewet biedt. Een intensievere aanpak te ontwikkelen om uitkeringsgerechtigden met taalachterstand te stimuleren naar taalles te gaan.	Werk en Inkomen heeft een pilot Leren en Werken, waarbij werk, taal en opleiding gecombineerd worden in één traject. Samen met een werkgever (uitzendconstructie) zijn passende werkplekken gecreëerd voor mensen, die het lastig vinden zich de taal eigen te maken en een diploma te halen. Een erkende taaldocent geeft elke week taaltraining op de werkplek. Daarnaast is binnen W&I een medewerker aangesteld die het onderwerp laaggeletterdheid verder brengen waardoor we een groter bereik verwachten te realiseren.
	6A	De intensievere aanpak richting uitkeringsgerechtigden leidt tot een inventarisatie en training van medewerkers. Dit onderwerp is binnen de gemeentelijke organisatie bij een medewerker van Werk en Inkomen belegd, waarmee het eigenaarschap beter dan voorheen wordt geborgd. Het beeld is dat de voortgang op én van de aanpak richting uitkeringsgerechtigden is verbeterd. Of dit ook daadwerkelijk leidt tot een betere benutting van de mogelijkheden bij de Participatiewet is op dit moment nog niet vast te stellen.	De gemeente Utrecht heeft zich in februari 2022 als werkgever aangesloten bij het Taalakkoord. Daarmee geeft de gemeente zelf het goede voorbeeld met acties richting de werkvloer. De gemeente heeft een subsidiemogelijkheid gecreëerd voor werkgevers om de kosten van een verkenning te dekken. Daarin wordt verkend hoe de basisvaardigheden van hun medewerkers vergroot kunnen worden. Daaropvolgend is er subsidie van Tel Mee met Taal om gemaakte plannen uit te kunnen voeren. Daarnaast wordt met de Arbeidsmarktregio Utrecht Midden gewerkt aan het werven van een kwartiermaker werkgeversaanpak die het thema basisvaardigheden een impuls gaat geven bij werkgevers in de regio.
	6B	In te zetten op de kansen die het onderwijs als vindplaats biedt en zo een nauwere samenwerking tussen onderwijs, de gemeente en de educatieve aanbieders te realiseren.Met als doel: het vergroten van taal- en rekenvaardigheid en	Binnen het Stadsnetwerk Gelijke Kansen Jeugd Utrecht werken o.a. scholen, educatieaanbieders en gemeente samen voor gelijke kansen van kinderen en jongeren op het gebied van taalontwikkeling. Er is een stedelijk overzicht van het ondersteuningsaanbod. Scholen kunnen hun leerling digitaal aanmelden.

		digitale vaardigheden van jongeren.	
	7A	Ter bevordering van een gelijk speelveld en toetreding van nieuwe aanbieders beleidsregels op te stellen met criteria voor de beoordeling van subsidieaanvragen en het subsidieregister te verbeteren.	Met het besluit van 16 juni 2020 hebben we de nadere regels voor “Vrijwillige inzet voor elkaar” en “Onderwijs” vastgesteld en daarmee de criteria vastgelegd voor subsidies op het gebied van basisvaardigheden volwassenen. De subsidiestaat vermeldt hoeveel subsidie er voor verschillende onderdelen beschikbaar is. Ten tijde van het onderzoek werd voor subsidiedossiers gebruik gemaakt van SIU, sinds januari 2021 wordt er gebruik gemaakt van een nieuw systeem te weten Easyfunders. Een voordeel van deze nieuwe applicatie is dat het gemakkelijker is om te bepalen welke subsidieaanvragen aan welke subsidiedoelstellingen (programma’s) te verbinden zijn.
	7B	Ter vereenvoudiging van de interne controle op subsidies en inkoop bij de gemeente de subsidie- en inkoopdossiers onder te brengen op één centrale plaats.	De inkoopdossiers en subsidiedossiers bevinden zich in verschillende administratieve systemen. Beide systemen zijn nu te raadplegen door ambtenaren die daartoe bevoegd zijn. Beide systemen zijn in staat om rapportages te genereren. Deze rapportages zijn echter niet één-op-één te vergelijken omdat er andere indicatoren worden gebruikt en de applicaties verschillende functionaliteiten kennen.
	8	De raad binnen zes weken door middel van een plan van aanpak te informeren over de wijze waarop deze aanbevelingen worden uitgevoerd.	De raad is op 20 januari 2021 geïnformeerd over het plan van aanpak naar aanleiding van het Rekenkameronderzoek ‘Leren om mee te kunnen doen’.
Zo sterk als de zwakste schakel. Een onderzoek naar de informatieveiligheid in de gemeente Utrecht.	1	De benodigde maatregelen te nemen tegen de technische risico’s die bekend zijn. En daarbij ook de uitkomsten van (interne en externe) pentesten van het rekenkameronderzoek te benutten.	Uit de penetratietest en het rapport van de Rekenkamer zijn kwetsbaarheden gekomen. Dit betroffen bijvoorbeeld een aantal technische risico’s die betrekking hadden op de inrichting van de computers op het stadskantoor. Deze computers zijn inmiddels vervangen, waardoor de technische risico’s zijn gemitigeerd. Ook alle overige kwetsbaarheden die door de Rekenkamer waren geconstateerd, zijn opgelost. Op dit moment zijn wij dit via een nieuwe penetratietest aan het valideren.
	2	Structureel te investeren in het bewustzijn van	Om hier invulling aan te geven is inmiddels een e-learning ontwikkeld en in gebruik

		medewerkers over informatieveiligheid. Daarbij ook aandacht aan tijdelijke en externe medewerkers te besteden.	genomen. Nieuwe medewerkers worden van informatie voorzien omtrent informatieveiligheid en er wordt daarnaast wanneer nodig gecommuniceerd over gegevensbescherming onderwerpen middels artikelen op het Intranet. Het is de bedoeling om bewustwording de komende jaren verder uit te breiden.
	3	De procedure voor het melden van beveiligingsproblemen en -incidenten zoveel mogelijk te structureren en verhelderen. Deze breed bekend te maken en (nogmaals) de urgentie ervan te benadrukken.	De Rekenkamer had geconstateerd dat medewerkers niet altijd lijken te weten wat zij moeten doen bij beveiligingsincidenten. Inmiddels worden zij ondersteund vanuit het CIO Office middels de e-learning, welkomstmail aan nieuwe medewerkers met informatie over het melden van incidenten en intranetberichten. Daarnaast zijn de openbare registers met datalekken bijgewerkt en online beschikbaar gemaakt voor inwoners. Dit draagt bij aan een controleerbaar en transparant proces
	4	De beveiliging van gemeentelijke gebouwen te verbeteren om de toegang voor onbevoegden te voorkomen.	De fysieke beveiliging en uitvoering daarvan voor het stadskantoor en stadhuis is geëvalueerd door middel van een Dreiging- en Risicoassessment (hierna: DRA). Aan de hand daarvan zijn een aantal aanvullende maatregelen getroffen. Voor het Stadhuis zijn dat de volgende maatregelen: de toegangscontrole is aangepast, er is meer aandacht voor veiligheidsbewustwording en er is een bezoekers- en leveranciersbeleid. Voor wat het Stadskantoor betreft worden verdere maatregelen gelijktijdig in het kader van Werken 3.0 ingevoerd. Dit zijn de maatregelen uit de DRA. Daarnaast wordt een onderzoek gedaan naar de toegangspassen en wordt er gewerkt richting een realisatie van de maatregelen uit het adviesrapport die niet passen binnen Werken 3.0.
	5	Het uitvoeren van de maatregelen in de roadmap te versnellen. Voor verdere maatregelen is het ook nodig om na te gaan of eerder getroffen maatregelen hebben gewerkt. Daarbij het extra geld voor gegevensbescherming en	Daar waar mogelijk is de uitvoering van de roadmap (routekaart) voor Gegevensbescherming versneld, zoals voor Business Continuity Management. De maatregelen zijn naar voren gehaald en eerder geïmplementeerd dan gepland. Bewustwording is reeds benoemd in punt 2. Voor de andere onderwerpen is de uitrol nog niet (volledig) gereed. Dit heeft meerdere oorzaken. Het project rondom

		de uitbreiding van de DISO-capaciteit effectief in te zetten. Ook binnen de organisatieonderdelen te zorgen voor voldoende capaciteit.	toegangsbeveiliging is nog doorlopend en heeft een doorstart gemaakt. De helft van de strategische standaarden is vastgesteld, de andere helft is nog in voorbereiding om vastgesteld te worden. Voornamelijk de afstemming met interne partijen dienen dient nog plaats te vinden. Voor wat betreft security binnen onze IT-afdeling is risicomanagement binnen DomstadIT ingevoerd en de werking hiervan wordt de komende jaren gemonitord door de Chief Information Security Officer (CISO). De meest kritieke en hoge risico kwetsbaarheden zijn opgelost en er is een continu proces ingericht voor het afhandelen van kwetsbaarheden. Contract- en leveranciersmanagement is (deels) gereed, de strategische standaard is in ontwikkeling en belegd. Pas na vaststelling hiervan kunnen de gegevensbescherming-richtlijnen voor contract- en leveranciersmanagement definitief worden ingevuld. Door het afronden van het programma Gegevensbescherming worden de gegevensbescherming activiteiten in het vervolg geïmplementeerd in lijn met het Life Cycle Management van applicaties en processen. Gegevensbescherming is continu aan verandering in dreigingen en maatregelen onderhevig. Met de geïmplementeerde (risicomanagement) processen is flexibiliteit ingebouwd om de verandering in dreigingen te kunnen identificeren en mitigeren.
	6	Alle benodigde risicoanalyses uit te voeren om een totaalbeeld op te kunnen maken van de huidige stand van de risico’s. Daarbij de inzet van de extra DISO-capaciteit te benutten.	Het gegevensbeschermingsmanagementsysteem (GBMS) geeft richting aan risico gestuurd werken. Alle analyses die ten tijde van het rekenkamerrapport open stonden zijn in 2022 afgerond. Echter vanwege de constante ontwikkeling van de organisatie (groei/verandering van processen en applicaties) is het uitvoeren van risicoanalyses een continu proces. Dit wordt gemonitord: één keer per vier maanden wordt de laatste stand van zaken via de Monitor Gegevensbescherming in beeld gebracht.

	7	Het toezicht op en de technische beveiligingsmaatregelen voor informatieveiligheid in de thuiswerksituatie te verbeteren.	Op twee manieren is de situatie verbeterd; via het programma Werken 3.0 en de bewustwording activiteiten. Bewustwording is al onder bevinding 2 besproken. Vanuit het programma Werken 3.0 hebben we belangrijke maatregelen geïmplementeerd om de fysieke en digitale werkplekken veiliger te maken.
	8	De raad binnen zes weken door middel van een plan van aanpak te informeren over de wijze waarop deze aanbevelingen worden uitgevoerd.	Dit plan van aanpak is conform planning opgeleverd.
Grip op energietransitie. Een onderzoek naar de beïnvloedingsmogelijkheden van de gemeente bij concrete projecten.	1	Te zorgen voor een samenhangende visie en goede onderbouwing van de 50 à 60 projecten in het Uitvoeringsprogramma Energietransitie.	De aanbeveling met betrekking tot onderbouwing van de projecten in het uitvoeringsprogramma is overgenomen en voeren we uit. De klimaatvisie is nog in uitvoering. Conform het Coalitieakkoord werken we aan een klimaatvisie, waar de opgave Energietransitie in mee wordt genomen. Er is eind 2023 een startnotitie opgesteld. In de eerste helft van 2024 stellen we de visie op. De ambitie is om de visie in het vierde kwartaal ter besluitvorming aan de gemeenteraad te sturen met de resultaten uit de inspraak.
	2	Meer aandacht te besteden aan monitoring en evaluatie, zodat de doeltreffendheid van de projecten beter inzichtelijk kan worden gemaakt.	Alle aanbevelingen zijn overgenomen en voeren we uit. Jaarlijks ontvangt de gemeenteraad in april de voortgangsrapportage voor de opgave energie “Energie van de stad”. In deze voortgangsrapportage kijken wij terug op de resultaten van het afgelopen jaar en de resultaten zetten wij af tegen onze doelstellingen. Liggen we op schema? Moeten we het programma bijstellen? Ook ontvangt de raad aan het begin van het jaar de jaarplanbrief waar een duidelijke koppeling gelegd is tussen de voortgangsrapportage en de jaarplanbrief.
	3	De doelen en prestatie-indicatoren van de projecten helder, eenduidig en toetsbaar (SMART) te formuleren.	De meerjarendoelstelling en prestatie-indicatoren zijn bij de programmabegroting 2024 aangepast en vastgesteld. De doelstelling betreft: Energieverbruik gebouwde omgeving in 2050 met 35% afgenomen ten opzichte van 2020, alle

			mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen. Met daarbij de hernieuwde prestatie-indicatoren: -Aantal GWh opwek -% duurzame warmte -% gebouwen zonder aardgasaansluiting -Verandering energieverbruik gebouwde omgeving tov 2020.
	4	Ervoor te zorgen dat projectplannen alle benodigde onderdelen bevatten en het gemeentelijk format voor een projectplan toe te passen, of een onderbouwde keuze te maken om ervan af te wijken.	De aanbeveling is overgenomen en voeren we uit. Voor alle (nieuwe) projecten stellen we projectplannen op.
	5	Vast te stellen hoe invulling wordt gegeven aan participatie van burgers in de projecten van het Uitvoeringsprogramma Energietransitie en op structurele wijze feedback van burgers te verzamelen.	De aanbeveling is overgenomen en voeren we uit. Er is een instrument voor de monitoring van de inzet van participatie en het betrekken van Utrechters en ondernemers ontwikkeld. Het instrument wordt per januari 2024 in gebruik genomen en heet de PartiMeter. We informeren de raad over de resultaten van de PartiMeter in onze jaarlijkse verantwoordingscyclus, de voortgangsrapportage Energie in de stad. We zijn in 2023 gestart met de bijeenkomsten van het Klimaatpanel (uitvoering van motie 2022/100). De thema's waarmee het panel in 2023 aan de slag is gegaan zijn: energie besparen, Groene stad, Buurtaanpak aardgasvrij, mobiliteit en de Klimaatvisie. We informeren de raad over de resultaten van het Klimaatpanel in onze jaarlijkse verantwoordingscyclus, de voortgangsrapportage Energie in de stad.
	6	De informatie uit monitoring en evaluatie te benutten voor het bijstellen van de projecten in het uitvoeringsprogramma.	De aanbeveling is overgenomen en voeren we uit. De projectplannen worden jaarlijks geactualiseerd.
	7	Als gemeente richting burgers duidelijk te maken wat de gemeente kan	De aanbeveling is overgenomen en voeren we uit. De aanpak van 2022 is doorlopend en wordt ook in 2024 doorgezet. We stellen

		betekenen voor bewonersinitiatieven die zich richten op de energietransitie.	deze waar nodig bij aan de hand van geleerde lessen en actuele ontwikkelingen. In Q1 2024 informeren we de raad over de samenhang in de warmtetransitie, de rol van warmtegemeenschappen en buurtinitiatieven warmte en welke ondersteuning we gaan bieden.
	8	In samenspraak met de raad/woordvoerders energie vast te stellen hoe de informatievoorziening van het Uitvoeringsprogramma Energietransitie eruit moet (komen te) zien.	Is afgerond n.a.v. gesprek met de raad op 17 februari 2022 en na het versturen van het plan van aanpak op 8 maart 2022.
De balans opmaken. Een onderzoek naar de effectiviteit van het economisch beleid van de gemeente Utrecht.	1	Een samenhangend overzicht op te stellen van de gemeentelijke inzet.	Samenhangend overzicht is opgenomen in Actieagenda Utrechtse Economie 2023 en zal jaarlijks worden geactualiseerd in voortgangsrapportages, die jaarlijks in april door B&W aan de raad worden aangeboden.
	2	Concrete en voor de gemeenteraad controleerbare doelen op te stellen die aansluiten bij de inzet voor de opgave en op de andere bestuurlijke niveaus.	Is geïmplementeerd in begroting 2024.
	3	Meer inzicht te bieden in de besteding van tijd en geld aan de opgave.	Is geïmplementeerd in begroting 2024.
	4	Te evalueren of genomen maatregelen en ingezette instrumenten effectief zijn, ook om onderbouwde keuzes te maken voor de toekomst.	Is geïmplementeerd via Actieagenda Utrechtse Economie 2023 en zal jaarlijks worden geactualiseerd in voortgangsrapportages, die jaarlijks in april door B&W aan de raad worden aangeboden.
	5	Het gebruik van informatie over de economische ontwikkelingen te structureren en vast te stellen op welke manier die informatie gebruikt wordt bij beleidskeuzes, monitoring, evaluatie en verantwoording.	Economisch dashboard is deels uitgebreid, meer uitbreiding volgt, afgestemd op doelstellingen Actieagenda Utrechtse Economie 2023 - 2026.
	6	De verbinding binnen en buiten de opgave te verbeteren zodat binnen de gemeentelijke	Aangescherpte regiopositionering 'Utrecht, Heart of Health' is vastgesteld en operationeel. Review Council Actieagenda Utrechtse Economie is medio 2023 gevormd,

		organisatie maar ook bij ondernemers en samenwerkingspartners bekend is waaraan in de opgave wordt gewerkt, wat de inzet oplevert en hoe daaraan kan worden bijgedragen. Dit ook te gebruiken om de gemeenteraad meer inzicht te geven in de ontwikkelingen en er een helder economisch profiel mee te ontwikkelen.	heeft eind 2023 eerste advies uitgebracht. In het kader van voortgangsrapportage Actieagenda Utrechtse Economie 2024 heeft dialoog plaatsgevonden met ondernemers en samenwerkingspartners.
	7	De raad binnen zes weken door middel van een plan van aanpak te informeren over de wijze waarop deze aanbevelingen worden uitgevoerd.	Aanpak is inmiddels geïmplementeerd, zie regels hierboven.
Onbegonnen werk - Een onderzoek naar de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed in Utrecht	1	De financiële en organisatorische haalbaarheid van de verduurzamingsopgave te onderzoeken en de lessen die hieruit zijn te leren te gebruiken voor een herijking van deze opgave en de doelen die de gemeente daaraan verbindt.	Zoals in de raadsbrief van 28 juni 2023 is opgenomen zullen we in plaats van de bij de versnellingsopgave gebruikte kaders voor de inzet van een onrendabele top voor investeringen in de energietransitie van gemeentelijk vastgoed gaan werken met een bijdrageregeling voor tonnen CO2e reductie. Daar richten we een pilot binnen de VGU voor in, die we ook zullen evalueren. Eerste bevindingen van deze pilots worden begin 2024 voorgelegd aan de Raad.
	2	Expliciet te maken welke stappen gezet moeten worden om de doelen wel te kunnen realiseren. En daarbij onderbouwd aan te geven in hoeverre de gemeentelijke organisatie in het algemeen en de VGU in het bijzonder voldoende zijn toegerust om deze stappen te zetten.	Bij de raadsbrief van 28 juni 2023 is de notitie voor de uitgangspunten voor een verduurzamingsagenda toegevoegd. Hierin geven we, afhankelijk van de scenariokeuze, aan welke stappen zowel financieel als organisatorisch moeten worden gezet om de doelen te realiseren. Daarbij hanteren we de volgende criteria: realistisch, haalbaar, uitvoerbaar, toekomstbestendig en te integreren in de reguliere bedrijfsprocessen. Deze criteria dienen ter toetsing van de haalbaarheid en realiteit van de gemeentelijke ambitie in brede zin en die van VGU in het bijzonder. Voor een succesvolle uitvoering van de verduurzamingsagenda is het verder op orde brengen van de VGU een randvoorwaarde. In onze brief ‘Vastgoedorganisatie verder op

			orde' van 19 april 2023 is de raad hierover geïnformeerd.
	3	Inzichtelijk te maken hoe groot de onrendabele top is en te laten zien in hoeverre extra geld kan bijdragen aan de oplossing van het probleem van de onrendabele toppen en aan het realiseren van de gestelde doelen.	In de notitie 'Uitgangspunten voor een verduurzamingsagenda gemeentelijk maatschappelijk vastgoed' is per scenario aangegeven welke investeringen daarmee gemoeid zijn. Ook zijn er organisatorische voorwaardelijkheden benoemd voor het realiseren van de doelen, ongeacht beschikbaarheid van financiele middelen.
	4	Te zorgen voor een deugdelijke en werkende manier om zicht te houden op de voortgang en realisatie van de verduurzamingsopgave.	Onderdeel van het verder op orde brengen van de VGU is ook dat we in de volle breedte de informatievoorziening verder willen verbeteren. Ook werken we aan het verder vereenvoudigen van processen en procedures en standaardiseren waar dit mogelijk is, bijvoorbeeld waar het gaat om projectbeheersing.
	5	De raad tijdig en op inzichtelijke wijze te informeren over de voortgang en realisatie van de verduurzamingsopgave.	Bij de ontwikkeling van de rapportagestructuur voor de herijkte opgave evalueren we hoe en in welke vorm de informatie zo helder en consistent mogelijk gedeeld kan worden. Waar mogelijk willen we blijven aansluiten bij de reguliere gemeentebrede P&C cyclus. In dat kader kijken we welke verbeteringen we kunnen doorvoeren in de stukken die VGU hiervoor jaarlijks opstelt.
	6	De raad binnen zes weken door middel van een plan van aanpak te informeren over de wijze waarop deze aanbevelingen worden uitgevoerd.	In de raadsbrief d.d. 4 november 2022 (met kenmerk 10527897) is de raad over het plan van aanpak geïnformeerd.

Voortgang opvolging Raadstoets

Programma Bewoners en Bestuur

Nummer	Bevindingen/Aanbevelingen	Opvolging
1	**Lobby/belangenbehartiging** 1. Neem in begroting meer gestructureerd doelstellingen en voorgenomen activiteiten rondom lobby en belangenbehartiging in het programma bewoners en bestuur op en sluit in de verantwoording daarop aan.	1) In de programmabegroting is aangegeven welke concrete activiteiten ondernomen zullen worden in 2024. In de jaarstukken zullen we hier op een kwalitatieve manier over rapporteren. 2) De inzet op de Europese fondsen is opgenomen bij het programma Ontwikkelen en Wonen voor Iedereen, doelstelling stedelijke omgeving.

	2. Maak een expliciete keuze onder welk programma de Europese fondsen begroot en verantwoord worden. 3. Onderzoek of het mogelijk is om (meerjarig) een koppeling te leggen tussen lobbyactiviteiten en concreet behaalde resultaten. 4. Intensiveer de wijze van verantwoorden over bereikte doelen, toegevoegde waarde, etc. naarmate de reisafstand bij lobbyactiviteiten langer wordt. (bijv. intercontinentale reizen).	3) We hebben ervoor gekozen om te werken met de zogenaamde ‘effect en prestatie doelstellingen’ waarbij op een kwalitatieve manier wordt omschreven wat er is behaald qua lobby. Op deze manier maken we op een kwalitatieve manier inzichtelijk wat het resultaat is van onze inzet. 4) Voor internationale reizen wordt de raad aanvullend geïnformeerd (voorafgaand aan de reis en na afloop).
2	**Functioneren Raad en College** 1. Formuleer in de begroting 2024 nieuwe doelstellingen en indicatoren voor Raad en College, mede op basis van het raadsledenonderzoek (uitkomsten zomer 2023). 2. Organiseer een sessie met de raad waarbij doelstellingen en ambities ten aanzien van het functioneren van de raad (bijv. zichtbaarheid, vertrouwen) op langere termijn worden verkend. Overweeg daarbij ook belangrijke partners/stakeholders vanuit stad en regio bij te betrekken. 3.Voorziening wethouderspensioenen: Geadviseerd wordt om de afweging om de systematiek van Contante Waarde berekening, versus het advies van de landelijke commissie BBV inzake een nominale berekening met voor -en nadelen nogmaals expliciet te maken.	1) In de VJN is als indicator het verbeteren van het vertrouwen van inwoners in de raad als doelstelling gesteld. Indicator hiervoor is het getal in de Utrecht Monitor. Voor wat betreft de interne indicator die gebaseerd is op het Raadsledenonderzoek 2023 wordt een doelstelling voorbereid voor de VJN 2024 zodra het definitieve rapport over de werkdruk binnen is. 2) Het Dagelijks Bestuur bespreekt binnenkort op welke wijze ze invulling gaat geven aan de ambitie op het gebied van vertrouwen en welke activiteiten de raad gaat ondernemen om die doelstelling te halen. Hierbij wordt ook invulling gegeven aan de opdracht van de raad om een sessie te organiseren over zichtbaarheid en vertrouwen op lange termijn en stakeholders te betrekken. Deze sessie moet leiden tot een gericht actieplan dat bijdraagt aan de gestelde doelstelling. 3) De voorziening heeft bij Utrecht het karakter zo goed mogelijk aan te sluiten op de contante waarde op het moment dat een oud wethouder waardeoverdracht aanvraagt en wij de dan geldende contante waarde over moeten maken naar de nieuwe pensioenuitvoerder. Het gaat om grote bedragen en is daarmee een financieel risico op het moment dat er geen voorziening getroffen zou zijn. Vanuit dit uitgangspunt ontkom je niet aan fluctuaties omdat je steeds zo dicht mogelijk bij de daadwerkelijke waarde wil zitten. Doordat de rentes zo wisselend zijn geweest, valt het wat meer op. Het is niet zo dat er

		gelden onttrokken worden, de berekening wordt simpelweg ieder jaar geactualiseerd.
3	**Participatie** 1. Geef de Raad een centrale rol bij de herijking van “Samen Stad maken”. Daarbij meetbare doelstellingen en indicatoren formuleren. Deze doelstellingen via jaarstukken monitoren en in de voortgangsmonitor meer in detail uitwerken. 2. Overweeg om ten aanzien van de participatie-adviseurs ook aspecten van een meer controlerende en evaluerende rol mee te nemen, waarbij wordt bekeken of het participatie-instrumentarium juist bij projecten juist wordt ingezet en welke leerpunten hier verder uit voortkomen. 3. Bij hoge(re) participatie-ambities hoort ook een passend budget en inzet vanuit de breedte van alle programma’s. Inzet vanuit de hele organisatie maakt de uitvoering van Samen Stad maken minder kwetsbaar. Overweeg expliciet wat dit betekent voor personeelsbeleid en capaciteitssturing. 4. Gezien de krappe arbeidsmarkt is het verstandig om een proactief personeelsbeleid te voeren zodat zoveel als mogelijk voorkomen wordt dat activiteiten waarvoor budget is niet uitgevoerd kunnen worden.	De vier aanbevelingen uit de raadstoets zijn meegenomen in de herijking van Samen stad maken. Het resultaat van deze herijking, het kaderstellend beleid voor Samen stad maken, ontvangt de raad in het eerste kwartaal van 2024.
4	**Dienstverlening** 1.Verhoog de ambitie op dienstverlening en beperk de sturing en verantwoording op dienstverlening niet alleen tot balie/ burgerzaken/telefonie, maar ga gemeentebreed ook de dienstverlening monitoren bij alle relevante organisatieonderdelen die rechtstreekse dienstverlening aan inwoners geven, zoals bouwen en wonen, bijstandverlening. Formuleer hiervoor doelstellingen/indicatoren/normen en rapporteer hierover in begroting en jaarrekening en waar nodig eerder. 2. Besteed in de nieuwe visie op dienstverlening nadrukkelijk verder aandacht aan het mogelijke spanningsveld	Beide aanbevelingen worden meegenomen in de uitwerking van de visie op dienstverlening, deze uitwerking (beleidsplan) staat voor eind 1e kwartaal 2024 op de planning.

	tussen maatwerk en standaarddienstverlening, aangezien in het “veld” daar de nodige bezorgde signalen over bestaan.	
5	**Benchmark taakvelden** Overweeg om de verschillen met de andere gemeenten via een nader onderzoek verder te duiden.	Er wordt geen benchmark uitgevoerd.

Programma Volksgezondheid

De opvolging van de bevindingen van de raadstoets zijn opgenomen in de raadsbrief van 19 maart 2024.

Nummer	Aanbeveling	Opvolging
1	Streef een meer integrale benadering na bij de verantwoording over het thema volksgezondheid. Benoem in de verantwoording van het programma de verbanden die een programma heeft met andere programma’s in de jaarstukken en de inzet die vanuit VGH wordt gepleegd op andere programma’s om VGH te stimuleren. De bedoelde lijn is reeds zichtbaar in de driejaarlijkse Voortgangsrapportages op basis van de nota volksgezondheid voor iedereen (gebaseerd op gemeentebreed beleid). Borg hierbij dat er een logische link is tussen het begrotings- en verantwoordingsproces en deze nieuwe nota volksgezondheid.	Deze aanbeveling wordt gedeeltelijk opgevolgd. In de jaarstukken 2023 zullen we opnemen dat het gezondheidsvraagstuk vraagt om brede inzet van de gemeente Utrecht én haar partners in het fysieke, sociale en economische domein, waaronder ook de inzet vanuit het programma Volksgezondheid. In Jaarstukken is tekstueel geen ruimte om de verbanden met andere programma’s te benoemen. In de 2-jaarlijkse communicatiemomenten over de voortgang van de voorgestelde beleidsnota Gezondheid hanteren we wel een integrale benadering.
2	Uit de jaarstukken kan momenteel niet worden herleid dat sinds de start van de doelstelling de gezondheidsverschillen percentueel ongewijzigd zijn gebleven. Schets in de jaarstukken een realistischer beeld ten aanzien van de mate van doelbereiking.	Deze aanbeveling wordt opgevolgd. In de jaarstukken 2023 zullen we bij de toelichting indicatoren twee grafieken opnemen die de ontwikkeling van gezondheidsverschillen naar rondkomen en opleiding laten zien tussen 2012 en 2022. Hieraan zullen we een zo helder en bondig mogelijke toelichting geven welke verschillen gelijk zijn gebleven en welke verschillen zijn toegenomen.
3	De jaarstukken beschrijft veel werkzaamheden op operationeel niveau. Beschrijf in de jaarstukken (meer dan nu het geval is) de effecten van de (beschreven) uitgevoerde werkzaamheden.	Deze aanbeveling wordt niet opgevolgd. De effecten van uitgevoerde werkzaamheden zijn niet altijd of pas na een langere periode zichtbaar. Daarnaast is tekstueel onvoldoende ruimte om de effecten die wel inzichtelijk zijn van uitgevoerde werkzaamheden te beschrijven in de

		jaarstukken. De werkzaamheden zijn namelijk zeer divers en een goede beschrijving van de effecten vraagt extra tekst, terwijl we de begroting en jaarstukken juist kort en bondig willen houden voor de leesbaarheid. In de jaarstukken 2023 zullen we op hoofdlijnen rapporteren wat we hebben bereikt in 2023. En daarbij de ondernomen activiteiten benoemen.
4	Besteed bij de (nieuwe) nota volksgezondheid aandacht aan het formuleren van meetbare doelstellingen en indicatoren.	Deze aanbeveling wordt opgevolgd. In de voorgestelde beleidsnota Gezondheid zijn meetbare doelstellingen en indicatoren opgenomen.
5	Een algemene opmerking met betrekking tot de wijze waarop verantwoording is afgelegd is dat in de begroting de afzonderlijke (en dat zijn er best veel) onderdelen waarop inzet wordt gepleegd kort worden ingeleid (wat houdt het in). Deze tekst ontbreekt in de jaarstukken. Reden hiervan is om de hoeveelheid tekst te beperken, echter het nadeel hiervan is dat nu voorbeelden soms uit de lucht vallen en de relatie met het (beleids)kader ontbreekt.	Deze aanbeveling wordt niet opgevolgd. De aanbeveling vraagt om meer toelichting op de diverse onderwerpen in de begroting en jaarstukken. Er is tekstueel geen ruimte om onderwerpen in te leiden voor meer zicht op wat onderwerpen inhouden.
6	Breng een meer duidelijke koppeling aan tussen begroting (wat gaan we doen?) en de jaarstukken (wat hebben we gedaan?) zodat voor de raad beter inzichtelijk wordt welke resultaten zijn bereikt met de daarvoor beschikbaar gestelde financiën.	Deze aanbeveling wordt opgevolgd. In de jaarstukken 2023 zullen alle onderwerpen uit de begroting 2023 terugkomen.
7	Maak duidelijker dat de opgenomen prestatiedoelstelling meer als ambitie is neergezet en bedoeld dan als een harde doelstelling, die enkel met de inzet vanuit het programma VGH niet haalbaar lijkt. Overweeg hierbij subdoelstellingen te definiëren die op basis van het programma VGH realistisch en haalbaar zijn.	Deze aanbeveling wordt opgevolgd. In de voorgestelde beleidsnota Gezondheid hebben we vastgehouden aan de hoofdambitie dat de gezondheidsverschillen in 2040 met 30% zijn afgenomen. We hebben dit expliciet neergezet als ambitie en benadrukt dat hiervoor een aanpak nodig is die breed is en verschillende gemeentelijke beleidsterreinen omvat, zoals gezondheidseffecten meewegen in al het beleid en raadsvoorstellen. Bovendien hebben we aandacht voor de landelijke veranderingen die nodig zijn om deze ambitie te behalen en per thema de belangrijkste benodigde veranderingen uitgelicht.

		Omdat de hoofdambitie in 2040 nog ver weg is, hebben we per thema inzichtelijk gemaakt hoe we verwachten dat we toewerken naar de hoofdambitie. Dit doen we door per thema te benoemen: • Ambitie: wat we willen bereiken voor Utrecht(ers) in 2040; • Doel: realistische stap die aangeeft wat we willen bereiken voor wie of waar binnen de looptijd van deze nota (4 jaar), als stap richting de ambitie; • Strategie: de manier waarop we deze stap zetten waarbij gekozen is voor de meest passende gemeentelijke overheidsrol.
8	Voer discussie tussen college en raad of de gestelde ambitie / doelstelling realistisch is dan wel wat er mogelijk meer nodig is aan middelen en inzet om deze -stevig geformuleerde- ambitie / doelstelling te kunnen waarmaken. Overweeg hierbij in de lange periode die de huidige doelstelling bestrijkt (2012- 2040) tussentijdse doelen of milestones te bepalen teneinde beter zicht te kunnen houden op de voortgang en eventuele bijsturing.	Deze aanbeveling wordt opgevolgd. In de beleidsnota Gezondheid zijn, zoals voorgesteld in deze aanbeveling, tussentijdse meetbare doelen opgesteld waarmee we toewerken naar onze hoofdambitie in 2040. Deze doelstellingen zijn de basis om tussentijds zicht te houden op de voortgang. Keuzes omtrent ambitie en doelstelling kunnen we toelichten in een technische sessie, zoals aangeboden in de raadsbrief van 15 februari 2024.
9	Besteed bij de (nieuwe) nota volksgezondheid aandacht aan het formuleren van meetbare doelstellingen en indicatoren.	Dit is onderdeel van de nieuwe nota Gezondheid, die in Q2 van 2024 wordt aangeboden.

Verklarende woordenlijst

Begrip	Omschrijving
Accres	Jaarlijkse groei van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Op basis van de normeringssystematiek is deze gekoppeld aan de groei van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven; stijgen de rijksuitgaven, dan stijgt ook het Gemeentefonds, en andersom.
Actuele begroting	De laatst door de gemeenteraad vastgestelde begroting. Dit betreft de nominale begroting plus alle door de gemeenteraad vastgestelde begrotingswijzigingen.
Afschrijving	Jaarlijkse afboeking van een deel van de boekwaarde van een geactiveerd goed. Deze wordt geacht de waardevermindering van het actief tot uitdrukking te brengen. De afschrijving wordt ten laste gebracht van de rekening van lasten en baten.
Algemene dekkingsreserves	Reserves waarvan de renteopbrengst wordt aangewend als algemeen dekkingsmiddel.
Algemene reserves	Alle reserves niet zijnde bestemmingsreserves. Tot de algemene reserves worden gerekend de algemene reserve in enge zin, de algemene dekkingsreserves, de reserve grondexploitaties en de dienstbedrijfsreserves.
Algemene uitkering	Uitkering uit het Gemeentefonds door het Rijk aan alle gemeenten op basis van algemene verdeelmaatstaven, vastgelegd in de Financiële verhoudingswet, met het karakter van algemene middelen.
Balans	Overzicht van activa en passiva (bezittingen en schulden) van een organisatie op een bepaald moment.
Baten	De aanduiding volgens de comptabiliteitsvoorschriften voor de opbrengsten/inkomsten van de gemeente.
Baten-lastenstelsel	In dit stelsel worden uitgaven en inkomsten toegerekend aan het tijdvak waarin het verbruik van goederen en diensten plaatsvindt en de baten ontstaan. Dit maakt het mogelijk om de integrale kosten en opbrengsten af te leiden uit de administratie en leidt daarmee tot een doelmatiger beheer.
Begrotingswijziging	Een aanpassing van de ramingen tijdens het begrotingsjaar; een dergelijk besluit wordt door de gemeenteraad genomen.
Bestuursrapportage	De eerste bestuursrapportage is onderdeel van de voorjaarsnota. De tweede bestuursrapportage wordt gelijktijdig met de programmabegroting uitgebracht. Hierin wordt tussentijdse verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid en worden nieuwe ontwikkelingen gesignaleerd. Op basis van deze informatie kan tussentijds worden bijgestuurd en vindt bijstelling plaats van de lopende begroting.
Bestemmingsreserves	Reserves waaraan de gemeenteraad een bepaalde bestedingsrichting heeft gegeven.
BTW-Compensatiefonds	Sinds 2003 geldt voor de gemeenten een BTW-regime. Het BTW-compensatiefonds is ingesteld om de verschillen tussen de verlaging van de programmabegroting en die van het Gemeentefonds te egaliseren, opdat de invoering van het BTW-regime budgettair neutraal verloopt.

Budgettair neutraal	Een beleidswijziging die de uitkomst van de programmabegroting per saldo niet beïnvloedt.
Besluit Begroten en verantwoorden (BBV)	Wettelijke voorschriften voor de inrichting van de programmabegroting en –jaarstukken.
Controleverklaring	Schriftelijke mededeling van de accountant waarin deze een oordeel geeft over de getrouwheid en de rechtmatigheid van de (financiële) verantwoording.
Coronavirus	Dit is een groep van virussen die tot luchtweginfecties kunnen leiden bij mensen en dieren. De meeste coronavirussen leiden bij besmetting, net als rhinovirussen, tot een gewone verkoudheid. Over het algemeen veroorzaken ze verkoudheid in de winter en vroeg in de lente. In 2020 heeft dit virus geleid tot een pandemie die voort duurde tot in 2021.
Creditrating	Een creditrating is een oordeel over de kredietwaardigheid van bedrijven, financiële instellingen of overheden. De rating wordt uitgedrukt op een schaal van AAA (top kredietwaardig) naar D (faillissement). Deze oordelen worden afgegeven door internationaal erkende ratingbureaus als Standard en Poor’s (S&P) en Moody’s.
Decentralisatie	Het overdragen van meer verantwoordelijkheden en bevoegdheden naar lagere overheden. Concreet kan dit leiden tot overheveling van taken (en de daartoe benodigde middelen) van de centrale overheid naar andere overheden.
Dekkingspercentage	Bepaalde gemeentelijke lasten kunnen aan de burger worden doorberekend (bijvoorbeeld de kosten van de riolering en afvalinzameling); de mate waarin dit gebeurt wordt tot uitdrukking gebracht door het dekkingspercentage. Bij een volledige doorberekening is sprake van een dekkingspercentage van 100%.
Doelmatigheid (efficiency)	De mate waarin een maximale hoeveelheid prestaties wordt geleverd met een minimale hoeveelheid middelen of een hogere kwaliteit wordt bereikt bij een gelijkblijvende hoeveelheid middelen. Onderzoek naar doelmatigheid richt zich vooral op verbetering van bedrijfsvoering.
Egalisatievoorzieningen	Voorzieningen die samenhangen met het in de tijd onregelmatig gespreid zijn van bepaalde kosten.
Eigen vermogen	Het eigen vermogen is het verschil tussen de activa en het vreemd vermogen. Het eigen vermogen op de balans bestaat uit de algemene reserves, de bestemmingsreserves en het gerealiseerd resultaat.
Financiering	De wijze waarop de gemeente in de behoefte aan geld (kort) en kapitaal (lang) voorziet: het geldbeheer. Uitgaven en inkomsten gaan niet altijd gelijk op en voor investeringen wordt in principe geleend. Daardoor kunnen tijdelijk overschotten of tekorten ontstaan. Op de geld- en kapitaalmarkt wordt dit glad gestreken.
Garantie	Zekerheidstelling door de gemeente ten behoeve van derden die een lening aantrekken. Bij derden valt te denken aan sportverenigingen of welzijnsinstellingen. Ingeval van wanbetaling zal de gemeente de resterende schuld dienen af te lossen.

Gemeentefonds	Landelijk fonds onder beheer van het ministerie van Binnenlandse Zaken, waarin een deel van de opbrengst van de rijksbelastingen wordt gestort. Uit dit fonds worden jaarlijks (algemene) uitkeringen gedaan aan de gemeenten ter dekking van een deel van hun uitgaven. Deze gelden zijn, voor zover daar geen wettelijke verplichtingen tegenover staan, vrij besteedbaar.
Incidenteel	Eenmalig, dat wil zeggen niet jaarlijks terugkerend.
Interbestuurlijk Toezicht	Komt voort uit de Wet revitalisering generiek toezicht (Wrgt) en heeft als doel om de horizontale verantwoording, van gemeentelijke medebewindstaken, tussen de gemeenteraad en het college van B en W te versterken en de verticale toezichtdruk door de Provincie en het Rijk te verminderen.
Integratie-uitkering	Uitkering uit het Gemeentefonds van tijdelijke aard ter overbrugging van gefaseerde overheveling van specifieke rijksuitkeringen.
Investering	De aanschaf of de productie van een kapitaalgoed.
Jaarrekening	Eén van de twee onderdelen van de jaarstukken. De jaarrekening geeft een analyse van de afwijkingen tussen de begrote en gerealiseerde lasten en baten. Tevens wordt in de jaarrekening de stand van de gemeentelijke vermogenspositie opgemaakt.
Jaarverslag	Eén van de twee onderdelen van de jaarstukken. Het jaarverslag bevat de meer beleidsmatige onderdelen, zoals de programma- en paragraaf verantwoording
Kapitaalgoed	Duurzaam productiemiddel, dat nodig is om de aan de burgers te leveren diensten en goederen, te produceren. Daarbij gaat het om een productiemiddel dat meerdere jaren meegaat en veelal veel waarde heeft.
Kapitaallasten	Deze bestaan uit de componenten afschrijving en rente. Het zijn de exploitatiekosten van vaste activa. Deze volgen de levensduur. De rentekosten ontstaan omdat beslag op vermogen wordt gelegd. Vanwege jaarlijkse afschrijving daalt de boekwaarde en nemen de rentekosten af.
Kasgeldlimiet	Deel van het financieringstekort dat maximaal tegen kort geld mag worden geleend. Is het financieringstekort hoger dan de kasgeldlimiet dan moet dat via lang geld worden gefinancierd.
Kengetal	Een absoluut getal of een verhoudingsgetal dat is uitgedrukt in fysieke- of in geldeenheden en dat de toestand van of de ontwikkeling op een programma in beeld brengt.
(kortlopende leningen)	Middelen die worden aangetrokken op de geldmarkt in de vorm van kortlopende leningen (looptijd korter dan een jaar).
(langlopende leningen)	Middelen die worden aangetrokken op de kapitaalmarkt in de vorm van langlopende leningen (looptijd langer dan een jaar).
Leges	Heffing op een publiekrechtelijke grondslag voor een gemeentelijk goed of een gemeentelijke dienst (bijvoorbeeld leges paspoorten, leges bouwvergunningen). Het totaal van de gemeentelijke leges mag niet meer dan kostendekkend zijn.
Liquiditeitsplanning	Een liquiditeitsplanning geeft inzicht in tijdstip, omvang en periode waarvoor financieringsmiddelen moeten worden aangetrokken.

	Door een tijdig inzicht daarin wordt voorkomen dat dure ad-hoc maatregelen moeten worden genomen.
Nationale Hypotheekgarantie (NHG)	De Nationale Hypotheek Garantie (NHG) is een garantie op hypotheken tot 245.000 euro. Met de NHG leent u veilig. Is bij verkoop van uw woning de opbrengst onvoldoende om uw hypotheek af te lossen? Dan neemt de NHG de restschuld van u over. Ook krijgt u korting op uw hypotheekrente.
Nominale begroting	De raming van lasten en baten die is opgenomen in het boekwerk van de programmabegroting. Behandeling en vaststelling vinden plaats tijdens de begrotingsbehandeling in november.
Nominale compensatie	De compensatie van loon- en prijsontwikkelingen.
Normeringssystematiek	Ook wel bekend als 'samen de trap of, samen de trap af'. Volgens deze systematiek is de hoogte van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds gekoppeld aan de omvang van de (netto gecorrigeerde) rijksuitgaven. Als de relevante rijksuitgaven stijgen, dan neemt de omvang van het Gemeentefonds toe; dalen de rijksuitgaven, dan neemt de omvang van het Gemeentefonds af.
Omslagrente	De rekenrente die de Centrale Treasury gebruikt voor het berekenen van de rentelasten over de gedane investeringen. Deze rente is onderdeel van de kapitaallasten en wordt doorberekend aan de diensten.
Payer Swap	Een swap is een financieel product waarbij renteverplichtingen worden geruild ter bescherming tegen renterisico’s. Indien daarbij een variabele renteverplichting wordt geruild voor een te betalen vaste rente is sprake van een payer swap. Met een payer swap dekt men zich in tegen een rentestijging.
Precariobelasting	Recht voor het gebruik van openbare grond of water. Het recht kan worden geheven van degene die voorwerpen onder, op of boven openbare gemeentegrond of water heeft of van degene voor wie dit gebeurt.
Programmabegroting	Het overzicht van de verwachte lasten en baten, opgesteld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). De programmabegroting is opgebouwd uit de beleidsbegroting en de financiële begroting, die op hoofdlijnen inzicht geven in het voorgestane beleid en de daarmee samenhangende financiële middelen voor het komend jaar en de daarop volgende drie jaren. De programmabegroting wordt door de gemeenteraad vastgesteld.
Overzicht van lasten en baten	Overzicht van de in een bepaald jaar gerealiseerde lasten en baten. De programmabegroting is opgebouwd uit het jaarverslag en de jaarrekening. De programmaverantwoording dient ter verantwoording van het uitvoeren van de programmabegroting.
Reserve grondexploitatie	Het weerstandsvermogen dat dient als buffer voor de risico's die worden gelopen bij grondexploitaties.
Reserves	Dit betreft in beginsel vrij aanwendbare middelen. Daarom behoren ze tot het eigen vermogen. De reserves worden onderscheiden in algemene reserves en bestemmingsreserves.
Risicomodel	Overzicht van risico's zoals bekend bij het aanbieden van de programmabegroting en de jaarstukken.

Risicovoorzieningen	Voorzieningen die betrekking hebben op gekwantificeerde risico's, niet zijnde de risico's over de apparaatskosten (deze laatste worden gedekt door de algemene reserve en/of bedrijfsreserves).
Stelpost	Een begrotingspost waarop bedragen worden geraamd die nog niet specifiek benoemd kunnen worden of nog te verdelen zijn.
Structureel	Jaarlijks terugkerend. Structurele kosten dienen door structurele opbrengsten te worden gedekt.
Subsidie	Overdracht van de gemeente aan derden, zowel particuliere instellingen als natuurlijke personen.
Technische wijziging	Een wijziging van de begroting die ofwel beleidsarm is of een administratieve verwerking van een al genomen besluit.
Treasury	Dit betreft het geheel van activiteiten in verband met de financiering.
Treasurystatuut	Hierin worden de uitgangspunten, doelstellingen, beleidsmatige en organisatorische kaders voor de treasuryfunctie vastgelegd. Tevens bevat het treasurystatuut regels over de inhoud, vorm en periodiciteit van de verantwoordingsinformatie over de treasury.
Verantwoording	Zie programmaverantwoording.
Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen	Project dat tot doel heeft de verantwoordings- en controle-informatie van de gemeente aan het Rijk te stroomlijnen en te vereenvoudigen/verminderen. Per specifieke uitkering is geen aparte controleverklaring meer vereist. Volstaan kan worden met de jaarrekening, met daarbij gevoegd een bijlage met een aantal gegevens per specifieke uitkering.
Verplichting	Contractuele overeenkomst tot het betalen van een vast bedrag aan een bekende partij.
Verplicht deel reserve	Middelen worden als verplicht aangemerkt indien sprake is van een juridisch afdwingbare verplichting richting derden. Een dergelijke verplichting bestaat wanneer er met derden afspraken zijn gemaakt over de besteding van middelen in een juridisch bindende wijze zoals een contract, opdracht of schriftelijke bevestiging. Het bestaan van concrete plannen of een bestemming van (een deel van) de middelen ter dekking van bijvoorbeeld onderdelen van het Coalitieakkoord, zijn niet aangemerkt als juridische verplichting zolang er geen afspraken met derden zijn vastgelegd.
Voorziening	Verplichting met een voorwaardelijk karakter. Deze wordt op de balans gerekend tot het vreemd vermogen. Ze wordt getroffen voor toekomstige uitgaven, waarvan de oorzaak zich al heeft voorgedaan. Een voorziening moet dekkend zijn voor de achterliggende voorwaardelijke verplichting. Voorzieningen worden onderscheiden in risico- en egalisatievoorzieningen.
Weerstandsvermogen	Maatstaf voor de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt. Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (hoeveel middelen zijn nodig om alle risico's op te kunnen vangen).

Jaarverslag 2023

Investeren in gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat

De gemeente Utrecht investeert fors in een gezonde groei van de stad, gelijke kansen voor iedereen, betaalbare woonruimte en het tegengaan van de klimaatcrisis. Want Utrecht moet een levendige en leefbare stad zijn en blijven voor iedereen. Om dat te kunnen doen is een aantal lokale lasten verhoogd, zoals afgesproken in het coalitieakkoord.

In de Jaarstukken 2023 kijkt het college terug op het jaar 2023: Wat hebben we gedaan? Een aantal voorbeelden staat hieronder genoemd. Ook is naar de financiën gekeken: Wat heeft dit gekost? Voor 2023 was er een sluitende begroting, maar dit jaar sluiten we af met een tekort van 17 miljoen euro.

Dit hebben we aangepakt

Kansengelijkheid
- Rijke schooldag in de wijken Overvecht, Zuidwest en Noordwest
- Energietoeslag voor lage inkomens
- Unbox yourself en Unbox een ander: campagne mentale gezondheid

Aanpakken woningnood
- Start bouw 3.800 woningen
- Eerste project flexwoningen is gestart (Pagelaan)

Tegengaan klimaatcrisis
- 5.000 woningen met energiebesparende maatregelen
- Energie neutrale sportcampus
- Uitvoeringsprogramma netcongestie
- In projecten zoals Damstraat en park Paardeveld is aandacht voor groen en biodiversiteit

Levendige en leefbare stad
- 100 meter wal en kluismuren
- Toekomstige stallingsruimte fietsen
- Cultuurnota en nachtvisie
- Stimuleren Utrechtse innovatie initiatieven

Sterke uitvoering en contact met de stad
- Ombudsloket
- Eerste Utrechtse burgerberaad over de jaarwisseling

Investeringen

We investeren jaarlijks vele miljoenen euro's in de groei van onze stad en om de stad in goede staat te houden en te verbeteren. In de actuele Begroting 2023 is voor 1.770,7 miljoen euro aan investeringen opgenomen. Tot en met het jaar 2023 is er een bedrag van 619,5 miljoen euro uitgevoerd aan uitgaven op de begrote investeringen. Deze uitgaven zijn als volgt verdeeld over de verschillende programma's:

Gerealiseerde investeringuitgaven t/m 2023 (x € 1.000.000)

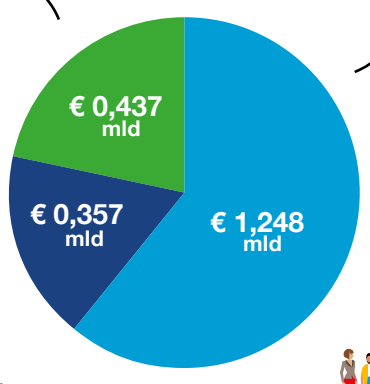

Inkomsten: € 2,042 miljard

Waar kwam het geld vandaan?

Overige inkomsten, zoals dividenden en rente, grondexploitaties, huren, reserves en overige (investerings)bijdragen.

Rijk, de provincie en andere overheden.

Lokale heffingen, zoals: onroerendezaakbelasting, rioolbelasting, parkeerbelasting, toeristenbelasting.

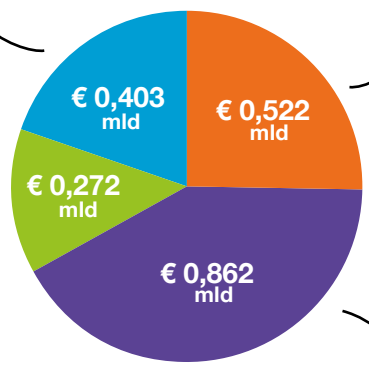

Uitgaven: € 2,059 miljard

Waar gaf de gemeente het geld uit?

Initiatieven en participatie van bewoners, onze wijken, betrouwbare publieksdienstverlening, meegroeiende bedrijfsvoering van de gemeente.

Ruimtelijke ontwikkeling en wonen, duurzame energie, circulaire economie, klimaatadaptatie, gezonden leefomgeving en mobiliteit, vergroening van de stad.

Gezonde samenleving, welzijn en sport, aantrekkelijke economie, toegankelijke cultuur en vergroten van de veiligheid.

Bijstandsuitkeringen, activering, andere uitkeringen, armoedebestrijding en onderwijs.

2024-006.DDK

Gemeente Utrecht

Utrecht.jaarverslag-2023.nl

Subsidiemonitor 2023

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl/
subsidiehulp

Inhoud

Inleiding 3

Samenvatting 4

Hoofdstuk 1: Aantal aangevraagde subsidies 5

Hoofdstuk 2: Aantal niet toegekende subsidies 6

Hoofdstuk 3: Aantal toegekende subsidies 8

3.1 Aantal toegekende subsidies per subsidieregeling 8

3.2 Aantal verleende subsidies per organisatieonderdeel 9

3.3 Bedrag van de verleende subsidies 10

3.4 Nadere regels subsidie en verleende subsidies per regeling 11

Hoofdstuk 4: Subsidieaanvragers, bewoners en organisaties 12

4.1. Bewoners 12

4.2 Organisaties 12

Hoofdstuk 5: Afhandeltermijnen van subsidies 14

5.1 Afhandeltermijn van aanvragen 14

5.2 Afhandeltermijn van eindrapportages 16

Hoofdstuk 6: Klantonderzoek 17

6.1 Resultaten onderzoek naar het aanvraagproces 17

6.2 Resultaten subsidieproces van aanvraag tot beslissing 17

6.3 Verbetering van het subsidieproces 18

Bijlage 19

Verleende subsidies in 2023, 2022 en 2021 per programma en regeling 19

Inleiding

Voor u ligt de 5e editie van de subsidiemonitor. In deze subsidiemonitor leest u hoeveel subsidie-aanvragen het subsidiebureau in 2023 heeft ontvangen. Verder leest u hoeveel van deze aanvragen er wel en niet zijn toegekend en welke subsidieregelingen het betrof. Daarnaast staat vermeld hoeveel bewoners en organisaties subsidie hebben aangevraagd en hoe lang het heeft geduurd om de subsidieaanvragen en eindrapportages af te handelen. De monitor sluit af met de uitkomsten van het klantonderzoek dat in 2023 voor het eerst een heel jaar heeft doorlopen. De gegevens van 2023 vergelijken we met de gegevens uit 2022 en 2021. Daarmee volgen we de ontwikkeling in de afgelopen jaren.

In de subsidiemonitor gaan we niet uitgebreid in op de financiële verdeling van de subsidies. In de subsidieverantwoording, die gelijk met deze monitor naar de gemeenteraad gaat, staan alle financiële cijfers van de toegekende subsidies in 2023.

De subsidiemonitor geeft een beeld van de uitvoering van het subsidieproces. Ieder jaar proberen we de subsidiemonitor te vernieuwen of uit te breiden met nieuwe beschikbare informatie. Dit jaar hebben we voor het eerst een andere werkwijze gehanteerd. Waar de gegevens in de voorgaande jaren vooral handmatig toegevoegd werden, is het nu gelukt om dit vanaf dit jaar geautomatiseerd te verwerken.

Bij vrijwel alle berekeningen in deze monitor wordt uitgegaan van de datum van de subsidieaanvraag. Dit doen we omdat:
- we zo het beste beeld krijgen bij de vraag van onze burgers en organisaties
- we zo het meest consistent zijn in onze berekeningen; elke aanvraag heeft een aanvraagdatum, maar niet elke aanvraag heeft een verleningsdatum of een afwijsdatum. Door altijd van het eerste uit te gaan, voorkomen we dat we appels met peren vergelijken.

Het peilmoment is 14-3-2024. Een enkele aanvraag uit 2023 is nog onder handen en kan daarom nog niet als verleend/afgewezen worden getypeerd.

Samenvatting

In 2023 hebben wij 4.035 subsidie-aanvragen ontvangen. Van deze aanvragen zijn 3.171 aanvragen toegekend en 705 niet toegekend. In 2023 zijn er ongeveer 50 nieuwe of gewijzigde subsidieregelingen bijgekomen. Het totaal aantal aanvragen in 2023 is met ongeveer 25% gedaald. Deze daling is vooral te wijten aan het aflopen van de regelingen met betrekking tot het Corona-toegangsbeleid en Utrecht 900 jaar.

Bewoners en organisaties vroegen ook dit jaar het vaakst subsidie aan voor het Initiatievenfonds, het aanleggen van een groen dak en het verkrijgen van energieadvies en het doen van een daarbijbehorende duurzame maatregel.

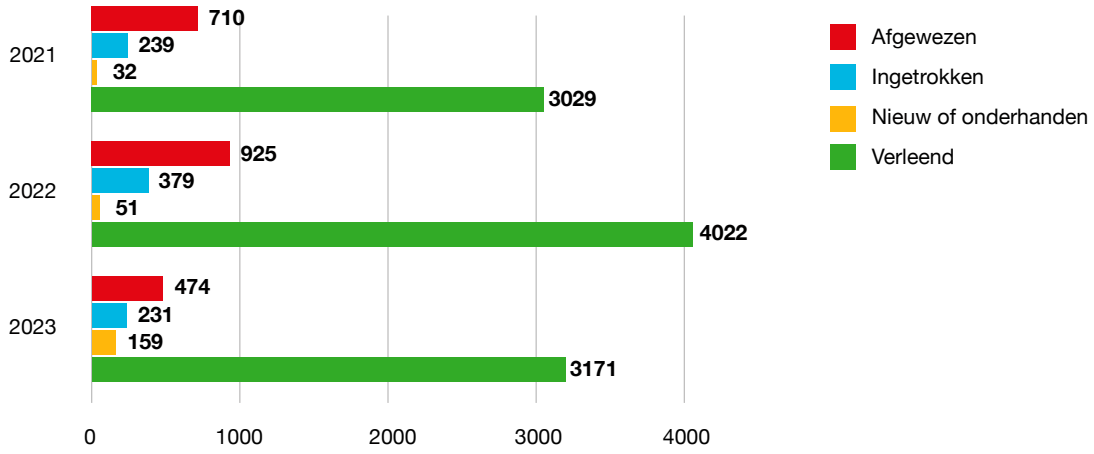
In 2023 vroegen 2.904 bewoners danwel organisaties subsidie aan. Van 1.244 bewoners is de aanvraag toegekend en dit is ook het geval bij 1.091 organisaties. De gemiddelde afhandeltermijn ten opzichte van de streeftermijn is gemiddeld met 5 dagen gestegen. De afhandeltermijn van de eenmalige subsidies is korter dan die van de jaarsubsidies. De afhandeltermijnen bekeken vanuit de aangevraagde bedragen zijn vrijwel gelijk gebleven. De afhandeltermijn van de eindrapportages is met 12 dagen gestegen. Het klanttevredenheidsonderzoek heeft in 2023 voor het eerst een heel jaar doorlopen. Hieraan hebben in totaal zo'n 120 aanvragers meegewerkt.

Hoofdstuk 1
Aantal aangevraagde subsidies

In 2023 zijn er door bewoners en organisaties 4.035 subsidies aangevraagd. Dat is een afname van het aantal aanvragen met ongeveer 25% als we dat vergelijken met het aantal aanvragen in 2022.

Van de 4.035 subsidieaanvragen zijn er 3.171 toegekend en 705 zijn er niet toegekend. Daarnaast is nog een aantal aanvragen uit 2023 in behandeling. In de de onderstaande grafiek staat hoeveel aanvragen er in 2021, 2022 en 2023 zijn aangevraagd, toegekend en niet toegekend. Omdat we dit jaar gestart zijn met de automatische verwerking van de cijfers voor de monitor, is alleen teruggekeken naar de jaren dat met de nieuwe applicatie Easyfunders wordt gewerkt.

Figuur 1 | Aantal aangevraagde subsidies per jaar

De afname van het aantal aanvragen komt door een aantal grote tijdelijke regelingen in de jaren hiervoor. Namelijk de regelingen die betrekking hadden op de Coronamaatregelen en de regeling omtrent het 900-jarig bestaan van de stad Utrecht. Deze regelingen zijn in 2023 niet meer van toepassing. Wel hadden we in 2023 twee tijdelijke Energiecompensatieregelingen; te weten:

- Subsidie tegemoetkoming stijgende energiekosten voor maatschappelijke organisaties en
- Subsidie energievouchers verduurzamingsmaatregelen voor kleine en micro ondernemingen.

Vrijwel alle aanvragen zijn vastgelegd in het subsidiesysteem EasyFunders (EF). Alleen de aanvragen voor loonkostensubsidie (319 aanvragen) en de aanvraag voor de Wet sociale werkvoorziening staan niet in EF en zijn door de afdeling Werk en Inkomen afgehandeld. Op dit moment loopt er een project om te kijken of EF geschikt te maken is voor het afhandelen van de aanvragen voor loonkostensubsidie.

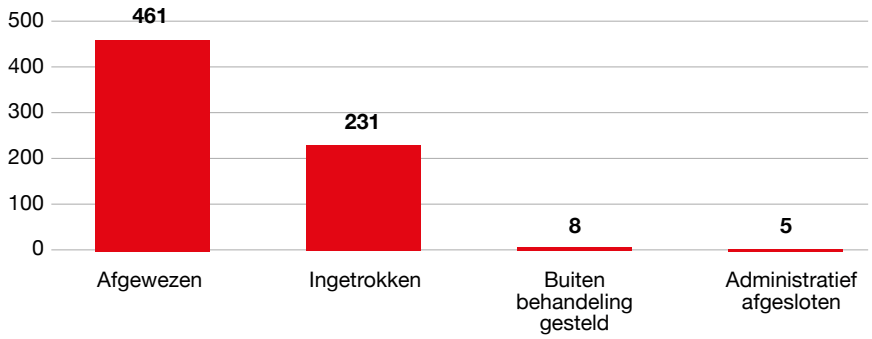
Ondanks de afname van het aantal aanvragen, bleef de werkdruk voortdurend hoog. Dit had mede te maken met een achterstand die de periode hiervoor was opgelopen. In 2023 is geprobeerd deze achterstand zo veel mogelijk weg te werken. Daarnaast was de complexiteit van een aantal regelingen ook oorzaak van meer in te zetten uren om aanvragen voor deze regelingen te verwerken. Gedurende een aantal maanden zijn hiervoor tijdelijke medewerkers ingezet. Vanaf oktober 2023 heeft het Subsidiebureau een vaste MBO-stageplek gecreëerd.

Hoofdstuk 2
Aantal niet toegekende subsidies

18% van alle subsidieaanvragen leidde niet tot een positief subsidiebesluit (in 2022 was dit nog 25%). Een deel van de aanvragen wordt afgewezen. Soms trekt de aanvrager zijn of haar aanvraag in. Om dit proces te verbeteren en ervoor te zorgen dat aanvragen soepeler verlopen, worden de aanvragen steeds beter ingericht in Easyfunders. Door de juiste vragen te stellen tijdens de aanvraagprocedure wordt snel duidelijk of subsidie voor de betreffende regeling aangevraagd kan worden. In 2023 is een begin gemaakt met het strakker inregelen van de aanvragen. Hiermee lijkt het percentage niet toegekende subsidies te dalen.

705 subsidie-aanvragen uit 2023 hebben niet tot een positief subsidiebesluit geleid. In onderstaande grafiek staat wat de reden hiervan is:

Figuur 2 | Reden van niet-toekenning, aanvragen uit 2023

Vaakst niet-toegekende aanvragen uit 2023	Aantal afgewezen aanvragen	Aantal ingetrokken aanvragen	Aantal verleende aanvragen
Initiatievenfonds Wijken	52	62	775
Impulssubsidies Cultuur	96	19	44
Projectsubsidie Cultuur	43	3	82
Stimulering beperking emissies houtstook	62	9	52
Herstel en veerkracht voor de Utrechtse jeugd	26	3	21

De top 5 heeft verschillende redenen waarom deze regelingen zoveel afwijzingen hebben. Voor het Initiatievenfonds geldt dat er veel aanvragen zijn ingediend waarbij het percentage afwijzingen niet afwijkt van andere regelingen. Voor Projectsubsidie Cultuur en Herstel en Veerkracht wordt in tranches gewerkt waarbij er meer aanvragen binnenkomen dan dat er budget beschikbaar is. Voor de Impulssubsidie was een beperkt budget beschikbaar en deze regeling is overvraagd. De aanvragen van Stimulering beperking emissies Houtstook zijn vooral om inhoudelijke redenen afgewezen.

Er zijn verschillende redenen waarom een aanvraag kan worden afgewezen. Meestal worden de aanvragen afgewezen omdat ze inhoudelijk niet voldoen aan de voorwaarden. Ook de wijze waarop een aanvraag is ingediend kan reden zijn tot afwijzen van een aanvraag.

Voor zowel de aanvrager als voor de gemeente zijn afwijzingen niet positief. Dit proberen we dus zoveel mogelijk te voorkomen. Dit gebeurt bijvoorbeeld door de juridische nadere regels op de website te vertalen in toegankelijke teksten. Het wordt door de toevoegingen van linkjes naar het juiste aanvraagformulier en naar juiste informatie zo makkelijk mogelijk gemaakt voor de aanvrager. We willen het doel wat ten grondslag ligt aan een subsidie natuurlijk met een zo hoog mogelijk resultaat behalen.

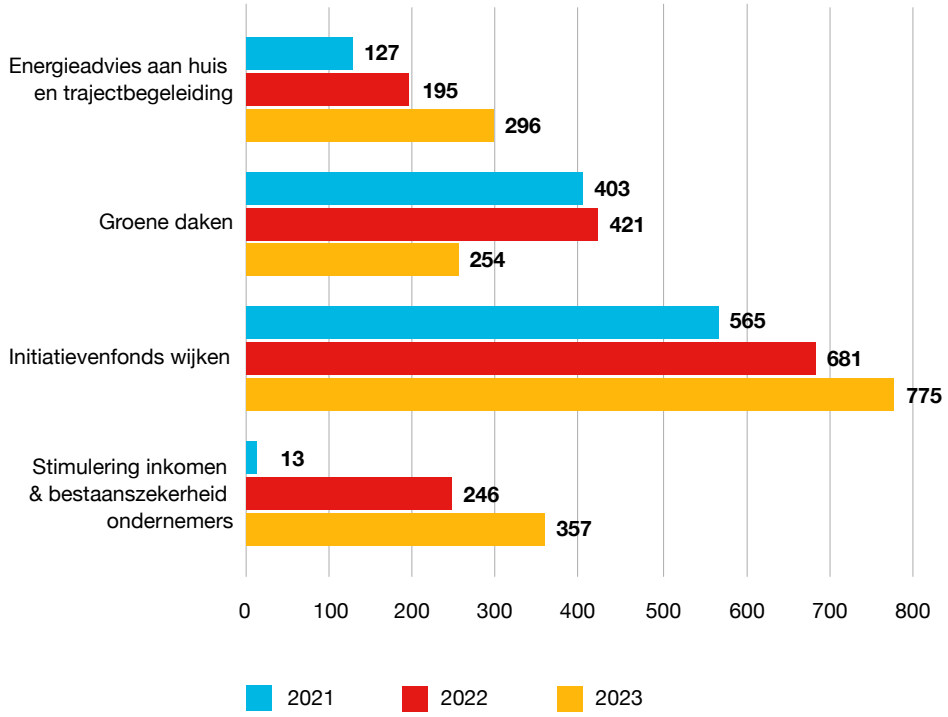
Hoofdstuk 3
Aantal toegekende subsidies

Van de 4.035 in 2023 aangevraagde subsidies zijn er 3.171 verleend. De bewoner of organisatie heeft subsidie ontvangen voor een activiteit die gedaan wordt of al gedaan is.

3.1 Aantal toegekende subsidies per subsidieregeling

Zoals verwacht, is de meest laagdrempelige regeling weer de regeling met de meeste aanvragen. Net als in eerdere jaren ontvingen bewoners en organisaties in 2023 het vaakst subsidie voor het Initiatievenfonds Wijken. Bij deze regeling kunnen de wijkbureaus de aanvrager helpen een aanvraag te doen. Hieronder een grafiek van de 4 subsidieregelingen waarvoor de meeste aanvragen zijn toegekend in de afgelopen 3 jaar:

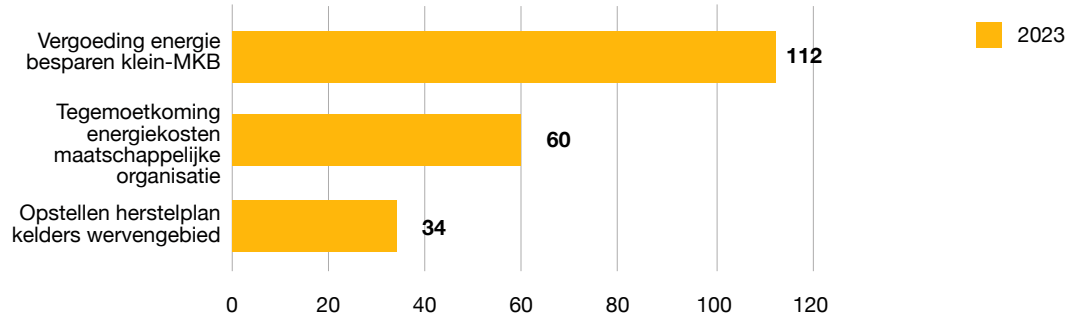
Figuur 3 | Regelingen waarvoor in 2021, 2022 en 2023 de meeste subsidies zijn toegekend

Het aantal aanvragen Initiatievenfonds is opnieuw in aantal aanvragen gestegen. Stimulering Inkomen en Bestaanszekerheid ondernemingen was een nieuwe regeling in 2022; van deze regeling wordt veelvuldig gebruik gemaakt. Recent is deze regeling verlengd. Zoals verwacht, is het aantal aanvragen Groene daken verder verminderd. In Coronatijd zijn veel mensen met een groen dak aan de slag gegaan, ook de campagne in 2022 heeft geleid tot meer aanvragen. Voor 2024 staat opnieuw een campagne gepland om deze regeling onder de aandacht te brengen. We zien een grote stijging bij Energieadvies aan huis en trajectbegeleiding. Dit wordt veroorzaakt door de explosief gestegen gasprijzen in 2022. Veel mensen hebben in dat jaar advies aangevraagd. De subsidie hiervoor werd echter pas uitbetaald na het uitvoeren van een energiebesparende maatregel. Vandaar dat veel aanvragen pas in 2023 zijn verleend.

Voor de volgende drie nieuwe regelingen zijn in 2023 zijn de meeste aanvragen toegekend:

Figuur 4 | Nieuwe regelingen waarvoor in 2023 de meeste subsidies zijn toegekend

3.2 Aantal verleende subsidies per organisatieonderdeel

De 3.171 toegekende subsidies vallen onder de verantwoordelijkheid van meerdere organisatie-onderdelen. In 2023 waren er 9 organisatieonderdelen betrokken bij één of meer subsidieregelingen. De 3.171 verleende subsidies vielen onder de volgende organisatieonderdelen:

Organisatieonderdeel	Verleend 2023	Verleend 2022	Verleend 2021	Verleend 2020
Maatschappelijke Ontwikkeling	728	732	781	724
Wijken	800	692	555	589
Ruimte	674	1154	520	427
Culturele Zaken	251	522	555	372
Stadsbedrijven	256	382	415	366
Werk en Inkomen	447	395	108	101
Projectmanagementbureau (U900)	0	75	32	0
Bestuurs- & Concern Ondersteuning	5	14	21	27
Volksgezondheid	5	30	11	8
Veiligheid	5	4	4	5
Totaal	**3.171**	**4.000**	**3.002**	**2.619**

De grootste verschillen zien we bij Ruimte (geen subsidie meer ivm Coronatoegangbewijzen). Bij Culturele zaken bestaat een aantal meerjarensubsidies; pas in 2024 worden hier weer nieuwe aanvragen voor verwacht. De daling bij Stadsbedrijven komt door de terugloop van het aantal aanvragen voor het vergroenen van daken.

Verleende subsidies Initiatievenfonds Wijken, naar aanvraagjaar
(NB: niet alle subsidies van OO Wijken gaan over het Initiatievenfonds Wijken, vandaar het verschil tussen de respectievelijk 800 en 775 toekenningen).

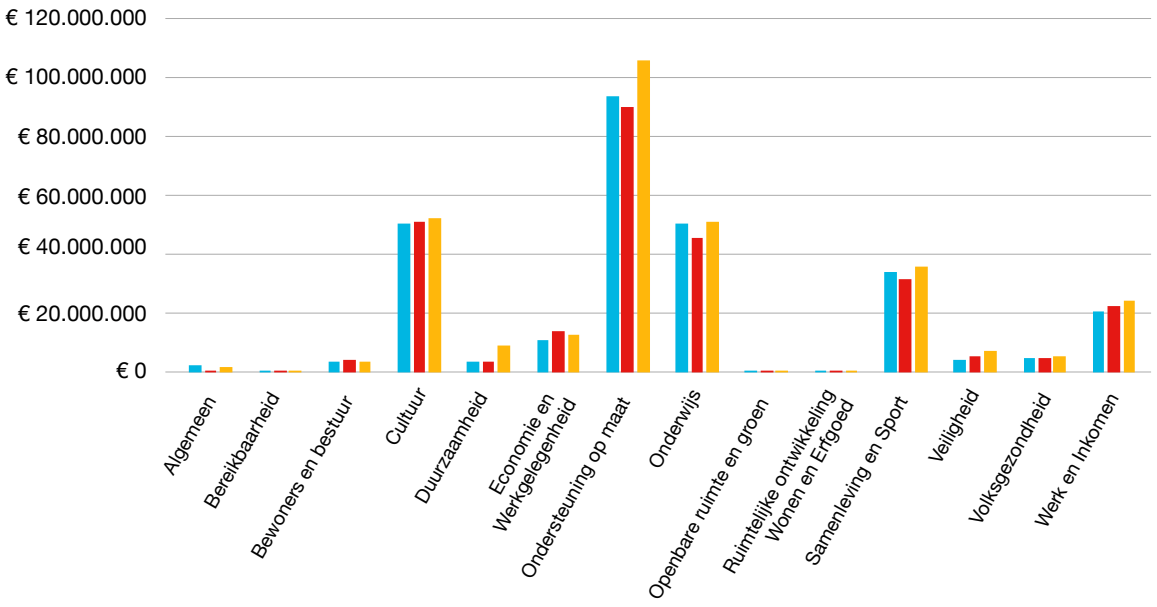
Wijkbureau	Verleend 2023	Verleend 2022	Verleend 2021	Verleend 2020	Verleend 2019
Wijkbureau Noordoost	110	111	82	72	123
Wijkbureau Noordwest	86	77	56	67	106
Wijkbureau Vleuten-De Meern	80	74	51	52	121
Wijkbureau Leidsche Rijn	91	74	46	47	73
Wijkbureau Zuid	90	72	49	62	92
Wijkbureau West	98	72	74	80	129
Wijkbureau Zuidwest	85	69	64	61	81
Wijkbureau Oost	48	47	52	48	72
Wijkbureau Overvecht	64	44	40	47	99
Wijkbureau Binnenstad	23	28	20	33	36
Totaal	**775**	**668**	**534**	**569**	**932**

3.3 Bedrag van de verleende subsidies

In 2023 werd er voor een bedrag van ruim € 311 miljoen subsidie verleend. Omdat subsidies op meerdere jaren betrekking kunnen hebben, is het uitgangsunt hier niet het aanvraagjaar van de subsidie, maar het boekjaar waarover de aanvraag gaat. Een zuivere relatie met het eerder genoemde aantal aanvragen uit 2023 is er niet; de aanvragen kunnen gaan over bedragen die pas in de komende jaren worden uitgekeerd, net zoals de uitkeringen van 2023 kunnen gaan over aanvragen die jaren geleden zijn ingediend en toegekend.

In 2023 is het totale subsidiebedrag aanzienlijk hoger dan in 2022. Dit heeft naast de indexeringen vooral te maken met de grote toename van de incidentele bijdrages vanuit het Rijk.

Figuur 5 | Verleende subsidiebedragen in 2021, 2022 en 2023

3.4 Nadere regels subsidie en verleende subsidies per regeling

In 2023 zijn er ongeveer 50 nadere regels subsidie goedgekeurd door het college. Dit is 25% meer dan in 2022.

De nadere regels worden in het subsidiesysteem EF vertaald naar een subsidieregeling waarvoor bewoners of organisaties een aanvraag kunnen indienen. Op het subsidieloket van de gemeente (www.utrecht.nl/subsidie) staat welke subsidieregelingen er beschikbaar zijn en welke documenten men mee moet sturen met de aanvraag. Verder is er ook een wijziging geweest in de nadere regel betreffende het wervengebied. Deze regeling is van groot belang voor het behoud van onze historische binnenstad. Gezien de complexiteit van deze aanvragen, is eind 2022 een pilot gestart. Door voortdurende bijsturing/aanscherping moet de regeling straks toegankelijk zijn voor de aanvragers maar ook goed uitvoerbaar door het Subsidiebureau.

In de bijlage staat een overzicht vermeld van het aantal verleende subsidies per programma en regeling in 2023, 2022 en 2021.

Som van budgetbedrag

Subsidie categorie	2021	2022	2023	Eindtotaal
Algemeen	€ 2.457.786	€ 562.083	€ 1.729.753,47	€ 4.749.622,47
Bereikbaarheid	€ 271.000	€ 220.000	€ 115.942,83	€ 606.942,83
Bewoners en bestuur	€ 3.665.000	€ 4.138.000	€ 3.742.643,87	€ 11.545.643,87
Cultuur	€ 50.564.000	€ 51.168.000	€ 52.242.170,29	€ 153.974.170,29
Duurzaamheid	€ 3.452.000	€ 3.665.000	€ 9.037.552,83	€ 16.154.552,83
Economie & Werkgelegenheid voor iedereen	€ 10.856.000	€ 13.862.000	€ 12.772.161,23	€ 37.490.161,23
Ondersteuning op maat	€ 93.608.000	€ 89.910.000	€ 106.120.787,46	€ 289.638.787,46
Onderwijs	€ 50.626.000	€ 45.951.000	€ 51.122.049,81	€ 147.699.049,81
Openbare ruimte en groen	€ 407.000	€ 519.000	€ 855.190,80	€ 1.781.190,80
Ruimtelijke ontwikkeling Wonen en Erfgoed	€ 627.000	€ 587.000	€ 513.226,67	€ 1.727.226,67
Samenleving en sport	€ 34.015.000	€ 31.734.000	€ 35.876.377,76	€ 101.625.377,76
Veiligheid	€ 4.119.000	€ 5.669.000	€ 7.170.513,78	€ 16.958.513,78
Volksgezondheid	€ 4.784.000	€ 4.776.000	€ 5.314.566,61	€ 14.874.566,61
Werk en Inkomen	€ 20.571.000	€ 22.620.000	€ 24.430.599,41	€ 67.621.599,41
Eindtotaal	**€ 280.022.786**	**€ 275.381.083**	**€ 311.043.536,82**	**€ 866.447.405,82**

Hoofdstuk 4
Subsidieaanvragers, bewoners en organisaties

Zowel bewoners als organisaties kunnen subsidie aanvragen en ontvangen. In 2023 is er door 2.904 personen en/of organisaties subsidie aangevraagd. Van dit aantal zijn er in totaal 2.335 personen en/of organisaties die hun aanvraag toegekend hebben gekregen.

4.1. Bewoners

1.244 inwoners van Utrecht deden in 2023 één of meerdere aanvragen die zijn toegekend. De meeste bewoners ontvingen één subsidie, 65 bewoners ontvingen 2 subsidies en 12 bewoners ontvingen 3, 4 of 5 subsidies. Het gaat hier vooral om bewoners die meerdere keren per jaar een aanvraag voor het Initiatievenfonds doen.

In vergelijking met 2022 is er niet veel gewijzigd. De meeste aanvragen op persoonlijke titel worden nog steeds gedaan voor Groene daken; Energie-advies aan huis en uiteraard het Initiatievenfonds.

Subsidiebedragen toegekend aan aanvragen uit 2023 door particulieren, vergeleken met 2022
(NB: het gaat om het totaalbedrag van de aanvraag. Omdat aanvragen over meerdere jaren kunnen gaan, kan het gemiddeld jaarlijks uitgekeerde bedrag afwijken)

Regelingnaam (groepen)	Unieke aanvragers 2023	Unieke aanvragen 2023	Gemiddeld verleend bedrag, aanvraag uit 2023	Gemiddeld verleend bedrag, aanvraag uit 2022
Initiatievenfonds Wijken	465	521	€ 1.029	€ 1.126
Energieadvies aan huis en trajectbegeleiding	294	296	€ 303	€ 281
Groene daken	242	244	€ 709	€ 774
Politiekeurmerk Veilig Wonen	85	85	€ 546	€ 507
Stimulering beperking emissies houtstook	81	82	€ 1.508	€ 1.649
Compensatie part opvang Oekraïense vluchtelingen	30	30	€ 171	-
Overig*	66	67	€ 8.776	€ 4.285
Totaal	**1244**	**1325**	**€ 1.179**	**€ 1.321**

** Overig heeft een hoger gemiddeld bedrag in 2023 door de subsidiebedragen voor herstel werfkelders*

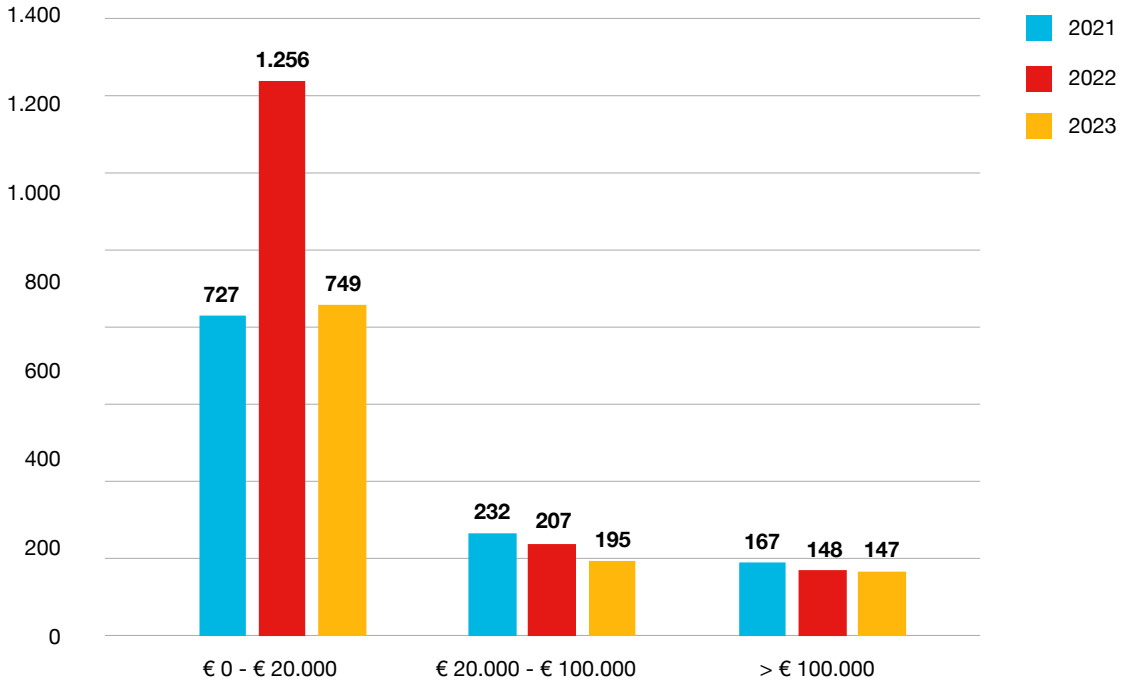
4.2 Organisaties

1.091 organisaties in Utrecht deden in 2023 een aanvraag die is toegekend. Dat is bijna een derde minder dan in 2022, toen 1.617 organisaties subsidie kregen. Bij organisaties komt het veel vaker voor dat zij subsidie ontvangen voor verschillende activiteiten en subsidieregelingen. Ongeveer 25% van de organisaties ontvangt meer dan één subsidie. Alles bij elkaar hebben de organisaties 1.846 aanvragen gedaan (in 2022 waren dat 2.475 aanvragen).

Ook hier geldt dat de grote afname te verklaren is doordat geen subsidie meer verleend diende te worden vanuit de regeling Coronatoegangsbewijzen.

Er zijn grote verschillen in de hoogte van de subsidies die de organisaties ontvingen. Van de 1.091 organisaties ontvingen 749 organisaties een subsidie van € 20.000 of lager en 342 organisaties ontvingen een subsidie van meer dan € 20.000. In onderstaande grafiek staat hoeveel organisaties in 2021, 2022 en 2023 een subsidie ontvingen en hoe hoog de subsidie was.

Figuur 6 | Toegekende subsidiebedragen naar aanvraagjaar, subsidieaanvraag ingediend door organisaties

Het aantal organisaties met een subsidiebedrag boven een ton is zo goed als gelijk gebleven ten opzichte van 2022.

Hoofdstuk 5
Afhandeltermijnen van subsidies

5.1 Afhandeltermijn van aanvragen

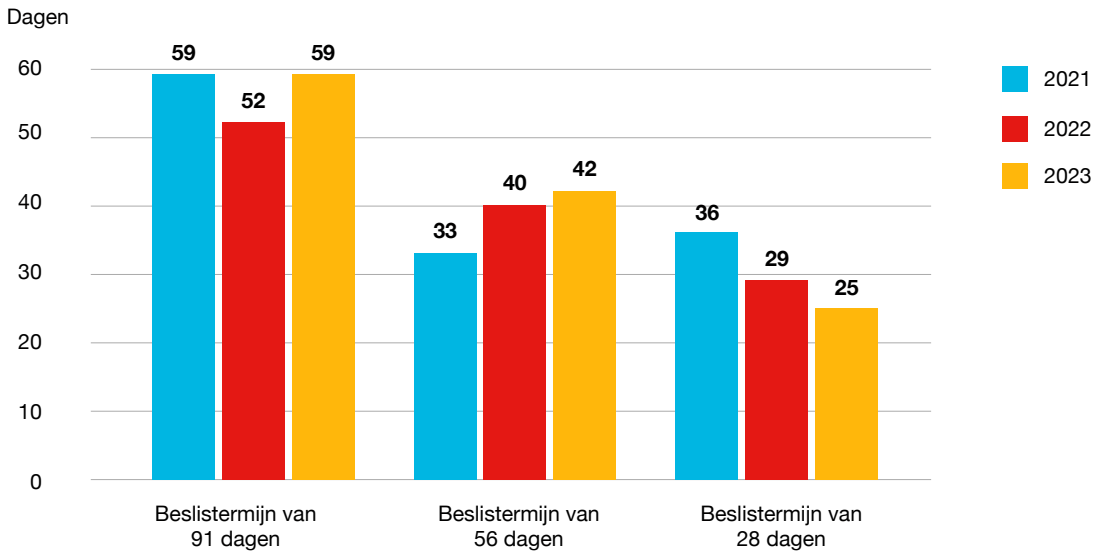
In de Algemene Subsidieverordening (ASV) en de nadere regels is vastgelegd binnen welke termijn het college een besluit moet nemen over een subsidieaanvraag (= de beslistermijn). De aanvrager ontvangt het besluit niet meer via de post maar in zijn digitale subsidieportaal. Indien een aanvrager niet over een e-mailadres beschikt, wordt het besluit via de post verstuurd. In 2023 gebeurde dit ongeveer 1 keer per maand.

In de ASV staat dat het college binnen 13 weken een beslissing neemt over de volledige aanvraag. In nadere regels kan een kortere (of langere) beslistermijn worden opgenomen. Dat gebeurt in overleg tussen de beleidsafdeling en het subsidiebureau. Voor eenvoudige aanvragen waarbij de inhoudelijke toets snel kan gebeuren (soms alleen door het subsidiebureau) geldt een beslistermijn van 28 dagen (4 weken). Aanvragen waarvoor een inhoudelijke beoordeling nodig is of waarbij aanvragen met elkaar vergeleken moeten worden, hebben een langere beslistermijn van 56 dagen (8 weken) of 91 dagen (13 weken).

In de behandeltermijnen over 2021, 2022 en 2023 zijn geen noemenswaardige afwijkingen te vermelden.

In onderstaande grafiek staat wat de gemiddelde behandeltijd is geweest in 2021, 2022 en 2023. Daarbij is een uitsplitsing gemaakt naar de beslistermijnen van 91, 56 en 28 dagen.

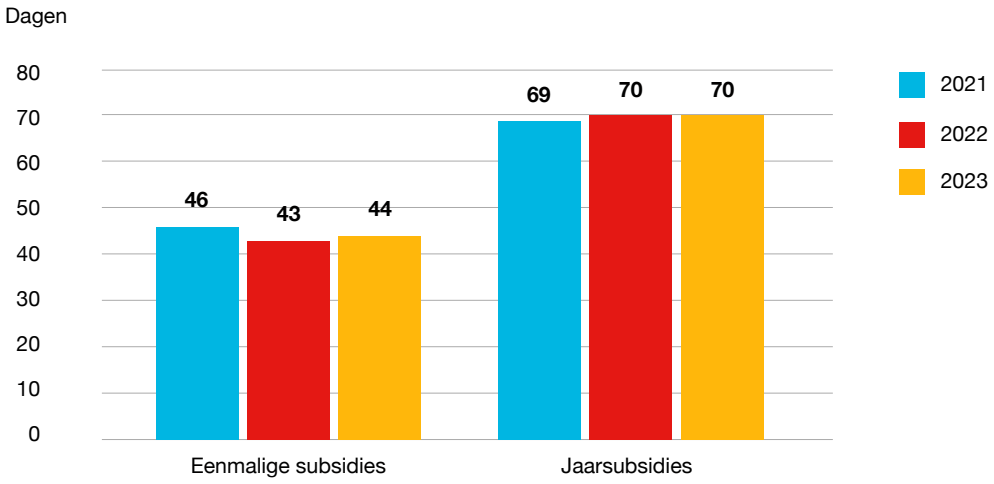
Figuur 7 | Gemiddelde behandeltijd van aanvragen in 2021, 2022 en 2023 met een standaard beslistermijn van 91, 56 en 28 dagen

Behalve de vergelijking met de standaard beslistermijnen is het ook interessant om te kijken of er verschil zit in de behandeltijd voor het soort subsidies of de hoogte van de subsidies.

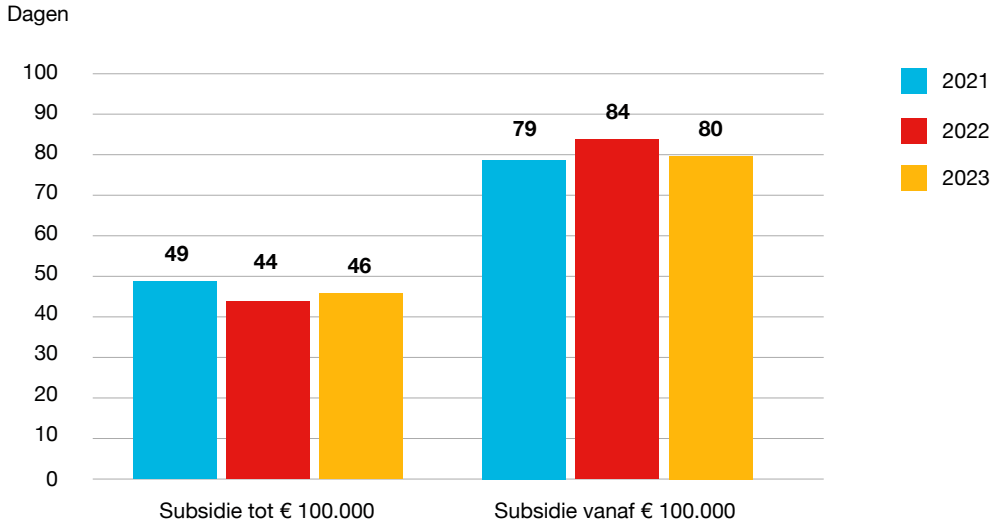
Uit onderstaande grafiek blijkt dat het behandelen van eenmalige en jaarsubsidies het afgelopen jaar ongeveer gelijk is gebleven ten opzichte van de jaren 2022 en 2021.

Figuur 8 | Gemiddelde behandeltijd van eenmalige subsidies en jaarsubsidies in 2021, 2022 en 2023

Als we kijken naar de hoogte van het subsidiebedrag, dan heeft in 2023 de afhandeling van subsidies tot € 100.000 gemiddeld 2 dagen langer in beslag genomen dan in 2022. De afhandeling van de subsidies boven de € 100.000 is sneller gegaan dan in het voorgaande jaar, het zit echter nog niet op het peil van 2021.

Figuur 9 | Gemiddelde behandeltijd van subsidies tot € 100.000 en daarboven in 2021, 2022 en 2023

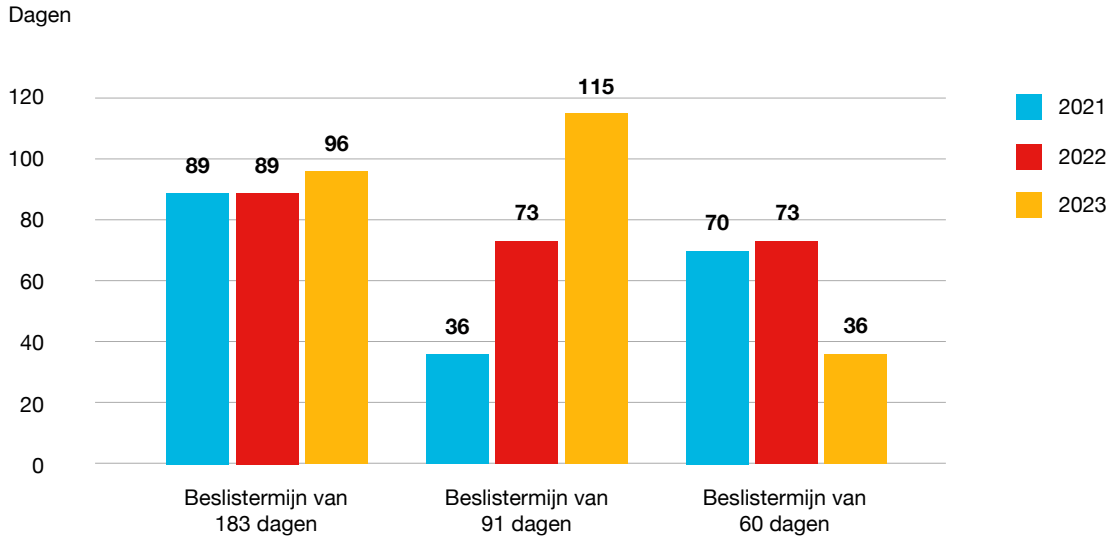
5.2 Afhandeltermijn van eindrapportages

Naast de behandelingstermijn van de aanvragen is er ook gekeken naar de termijn waarop in 2023 de eindrapportages over de ontvangen subsidies zijn afgehandeld. Het gaat hier dan om eindrapportages van subsidies die in eerdere jaren zijn toegekend. In 2023 heeft het subsidiebureau 1.182 eindrapportages afgehandeld. Dit proces wordt ook wel vaststellen van de subsidie genoemd.

De algemene beslistermijn voor de beoordeling van de eindrapportages en vaststelling van de subsidie is 183 dagen (6 maanden). Voor het Initiatievenfonds Wijken geldt een termijn van 60 dagen (2 maanden). In nadere regels wordt niet vaak afgeweken van de algemene beslistermijn uit de ASV.

Helaas heeft de gemiddelde behandeltijd van de eindrapportages een uitschieter naar de negatieve kant (dit betekent overigens niet dat de aanvragers zo lang op hun geld hebben moeten wachten, de verlening is wel gedaan. Het kan echter wel betekenen dat er een wijziging plaats vindt op het verleende bedrag). Deze toename van de doorlooptijd heeft een oorzaak in de regeling Groene daken. Door het grote aantal aanvragen in de eerste periode, de aanloopproblemen in de uitvoering van de regeling en de berekening van de subsidiebedragen, is een behoorlijk aantal complexe aanvragen langer blijven liggen. In 2023 zijn de meeste langlopende dossiers afgerond, dit betrof ook nog dossiers uit eerdere jaren. Hierdoor hebben ook de dossiers in 2023 vertraging opgelopen. Ditzelfde geldt ook voor de regeling Houtstook, weliswaar minder dossiers maar ook een langere doorlooptijd dan gewenst.

Figuur 10 | Gemiddelde afhandeltijd van eindrapportages in 2021, 2022 en 2023 met een standaard beslistermijn van 183, 91 en 60 dagen

Hoofdstuk 6
Klantonderzoek

Ook in 2023 heeft het Subsidiebureau een klantonderzoek uitgevoerd. Er zijn nog geen nadere acties uitgezet om het onderzoek aan te passen. Het onderzoek is doorgegaan op basis van de start van het onderzoek in 2022. Waarbij we nu voor het eerst een geheel jaar gemeten hebben.

De momenten waarop de aanvrager het verzoek om mee te werken aan het onderzoek ontvangt, zijn ook ongewijzigd. Het eerste verzoek om deel te nemen wordt verzonden met de ontvangstbevestiging van de aanvraag. Het tweede verzoek wordt verzonden in de brief met het besluit. In beide gevallen wordt een link toegevoegd waarmee de aanvrager direct in de vragenlijst komt.

6.1 Resultaten onderzoek naar het aanvraagproces

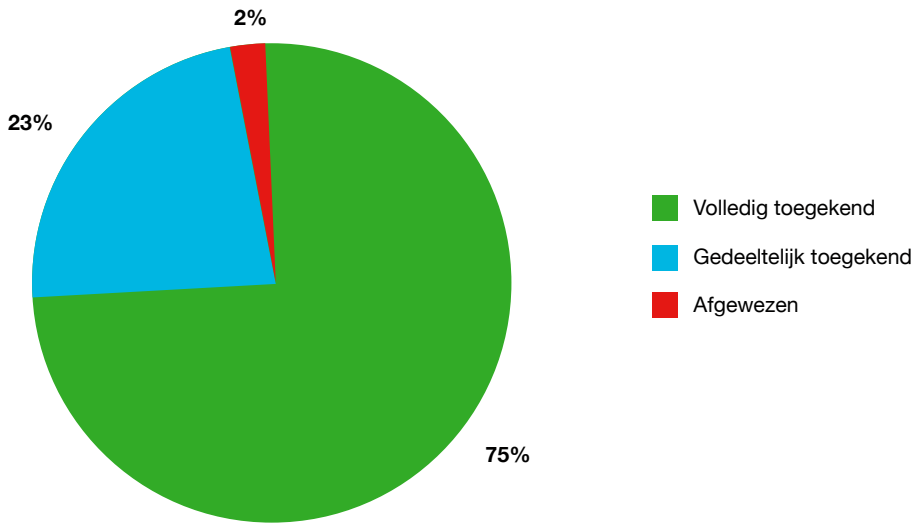
Van de deelnemers zijn 35 procent inwoners en 65 procent zijn organisaties. Deze percentages kunnen we weer opsplitsen naar het onderwerp waarvoor subsidie is aangevraagd. Hierbij valt op dat het grootste percentage van de deelnemers subsidie heeft aangevraagd voor Duurzaamheid of Cultuur. Voor beiden geldt ongeveer 50 procent.

In 75 procent van de aanvragen betrof het een bedrag van minder dan 5000 euro. Eveneens 75 procent vindt dat het aanvragen van subsidie weinig moeite kost. Een nog iets hoger percentage vindt het aanvragen van subsidie snel gaan.

6.2 Resultaten subsidieproces van aanvraag tot beslissing

Wat opvalt, is dat de verdeling tussen inwoners en organisaties 50-50 is. Ook in dit gedeelte van het onderzoek bleek het in 75 procent van de gevallen om aanvragen van minder dan 5.000 euro te gaan.

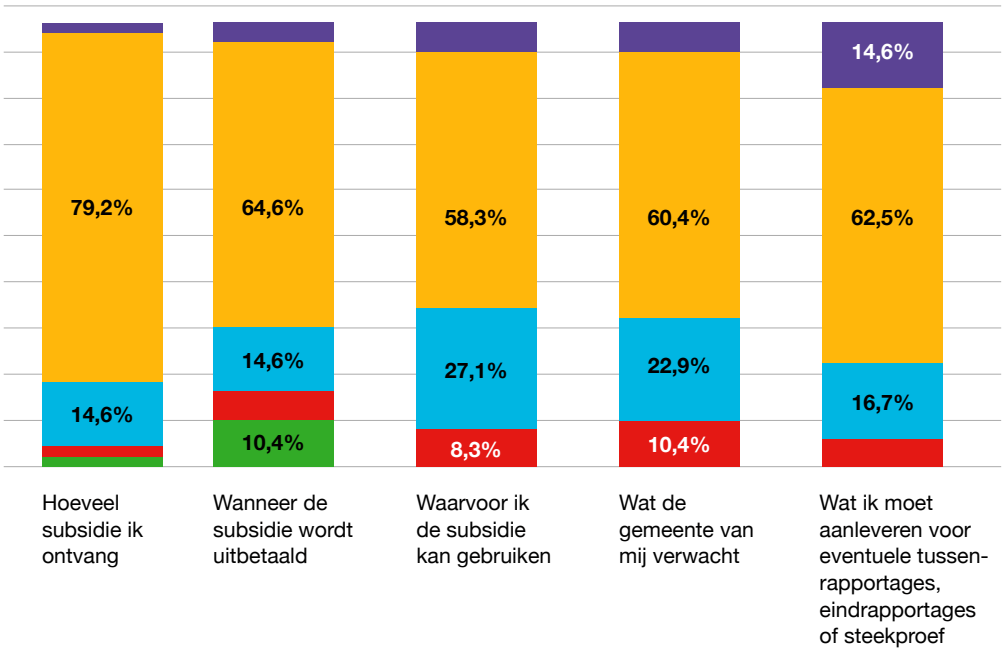
Figuur 11 | Wat was het besluit over uw subsidieaanvraag?

Slechts in een klein aantal gevallen, 2 procent, is de aanvraag afgewezen.

98 procent van de deelnemers aan het onderzoek vindt de beslissingsbrief duidelijk. In rood en groen staan onze verbeterpunten vermeld. Rood is mee oneens. Groen is helemaal mee oneens.

Figuur 12 | Hoe duidelijk is onze beslissingsbrief?

6.3 Verbetering van het subsidieproces

Het verbeteren van het subsidieproces gaat gestaag door. Een aantal verbeterpunten is reeds in de monitor benoemd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de linkjes die worden toegevoegd naar de desbetreffende onderwerpen of pagina's. Ook het klanttevredenheidsonderzoek is voor verbetering vatbaar. Naast de eerste resultaten (van helaas maar 60 aanvragers), is het nu goed om de verdieping op te gaan zoeken. In 2024 gaan we proberen om voor één subsidieregeling meer specifieke vragen te maken en om beter inzicht te krijgen. Uiteraard ook hier met als doel; het vereenvoudigen van het subsidieproces en een tevreden aanvrager.

Bijlage

Verleende subsidies in 2023, 2022 en 2021 per programma en regeling

Organisatie onderdeel	Regelingnaam (groepen)	2021	2022	2023	Eindtotaal
Bestuurs- en Concernstaf	Utrecht4GlobalGoals	12	8		20
	Volksfeesten	6	6	5	17
Totaal Bestuurs- en Concernstaf		**18**	**14**	**5**	**37**
Culturele zaken	Amateurkunsteducatie	10			10
	Basissubsidie amateurkunst	126	130	123	379
	Coronamaatregelen culturele activiteit evenement	5			5
	Coronamaatregelen culturele evenementen	10	2		12
	Cultuurnota 2021-2024	10	9	6	25
	Cultuurnota Kunst kleurt de stad 2023-2024		10		10
	Cultuurprogramma jongeren Leidsche Rijn en VdM		3		3
	Eenm. subsidie cultuur Ontwikkeling en knelpunten	5	8	11	24
	Huisvesting culturele sector Berlijnplein	2	1	1	4
	Huurkorting broedplaatsen	7	6		13
	Impulssubsidies Cultuur	133	125	44	302
	Investeringsbijdrage Muziekstudio's	1	6	9	16
	Jongerencultuurhuis Overvecht 2019-2024	1	1		2
	Lesgeld instrumentaal muziekonderwijs	2	7	3	12
	Noodsteun cultuur- en erfgoedinstellingen	30	31		61
	Ontwikkelsubsidie Cultuur	88	82		170
	Programmeringsbudget Cultuur	29	10		39
	Projectsubsidie Cultuur	77	68	52	197
	Stimulering Combinatiefuncties Cultuur 2023-2024		8		8
	Wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone	1			1
Totaal Culturele zaken		**537**	**507**	**249**	**1293**
Maatschappelijke Ontwikkeling	Achternaamswijziging slavernijverleden		1	1	2
	Algemene subsidieaanvraag MO		5	8	13

Organisatie onderdeel	Regelingnaam (groepen)	2021	2022	2023	Eindtotaal
	Basisvoorziening Vrijwilligersondersteuning	1	1	1	3
	Basiszorg daklozen regio Utrecht	1	1		2
	Begeleiden, opvang en ondersteuning asielzoekers	44	45	43	132
	Beheerde speeltuinen	11	13	13	37
	Bibliotheek Utrecht	2	2	1	5
	BSO+	4	3	1	8
	Buurtteams jeugd en gezin	1	2		3
	Buurtteams sociaal	3	1	4	8
	Challenge aangepast sporten	22	26	1	49
	Challenge buurtsportcoach sportakkoord	2		3	5
	Challenge samenwerking sportakkoord	12	9	5	26
	Challenge sportaanbieder	90	69	54	213
	Clientondersteuning	3	4	2	9
	Compensatie part opvang Oekraïense vluchtelingen			30	30
	De stem van Utrecht	11	7	11	29
	Driehoeksoverleggen buurtcentra	3	6	7	16
	Expertisenetw Flevoland-Utr Samen dragen netwerk	1			1
	Expertisenetw. Flevoland–Utr.: Stimuleringsimpuls	3			3
	Exploitatiesubsidie sportaccommodatie	5	2	2	9
	Gecombineerde inloopvoorziening voor daklozen	1	1	1	3
	GIA	2	2	3	7
	Herstel en veerkracht voor de Utrechtse jeugd		20	21	41
	Informatie advies en clientondersteuning(tender)	1	3	5	9
	Initiatievenfonds stad	43	64	66	173
	Jeugdhulp	1	1	1	3
	Jongerenwerk (subsidietender)	1	1	1	3
	Jongerenwerk en veiligheid	1	1	1	3
	Kinder- en jongerenwerk jeugd		2		2
	Kinder- en jongerenwerk MO	2	4	4	10
	Laaggeletterdheid		1		1
	Lesgeven in grootstedelijke context	6	8	6	20
	Maatschappelijke diensttijd Utrecht	1	1	1	3

Organisatie onderdeel	Regelingnaam (groepen)	2021	2022	2023	Eindtotaal
	Maatschappelijke opvang	4	3	2	9
	Mantelzorgondersteuning	2	1	2	5
	Melding discriminatie	4	2	1	7
	Omscholing Toekomstgericht Werk	10	105	13	128
	Onderhoud volkstuinen	1	1		2
	Onderwijs	76	68	66	210
	Passende kinderopvang	6	4		10
	Passende Kinderopvang 2024–2029			6	6
	Perspectief voor jeugd	36			36
	Preventie jongeren liefde-relaties-seksualiteit		1		1
	Scoutingactiviteiten	1	2	1	4
	Slavernijverleden zichtbaar maken		11	7	18
	Sociaal makelaar (subsidietender)	3	2	2	7
	Sociale prestatie en dagondersteuning	31	22	33	86
	Sport, bewegen en verenigingsondersteuning	5	4	5	14
	Sportclubs duurzaam uit de crisis	71	48		119
	Sportevenement	24	26	32	82
	Sterk Utrechts MBO			1	1
	Stimuleren begeleiding stages en leerbanen MBO	12	13		25
	Stimulering vrijwilligerswerk	1	2	1	4
	Subsidie noodsteun Covid 19 aan sportclubs	9	3		12
	Support aangepast sporten			28	28
	Support samenwerking sportakkoord			1	1
	Support sportaanbieder			36	36
	Talentontwikkeling Sport	6		2	8
	Tegemoetkoming energiekosten maatsch. org.			60	60
	Toegankelijkheid van ondernemingen en organisaties	13	10	12	35
	Vastgoed gesloten jeugdhulp	1			1
	Veilig thuis, Jeugdbescherming, Jeugdreclassering	5	6	6	17
	Versneld vernieuwen: zorg dichtbij en op maat	45			45
	Voorlichting discriminatie	7	2	3	12
	Vrijwillige inzet voor elkaar	117	94	106	317
	Welzijnsaccommodaties in zelfbeheer		1		1

Organisatie onderdeel	Regelingnaam (groepen)	2021	2022	2023	Eindtotaal
	Zomerprogramma Utrecht		4	6	10
Totaal Maatschappelijke Ontwikkeling		**768**	**741**	**729**	**2238**
Ontwikkelorganisatie Ruimte	Aanpak versneld energetisch verbeteren sociale huurwoningen			2	2
	Algemene aanvraag Ruimte en Economie	4	1	1	6
	Bijdrage aan EBU	1	1	1	3
	Controle Coronatoegangsbewijs (CTB)		314		314
	Dierenweides	6	7	5	18
	Duurzaam monumentenadvies	8	12	2	22
	Ecosysteem voor starters en groeiers (eenmalig)	3	5		8
	Ecosysteem voor starters en groeiers (meerjarig)		3		3
	Efficiënt en duurzaam Goederenvervoer			4	4
	Energieadvies aan huis en trajectbegeleiding	127	195	296	618
	Energieloket verduurzaming vastgoed Utrecht	1	5	2	8
	Energiemaatregelen maatschappelijk vastgoed		4	3	7
	Erfgoed	2	8	1	11
	Evenementenfonds	8		12	20
	Fonds mismatch arbeidsmarkt	1			1
	Haalbaarheidsonderzoek toevoegen woonruimte	1			1
	Huurdersparticipatie	3	4	4	11
	Investeringsimpuls meerwaardeafdracht	2	2		4
	Marketing, promotie en informatievoorziening	1			1
	Morgen mooier maken	2	4		6
	Natuur- en milieucommunicatie	2	1	1	4
	Ondernemersfonds Utrecht	1	2	2	5
	Ondernemersinitiatieven Utrecht 900 jaar		66		66
	Opstellen herstelplan kelders wervengebied			25	25
	Politiekeurmerk Veilig Wonen	101	148	85	334
	Procesinnovatie duurzaam goederenvervoer	1			1
	Ruimtelijke plannen	1	2	2	5

Organisatie onderdeel	Regelingnaam (groepen)	2021	2022	2023	Eindtotaal
	Ruimtelijke strategie: Ruimte voor Initiatief	2	1		3
	Samen verduurzamen (collectieve initiatieven)	1	1	3	5
	Sloop van vervuilende voertuigen	262	29		291
	Stimuleren arbeidsmarkttransities	5	3	3	11
	Stimulering beperking emissies houtstook	54	57	74	185
	Subsidie vitale winkelgebieden	4	6	4	14
	Tegemoetkoming energiekosten MKB		281	1	282
	Tegemoetkoming OZB voor kwetsbare ondernemers		70		70
	Uitvoeren herstelplan kelders wervengebied			2	2
	Verduurzaming evenementen			17	17
	Vergoeding energie besparen klein-MKB			112	112
	Zonneboiler	5	2		7
Totaal Ontwikkelorganisatie Ruimte		**609**	**1234**	**664**	**2507**
Project Management Bureau	Utrecht 900 jaar	34	73		107
Totaal Project Management Bureau		**34**	**73**		**107**
Stadsbedrijven	Groene daken	403	421	255	1079
	Onderhoud monumentale bomen	1	2	2	5
	Watervriendelijk Maatschappelijk Vastgoed		2		2
Totaal Stadsbedrijven		**404**	**425**	**257**	**1086**
Vastgoedorganisatie Utrecht (VGU)	Specifieke uitkering ventilatie in scholen SUVIS	4			4
Totaal Vastgoedorganisatie Utrecht (VGU)		**4**			**4**
Veiligheid	Hulpverlening bij ongevallen en rampen	2	3	2	7
	Ondersteuning aanpak jeugd en veiligheid	1	1	2	4
Totaal Veiligheid		**3**	**4**	**4**	**11**
Volksgezondheid	Alcohol en drugs: O, V en T OGGZ	1	1		2
	Gezonde leefstijl	7	14		21
	Regionale uitstapprogramma's prostituees (DUUP)	1			1
	Stedelijke prostitutiehulp- en dienstverlening	3	1		4
	Toeleiding naar (bemoei)zorg		2		2
	Uitstapprogramma's voor sekswerkers (DUUP+)			1	1

Organisatie onderdeel	Regelingnaam (groepen)	2021	2022	2023	Eindtotaal
	Utrechtse uitstaptrajecten voor sekswerkers	1			1
	Verslavingspreventie (voorlichting en educatie)	3	3	2	8
	Verslavingszorg gemeente Utrecht			1	1
	WMO collectieve GGZ preventie	1		1	2
Totaal Volksgezondheid		**17**	**21**	**5**	**43**
Werk en Inkomen	Actieagenda Schuldenvrij	5	4	8	17
	Duurzaamheidsbonus	1			1
	Huisvesting voedselbanken	1		1	2
	Innovatieregeling Utrechtse Werktafel		2	2	4
	Plusbonus	2	3		5
	Stimulering inkomen & bestaanszekerheid ondern	13	246	357	616
	Werkgeverscheque	16	34	9	59
Totaal Werk en Inkomen		**38**	**289**	**377**	**704**
Wijken	DOCK (Prepaid) Formulier	13	2		15
	Initiatievenfonds wijken	565	684	775	2024
	Samen voor Overvecht (natuurlijke personen)	5	2		7
	Samen voor Overvecht (professionals)	12	19	25	56
Totaal Wijken		**595**	**707**	**800**	**2102**
	Jobcoaching en Werkbegeleiding		15	70	85
EINDTOTAAL		**3027**	**4030**	**3160**	**10217**

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	C. Bakker en B. Siebelink	**Datum**	21 mei 2024
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	12389278
E-mail	cora.bakker@utrecht.nl	**Onderwerp**	Collegereactie Accountantsverslag 2023
Bijlage(n)	1	**Beleidsveld**	Financiën

Geachte leden van de raad,

Van de accountant van de gemeente Utrecht heeft u het accountantsverslag over de controle van de Jaarrekening 2023 ontvangen. De accountant heeft een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor het getrouwe beeld, inclusief de daarin opgenomen rechtmatigheidsverantwoording van het college. Een goedkeurende verklaring betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van zowel baten en lasten over het jaar 2023 als de balans per einde van het jaar. De jaarstukken zijn in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
In het accountantsverslag wordt deze verklaring toegelicht en geeft de accountant inzicht in de belangrijkste bevindingen bij de controle Jaarrekening 2023 en de (ontwikkeling van de) interne beheersing van de gemeente Utrecht. Dit rapport is als bijlage bij deze brief opgenomen.

Het college van burgemeester en wethouders is tevreden met de uitkomst van de accountantscontrole en daarmee het positieve accountantsoordeel. Ook zijn wij ons ervan bewust dat blijvende aandacht nodig is voor het verder terugdringen van de rechtmatigheidsfouten en het opvolgen van de aanbevelingen van de accountant. In deze brief geven wij een reactie op de belangrijkste bevindingen van de accountant.

Opstel- en samenstelproces
De accountant spreekt haar waardering uit voor de inzet en betrokkenheid van onze centraal coördinerende functie in het verantwoordings- en controleproces. In november 2023 hebben stakeholders in het controleproces van de gemeente Utrecht en van Deloitte gezamenlijk aan een interactieve sessie deelgenomen, om de samenwerking naar een hoger niveau te tillen. Het is prettig te constateren dat dit heeft geresulteerd in een fijn verlopen opstel- en samenstelproces 2023, op basis van een goede onderlinge samenwerking.
Daarnaast concludeert de accountant dat decentrale organisatieonderdelen niet altijd (tijdig) de juiste brondocumentatie beschikbaar heeft die nodig is om een balanspost (en de weerslag daarvan op de baten en lasten) op een adequate wijze te onderbouwen. Het beeld is dat de organisatieonderdelen op dit moment te weinig expliciet en zichtbaar de verantwoordelijkheid (kunnen) nemen voor hun

(aan)deel in controleproces van de jaarrekening. De informatievoorziening van decentraal naar centraal is op onderdelen ontoereikend om centraal te kunnen monitoren en tijdig beslissingen te nemen. Wij herkennen ons in deze constatering en we nemen de adviezen van de accountant mee in het verbeterprogramma Versterken financiële functie (zie ook verbeteringen en aandachtspunten).

Balans tussen capaciteit en ambities
De accountant constateert dat de toenemende taken, activiteiten en ambities een impact hebben op de organisatie. De balans tussen de beschikbare capaciteit en ambities raakt daardoor verstoord. In de Managementletter 2023 is hier uitgebreid aandacht aan besteed. Wij erkennen dat budgetten, capaciteit en taken in samenhang moeten worden overwogen om tot een realistische begroting te komen. Om de balans te herstellen is het voor de gehele gemeente (raad, college en ambtelijke organisatie) belangrijk om keuzes te durven maken. Met andere woorden: stel prioriteiten, parkeer onderwerpen, breng volgorde aan bij de onderwerpen. Dit helpt om de (stapeling aan) opgaven dichter bij de realistische uitvoeringskracht te brengen. Bij het opstellen van de Voorjaarsnota 2024 (en komende begroting) is het meer in balans brengen van ambities, taken en capaciteit meegenomen bij de afwegingen van het college. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan de Utrechtse Begrotingsalternatieven en hervormingen.

Rechtmatigheidsverantwoording
Wij geven met ingang van de Jaarrekening 2023 voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording af, ondanks het feit dat de rechtmatigheidsverantwoording voor het verantwoordingsjaar 2023 nog niet verplicht is. Deze verantwoording is opgesteld overeenkomstig de richtlijnen van de commissie BBV. Het totaal van de fouten die wij rapporteren in de rechtmatigheidsverklaring komt boven de verantwoordingsgrens uit. Het resultaat hiervan is dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in beginsel *niet* rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor door de raad gestelde grens. Het grootste deel van deze onrechtmatigheden wordt echter als acceptabel aangemerkt op basis van de criteria uit de financiële verordening en blijft daarmee binnen de door de raad vastgestelde grens. Deze uitkomst is in lijn met het rechtmatigheidsoordeel door de accountant bij de Jaarrekening 2022. We zien als gevolg van onze inspanningen een daling van de geconstateerde fouten ten opzichte van vorig jaar. Met name de rechtmatigheid van inkoop is verbeterd, door zowel aflopende contracten als een verbetering in het toezien op de naleving van de interne processen. Het streven is deze lijn door te zetten.

Verbeteringen en aandachtspunten
IT Beheersmaatregelen
De accountant heeft een positieve indruk van de opvolging van de eerder geconstateerde bevindingen van de algemene IT-beheersmaatregelen. Het gaat vooral om noodzakelijke organisatorische aspecten, zoals de verbetering op het gebied van logische toegangsbeveiliging en wijzigingsbeheer. De invoering van deze oplossingen hebben geleid tot gewenste resultaat en daarmee een verbetering van onze processen/ infrastructuur.

Single information, single audit (SiSa)
Gelijktijdig met de jaarstukken worden ook een groot aantal specifieke uitkeringen gecontroleerd door de accountant, zodat hiervoor geen aparte accountantsverklaring nodig is. In 2023 is er wederom een uitbreiding van het aantal SiSa regelingen, waardoor de omvang en complexiteit van de controle zowel voor de ambtelijke organisatie als voor de accountant wordt vergroot. Binnen de Specifieke uitkeringen is het gebruik van uniforme formats in de aanlevering van dossier sterk verbeterd. Daarnaast hebben wij extra geïnvesteerd in de coördinatie van de SiSa dossiers door het vergroten

van de capaciteit en het vroegtijdig betrekken van de organisatieonderdelen. De accountant benadrukt het belang dat de organisatieonderdelen gedurende het jaar al starten met de verantwoordingsdossiers conform de gestandaardiseerde (centrale) werkinstructie. In overleg met de accountant zullen we dit integreren in de interimcontrole 2024.

Frauderisicoanalyse
In 2023 is geïnvesteerd in een actuele frauderisicoanalyse, waarbij zichtbare koppelingen gelegd zijn met de interne beheershandelingen. De accountant constateert dat er zichtbaar een kwaliteitsimpuls is gegeven aan het (proces van) frauderisicoanalyse en de verdere inbedding hiervan in de organisatie. Wij hebben hierbij expliciet rekening gehouden met de adviespunten uit voorgaande jaren. Voor het jaar 2024 worden de frauderisico's en bijbehorende interne beheersmaatregelen gefaseerd opgenomen in de bestaande verbijzonderde interne controles, om bestaan van beheersmaatregelen vast te stellen.

Informatievoorziening
Zoals onder het kopje opstel- en samenstelproces staat toelicht vraagt de accountant in lijn met voorgaand jaar aandacht voor de informatievoorziening van decentraal naar centraal. Dit aandachtspunt nemen we mee in de beoordeling en verbetering van de financiële functie en vraagt niet alleen aanpassingen in het proces om centraal beter te kunnen monitoren en tijdig beslissingen te nemen. Ook het vergroten en borgen van kennis en kwaliteit is van belang.

Memoriaalboekingen
Ondanks verschillende procesverbeteringen die sinds voorgaand jaar zijn doorgevoerd, blijft de onderbouwing en/of dossiervorming bij memoriaalboekingen (initieel) achter. Ook is het aantal mutaties na het opstellen van de concept jaarstukken niet voldoende afgenomen. Dit resulteerde in aanpassingen in de concept jaarrekening. Tijdens het jaarrekeningtraject is een start gemaakt met een grondige analyse van de aard van memoriaalboekingen om gericht maatregelen te nemen om de kwaliteit hiervan te vergroten voor zowel de inhoud als het proces.

Inzicht in investeringen
Om de investeringsbegroting te verbeteren wordt vanaf de Begroting 2025 naast de geautoriseerde bedragen ook de verwachte en werkelijke investeringsuitgaven per programma per jaar weergegeven. De accountant onderschrijft dat deze verbetering een beter inzicht geeft in en controle op de investeringsuitgaven.

Grondexploitatie
De afgelopen jaren heeft de gemeente Utrecht een kwaliteitsimpuls gegevens aan de dossieropbouw die voor de accountant benodigd is om de controlewerkzaamheden effectief en efficiënt kunnen uitvoeren. Deze positieve lijn is vastgehouden en doorgezet. Wel vraagt de accountant om diepgaander de kenniscontinuïteit te borgen in de organisatie. Ook het aspect van vergroten en borgen van inhoudelijk kennis komt in het Verbeterplan financiële functie aan bod.

Wij vertrouwen erop u hiermee voor nu voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Deloitte.

Accountantsverslag 2023

Gemeente Utrecht, 16 mei 2024

MAKING AN IMPACT THAT MATTERS since 1845

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.
Wilhelminakade 1
Postbus 2031
3000 CA Rotterdam
Nederland

Tel: 088 288 2888
www.deloitte.nl

Aan de gemeenteraad
van de gemeente Utrecht
Postbus 16200
3500 CE UTRECHT

Onderwerp
Accountantsverslag 2023

Datum
16 mei 2024

Ons kenmerk
24052B16C4/LK

Behandeld door
drs. R.M.J. van Vugt RA
088 288 1108
RvanVugt@deloitte.nl

N.R. Fritz RA
088 288 0915
NFritz@deloitte.nl

Geachte leden van de raad,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag aan met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2023 van de gemeente Utrecht. Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2023 van de gemeente Utrecht.

De jaarrekening 2023 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht. Wij zijn voornemens om bij deze jaarrekening een goedkeurende controleverklaring voor het getrouwe beeld te verstrekken.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging gedateerd d.d. 19 september 2023 en met ons auditplan, dat op 12 oktober 2023 is besproken in uw Adviescommissie Controle en Financiën.

Wij hebben het concept van dit accountantsverslag ambtelijk besproken met uw portefeuillehouder financiën, met de directie en met de betrokken medewerkers van FIJ d.d. 30 april 2024 en 14 mei 2024. Graag lichten wij dit rapport ook toe aan de Adviescommissie Controle en Financiën tijdens de vergadering d.d. 30 mei 2024.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

drs. R.M.J. van Vugt RA

Op alle opdrachten verricht door Deloitte, behoudens M&A Diensten, zijn de Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, januari 2020 gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24362837 van toepassing.
Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is een zogenoemde affiliate van Deloitte NSE LLP en maakt onderdeel uit van het internationale netwerk van Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Inhoudsopgave

Kernboodschap jaarrekeningcontrole 4

- Kernboodschap jaarrekeningcontrole 5
- Speerpunten Adviescommissie Controle en Financiën 6

Bestuurlijke samenvatting 8

- Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Bevindingen jaarrekening 13

- De financiële positie van uw gemeente 14
- Belangrijkste bevindingen uit onze controle 21

Interne beheersing 30

- Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing 31

Bijlagen 33

- Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen 34
- Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle 35
- Bijlage A3 – Tekortkomingen in de toelichtingen 36
- Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023 37
- Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging 43

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Kernboodschap jaarrekeningcontrole

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Kernboodschap jaarrekeningcontrole

De basis voor onze controle is het auditplan 2023 dat met de Adviescommissie Controle en Financiën is besproken. In dit accountantsverslag geven wij u inzicht in de belangrijkste bevindingen bij de controle jaarrekening en de (ontwikkeling van de) interne beheersing van de gemeente Utrecht. Wij hebben tijdens onze jaarrekeningcontrole de rekeningsaldi en transactiestromen samenhangend met de balans en het overzicht van baten en lasten gecontroleerd. In deze kernboodschap koppelen wij ons overstijgende beeld terug van deze controle en geven wij beknopt een managementsamenvatting voor de gemeente Utrecht. In het hoofdstuk 'Bevindingen jaarrekeningcontrole 2023' hebben wij onze bevindingen meer in detail toegelicht, evenals onze adviezen voor de verdere doorontwikkeling van de organisatie gedurende 2024.

Onderwerp	Boodschap
Overall beeld jaarrekeningcontrole 2023: *Prettig jaarrekeningproces op basis van een goede onderlinge samenwerking.* *Aandachtspunt ziet toe op het spanningsveld tussen centrale en decentrale organisatie én capaciteit versus ambitie.*	Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2023 van de gemeente Utrecht uitgevoerd en zijn voornemens om bij de jaarrekening een goedkeurende controleverklaring te verstrekken. Graag spreken wij onze waardering uit voor de inzet en betrokkenheid van uw centraal coördinerende functie in het verantwoordings- en controleproces. Wij hebben in november 2023 een Elevation Lab georganiseerd om onze onderlinge samenwerking naar een hoger plan te brengen. Tijdens deze interactieve sessie kwamen belangrijke stakeholders in het controleproces van gemeente Utrecht en Deloitte samen. De sessie heeft geresulteerd in wederzijds begrip en concrete afspraken en acties voor onze samenwerking. Het opstel- en controleproces is hierdoor prettig verlopen. Als waarborg en signaleringsfunctie in dit proces houden wij wekelijks gezamenlijk met Utrecht een regieoverleg. Daaruit volgen belangrijke aandachtspunten om de ambtelijke organisatie Utrecht verder te versterken. Deze liggen in lijn met onze rapportering in de managementletter. Wij constateren bij onze jaarrekeningcontrole onder meer: • Een hoog aantal afsluitende en nagekomen boekingen na de eerste concept jaarrekening. • Dat bij door de gemeente geïnitieerde memoriaalboekingen, de onderliggende onderbouwing en/of dossiervorming (initieel) niet altijd op het gewenste niveau is. • Interne controle en verantwoording van omvangrijke onderwerpen kan worden verbeterd, zoals de verantwoording over specifieke uitkeringen (SiSa, 78 regelingen). Wij concluderen op basis hiervan dat de decentrale organisatieonderdelen niet altijd (tijdig) de juiste brondocumentatie beschikbaar hebben die nodig is om een balanspost (en de weerslag daarvan op de baten en lasten) op een adequate wijze te kunnen onderbouwen. Ons beeld is dat de organisatieonderdelen op basis van hun integrale verantwoordelijkheid op dit moment te weinig expliciet en zichtbaar de verantwoordelijkheid (kunnen) nemen voor hun aandeel in het opstel- en controleproces van de jaarrekening. De informatievoorziening van decentraal naar centraal is op onderdelen ontoereikend om centraal te kunnen monitoren en tijdig beslissingen te nemen. Uw college start hiertoe een project om de financiële functie te versterken. Daarnaast signaleren wij dat uw beschikbare capaciteit en ambities verder uit balans raken (zie bijvoorbeeld de ambities ten aanzien van: grondexploitatie, uw investeringsagenda en toenemende (aanvragen van) specifieke uitkeringen). Om concrete stappen te zetten bij deze constatering en aanbeveling gaven wij in onze managementletter met name het college en de ambtelijke organisatie de volgende benaderingen ter overweging: • Benader de opgaven vanuit de capaciteit van de organisatie; stuur primair op capaciteit. • Zet voornamelijk in op actie en uitvoering; maak uitvoering belangrijk naast de beleidsinhoudelijke werkzaamheden. • Zet in op (nog meer) innovatie. • Structureer en borg de kennis in en van processen. • Versterk de sturende, monitorende en normerende rol van het concern en de directieraad. • Versterk de integraliteit door bij bijvoorbeeld de investeringsopgaven ook de benodigde capaciteit van en samenwerking met andere organisatieonderdelen en overheadtaken te betrekken. Voor de gehele gemeente (raad, college en ambtelijke organisatie) geldt daarnaast dat het belangrijk is om keuzes te durven maken. Met andere woorden: stel prioriteiten, parkeer onderwerpen, breng volgorde aan bij de onderwerpen. Ook dit helpt om de (stapeling aan) opgaven dichter bij de realistische uitvoeringskracht te brengen. Over 2023 is het eigen vermogen met € 72 miljoen afgenomen, zijnde het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Er wordt dus ingeteerd op het eigen vermogen. Dat is incidenteel niet bezwaarlijk, maar op de lange termijn niet houdbaar. De keuzes die gemaakt moeten worden bevatten derhalve, naast het capaciteitsvraagstuk, ook een financiële component.

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Speerpunten Adviescommissie Controle en Financiën

Inzicht in financiële positie en voorspellende waarde van de begroting

Wij informeren u in dit accountantsverslag over de financiële positie en de voorspellende waarde van de begroting.

Beheer van formatie en personele capaciteit

Uw Adviescommissie Controle & Financiën heeft voorgesteld dat wij beheer van formatie en personele capaciteit meenemen als aandachtspunt bij onze controle.

In de paragraaf bedrijfsvoering beschrijft uw college dat het als gevolg van de krappe arbeidsmarkt belangrijk is om grip te hebben op in-, door en uitstroom van personeel (capaciteitsmanagement toe te passen). Dit past bij ons adviespunt om ambitie en capaciteit meer in balans te krijgen. Hiertoe heeft uw college in 2023 stappen genomen:

- Realisatie van waardevolle en structurele inzichten door middel van HR-analytics: De inzichten ondersteunen zowel operationele als strategische besluitvorming.
- Verkrijgen van zicht op de vertrekredenen bij uitstroom (exit-monitoring): Door de implementatie van exit-monitoring kunt u gericht verbetermaatregelen nemen.
- Implementatie van instrumenten en werkwijze om meer inzicht te krijgen in (toekomstige) personeelsstromen: Door de combinatie van HR-analytics en strategische personeelsplanning (SPP) trajecten, gaat u scherper zicht krijgen op wat benodigd is voor de toekomst.

Uw college schrijft dat de krappe arbeidsmarkt, het relatief hoge ziekteverzuim en extra taken voor de gemeentelijke organisatie het ook in 2023 noodzakelijk maakten om meer in te huren dan vooraf verwacht. Op basis van de toelichting in de jaarstukken heeft deze noodzaak ertoe geleid dat in 2023 voor € 88,4 miljoen (16,2% van het totaal aan loon- en inhuurkosten) is ingehuurd om de benodigde capaciteit te kunnen verkrijgen. Dit betreft een overschrijding van het vastgestelde uitgaveplafond voor inhuur uit de Programmabegroting 2023 (€ 79,1 miljoen). Daarbij de kanttekening dat ook is ingehuurd op bestaande vacatureruimte.

Een goede balans tussen vaste krachten en externe inhuur is van belang. Voor de continuïteit van het werk op korte termijn is externe inhuur behulpzaam. Voor de lange termijn kan het gevolgen hebben aangezien deze medewerkers sneller van baan wisselen. Dit is een groter risico voor de planning.

Concernaudit heeft in relatie tot bovenstaande in het jaarplan 2024-2025 een samenwerkingsinitiatief genomen met M&O. Concernaudit ontwikkelt in samenwerking met M&O een voorspellend model om potentiële vrijwillige uitstroom van medewerkers inzichtelijk te maken in een dashboard. Het dashboard draagt bij aan een op feiten gebaseerd capaciteitsmanagement binnen de gemeente en faciliteert een doelgerichte en efficiënte inzet van managers en HR business partners. Hierdoor is de gemeente beter instaat om de ambtelijke capaciteit op de juiste projecten in te zetten en hierin te prioriteren.

Voorgaande draagt bij aan bewustwording van capaciteit en mogelijkheden in uw organisatie. Wij adviseren uw raad om bij besluitvorming ook het capaciteitsvraagstuk te betrekken. Een dergelijke uitvoeringstoets kan bij besluitvorming als hulpmiddel dienen waarbij de vraag wordt gesteld of ambities en plannen uitvoerbaar zijn met de beschikbare capaciteit. Tevens adviseren wij u om in de jaarrekening nadrukkelijker aandacht te besteden aan de verantwoording over het capaciteitsvraagstuk. In hoeverre is de organisatie in staat geweest om doelen te realiseren en waar worden knelpunten in de uitvoeringskracht gesignaleerd?

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijk relevante bevindingen en aanbevelingen jaarrekeningcontrole

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Getrouwheid

- Wij zijn voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken voor het getrouwe beeld van de jaarrekening, inclusief de daarin opgenomen rechtmatigheidsverantwoording van het college.
- De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 20,6 miljoen respectievelijk € 61,8 miljoen.
- Wij hebben naar aanleiding van onze controle van de WNT geen niet-gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd die de materialiteitsgrens conform het controleprotocol WNT te boven gaan.

Rechtmatigheid

- De gehanteerde verantwoordings- en rapportagegrens bedraagt € 30,9 miljoen respectievelijk € 0,5 miljoen.
- Het college van B&W heeft in haar rechtmatigheidsverantwoording fouten gerapporteerd groter dan de verantwoordingsgrens. Het totaal van onrechtmatigheden bedraagt € 51,5 miljoen. Onderdeel hiervan betreffen overschrijding van lasten (op programmaniveau) en investeringskredieten voor een bedrag van € 45,9 miljoen. Uw college merkt hiervan € 35,2 miljoen als acceptabel aan.
- Wij hebben de conclusies van het college in ons getrouwheidsoordeel betrokken waaruit geen materiële tekortkomingen zijn gebleken.
- In de paragraaf bedrijfsvoering zijn de bevindingen groter dan de rapporteringstolerantie toegelicht door het college.
- Wij hebben geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd ten aanzien van de SiSa-bijlage die als bijlage bij de jaarstukken is opgenomen. In Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023 is de voorgeschreven tabel met fouten en onzekerheden opgenomen.

Welke verbeteringen zien wij?

In lijn met onze kernboodschap zien wij de volgende verbeteringen:

- Verdere verbetering van onze samenwerking, waarbij wij in staat zijn om samen tijdig (potentiële) knelpunten te signaleren en hierop te anticiperen. De onderlinge communicatie is open en transparant over zowel onderwerpen die kwalitatief op orde zijn als de onderwerpen met aandachtspunten waarop wij de juiste focus te leggen.
- De voorspellende waarde van de begroting en het capaciteitsvraagstuk is bij het college goed onder de aandacht. Het college neemt hiertoe initiatieven die de komende jaren effect moeten sorteren in het realistisch begroten met aandacht voor de uitvoeringskracht van uw organisatie.
- U heeft in 2023 geïnvesteerd in een actuele interne frauderisicoanalyse, waarbij een brede uitvraag is gedaan bij de organisatieonderdelen en een kwaliteitsslag is gemaakt ten opzichte van de voorgaande frauderisicoanalyse. Daarbij is zichtbaar de koppeling gelegd met de interne-beheersmaatregelen.
- Uw organisatie heeft geïnvesteerd in de algemene IT-beheersmaatregelen en betrekt ons bij de stappen die worden gezet in de implementatie van SAP4HANA.
- Specifieke uitkeringen (SiSa): Dit jaar is het gebruik van uniforme formats in de aanlevering van dossiers verbeterd. Ook merken wij op dat dit jaar verder is geïnvesteerd in de coördinatie, waarbij organisatieonderdelen worden betrokken in aanloop naar de SiSa-controle.

Welke aandachtspunten zien wij?

In lijn met onze kernboodschap onderkennen wij de volgende belangrijke aandachtspunten:

- Informatievoorziening van decentraal naar centraal is op onderdelen ontoereikend om centraal te kunnen monitoren en tijdig beslissingen te nemen. Dit betreft een breed thema en wij hebben dit de afgelopen jaren geconstateerd bij bijvoorbeeld onderbouwingen voor de jaarrekening, verantwoording over specifieke uitkeringen, maar ook risicomanagement en juridische geschillen.
- Memoriaalboekingen: Uw organisatie heeft sinds voorgaand jaar verschillende procesverbeteringen doorgevoerd zoals eveneens beschreven in onze managementletter 2023. Wij merken desondanks op dat bij meerdere, door de gemeente geïnitieerde memoriaalboekingen, de onderliggende onderbouwing en/of dossiervorming (initieel) niet op het gewenste niveau was. Dit heeft eveneens geresulteerd in aanpassingen van de concept jaarrekening. Reeds gedurende het jaarrekeningtraject is uw organisatie gestart met een grondige analyse van de afsluitende (P13, P14 en P15) boekingen. Wij onderschrijven zodoende nogmaals het belang van de ontwikkelingen op het gebied van de memoriaalboekingen en een verdere toets ten aanzien van de (juridische) grondslag te implementeren.
- Specifieke uitkeringen (SiSa): Wij constateren dat het verantwoordingsproces omtrent de SiSa-bijlage nog niet optimaal is verlopen. In 2023 zien wij wederom een toename van het aantal SiSa-regelingen (78 regelingen), waardoor de omvang en complexiteit van de controle door zowel ambtelijke organisatie als voor ons wordt vergroot. Door de verschillende organisatieonderdelen is een deel van de verantwoordingsdossiers niet tijdig, juist en volledig aangeleverd bij de medewerkers die centraal coördineren en verantwoordelijk zijn voor de kwaliteitscontrole op deze dossiers. Hierdoor is het niet in alle gevallen gelukt om voorafgaand aan onze controle uw (kwaliteitscontrole-)werkzaamheden af te ronden. Wij benadrukken dan ook het belang dat de organisatieonderdelen gedurende het jaar al starten met de verantwoordingsdossiers conform de gestandaardiseerde (centrale) werkinstructie. Uw medewerkers die dit centraal coördineren hebben daarnaast voorgesteld om hun werkzaamheden uit te breiden met een controle op de transitoria in de jaarrekening die samenhangen met de SiSa-verantwoording.

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Financiële positie

- De reservepositie ultimo 2023 is afgenomen ten opzichte van 2022.
- De beschikbare weerstandscapaciteit ultimo 2023 bedraagt € 71,8 miljoen (2022: € 74,8 miljoen). Deze weerstandscapaciteit is hoger dan de door de gemeente Utrecht onderkende en aanwezige risico's van € 61,6 miljoen (2022: € 64,7 miljoen). Het weerstandsvermogen is toereikend om de risico's op te kunnen vangen en kwalificeert uw college als 'gezond'.
- Uw jaarrekening toont wat betreft de baten en lasten een verschil tussen de begroting en realisatie, en kent dit jaar een nadelig rekeningresultaat 2023 ad € 17 miljoen (2022: voordelig € 35 miljoen). Het negatieve resultaat is met name ontstaan doordat de gerealiseerde baten achter zijn gebleven bij de begroting. Dit is het gevolg van het verschil wat is geconstateerd tussen de begrote raming van de inkomsten uit het gemeentefonds en de daadwerkelijk (te verwachten) inkomsten. U bent hierover geïnformeerd. Het tekort op de inkomsten uit de uitkering van het gemeentefonds hierdoor bedraagt € 42 miljoen. Zonder dit tekort is sprake van een positief saldo van € 25 miljoen. Wij verwijzen naar de 'Toelichting baten en lasten' in de jaarrekening voor een nadere toelichting bij de verschillen tussen begroting en realisatie.
- U heeft met in totaal 58 bestemmingsreserves een hoog aantal bestemmingsreserves. Dit hoge aantal bestemmingsreserves en de specifieke systematiek van bestemmingsreserves brengt voor u als raad uitdagingen met zich mee. Wij adviseren u om jaarlijks een toetsing te doen op nut en noodzaak van bestemmingsreserves.

Realiteitsgehalte begroting

- Ons advies blijft om aandacht te hebben voor de balans tussen ambitie en capaciteit. U erkent dat budgetten, capaciteit en taken in samenhang moeten worden overwogen om een realistische begroting te krijgen. Uw college wil vanaf het begrotingsjaar 2025 de investeringsbegroting verbeteren door naast de geautoriseerde bedragen ook de verwachte en werkelijke investeringsuitgaven per programma per jaar op te nemen, wat beter inzicht geeft in en controle op de investeringsuitgaven.
- Ten opzichte van de actuele begroting 2023 liggen baten en lasten (exclusief mutaties reserves) op totaalniveau redelijk in lijn, respectievelijk 4,2 miljoen lagere baten dan begroot en € 0,7 miljoen hogere lasten dan begroot. Bij zowel de baten en lasten per programma zien wij een duidelijke verschuiving tussen programma's. Ten aanzien van de baten is de realisatie van Algemene middelen (met name de uitkering van het gemeentefonds) € 25,0 miljoen lager dan begroot, terwijl de baten op programma Ruimtelijke ontwikkeling, wonen & erfgoed 15,9 miljoen hogere baten laat zien. De lasten bij werk en inkomen zijn € 22,8 miljoen hoger dan begroot, terwijl de lasten bij Onderwijs en Ondersteuning op maat respectievelijk € 10,7 en € 17,6 miljoen lager zijn dan begroot. Voor een nadere uiteenzetting verwijzen wij naar de Toelichting baten en lasten in de jaarrekening.
- Nieuw is dat dit jaar in het resultaat een aantal reserve mutaties van systeemreserves zijn meegenomen (conform besluitvorming bij de Tweede bestuursrapportage 2023). Deze wijziging resulteert in een lager resultaat van € 3 miljoen.

Kwaliteit verslaggeving

Bij de jaarrekeningcontrole hebben wij vastgesteld dat uw jaarstukken 2023 voldoen aan de vereisten uit het BBV. Wij hebben bij onze werkzaamheden de jaarstukken integraal doorgenomen en hebben daarbij – naast de verenigbaarheid van jaarverslag en jaarrekening – vanuit het belang en begrip van de gebruikers van de jaarstukken vooral gelet op de toegankelijkheid en begrijpelijkheid van de daarin opgenomen toelichtingen en analyses.

Tijdens de controle hebben wij het door het management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingsvraagstukken geëvalueerd. Hierbij valt te denken aan het proces om tot schattingen te komen, zoals bij de grondexploitatie en de voorzieningen. Bij processen waarbij wij dat nodig achtten, hebben wij specialisten betrokken. Dit betrof de post Voorraden onderhanden werk (grondexploitatie) en de controle van de WNT in verband met wijziging van topfunctionaris (gemeentesecretaris) in het boekjaar.

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Interne beheersing

- Op basis van de interim-controle 2023 hebben wij tekortkomingen geïdentificeerd in de interne-beheersingsmaatregelen voor de financiële verslaggeving. Onze belangrijkste bevindingen zijn met u (gemeenteraad) gedeeld, en zijn besproken in de adviescommissie Controle & Financiën middels onze managementletter 2023 van d.d. 14 november 2023. In het voorliggende accountantsverslag vindt u onze bevindingen naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole.

Sociaal domein

- In 2023 is de controle soepel verlopen. De verantwoorde bestedingen vanuit de zorgaanbieders zijn getrouw verantwoord.
- Jaarlijks wordt het definitieve vierkantbudget voor zorgaanbieders bepaald in het opvolgend boekjaar en vastgelegd in een ondertekende overeenkomst. Op basis hiervan bestaat onzekerheid over de omvang van financiële verplichtingen ten aanzien van deze aanbieders in de jaarrekening. Wij hebben in onze managementletter geadviseerd om het proces (van overeenstemming met zorgaanbieders) te vervroegen om deze onzekerheid weg te nemen. Voor de jaarrekeningcontrole hebben wij daarom de getekende overeenkomsten van het definitieve vierkantbudget verkregen van uw belangrijkste zorgaanbieders.
- Binnen het zorgdomein (WMO en Jeugd) is een landelijke ontwikkeling zichtbaar waarbij de lasten de afgelopen jaren fors zijn toegenomen. Waar dit in eerste instantie hoofdzakelijk kwam door een toenemende zorgvraag zien wij in 2023 dat er met name sprake is van een toenemende zorgzwaarte met betrekking tot de jeugdzorg. Dit betekent dat cliënten vaak een zwaardere en daarmee duurdere vorm van zorg behoeven. Deze zelfde ontwikkeling is zichtbaar voor de gemeente Utrecht en heeft financiële consequenties. Uw gemeente monitort kosten en zorgtrajecten (w.o. unieke cliënten, gemiddelde wachttijd, gemiddelde behandeltijd) aan de hand van dashboards en betrekt dit in de kwartaalgesprekken met zorgaanbieders.
- Complicerende factor bij het inschatten van de ontwikkeling van zorgkosten in de komende jaren is de verwachte ontwikkeling van de tarieven van zorgaanbieders. Zorgaanbieders hebben op dit moment te maken met sterk oplopende kosten als gevolg van loonstijgingen en oplopende huisvestingslasten. Dit leidt ertoe dat financiële posities van zorginstellingen in toenemende mate onder druk komen te staan wat naar verwachting een prijsopdrijvend effect heeft op de tarieven. Daarnaast zijn er landelijk reeds jeugdzorgaanbieders die niet meer aan de financiële verplichtingen kunnen voldoen waarbij aan gemeenten op basis van het convenant ‘Bevorderen continuïteit jeugdhulp’ een (verplichte) bijdrage aan deze instellingen wordt opgelegd.
- Daarnaast is een toenemende schaarste in beschikbaarheid van zorgpersoneel zichtbaar. Dit leidt er toe dat de toenemende zorgvraag steeds vaker niet meer in balans is met het zorgaanbod. Zowel in de WMO als Jeugdzorg is deze ontwikkeling zichtbaar. In toenemende mate zal daardoor niet de zorgvraag bepalend zijn in de omvang van de zorguitgaven maar ook het aanbod. Dit is een breed maatschappelijk probleem waarbij het voor gemeenten slechts beperkt mogelijk is hierin keuzes te maken.

Grondexploitatie

Voor de grondexploitatie hebben wij het proces, de dossiervorming en de onderbouwingen beoordeeld waarop het management de geactualiseerde schattingen heeft gebaseerd. Wij hebben onder andere een analyse gemaakt van de realisatie in en de geactualiseerde schattingen ultimo 2023 versus de schattingen in de jaarrekening 2022 (‘backtesting’). Ook hebben wij de door de gemeente toegepaste parameters voor onder andere de toerekening van kosten- en opbrengstenstijgingen gecontroleerd, waarbij wij door ons ingeschakelde specialisten betrokken hebben bij het beoordelen ervan.

Tevens hebben wij detailwerkzaamheden verricht op belangrijke schattingsonderdelen in de voor de accountantscontrole relevante grondexploitatie-begrotingen, waarbij aandacht besteed is aan de aannemelijkheid van de gedane veronderstellingen en aan de juiste toepassing van het Besluit Begroting en Verantwoording hierin. Wij hebben als onderdeel van deze werkzaamheden specialisten ingeschakeld voor het beoordelen van de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen betreffende de grondexploitaties Leidsche Rijn, Merwede OPG en Busstalling en Beurskwartier.

Op grond van de door ons verrichtte werkzaamheden concluderen wij dat de uitgangspunten die in de grondexploitaties, en dus in de jaarrekening 2023, zijn verwerkt, door ons zijn getoetst als aannemelijk kunnen worden aangemerkt. Uitzondering hierop zijn echter enkele kostenstelposten, ter grootte van 4,3 miljoen, in de kostenramingen van de grondexploitatie Beurskwartier. Deze stelposten kunnen door ons op dit moment onvoldoende getoetst worden. Dit is eveneens door u beschreven in de toelichting op de balans in de jaarrekening 2023. Wij nemen deze onzekerheid mee in ons oordeel bij de jaarrekening 2023.

De belangrijke thema’s die in 2023 gespeeld hebben wij de controle van de waardering van de grondexploitaties, zoals de macro economische ontwikkelingen en de impact hiervan op het verwachte resultaat van de grondexploitaties, hebben wij verder uitgewerkt in het onderdeel “Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)”.

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

IT-omgeving	• Wij hebben geen significante tekortkomingen gesignaleerd in de automatiseringsomgeving. • Wij beperken ons dit boekjaar tot de minimaal noodzakelijke IT-werkzaamheden wat betreft de opzet en het bestaan van de interne-beheersing(smaatregelen), en dus niet op de werking, monitoring en/of eventuele continue verbetering. Net als in voorgaande jaren hanteren wij tijdens onze controle op voorhand een aanpak waarbij wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden buiten de IT-omgeving plannen, om in te spelen op de onderkende risico's. • Een belangrijk aandachtspunt betreft de implementatie van SAP4HANA per 1 januari 2025. U informeert ons over de stappen van de implementatie. Wij voeren op uw verzoek IT-audit werkzaamheden uit in het kader van de SAP4HANA transitie. Het doel hiervan is om tijdig eventuele risico's met impact op uw administratie en jaarrekening(controle) te identificeren. • Op het gebied van Cyber Security stellen wij vast dat u voortgang maakt, maar dat er ook nog belangrijke uitdagingen zijn. Deze worden met de komst van NIS2 steeds relevanter en hebben hiermee tevens een 'verplicht' karakter gekregen. De gemeente Utrecht heeft ambitie en inzicht in wat er moet gebeuren en er zijn diverse plannen/projecten om dit te realiseren, maar de daadwerkelijke realisatie en het neerzetten van de basis gaat nog niet op alle gebieden snel genoeg. Wij benadrukken daarom nogmaals dat het van groot belang is dat gemeente Utrecht voldoende aandacht schenkt aan informatiebeveiliging in brede zin, niet in de laatste plaats vanwege de eisen die NIS2 hieraan stelt. • In het kader van NIS2 is het is van groot belang dat u de bestuurlijke verantwoordelijkheid zo snel mogelijk organisatorisch belegt, ook met het oog op de overige, nog benodigde acties die noodzakelijk zijn om aan de NIS2 te voldoen. Daarnaast is het belangrijk dat risico's in de keten van toeleveranciers als onderdeel van NIS2 integraal geadresseerd worden. Ook op dit onderdeel heeft Utrecht nog een belangrijke uitdaging. Wij willen hier dan ook het belang benadrukken om de risico's in het huidige leverancierslandschap zo snel mogelijk in kaart te brengen.
Overig	• Zie de bijlagen A bij dit accountantsverslag waaruit blijkt welke (niet)-gecorrigeerde bevindingen, onzekerheden en tekortkomingen in de toelichtingen wij hebben geconstateerd. • In bijlage C is onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging te vinden.
Frauderisicoanalyse	Via onderzoeken en audits besteedt uw gemeente aandacht aan de onderwerpen 'fraude' en 'integriteit'. In de paragraaf bedrijfsvoering is als onderdeel van 'weerbare organisatie' een overzicht opgenomen van integriteitsmeldingen en acties. U merkt het onderwerp 'fraude' aan als belangrijk thema in uw jaarplan Concernaudit (2023-2024 en 2024-2025). Op basis van de benodigde competenties en capaciteiten is het eigenaarschap van de frauderisicoanalyse belegd bij Concernaudit. Aan onze aanbevelingen uit de managementletters over 2022 en 2023 wordt in uw jaarplan uitgebreid aandacht besteed. Wij constateren dat u zichtbaar een kwaliteitsimpuls heeft gegeven aan uw (proces van) frauderisicoanalyse en de verdere inbedding hiervan in de organisatie. U heeft hierbij expliciet rekening gehouden met onze adviespunten uit voorgaande jaren. Op basis van uw actuele frauderisicoanalyse adviseren wij u om: • De frauderisico's en beschreven interne-beheersmaatregelen te betrekken in uw verbijzonderde interne controles (VIC-plannen en VIC's) om bestaan en werking van beheersmaatregelen te kunnen toetsen. • Aandacht te besteden aan financiële verslaggevingsrisico's, waaronder (fraude)mogelijkheden ten aanzien van resultaatsturing. • De frauderisicoanalyse te betrekken in de communicatie tussen het college en de Adviescommissie Controle en Financiën/de gemeenteraad.

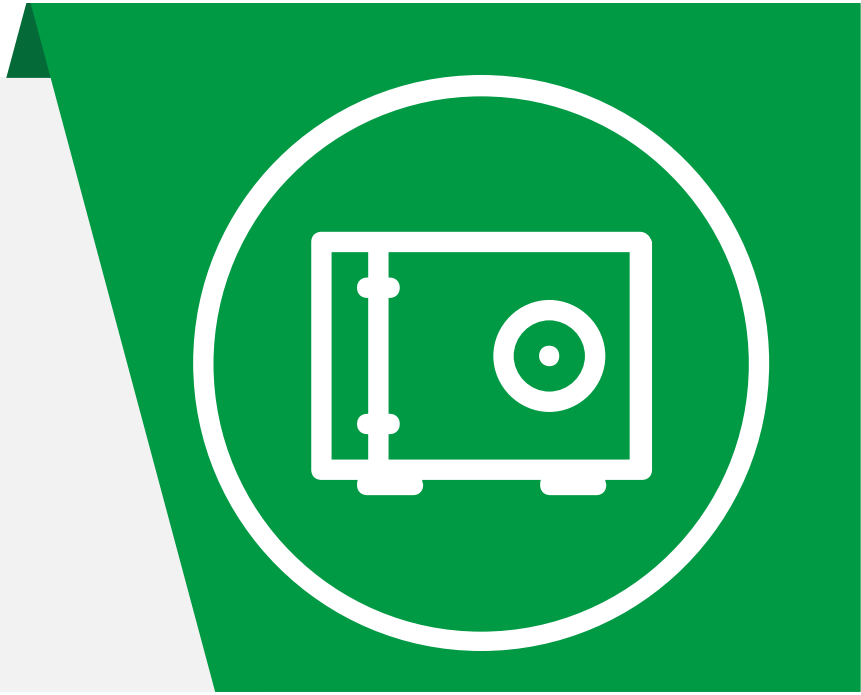
© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Bevindingen jaarrekening

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

De financiële positie van de gemeente

De vermogenspositie van uw gemeente is afgenomen

Het BBV, de verslaggevingsregels voor gemeenten, maakt een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd. De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming.

Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten over het boekjaar 2023 bedraagt € 72 miljoen nadelig. Per saldo is tussentijds € 54 miljoen aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2023 circa € 17 miljoen nadelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het overzicht hiernaast hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2023 circa 32% van het balanstotaal (ultimo 2022: 38% van het balanstotaal) en is daarmee afgenomen ten opzichte van 2022.

Saldo baten en lasten

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar is weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemming. Deze tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de onttrekkingen aan en stortingen in reserves gedurende het boekjaar. Deze mutaties in reserves vinden plaats op basis van door de gemeenteraad genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de eerdere politieke besluitvorming.

Wat het voorgaande concreet betekent voor uw gemeente hebben wij in het overzicht hiernaast weergegeven.

Eigen vermogen (x € 1 miljoen)	2023	2022	2021	2020	2019
Eigen vermogen per 1 januari	831	**852**	**822**	**662**	**633**
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 54	-/- 56	-/- 25	-/- 40	-/- 53
Gerealiseerd resultaat	-/- 17	35	55	200	82
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten	**-/-72**	**-/- 21**	**30**	**160**	**29**
Eigen vermogen per 31 december	759	**831**	**852**	**822**	**662**

Exploitatieresultaat (x € 1 miljoen)	
Totale baten	1.816
Totale lasten	-/- 1.888
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten	-/- **72**
Af: stortingen in reserves	-/- 171
Bij: onttrekkingen aan reserves	225
Saldo mutaties reserves	54
Gerealiseerd resultaat	**-/-17**

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

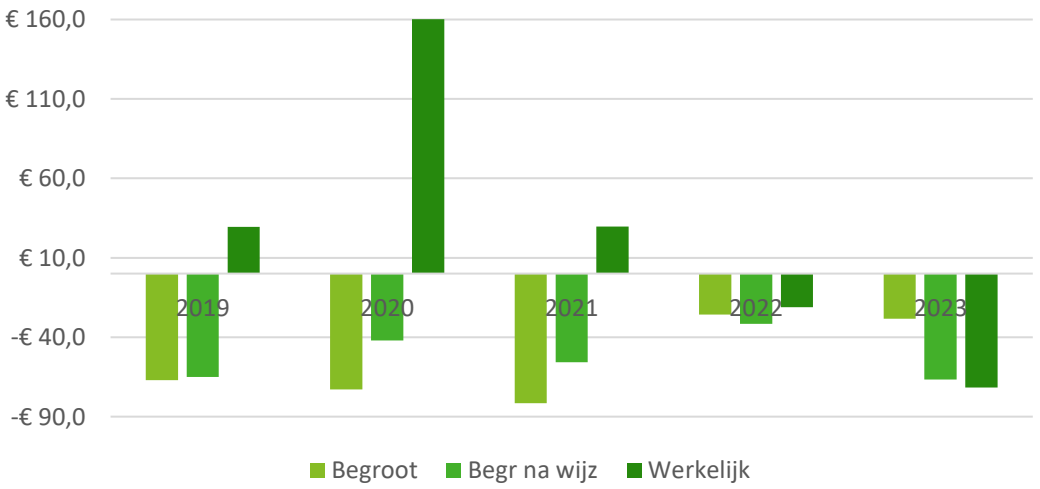
De financiële positie van de gemeente

Het overzicht van baten en lasten over het boekjaar 2023 laat een nadelig gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten van € 72 miljoen zien, ten opzichte van een begroot nadelig saldo van € 67 miljoen (begroting na wijziging).

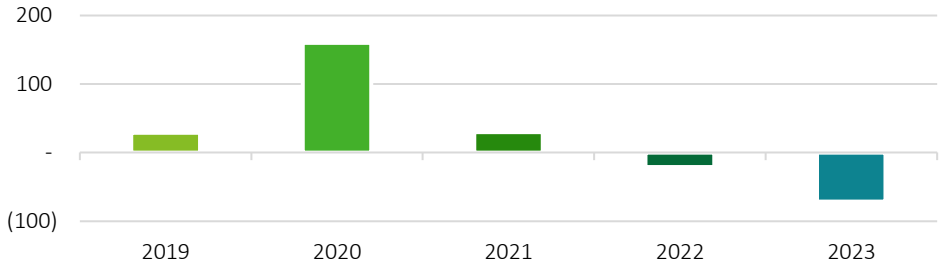
De jaarrekening 2023 sluit – na verwerking van de mutaties in reserves – met een nadelig gerealiseerd resultaat van circa € 17 miljoen.

In de programmaverantwoording geeft het college per programma op hoofdlijnen een verklaring voor de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. In de rechtmatigheidsverantwoording heeft het college een overzicht opgenomen van overschrijdingen van de lasten op programmaniveau. Daarbij heeft het college onderscheid gemaakt tussen overschrijdingen die zij aanmerkt als acceptabel en niet acceptabel. In de paragraaf bedrijfsvoering geeft het college een nadere toelichting op de niet acceptabele begrotingsafwijkingen boven de vastgestelde rapportagegrens van € 500.000.

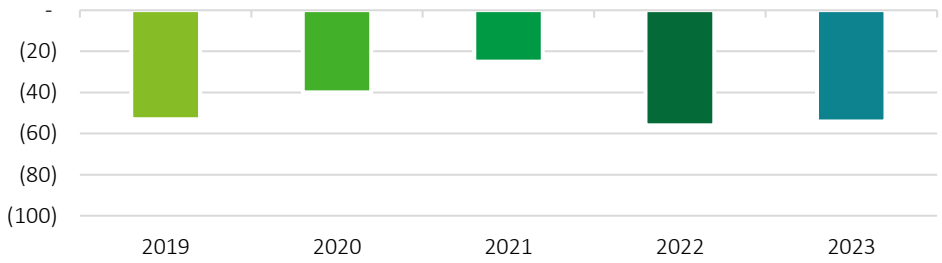
Totaalsaldo van baten en lasten (in € 1 miljoen)

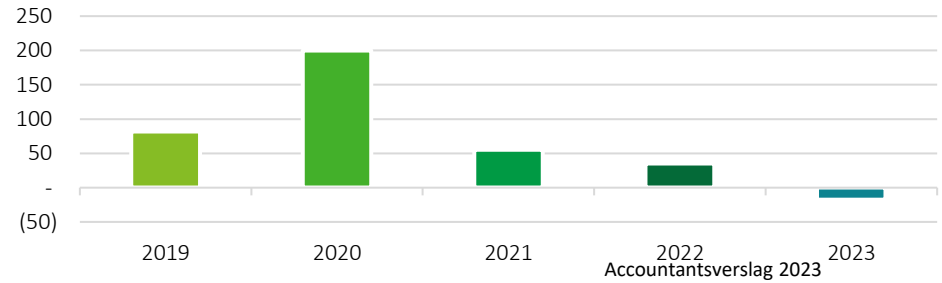
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten (x € 1 miljoen)

Mutaties in reserves (x € 1 miljoen)

Gerealiseerd resultaat (x € 1 miljoen)

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

De financiële positie van de gemeente

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Als sprake is van een forse schuld en veel eigen vermogen (totaal van algemene en bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

Grondexploitatiequote

De grondexploitatiequote geeft aan hoe groot de grondpositie (waarde van de grond) is ten opzichte van de totale baten van de gemeente. In de regel geldt: hoe hoger de grondexploitatiequote, hoe groter het risico dat de gemeente loopt.

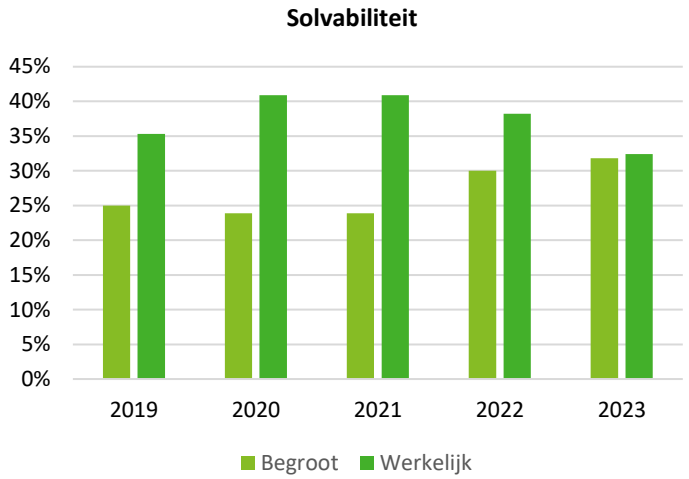
Netto schuldquote

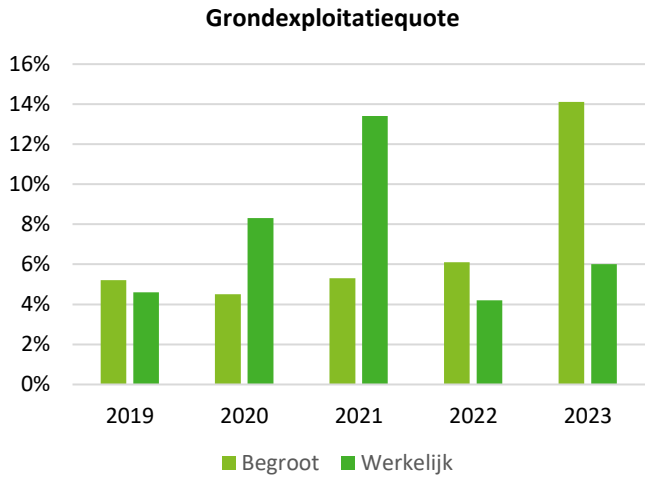
Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de 'druk' van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie.

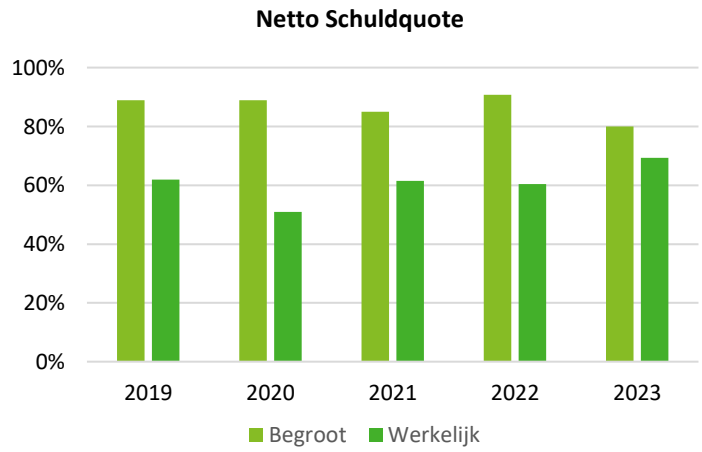
Structurele exploitatieruimte

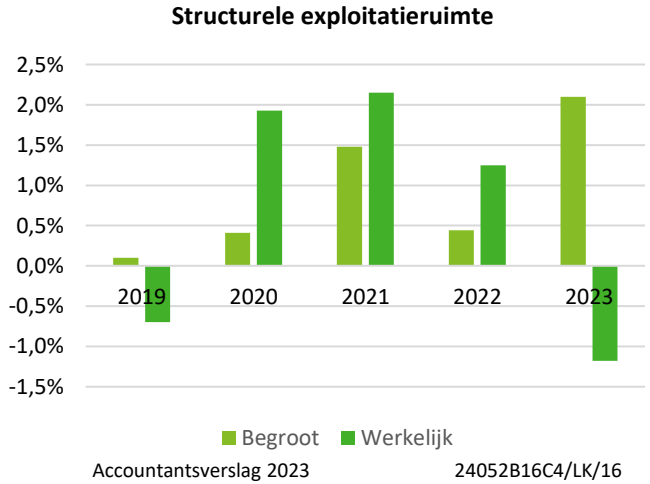
Voor de beoordeling van de financiële positie is ook van belang te kijken naar de structurele baten en lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van leningen) te dekken.

Kengetallen voor gemeente Utrecht (begroot en werkelijk over de periode 2019-2023)

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

De financiële positie van de gemeente

Voorspellende waarde van uw begroting

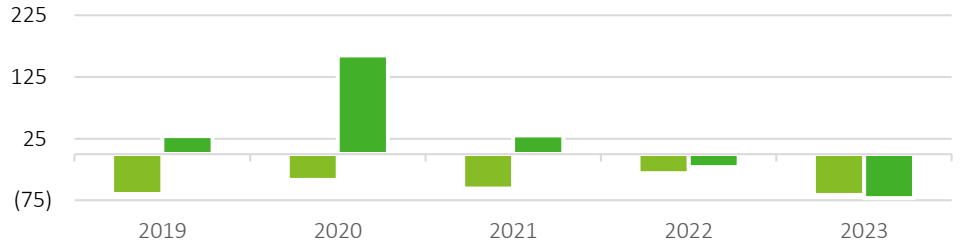
De jaarrekening 2023 sluit met een negatief gerealiseerd resultaat van circa € 17 miljoen. De begroting is voor uw gemeente een belangrijk sturingsinstrument. Het is een kaderstellend document waarmee de gemeenteraad financiële en beleidsmatige kaders vaststelt waarbinnen het college haar beleid en doelen kan realiseren. Het negatieve resultaat is ontstaan doordat een verschil is geconstateerd tussen de begrote raming van de inkomsten uit het gemeentefonds en de daadwerkelijk inkomsten. De inkomsten uit de uitkering van het gemeentefonds is € 42 miljoen lager dan begroot. De voorspellende waarde wordt daarnaast vergroot door de mutaties aan systeemreserves die in tegenstelling tot voorgaande jaren nu in de jaarstukken verwerkt zijn in plaats bij de resultaatbestemming.

U heeft als gemeenteraad de focus gelegd op het realiseren van de gestelde doelen. De realisatie hiervan is echter niet altijd in balans met de beschikbare capaciteit en mogelijkheden. Hiermee is de begroting meer gebaseerd op uw politiek-bestuurlijke ambities dan op wat uw gemeente daadwerkelijk met de beschikbare middelen en capaciteit kan realiseren.

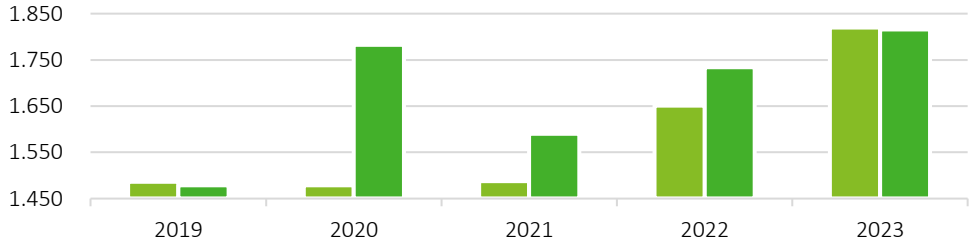
U onderkent het belang dat budgetten, capaciteit en taken in samenhang worden bezien en dat uw organisatie toewerkt naar een begroting die is gebaseerd op een realistische planning van activiteiten.

Een belangrijk aandachtspunt hierin betreft de investeringsbegroting en realisatie. Uw college heeft wijzigingen voorgesteld tot de investeringsinformatie in de programmabegroting en jaarstukken. voortvloeiend uit de aangenomen motie Grip op investeringen. Deze voorstellen zijn in februari 2024 besproken in uw Adviescommissie Control & Financiën. Het college is voornemens om vanaf het begrotingsjaar 2025, naast de geautoriseerde bedragen, ook de raming en realisatie van investeringsuitgaven op te nemen. Deze worden gespecificeerd per programma per jaar, om de investeringsvolumes beter te kunnen monitoren. Dit biedt uw college de mogelijkheid om het investeringsvolume beter toe te lichten bij eventuele afwijkingen.

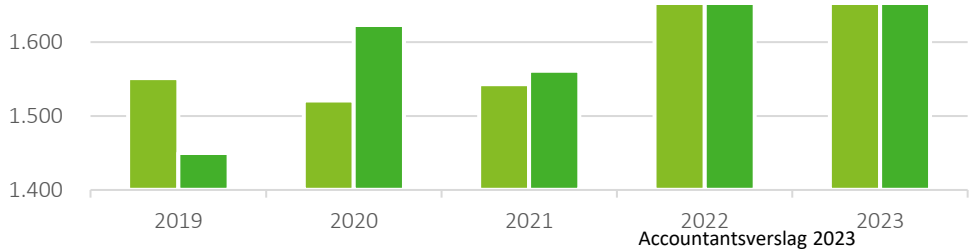
Saldo baten en lasten | Begroting vs realisatie
(x € 1 miljoen)

Baten | Begroting vs realisatie (excl. mutaties reserves)
(x € 1 miljoen)

Lasten | Begroting vs realisatie (excl. mutaties reserves)
(x € 1 miljoen)

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

De financiële positie van de gemeente

Het weerstandsvermogen ligt in lijn met vorig boekjaar

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit op basis van de door de gemeente geschatte risico's. Beiden zijn gemuteerd in 2023; de ratio weerstandsvermogen ligt in lijn met vorig boekjaar.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De door uw gemeente berekende beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 71,8 miljoen (2022: € 74,8 miljoen). De beschikbare weerstandscapaciteit is net als de benodigde weerstandscapaciteit afgenomen ten opzichte van voorgaand jaar.

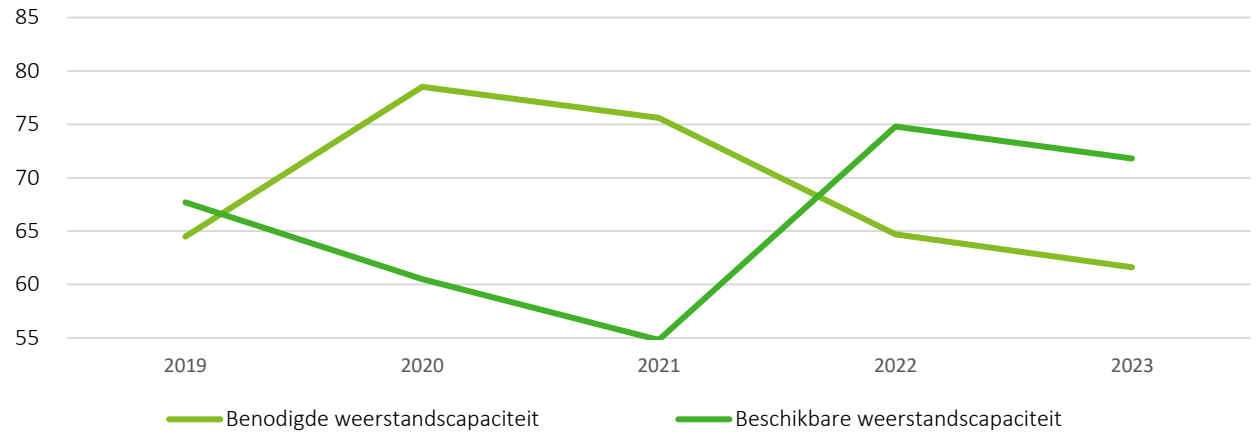
Benodigde weerstandscapaciteit

De inventarisatie van risico's – die in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het jaarverslag is opgenomen – geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, inclusief een schatting van de kans dat het geïdentificeerde risico zich voordoet, om daarmee de benodigde weerstandscapaciteit te kunnen bepalen. Daarbij geeft het college een doorlopend inzicht in de grootste risico's (qua financiële impact en kans) voor uw gemeente, en is vermeld welke risico's zijn vervallen en/of nieuw zijn geïdentificeerd. Ook is een inhoudelijke toelichting gegeven op nieuw gedefinieerde en gewijzigde risico's in de top van de belangrijkste risico's.

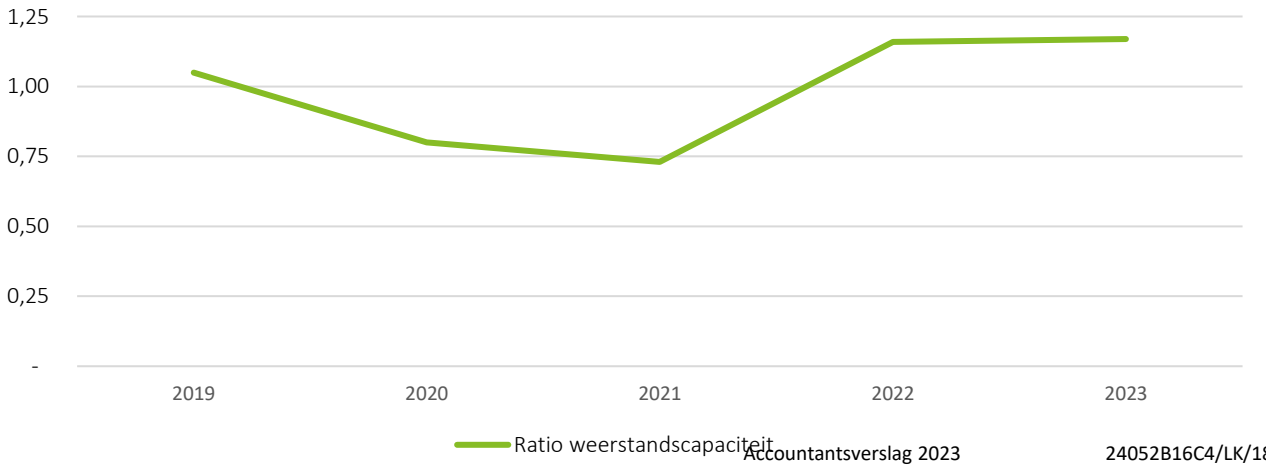
Uw gemeente heeft op basis van deze risico-inventarisatie berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Het berekende bedrag voor specifieke risico's bedraagt € 61,6 miljoen (2022: € 64,7 miljoen). Ten opzichte van 2022 is hiermee sprake van een afname.

Uw weerstandscapaciteit van € 71,8 miljoen is toereikend in relatie tot de berekende risico's van € 61,6 miljoen. Dit heeft het college inhoudelijk nader toegelicht in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het jaarverslag.

Weerstandscapaciteit
(x € 1 miljoen)

Ratio weerstandscapaciteit

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

De financiële positie van de gemeente

Omvang en aantal bestemmingsreserves

Uw gemeente heeft ultimo boekjaar 2023 een reservepositie (eigen vermogen) van € 759 miljoen op een balanstotaal van € 2.343 miljoen, oftewel een solvabiliteit van ruim 32%. U bent als raad bevoegd om te besluiten over het instellen, wijzigen of opheffen van reserves.

De reserves in de jaarrekening zijn als volgt door u ingesteld en gecategoriseerd:

- Algemene risicoreserve - € 58 miljoen, conform uw besluitvorming maakt deze reserve deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit als buffer voor het opvangen van de financiële gevolgen van optredende risico.
- Algemene dekkingsreserve - € 53 miljoen, conform uw besluitvorming wordt deze reserve gebruikt voor gemeente brede reserveringen van incidentele baten zolang deze nog geen bestemming hebben gekregen. Jaarlijks wordt het rekeningresultaat in de algemene dekkingsreserve gestort, waarna het als 'nog te besteden resultaat' opnieuw beschikbaar komt bij de eerstvolgende voorjaarsnota.
- Bestemmingsreserves - € 667 miljoen, conform uw besluitvorming zijn deze financiële middelen gereserveerd voor specifieke gemeentelijke doeleinden. Spelregels zijn vervat in uw Nota Reserves 2019 en besluitvorming.

U heeft 58 bestemmingsreserves, waarvan de grootste 10 een totaalsaldo hebben van € 573 miljoen van het totaal aan bestemmingsreserves van € 667 miljoen ofwel 86% vertegenwoordigen. De overige 48 bestemmingsreserves hebben een gemiddeld ultimo saldo van ca € 2 miljoen per individuele bestemmingsreserve. Dit hoge aantal bestemmingsreserves en de specifieke systematiek van bestemmingsreserves brengt voor u als raad uitdagingen met zich mee, zoals:

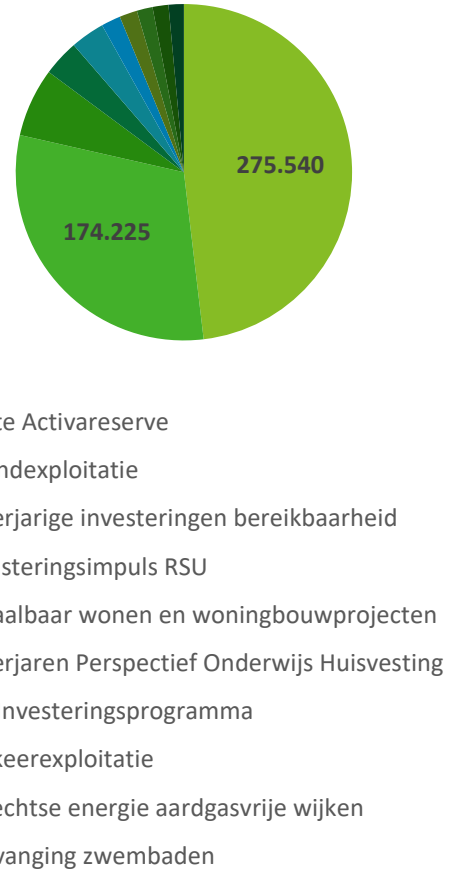
- Een veelal financieel-technische (en daarmee complexe) systematiek en verantwoording belemmert mogelijk inzicht en sturing door de raad.
- Vertraging van projecten en uitvoering kunnen leiden tot oplopende reserves.
- De wendbaarheid van de gemeente neemt af zodra financiële middelen 'vastzitten' in bestemmingsreserves.

Uw Rekenkamer heeft een verkenning uitgevoerd naar de bestemmingsreserves van de gemeente Utrecht en de wijze waarop de gemeente hierop stuurt. U bent hierover geïnformeerd met de Rekenkamerbrief van 16 maart 2023. Hieruit volgen handvatten voor u als raad:

- Alert zijn op ongewijzigde of toenemende reserves zonder duidelijke besteding.
- Beleidsdoelstellingen en noodzaak van reserves kritisch evalueren.
- Mogelijkheden tot herbestemming of vrijval van middelen verkennen.

Wij adviseren u om minimaal jaarlijks een toetsing te doen op nut en noodzaak van bestemmingsreserves.

Bestemmingsreserves
Top 10 saldo (86% van totaal)

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Rechtmatigheidsverantwoording

Beoogd was dat in de jaarrekening 2023 van decentrale overheden, op grond van aangepaste wet- en regelgeving, een verantwoording over de financiële rechtmatigheid ('rechtmatigheidsverantwoording') zou worden opgenomen. Maar relevante regelgeving over de accountantscontrole en oordeelsvorming in de controleverklaring is niet tijdig aangepast. Vanaf het boekjaar 2023 wordt geadviseerd om in de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen waarin het college zich verantwoordt over de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties (inclusief begrotingsrechtmatigheid). Een uitgebreidere toelichting op de onrechtmatigheden en de vervolgacties om deze op te lossen/te voorkomen is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering van het jaarverslag.

Verantwoordings- en rapportagegrens

De gemeenteraad heeft de verantwoordings- en rapporteringsgrens vastgesteld. De verantwoordingsgrens heeft het college gehanteerd bij het opmaken van de rechtmatigheidsverantwoording en de uiteindelijke conclusie daaromtrent. Fouten en onduidelijkheden die de verantwoordingsgrens niet overschrijden, zorgen voor een positieve uiting van het college waaruit blijkt dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. De rapporteringsgrens bepaalt de diepgang van de toelichting van het college in de paragraaf bedrijfsvoering.

Uit de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording blijkt dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde verantwoordingsgrens. Het totaal van onrechtmatigheden bedraagt € 51,5 miljoen. Onderdeel hiervan betreffen overschrijding van lasten (op programmaniveau) en investeringskredieten voor een bedrag van € 45,9 miljoen. Uw college merkt hiervan € 35,2 miljoen als acceptabel aan.

Normenkader

Het college heeft het van toepassing zijnde normenkader in kaart gebracht. Dit normenkader is door de gemeenteraad vastgesteld in haar vergadering d.d. 29 februari 2024.

Wij hebben vastgesteld dat dit normenkader leidend is geweest voor het college om te komen tot de rechtmatigheidsverantwoording en de toelichtingen in de paragraaf bedrijfsvoering. Daarnaast hebben wij vastgesteld dat het college de financiële verordening en controleverordening heeft geactualiseerd. Deze zijn door de gemeenteraad middels wijzigingsbesluit vastgesteld in haar vergadering d.d. 29 februari 2024. In de financiële verordening zijn specifieke richtlijnen opgenomen over de wijze en diepgang van rapporteren over rechtmatigheid en de wijze waarop het college om dient te gaan met begrotingsafwijkingen. Deze komen hierna nader aan bod.

Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten, lasten en balansmutaties, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en de hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). Uitgangspunt hiervoor is het niveau waarop de raad de budgetten in de begroting en bij investeringen geautoriseerd heeft. In de begroting zijn de bedragen voor de lasten en baten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting.

Wij hebben vastgesteld dat het college specifieke werkzaamheden heeft uitgevoerd ten aanzien van het begrotingscriterium, zijnde controle op programmaoverschrijdingen waaronder een nulproef en controle op kredietoverschrijdingen.

De gemeenteraad en het college hebben afspraken gemaakt in welke situatie lastenoverschrijdingen onrechtmatig maar acceptabel zijn (lastenoverschrijdingen zijn en blijven onrechtmatig, maar zijn onder voorwaarden acceptabel, wat betekent dat het college deze niet hoeft toe te lichten in de paragraaf bedrijfsvoering). Hieruit blijkt het volgende:

Kredietoverschrijdingen

€ 3.139.000

Begrotingsrechtmatigheid

€ 42.736.000, waarvan € 10.686.000 als niet acceptabel is aangemerkt.

Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium

Uw college heeft conform bijlage 4 van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV de opboeking van fraudevorderingen opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld aan de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen c.q. voorwaarden zijn afkomstig uit de relevante wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader, en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

Gemeenten stellen via de financiële verordening en/of onderliggende nota's kaders vast die van invloed zijn op verslaggeving. Het gaat hier om de invulling van de ruimte die het BBV geeft voor eigen gemeentelijke kaders. Denk hierbij aan grenzen voor het activeren van investeringen, afschrijvingstermijnen, omgang met reserves en voorzieningen en dergelijke. Deze vallen onder het getrouwe beeld en vallen per definitie onder de reikwijdte van de reguliere accountantscontrole. Ook voorwaarden die direct van invloed zijn op de verslaggeving c.q. het getrouwe beeld van de jaarrekening worden niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Hierbij kan worden gedacht aan het niet naleven van voorwaarden met betrekking tot recht, hoogte, duur, termijnen, normbedragen, doelgroep en grondslag bij bijvoorbeeld bijstandsverlening, maatschappelijke ondersteuning, inkomensoverdrachten en het opleggen van belastingen dat tot gevolg heeft dat de bijhorende lasten of opbrengsten onjuist of onvolledig zijn. Het niet naleven van deze voorwaarden heeft direct invloed op het getrouwe beeld van deze posten in de jaarrekening.

Het onderwerp 'aanbestedingen' dat niet onder het getrouwheidsoordeel van de accountant valt, hebben wij onderstaand nader toegelicht inclusief de wijze waarop het college dit onderwerp in haar werkzaamheden heeft betrokken.

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Rechtmatigheidsverantwoording

Aanbestedingen

Uw gemeente voert in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording en specifiek de controle op de naleving van de Europese aanbestedingsregels jaarlijks een uitgebreide ‘spendanalyse’ uit, die in samenspraak met ons tot stand komt.

Wij constateren dit jaar een daling in de omvang van onrechtmatigheden als gevolg van het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels. Uit de controle blijkt een fout van € 4,8 miljoen, terwijl over 2022 nog sprake was van een fout van € 11,2 miljoen. De afname is het gevolg van toegenomen aandacht voor en naleving van de Europese aanbestedingswetgeving binnen de gehele gemeente en de afname van het aantal onrechtmatigheden voortkomend uit voorgaande jaren. In uw paragraaf bedrijfsvoering heeft uw college de rechtmatigheidsfouten toegelicht en maatregelen beschreven ter voorkoming van soortgelijke bevindingen in de toekomst. De onrechtmatigheden betroffen 33 contracten die zijn onder te verdelen in ‘Werken’ (€ 3,156 miljoen, 64%) en ‘Inhuur’ (€ 1,670 miljoen, 36%). De onrechtmatigheden hebben de volgende oorzaken:

1. Overschrijding van de overeengekomen contractduur (3,791 miljoen, 24 contracten).
2. Overschrijding van de contractwaarde (0,848 miljoen, 8 contracten).
3. Onterecht geen Europese aanbesteding (0,187 miljoen, 1 contract).

Doorlopende bestellingen binnen enkele contracten blijven gedurende de contractperiode tot onrechtmatigheden leiden. Bij de onrechtmatigheden uit voorgaande jaren is een afloop al duidelijk zichtbaar.

Uw gemeente heeft in de afgelopen jaren diverse maatregelen getroffen om de naleving van de interne en Europese aanbestedingsregels beter te borgen. In de praktijk kan echter, als gevolg van de complexe materie en de hoeveelheid bij dit proces betrokken personen, gemakkelijk een verkeerde aanbestedingsprocedure worden gekozen.

De rechtmatige naleving van de aanbestedingsregels staat hoog op uw agenda. De afgelopen jaren heeft u acties ingezet om de interne beheersing te versterken met aandacht voor:

- Inkoopbesturing en structuur.
- De nieuwe maatschappelijke aanpak en contractmanagement.
- Inkoop HRM.
- Workflowmanagement en sturingsinformatie.

Als gevolg van geconstateerde fouten en ontwikkeling van preventieve maatregelen blijft de repressieve controle door de afdeling Concernaudit van belang. Daarbij moet worden nagegaan of een opdracht niet via een verkeerde procedure ‘in de markt’ is gezet.

Wij constateren dat de Europese aanbestedingsafwijkingen veelal voortkomen uit het overschrijden van de contracttermijn en/of doelwaarde. Ons adviespunt blijft daarmee van kracht. Wij adviseren u om maatregelen te implementeren ten aanzien van de primaire registratie van de contracten en de looptijden, waaronder verlengingsopties, zodat tijdig kan worden gesignaleerd dat opdrachten opnieuw moeten worden aanbesteed. Dit kan onderdeel zijn van de implementatie van uw nieuwe CRM-pakket. Ook vragen wij uw aandacht voor een toereikende inschatting van de opdrachtraming bij inkoop en aanbesteding.

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Sociaal domein

Actualiteiten

Binnen het zorgdomein (WMO en Jeugd) is een landelijke ontwikkeling zichtbaar waarbij de lasten de afgelopen jaren fors zijn toegenomen. Waar dit in eerste instantie hoofdzakelijk kwam door een toenemende zorgvraag zien wij in 2023 dat er met name sprake is van een toenemende zorgzwaarte met betrekking tot de jeugdzorg. Dit betekent dat cliënten vaak een zwaardere en daarmee duurdere vorm van zorg behoeven.

Deze zelfde ontwikkeling is zichtbaar voor de gemeente Utrecht en heeft financiële consequenties. Uw gemeente monitort kosten en zorgtrajecten (w.o. trajectduur) aan de hand van dashboards en betrekt dit in de kwartaalgesprekken met zorgaanbieders.

Complicerende factor bij het inschatten van de ontwikkeling van zorgkosten in de komende jaren is de verwachte ontwikkeling van de tarieven van zorgaanbieders. Zorgaanbieders hebben op dit moment te maken met sterk oplopende kosten als gevolg van loonstijgingen en oplopende huisvestingslasten. Dit leidt ertoe dat financiële posities van zorginstellingen in toenemende mate onder druk komen te staan wat naar verwachting een prijsopdrijvend effect heeft op de tarieven.

Daarnaast zijn er landelijk reeds jeugdzorgaanbieders die niet meer aan de financiële verplichtingen kunnen voldoen waarbij aan gemeenten op basis van het convenant ‘Bevorderen continuïteit jeugdhulp’ een (verplichte) bijdrage aan deze instellingen wordt opgelegd.

Daarnaast doet er zich een aanhoudend probleem voor: zorginstellingen hebben moeite om aan deze stijgende vraag te voldoen. Capaciteitsbeperkingen en een gebrek aan personeel belemmeren het vermogen van de gemeente om adequate zorg in te kopen, ondanks de beschikbare financiële middelen. Dit resulteert in een kloof tussen wat de gemeente wenst te bieden en wat feitelijk haalbaar is. Dit speelt in zowel WMO als Jeugdzorg. In toenemende mate zal daardoor niet de zorgvraag bepalend zijn in de omvang van de zorguitgaven maar ook het aanbod. Dit is een breed maatschappelijk probleem waarbij het voor gemeenten slechts beperkt mogelijk is hierin keuzes te maken.

Het is in belang van de gemeente essentieel om tot efficiënte en effectieve oplossingen komen die de financiële druk verminderen en tegemoetkomen aan de zorgnoodzaak. De situatie vereist een geïntegreerde aanpak waarbij financiële duurzaamheid en kwalitatieve zorgverlening centraal staan.

Indien (een deel van) de kosten structureel hoger blijkt uit te vallen, dan ontkomt u mogelijk niet aan het vrijmaken van structurele middelen om de verwachte toekomstige tekorten te dekken.

Bijstelling vierkantbudget

Jaarlijks verkrijgt u inzicht in het definitieve vierkantbudget aan de hand van kwartaalgesprekken met zorgaanbieders in het opvolgende boekjaar. De overeenstemming over het definitieve vierkantbudget krijgt zijn weerslag in een wederzijds ondertekend document, waarin de financiële afspraken over het boekjaar definitief zijn vastgelegd. Als gevolg van de timing van deze ondertekening in mei of juni van het opvolgende boekjaar, maakt de overeenkomst betreffende het definitieve vierkantbudget géén deel uit van uw onderbouwing bij de jaarrekening. Dit heeft invloed op de doorlooptijd van uw verantwoordingsproces en van ons controleproces. In de jaarrekening verantwoordt u immers een schuldpositie die gebaseerd is op een voorlopige inschatting.

In onze managementletter 2023 adviseerden wij uw college om het proces van het komen tot een definitieve afrekening met uw zorgaanbieders te vervroegen, zodat in de jaarrekening geen onzekerheid bestaat over de afrekening met deze zorgaanbieders en/of over de schuldpositie in de jaarrekening.

Wij constateren bij de jaarrekeningcontrole 2023 ten aanzien van een van uw zorgaanbieders op basis van de overeenkomst over het definitieve vierkantbudget een afwijking van € 3 miljoen ten opzichte van de verplichting zoals opgenomen in de jaarrekening 2022. Dit heeft geleid tot een vordering van circa € 2 miljoen in plaats van een verplichting in de jaarrekening 2022 van circa € 1 miljoen. Als gevolg van dit verschil verkrijgen wij als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2023 vóór afgifte van onze controleverklaring de wederzijds getekende overeenkomsten over het definitieve vierkantbudget 2023 van uw belangrijkste zorgaanbieders.

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

De voorraad onderhanden werk

De balanspost met de belangrijkste schattingen in de jaarrekening betreft de voorraad onderhanden werk, waaronder de bouwgronden in exploitatie (grondexploitatie). Deze balanspost is door het saldo ultimo 2023 ad € 113,7 miljoen relevant voor de accountantscontrole, maar ook door de schattingen die een rol spelen bij het ramen van de in 2024 e.v. nog te realiseren lasten ad € 906,8 miljoen en baten ad € 869,9 miljoen. De nog te realiseren baten en lasten vormen samen met de boekwaarde de basis voor de waardering in de jaarrekening, oftewel het verwachte resultaat bij afsluiting van de projecten. Dit leidt tot een voorziening indien het college verwacht dat het project verlieslatend is en tot (tussentijdse) winstneming bij een verwachte winst. Voor de waardering van grondexploitatie dient de gemeente per individueel project te bepalen of de gemeente de boekwaarde plus de in de toekomst nog te realiseren kosten en opbrengsten, naar beste schatting, terugverdient. Ultimo 2023 gaat het om 11 individuele projecten. Uw meest omvangrijke project (Leidsche Rijn) is daarnaast opgesplitst in 48 deelprojecten.

De gemeente Utrecht schat ultimo 2023 in dat de totale omvang van de niet terug te verdienen kosten op de gehele grondexploitatie circa € 108,7 miljoen bedraagt (2022: € 103,5 miljoen). Hiervoor is een voorziening getroffen. Deze voorziening is voor een bedrag van € 108,2 miljoen in mindering gebracht op de bouwgronden in exploitatie. Het resterende deel van deze verliesvoorzienig is aan de passivazijde van de balans gepresenteerd. Dit is in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording.

Het controleproces van de waardering van de voorraad onderhanden werk

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot 5 P's:

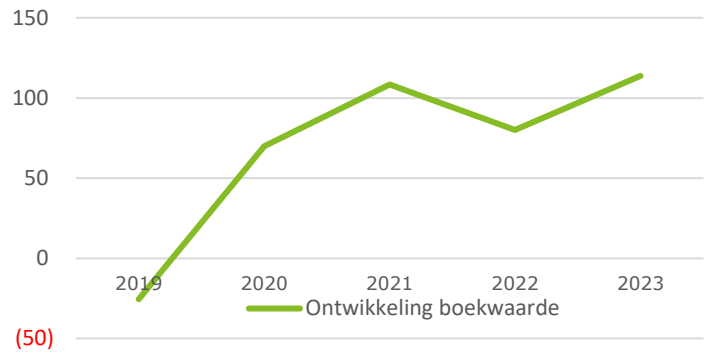
- Planning: is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt. Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- Programmering: in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse gemaakt van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavels, appartementen, etc.) in de projecten, in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- Prijs: de verkoopprijzen van woningen, en dus van grond, hebben langere tijd onder druk gestaan. Deze situatie is omgeslagen in een grote vraag naar woningen en grond, waardoor de grondprijs zich in een hoog tempo in positieve zin ontwikkelt. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke grondprijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de positieve marktontwikkelingen?
- Plankosten: door de toenemende vraag naar woningen en dus naar bouwcapaciteit is sprake van een toenemende stijging van de bouwkosten. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke prijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de hierbij horende prijsontwikkelingen?
- Parameters: zijn de parameters voor kosten en opbrengstenstijgingen opportuun, beredeneerd vanuit de huidige situatie en de best mogelijke inschatting van de toekomstige ontwikkeling van de grondprijzen en de plankosten?

De 5 P's vormen de basis voor de actualisatie van de grondexploitaties zoals opgenomen in uw paragraaf 'Grondbeleid'.

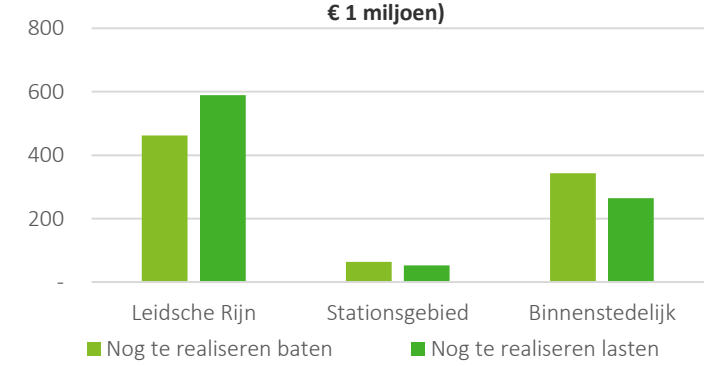
Analyse grondexploitaties

Uit nevenstaande figuren blijkt dat de boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie in 2023 fors is toegenomen. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn de investeringen die zijn gedaan in de grondexploitatie Beurskwartier (ad € 27,5 miljoen) en Leidsche Rijn (ad € 36,9 miljoen). Daarnaast constateren wij dat als gevolg van beroeps- en bezwaarprocedures een aantal grondexploitaties vertraging in de uitvoering oplopen. Dit heeft eveneens een negatief effect op het uiteindelijke resultaat van de grondexploitatie en daarmee de nog te realiseren baten en lasten.

Totale boekwaarde bouwgronden in exploitatie (x € 1 miljoen)

Overzicht nog te realiseren baten en lasten per project (x € 1 miljoen)

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

Bij onze beoordeling van de door de gemeente gehanteerde veronderstellingen voor het actualiseren van de grondexploitaties – vooral de uitgangspunten voor planning (fasering), programmering en prijsbeleid, maar ook de parameters voor kosten- en opbrengstenstijging en de gehanteerde rekenrente (rente-omslagmethode), hebben wij het volgende in overweging genomen:

- Of de afzonderlijke veronderstellingen redelijk lijken, onderling afhankelijk en intern consistent zijn, en of de veronderstellingen redelijk lijken wanneer ze collectief of in samenhang met andere veronderstellingen worden beschouwd.
- Of de veronderstellingen in de markt de waarneembare veronderstellingen op passende wijze weerspiegelen, met andere woorden: is er consistentie met de algemene economische omgeving en de economische omstandigheden in/bij de gemeente?
- Of de veronderstellingen aansluiten op de (vastgestelde) plannen (besluiten) van de raad.
- Of de veronderstellingen consistent zijn met de ervaringscijfers van de gemeente (met andere woorden: is historische informatie representatief voor toekomstige situaties?).

De grondexploitaties zijn door het college voor de jaarrekening 2023 opnieuw doorgerekend (geactualiseerd) en waar nodig zijn de verwachtingen bijgesteld, waarmee tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd, en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening noodzakelijk is.

Tussentijdse winstneming

In juli 2019 heeft de commissie BBV de notitie ‘Grondbeleid in begroting en jaarstukken’ gepubliceerd. Hierin is opgenomen dat gemeente voor tussentijdse winstneming de ‘Percentage Of Completion methode’ (POC-methode) moeten toepassen. Hierbij geldt dat gemeenten, indien aan een aantal voorwaarden is voldaan, tussentijds winst moeten nemen.

Voor het toepassen van de POC-methode is het van belang dat uw gemeente het resultaat betrouwbaar kan schatten. Ook moet er sprake zijn van verkochte grond en gerealiseerde kosten.

Op grond van de POC-methode heeft uw gemeente in het boekjaar 2023 voor € 6,6 miljoen aan tussentijdse winst genomen op de grondexploitatie (2022: € 9,06 miljoen). De winstneming ziet toe op Leidsche Rijn (€ 5,9 miljoen) en Binnenstedelijke grondexploitaties (€ 0,7 miljoen).

Belangrijkste bevindingen inzake waardering grondexploitaties

Als onderdeel van de controle van de waardering van de bouwgronden in exploitatie voeren wij een risico-analyse uit ter bepaling van het risicoprofiel van de individuele grondexploitaties en de hierdoor bestaande kans op een materiële fout in de waardering ervan. Hierbij betrekken wij de huidige boekwaarde, het geprognosticeerde resultaat, en de aard en omvang van de nog te realiseren baten en lasten (liggen hier bijvoorbeeld al contracten of overeenkomsten aan ten grondslag of niet).

Naast de hiervoor genoemde elementen spelen bij de risicoclassificatie van de individuele projecten ook de aard van het project, de programmering en de doorlooptijd een belangrijke rol.

Zo zorgt binnenstedelijke herstructurering normaliter voor een grotere complexiteit, doordat de gemeente de bestaande ruimte herontwikkelt en dit type projecten hierdoor (financieel gezien) gevoeliger is voor risico’s dan volledig nieuw uit te leggen locaties. Een langere doorlooptijd van de projecten zorgt voor een hoger risicoprofiel, doordat de schatting van kosten en opbrengsten van de projecten subjectiever is naarmate de doorlooptijd toeneemt.

Op grond van onze risico-analyse hebben wij geconcludeerd dat de grondexploitaties Leidsche Rijn, Beurskwartier, Merwede OPG en Busstalling en stationsgebied de belangrijkste projecten binnen uw gemeente zijn, waarbij wij de grondexploitatie Leidsche Rijn voor onze controle op deelcomplexniveau hebben geanalyseerd en – waar wij dat noodzakelijk achten op grond van onze professionele oordeelsvorming – geselecteerd voor nadere controle.

Van deze (deel)projecten hebben wij de aannemelijkheid van de nog te realiseren kosten en opbrengsten getoetst en is tevens de getroffen verliesvoorziening of de verantwoorde (tussentijdse) winstneming gecontroleerd. Gezien de verhoogde complexiteit van bepaalde onderdelen binnen de grondexploitatie Leidsche Rijn, Beurskwartier en Merwede OPG en Busstalling, hebben wij eveneens specialisten ingeschakeld bij het beoordelen van de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving.

Naast de hierboven benoemde projecten, die wij geselecteerd hebben voor een diepgaande inhoudelijke controle, hebben wij op grond van onze risico-analyse ook aandacht besteed aan de getrouwheid van de tussentijdse winstneming van de projecten Merwedekanaalzone 4: Defensieterrein en Ouderijn West.

De uitgangspunten die in de grondexploitaties en dus in de jaarrekening 2023 zijn verwerkt, zijn door ons getoetst en als aannemelijk aangemerkt

Wij hebben op grond van de door ons verrichte werkzaamheden inzake de waardering van de grondexploitaties vastgesteld dat uw gemeente:

- Beschikt over actuele ramingen van de nog te realiseren baten en lasten.
- Beschikt over een deugdelijke onderbouwing van de gehanteerde uitgangspunten in de grondexploitaties.
- Op specifieke onderdelen externe deskundigheid heeft ingeschakeld ter onderbouwing van de geraamde grondprijzen en grondopbrengsten.
- Een niet onaannemelijk niveau heeft bepaald van de nog te maken plan- en civiele kosten.

Verder merken wij volledigheidshalve op dat wij voor de waardering van de grondexploitatie per 31 december 2023 de per die datum vastgestelde projectkaders en genomen besluiten betrokken hebben bij de controle van de waardering. Er is geen rekening gehouden met de effecten van eventuele toekomstige, nog vast te stellen, ambities van uw gemeente.

Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de grondexploitaties een betrouwbaar beeld geven van de waardering van uw grondexploitaties.

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

Belangrijke bevindingen en doorgevoerde correcties

Wij gaan hieronder in op een aantal belangrijke thema's die in 2023 gespeeld hebben wij de controle van de waardering van de grondexploitaties:

Kwaliteit dossiervorming

Wij constateren, net als in voorgaande jaren, dat de gemeente Utrecht een grote ontwikkelambitie heeft, die veel vraagt van het fysieke domein.

Los van het uitvoeren van de grondexploitatie-plannen dienen ook de administratie en de dossiervorming van de plannen van een goed niveau te zijn om deze ambitie (financieel) beheersbaar te kunnen uitvoeren.

De afgelopen jaren heeft uw organisatie een kwaliteitsimpuls gegeven aan de dossieropbouw die voor ons benodigd is om onze controlewerkzaamheden op een effectieve en efficiënte wijze aan te vangen. Bij de jaarrekeningcontrole 2023 hebben wij vastgesteld dat de positieve lijn die de afgelopen jaren is ingezet, is doorgezet.

Ondanks personeelsverloop ten tijde van het controleproces is het proces van de actualisatie van de grondexploitatieberekeningen goed doorlopen. Wel constateren wij dat projectspecifieke kennis nog beter gewaarborgd kan worden om het risico van vertrekkende medewerkers (die beschikken over de projectspecifieke kennis) goed op te kunnen vangen.

Wij adviseren de organisatie dan ook om verdere waarborgen te treffen zodat kenniscontinuïteit gewaarborgd is c.q. kan worden indien zich een dergelijk voorval voordoet.

Macro economische ontwikkelingen en de impact hiervan op het verwachte resultaat van de grondexploitaties

De afgelopen twee jaar hebben in het teken gestaan van de steeds oplopende inflatie en de beteugeling daarvan door de Europese Centrale Bank (ECB). Voor het komende jaar lijkt een normalisatie plaats te vinden op het gebied van de kostenstijgingen en daarmee samenhangend potentieel renteverlagingen - wat het lenen van geld voor het aankopen van vastgoed goedkoper maakt - door de ECB. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Utrecht met deze ontwikkelingen rekening heeft gehouden bij de actualisatie van haar grondexploitatieberekeningen.

Voor de toekomstige kostenstijgingen heeft de gemeente Utrecht de parameters (korte termijn, middellange termijn en lange termijn) aan de hand van een uitvoerige analyse van marktrapportages bepaald. Op grond van de door ons verrichte controlewerkzaamheden op de totstandkoming van de parameters en de aannemelijkheid hiervan, concluderen dat de parameters inzake de kostenstijgingen voor de grondexploitaties evenwichtig bepaald zijn.

Voor wat betreft de opbrengstenparameter heeft de gemeente Utrecht het standpunt ingenomen dat het opbrengstenniveau stabiliseert c.q. licht stijgt, wat vertaalt is in een index van 1% voor woningen en 0% voor niet-woningen. Wij zijn echter van mening dat deze ontwikkeling op korte termijn niet onaannemelijk is maar dat op lange termijn het ingerekende percentage onder het streefinflatiedoel van de ECB ligt van 2%.

Ondanks dat de gemeente Utrecht op dit aspect haar opbrengsten conservatiever inrekent, concluderen wij in zijn geheel dat de geprognosticeerde opbrengsten in de grondexploitaties niet onaannemelijk zijn.

Hoewel er dus geen sprake is van een bevinding die de waardering in de jaarrekening 2023 beïnvloedt achten wij het, net als in voorgaande jaren, van belang dat de gemeente Utrecht de opbrengstenramingen en indexen kritisch blijft volgen en zo goed mogelijk in lijn blijft brengen met de markt(verwachtingen).

Robuuste posten Leidsche Rijn

In 2020 heeft de gemeente Utrecht nagedacht over het verhelpen van de onzekerheden die in de deelplan overstijgende kostenprognoses zitten van Leidsche Rijn. Om de onzekerheid in de controle weg te nemen heeft de gemeente Utrecht destijds besloten om de deelplan overstijgende 'robuuste' ramingen, die ten grondslag liggen aan de waardering van het project, in de jaarrekening tijdelijk uit de raming van de grondexploitatie te halen. De verslaggeving technische correctie die als gevolg hiervan destijds gemaakt is bedroeg circa € 143,6 miljoen. Dit is berekend middels de 'percentage of completion (POC-) methode'.

In 2023 is op grond van de status van deelprojecten binnen Leidsche Rijn gebleken dat een deel van de robuuste postenraming opgehoogd moest worden. Dit heeft in 2023 geleid tot een toename van de tussentijdse winst op Leidsche Rijn ad € 0,1 miljoen als gevolg van de correctie op de robuuste posten. Ditzelfde bedrag is toegevoegd aan de reserve Grondexploitatie.

Wij merken volledigheidshalve op dat in 2023 nog geen terugvloeiing van de robuuste post inzake de Mobiliteitshub (HUB XL) heeft plaatsgevonden. Dit omdat definitieve besluitvorming door de gemeenteraad over de bouw van de HUB XL en het daarmee te voteren investeringskrediet nog moet plaatsvinden. Deze besluitvorming wordt in 2024 verwacht. Pas na de besluitvorming kan de robuuste post die samenhangt met de realisatie van de Hub XL terugvloeien.

Overige kosten Beurskwartier

Het grondexploitatieproject Beurskwartier is een grootstedelijk ontwikkelingsproject gelegen tussen het stationsgebied en de huidige jaarbeurs. Door het grootstedelijk karakter van deze grondexploitatie en de complexiteit dit met zich meebrengt, heeft de gemeente verschillende stelposten opgenomen in haar kostenramingen op het gebied van geluidsmaatregelen en planschadevergoedingen. Deze stelposten, ter grootte van 4,3 miljoen, kunnen door ons op dit moment onvoldoende getoetst worden. Dit wordt veroorzaakt doordat de uitgangspunten van deze mogelijke ingrepen (waarvoor de stelposten opgenomen zijn) nog niet verder definieerbaar zijn als gevolg van de fase waar de grondexploitatie zich op dit moment in bevindt.

Daarmee is de omvang van deze ingrepen nog onvoldoende duidelijk. Wel acht de gemeente deze kosten benodigd voor de uiteindelijke realisatie van het totale plangebied van de grondexploitatie Beurskwartier. Dit is eveneens door de organisatie toegelicht op pagina 482 van de jaarrekening.

Gezien de onzekerheid omtrent de omvang van de eerder benoemde stelposten hebben wij een bedrag van 4,3 miljoen aangemerkt als onzeker.

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

Post onvoorzien

In de civieltechnische ramingen, die onderliggend zijn aan de kostenramingen van uw grondexploitaties, is geregeld een post "onvoorzien" opgenomen. Deze post is bedoeld om toekomstige onzekerheden, die niet expliciet zijn opgenomen in de initiële calculaties van het project, te dekken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan onverwachte bodemverontreiniging of, archeologische vondsten.

De mate waarin dergelijke onzekerheden zich in de kostenramingen zich voordoen, is sterk afhankelijk van de voortgang en de complexiteit van het project (immers hoe meer het project gevorderd is, des te kleiner is de kans dat er zich nog een dergelijke onzekerheid zich voordoet).

Wij constateren echter in onze controlewerkzaamheden dat de gemeente verschillende percentages hanteert voor het bepalen van deze onvoorziene kosten. De gemeente hanteert hiervoor kengetallen afkomstig van referentieprojecten en ervaringscijfers. De mate van complexiteit bepaalt de hoogte van het te hanteren percentage onvoorzien.

Wij adviseren de gemeente om, ten aanzien van de te hanteren kostenopslag-percentages voor onvoorziene kosten, een gestandaardiseerd beleid op te stellen waarbij rekening gehouden wordt met de complexiteit alsmede de fase waarin een specifiek project zich bevindt.

Ter volledigheid benadrukken wij dat de bovenstaande constatering c.q. advies geen impact heeft op de waardering per 31 december 2023.

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Fraude, integriteit, en naleving wet- en regelgeving

De beoordeling door het college van burgemeester en wethouders van het risico van materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving

Bij onze controle vragen wij u jaarlijks inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking kan bevatten door fraude of het overtreden van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van de inschattingen, het proces dat u daarbij hanteert, en de communicatie daarover met het personeel en met de gemeenteraad. Tijdens deze gesprekken heeft uw organisatie aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's, waaronder het belang van corporate compliance en de analyse van corruptievraagstukken.

Wij hebben voorgaande jaren geadviseerd over uw interne frauderisicoanalyse, met als belangrijkste aandachtspunten: de frequentie van de interne frauderisicoanalyse en centrale beheersing en monitoring van risico's. Op basis hiervan heeft uw college besloten dat in 2023 weer een uitgebreide (centrale) frauderisicoanalyse wordt uitgevoerd door concernaudit.

U merkt het onderwerp 'fraude' aan als belangrijk thema in uw jaarplan Concernaudit (2023-2024 en 2024-2025). Op basis van de benodigde competenties en capaciteiten is het eigenaarschap van de frauderisicoanalyse belegd bij Concernaudit. Aan onze aanbevelingen uit de managementletters over 2022 en 2023 wordt in uw jaarplan uitgebreid aandacht besteed. Dit vinden wij een positieve ontwikkeling. De (actualisatie van de) frauderisicoanalyse is inmiddels afgerond en vastgesteld door de directieraad en het college. Wij hebben gesproken met de hierbij betrokken functionarissen en hebben kennisgenomen van:

- Jaarplan Concernaudit 2023-24.
- Uw actuele interne frauderisicoanalyse 2023.
- Themaworkshops (zoals over zorgfraude).
- Thema-audits (zoals het afgeronde onderzoek inzake het proces van paspoortverstrekking).
- De inhoud van frauderisicosessies en een risico-inschattingsrapportage van een van de organisatieonderdelen.

Op deze manier wilt u borgen dat u vanuit verschillende invalshoeken een compleet en actueel beeld verkrijgt van frauderisico's en getroffen interne-beheersmaatregelen om deze vervolgens centraal te kunnen monitoren. Dit stelt u in staat om restrisico's te identificeren en vervolgens al dan niet actie te ondernemen ten aanzien van de restrisico's.

Wij constateren dat u zichtbaar een kwaliteitsimpuls heeft gegeven aan uw (proces van) frauderisicoanalyse en de verdere inbedding hiervan in de organisatie. U heeft hierbij expliciet rekening gehouden met onze adviespunten uit voorgaande jaren. Ten aanzien van de door u geïdentificeerde frauderisico's heeft u vastgesteld welke interne beheersmaatregelen zijn opgezet. U bent voornemens om op basis hiervan awareness-sessies te organiseren op basis van de interne frauderisicoanalyse als input.

Op basis van uw actuele frauderisicoanalyse adviseren wij u om:

- De frauderisico's en beschreven interne-beheersmaatregelen te betrekken in uw verbijzonderde interne controles (VIC-plannen en VIC's) om bestaan en werking van beheersmaatregelen te kunnen toetsen.
- Aandacht te besteden aan financiële verslaggevingsrisico's, waaronder (fraude)mogelijkheden ten aanzien van resultaatsturing.
- De frauderisicoanalyse te betrekken in de communicatie tussen het college en de Adviescommissie Controle en Financiën/de gemeenteraad.

Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen voor fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het college, inclusief het invoeren en onderhouden van interne-beheersingsmaatregelen voor de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en efficiency van de bedrijfsvoering, en de naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute, zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat, als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, doordat sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen of verkeerd voorstellen van zaken, of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt.

Wij hebben de accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast, in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Fraude en integriteit

Jaarlijks verkrijgen wij inzicht in de integriteitsmeldingen, die wij vervolgens doorspreken met uw coördinator integriteit. Een overzicht van integriteitsmeldingen en acties hieromtrent is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering onderdeel 'weerbare organisatie'. Wij hebben op basis van onze controle en naar aanleiding van de besprekingen vastgesteld dat door uw eigen organisatie een mogelijke onregelmatigheid is geconstateerd. De feitelijkheden en omstandigheden worden nader onderzocht.

Onze conclusie is dat uw gemeente op een adequate wijze opvolging geeft aan geïdentificeerde integriteitskwesties en dat zij hierover tijdig met ons in contact treedt.

U werkt aan een aanpassing van de meldregeling en het onderzoeksprotocol. In het kader hiervan is voorgesteld dat zowel een medewerker als een burger over integriteit en ongewenst gedrag rechtstreeks een melding kunnen doen bij het in te richten 'Adviespunt Integriteit en Ongewenst gedrag' dat zodoende als centraal meldpunt fungeert. Daarnaast zullen deze meldingen ook centraal worden beoordeeld door een commissie, die advies zal geven over de opvolging daarvan.

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Interne beheersing

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing vanuit de controle van het boekjaar 2023

Managementletter 2023, toegespitst op de interne (financiële) beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2023 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle was primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing, voor zover van belang voor onze controle op de getrouwheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

Voor de bevindingen van de interim-controle verwijzen wij naar onze managementletter 2023 gedateerd d.d. 14 november 2023.

In de managementletter hebben wij een aantal aandachtspunten voor het opstel- en controleproces van de jaarrekening 2023 benoemd. Als onderdeel van onze werkzaamheden voor de jaarrekening zijn wij nagegaan of deze aandachtspunten voldoende zijn opgevolgd. Voor zover de opvolging en/of onze controle ervan hiertoe aanleiding geven, hebben wij onze bevindingen in dit accountantsverslag bij het betreffende onderwerp verwerkt.

Memoriaalboekingen

Memoriaalboekingen zijn (correctie)boekingen die niet via de reguliere boekingsgang plaatsvinden. Deze boekingen zijn hierdoor in opzet meer risicovol en daarom besteden wij bij onze controle extra aandacht aan deze boekingen.

Wij merken op dat de gemeente sinds voorgaand jaar verschillende procesverbeteringen heeft doorgevoerd zoals eveneens beschreven in onze managementletter 2023.

Wij merken desondanks op dat bij meerdere, door de gemeente geïnitieerde memoriaalboekingen, de onderliggende onderbouwing en/of dossiervorming (initieel) niet op het gewenste niveau was. Dit heeft eveneens geresulteerd in aanpassingen van de concept jaarrekening. Reeds gedurende het jaarrekeningtraject is uw organisatie gestart met een grondige analyse van de afsluitende (P13, P14 en P15) boekingen.

Wij onderschrijven zodoende nogmaals het belang van de ontwikkelingen op het gebied van de memoriaalboekingen en een verdere toets ten aanzien van de (juridische) grondslag te implementeren.

Evaluatie opstel- en controleproces

Medio 2023 hebben wij met de ambtelijke organisatie het opstel- en controleproces van de jaarrekening 2022 geëvalueerd. Dit hebben wij enerzijds middels een “reguliere” evaluatie gedaan alsmede door middel van een zogenoemd Elevation lab. Hierbij hebben wij samen met verschillende disciplines binnen de gemeente (FIJ, Ruimte en SISA) het controleproces geëvalueerd alsmede geïnvesteerd in de onderlinge samenwerking.

Als gevolg van deze evaluatie hebben wij tijdens de controle gemerkt dat dit heeft geleid tot meer onderling begrip bij de uit te voeren werkzaamheden alsmede dat wij ons projectmanagement van de jaarrekeningcontrole verder geïntegreerd hebben met het projectmanagement van de gemeente.

Het opstel- en controleproces is door de genoemde verbeteringen prettig verlopen. Als waarborg en signaleringsfunctie in dit proces houden wij wekelijks gezamenlijk met Utrecht een regieoverleg. Daaruit volgen belangrijke aandachtspunten om de organisatie Utrecht verder te versterken. Specifiek benoemen wij hierin:

Het hoge aantal P14 boekingen na opstellen van de initiële jaarrekening

De organisatie stelt, conform afspraak, haar eerste concept jaarrekening op na het afsluiten van de administratieve periode 13. Bij het afsluiten van deze periode zouden alle financiële mutaties en transacties over het boekjaar 2023 verwerkt moeten zijn met uitzondering van de boekingen voor actualisatie van de grondexploitaties (waarover separate afspraken zijn gemaakt). Na het sluiten van deze periode zijn door de verschillende organisatieonderdelen nog 44 mutaties aangeleverd voor administratieve verwerking in het boekjaar 2023. Dit hoge aantal kan duiden op tekortkomingen in het proces van jaarafsluiting en toont een toename ten opzichte van voorgaande jaren (2022: 30 boekingen en 2021: 15 boekingen). Een belangrijke oorzaak hiervoor betreft de toename van het aantal SiSa-regelingen. Daarnaast is naar onze mening sprake van een aantal andere (potentiële) oorzaken. Eén mogelijke oorzaak is het al jaren op rij toenemende aantal taken en activiteiten, waarbij de beschikbare personele formatie door de krapte op de arbeidsmarkt niet gelijkmatig en gelijktijdig kan meegroeien. De toename van het aantal taken en activiteiten in combinatie met een krapte in de personele formatie leidt tot een hogere werkdruk wat de kans op fouten vergroot.

Ook is de mobiliteit (instroom en uitstroom) van de ambtelijke organisatie toegenomen en wisselen ambtenaren vaker van functie of project wat kan leiden tot kennisachterstand en inefficiëncy. Een tweede oorzaak is dat dit het risico in de hand werkt dat er bij de verschillende medewerkers en organisatieonderdelen onduidelijkheid is over taken, rollen en verantwoordelijkheden (is voldoende duidelijk beschreven en belegd wie waarvoor verantwoordelijk is in het proces?).

Ons beeld is dat de organisatieonderdelen – op basis van hun integrale verantwoordelijkheid op dit moment te weinig expliciet en zichtbaar de (eind)verantwoordelijkheid (kunnen) nemen voor hun (aan)deel in het opstel- en controleproces van de jaarrekening. Ons aandachtspunt van een adequate wisselwerking tussen decentrale- en centrale organisatie blijft actueel. De informatievoorziening van decentraal naar centraal is op onderdelen ontoereikend om centraal te kunnen monitoren en tijdig beslissingen te nemen.

Planning en verantwoording SiSa-bijlage

Het Rijk kiest er in toenemende mate voor om nieuwe en specifieke opgaven voor gemeenten te bekostigen via een specifieke uitkering. Daarnaast zet gemeente Utrecht in op het aanvragen van extra middelen voor specifieke Utrechtse opgaven. Dit leidt ertoe dat er over steeds meer specifieke uitkeringen verantwoord moet worden. Ten opzichte van vorig boekjaar betreft dit een toename van 12 regelingen, tot een totaal van 78 SiSa-regelingen.

Wij hebben geconstateerd (mede als gevolg van de hierboven beschreven aspecten) dat het verantwoordingsproces omtrent de SiSa-bijlage nog niet optimaal verloopt.

Door de verschillende organisatieonderdelen is een deel van de verantwoordingsdossiers niet tijdig, juist en volledig aangeleverd bij de medewerkers die centraal coördineren en verantwoordelijk zijn voor de kwaliteitscontrole op deze dossiers. Hierdoor is het niet in alle gevallen gelukt om voorafgaand aan onze controle uw (kwaliteitscontrole-)werkzaamheden af te ronden. Dit heeft eveneens impact gehad op de tijdig afronden van onze werkzaamheden. Wij benadrukken dan ook het belang dat de organisatieonderdelen gedurende het jaar al starten met de verantwoordingsdossiers conform de gestandaardiseerde (centrale) werkinstructie.

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing vanuit de controle van het boekjaar 2023

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving inclusief Cyber Security behoeft verdere aandacht

Jaarlijks geven wij u een update van de opvolging van de bevindingen uit de IT-audits van voorgaande jaren, waarbij wij op basis van gesprekken met de betrokken functionarissen de voortgang op de bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid van de algemene IT-beheersmaatregelen onderzoeken. Deze werkzaamheden zijn geïntegreerd in onze jaarrekeningcontrole.

U heeft in de afgelopen periode een hoge prioriteit gegeven aan het oplossen van onze detailbevindingen, onder meer door middel van een projectmatige aanpak. Dit betreft met name de noodzakelijke organisatorische aspecten. In samenwerking met concernaudit zijn er door u prioriteiten toegekend aan de noodzakelijke acties. U heeft ons dit jaar in verband hiermee gevraagd om door middel van een quickscan de opvolging te evalueren van de geconstateerde observaties met betrekking tot de IT-audit over voorgaande jaren (2021/2022). Wij hebben met elkaar afgesproken dat wij deze evaluatie beperken tot het beoordelen van de opzet van de door de gemeente gekozen oplossingsrichtingen. Hierbij is de nadruk gelegd op de observaties met een gemiddeld tot hoog risico. De scope van deze evaluatie betreft de verschillende SAP-systemen en de netwerkomgeving. Onze werkzaamheden zijn uitgevoerd in de periode van mei tot en met juni 2023. De uitkomst is dat wij een positieve indruk hebben gekregen over de door de gemeente Utrecht gerealiseerde verbeteringen op het gebied van logische toegangsbeveiliging en wijzigingsbeheer. U heeft opvolging gegeven aan alle bevindingen die wij in dit kader hebben geconstateerd. De doorgevoerde oplossingen hebben hierbij tot het gewenste resultaat geleid, waarbij de oorspronkelijke bevinding (in de basis) is opgelost.

Wij willen u aanbevelen om tijdens de implementatie van SAP4HANA te borgen dat de algemene IT-beheersingsmaatregelen ook op een betrouwbare manier worden opgezet en geïmplementeerd.

Wij beperken ons dit boekjaar tot de minimaal noodzakelijke IT-werkzaamheden wat betreft de opzet en het bestaan van de interne-beheersing(smaatregelen), en dus niet op de werking, monitoring en/of eventuele continue verbetering.

Net als in voorgaande jaren hanteren wij tijdens onze controle op voorhand een aanpak waarbij wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden buiten de IT-omgeving plannen, om in te spelen op de onderkende risico's. Wij hoeven daarom onze aanpak bij de controle niet te wijzigen. Een belangrijke motivatie hiervoor betreft de implementatie van uw nieuwe systeem SAP4HANA per 1 januari 2025.

U informeert ons over de stappen van de implementatie. Wij voeren op uw verzoek IT-audit werkzaamheden uit in het kader van de SAP4HANA transitie. Het doel hiervan is om tijdig eventuele risico's met impact op uw administratie en jaarrekening(controle) te identificeren.

Ondanks dat wij niet steunen op de IT-omgeving zijn wij tijdens de jaarrekeningcontrole in staat geweest data-analyse in te zetten als onderdeel van onze controleaanpak. Tevens voeren wij data-analyses uit tijdens onze controle op de journaalboekingen en specifiek: de memoriaalboekingen. Met behulp van data-analyse is door ons een diepgaande en risicogerichte analyse uitgevoerd van deze in opzet meer risicovolle boekingen. Zo hebben wij de met gegevensgerichte werkzaamheden te onderzoeken populatie aan journaalboekingen sterk kunnen reduceren. Dit illustreert het belang en de toegevoegde waarde van een betrouwbare IT-omgeving als basis voor het inzetten van data-analyse.

Cyber Security

Ten aanzien van Cyber Security stellen wij vast dat er veel voortgang is gemaakt, maar dat er ook nog belangrijke uitdagingen zijn. Deze worden met de komst van NIS2 steeds relevanter en hebben hiermee tevens een 'verplicht' karakter gekregen. Uw gemeente heeft ambitie en inzicht in wat er moet gebeuren en er zijn diverse plannen/projecten om dit te realiseren, maar de daadwerkelijke realisatie en het neerzetten van de basis door het implementeren van aanbevelingen en richtlijnen gaat nog niet op alle gebieden snel genoeg.

Voor zover wij kunnen beoordelen ligt de oorzaak hiervan niet alleen op het gebied van beschikbare capaciteit en middelen en de decentrale manier waarop de gemeente Utrecht is georganiseerd, maar zeker ook op het gebied van prioriteiten en de juiste management aandacht.

Dit laatste is relevant om, ondanks de drukte en de bijbehorende keuzes die daarom gemaakt moeten worden, blijvend aandacht te schenken aan het beheersen van Cyber risico's en tijdig het benodigde volwasssenheidsniveau hierin te realiseren.

Wij benadrukken daarom nogmaals dat het van groot belang is dat u voldoende aandacht schenkt aan informatiebeveiliging in brede zin, niet in de laatste plaats vanwege de eisen die NIS2 hieraan stelt. NIS2 wordt binnen afzienbare tijd verplicht. Deze EU Cyber Resilience Act (NIS2) is 15 september jl. goedgekeurd. Tot op heden moet Utrecht al voldoen aan BIO-richtlijnen vanuit de ENSIA-verplichtingen. Ten aanzien van NIS2 dient de gemeente te voldoen aan nieuwe cybersecurity vereisten en richtlijnen, waaronder een wettelijke meldplicht, waarbij incidenten in relatie tot essentiële diensten binnen 24 uur gemeld moeten worden. Verder moet Utrecht aan de toezichthouder, op elk moment waarop deze dat noodzakelijk acht, kunnen aantonen in hoeverre voldaan wordt aan de vereisten van NIS2. Hierbij willen wij benadrukken dat het kunnen aantonen van de werking hiervan van groot belang is.

Hierbij wordt een actieve rol verwacht van bestuurders die op basis van voldoende actuele kennis in staat zijn om prioriteiten te stellen en de juiste beslissingen te nemen. Het is van groot belang dat Utrecht de bestuurlijke verantwoordelijkheid zo snel mogelijk organisatorisch belegt, ook met het oog op de overige, nog benodigde acties die noodzakelijk zijn om aan de NIS2 te voldoen.

Daarnaast is het belangrijk dat risico's in de keten van toeleveranciers als onderdeel van NIS2 integraal geadresseerd worden. Hier ligt voor u nog een belangrijke uitdaging. Wij willen hier dan ook het belang benadrukken om de risico's in het huidige leverancierslandschap op korte termijn in kaart te brengen.

Wij adviseren Utrecht om op al deze onderdelen de eventuele hiaten in kaart te brengen en, ook op bestuurlijk niveau, waar nodig actie te nemen om (aanvullende) maatregelen te implementeren/realiseren. Hierbij willen wij benadrukken dat het kunnen aantonen van de werking hiervan van groot belang is.

Voor onze bevindingen en detailaanbevelingen op het gebied van Cyber Security verwijzen wij naar onze afzonderlijke rapportage.

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Bijlagen

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de niet-gecorrigeerde controleverschillen groter dan de rapporteringstolerantie van € 0,5 miljoen.

Aard van de fouten	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	**N.v.t.**
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode:	
• SiSa-regeling C32 Specifieke uitkering ventilatie in scholen: vrijgevallen bedrag is te hoog verantwoord en heeft impact op de materiële vaste activa (in verband met bijdrage derden) en vooruitontvangen bedragen van overheidslichamen.	€ 570.000
• SiSa-regeling E44 Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027: vrijgevallen bedrag is te hoog verantwoord en heeft impact op de vooruitontvangen bedragen van overheidslichamen.	€ 646.000
• Bijstelling van nog te betalen bedragen aan zorgaanbieders als gevolg van een late bijstelling van het vierkantbudget voor een zorgaanbieder.	€ 600.000
Totaal getrouwheidsfouten	**€ 1.816.000**

- Wij ontvangen van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening, waarin het college het bovenstaande bevestigt. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

A2 - Onzekerheden in de controle

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de onzekerheden groter dan de rapporteringstolerantie van € 0,5 miljoen.

Aard van de onzekerheden	Getrouwheid
• Grondexploitatie Beurskwartier: onzekerheid stelposten.	€ 4.300.000
Totaal onzekerheden in de controle getrouwheid	**€ 4.300.000**

- Wij ontvangen van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening, waarin het college het bovenstaande bevestigt. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere onzekerheden.

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen

Onze controlestandaarden vereisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren om de gemeenteraad in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening. De tabel hierna bevat een weergave van díe onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat de gemeenteraad deze nader dient te beoordelen.

Toelichting	Bron van de toelichtingsvereiste	Kwantitatieve of kwalitatieve overwegingen
Niet van toepassing	N.v.t.	N.v.t.

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de strekking van ons getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening 2023 en onze conclusies ten aanzien van de rechtmatigheid van de SiSa-bijlage 2023.

- Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring): goedkeurend
- Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening: goedkeurend

Per regeling geven wij in de volgende tabel aan of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
A6	Specifieke Uitkering Preventieve Aanpak tegen Ondermijning (onderdeel BOTOC)	n.v.t.	€ 0	
A14	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, (gewelddadig) extremisme en terrorisme in 2022	n.v.t.	€ 0	
A15	Regeling eenmalige specifieke uitkering voor gemeenten in verband met het treffen van maatregelen ter vermindering van overlast en criminaliteit veroorzaakt door asielzoekers in 2022 en 2023	n.v.t.	€ 0	
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	n.v.t.	€ 0	
A17	Regeling specifieke uitkering voorkomen georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit	n.v.t.	€ 0	
A18B	Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	€ 0	
A20	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme 2023-2026	n.v.t.	€ 0	
A23	Bekostigingsregeling Landelijke Vreemdelingen Voorziening 2023	n.v.t.	€ 0	
A24	Regeling eenmalige specifieke uitkering voor gemeenten in verband met het treffen van maatregelen ter vermindering van overlast en criminaliteit veroorzaakt door asielzoekers in 2023 en 2024	n.v.t.	€ 0	
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	n.v.t.	€ 0	
C10	Tijdelijk besluit specifieke uitkering verbetering digitale dienstverlening	n.v.t.	€ 0	
C28	Bijdrage pilot goed verhuurderschap	n.v.t.	€ 0	
C31	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen	n.v.t.	€ 0	
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	n.v.t.	€ 0	
Subtotaal			**€ 0**	

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal – zie vorige pagina			**€ 0**	
C55	Aanpak energiearmoede	n.v.t.	€ 0	
C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	n.v.t.	€ 0	
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	n.v.t.	€ 0	
C64	Tijdelijke capaciteit of externe expertise 14 grootschalige woningbouwgebieden	n.v.t.	€ 0	
C75	Regiodeals 3e tranche	n.v.t.	€ 0	
C85	Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen	n.v.t.	€ 0	
C9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	n.v.t.	€ 0	
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	n.v.t.	€ 0	
C94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	n.v.t.	€ 0	
C97	Regeling huisvesting grote gezinnen vergunninghouders 2023	n.v.t.	€ 0	
C100	Regeling kansrijke wijk	n.v.t.	€ 0	
C102	Incidentele specifieke uitkering Inrichten Overheidsbrede Loketten	n.v.t.	€ 0	
C105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	n.v.t.	€ 0	
C106	Tijdelijke regeling specifieke uitkering gebiedsbudget	n.v.t.	€ 0	
C109	Meerjarig regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting	n.v.t.	€ 0	
C112	Kwalitatief hoogwaardige en duurzame woon- en leefomgeving in acht NOVEX-gebieden	n.v.t.	€ 0	
C209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	n.v.t.	€ 0	
D10	Volwasseneneducatie	n.v.t.	€ 0	
D12	Regionale meld- en coördinatiefunctie	n.v.t.	€ 0	
Subtotaal			**€ 0**	

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal – zie vorige pagina			**€ 0**	
D12A	Regionaal programma voortijdig schoolverlaten	n.v.t.	€ 0	
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	n.v.t.	€ 0	
D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	n.v.t.	€ 0	
D21	Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur	n.v.t.	€ 0	
D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	n.v.t.	€ 0	
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	n.v.t.	€ 0	
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai	n.v.t.	€ 0	
E15B	Regeling Specifieke uitkering Regionale Aanpak Laadinfrastructuur 2020-2023	n.v.t.	€ 0	
E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	n.v.t.	€ 0	
E21	Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra 2020 – 2022	n.v.t.	€ 0	
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	€ 0	
E42	Griftpark	n.v.t.	€ 0	
E44	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027	n.v.t.	€ 0	
E53	Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord	n.v.t.	€ 0	
E58	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem overbruggingsjaar 2021	n.v.t.	€ 0	
E83	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022	n.v.t.	€ 0	
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	n.v.t.	€ 0	
E94	Incidentele specifieke uitkering (water)bodemsanering 2022	n.v.t.	€ 0	
E97	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2023	n.v.t.	€ 0	
Subtotaal			**€ 0**	

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal – zie vorige pagina			**€ 0**	
E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	n.v.t.	€ 0	
E106	Regionale Aanpak Laadinfrastructuur	n.v.t.	€ 0	
F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	n.v.t.	€ 0	
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G4	Tozo 2_ gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G4	Tozo 3_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G4	Tozo 4_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
Subtotaal			**€ 0**	

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal – zie vorige pagina			**€ 0**	
G4	Tozo 5_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G10	Wet inburgering_ gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_ gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G13	Besteding/baten onderwijsroute_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
H1	Ministeriële regeling heroïnebehandeling	n.v.t.	€ 0	
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	n.v.t.	€ 0	
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	n.v.t.	€ 0	
H10	Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie gesloten jeugdhulp 2020	n.v.t.	€ 0	
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	n.v.t.	€ 0	
H14	SPUK expertisecentra jeugdhulp	n.v.t.	€ 0	
H15	Specifieke uitkering tijdelijk vergroten van beschikbaarheid van acute jeugd-ggz capaciteit	n.v.t.	€ 0	
H20	Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie residentiële jeugdhulp 2021	n.v.t.	€ 0	
H22B	Regeling specifieke uitkering regionaal projectleider aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2022 (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	€ 0	
H24	Regeling specifieke uitkering specialistische functies aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2022	n.v.t.	€ 0	
H25	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	n.v.t.	€ 0	
H26	Regeling specifieke uitkering randvoorwaardelijke functies jeugdhulp	n.v.t.	€ 0	
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	n.v.t.	€ 0	
Subtotaal			**€ 0**	

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal – zie vorige pagina			**€ 0**	
H31	Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen	n.v.t.	€ 0	
H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	n.v.t.	€ 0	
H34	Regeling specifieke uitkering specialistische functies aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2023	n.v.t.	€ 0	
H35	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	n.v.t.	€ 0	
Totaal			**€ 0**	

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de “Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)” en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Utrecht in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersings-maatregelen.

Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico’s ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhanke-lijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en, indien er bedrei-gingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreigingen voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling, inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde ‘onafhankelijkheids-evaluatie’), wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een gemeenteraad, raadscommissie of Adviescommissie Controle en Financiën, overwegen wij ook een van deze instanties te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen wordt periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om deze bedreiging weg te nemen.

Onze beoordeling heeft geen aanleiding gegeven om het komend boekjaar teamleden bij de gemeente Utrecht te rouleren.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente Utrecht

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente of een bij de gemeente betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid met een (geschatte) waarde van meer dan € 100 ontvangen of verstrekt, en zijn daarom van mening dat er geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.

© 2024. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 16 May 2024

Deloitte.

Onder Deloitte wordt verstaan één of meer van Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL’’ of ‘’Deloitte Global’’), haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten (tezamen, de “Deloitte-organisatie”). DTTL en haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten zijn juridisch gescheiden en onafhankelijke entiteiten, die elkaar niet kunnen verplichten of binden ten aanzien van derden. DTTL en iedere DTTL member firm en aan hen verbonden entiteiten zijn aansprakelijk voor hun eigen handelen en nalaten, en niet voor het handelen of nalaten van een andere entiteit. DTTL verleent geen diensten aan cliënten. Raadpleeg www.deloitte.com/about voor meer informatie.

Deloitte levert toonaangevende audit- en assurance-, belastingadvies- en juridische diensten, en diensten op het gebied van consulting, financial advisory, en risk advisory aan bijna 90% van de Fortune Global 500® en duizenden particuliere bedrijven. Onze professionals leveren meetbare en blijvende resultaten die het vertrouwen van het publiek in kapitaalmarkten helpen versterken, klanten in staat stellen te transformeren en bloeien, en de weg wijzen naar een sterkere economie, een meer rechtvaardige samenleving en een duurzame wereld. Voortbouwend op haar meer dan 175-jarige geschiedenis, omvat het bereik van Deloitte meer dan 150 landen en gebieden. Ontdek hoe de meer dan 415.000 mensen van Deloitte wereldwijd een impact maken die ertoe doet op www.deloitte.com.

Deze communicatie bevat louter algemene informatie en noch DTTL, noch haar wereldwijde netwerk van member firms of aan hen verbonden entiteiten verleent door middel van deze communicatie professioneel advies of diensten. Voordat u een beslissing neemt of actie onderneemt die van invloed kan zijn op uw financiën of uw bedrijf, dient u een gekwalificeerde professionele adviseur te raadplegen. Geen enkele entiteit in de Deloitte-organisatie is verantwoordelijk voor enig verlies dat wordt geleden door een persoon die op deze communicatie vertrouwt.

© 2024. Neem voor informatie contact op met Deloitte Nederland.

Deloitte.

Controle jaarrekening 2023 Gemeente Utrecht

30 mei 2024
Utrecht
Niels Fritz en Rein-Aart van Vugt

Controle jaarrekening 2023 gemeente Utrecht

Algemeen:

- Goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid
  - goedkeuringstolerantie fouten: € 20,5 miljoen (1%)
  - goedkeuringstolerantie onzekerheden: € 61,5 miljoen (3%)

- Rechtmatigheidsverantwoording college
  - Proces soepel verlopen, goede voorbereiding
  - verantwoordingsgrens: € 30,9 miljoen (1,5% totale lasten) en rapportagegrens € 0,5 miljoen
  - € 51,5 miljoen totaal onrechtmatig
  - € 45,9 miljoen onrechtmatig op het begrotingscriterium, waarvan € 35,2 miljoen door uw college als acceptabel aangemerkt
  - Aanbestedingen onrechtmatig € 5 miljoen
  - Misbruik € 0,6 miljoen

Controle jaarrekening 2023 gemeente Utrecht

Algemeen:

- Jaarstukken
  - over 2023 al sterk verbeterd wat betreft leesbaarheid jaarstukken 2023 zijn meer integraal geworden in 2024 volgt verdere verbetering in navolging van de begroting 2024
  - (blijft) moeilijk om op basis van de jaarstukken een debat op inhoud van doelrealisatie en activiteiten te voeren.

- Opstel en samenstelproces
  - positief: samenwerking met coördinerende functie
  - aandachtspunten: hoog aantal afsluitende boekingen, onderbouwing memoriaalboekingen, omvangrijke onderwerpen zoals SiSa
  - informatievoorziening decentraal - centraal

Deloitte.

Gemeente Utrecht

Controle jaarrekening 2023 gemeente Utrecht

- Spanningsveld ten aanzien van capaciteit en geld en realisatiekracht en ambitie
  - stel prioriteiten, parkeer onderwerpen en breng volgorde aan
  - baten en lasten op totaalniveau redelijk in lijn met actuele begroting, wel verschuiving zichtbaar tussen programma's. Uitkering gemeentefonds is € 42 miljoen lager dan begroot, OZB is € 10 miljoen hoger dan geraamd.
  - ten opzichte van de primaire begroting ruim 10% meer uitgaven (en activiteiten). Dat is € 165 miljoen. Tussentijdse wijzigingen zijn dan ook financieel best omvangrijk
  - vanaf begrotingsjaar 2025 neemt het college in de investeringsbegroting naast de geautoriseerde bedragen ook de verwachte en werkelijke investeringsuitgaven per programma op
  - Initiatieven zichtbaar op beheer van formatie en personele capaciteit (zie speerpunt)
  - Uitvoeringstoets toepassen

Controle jaarrekening 2023 gemeente Utrecht

- Financiële component tekort: incidenteel interen op eigen vermogen, aandacht houden voor lange termijn
- Primair begrote inzet reserves € 28 miljoen
  Begrote inzet reserves € 67 miljoen
  werkelijk inzet reserves € 72 miljoen
- ‘Wasstraat’ reserves en jaarlijks toetsen
- Nog te besteden specifieke uitkeringen(Sisa) bedraagt inmiddels € 237 miljoen (toename 2023 € 110 miljoen
- SiSa 2023: 78 regelingen (2019: 19 regelingen)
  - Positief: vebetering uniforme aanlevering en betrokkenheid
  - Aandachtspunten: juiste, volledige en tijdige aanlevering, zodat kwaliteitscontrole kan worden uitgevoerd

Deloitte.

Controle jaarrekening 2023 gemeente Utrecht

Belangrijke rapportpunten:

Gemeente Utrecht

1 Fouten in EU aanbestedingen afgenomen. Totaal € 4,9 miljoen (vorig jaar €11,2 miljoen). Deze fouten zijn ook intern vastgesteld. In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording beschrijft uw college in de paragraaf bedrijfsvoering maatregelen ter voorkoming van fouten in de toekomst.

2 Jaarlijks wordt het definitieve vierkantbudget bevestigt in een wederzijds ondertekend document (gemeente en zorgaanbieder). Als gevolg van de timing in mei/juni in het opvolgend jaar en juiste/volledige verantwoording in de jaarrekening adviseren wij om tijdig(er) tot overeenstemming te komen.

3 Grondexploitatie. Gebruik gemaakt van deskundigen, toetsen aannemelijkheid van de management veronderstellingen en juiste toepassing BBV. Macro-economische wijzigingen (parameters, verkoop vooruitzichten etc.) hebben impact. Gehanteerde uitgangspunten zijn aannemelijk.

Deloitte.

Gemeente Utrecht

Controle jaarrekening 2023 gemeente Utrecht

Belangrijke rapportpunten:

4 Grondexploitatie Leidsche Rijn.

Wat was de situatie / robuuste posten?

- ‘Reservering’ in 2020 (143 miljoen) naar reserve
- Vorig jaar onderdelen a.g.v. onderbouwde schattingen en besluitvorming terug naar grondexploitatie, effect € 35,8 miljoen.
- In 2023 is een deel van de robuuste postenraming opgehoogd, effect € 0,1 miljoen.
- Mobiliteitshub (HUB XL) vloeit nog niet terug naar grondexploitatie, besluitvorming over de bouw en investeringskrediet moet nog plaatsvinden.
- Beurskwartier: stelposten voor geluidsmaatregelen en planschadevergoedingen ad € 4,3 miljoen merken wij aan als onzeker. De uitgangspunten van deze ingrepen zijn nog niet definieerbaar als gevolg van de fase waarin de grondexploitatie zich bevindt.

Deloitte.

Gemeente Utrecht

Controle jaarrekening 2023 gemeente Utrecht

Belangrijke rapportpunten:

5 Frauderisicoanalyse, thema-onderzoeken en interne frauderisicoworkshops (bewustzijn, risico identificeren, treffen mitigerende maatregelen). Conform onze aanbevelingen is geïnvesteerd in de frauderisicoanalyse en inbedding van het thema in de organisatie.

6 Door uw organisatie is een mogelijke onregelmatigheid is geconstateerd. De feitelijkheden en omstandigheden worden nader onderzocht. Dit is in de controleverklaring benoemd en leidt tot aanvullend werk (meerwerk)

Controle jaarrekening 2023 gemeente Utrecht

Overige punten:

- WNT geen afwijkingen
- SiSa fouten en onzekerheden tabel is “schoon”

Afrekening controle jaarrekening 2022 gemeente Utrecht

Meerwerk:

- Sisa	€ 12.960
- Juridische claims/geschillen	€ 6.576
- Europese aanbestedingen	€ 6.500
Totaal	€ 26.036
Voor eigen rekening	€ 25.431

Kosten Deloitte controles 2020 t/m 2023

Onderdeel	2023	2022	2021	2020	Geboekt bij
Controle jaarrekening	459.444	428.186	405.096	393.680	Raad
Controle verantwoording meergemeentenfunctionaliteit Bbz	12.405	11.561	10.938	10.680	W&I
Controle aanvullende bijlage met projectkosten per Provinciale subsidie	2.416	2.252	2.131	2.072	Diverse OO's
Controle SiSa-regelingen	144.960	103.803	101.792	31.080	Financiën
Meerwerk	nog niet bekend	26.036	20.664	22.910	Financiën

Adviescommissie Controle en Financiën

Dossiernummer	4049
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	30 mei 2024
Agendapunt	5
Titel	Raadsvoorstel Meerjarenperspectief Ruimte 2024
Behandelend ambtenaar	Mathijs Lammers
Telefoon	0638113549
E-mail	mathijs.lammers@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Eerenberg
Beleidsveld	Ruimtelijke Ordening
Raadsadviseur (lijst)	Frank de Kok/Cie Ruimtelijke ordening en Grondzaken/06-20011476

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	6 mei 2024
Adviescommissie Controle en Financiën	**30 mei 2024**

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Meerjarenperspectief Ruimte 2024

Beleidsveld	Ruimtelijke Ordening
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Mathijs Lammers
Kenmerk	12253750
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 1.2 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Ja, deels

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Het Meerjaren Perspectief Ruimte 2024 vast te stellen waarmee we de voortgang van de ambities uit de RSU analyseren, inzicht geven in de financiële ontwikkelingen die relevant zijn voor uitvoering van de ambities en inzicht geven in de ruimtelijke investeringen.

2. De voorstellen voor de jaarlijkse bijstelling van het Meerjarenprogramma Bereikbaarheid (MPB) zoals opgenomen in de actualisatie financieel beeld (paragraaf 5.3) vast te stellen binnen de budgettaire kaders die zijn opgenomen in de Voorjaarsnota 2024 en op basis van deze bijstelling de begroting te wijzigen, waarmee het volgende wordt verwerkt:
   - Oplossen van acute knelpunten op lopende projecten en bestuurlijke afspraken.
   - Inpassen van aanvullende noodzakelijke investeringen zodat oa planontwikkeling doorgang kan vinden en projecten kunnen worden uitgevoerd.
   - Actualisatie kasritmes en overige technische aanpassing zoals de budgettair neutrale bijsturingsvoorstellen.

3. De voorstellen voor de jaarlijkse bijstelling van de Parkeerbegroting zoals opgenomen in de actualisatie financieel beeld (paragraaf 5.4) vast te stellen binnen de budgettaire kaders die zijn opgenomen in de Voorjaarsnota 2024 en op basis van deze bijstelling de begroting te wijzigen, waarmee het volgende wordt verwerkt: Herstelkosten fietsenstalling Jaarbeursplein, Fietsdepot (verhuizing), Fietsenstalling Stadstuin, Fietsenrekken in Vooroorlogse wijken, overige kleinere mutaties.

4. Het voorbereidingskrediet voor de Noordelijke Randweg Utrecht (NRU) bij te stellen en een bedrag van 4 miljoen euro te bestemmen voor:
   a. Het uitwerken en het gelijktijdig met onderhoud uitvoeren van kortetermijnmaatregelen (waaronder een proef met ZOAB) om de oversteekbaarheid, bereikbaarheid en leefbaarheid in Overvecht te verbeteren (3,5 miljoen euro);
   b. De onderzoeken en planvoorbereidingen van de NRU lange termijn (0,5 miljoen euro);
   Waarmee binnen het voorbereidingskrediet NRU het gemeentelijke aandeel wordt verhoogd met 2,7 miljoen euro vanuit het beschikbare budget voor de NRU.

5. De actualisatie van de programmering ruimtelijke ontwikkelingsprojecten zoals opgenomen in de bijlage ‘Programmering ruimtelijke ontwikkelingsprojecten 2024’ vast te stellen en op basis van deze bijstelling de begroting te wijzigen.

6. De actualisatie van de grondexploitaties vast te stellen (programmering, geprognosticeerd financieel resultaat en bijbehorend risicoprofiel), in het Meerjaren Perspectief Ruimte 2024 voor de onderdelen a) Binnenstedelijke grondexploitaties, b) Leidsche Rijn en c) Stationsgebied en op basis van deze actualisatie de begroting te wijzigen.

7. Voor de realisatie van de gebiedsopgave Lombokplein, zoals vastgesteld in het Programma van Eisen/ Functioneel Ontwerp (PvE/FO) Lombokplein en het bestemmingsplan Lombokplein:
   - Een grondexploitatie te openen voor het plandeel Westplein (hierna te noemen Lombokplein) en vervolgens bij het openen van de grondexploitatie Lombokplein de reeds voor dit project gemaakte (plan)kosten hiermee te verrekenen.
   - En voor het opvangen van het geprognosticeerd tekort (39,4 miljoen euro) de voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied op te hogen en dit te dekken door een onttrekking uit de reserve grondexploitatie (31,5 miljoen euro), de reserve betaalbaar wonen en woningbouwprojecten (5,5 miljoen euro) en de reserve Meerjarige investeringen bereikbaarheid (2,4 miljoen euro).
   - En het krediet voor de uitvoering van het plandeel Graadt van Roggenweg als genoemd in de financiële bijlage vrij te geven en de reeds voor dit project gemaakte (plan)kosten hiermee te verrekenen.
   - En 1,3 miljoen euro uit de reservering investeringsruimte Lombokplein te bestemmen voor het opvangen voor de risico's voortvloeiend uit de risico-en scenarioanalyse Lombokplein.
   - Geen exploitatieplan vast te stellen.

8. Een voorbereidingskrediet van 0,2 miljoen euro beschikbaar te stellen voor de planvorming van de herontwikkeling Strosteeg na sloop van parkeergarage Springweg en tot het moment van het openen van de grondexploitatie de Reserve Grondexploitaties, onderdeel 'plankosten voorbereidingsfase faciliterend grondbeleid', te bestemmen als achtervang voor dit krediet.

9. Een voorbereidingskrediet van 0,2 miljoen euro beschikbaar te stellen voor de planvorming voor (gedeeltelijke) herbestemming van parkeergarage Paardenveld, welke in september 2025 eigendom wordt van de gemeente, en dit te dekken ten laste van de toekomstige exploitatie (vastgoed en/of parkeren) en tot het moment van exploiteren de exploitatie erfpacht, te bestemmen als achtervang voor dit krediet.

10. Een voorbereidingskrediet van 0,35 miljoen euro beschikbaar te stellen voor de planvorming van de herontwikkeling P&R Overvecht en tot het moment van het openen van de grondexploitatie de Reserve Grondexploitaties, onderdeel 'plankosten voorbereidingsfase faciliterend grondbeleid', te bestemmen als achtervang voor dit krediet.

11. Een voorbereidingskrediet van 2,0 miljoen euro beschikbaar te stellen voor de planvorming van gebiedsontwikkeling Rijnenburg en tot het moment van het sluiten van anterieure overeenkomsten en/of openen van de grondexploitatie de Reserve Grondexploitaties, onderdeel 'plankosten voorbereidingsfase faciliterend grondbeleid', te bestemmen als achtervang voor dit krediet.

12. Een budget van 11,4 mln euro van de Robuuste posten binnen de grondexploitatie Leidsche Rijn beschikbaar stellen voor de aankoop van een aantal percelen in Máximapark, Papendorp en Strijkviertel met als doel deze percelen in te zetten voor het project Leidsche Rijn.

13. Akkoord te gaan met overschrijding van de 10 jaarstermijn op de grondexploitaties Leidsche Rijn en BEFU en vast te stellen dat de looptijd van de grondexploitatie Leidsche Rijn per eind 2039 eindigt en dat de looptijd van de grondexploitatie BEFU eind 2036 eindigt.

14. In de reserve betaalbaar wonen de volgende bedragen te bestemmen:
   - 2,3 miljoen euro voor Gebiedsontwikkeling Hindersteinlaan
   - 1,5 miljoen euro voor Gebiedsontwikkeling Hart van de Meern
   - 0,361 miljoen euro Gebiedsontwikkeling Leidsche Rijn Centrum Oost, Kavel G15b
   - 1,5 miljoen euro in 2025 en 3,0 miljoen euro in 2026 voor aankoop vastgoed
   - 0,420 miljoen euro als cofinanciering voor Volkshuisvestingsfonds Overvecht.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Geheimhouding

Het college heeft tijdelijke geheimhouding opgelegd op de bijlage “Programmering ruimtelijke ontwikkelingsprojecten 2024”, de bijlage “Financieel overzicht meerjarenprogramma bereikbaarheid”, de bijlage “Gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht”, de bijlage “Toelichting financieel kader Lombokplein” en de de bijlage “Overzicht projecten betaalbaar wonen” op grond van artikel 87 Gemeentewet om redenen genoemd in artikel 5.1 lid 2 b de Woo. De geheimhouding geldt totdat de projecten gerealiseerd zijn en de grondexploitaties zijn gesloten.
Openbaarmaking van de genoemde documenten kan het economisch en financieel belang van de Gemeente Utrecht schaden. Deze bijlagen bevatten gedetailleerde (financiële informatie) over de uitvoering van het gemeentelijke grondbeleid, de gemeentelijke grondposities en investeringen in het kader van ruimtelijke en infrastructurele projecten. Derden (bijvoorbeeld ontwikkelaars of eigenaren) kunnen de informatie gebruiken bij onderhandelingen met de gemeente of bij aanbestedingen en daardoor kan de gemeente financieel nadeel oplopen. Daarnaast kan de gemeente financieel nadeel oplopen bij het verkrijgen van cofinanciering.

Samenvatting

Het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR) is het monitoring en uitvoeringsprogramma van de Ruimtelijke Strategie Utrecht. In het MPR monitoren we in hoeverre we op koers liggen met de uitvoering en planontwikkeling van de thematische en gebiedsgerichte opgaven in relatie tot de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU) en geven we aan wat het investeringsprogramma voor de komende jaren is.

Context

Aanleiding

De Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 is de koers voor de ruimtelijke ontwikkeling van de stad in de komende twee decennia. Hoe we hier uitvoering aan geven staat in het MPR.

In het MPR geven we aan waar we onze middelen voor de ruimtelijke investeringen in de komende jaren op inzetten en hoe we uitvoering geven aan de koers. Het MPR wordt gelijktijdig met de integrale afweging van de VJN ter besluitvorming vastgelegd door de raad. Dit MPR is opgesteld in een context van bezuinigingen, die context wordt beschreven in de Voorjaarsnota 2024.

Binnen de thematische en gebiedsgerichte opgaven geven we in het MPR aan waar we op dit moment staan en hoe we bijsturen om de doelen uit de RSU te realiseren. Op basis van deze informatie kunnen we een duiding geven in hoeverre we op koers liggen en waar eventuele bijsturingen en investeringen noodzakelijk zijn. Deze analyse is bedoeld om vervolgens, bij de integrale afweging, te komen tot inhoudelijke bijsturings- en investeringsvoorstellen.

We zijn al een aantal jaar bezig om het MPR beter in te zetten als een monitor-, analyse- en bijsturingsinstrument van de RSU. Het doel van de doorontwikkeling van het MPR is om beter te kunnen sturen op de doelen uit de RSU op stedelijk niveau. Daarnaast streven we ernaar dat de informatie in het MPR overzichtelijker wordt weergegeven.

Toezegging 486: verbeteringen in MPB-deel binnen MPR/VJN 2024

In 2023 hebben we bij de behandeling van de Voorjaarsnota/Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR) in de commissie MGOR aan de raad toegezegd (toezegging 486) bij de VJN 2024 de informatiepositie van uw Raad te verbeteren, door meer heldere overzichten te geven over investeringen in het MPB-deel (zie ook de Raadsbrief van 3 juli 2023).

Naar aanleiding van deze toezegging hebben we ten opzichte van 2023 de volgende verbeteringen in het Meerjaren Perspectief Bereikbaarheid doorgevoerd:

- In de geheime bijlage *Financieel overzicht meerjarenprogramma bereikbaarheid 2024* bij het MPB nemen we een volledig overzicht op van de projecten die we activeren. Dit overzicht sluit daarmee aan op de investeringsstaat bij de programmabegroting en jaarverantwoording. Hiermee zijn wijzigingen als gevolg van herprogrammering goed te volgen.
- De niet-fysieke beïnvloedingsmaatregelen die we ook vanuit het investeringsbudget nemen, vindt u niet op deze lijst terug omdat we deze niet activeren. Over deze middelen wordt u geïnformeerd bij de gebruikelijke P&C-documenten en de voortgangsrapportage Mobiliteit. Daarmee wordt een duidelijker onderscheid gemaakt tussen (fysieke) investeringen - waarvoor autorisatie van kredieten nodig is - en de overige maatregelen.
- Bij de investeringsstaat is toegelicht voor welke investeringen een kredietautorisatie nodig is, en in welke documenten uw raad daarvoor een voorstel ontvangt.
- De leesbaarheid van de geheime bijlage is verbeterd.
- Om de overzichtelijkheid te verbeteren, nemen we in de geheime bijlage geen nog te programmeren middelen' meer op als toekomstig totaalbudget (bijvoorbeeld Investeringsbudget Mobiliteitsplan t/m 2040).

In aanloop naar het volgende MPR in 2025 passen we ook verbeteringen toe die voortkomen uit het gemeentebrede traject Grip op Investeringen, naar aanleiding van de Motie 409 'Grip op investeringen'. Zie ook de voorstellen gedaan in de Adviescommissie Controle en Financiën in februari 2024.

Noordelijke Randweg Utrecht
In dit raadsvoorstel vragen we om een deel van het voorbereidingskrediet van de NRU te bestemmen voor onderzoek en voorbereiding voor de NRU op lange termijn en voor een pakket korte-termijn-maatregelen voor verbetering van de leefbaarheid in Overvecht. In de raadsbrief van 14 maart j.l. staat hierover meer informatie Het gemeentelijke aandeel in het voorbereidingskrediet wordt hiervoor verhoogd.

Juridische context
- Op grond van artikel 189 Gemeentewet is de Gemeenteraad bevoegd om de (meerjaren)begroting en (voorbereidings)kredieten vast te stellen.
- Op grond van artikel 2 en artikel 7 van de Verordening Financieel beleid en beheer Utrecht biedt het college het Meerjarenperspectief Ruimte uiterlijk voor 1 juni aan de raad aan. In het Meerjarenperspectief Ruimte wordt de geactualiseerde stand gegeven van alle grondexploitatieprojecten. De raad is bevoegd de bijgestelde begroting voor de grondexploitatie te autoriseren. Dit vindt voor het lopend jaar plaats bij de vaststelling van de 1e begrotingswijzing en voor de meerjarenraming bij de Programmabegroting. Tevens wordt het actuele kasritme van de investeringen ruimtelijke ontwikkelingsprojecten en bereikbaarheid vastgesteld in de 1e begrotingswijziging en in de meerjarenraming bij de Programmabegroting.

Beslistermijn
De beslistermijn van het MPR 2024 valt samen met de beslistermijn van de Voorjaarsnota 2024.

Beoogd effect
Met MPR geven we de voortgang van de ambities uit de RSU weer en geven we inzicht geven in financiële ontwikkelingen die relevant zijn voor uitvoering van de ambities. Met de voorstellen voor investering en bijsturing worden stappen gezet in het realiseren van de ambities van de RSU met als doel gezond stedelijk leven.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
MPR 2023

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Het Meerjaren Perspectief Ruimte 2024 vast te stellen waarmee we de voortgang van de ambities uit de RSU analyseren, inzicht geven in de financiële ontwikkelingen die relevant zijn voor uitvoering van de ambities en inzicht geven in de ruimtelijke investeringen.
Argumenten	
1.1	Het Meerjaren Perspectief Ruimte is uitvoeringsprogramma van de RSU 2040 en een monitorinstrument en brengt de ruimtelijke opgaven voor de korte én lange termijn (2040) in samenhang in beeld om zo beter te sturen op stedelijk niveau.
Beslispunt	
2	De voorstellen voor de jaarlijkse bijstelling van het Meerjarenprogramma Bereikbaarheid (MPB) zoals opgenomen in de actualisatie financieel beeld (paragraaf 5.3) vast te stellen binnen de budgettaire kaders die zijn opgenomen in de Voorjaarsnota 2024 en op basis van deze bijstelling de begroting te wijzigen, waarmee het volgende wordt verwerkt: - oplossen van acute knelpunten op lopende projecten en bestuurlijke afspraken - Inpassen van aanvullende (knellende) wensen zodat oa planontwikkeling doorgang kan vinden en aanvullende projecten kunnen worden uitgevoerd - actualisatie kasritmes en overige technische aanpassing zoals de budgettair neutrale bijsturingsvoorstellen
Argumenten	
2.1	Hiermee kunnen acute budgettaire knelpunten op lopende mobiliteitsprojecten worden opgelost.
	Door diverse oorzaken (langere doorlooptijden, scope uitbreidingen of opgetreden risico's waaronder hoge inflatie) ontstaan budgettaire knelpunten op lopende projecten. Binnen het meerjarenprogramma bereikbaarheid worden knelpunten opgelost voor Fietsroute om de noord, Ooster- en Westerkade (station Vaartsche Rijn), Doorfietsroute Utrecht-Amersfoort, Maliebaan, Europalaan Noord, Koningsweg, Nicolaas Beetsstraattunnel (haalbaarheidsstudie), Bestemming Catharijnesingel, Vervolg samenwerking Goedopweg 2025-2030 (o.a. werkgevers- en bewoners aanpak duurzaam reisgedrag) en Voorbereidingsfase Ringhub Westraven.
2.2	Hiermee kunnen een aantal gewenste projecten doorgang vinden of verder worden ontwikkeld.
	Met het inpassen van de aanvullende noodzakelijke investeringen kunnen de projecten doorgang vinden of verder worden ontwikkeld zoals Budget voor noodzakelijke aanpassingen verkeersveiligheid, Grifthoekbrug (Wolvenplein), Scholen- en Wijkenaanpak verkeersveiligheid, Taxibeleid en Uitvoeringsprogramma Vervoersongelijkheid
2.3	Tevens bestemmen we toekomstige middelen voor Mobiliteitsmanagement in verband met aflopend budget voor dit onderdeel
	Door 1 miljoen euro vanaf 2030 te bestemmen voor mobiliteitsmanagement voorkomen we dat we in de toekomst een knelpunt hebben voor deze belangrijke pijler van het mobiliteitsplan door aflopend budget hiervoor.
2.4	De begroting sluit hierdoor weer aan op de actualisatie van het kasritme van de projecten.

	De uitvoeringsplanning binnen het meerjarenprogramma bereikbaarheid is geactualiseerd. Daardoor zijn de verwachte verrekeningen met de reserve gewijzigd. Deze worden door middel van een begrotingswijziging verwerkt.
Kanttekeningen/Risico's	
2.1	Programmering betreft deels planvorming voor enkele projecten waarvoor uitvoeringsbudget nog komende jaren moet worden geprogrammeerd.
	Door nu budget in te passen voor betreffende projecten kunnen deze verder met planvorming inclusief raming zodat bij een volgende MPB uitvoeringsbudget kan worden geprogrammeerd binnen het beschikbare budget. Risico is dat (een deel van) deze projecten niet kunnen worden gerealiseerd als er onvoldoende middelen en financiële meevallers zijn om alle kosten van deze ambities te kunnen dekken.
2.2	Het bedrag in de Meerjarige Investeringen Bereikbaarheid (MIB reserve) is in de komende jaren nodig voor programmering van nog niet geprogrammeerde noodzakelijke mobiliteitsinvesteringen
	De RSU2040 en Agenda Mobiliteitsplan laten zien dat in komende jaren veel mobiliteitsinvesteringen noodzakelijk zijn. In komende MPR's leggen we voorstellen voor programmering aan u voor, waarbij we de (toekomstige) middelen voorbereikbaarheid zo optimaal mogelijk inzetten, met inbegrip van het budget in de reserve bereikbaarheid. Zoals toegelicht in het MPR streven we ernaar integraal te programmeren. We maken de afwegingen voor ruimtelijke investeringen in samenhang en stemmen investeringen op elkaar af om, waar mogelijk, werk met werk te maken. Door ontwikkeling vanuit gebieden, en thema's op stedelijk niveau op te tellen en monitoring te combineren, kunnen we beter onderbouwd toekomstige investeringen programmeren en keuzes maken. Dit proces ontwikkelen we door en gaan we verder verfijnen.
Beslispunt	
3	De voorstellen voor de jaarlijkse bijstelling van de Parkeerbegroting zoals opgenomen in de actualisatie financieel beeld (paragraaf 5.4) vast te stellen binnen de budgettaire kaders die zijn opgenomen in de Voorjaarsnota 2024 en op basis van deze bijstelling de begroting te wijzigen, waarmee het volgende wordt verwerkt: Herstelkosten fietsenstalling Jaarbeursplein, Fietsdepot (verhuizing), Fietsenstalling Stadstuin, Fietsenrekken in Vooroorlogse wijken, overige kleinere mutaties.
3.1	De meerjarenraming van parkeren is hiermee geactualiseerd.
	De meerjarenraming van parkeren wordt jaarlijks in het MPR geactualiseerd om deze in lijn te brengen met de reële prognose van lasten, baten en onttrekkingen aan de reserve.
Beslispunt	
4	Het voorbereidingskrediet voor de Noordelijke Randweg Utrecht (NRU) bij te stellen en een bedrag van 4 miljoen euro te bestemmen voor: a. Het uitwerken en het gelijktijdig met onderhoud uitvoeren van korte termijn maatregelen (waaronder een proef met ZOAB) om de oversteekbaarheid, bereikbaarheid en leefbaarheid in Overvecht te verbeteren (3,5 miljoen euro); b. voor de onderzoeken en planvoorbereidingen van de NRU lange termijn (0,5 miljoen euro) in 2024 en 2025; Waarmee binnen het voorbereidingskrediet NRU het gemeentelijke aandeel wordt verhoogd met 2,7 miljoen euro vanuit het beschikbare budget voor de NRU.
Argumenten	
4.1	Met de uitvoering van het pakket korte termijn maatregelen kunnen we een eerste stap zetten om de leefomgeving rondom de NRU te verbeteren.

	Met het pakket aan kortetermijnmaatregelen kunnen we op korte termijn de leefbaarheid, oversteekbaarheid en bereikbaarheid verbeteren, vooruitlopend op de keuze en realisatie van de voorkeursvariant voor de lange termijn. We voeren deze kortetermijnmaatregelen gelijktijdig met het onderhoud uit waardoor we werk-met-werk maken
4.2	Met het voorbereidingskrediet kunnen we verder met het voorbereiden van de langetermijn-aanpak van de NRU.
	Zoals we in de recente voortgangsbrief over de NRU hebben aangegeven, blijft een lange termijn aanpak van de NRU noodzakelijk. We doen in de komende periode nader onderzoek naar NRU-varianten in wisselwerking met het Alternatief voor de Ring Utrecht (ARU). Ook kijken we naar mogelijkheden tot aankoop stikstofruimte.
4.3	We stellen het voorbereidingskrediet NRU neerwaarts bij waardoor er nog een ruimte resteert van 4 miljoen euro en leggen dit aan u voor bij de 1e bestuursrapportage.
	Het voorbereidingskrediet wordt verlaagd van 45,1 miljoen euro naar 23,2 miljoen euro waarmee er nog een ruimte resteert binnen dit voorbereidingskrediet van 4 miljoen euro. Het gemeentelijke deel (11,7 miljoen euro) binnen het voorbereidingskrediet wordt hierbij verhoogd met 2,7 miljoen euro vanuit het budget voor de NRU. Het te zijner tijd beschikbaar (reguliere) onderhoudsbudget kan aangewend worden voor aanvulling van het budget voor de Lange Termijn op het moment dat we deze herinrichting gaan realiseren.
Kanttekeningen/Risico's	
4.1	Door de investeringskosten van €3,5 miljoen euro voor de korte termijnmaatregelen hebben we straks minder middelen voor de voorkeursvariant lange termijn.
	Het gemeentelijke budget voor de NRU geldt als cofinanciering van de voorkeursvariant voor de lange termijn. Door de uitgave voor de korte termijnmaatregelen hebben we straks 3,5 miljoen euro minder budget voor de NRU lange termijn maatregelen. Dit hebben wij afgestemd met I&W en de provincie Utrecht.
Beslispunt	
5	De actualisatie van de programmering ruimtelijke ontwikkelingsprojecten zoals opgenomen in de bijlage 'Programmering ruimtelijke ontwikkelingsprojecten 2024' vast te stellen en op basis van deze bijstelling de begroting te wijzigen.
Argumenten	
5.1	De programmering is geactualiseerd.
	Ieder project is geactualiseerd op basis van de voortgang, het kasritme en de geprognosticeerde financiële eindstand. Hiermee ontstaat een actueel beeld van de programmering. In de actualisatie is verder onder andere de bestemming verwerkt van de middelen die vanaf 2021 beschikbaar zijn voor fietsmaatregelen gekoppeld aan gebiedsontwikkelingen. Eerder is besloten om de eerste vier jaren in totaal 2 miljoen euro van deze middelen te bestemmen voor fietsmaatregelen en verbindingen ten behoeve van de gebiedsontwikkeling Merwedekanaalzone. Nu is opgenomen dat deze middelen vanaf 2025 worden bestemd voor de fietsverbinding Papendorp – 24 oktoberplein voor een totaalbedrag van 3,6 miljoen euro.
Beslispunt	

6.	De actualisatie van de grondexploitaties vast te stellen (programmering, geprognosticeerd financieel resultaat en bijbehorend risicoprofiel), in het Meerjaren Perspectief Ruimte 2024 (MPR) voor de onderdelen a) Binnenstedelijke grondexploitaties, b) Leidsche Rijn en c) Stationsgebied en op basis van deze actualisatie de begroting te wijzigen.
Argumenten	
6.1	In het kader van de Beleids- en beheersinstrumentarium-cyclus wordt de actualisatie van de grondexploitaties jaarlijks vastgesteld.
	Per 1 januari 2024 zijn alle grondexploitaties (en in lijn daarmee de voorziening negatieve grondexploitaties) geactualiseerd. De actuele geprognosticeerde resultaten zijn verantwoord in de Jaarstukken 2023. In het Meerjarenperspectief Ruimte zijn de geactualiseerde grondexploitaties 2024 opgenomen en wordt het actueel resultaat per grondexploitatie toegelicht. De grondexploitaties zijn geactualiseerd conform de richtlijnen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) van juli 2019.
6.2	Het saldo van de binnenstedelijke grondexploitaties is 4,2 miljoen euro positief.
	Het saldo van de binnenstedelijke grondexploitaties is verslechterd van 14,3 miljoen euro positief (Netto Contante Waarde (NCW) per 1-1-2023) naar 4,2 miljoen euro positief (NCW per 1-1-2024). Dit wordt veroorzaakt door mutaties binnen de lopende grondexploitaties. Conform BBV-regelgeving is de gemeente verplicht winst te nemen. Deze tussentijdse winstneming bedroeg over 2023 0,7 miljoen euro op Eindwaarde (EW). De winstnemingen zijn toegevoegd aan de reserve grondexploitatie. Na verwerking van bovengenoemde gebeurtenissen leidt dat tot een positief saldo van 4,2 miljoen euro NCW. Binnen het project Zuilense Vecht heeft als beheersmaatregel een verschuiving van middenhuur naar middenkoop plaatsgevonden. Ook hebben wij ter dekking van het tekort op het project een aanvraag voor de Woningbouwimpuls ingediend. Inmiddels is deze subsidie toegekend. Bij de volgende actualisatie draaien wij de omzetting van de middeldure huurwoningen naar middeldure koopwoningen terug. De geactualiseerde grondexploitatie Beurskwartier sluit met een geprognosticeerd tekort (4,1 miljoen euro NCW). Om weer te komen tot een sluitend project Beurskwartier hebben wij een aanvraag voor de Woningbouwimpuls (WBI) ingediend. Inmiddels is deze subsidie toegekend. Bij de volgende actualisatie van de grondexploitatie Beurskwartier verwerken wij de Woningbouwimpuls-subsidie. Op basis van de uitgevoerde risico- en scenarioanalyse is de benodigde reservering voor het opvangen van risico's binnenstedelijke grondexploitaties als gevolg van de onzekerheden in de markt toegenomen met 3,2 miljoen euro NCW.
6.3	Het saldo van de grondexploitatie Leidsche Rijn is 14,2 miljoen euro positief.
	De grondexploitatie Leidsche Rijn komt na actualisatie per 1-1-2024 en na winstnemingen uit op een positief saldo van 14,2 miljoen euro NCW. De grondexploitatie laat een verbetering zien van 2,4 miljoen euro NCW. De verbetering wordt met name veroorzaakt door deels gerealiseerde en deels door nog te realiseren hogere opbrengsten. De gemeente heeft conform BBV-regelgeving dit jaar verplicht winst genomen. Deze bedroeg over 2023 5,9 miljoen euro. Tot en met 2023 is binnen Leidsche Rijn 73,4 miljoen euro verplicht winst genomen. Vanwege de omvang en de looptijd van de grondexploitatie Leidsche Rijn kan het eindresultaat nog aanzienlijk veranderen. Stijgende bouwkosten vanwege marktomstandigheden en duurzaamheidsambities zetten druk op de grondprijzen. Deze ontwikkelingen hebben vooral effect op de nog grotendeels op te starten deelgebieden zoals Papendorp, Strijkviertel en Haarrijn. Om deze risico's te beheersen wordt voorafgaand aan uitgifte onderzoek gedaan naar de te verwachten grondprijs in

	relatie tot de in de grondexploitatie begrote grondwaarde. Dan kan tijdig bijgestuurd worden. In voorbereiding op de actualisatie grondexploitaties 2025, waarin de effecten van de nieuwe BBV-richtlijnen worden verwerkt (zie paragraaf 5.3.2 MPR), zullen wij bij de peilstok een voorstel voorleggen met beheersmaatregelen om het effect op te vangen.
6.4	<u>De grondexploitatie Stationsgebied is, in combinatie met de gestelde voorziening, sluitend</u>.
	De actualisatie grondexploitatie Stationsgebied is, in combinatie met de gestelde voorziening, sluitend. Het resultaat is licht verbeterd en heeft geleid tot een verlaging van de voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied met 0,2 miljoen euro EW van de voorziening en een toevoeging van dit bedrag aan de reserve grondexploitatie. De onderdelen in de grondexploitatie Stationsgebied zoals genoemd op de bladzijde 80 van het MPR sluiten we in 2024 af. Door de afronding van de projecten in voornamelijk de oostzijde van het Stationsgebied, zoals Catharijnesingel en Vredenburg, kunnen de onderdelen worden afgesloten. Om het negatieve resultaat op de deelgrondexploitaties op te vangen, wenden we het voor deze verliezen bestemde budget in de voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied aan.
Beslispunt	
7	Voor realisatie van de gebiedsopgave Lombokplein, zoals vastgesteld in het Programma van Eisen/ Functioneel Ontwerp (PvE/FO) Lombokplein en het bestemmingsplan Lombokplein: 1. Een grondexploitatie te openen voor het plandeel Westplein (hierna te noemen Lombokplein) en vervolgens bij het openen van de grondexploitatie Lombokplein de reeds voor dit project gemaakte (plan)kosten hiermee te verrekenen. 2. En voor het opvangen van het geprognosticeerd tekort (39,4 miljoen euro) de voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied op te hogen en dit te dekken door een onttrekking uit de reserve grondexploitatie (31,5 miljoen euro), de reserve betaalbaar wonen en woningbouwprojecten (5,5 miljoen euro) en de reserve Meerjarige investeringen bereikbaarheid (2,4 miljoen euro). 3. En het krediet voor de uitvoering van het plandeel Graadt van Roggenweg als genoemd in de financiële bijlage vrij te geven en de reeds voor dit project gemaakte (plan)kosten hiermee te verrekenen. 4. En 1,3 miljoen euro uit de reservering investeringsruimte Lombokplein te bestemmen voor het opvangen voor de risico's voortvloeiend uit de risico-en scenarioanalyse Lombokplein. 5. Geen exploitatieplan vast te stellen.
Argumenten	
7.1	<u>Ten behoeve van de ontwikkeling van het plandeel Lombokplein is een financieel kader uitgewerkt in een grondexploitatie, zodat het project gerealiseerd kan worden.</u>
	Het project, wat naast een grootschalige herstructurering van de infrastructuur en herstellen Leidse Rijn ook ruimte biedt aan onder andere circa 350 a 400 woningen, waarvan 45% sociaal en 35% middencategorie, heeft een geprognosticeerd saldo op eindwaarde van € 39.390.279 negatief. De meerjarige kosten, grondopbrengsten, bijbehorende rente- en indexeringseffecten, lichten we toe in de (geheime) financiële bijlage. De grondexploitatie heeft een verwachte looptijd tot eind 2032 en een verwacht negatief eindsaldo op eindwaarde. Conform de regelgeving van de Commissie BBV wordt er een voorziening ter hoogte van dit negatieve saldo getroffen. De ophoging wordt gedekt door een onttrekking uit de reserve grondexploitatie (31,5 miljoen euro), de reserve betaalbaar wonen en woningbouwprojecten (5,5 miljoen euro) en de reserve Meerjarige investeringen bereikbaarheid (2,4 miljoen euro). Binnen deze reserves is in eerdere besluitvorming financiële ruimte bestemd voor het plandeel Lombokplein. Voor het opvangen van de uitkomsten van de risico- en scenarioanalyse plandeel Lombokplein bestemmen wij 1,3 miljoen euro uit de reservering investeringsruimte

	Lombokplein. Dit betreft de risico- en scenarioanalyse zoals wij deze periodiek toepassen bij de actualisatie grondexploitaties conform de door de raad vastgestelde nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen. De reeds gemaakte kosten ten laste van het voorbereidingskrediet voor het plandeel Lombokplein wordt ingebracht in de grondexploitatie. Het voorbereidingskrediet sluiten we af.
7.2	Met dit budget is het mogelijk om de herstructurering van het plandeel Graadt van Roggenweg te realiseren.
	De totale verwachte kosten lichten we toe in de (geheime) financiële bijlage. De kapitaallasten worden gedekt uit de hiervoor bestemde financiële ruimte in de meerjarige begroting in het programma Ontwikkelen en wonen voor iedereen. De reeds gemaakte kosten ten laste van het voorbereidingskrediet voor het plandeel Graadt van Roggenweg wordt ingebracht ten laste van het budget. Het voorbereidingskrediet sluiten we af.
7.3	Het verhaal van kosten is op een andere manier verzekerd.
	De gemeentelijke kosten voor de bouwplannen worden deels verhaald via de gronduitgifte en worden voor het overige deel gedekt door gemeentelijke bijdragen. Hierdoor is het opstellen van een exploitatieplan niet nodig.
Kanttekeningen/risico's	
7.1	De opbrengst van de woningbouw en andere functies wordt pas in een later stadium zeker.
	Om dit risico te beheersen tenderen wij de bouwblokken voor woningen en andere functies zo dat de gewenste kwaliteit, duurzaamheid en opbrengsten gerealiseerd kunnen worden.
7.2	Door de lange looptijd zijn aan de kostenramingen van de grondexploitatiebegroting risico's verbonden
	Er zijn risico's op het gebied van het bouwprogramma en onvoorziene kosten. De begroting houdt rekening met jaarlijks kostenstijging door inflatie. Om kostenoverschrijdingen te voorkomen tijdens de looptijd van dit project zullen wij tussentijds bijsturen. Zie hiervoor de risicoparagraaf van de financiële toelichting.
Beslispunt	
8	Een voorbereidingskrediet van 0,2 miljoen euro beschikbaar te stellen voor de planvorming van de herontwikkeling Strosteeg na sloop van parkeergarage Springweg en tot het moment van het openen van de grondexploitatie de Reserve Grondexploitaties, onderdeel 'plankosten voorbereidingsfase faciliterend grondbeleid', te bestemmen als achtervang voor dit krediet.
Argumenten	
8.1	Het voorbereidingskrediet is nodig om de plankosten te kunnen dekken voor het opstellen van het SPvE
	Na de geplande sloop van parkeergarage Springweg in 2028 is een herontwikkeling van de Strosteeg voorzien, met o.a. een betaalbaar woningbouwprogramma, zoals vastgesteld in Visie Strosteeg en de overgenomen motie 2021 M136 "Springweggarage gaat weg, straks substantieel meer sociale huur en midden categorie". De volgende fase in de herontwikkeling is het opstellen van een SPvE inclusief participatie en besluitvorming. Na vaststelling door de raad kan een grondexploitatie worden geopend. Tot aan het moment dat de grondexploitatie wordt geopend, worden de voorbereidingskosten conform BBV-voorschriften (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) maximaal 5 jaar geactiveerd. De

	grondexploitatie kan pas worden vastgesteld op het moment dat er sprake is van een financieel haalbare ontwikkeling. Na vaststelling van de grondexploitatie worden de voorbereidingskosten ten laste van de grondexploitatie gebracht. In de reserve grondexploitaties zijn in het onderdeel pre-grondexploitaties middelen beschikbaar die tot aan het openen van de grondexploitatie als achtervang kunnen dienen. Deze middelen zijn echter volledig bestemd. Daarom is het voorstel om de in de reserve grondexploitaties opgenomen reservering ‘plankosten voorbereidingsfase faciliterend grondbeleid’ als achtervang in te zetten. Deze reservering is nog niet volledig bestemd en door middel van een raadsbesluit te bestemmen als achtervang voor dit krediet.
Beslispunt	
9	Een voorbereidingskrediet van 0,2 miljoen euro beschikbaar te stellen voor de planvorming voor (gedeeltelijke) herbestemming van parkeergarage Paardenveld, welke in september 2025 eigendom wordt van de gemeente, en dit te dekken ten laste van de toekomstige exploitatie (vastgoed en/of parkeren) en tot het moment van exploiteren de exploitatie erfpacht, te bestemmen als achtervang voor dit krediet.
Argumenten	
9.1	<u>Het voorbereidingskrediet is nodig om de plankosten te kunnen dekken voor het opstellen van een raadsvoorstel voor (gedeeltelijke) herbestemming van de parkeergarage</u>
	De raad heeft gevraagd om met een voorstel te komen voor een (gedeeltelijke) herbestemming van parkeergarage Paardenveld, nadat deze in september 2025 eigendom wordt van de gemeente, daarbij stad en markt te consulteren en verschillende programmatische scenario’s uit te werken. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de overgenomen moties 2022 M353 “Brede verkenning Paardenveld” en 2022 M357 “Parkeer de Parkeergarage Paardenveld bij de raad”. Na besluitvorming in de raad kan een exploitatie (vastgoed en/of parkeren) worden geopend. Mocht niet besloten worden tot het openen van een vastgoed- of parkeerexploitatie, dan brengen we de kosten ten laste van de exploitatie erfpacht.
Beslispunt	
10	Een voorbereidingskrediet van 0,35 miljoen euro beschikbaar te stellen voor de planvorming van de herontwikkeling P&R Overvecht en tot het moment van het openen van de grondexploitatie de Reserve Grondexploitaties, onderdeel ‘plankosten voorbereidingsfase faciliterend grondbeleid’, te bestemmen als achtervang voor dit krediet.
Argumenten	
10.1	<u>Het voorbereidingskrediet is nodig om de plankosten te kunnen dekken voor het doorlopen van het planproces</u>
	Voor de P&R Overvecht is onderzocht of deze locatie geschikt is voor tijdelijke woningbouw. Uit dit onderzoek is gebleken dat tijdelijke woningbouw (voor een periode van 10 jaar) financieel niet haalbaar is, vanwege o.a. extra kosten voor geluidswering en kosten bouwrijp maken. De locatie biedt wel kansen voor permanente woningbouw in combinatie met andere functies, omdat er dan een langere exploitatietermijn is om de hogere kosten te kunnen terug verdienen. Vanwege de druk op de woningmarkt stellen we daarom voor om te starten met het planproces voor deze locatie. De locatie is in eigendom van de gemeente Utrecht. Tot aan het moment dat de grondexploitatie wordt geopend, worden de voorbereidingskosten conform BBV-voorschriften (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) maximaal 5 jaar geactiveerd. De grondexploitatie kan pas worden vastgesteld op het moment dat er sprake is van een financieel haalbare ontwikkeling. Na vaststelling van de grondexploitatie worden de

	voorbereidingskosten ten laste van de grondexploitatie gebracht. In de reserve grondexploitaties zijn in het onderdeel pre-grondexploitaties middelen beschikbaar die tot aan het openen van de grondexploitatie als achtervang kunnen dienen. Deze middelen zijn echter volledig bestemd. Daarom is het voorstel om de in de reserve grondexploitaties opgenomen reservering 'plankosten voorbereidingsfase faciliterend grondbeleid' als achtervang in te zetten. Deze reservering is nog niet volledig bestemd en door middel van een raadsbesluit te bestemmen als achtervang voor dit krediet.
Beslispunt	
11	Een voorbereidingskrediet van 2,0 miljoen euro beschikbaar te stellen voor de planvorming van gebiedsontwikkeling Rijnenburg en tot het moment van het sluiten van anterieure overeenkomsten en/of openen van de grondexploitatie de Reserve Grondexploitaties, onderdeel 'plankosten voorbereidingsfase faciliterend grondbeleid', te bestemmen als achtervang voor dit krediet.
Argumenten	
11.1	Het voorbereidingskrediet is nodig om de plankosten te kunnen dekken voor het opstellen van de Uitgangspuntennotitie (deel 1 Programmatisch vertrekpunt en deel 2 Ruimtelijke vertaling).
	Nadat de oplegger RSU 2040 is vastgesteld is de planvoorbereiding voor Rijnenburg opgestart. De planvoorbereidingskosten in de aanloopfase worden gedekt ten laste van het programma Ontwikkelen en Wonen voor iedereen (onderdeel gebiedsmanagement). Voor de vervolgfase is aanvullend budget van 2,0 miljoen euro nodig. Dit is essentieel om in de 2e helft van 2025 de Uitgangspuntennotitie voor Rijnenburg aan de Raad voor te kunnen leggen. Een vergelijkbare ontwikkelstrategie werken wij op dit moment uit voor onder andere de A12 zone en Lunetten-Koningsweg. Er is na 2035 grootschalige verstedelijking beoogd in de polder Rijnenburg. De gebiedsontwikkeling Rijnenburg is complex en omvangrijk en heeft samenhang met verschillende majeure trajecten (o.a. MIRT – verkenning OV en Wonen, MIRT – onderzoek A12, energietransitie met duurzame opwek windpark, uitbreiding hoogspanningsstations en regionale verkabeling). De locatie is grotendeels in eigendom van marktpartijen. Voorbereidend ontwerpend en specifiek thematisch onderzoek is nodig. Zo worden ondermeer drie externe onderzoeken vervaardigd over mobiliteit, werken & voorzieningen en de woningmarkt. Daarnaast loopt een uitgebreid onderzoek naar archeologie. De volgende fase in de planvorming is het opstellen van een Uitgangspuntennotitie voor de gebiedsontwikkeling Rijnenburg inclusief participatie en besluitvorming. We verkennen hierin de mogelijkheden om (beleids)ambities en uitgangpunten ruimtelijk in te passen, zodat bestuurlijk afwegingen kunnen worden gemaakt en koers bepaald. Over deel 1 van de Uitgangspuntennotitie, het Programmatisch vertrekpunt, zal de Raad rond de zomer 2024 worden geïnformeerd. De complete Uitgangspuntennotitie zal naar verwachting voor besluitvorming beschikbaar komen in de 2e helft van 2025. Tot aan het moment dat de anterieure overeenkomsten met de grondeigenaren zijn gesloten en/of een grondexploitatie wordt geopend, worden de voorbereidingskosten conform BBV-voorschriften (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) maximaal 5 jaar geactiveerd. Bij het sluiten van een anterieure overeenkomst en/of de vaststelling van een grondexploitatie kunnen de voorbereidingskosten worden ingebracht. In de reserve grondexploitatie zijn in het onderdeel 'plankosten voorbereidingsfase faciliterend grondbeleid' middelen bestemd die als achtervang kunnen worden ingezet. Deze reservering is nog niet volledig bestemd en kan door middel van een raadsbesluit worden bestemd als achtervang voor dit krediet.
Beslispunt	

12	Een budget van 11,4 mln euro van de Robuuste posten binnen de grondexploitatie Leidsche Rijn beschikbaar stellen voor de aankoop van een aantal percelen in Máximapark, Papendorp en Strijkviertel met als doel deze percelen in te zetten voor het project Leidsche Rijn.
Argumenten	
12.1	Het verwerven van bepaalde percelen is benodigd voor de ontwikkeling van Leidsche Rijn
	Voor de (verdere) ontwikkeling van Leidsche Rijn is het gewenst dat bepaalde percelen op korte termijn door de gemeente worden aangekocht. Hiervoor zijn gelden gereserveerd in de zogenaamde 'Robuuste posten' binnen de grondexploitatie Leidsche Rijn. Om deze gelden daadwerkelijk te kunnen besteden is een raadsbesluit noodzakelijk. Door het instemmen met dit beslispunt ontstaat budget om de aankopen te kunnen uitvoeren. De aankopen komen rechtstreeks ten laste van de Robuuste posten.
Beslispunt	
13	Akkoord te gaan met overschrijding van de 10 jaarstermijn op de grondexploitaties Leidsche Rijn en BEFU en vast te stellen dat de looptijd van de grondexploitatie Leidsche Rijn per eind 2039 eindigt en dat de looptijd van de grondexploitatie BEFU eind 2036 eindigt.
Argumenten	
13.1	In de notitie Grondbeleid van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is opgenomen dat de looptijd van een grondexploitatiecomplex in beginsel maximaal 10 jaar bedraagt en dat met een raadsbesluit hiervan gemotiveerd kan worden afgeweken.
	Om de risico's die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken is het uitgangspunt dat de looptijd van een grondexploitatiecomplex in beginsel maximaal 10 jaar bedraagt. Deze 10 jaar dient te worden gehanteerd als richttermijn, die voortschrijdend moet worden bezien en waar alleen gemotiveerd van kan worden afgeweken. Een gemotiveerde afwijking houdt in dat deze motivatie is geautoriseerd door de raad en verantwoord in de begroting en de jaarstukken. De motivatie moet tevens zijn voorzien van risico-beperkende beheersmaatregelen die de gemeente heeft genomen om de onzekerheden en risico's die gepaard gaan met de langere looptijd te mitigeren.
13.2	Een looptijd van meer dan 10 jaar voor de grondexploitatie Leidsche Rijn is nodig vanwege de substantiële omvang en onderlinge samenhang van de opgave en het hanteren van een meerjarig marktconform afzettempo voor het nog te realiseren woningbouwprogramma en programma werkgelegenheid na 1 januari 2034.
	De risico-beperkende maatregelen die de gemeente heeft genomen, hieronder kort opgesomd, zijn gelijk aan het MPR 2023: Na het 10e jaar, nu 1 januari 2034, worden de inkomsten conform de aanbeveling van de commissie BBV niet geïndexeerd; Een aanzienlijk deel van het nog te realiseren kantoorprogramma is financieel op nihil gesteld. Na het 10e jaar is er geen opbrengstwaarde voor het geprogrammeerde kantoorprogramma opgenomen; Het behoedzaam opnemen van het uitgiftetempo bij nog uit te geven woningbouw- en commercieel programma (alleen bedrijventerrein) is een risico-beperkende maatregel, de substantiële omvang van de opgave Leidsche Rijn maakt mede dat de 10 jaar wordt overschreden.

13.3	Een looptijd van meer dan 10 jaar voor de grondexploitatie BEFU is nodig om een tijdelijke woonfunctie mogelijk te maken en tevens aanvullende opbrengsten te realiseren.
	Om de risico's van de langere looptijd voor de grondexploitatie te beheersen wordt rekening gehouden met de volgende uitgangspunten: Bij het ramen van de opbrengsten van de tijdelijke en definitieve invulling is ten aanzien van de te realiseren volumes behoudend gerekend, wat ruimte biedt voor planoptimalisatie. Buiten de 10 jaarstermijn, nu 1 januari 2034, worden de opbrengsten conform de notitie van de commissie BBV, niet geïndexeerd. Na het tijdelijk gebruik bestaat de mogelijkheid om het plan voor de definitieve invulling te actualiseren en ten behoeve van het financiële resultaat bij te sturen.
Beslispunt	
14	In de reserve betaalbaar wonen de volgende bedragen te bestemmen: - 2,3 miljoen euro voor Gebiedsontwikkeling Hindersteinlaan - 1,5 miljoen euro voor Gebiedsontwikkeling Hart van de Meern - 0,361 miljoen euro Gebiedsontwikkeling Leidsche Rijn Centrum Oost, Kavel G15b - 1,5 miljoen euro in 2025 en 3,0 miljoen euro in 2026 voor aankoop vastgoed - 0,420 miljoen euro als cofinanciering voor Volkshuisvestingsfonds Overvecht.
Argumenten	
14.1	De reserve betaalbaar wonen maakt het financieel mogelijk om op de Hindersteinlocatie een meer betaalbaar woonprogramma te realiseren in combinatie met een VO-school.
	Het aantal en aandeel betaalbare woningen stijgt, daarnaast kan er een VO-school gerealiseerd worden doordat het programma wijzigt van lage dichtheid naar hoge dichtheid. Het woonprogramma wordt circa 90 woningen waarvan circa 78% betaalbaar. De wijziging in programma leidt tot een publiek tekort, welke gedekt kan worden door de reserve betaalbaar wonen aan te wenden. Deze maatregel is onderdeel van Utrechtse aanpak op gang houden woningbouw (3e tranche).
14.2	De reserve betaalbaar wonen maakt het financieel mogelijk om bij het project Hart van de Meern een volledig betaalbaar woonprogramma te realiseren.
	Een programma van 38 dure woningen en appartementen wordt vervangen door 50-60 sociale en middensegment appartementen met een voorzieningenplint. De wijziging in programma leidt tot een publiek tekort, welke gedekt kan worden door de reserve betaalbaar wonen aan te wenden. Deze maatregel is onderdeel van Utrechtse aanpak op gang houden woningbouw (3e tranche).
14.3	De reserve betaalbaar wonen maakt het financieel mogelijk om een wooncoöperatie met betaalbare woningen mogelijk te realiseren.
	Een programma van 5 dure vrijstaande woningen wordt vervangen door een wooncoöperatie bestaande uit 20-30 sociale (en middeldure) appartementen. De wijziging in programma leidt tot een publiek tekort, welke gedekt kan worden door de reserve betaalbaar wonen aan te wenden. Deze maatregel is onderdeel van Utrechtse aanpak op gang houden woningbouw (3e tranche).
14.4	De reserve betaalbaar wonen maakt het financieel mogelijk om betaalbaar woonprogramma te realiseren in gemeentelijk vastgoed en aan te kopen vastgoed (kantoren en woningen).
	In lijn met de raadsmoties M112 en M40 wordt ingezet op het transformeren van gemeentelijk vastgoed en het aankopen van vastgoed (kantoren en woningen) ten behoeve van het uitbreiden van het aantal sociale huurwoningen. Het uitgangspunt is dat het (te verwerven) vastgoed - na noodzakelijke transformatie - voor 100% uit sociale huurwoningen zal bestaan. Bij aankoop kantoren is de verwachting dat circa

	€15.000 per woning nodig is om de onrendabele top voor aankoop en verbouwing tot een sociale huurwoning af te dekken. Met de inzet van de reserve kunnen in 2025 circa 100 woningen worden toegevoegd en in 2026 circa 200 woningen. Indien de reserve wordt ingezet voor aankoop van woningen zullen de aantallen lager zijn.
14.5	Met de inzet van de reserve betaalbaar wonen leveren we een bijdrage aan de verplichte cofinanciering.
	Voor de herstructureringsopgave Overvecht ontvangen we een rijksbijdrage van € 13,96 miljoen uit het Volkshuisvestingsfonds. Dit betekent dat er € 5,98 miljoen aan cofinanciering nodig is. Met de projecten Zuylenstede en transformatie garageboxen worden 72 betaalbare woningen gerealiseerd. Dit biedt de mogelijkheid om ten behoeve van de verplichte cofinanciering een beroep te doen op de reserve betaalbaar wonen voor een bedrag van € 420.000.

Financiën
Voor de in het raadsvoorstel opgenomen voorstellen is dekking beschikbaar binnen het MPR. Zie nadere toelichting in hoofdstuk 5 van het MPR 2023.

Vervolg
Het Meerjaren Perspectief Ruimte 2024 en de projectenkaart met de ruimtelijke projecten in Utrecht worden gepubliceerd op ruimtelijkeprojectenutrecht.nl.

Participatie
Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel.

Communicatie
Het Meerjaren Perspectief Ruimte 2024 en de projectenkaart met de ruimtelijke projecten in Utrecht worden gepubliceerd op ruimtelijkeprojectenutrecht.nl.

(Niet)Referendabel
Op dit raadsbesluit is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht niet van toepassing omdat het een raadsbesluit betreft over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening (artikel 1:2 lid 2 onder d Verordening tot raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming:
- Meerjaren Perspectief Ruimte 2024
- 3e tranche maatregelen op gang houden woningbouw
- GEHEIM Programmering ruimtelijke ontwikkelingsprojecten 2024
- GEHEIM Gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht
- GEHEIM Toelichting financieel kader Lombokplein
- GEHEIM Financieel overzicht meerjarenprogramma bereikbaarheid

Bijlagen informatief:
- Projectenlijst woningbouwprojecten 100+
- Overzicht Middenhuur projecten
- GEHEIM Overzicht projecten betaalbaar wonen
- Stand van zaken Utrechtse aanpak woningbouw
- Meerjaren Programma Groen Ruimte voor Groen uitvoeringsprogramma 2024 – 2028

Gemeente Utrecht

Meerjaren Perspectief Ruimte 2024

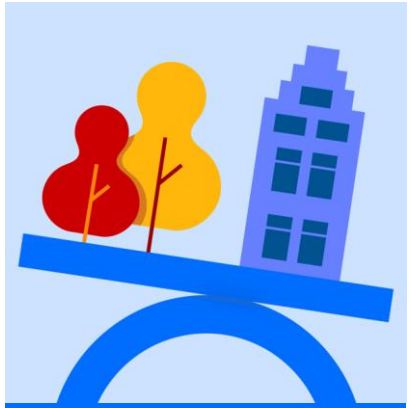
Inhoudsopgave

1. Inleiding

We beschrijven het doel van dit MPR, geven aan wat de relatie is tussen het MPR en de voorjaarsnota.

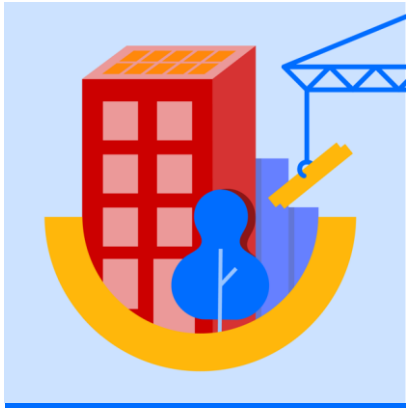
>

2. Ruimtelijke koers

In de ruimtelijke koers geven we aan hoe we ervoor staan en welke keuzes we maken.

>

3. Thematische ruimtelijke opgaven

Per thema kijken we naar de opgave tot 2040, geven we de actuele ontwikkelingen weer en geven we inzicht in de ruimtelijke programmering.

>

4. Ontwikkelingen per gebied

Per gebied kijken we naar de opgave tot 2040, geven we de actuele ontwikkelingen weer en geven we inzicht in de gebiedsontwikkelingen en de ruimtelijke investeringen per gebied.

>

5. Financieel beeld

We lichten de financiële actualisaties en ontwikkelingen toe.

>

Inleiding

Inleiding

De Doelen van het MPR

Utrecht staat voor een grote verstedelijksopgave, wil bijdragen aan het oplossen van nationale problemen op het gebied van wonen, leefomgeving, economische transities, klimaat en bereikbaarheid. Hoe? Utrecht heeft haar koers t/m 2040 vastgelegd in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU2040) en de oplegger bij de RSU. Het MPR is het monitoring en uitvoeringsprogramma van de RSU. In het Meerjarenperspectief Ruimte (MPR) analyseren we jaarlijks de voortgang van de uitvoering van de ambities uit de RSU2040 en geven we weer hoe we de beschikbare middelen de komende jaren programmeren om onze ambities te realiseren.

Het realiseren van de gestelde ambities is alleen mogelijk door integraal te programmeren en investeringen in gebiedsontwikkeling, groen, maatschappelijke voorzieningen, mobiliteit, water, riolering en beheer openbare ruimte in samenhang te bezien. In het MPR komen de verschillende ruimtelijke opgaven samen. Per opgave geven we aan wat onze ambitie is, wat de stand van zaken is ten opzichte van die ambitie en wat de programmering is. Ook biedt het MPR inzicht in financiële ontwikkelingen die relevant zijn voor uitvoering van onze ambities. In het MPR laten we zien hoeveel geld ingezet kan worden voor ruimtelijke ambities. Daarvoor bieden we actueel inzicht in de ontwikkeling van het groeikader, van de parkeerinkomsten en van de inkomsten uit woningbouw en gebiedsontwikkeling en we geven inzicht in de hierbij relevante reserves.

Nieuw is dat we dit jaar beheer openbare ruimte als extra thematische opgave hebben opgenomen in het MPR om de integrale verbanden met beheer weer te geven. De financiële ontwikkelingen van beheer worden niet in het MPR weergegeven maar in de uitvoeringsprogramma's van beheer openbare ruimte zelf.

In het MPR beschrijven we de koers die we de komende jaren volgen om onze ambities te realiseren. De kaders van de Omgevingsvisie Utrecht (waarvan de RSU2040 onderdeel uitmaakt) en het coalitieakkoord geven richting aan het afwegen van de verschillende belangen en ambities.

Ambities uit de RSU

De Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 is de koers van waaruit we werken. In de oplegger bij de RSU zijn *Groei in Balans* en de *kwaliteit en leefbaarheid van de stad leidend in de ontwikkeling van de bestaande en groeiende stad* opgenomen als extra uitgangspunten in de RSU2040. Bij de groei van de stad gaat het niet alleen om de groei van het aantal woningen en arbeidsplaatsen, dit moet gepaard gaan met de groei van groen, duurzame mobiliteit, en maatschappelijke voorzieningen. In de oplegger is, in lijn met het coalitieakkoord, het tegengaan van ongelijkheid in de stad opgenomen. Daarbij hanteren we als leidend principe 'ongelijk investeren voor gelijke kansen', zowel voor het sociaal als fysiek domein. Dat houdt in dat we bij de programmering (verdeling van investeringen over de stad) ook kijken naar welke mensen en locaties deze het hardst nodig hebben. Kansenongelijkheid is in de ene wijk een groter probleem dan in de andere. We weten ook dat ruimtelijke condities en ontwerpkeuzes voor de openbare ruimte en de gebouwde omgeving invloed hebben op gezondheid, mogelijkheden om te ontmoeten, te sporten en te spelen, en op goede bereikbaarheid en toegankelijkheid.

Integraal programmeren

Met ruimtelijke investeringen bereiken we uiteenlopende ambities. Door ruimtelijke investeringen in samenhang met alle programmeringen in de openbare ruimte af te wegen proberen we onze ambities zo goed mogelijk te realiseren. 'In samenhang' betekent gezamenlijk programmeren met de verschillende thematische opgaven Groen, Mobiliteit, Maatschappelijke Voorzieningen, Gebiedsontwikkelingen, Water en Riolering en Beheer Openbare Ruimte. Dit gaat over het maken van afwegingen voor ruimtelijke investeringen, en het op elkaar af stemmen van investeringen om waar mogelijk werk met werk te maken. Vanuit een integrale aanpak koppelen we waar mogelijk groot onderhoud en vervangingsinvesteringen voor o.a. riolering en verharding vanuit beheer aan mobiliteitsingrepen, verbeteringen van de kwaliteit van de openbare ruimte, gebiedsontwikkelingen en/of toevoegingen van groen onder het motto "in één keer goed".

Relatie tussen MPR en de Voorjaarsnota

Besluitvorming over wijziging van financiële kaders gebeurt in de voorjaarsnota. De Voorjaarsnota is kaderstellend; daarin worden de financiën van alle opgaven van de gemeente integraal afgewogen. Het MPR is een uitvoeringsprogramma waarin de financiële besluiten in de voorjaarsnota voor het ruimtelijk domein worden uitgewerkt. Het MPR wordt daarom gelijktijdig met de voorjaarsnota aan de raad voorgelegd.

MPR als instrument voor Stedelijk Sturing ruimtelijk domein

Ieder jaar maken wij in het MPR de balans op waar wij staan als stad ten opzichte van onze koers. De doorontwikkeling van de stedelijke sturing en het MPR verlopen stapsgewijs.

We bouwen aan een gezonde stad voor al onze bewoners nu en in de toekomst. Tegelijk kunnen we niet op elke plek op elk moment alle ambities realiseren. Door ontwikkeling vanuit gebieden, en thema's op stedelijk niveau op te tellen en monitoring te combineren, kunnen we beter onderbouwd toekomstige investeringen programmeren en keuzes maken. Juist nu, nu het knelt door de marktomstandigheden, de bezuinigingsopgave en het risico op netcongestie. De confrontatie tussen ruimtevraag- en aanbod maakt het mogelijk om scherper en transparanter te programmeren in de keuzes die wij maken als stad. Daarom organiseren we gemeentebrede programma-ateliers waarbij we alle disciplines (ruimtelijk, maatschappelijk en de keten van beleid, uitvoering en beheer) bij elkaar brengen voor het maken van afwegingen, keuzes en het bij elkaar brengen van planningen (integraal programmeren). Dit doen we gemeentebreed op het ruimtelijke gebied en we leggen hierbij verbindingen met het Meerjaren Investeringsprogramma 2024-2029 van Stadsbedrijven en Maatschappelijke Ontwikkeling. Door dit proces elk jaar te verfijnen krijgen we steeds beter overzicht en grip op het geheel van de ontwikkeling van de stad, en kunnen wij nog beter (bij)sturen op groei in balans en op ongelijk investeren voor gelijke kansen. Dat helpt de gemeente met afwegingen en dat helpt onze investerende partners in en buiten de regio.

Op basis van onder andere de barcode als stedelijk hulpmiddel hebben we het afgelopen jaar in beeld gebracht hoe de stad er nu voor staat. Het geeft inzicht in het huidige ruimtegebruik en stelt ons in staat om afwegingen te maken in dit MPR. Het overzicht van waar we staan komt met name terug in de beschrijving van de thematisch opgaven en gebieden (hoofdstukken 3 en 4).

We verfijnen onze informatie steeds meer, waarbij we naar zowel kwantitatieve als kwalitatieve aspecten kijken, zoals de balans in ruimtegebruik (de Barcode), de nabijheid van functies (10-minutenstad) en de waardering van Utrechters (via o.a. de Utrechtmonitor). Het MPR benutten we in de doorontwikkeling van de stedelijke sturing. Met de Stedenbouwvisie die we in 2024 aan de Raad voorleggen, geven we nog meer richting aan het kwalitatieve deel. Door ook daar uitgangspunten te formuleren maken we het gesprek met partners eenduidiger en makkelijker.

Daarnaast zetten we erop in om het MPR leesbaarder en overzichtelijker te maken. Zo hebben we dit MPR onder andere meer kaartmateriaal gebruikt om de ruimtelijke investeringen overzichtelijker weer te geven.

Leeswijzer

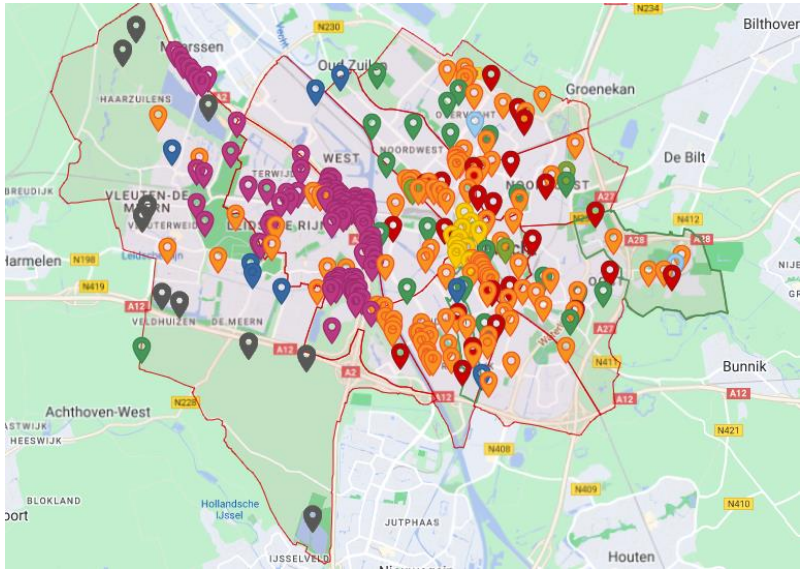
In dit MPR gaan we eerst in op de koers. We beschrijven de hoofdlijn voor de afwegingen die we maken in het MPR. Daarna gaan we in hoofdstuk 3 in op de thematische ruimtelijke opgaven en in hoofdstuk 4 op de gebiedsontwikkelingen. We gaan per opgave in op de ambitie, de stand van zaken in relatie tot de ambities beschreven in de RSU en de programmering. We geven per gebiedsopgave aan of we op koers liggen met het behalen van onze ambities.
In hoofdstuk 5 gaan we in op de financiële uitwerkingen van de verschillende thema's binnen in het MPR en de stand van zaken van de grondexploitaties. Daarnaast geven we toelichting op de actualisatie van de reserve inzet middelen betaalbaar wonen en de reserve inzet ruimtelijke ontwikkelingsprojecten.

Overzicht Bijlagen MPR

- Projectenlijst woningbouwprojecten 100+
- Overzicht Middenhuurprojecten
- 3e tranche maatregelen op gang houden woningbouw
- Stand van zaken Utrechtse aanpak woningbouw
- Overzicht projecten reserve betaalbaar wonen (geheime bijlage)
- Programmering ruimtelijke ontwikkelingsprojecten 2024 (geheime bijlage)
- Meerjaren Programma Groen Ruimte voor Groen uitvoeringsprogramma 2024 – 2028
- Financieel overzicht meerjarenprogramma bereikbaarheid (geheime bijlage)
- Gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht (geheime bijlage)
- Toelichting financieel kader Lombokplein (geheime bijlage)

Projecten op de kaart

In het MPR hebben we per gebied de ruimtelijke investeringen uit het MPR op de kaart weergegeven. Daarnaast zijn via de website ruimtelijkeprojectenutrecht.nl alle ruimtelijke projecten en gebiedsontwikkelingen op de kaart weergegeven.

Ruimtelijke koers

Veranderende context en macro-economische omstandigheden
De mate waarin ontwikkelingen in Nederland en ook in de stad op koers liggen met de RSU2040, zowel tempo, kwantitatieve als de kwalitatieve ontwikkeling, deint mee met de economische ontwikkeling van het land en de landen om ons heen. We staan in Nederland voor grote opgaven op het gebied van verstedelijking, wonen, leefomgeving, economische transities en klimaat. Macro-economische ontwikkelingen zijn onlosmakelijk verbonden met de (on)mogelijkheden die wij als stad hebben om koers te houden. Sinds de oorlog in Oekraïne zien we wereldwijd kostenstijgingen ontstaan en onzekerheid in de financiële markten. Dit heeft effect gehad op bijvoorbeeld rentestanden en inflatieontwikkelingen. Hierdoor stellen veel investeerders hun investeringsbeslissingen uit.

Ook maatschappelijke ontwikkelingen en trends blijven de agenda bepalen van onze stad. Zo zien we de versnelde problematiek op het elektriciteitsnet een behoorlijk impact maken op het tempo van de groei van de stad; op woningbouw, op het vestigen van bedrijven in Utrecht, verduurzaming van bestaand vastgoed en natuurlijk op de ambities en de doelstellingen op de energietransitie. De enorme druk op de woningmarkt, de vraag naar betaalbare en sociale woningen in combinatie met de opgave van de zoektocht om vluchtelingen en asielzoekers te huisvesten, leggen een extra druk om de ruimtelijke inpassing, bekostiging en keuzes die ten koste gaan van andere - ook dringende – dossiers.

Het knelt
Het knelt. Het tempo waarmee we ontwikkelen is nog steeds lager dan we ons zouden wensen. Grondstofprijzen, stijgende rentelasten, netcongestie, arbeidsmarkttekorten maken het investeringsklimaat onzeker en beperken de uitvoeringskracht. In combinatie met de stapeling van (kwaliteits)eisen die we onszelf en onze partners opleggen maakt dat de businesscases voor project en gebiedsontwikkelingen steeds meer onder druk staan. Het dilemma is bekend: we bouwen de stad voor de komende honderd jaar, maar we hebben nu te maken met de huidige marktomstandigheden. Steeds vaker doen we concessies of maken we pijnlijke keuzes. Gymzalen in plaats van sporthallen, concessies op verduurzaming of doelgroepen bijvoorbeeld om de projecten rond te krijgen. Stadsbreed blijven we daarmee tot nog toe redelijk in 'balans', maar niet op alle opgaven op alle plekken tegelijk. We voorzien dat de komende periode het dilemma tussen temporiseren of concessies doen steeds vaker en harder op tafel zal komen, ook al omdat we de middelen niet hebben om als onze ambities te realiseren.

Met dit gegeven en de benoemde ambities in de RSU2040, moeten we op dit moment constateren dat het realiseren van deze ambities verder weg komt te liggen. In de context waarin de RSU2040 is opgesteld waren de marktomstandigheden veel gunstiger. Het is al complex om alle ambities te realiseren en in te passen in de ontwikkelingen in gunstige omstandigheden, laat staan in de huidige situatie. Het opgestelde beleid willen we graag een plek geven in de plannen, maar ook dienen we rekening te houden met de belangen en wensen van andere belanghebbenden, zoals bedrijven, marktpartijen, corporaties en niet te vergeten de inwoners. Dit legt spanning op het snel realiseren van de ontwikkelingen binnen de hiervoor beschikbare budgetten.

Groei zo veel mogelijk in balans
Dat het knelt wil niet zeggen dat er geen oplossingen zijn om toch zo veel mogelijk tempo te blijven maken. In 2023 zijn we gestart met het nemen van maatregelen om ontwikkelingen te blijven stimuleren om toch tempo te maken en daarbij rekening te houden met de 'groei in balans' doelstellingen. Dit uitte zich in bijvoorbeeld regie te nemen op onderwerpen als grondposities (vestigen Wet Voorkeursrecht Gemeente), blijven investeren in sociale huisvestingsvraagstukken/ tijdelijke huisvesting, zo optimaal mogelijk gebruik maken van de rijkssubsidies om woningbouwprojecten toch te laten starten maar ook concessies te doen op eerder vastgesteld beleid. Het anticyclisch meebewegen in een economie waar tegenwind wordt ervaren is hierbij van belang.

In het Meerjarenperspectief Ruimte (MPR) staan ruimtelijke investeringen centraal. Met ons gemeentelijke investeringsprogramma dragen we bij aan “groei in balans”, inclusief de collegeprioriteiten voor klimaat, wonen en kansengelijkheid. De basis voor het ruimtelijke investeringsprogramma is RSU2040. Deze laat zien hoe we verschillende ambities voor ontwikkeling van de stad met elkaar combineren. De “Utrechtse barcode” staat daarin centraal. De barcode toont dat een groeiende stad niet alleen behoefte heeft aan meer woningen, maar ook aan extra werkplekken, groen, maatschappelijke voorzieningen, energie-infrastructuur et cetera. Alle opgaven die daarvoor relevant zijn komen in het MPR aan bod.

Ook de hoofddoelen uit het coalitieakkoord blijven onverminderd van belang voor de bijstelling van het investeringsprogramma in dit MPR2024: wonen, klimaat en kansengelijkheid. We zien dat de druk op de woningmarkt continu hoog blijft. Met name voor kwetsbare doelgroepen is dit probleem urgent; voor hen zijn er onvoldoende woningen beschikbaar. Het tegengaan van kansenongelijkheid in onze stad is belangrijk om de groeiende kloof in de maatschappij te dichten. En tot slot zijn de inzet op klimaat en de noodzaak om ons voor te bereiden op klimaatverandering essentieel voor een gezonde groei van onze stad.

Met ons investeringsprogramma streven we ernaar dat het voorzieningenniveau meegroeit met het aantal inwoners van de stad, met extra aandacht voor wijken waar meer kansengelijkheid wenselijk is. De ambities uit de RSU2040 zijn hoog en de middelen om deze te bereiken zijn beperkt. In het MPR beschrijven we per thema en gebied wat de stand van zaken is in het realiseren van de ambitie.

Bezuinigingsopgave

De gemeentebrede bezuinigingsopgave (zie Voorjaarsnota2024) maakt dat we de investeringen in het ruimtelijk domein kritisch tegen het licht moeten houden. Gezien de opgaven waarvoor wij staan, ook buiten het ruimtelijk domein, achten we het verantwoord structureel 7,325 mln euro per jaar te bezuinigen op ruimtelijke investeringen. Daarbovenop dragen dekkingsbronnen voor ruimtelijke investeringen 0,321 mln euro structureel bij aan het gemeentebrede financiële beeld. Door deze budgettaire aanpassingen is er tot en met 2040 115 mln euro minder beschikbaar voor ruimtelijke investeringen.

We constateren dat investeringsbudgetten voor mobiliteit, vergroening en maatschappelijke voorzieningen nu geen gelijke tred kunnen houden met investeringsambities zoals vastgelegd in de RSU2040, mede vanwege bezuinigingen. Dat heeft gevolgen in de stad. We kunnen de kwaliteit van de openbare ruimte bijvoorbeeld niet overal fors verhogen waar dat wenselijk is. De toevoeging van groen in en om de stad gaat niet gelijk op met het aantal woningen en we kunnen minder investeren in bereikbaarheid (voetganger, fiets, ov). Ook de investeringen in maatschappelijke voorzieningen blijven achter bij het ambitieniveau uit de RSU, met name voor sport.

Bij deze bezuinigingen blijven we de doelstellingen uit de RSU2040 en het coalitieakkoord centraal stellen. Daarbij gaat het met name om de doelstellingen *Groei in Balans* en de *kwaliteit en leefbaarheid van de stad leidend in de ontwikkeling van de bestaande en groeiende stad* Deze twee doelstellingen zijn naar aanleiding van het coalitieakkoord toegevoegd aan de koers van de stad, met vaststelling van de oplegger RSU2040. Daarbij hanteren we als leidend principe ‘ongelijk investeren voor gelijke kansen’, zowel voor het sociaal als fysiek domein.

De bezuinigingsopgave heeft impact op *kwaliteit* en *tempo* waarmee we ambities uit de RSU2040 en het coalitieakkoord realiseren. De toevoeging van nieuwe voorzieningen, de vergroening van de stad en de omslag naar duurzame vormen van mobiliteit zal meer tijd vergen en we zullen vaker genoegen moeten nemen met minder hoge kwaliteit. Daarin zien we geen aanleiding om de visie voor de lange termijn *inhoudelijk* bij te stellen, bijvoorbeeld door minder in te zetten op woningbouw of door thematische doelstellingen aan te passen. Sommigen suggereren dat het noodzakelijk is te kiezen voor woningbouw of voorzieningen. Wij blijven daarbij weg; het gaat om de balans.

Wonen is een basisvoorwaarde voor bestaanszekerheid. Een lagere prioriteit voor woningbouw zou leiden tot extra druk op de woningmarkt voor alle doelgroepen, met de grootste impact voor kwetsbare groepen en extra druk in andere domeinen (bijvoorbeeld bij maatschappelijke opvang). Inzetten op woningbouw is daarmee een sociale keuze. We blijven daarom inzetten op woningbouw en de randvoorwaarden om woningbouw mogelijk te maken. Denk hierbij aan scherp gerichte investeringen, zoals mobiliteitsmaatregelen die nodig zijn om bestemmingsplannen mogelijk te maken.
Tegelijkertijd is ook het voorzieningenniveau in de stad van groot belang, onder meer vanwege de kansenongelijkheid die we in de stad tegenkomen. Deze maakt dat we in verschillende wijken met voorrang achterstanden willen inhalen, bijvoorbeeld op het gebied van sportvoorzieningen, vergroening, klimaatadaptatie, verkeersveiligheid en de transitie naar duurzame vormen van mobiliteit (voetganger, fiets, ov).

De investeringsruimte die beschikbaar blijft, willen we gericht inzetten waar dat het hardste nodig is. Hierbij geven we voorrang aan plekken in de stad waar kansenongelijkheid zich concentreert. Vooral daar willen we achterstanden inlopen, bijvoorbeeld met maatregelen tegen hittestress en met toevoeging van speelplekken in de openbare ruimte.

Op peil houden van woningbouw

De huidige marktomstandigheden hebben invloed op het tempo waarmee we woningbouw en gebiedsontwikkelingen kunnen realiseren. Door de hogere rente en gestegen bouwkosten blijven projecten vertraging oplopen. Daarbovenop is netcongestie een urgent risico. Het valt niet uit te sluiten dat bouwprojecten stilvallen (zowel woon- als werklocaties), doordat ze niet op het elektriciteitsnet kunnen worden aangesloten.

Netcongestie

Netcongestie vormt een groot risico voor de ontwikkeling van de stad. Rijk, netbeheerders en regio stellen een noodplan op om verdere verslechtering te voorkomen. De Utrechtse inzet is dat de ontwikkeling van de stad, met name gebiedsontwikkelingen, door kunnen gaan. Vereiste is mogelijk wel dat deze vanaf nu ‘netbewust’ worden uitgevoerd, om piekbelasting van het stroomnet te voorkomen. Mogelijk zijn er op termijn nog meer onorthodoxe maatregelen nodig.

We zien dat door de dip de afgelopen periode het aantal opleveringen in 2024 nog ver van onze ambitie ligt. Wel zien we het aantal verleende omgevingsvergunningen toenemen. Op basis van de prognose is onze inschatting dat er in 2025 een toename te verwachten valt in de woningbouwproductie (start bouw). Daarnaast realiseren we in 2024 en 2025 op verschillende locaties tijdelijke woningen om de grote krapte in de sociale huursector op korte termijn tegen te gaan. We zetten op verschillende vlakken in om de woningbouw op korte termijn vlot te trekken en op de lange termijn op peil te houden.

Met het oog op woningbouwambities in Groot-Merwede bezuinigen we niet op mobiliteitsbudgetten die nodig zijn voor de ov schaalsprong. Dit jaar verwachten we met rijk en provincie een besluit te kunnen nemen over aanleg van de Merwedelijn en andere elementen uit de MIRT-verkenning OV en Wonen (Papendorplijn, Waterlinielijn en frequentieverhoging van tram 22). In 2022 hebben wij toegezegd daaraan 200 mln euro bij te dragen. In ons mobiliteitsbudget hebben we daarvoor spaarbedragen beschikbaar. Deze zullen we naar verwachting nagenoeg volledig moeten inzetten om onze toezegging na te komen.

Om woningbouw op peil te houden blijven we doorgaan met de “Utrechtse aanpak” . Dit is onze werkwijze om in overleg met zowel marktpartijen als corporaties woningbouwprojecten die stil zijn gevallen of dreigen stil te vallen, weer op gang te helpen of een duwtje in de rug te geven. Dit doen we door een afgewogen en gebalanceerd proces te doorlopen waarbij de belangrijkste elementen zijn: maatwerk, nadruk op betaalbaar wonen, wederkerigheid, open boeken en transparantie. Het streven is er om ieder kwartaal een aantal projecten op basis van de Utrechtse aanpak (tranches) aan de Raad voor te leggen.

Negatieve impact van netcongestie voelbaar, vooruitzicht onzeker
Wij kunnen op dit moment niet finaal overzien (overigens niemand) wat de consequenties zijn van netcongestie voor de ruimtelijke investeringen. De enige zekerheid op dit moment is dat projecten die al een aansluit- en transportovereenkomst met de netbeheerder hebben daadwerkelijk stroom krijgen. Onder het huidige congestieregime gelden de volgende regels voor nieuwe aansluitingen:

1. Aanvragen voor kleinverbruik aansluitingen worden gehonoreerd
2. Aanvragen voor grootverbruik aansluitingen komen op een wachtlijst, waarschijnlijk tot 2029
3. Aanvragen voor grootverbruik aansluitingen voor louter woningbouw, en louter gebouwgebonden installaties, vallen onder maatwerk.

Op dit moment worden aanvragen voor projecten met gemengde functies (wonen + kantoor/winkel/school/laadplein) of voor voorzieningen als scholen en laadpleinen niet gehonoreerd. Als de congestiesituatie verslechtert, komen alle aanvragen op een wachtlijst, ook de categorieën 1 en 3. Om dit te voorkomen wordt door regio en rijk een noodplan uitgewerkt. Of dit noodplan de congestiesituatie gaat stabiliseren en welke ruimte het noodplan gaat bieden voor de realisatie van bouwprojecten is onzeker.

Bezuinigingen op het domein van ruimtelijke investeringen
Vanwege de bezuinigingsopgave van dit jaar moeten we het investeringsprogramma aanpassen. Daartoe zijn alle reeds geprogrammeerde en nog te beïnvloeden investeringsprojecten (o.a. sport, groen, cultuur) inhoudelijk gewogen aan de hand van drie vragen. Is de investering urgent van belang voor woningbouw en/of het tegengaan van kansenongelijkheid? En voor groei in balans? En zijn er financieel-technische redenen die afzien van de investering onwenselijk maken? Bijvoorbeeld omdat daarmee een eenmalige kans voorbijgaat, of omdat een bijdrage van provincie of rijk daarmee zou vervallen? Hoe meer van deze vragen met “ja” worden beantwoord, hoe minder wenselijk het is om erop te bezuinigen.

Bij structurele budgetten voor toekomstige programmering (met name mobiliteit, groen en spelen in openbare ruimte) is een inhoudelijke beoordeling per project niet mogelijk. Voor die budgetten geldt: “Hoe groter de structurele bezuiniging, hoe minder investeringen mogelijk zijn die bijdragen aan ‘balans in de stad’ en hoe minder impact op kansengelijkheid.” Per structureel investeringsbudget hebben we beoordeeld welke bijdrage redelijk is bij oplopende totale bezuinigingsopgaven.

Hoofdlijnen bezuinigingspakket

- Mobiliteit: een verlaging van het investeringsbudget met 3 mln euro per jaar, in te vullen zonder bezuinigingen op schaalsprong ov of op andere randvoorwaardelijke investeringen voor woningbouw. In hoofdstuk 5 lichten we toe welke impact dit heeft op de investeringsprogrammering.
- Groen: een verlaging van het investeringsbudget met 1 mln euro per jaar. Dit betekent dat minder geïnvesteerd kan worden in het vergroenen van straten, dat minder bijgedragen kan worden aan integrale projecten openbare ruimte en/of interen op vrije ruimte om in te spelen op kansen en knelpunten.
- Spelen: minder toevoeging van speelplekken (circa 15% budgetverlaging, 0,3 mln euro per jaar).
- Sport: per saldo 0,15 mln euro budgetverlaging per jaar, wat onder meer betekent dat vooralsnog geen investeringen mogelijk zijn in Maarschalkerweerd-Noord (sportvelden), en dat we afzien van bouw van een sporthal in Vleuten. Oplevering van een extra zwembad Maximapark wordt uitgesteld tot 2029.
- Cultuur: 0,4 mln bezuiniging op wijkcultuurhuizen en 0,2 mln uitbouw muzikale oefenstudio's.

Bezuinigingen per opgave	2024	2025	2026	2027	2028	Struct.
Mobiliteit	0	0	3.000	3.000	3.000	3.000
Gezond leefklimaat (Groen)	50	200	1.050	1.050	1.050	1.050
Spelen, sporten en bewegen in de openbare ruimte	0	0	150	300	300	300
Sport	263	-191	386	-398	1.950	152
Cultuur	0	25	328	570	623	623
Vrijval in budget Lombokplein	0	0	0	3.350	2.200	2.200
subtotaal bezuinigingen	**313**	**34**	**4.914**	**7.872**	**9.123**	**7.325**
Verrekening met reserve Groei in balans	-203	191	-386	398	0	0
Bijdrage aan financieel beeld	**110**	**225**	**4.528**	**8.270**	**9.123**	**7.325**

- Project Lombokplein: Wij stellen voor het project Lombokplein te splitsen in een grondexploitatie Lombokplein en een investeringskrediet voor Graadt van Roggenweg. Deze splitsing maakt herbestemming mogelijk van een deel van het structureel beschikbare budget (2,2 mln euro per jaar).

Ontwikkeling van budget voor ruimtelijke investeringen

Om ruimtelijke investeringen te kunnen betalen zetten we drie verschillende dekkingsbronnen in:

- Investeringsdeel van het groeikader
- Parkeerinkomsten
- Inkomsten uit woningbouw en gebiedsontwikkeling.

Hieronder lopen we per dekkingsbron de belangrijkste ontwikkelingen langs (uitvoeriger toelichtingen zijn opgenomen in hoofdstuk 5). Ook komen knelpunten aan de orde die met inkomsten verrekend moeten worden.

Ontwikkeling investeringsbudget MPR	2024	2025	2026	2027	2028	Struct.
Investeringsdeel van het groeikader	0	94	-2.720	-5.985	-2.560	-2.560
Parkeerinkomsten	3.523	3.530	3.545	2.996	7	2.996
Inkomsten woningbouw en gebiedsontw.	0	0	0	0	0	0
Knelpunten	0	-115	-115	0	-115	-115
Saldo parkeerinkomsten en groeikader	**3.523**	**3.509**	**710**	**-2.989**	**-2.668**	**321**
Toevoeging en onttrekkingen reserve GiB	-3.023	-3.509	-710	2.989	2.668	0
Saldo	**500**	**0**	**0**	**0**	**0**	**321**

Per saldo dragen deze dekkingsbronnen structureel 0,321 mln euro bij aan de bezuinigingsopgave. In 2024 wordt incidenteel 0,5 mln euro bijgedragen aan de gemeentebrede bezuinigingsopgave.

Investeringsdeel van het groeikader: naar beneden bijgesteld

Door groei van de stad nemen de inkomsten toe die de gemeente ontvangt uit het gemeentefonds en OZB. Een deel hiervan zetten we in voor het ruimtelijke investeringen: "het investeringsdeel van het groeikader".

De omvang van het investeringsdeel van het groeikader is bepaald in de Voorjaarsnota 2024. In 2025 is er een kleine positieve bijstelling (0,094 mln euro). In latere jaren is de neerwaartse bijstelling fors: -2,7 mln euro in 2026, -6,0 mln euro in 2027 en vanaf 2028 -2,56 mln euro per jaar.

Investeringsdeel groeikader	2024	2025	2026	2027	2028	Struct.
Groeikader volgens MPR2023	0	4.400	9.152	14.707	14.707	14.707
Actuele raming groeikader (MPR2024)	0	4.494	6.432	8.722	12.147	12.147
Bijstelling in MPR2024	**0**	**94**	**-2.720**	**-5.985**	**-2.560**	**-2.560**

De omvang van het groeikader heeft invloed op de investeringen die we kunnen inzetten om de woningbouwambities en de groei van de stad te faciliteren. Als er minder middelen beschikbaar zijn heeft dit gevolgen voor onze ambities om te groeien in balans. Tegelijkertijd hebben investeringen die woningbouw mogelijk maken, op termijn ook impact op het toekomstige groeikader. Als we minder woningen bouwen, dan hebben we in de toekomst ook minder middelen beschikbaar.

Parkeerinkomsten: structurele meevaller
Voor de parkeerinkomsten vanaf 2024 is een nieuwe raming opgesteld. Dit gebeurt jaarlijks, waarbij ieder jaar nieuwe actuele realisatiecijfers worden gebruikt om de raming verder te verbeteren.
De nieuwe raming wijst uit dat vanaf 2024 structureel meer parkeerinkomsten worden verwacht dan was opgenomen in de raming van een jaar geleden (MPR2023). Het verschil bedraagt structureel 3 mln euro, na verrekening met knelpunten (noodzakelijke vervanging fietsdepot). Tegenover deze meevaller staat een tegenvaller in het groeikader (zie vorige bladzijde).

Parkeerinkomsten	2024	2025	2026	2027	2028	Struct.
bijstelling raming (MPR2024)	3.523	3.960	3.975	3.426	3.426	3.426
Op te lossen tekort (MPR2023)	0	0	0	0	-2.989	0
knelpunt fietsdepot	0	-430	-430	-430	-430	-430
Parkeerinkomsten, saldo	**3.523**	**3.530**	**3.545**	**2.996**	**7**	**2.996**

Inkomsten uit woningbouw en gebiedsontwikkeling
We verwachten in de komende jaren geen extra inkomsten uit woningbouw en gebiedsontwikkeling (grex'en, kostenverhaal en erfpacht) die nu ingezet kunnen worden voor extra ruimtelijke investeringen of voor bijdragen aan het gemeentebrede financiële beeld.
De jaarlijkse actualisatie van de gemeentelijke grondexploitaties wijst uit dat op dit moment geen dotatie nodig is aan de reserve grondexploitaties. Ook kan geen budget aan deze reserve worden onttrokken.
Sinds 1 januari 2024 passen we in nieuwe anterieure overeenkomsten de Nota Kostenverhaal Bovenwijkse Voorzieningen toe, die vorig jaar door de raad is vastgesteld. Wanneer we op grond van afgesloten overeenkomsten zekerheid hebben over inkomsten die hieruit voortvloeien, nemen wij deze op in de begroting. Dat is nu nog niet het geval.

Toevoegingen en onttrekkingen reserve Groei in balans
Zoals in de Voorjaarsnota is aangekondigd werken we richting Voorjaarnota 2025 aan een toekomstbestendige berekeningssystematiek voor het groeikader. Die kan aanleiding geven om investeringsbudgetten aan te passen. De reserve Groei in balans zetten we in om de overgang met zo min mogelijk schokken te laten verlopen. Incidentele overschotten en tekorten in de dekkingsbronnen voor ruimtelijke investeringen verrekenen we daarom met de reserve Groei-in-balans. Zo anticiperen we op eventuele bijstellingen van het groeikader in de Voorjaarsnota 2025.

Knelpunten
Voor het opvangen van knelpunten bij natuur- en milieueducatie is in 2025 en in 2026 incidenteel 115 duizend euro nodig. In de Voorjaarsnota 2026 beoordelen we of in 2027 opnieuw zo'n bedrag nodig is en beschikbaar gesteld kan worden.
In de dekking voor het activiteitencentrum Wij3.0 in de Merwedekanaalzone is een knelpunt ontstaan van 115 duizend euro per jaar (kapitaallasten). Afhankelijk van de opleveringsdatum drukken deze kapitaallasten vanaf 2027 of 2028 op de begroting. Eventuele kapitaallasten in 2027 kunnen gedekt worden uit een dotatie die we nu doen in de reserve Groei in balans. Bij de Voorjaarsnota 2026 kunnen we boordelen of dat nodig is. Zo niet, dan kan dit bedrag te zijner tijd een andere bestemming krijgen. Bovendien onderzoeken we of bespaard kan worden op de inrichtingskosten van het activiteitencentrum. Eventuele besparingen die daaruit voortkomen vloeien terug naar het sociaal domein.

Samenvattend
In dit MPR hebben we voor een bedrag van 7,325 mln euro per jaar aan structurele bezuinigingen verwerkt. Deze bezuinigingen leiden tot lagere investeringsbudgetten voor mobiliteit, groen, cultuurvoorzieningen, sportaccommodaties en speelvoorzieningen in de openbare ruimte. Vanuit inkomstenbronnen voor ruimtelijke investeringen wordt daarbovenop ook 0,321 mln euro per jaar bijgedragen aan het gemeentebrede financiële beeld. Door deze budgettaire aanpassingen is er tot en met 2040 115 mln euro minder beschikbaar voor ruimtelijke investeringen.

Ondertussen blijven we met de "Utrechtse aanpak" volop inzetten op voortgang van woningbouw. Waar woningbouwprojecten niet van de grond komen, bekijken we per project welke maatregelen eventueel noodzakelijk zijn om toch te kunnen starten met bouwen.

Met dit MPR bieden we inzicht in de ruimtelijke ontwikkeling in de stad en de gemeentelijke investeringen die daaraan bijdragen. Met het investeringsprogramma in dit MPR blijven we inzetten op de ambities uit de RSU2040, met bijzondere aandacht voor betaalbaar wonen, klimaat en kansenongelijkheid. Daarbij realiseren we ons dat investeringsbudgetten geen gelijke tred kunnen houden met investeringsambities zoals vastgelegd in de RSU2040, mede vanwege bezuinigingen.

Thematische ruimtelijke opgaven

Wonen

Werken

Maatschappelijke voorzieningen

Duurzame mobiliteit

Gezond leefklimaat

Energie

Beheer openbare ruimte

Thematische ruimtelijke opgaven

Wonen

Ambitie van de opgave

De vraag naar woningen in Utrecht blijft onverminderd hoog. De Utrechtse woningmarkt is steeds moeilijker bereikbaar geworden voor veel woningzoekenden. Ook zien we dat mensen die nog wel een woning kunnen kopen of huren, eerder genoegen nemen met een woning die niet aansluit bij hun woonwensen. Met name mensen met een kleine portemonnee, kwetsbare groepen, spoedzoekers en starters komen steeds moeilijker aan een woning.

Wij willen deze opgave aanpakken door te groeien in balans. Het doel daarbij is een betaalbare woning voor iedereen die in Utrecht wil (blijven) wonen. We willen dat mensen die een woning zoeken een passende woning kunnen vinden, zowel qua prijs, kwaliteit als grootte. Eén van de doelen van de RSU is om de woningbouw te faciliteren om te voorzien in de woningbehoefte. Gezien de behoefte aan woningen nu en in de toekomst wil de gemeente de Utrechtse woningvoorraad in de periode tot 2040 met ongeveer 60.000 woningen laten toenemen. Hierbij streven we naar een woningvoorraad in 2040 die bestaat uit 35% sociale huur, 25% middencategorie (middenhuur en goedkope en betaalbare koop) en 40% vrije sector (huur en koop). Om deze streefpercentages in 2040 te halen zet de coalitie in op de realisatie van 40% sociale huurwoningen, 35% woningen uit het middensegment en 25% vrije sector woningen.

Actuele ontwikkelingen

Er zijn sinds 2020 bijna 12.000 woningen toegevoegd aan de woningvoorraad. Dit is gemiddeld 3.000 woningen per jaar. Het afgelopen jaar zijn slechts 2.156 woningen toegevoegd. Ook voor dit jaar verwachten we een lager aantal op te leveren woningen. De terugval is het gevolg van veranderende marktomstandigheden; we zien dat dat de financiële haalbaarheid van projecten onder druk staat. De oorzaken van deze veranderende marktomstandigheden zijn de gestegen rentetarieven, de toenemende bouwkosten, gebrek aan arbeidskrachten, toekomstige wet- en regelgeving ten aanzien van het middenhuursegment en stikstofruimte. Ook zien we dat besluitvormingsprocessen in combinatie met de complexiteit van de integrale opgaven bij een aantal projecten meer tijd en aandacht vergen. Tot slot zien we dat netcongestie een steeds groter risico vormt in gebiedsontwikkelingen. Momenteel kunnen projecten waar alleen woningbouw plaatsvindt nog doorgaan. De vooruitzichten rond netcongestie zijn onzeker. Als woningen niet meer aangesloten kunnen worden op het net dan kan de bouwproductie stagneren.

De wachtlijst voor een sociale huurwoning neemt toe. Ook het aantal woningzoekenden uit aandachtsgroepen neemt toe. De sociale huurvoorraad in bezit van corporaties groeit in aantal, maar blijft procentueel ten opzichte van de totale voorraad gelijk. Het aantal en aandeel sociale huurwoningen van particulieren neemt af. In het middensegment zien we dat als gevolg van prijsstijgingen het aandeel betaalbare koop afneemt. De nieuwbouwproductie van middenhuurwoningen en betaalbare koop kan de vraag niet bijbenen. Dit betekent dat doelgroepen die afhankelijk zijn van dit segment het steeds lastiger krijgen in de stad. Als dit doorgaat leidt dit tot een onevenwichtige samenstelling van de samenleving in de stad. Om de ambities uit de RSU2040 en Woonvisie waar te maken, moet extra ingezet worden op het sociale huursegment en het middensegment. Hier ligt een belangrijke opgave voor corporaties en marktpartijen.

Tegelijkertijd constateren we dat de corporaties onvoldoende leencapaciteit richting 2030 hebben om het gewenste aantal woningen vastgelegd in de Woondeal te realiseren. Met de huidige verdeling in de plannen (zie pagina 18) redden we de beoogde verdeling naar segmentatie zoals in de RSU is vastgelegd niet.

Maatregelen om woningmarkt op gang te houden

Met oog op de urgente vraag aan woningen op de (zeer) korte termijn, is komende jaren extra aandacht en inzet nodig voor het op tempo houden van de bouwproductie. Hiervoor zetten we in op vijf treden:

1. Permanente woningbouw
2. Samenwerking in de regio
3. Optimaliseren van de bestaande voorraad
4. Inzet van eigen vastgoed / aankoop van vastgoed
5. Tijdelijke woningbouw

Wonen

In het MPR rapporteren we over trede 1 Permanente woningbouw en trede 5 Tijdelijke woningbouw. De uitvoering van deze twee treden vindt plaats op basis van onderstaande punten:

- Continue aandacht en interventies om de planvorming, besluitvorming en uitvoering van de woningbouwprojecten (in samenhang met de andere opgaven) te optimaliseren, opdat vertragingen worden voorkomen c.q. versnellingen worden gerealiseerd middels de Utrechtse Aanpak om de woningbouw op gangs te houden .
- Inzetten op het realiseren van tijdelijke woonruimte (zie raadsbrief Aanpak realisatie van huisvestingsmogelijkheden in het sociaal segment).

Utrechtse Aanpak om woningbouw op gang te houden

Om de Utrechtse woningmarkt op gang te houden hebben we in het MPR 2023 de Utrechtse aanpak geïntroduceerd met als doel om permanente woningbouw projecten die stilliggen of vertragen toch doorgang te laten vinden. Deze maatregelen zijn aanvullend aan maatregelen van het Rijk en de provincie die met de startbouwimpuls (SBI) en woningbouwimpuls (WBI) subsidie regelingen in het leven hebben geroepen om woningbouwontwikkelingen vlot te trekken.

Met de Utrechtse aanpak nemen we specifieke maatregelen om een aantal projecten die binnen afzienbare termijn starten met bouwen, vlot te trekken. De Utrechtse aanpak gaat uit van versnelling van woningbouw door maatwerk, projectspecifieke maatregelen (wijziging ambities, beleid, programmatisch of financieel), op korte termijn starten met bouwen, transparant (open boeken), op basis van wederkerigheid en gericht op betaalbare woningbouw. Dit doen we in verschillende tranches. Bij het MPR 2023 hebben we de eerste tranche aan de raad voorgelegd en in de eerste helft van het jaar is de 2e tranche ter besluitvorming voorgelegd. In dit MPR leggen we de 3e tranche aan de Raad voor (zie paragraaf 5.8 en bijlage 3e tranche maatregelen op gang houden woningbouw)

Met de Utrechtse aanpak trekken we projecten vlot die vertragen of stilliggen om zo doelgroepen te bedienen die op zoek zijn naar een woning in Utrecht. Daarbij laten we bovenwettelijke ambities gewogen los. We zorgen hierbij voor een afgewogen pakket. Dit vergt altijd een stedelijke en projectspecifieke afweging tussen het op gang houden van projecten en bovenwettelijke eisen zo veel mogelijk in stand houden. In de Geheime bijlage stand van zaken Utrechtse Aanpak woningbouw rapporteren we specifiek op de projecten waarover besloten is. Bijvoorbeeld voor de projecten Smakkelaarsveld en Merwede Deelgebied 5, voor beide projecten zijn de vergunningen inmiddels verstrekt.

De Startbouw Impuls regeling heeft ook bijgedragen aan het continueren van de woningbouwproductie. Dit heeft geresulteerd in de geplande startbouw in 2024 van ca. 1856 woningen op een planning in de prognose van het MPR van 2527 woningen. Daarnaast heeft het Rijk een Woningbouwimpuls-subsidie van € 22,1 miljoen toegekend voor de projecten Beurskwartier, Zuilense Vecht en Galgenwaard.

Inzetten op het realiseren van tijdelijke woonruimte

Ons doel is om in totaal circa 1.100 tijdelijke woningen in 2024 en 2025 te realiseren, binnen de gestelde financiële kaders, in samenwerking met corporaties en voor het merendeel in nieuwbouwkwaliteit. Dit aantal kunnen we alleen behalen als alles meezit. De realisatie blijkt door verschillende factoren weerbarstiger dan voorzien. Desondanks zorgen we voor de randvoorwaarden voor oplevering van 577 woningen in 2024 (Pagelaan, Befu en Wetering-Zuid) en voor haalbare businesscases van zo'n 1100 extra woningen in 2024 en 2025, dat is inclusief 450 woningen 'tussen de rails' in Lunetten.

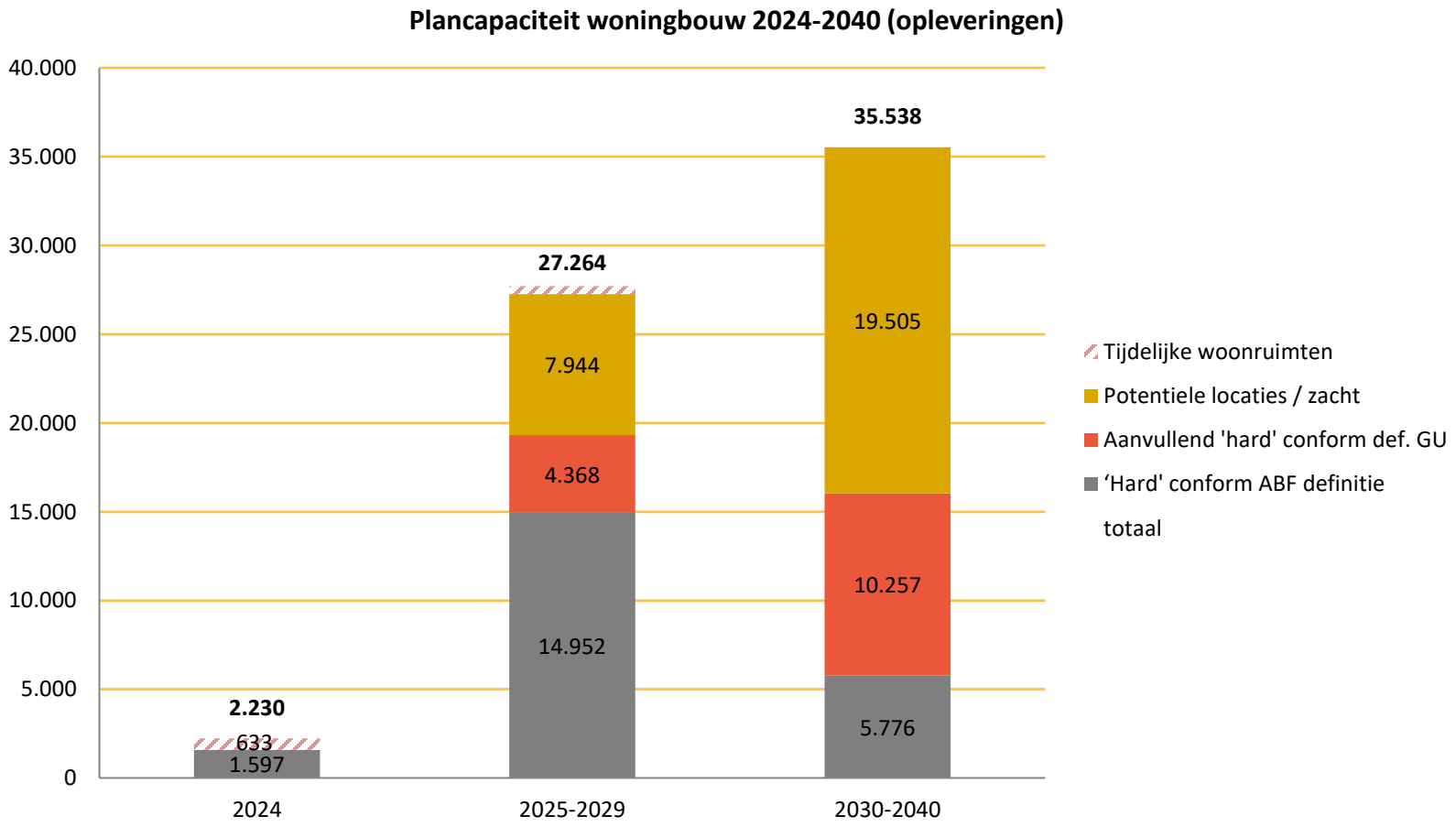
Wonen: planvoorraad

De actuele plancapaciteit woningbouw 2024 - 2040 is circa 60.000 tot 70.000 woningen (inclusief woningen taskforce tijdelijke woonruimte). Het gaat om dynamische gegevens die continu in beweging zijn, zeker naarmate potentiële locaties, projecten en initiatieven later op de planning staan. Het gaat dus om prognoses.

Jaarlijks brengen we in het MPR binnen de plancapaciteit drie categorieën in beeld:

1. Harde plancapaciteit. Van de plancapaciteit vallen 20.000 woningen onder de door ABF (en Rijk) gehanteerde strikte definitie van harde plancapaciteit (minimaal vastgesteld of onherroepelijk planologisch juridisch kader). Dit is een lichte afname ten opzichte van de Peilstok Stedelijke Ontwikkeling 2023 (peildatum 1 juli 2023).

2. Aanvullende harde plancapaciteit. De gemeente hanteert een ruimere definitie van harde plancapaciteit[1]. Deze gemeentelijke definitie resulteert in een 'harde' plancapaciteit van ruim 38.000 – 40.000 woningen. Onder deze categorie vallen dus ook projecten die zich in een vroeg planstadium bevinden en waarbij we de intentie hebben uitgesproken om mee te werken of (bij eigen initiatief) te realiseren. Echter, daadwerkelijke realisatie is afhankelijk van vele voorwaarden op het gebied van mobiliteit, overeenkomst met ontwikkelende partijen, grondeigenaren, etc.

.

De gemeente Utrecht hanteert een ruimere definitie en definieert projecten die aan een van onderstaande criteria voldoen als harde plancapaciteit:

- Intentiedocument/startdocument bestuurlijk vastgesteld door college;
- onderdeel gemeentelijke grondexploitaties;

Wonen: planvoorraad

3. Zachte plancapaciteit. Aanvullend onderscheiden we nog een zachte potentiële plancapaciteit van ongeveer 23.000 - 30.000 woningen. Aanvullend is sinds medio 2021 het Realisatieteam tijdelijke huisvesting gestart. Doel van het Realisatieteam is op korte termijn te kunnen voldoen aan de urgente woningvraag in het sociale huursegment. Voor 850 tot 1.650 woningen is een aantal locaties bepaald. Inzet is om deze in de komende jaren te realiseren.

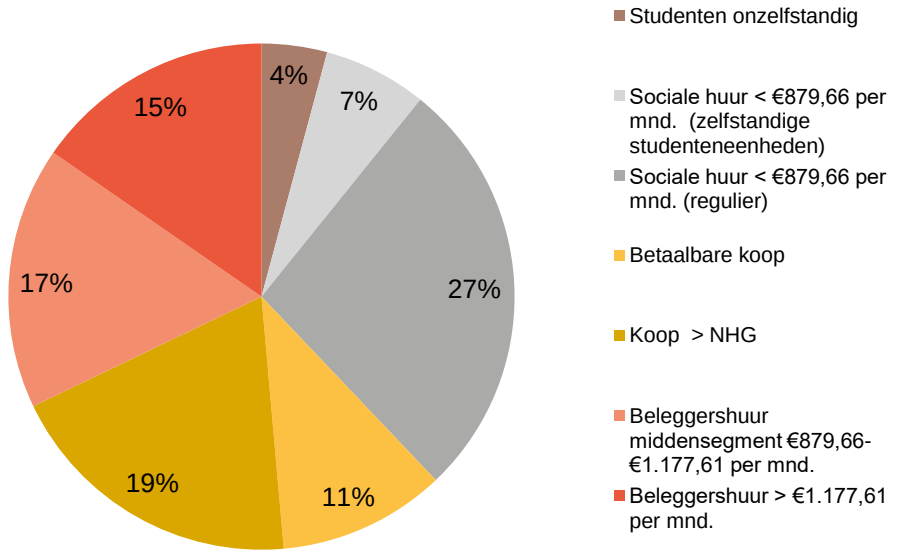
Door het vaststellen van bestemmingsplannen voegen we woningen toe aan de harde plancapaciteit (conform ABF) en maken we ontwikkelingen mogelijk. Er zijn investeringen nodig in randvoorwaarden als mobiliteit, groen en voorzieningen om de bouwproductie aan te jagen. Tegelijkertijd zijn we afhankelijk van de medewerking van marktpartijen, die bij diverse projecten tevens de grondeigenaar zijn. Permanente woningen bouwen duurt gemiddeld 8 à 10 jaar. Daarom willen we met verkorte procedures en versnelde voorbereiding, besluitvorming en uitvoering van tijdelijke woonruimte de productie de komende jaren op peil houden. Door de verdeling van de plancapaciteit bij te sturen proberen wij onze ambitie bij de verdeling van de woningvoorraad in 2040 te realiseren.

Verdeling plancapaciteit

De verdeling in figuur hiernaast laat zien dat de harde plancapaciteit voor 34% bestaat uit zelfstandige sociale huurwoningen waarvan 7% zelfstandige studenteneenheden en 27% reguliere sociale huurwoningen. Op dit moment is het aandeel onzelfstandige studenteneenheden 4% van de harde plancapaciteit. Deze percentages liggen gelijk aan de gelijk aan MPR 2023 en de Peilstok SO (peildatum 1 juli 2023). Hierbij moet worden opgemerkt dat onzelfstandige eenheden in de Basisregistraties Adressen en Gebouwen' (BAG) -en daarmee in de woningvoorraad -niet worden geregistreerd.

Van de totale plancapaciteit valt 27% in het middensegment (koop en huur). Dit valt uiteen in 17% middenhuur en 10% betaalbare koop. In de Woonvisie wordt gestreefd naar een woningvoorraad in 2040 in het middensegment van 25%. Doordat woningen duurder worden verschuiven betaalbare koopwoningen steeds meer naar de vrijesector. Het gevolg is dat er in het middensegment steeds meer woningen verschuiven naar het dure segment. Om in 2040 de gewenste samenstelling van de woningvoorraad te bereiken is extra inspanning nodig. Daarom is in het Coalitieakkoord 2022-2026 opgenomen dat bij nieuwe projecten een prijsklasseverdeling van 40% sociale huurwoningen en 35% uit de midden-categorie (huur en koop) wordt gehanteerd.

Verdeling 'harde' plancapaciteit 2024-2040 (definitie gemeente Utrecht)

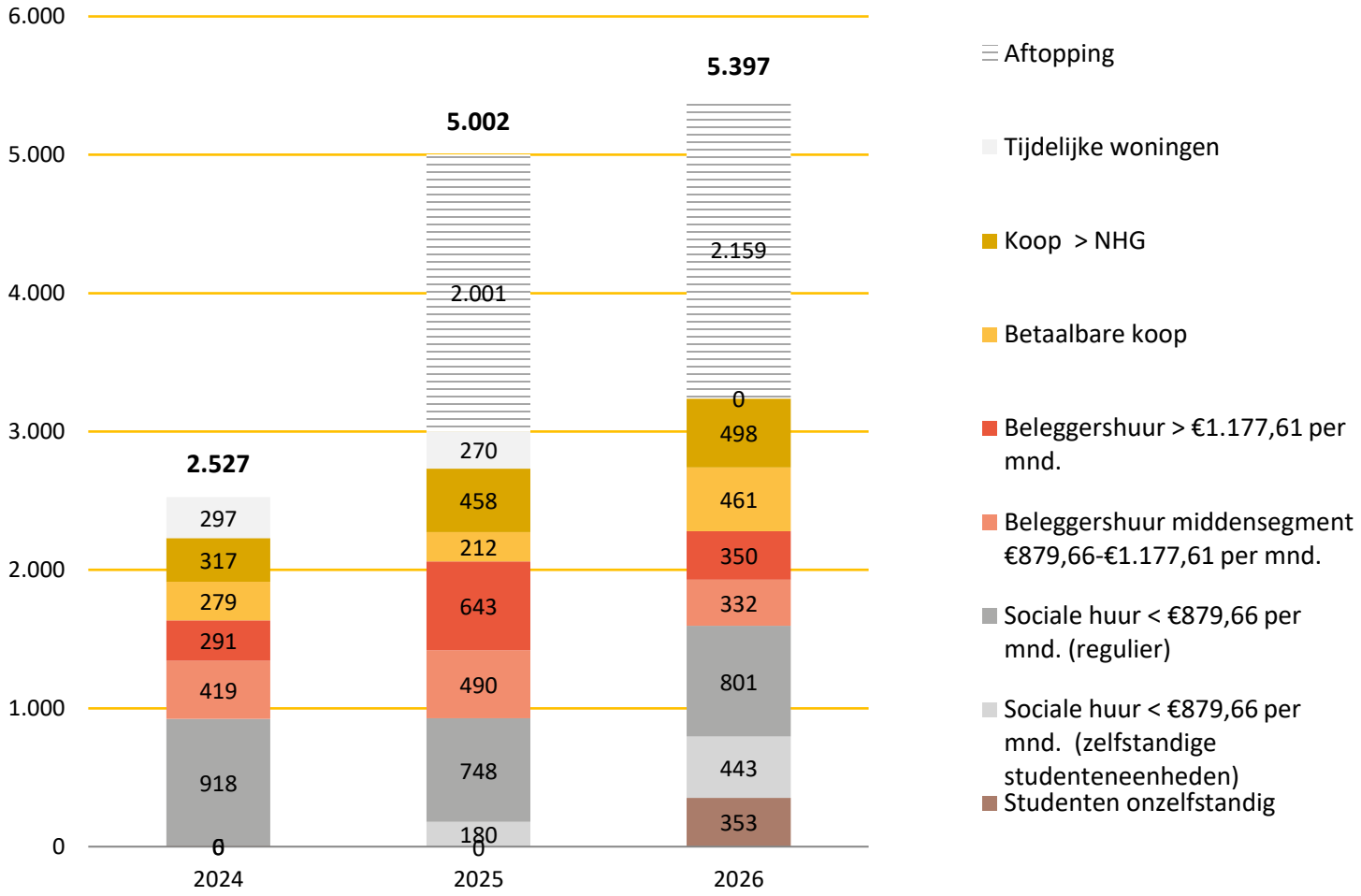
Wonen: planvoorraad

Start- bouw productie

In het MPR en de Peilstok wordt twee keer paar jaar een prognose start bouw voor de korte termijn (3 jaar) gepresenteerd. Daarbij is per project de stand van zaken beoordeeld en vertaald in de planning. Vervolgens is, op basis van ervaringscijfers van en een analyse per jaarschijf, een percentage voor aftopping (40%) bepaald (zie kader pagina 22). We stellen uiteraard ons als doel om jaarlijks de bovenkant van de geprognosticeerde start bouw te realiseren, maar gelet op de factoren die de woningbouwproductie beïnvloeden, is het vanuit behoedzaamheid wenselijk om een realistische bandbreedte te hanteren. De omvang en verdeling van de plancapaciteit zijn dynamisch en worden jaarlijks bijgesteld op basis van de actuele projectinformatie.

In 2023 zijn er circa 3.850 woningen in aanbouw genomen, hiermee hebben we onze doelstelling gerealiseerd. Op dit moment verwachten we ongeveer 2.500 woningen in 2024 in aanbouw te nemen, dit is inclusief tijdelijke woningen. Afgelopen jaar zien we een toename van het aantal verleende vergunningen. Het feit dat dit jaar minder woningen in aanbouw worden genomen dan het streven is het gevolg van stagnatie van projecten in de voorgaande jaren. We zien een verschuiving van projecten; dat resulteert aanvankelijk in een lagere productie en waarschijnlijk in een hogere bouwproductie voor de direct daaropvolgende jaren. Voor de komende jaren zien we dat dit zich o.a. voltrekt doordat de bouw van de eerste bouwfasen van de gebiedsontwikkelingen Kruisvaartkade en Merwedekanaalzone zijn vertraagd.

Stedelijke prognose woningbouw (start bouw) 2024-2026 per hoofdcategorie incl aftopping voor mogelijke planuitval (40%)

Wonen: planvoorraad

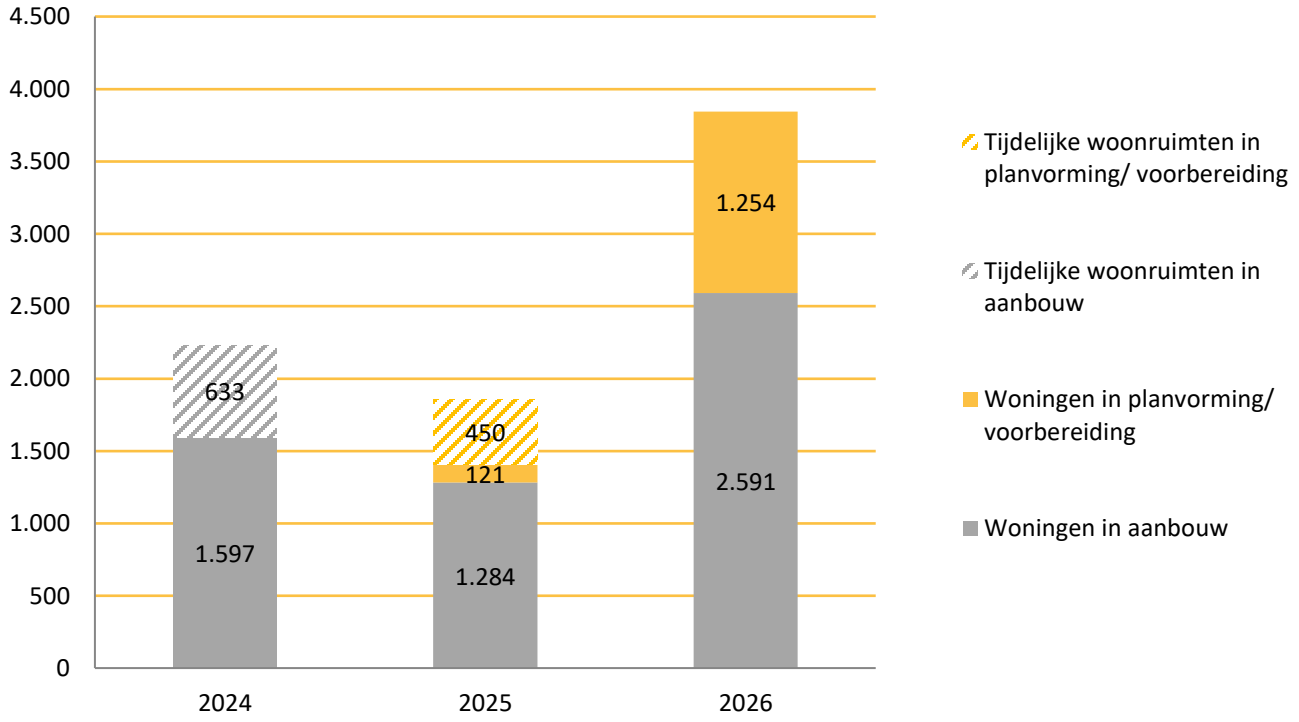
Tegelijkertijd zien we de productie in 2025 herstellen door onder andere de Utrechtse Aanpak en de Start bouwimpuls (SBI) subsidie van het Rijk. Hiermee worden bijvoorbeeld woningen in de Merwedekanaalzone mogelijk gemaakt. Voor zowel 2025 als 2026 is de prognose dat voor 3.000 woningen wordt gestart met de bouw. We verwachte aankomende drie jaren gemiddeld is 2.900 woningen in aanbouw nemen (inclusief de tijdelijke woonruimtes van de taskforce). Een gemiddelde jaarlijkse productie van 3.000 woningen sluit aan bij de behoefte aan 60.000 extra woningen t/m 2040 zoals beschreven in de RSU2040 (Primos, 2019).

Opleveringen

We zien dat het aantal opleveringen in 2024 en 2025 onder onze ambitie ligt. Dit komt omdat er de afgelopen jaren door de lastigere marktomstandigheden verschillende projecten vertraagd zijn. Voor 2026 is de verwachting dat er weer meer woningen worden opgeleverd. Een aantal grotere projecten zijn geprognotiseerd voor oplevering in 2026, waaronder High Five op het Utrecht Science Park en woningen in verschillende deelfasen van zowel Cartesiusdriehoek als Wisselspoor.

Het aantal opleveringen is een inschatting op basis van start bouw datum en bouwtijd. Het is mogelijk het daadwerkelijk aantal gerealiseerde woningen anders is dan onze inschatting. De bouwtijd kan uitlopen of juist sneller gaan dan verwacht. Daarnaast rekenen wij in onze inschatting onzelfstandige woningen mee als aparte woningen.

Stedelijke prognose opleveringen woningen per jaar (inclusief onzelfstandige studenten woningen)

Wonen: planvoorraad

Voortgang 100+ projecten/gebiedsontwikkelingen
Om meer inzicht te geven in de voortgang van de woningbouwproductie rapporteren we vanaf het MPR 2021 halfjaarlijks specifiek over de projecten (of gebiedsontwikkelingen) met meer dan 100 woningen (bijlage voortgang woningbouwprojecten 100+). In totaal gaat het op dit moment om circa 50 (deel)projecten. We zien dat er verschillende factoren zijn die de doorlooptijd van projecten beïnvloeden. De oorzaken van bijstelling in prognoses zijn divers; in de bijlage Voortgang woningbouwprojecten 100+ worden deze oorzaken benoemd in de kolom met toelichting. Planningen zijn onder andere bijgesteld vanwege de veranderde woningmarktomstandigheden en de complexiteit van sommige gebiedsontwikkelingen. Daarnaast vormt netcongestie in veel projecten in risico op vertraging.

Daarnaast rapporteren we in de bijlage projectenlijst middenhuur specifiek over middenhuurprojecten. Dit doen we naar aanleiding van het rekenkamerrapport over middenhuur en de raadsbrief naar aanleiding van het rapport met de toezegging om meer inzicht te bieden in hoeveel middenhuur we realiseren. Op dit moment zien we door de onzekerheid rond de landelijk wet- en regelgeving rond middenhuur en door de ongunstigere marktomstandigheden dat middenhuur meer onder druk komt te staan en dat het lastiger is om middenhuurwoningen te realiseren in projecten.

Behoedzaamheid in prognoses

In gebiedsontwikkeling is altijd sprake van onzekerheid in de prognoses. Gezien de onzekere marktomstandigheden en de hogere rente zien we dat investeringsbesluiten naar achter worden geschoven tot vlak voor start bouw. Grote en complexe gebiedsontwikkelingen profiteren minder van het herstel van de particuliere markt voor bestaande koopwoningen. Lange bouwperiodes vormen een obstakel voor particuliere kopers en leiden tot hogere financieringslasten. Een bouwtijd van 3 jaar komt veel voor. Voor particulieren betekent dit dubbele lasten en voor investeerders een lange periode zonder rendement, maar met financieringslasten. Daarnaast zien we dat netcongestie een groot risico vormt voor vertraging in projecten.

Door gebruik te maken van een aftopping van 40% voor 2025 en 2026 proberen we een realistischer en behoedzamer beeld te schetsen van de verwachte aantallen start bouw van woningen. In het MPR2021 hebben wij de systematiek ten aanzien van de prognose en aftopping nader toegelicht. We hanteren een aftopping om mogelijke planuitval in te calculeren. De woningaantallen moeten geïnterpreteerd worden als bandbreedtes.

Werken

Ambitie van de opgave

Utrecht wil een toekomstbestendige economie met een goed en fijnmazig voorzieningenniveau en voldoende werkgelegenheid op alle niveaus. De ambitie in de RSU2040 is om te groeien in balans. Dat betekent een groei van 70.000 arbeidsplaatsen in 2040 ten opzichte van 2021. Onder andere werklocaties en bedrijfshuisvesting in de stad moeten hierin meegroeien. De opgave van +70.000 banen is opgedeeld in vijf segmenten: kantoren, bedrijventerreinen, detailhandel, wetenschap (m.n. het Utrecht Science Park (USP)) en werken in de wijken. De doorvertaling van de werkopgave uit de RSU2040 wordt in 2024 nader uitgewerkt in de Beleidsnota Werklocaties. Een belangrijke ambitie daarin is het vinden en behouden van ruimte voor ambities rond circulaire economie. De opgave heeft daarnaast de ambitie om de groeiende mismatch op de arbeidsmarkt tegen te gaan door het stimuleren van kwalitatieve banen en werklocaties. Ook in de wijken moet, naast wonen en andere voorzieningen, ruimte zijn voor werken.

Actuele ontwikkelingen

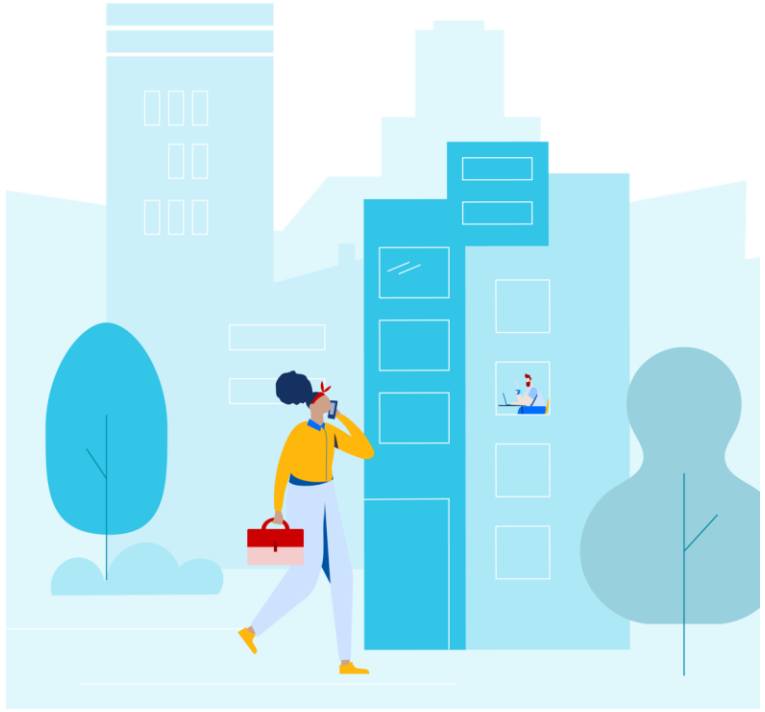
In 2023 nam het aantal in Utrecht geregistreerde banen toe met 5%, ofwel 15.780 (bron: Provinciaal Arbeidsplaatsen Register). Dit is een flinke toename. Echter, een deel van deze groei betreft een administratieve verschuiving van banen naar met name hoofdkantoren in onze gemeente, terwijl in de praktijk de banen (grotendeels) elders worden ingevuld.

Voor ondernemers, bedrijven en organisaties is het steeds moeilijker om in de wijken, op bedrijventerreinen en op kantoorlocaties een goede (en betaalbare) plek te vinden om zich te vestigen of uit te breiden.

Bovendien zetten netcongestie, stijgende prijzen en de druk op de ruimte voor werken steeds meer een rem op de groei. Dit kan bedrijfsverplaatsingen die wenselijk zijn voor gebiedsontwikkelingen bemoeilijken. Ook kan het gebeuren dat nieuwe werkgevers die gewenst zijn (gezond, duurzaam, sociaal, innoverend, verzorgend) naar elders moeten uitwijken. Daarmee neemt de diversiteit van het werken in Utrecht af. Bovenstaande ontwikkelingen hebben invloed op alle segmenten.

Per segment zien we nog de volgende aandachtspunten:

- Kantoren: De leegstand van kantoren ligt inmiddels onder frictieniveau. Daardoor is er te weinig schuifruimte, en is er op alle niveaus te weinig beschikbaar aanbod in de stad. Dit drijft de prijzen op.
- Bedrijventerreinen: ook op bedrijventerreinen ligt de leegstand onder frictieniveau. Beter benutten van bestaande terreinen is van belangen daarnaast blijft behoefte bestaan aan nieuw te ontwikkelen bedrijventerreinen. Met een eerste aankoop hebben we een stap gezet richting verdichting op Lage Weide. Maar deze processen zijn erg ingewikkeld, en om grote stappen te zetten richting verdichting is er meer nodig. De complexiteit op bedrijventerreinen leidt tot stagnatie bij de realisatie van nieuwe werkgebouwen.
- Detailhandel: Na de coronapandemie is nu duidelijk herstel ingetreden. De binnenstad wordt goed bezocht en de winkelgebieden daarbuiten functioneren ook goed. Maar retailers hebben te maken met uitgestelde belastingen die moeten worden terugbetaald, stijgende huren, hogere personeelskosten en krimpende marges.
- Wetenschap (m.n. USP): Dit jaar gestart met de bouw van Plus Ultra: een multi-tennant gebouw met labruimtes en kantoren.
- Werken in de Wijk: In verschillende wijken zien we dat de ruimte voor werken afneemt, doordat locaties worden getransformeerd naar woningen.

Werken

Programmering

De beschikbaarheid en betaalbaarheid van voldoende en goede bedrijfsruimte en kantoren is een belangrijk thema voor de komende jaren. De komende jaren investeren we (verder) in:

- Kantoren: de vraag naar kantoren is onverminderd hoog. Naast de aandacht voor betaalbaarheid en beschikbaarheid van kantoren ook in het lagere segment, werken we mee aan het toevoegen van kantoren op de knooppunten die in de RSU benoemd zijn, zoals het stationsgebied en Leidsche Rijn.
- Bedrijventerreinen:
  - Lage Weide: verdichting (strategische en anticiperende verwervingen met cofinanciering OntwikkelingsMaatschappij Utrecht (OMU) verduurzaming en verbeteren kwaliteit. Hiervoor wordt in 2024 de visie Lage Weide opgesteld. Investeringen in de ontsluiting van het terrein zijn cruciaal voor verdere doorontwikkeling en verdichting.
  - Toevoegen en verbeteren kwaliteit ruimte voor werken in de A12-zone (Merwedekanaalzone deelgebied 6, Woonboulevard en Westraven)
  - Inzetten op verdichting in andere werklocaties, in samenwerking met de OMU, zoals Werkspoorkwartier, Oudenrijn, Overvecht.
  - Onderzoek provincie Utrecht voor een nieuw regionaal bedrijventerrein, waardoor de druk op de Utrechtse markt enigszins afneemt.
  - Ontwikkeling circulair bedrijfspark Strijkviertel. Efficiënt en meerlaags, met een hoge dichtheid en focus op MKB-werkgelegenheid.
- Detailhandel: verwachting is dat de hoeveelheid vierkante meters retail dankzij de bevolkingsgroei redelijk stabiel blijft. Nieuwe ontwikkelingen vinden plaats bij de grote gebiedsontwikkelingen, zoals de MWKZ.
- Wetenschap: het benutten van de ontwikkelruimte op het USP, en hoe mogelijk de omliggende gebieden daar ook een plek in krijgen. Een belangrijke randvoorwaarde zijn investeringen in mobiliteit.
- Werken in de wijk: Wijkontwikkelingsmaatschappijen: meerdere aankopen verouderd vastgoed, renovatie en verduurzaming panden. Evaluatie in 2024, vervolgens op basis van advies mogelijk wijziging van WOM's.

Maatschappelijke voorzieningen

Ambitie van de opgave

Groei in balans en Ongelijk investeren voor gelijke kansen

Onze inzet is dat Maatschappelijke voorzieningen meegroeien met de stad, vanwege hun belang voor de ontwikkeling, beleving, ontmoeting en ondersteuning van alle inwoners. Het gaat om scholen, sportaccommodaties, buurtcentra, culturele voorzieningen en om speelruimte. Met de oplegger bij de RSU2040 heeft de Raad twee belangrijke uitgangspunten aan de RSU2040 toegevoegd. De kwaliteit en leefbaarheid moeten centraal staan bij de verdere ontwikkeling van de stad en we willen groeien in balans. Dit doen we onder andere door vooral te investeren in buurten en inwoners die dat het hardste nodig hebben (ongelijk investeren voor gelijke kansen). Ruimtelijke keuzes hebben grote invloed op gezondheid, leefbaarheid en kansengelijkheid. Daarom investeren we vooral in buurten waar de kansenongelijkheid het grootst is; hiervoor is gekeken naar de scheidslijnenmonitor van de gemeentelijke afdeling Onderzoek en Statistiek.

Koersdocument Leefbare Stad en Maatschappelijke Voorzieningen

In de RSU 2040 en het Koersdocument Leefbare Stad en Maatschappelijke Voorzieningen en de thematische huisvestingsnota's beschrijven onze ambities. Dit leidt tot een concrete programmering voor de eerstkomende jaren en tot een programmering op hoofdlijnen voor de langere termijn. In 2024 zullen we het Koersdocument herijken.

We zien dat de congestie op het elektriciteitsnet tot gevolg heeft dat nieuwe voorzieningen voorlopig geen elektriciteitsaansluiting kunnen krijgen. Dit is een urgent knelpunt waarvoor we met de netbeheerders werken aan oplossingen.

Inhaalslag nodig voor maatschappelijke voorzieningen

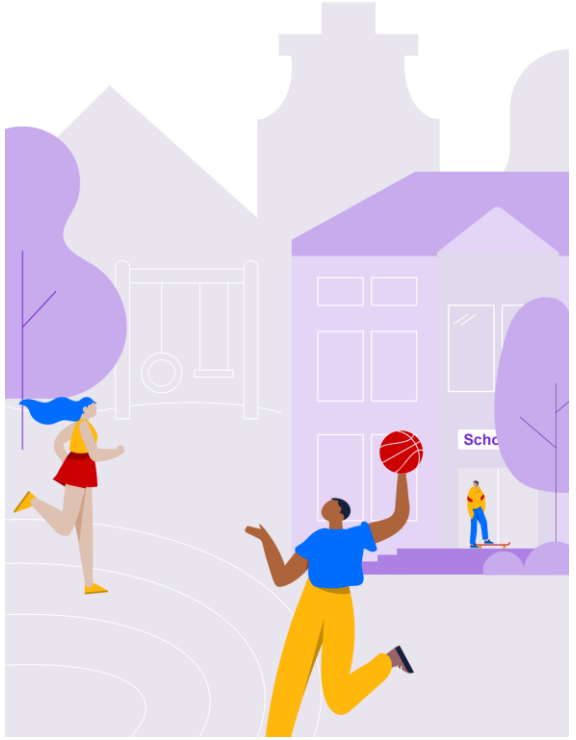
Met het huidige groeitempo en de schaarse middelen voor nieuwe investeringen lukt het onvoldoende om het voorzieningenniveau te laten meegroeien met het aantal inwoners. Daarvoor is onvoldoende geld en ruimte beschikbaar. Investeringen die nu niet worden gedaan, kunnen in sommige gevallen niet meer worden ingehaald. Bijvoorbeeld als het gaat om de bouw van sporthallen in plaats van gymzalen; als de gymzalen eenmaal zijn gerealiseerd kan er later niet alsnog een sporthal worden ingepast.

Actuele ontwikkelingen

Sport: complexe financiële en ruimtelijke opgave, vooral voor sportvelden

In 2024 laten we opnieuw het vraag-en aanbodonderzoek sport door het Mulier instituut uitvoeren. Dit doen we om goed de trends mee te nemen en rekening te houden met veranderingen in de woningbouwplanning. De woningaantallen in de gebiedsontwikkelingen zoals Merwedekanaalzone en het Beurskwartier vragen om extra capaciteit aan sportvoorzieningen. Daarom wordt er ingezet op uitbreiding van sporthallen, zwembaden, sporten in de openbare ruimte en sportvelden. De uitbreiding van de meeste sportvoorzieningen loopt in de pas met de groei van de stad. Uitbreiding van sportvelden blijft echter achter bij de groei van de stad. Als de sportvelden niet meegroeien, leidt dit tot verdere wachtlijsten en een negatief effect op de sportdeelname van vooral de jeugd. Voor de realisatie van de geplande sporthallen en het zwembad Maximapark vormt netcongestie een risico waarvoor we momenteel maatregelen en alternatieven uitwerken. In plaats van de aanvankelijk voorziene sporthal in Vleuten kiezen we ervoor 3 gymlokalen te realiseren als gevolg van de krapte aan financiële ruimte. Om dezelfde reden stellen we de realiastie van het zwembad in het Maximapark uit naar 2029.

.

Maatschappelijke voorzieningen

Voor wat betreft de behoefte aan sportvelden voorzien we in 2040 een tekort van 7 voetbalvelden, 5 trainingsvelden (kunstgras) voetbal, 9 hockeyvelden, 3 à 4 rugbyvelden en 54 tennisbanen. Om plek te vinden voor uitbreiding van velden lopen er drie variantenstudies. Uit de (voorlopige) opbrengsten kan geconcludeerd worden dat uitbreiding op alle drie de locaties mogelijk is, maar dat dit alleen kan door verplaatsingen en herstructureringen die gepaard gaan met aanzienlijke inpassings- en/of verwervingskosten. Deze zijn niet voorzien in het groeikader. Voor een deel hiervan is financiering beschikbaar in de vorm van externe financiering en ruimte die vrij komt door andere investeringen te temporiseren. Voor de resterende benodigde middelen zal in latere jaren de dekking gevonden moeten worden.

De variantenstudie Maarschalkerweerd Noord is een integrale ingreep die een belangrijke bijdrage levert aan meerdere doelen van het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd door het ontwikkelen van een parklandschap. In de ontwikkelde varianten wordt er niet alleen ingezet op uitbreiding van sportcapaciteit, maar ook op het vergroten van het Kromme Rijn Oeverpark, biodiversiteit, verbetering verkeersveiligheid en toevoeging openbare ruimte voor bewegen. De hier geplande investeringen worden voor onbepaalde tijd uitgesteld omdat de dekking voor de inpassings- en verwervingskosten nog niet voorhanden is.
Voor voldoende sportvelden bij de Merwedekanaalzone loopt de variantenstudie sportpark Nieuw Welgelegen. Uitbreiding van sportvelden is hier alleen mogelijk door verplaatsingen, verwervingen of een slimme herverkaveling. Een dergelijke ingreep vraagt om forse investeringen. Hiervoor is inmiddels co-financiering vanuit rijksmiddelen aangevraagd en gehonoreerd. Met de inzet van deze middelen en door uitstel van andere investeringen kunnen we hier de komende jaren uitbreiden met twee velden en is verder uitbreiding in de toekomst mogelijk als meer middelen beschikbaar komen.
Zelfs als uiteindelijk de volledige potentie van de drie locatiestudies gerealiseerd gaat worden, dan is er meer ruimte nodig om sport(velden) mee te kunnen laten groeien. Hiervoor zijn extra locaties nodig. Er wordt in beeld gebracht of daar nieuwe studielocaties voor zijn. Zoals de Voordorpse Polder, Overvecht, Romal en Rijnenburg. In de nieuwe sportnota gaan wij hier nader op in met als uitgangspunt om bij nieuwe gebiedsontwikkelingen vanaf de start voldoende ruimte te reserveren voor de veldsport. Ook de uitbreiding met één korfbalveld in Hoograven en de aanleg van twee hockeyvelden op nader te bepalen locaties schuift door in de tijd.

Onderwijs: aanzienlijke uitbreidingen van het primair en voortgezet onderwijs. Onderzoek naar de behoefte op termijn
In 2023 en 2024 werken we aan een nieuw Integraal huisvestingsplan Onderwijs (IHP) voor de periode vanaf 2026 tot 2041. In het IHP vindt een nadere uitwerking en programmering plaats van Onderwijshuisvesting voor de jaren 2026-2041, waarbij we aangeven welke scholen op welk moment zullen worden gebouwd dan wel verbouwd. De programmering houdt rekening met de huidige staat van de schoolgebouwen, de bevolkings- en leerlingenprognoses, geplande gebiedsontwikkelingen en beleid/ambities.

Welzijn: Geplande nieuwe welzijnsaccommodaties in de Merwedekanaalzone en in Overvecht. Daarnaast nog stadsbreed zes buurtcentra inclusief jongerenhuiskamer nodig.
Tot 2030 zijn enkele buurtcentra, buurtkamers en jongerenhuiskamers geprogrammeerd. Tussen 2030 en 2040 zijn er op basis van de actuele bevolkingsprognose stadsbreed nog zes buurtcentra inclusief jongerenhuiskamer nodig. De locaties daarvan zijn nog niet bepaald, daarvoor wordt nog een afweging gemaakt waarbij we onder andere aan Papendorp/Groenenwoud denken.
We onderzoeken de behoefte aan overige welzijnsaccommodaties (beheerde speeltuinen, scouting en volkstuinen) de komende jaren. De welzijnsaccommodaties groeien mee volgens de in ons beleid vastgestelde normen per type wijk.

Zorgvoorzieningen: stijgende huisvestingslasten
In toenemende mate melden huisartsen en zorginstellingen zich bij de gemeente omdat zij geen huisvesting kunnen vinden of de stijgende huisvestingslasten niet meer kunnen opbrengen. De gemeente heeft voor dit soort voorzieningen geen huisvestingsplicht, maar we zien natuurlijk de noodzaak van dergelijke voorzieningen in de stad. We verkennen samen met de betreffende sectoren oplossingsrichtingen en kijken naar goede voorbeelden uit andere steden.

Cultuur: voor iedereen dichtbij
Nieuwe culturele voorzieningen zullen we voornamelijk laagdrempelig en dichtbij realiseren. Met de recent vastgestelde Kadernota Cultuurparticipatie 2022-2030 en het Uitvoeringsprogramma 2024-2028 zijn de inhoudelijke kaders voor cultuur in de wijken verder aangescherpt. Dit betekent dat we, naast de kwantitatieve kaders vanuit de RSU2040, ook heldere inhoudelijke keuzes kunnen maken voor de wijkvoorzieningen. Vanwege schaarse middelen kiezen we ervoor de realisatie van wijkcultuurhuizen te temporiseren. Geplande investeringen waarvoor nog geen definitieve locatie bepaald is schuiven naar achteren,

Maatschappelijke voorzieningen

In 2024 wordt bekend welke culturele partijen van 2025-2028 worden gesubsidieerd in het kader van de cultuurnota. Deze nota roept op tot vernieuwing en experiment in de cultuursector; wellicht dat hier ook nieuwe ruimtebehoefte uit voortkomt. Bij de recente vaststelling van de Nachtvisie 2030 hebben we een ‘vindopdracht’ van de raad gekregen voor minimaal drie extra locaties voor nachtcultuur in 2030.

Programmering

Sport (zie paragraaf 5.6)

- De realisatie van het zwembad Maximapark wordt verschoven naar 2029.
- We zijn gestart met de voorbereidingen voor de sporthallen Cartesiusdriehoek (in gebruik name 2025), Merwedekanaalzone (2027) en 3 gymlolaken in Vleuten (2027).
- Vanaf 2025-2026 realiseren we een extra rugbyveld (variantenstudie Strijkviertel)
- We zetten in de komende vier jaar 3 natuurgrasvelden om in kunstgras.
- Voor de wijk Overvecht ronden we het locatieonderzoek voor de voortgezet onderwijslocatie met sporthal af (zie *hoofdstuk 5.6 sportprogrammering).*

Onderwijs

In lijn met het Meerjarenplan Onderwijshuisvesting 2016 – 2025 gaan wij de komende jaren een aanzienlijke uitbreiding van het primair en het voortgezet onderwijs realiseren.

- Er komen lagere scholen bij in de buurten Haarrijn, Leeuwesteyn en Groenewoud (Leidsche Rijn), in Merwedekanaalzone, Cartesiusdriehoek en het Beurskwartier.
- Het voortgezet onderwijs breidt uit in Merwedekanaalzone, Leidsche Rijn, Overvecht en Vleuten-De Meern en in het Utrecht Science Park/Rijnsweerd.

Welzijn

- We realiseren een nieuw buurtcentrum en jongerenhuiskamer in de Merwedekanaalzone en twee kleinere buurtcentra in Overvecht. Voor Overvecht betrekken we dit bij de Programmatische uitgangspunten doorontwikkeling maatschappelijk vastgoed Overvecht.
- Bij de ontwikkeling van de Kruisvaartkade (Zuidwest) en het Lombokplein/Beurskwartier zijn buurtkamers voorzien. De middelen voor deze uitbreiding zijn nog niet beschikbaar

Cultuur

- Reeds geprogrammeerde voorzieningen zijn het wijkcultuurhuis Merwede en jongerencultuurhuizen in Leidsche Rijn en Vleuten de Meern
- In 2024 gaan we concreet op zoek naar vier nieuwe locaties voor wijk- of jongerencultuurhuizen. Vanaf 2028 en verder willen we (afhankelijk van de groei van de stad) nog 7 tot 11 extra plekken voor cultuurparticipatie realiseren, waarvan we een aantal (in het kader van slim ruimtegebruik) hopen te kunnen ontwikkelen in combinatie met andere maatschappelijke voorzieningen (bijvoorbeeld welzijn of onderwijs). Daarnaast zijn er plannen om het jongerencultuurhuis Overvecht te verhuizen naar een nieuwe locatie en realiseren we nieuwbouw van het Jongerencultuurhuis Kanaleneiland.
- Voor stedelijk culturele voorzieningen werken we aan verschillende projecten, waaronder een muzikale broedplaats in het gebied ‘tussen de rails’ en een permanente culturele invulling van het Zomerhuis bij de cultuuras Leidsche Rijn.
- De realisatie van cultuurcluster Berlijnplein lijkt een beperkte vertraging op te lopen, onder meer door netcongestie (oplevering nu voorzien in 2026). Per culturele deelsector inventariseren we de specifieke behoeftes en kijken we waar we deze kunnen realiseren in de reeds geprogrammeerde ruimte in gebiedsontwikkelingen of op nieuwe plekken.
- Voor de bovenregionale voorziening die eerder gepland was in het Jaarbeurspleingebouw, onderzoeken we nu de mogelijkheden in Overvecht Centrum, één van de stedelijke knooppunten én een wijk waar uitbreiding van de culturele voorzieningen gewenst is. We nemen deze ambitie mee in het Masterplan centrum Overvecht en de omgevingsvisie Overvecht.
- Voor de realisatie van 80.000 m2 extra creatieve werkruimte hebben we in de RSU2040 reeds 30.000m2 geprogrammeerd, waaronder in het Werkspoorkwartier, Beurskwartier en de Merwedekanaalzone. Voor het programmeren van de overige 50.000 m2 zoeken we naar kansen op bedrijventerreinen (zoals Nieuw-Overvecht), in tijdelijke locaties (zoals Parkeergarage Paardenveld), nieuwe gebiedsontwikkelingen en in wijken waar nog weinig culturele voorzieningen en/of broedplaatsen zijn. We stimuleren daarbij ook het realiseren van meerwaarde voor wijk en omgeving door functies en doelgroepen te combineren. We zetten in op behoud van de huidige betaalbare werkplekken in de stad. En om nieuwe betaalbare werkplekken mogelijk te maken hebben we, samen met het broedplaatsennetwerk, een nieuwe nadere regel voor broedplaatsen uitgewerkt en een nieuwe bestemmingsplanregel voor culturele broedplaatsen opgesteld.

Duurzame mobiliteit

Ambitie

We houden de bereikbaarheid en verkeersveiligheid zo goed mogelijk op peil. Om gezond stedelijk leven en de groei van de stad mogelijk te maken, zetten we in op de transitie naar ruimte-efficiënte en duurzame mobiliteit (lopen, fietsen, openbaar vervoer en deelmobiliteit). We streven naar een stad waarin mobiliteit en bereikbaarheid voor iedereen op orde is.

Actuele ontwikkelingen

Verlaging MPB-investeringsbudget

In het hoofdstuk Koers op pagina 9 -12 van dit MPR is te lezen dat het bezuinigingspakket voor Mobiliteit (MPB) leidt tot een verlaging van het investeringsbudget met 3 miljoen euro per jaar vanaf 2026. Deze bezuiniging betekent dat er tot en met 2040 48 miljoen euro minder beschikbaar is voor investeringen bereikbaarheid. Dit heeft als gevolg dat de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid structureel achteruit zullen gaan en we bij herinrichtingen gaan inboeten op de kwaliteit van de inrichting voor het verkeer en het groen.

Transitie naar ruimte-efficiënte en duurzame mobiliteit, bereikbaarheid en verkeersveiligheid

Om de transitie naar ruimte-efficiënte en duurzame mobiliteit zo goed mogelijk te realiseren en de bereikbaarheid en verkeersveiligheid met de beschikbare middelen zo goed mogelijk op orde te houden, gaan we door met investeren in de schaalsprong fiets en het verbeteren van het voetgangersnetwerk. Het investeringsbudget loopt terug, dus zullen we een minder grote transitie naar duurzaam en ruimte-efficiënte mobiliteit realiseren. Voor de laatste cijfers over de transitie naar ruimte-efficiënte en duurzame mobiliteit, verwijzen we naar de Monitor Mobiliteitsplan, die we naar verwachting in juni 2024 naar de Raad sturen.

De bereikbaarheid in de stad staat onder druk, doordat de netwerken voor auto, fiets en ov aan de grenzen van hun capaciteit zitten. Tegelijk groeit het aantal inwoners en werknemers, waardoor de bereikbaarheid verder onder druk komt te staan. We zetten de beschikbare middelen voor bereikbaarheid zo in dat we groei van de stad met nieuwe woningen en banen zo goed mogelijk faciliteren.

Tot slot blijven we inzetten in verkeersveiligheid en op vervoer voor iedereen (uitvoeringsprogramma vervoersongelijkheid), onder meer door toegankelijk ov en fietsdeals voor mensen met een kleine portemonnee. Ook deze inzet wordt geraakt door de bezuiniging. We zetten de beschikbare middelen om de verkeersveiligheid te verbeteren in om de grootste knelpunten zo goed mogelijk op te lossen.

Duurzame mobiliteit

Kwaliteit openbare ruimte door mobiliteitsinvesteringen
De bezuiniging heeft als gevolg dat een sobere inrichting als uitgangspunt geldt bij herinrichtingen voor mobiliteit. Hierbij past een meer natuurlijke manier voor realisatie van groen in de projecten en meer hergebruik van materialen zoals klinkers. Vanuit herinrichtingen hanteren we het uitgangspunt dat we werkzaamheden maximaal combineren met beheer en onderhoud.

Actuele geprogrammeerde projecten uitgelicht
Hieronder lichten we drie actuele ontwikkelingen in relatie tot het Mobiliteitsplan 2040 uit. De voortgang van alle geprogrammeerde projecten is te vinden in de Voortgangrapportages VGR voorjaar 2023 en VGR najaar 2023.

1. Alternatief Ring Utrecht (ARU) voorstel afgerond en gepresenteerd: met het alternatief sparen we Amelisweerd, precies zoals het coalitieakkoord beoogt. De uitvoering van ARU brengt daarnaast aanzienlijk lagere kosten met zich mee, die in overleg met Rijk en regio eventueel ervoor kunnen zorgen dat er een deel van de dekking wordt gevonden voor het verbeteren van alternatieven voor de auto. Het gaat hierbij om regionale projecten die de beoogde mobiliteitstransitie moeten bewerkstelligen.
2. Ruimtelijk Toekomstperspectief Zuidpoort is vastgesteld na een uitgebreid participatietraject. Zuidpoort is het zuidelijke entreegebied van de binnenstad rondom het Ledig Erf en station Vaartsche Rijn. Een van de uitgangspunten is het weren van doorgaand autoverkeer bij het Ledig Erf.
3. Versnellen van de transitie van bezit naar gebruik: dit jaar 14 deelmobiliteitshubs opgeleverd (zie afbeelding) die bijdragen aan de kwaliteit van de openbare ruimte en de transitie naar duurzame mobiliteit.

Programmering
De totale programmering is te vinden in de geheime bijlage MPB.
In deze bijlage geven we ook aan bij welke projecten Mobiliteit samenwerkt met Beheer Openbare Ruimte (BOR). De nadere toelichting over knelpunten en overige noodzakelijk investeringen in het MPB staat in het financieel beeld (H5.3 en 5.4).

Gezond leefklimaat met ruimte voor groen

Ambitie van de opgave

Groen

Utrecht wil een gezonde, duurzame en circulaire stad zijn waar mensen wonen, werken en verblijven in een gezond leefklimaat. Het is nodig om de stad actief te vergroenen in verband met de groeiende druk op de openbare ruimte, om in te spelen op klimaatveranderingen en om een bijdrage te leveren aan het herstel van de biodiversiteit. Een robuuste, groene openbare ruimte is essentieel voor het welbevinden en de gezondheid van onze inwoners en voor dieren en draagt daarnaast positief bij aan de waarde van vastgoed.

De ambitie in de RSU 2040 is dat groen en verdichting gelijk opgaan. Bij de toename van 60.000 woningen betekent dit dat 450 hectare extra groen binnenstedelijk moet worden gerealiseerd. Naast het toevoegen van voldoende groen is het belangrijk om ervoor te zorgen dat het groen ook goed benut kan worden. We realiseren extra plekken in het groen voor sporten, spelen en bewegen en zorgen dat de openbare ruimte uitnodigt tot ontmoeting en ontspanning. Bij herontwikkeling van de openbare ruimte passen we ontwerpprincipes toe die bij verplaatsen en verblijven ontmoeting stimuleren. Dank aan het ontwerp van routes, parkjes en pleintjes met oog voor goede verblijfskwaliteit (mogelijkheden om te zitten in de zon en in de schaduw), bereikbaarheid en toegankelijkheid, ook voor mensen met een lichamelijke, visuele of auditieve beperking.

We onderscheiden in deze opgave vijf schaalniveaus:

1. Groene straten, bestaand en nieuw (circa 200 ha.)
2. Groenblauwe routes (circa 100 ha.)
3. Nieuwe parkgebieden in de stad (circa 120 ha.)
4. Groene scheggen die stad en landschap verbinden (circa 30 ha)
5. Groen om de stad (circa 250 ha. nieuw recreatief groengebied in de directe omgeving van de stad).

Daarnaast heeft Utrecht, vanuit dezelfde doelstellingen voor klimaat en gezondheid, de ambitie om bomen toe te voegen: voor elke nieuwe woning een extra boom, leidend tot 60.000 bomen in 2040.
Bij elke ruimtelijke ingreep brengen we de kansen voor vergroening in beeld en benutten we deze door toepassing van het ontwerpprincipe ‘groen, tenzij’. Dit houdt in dat we in Utrecht straten, pleinen, binnenterreinen, daken en gevels groen inrichten, tenzij dat op een specifieke plek niet kan vanwege de vereiste functionaliteit.

Sporten, Spelen en bewegen

Buiten spelen is belangrijk voor opgroeiende kinderen. Ze leren er samen spelen en ze ontwikkelen kracht en lenigheid in hun lichaam. De gemeenteraad heeft de nota ‘Spelen in je eigen buurt’ in 2022 vastgesteld en middelen beschikbaar gesteld. ‘Spelen in je eigen buurt’ is een uitwerking van ambities die zijn uitgesproken in de Ruimtelijke Strategie 2040, de Nota Volksgezondheid en Koersdocument Leefbare Stad en Maatschappelijke voorzieningen. Met deze visie willen we de ambities voor een stad waarin ruimte is om te sporten, spelen en bewegen concreet maken. We willen dat elk kind in de buurt van zijn woning buiten kan sporten, spelen en bewegen. In een ingerichte speeltuin of op een andere veilige plek, zoals een grasveld of plein. Binnen 200 meter moet elk kind zo’n plek kunnen bereiken, zonder een drukke straat over te hoeven steken. We willen dat de sport- en speelruimte gevarieerd en uitdagend is ingericht. Op die manier is er voor alle leeftijden en verschillende interesses iets te doen. Klimmen, klauteren, op de glijbaan, met water spelen, verstoppen tussen het hoge gras of juist lekker voetballen: overal moet een plek voor zijn.

Gezond leefklimaat met ruimte voor groen

Actuele ontwikkelingen

Vergroening nog niet in balans met groei van de stad

In de RSU is de doelstelling opgenomen om de hoeveelheid groen en bomen te laten meegroeien met het aantal woningen in de stad.
Om gelijke tred te houden met de groei van het aantal woningen moet de aanleg van nieuw groen toenemen van de huidige 4-6 hectare per jaar, naar minstens 20 hectare per jaar. Dit realiseren we met behulp van specifieke vergroeningsprojecten (zoals de aanleg van parken en het uitvoeren van vergroeningsprojecten met bewoners op straatniveau), en door een verbeterde verankering van groen in zowel de projectprogramma's van integrale vervangingsprojecten van stadsbedrijven in de openbare ruimte als in woningbouw- of gebiedsontwikkelingsprojecten en mobiliteitsprojecten.
De huidige coalitie heeft al substantieel investeringsmiddelen vrijgemaakt voor een inhaalslag van groen op de woningbouw. De concrete doelstellingen voor de collegeperiode zijn:

1. plannen ontwikkelen om voor elke nieuwe woning een extra boom te planten.
2. ontwikkelen van extra 45 hectare groen.

Voor deze doelstelling voor de komende jaren wordt de ambitie nog niet volledig waargemaakt in het gewenste tempo. Voor de lange termijn naar 2040 is méér nodig, zowel in financiële zin als ook in aanpak.
Vanuit het MPR en de MJIP ontwikkelen we een samenhangende benadering van de openbare ruimte. Voor de Groene Schaalsprong wordt een aanpak ontwikkeld, dat beschrijft hoe de vergroening van de stad kan worden versneld door onder andere een betere beleidsmatige verankering, een verbreding van het eigenaarschap over de opgave en een betere financiering. In het verlengde van de visie klimaatadaptatie werken we aan een aanpak voor het stimuleren van de vergroening van de private ruimte. Voor de Groene Schaalsprong is een veelvoud van de nu in de MPR beschikbare financiële middelen nodig. We werken aan de uitwerking en uitvoering van de groene schaalsprong per schaalniveau om dit nauwkeuriger inzichtelijk te maken, ook naar samenwerkingspartners en naar andere overheden. Zo kunnen we de samenwerking ook verder vormgeven.

Ook sporten, spelen en bewegen nog niet in balans met de groei van de stad.

Voor de opgave Sporten, spelen en bewegen zijn de ambitie én de realisatie nog niet in balans met de groei van de stad. Momenteel zijn er middelen beschikbaar voor tot 2035 (tot 2030 voor investeringen en beheer, vanaf 2031 alleen voor beheer). De opgave is, op basis van de speelruimtescans van de verschillende wijken, mogelijk groter. Ter zijner tijd zal bekeken moeten worden in hoeverre er nog meer plekken moeten worden aangelegd en middelen beschikbaar zijn of moeten komen.
Ook is duidelijk dat in veel vooroorlogse wijken de opgave weliswaar groot is maar de druk op de openbare ruimte ook. Dit vraagt scherp prioriteiten stellen en koppelingen maken met andere beleidsvelden. De mobiliteitstransitie en het verminderen van het aantal parkeerplekken kunnen effectief ruimte voor sporten, spelen en bewegen maken.

Programmering

Voor de realisatie van 200 hectare aan groene straten zijn de volgende initiatieven in gang gezet.

1. We werken aan integrale projecten (zoals riolerings- en mobiliteitsprojecten) waar vergroening in mee wordt genomen. De komende jaren gaat het o.a. om de projecten Bernadottelaan, Vasco da Gamalaan, Amazonekwartier en Taagdreef.
2. We werken aan individuele groenprojecten, waarin straten vergroend worden. We zijn bezig in Rivierenwijk, Noordwest en West en in Overvecht en breiden dit uit naar Noordoost en Centrum.
3. We hebben een toegankelijke online pagina voor vergroeningsaanvragen en de opheffing van parkeerplaatsen opgezet. Via deze pagina kunnen inwoners een aanvraag indienen voor de vergroening van hun straat.

Met deze initiatieven verwachten we de komende coalitieperiode circa 9 hectare groene straten te realiseren.

Gezond leefklimaat met ruimte voor groen

We willen diverse groenblauwe routes parallel aan de water- en/of weginfrastructuur van Utrecht realiseren. Om circa 100 hectare aan groenblauwe routes te realiseren, staat een aantal projecten gepland. Van het project Wagenaarkade is Fase 1 reeds gerealiseerd, en is Fase 2 in voorbereiding. Verder wordt in de huidige coalitieperiode het project Fortlaan (Vechtzone) gerealiseerd. Met de herinrichting van de Jutfaseweg (fietsproject) realiseren we een groenblauwe verbinding langs de Vaartse Rijn Voor het project Rondje Stadseiland is het kader door de raad vastgesteld, en de realisatie hiervan wordt deels meegenomen in de geplande gebiedsontwikkelingen. Ook hebben we subsidie gekregen om deelgebied 3 bij de Jaarbeurs te realiseren. Deze coalitieperiode realiseren we naar verwachting 11 hectare aan vergroening. Meer middelen kunnen leiden tot versnelling.

Om 120 hectare aan nieuwe parkgebieden te realiseren, werken we aan een aantal projecten in Utrecht.
In de binnenstad is de eerste fase van het project MoreelseTuinen in uitvoering. Daarnaast werken we aan een kwaliteitsimpuls en verbetering van Park Transwijk en kan (op termijn) het Wilhelminapark uitgebreid worden door de verwijdering van verharding. Ook werken we Singelpark Noord. Ondertussen zijn we op zoek naar nieuwe locaties in de stad waar parken gerealiseerd kunnen worden. Deze coalitieperiode realiseren we naar verwachting circa 13 hectare aan vergroening bij parken. Meer middelen kunnen leiden tot versnelling.

Voor de realisatie van 30 hectare aan groene scheggen werken we aan twee projecten.
Voor de Kromme Rijnscheg voegen we groen toe in Maarschalkerweerd (Lunettenpark) en voor de Vechtscheg werken we aan Natuurgebied Zuilen. Deze projecten leveren naar verwachting 28 ha nieuwe natuur op. In de komende coalitieperiode gaat het om circa 13 hectare, opgeleverd in 2027. We liggen hiermee op koers om de doelen uit de RSU te halen.

We werken met de regio aan Groen Groeit mee, om in totaal 250 hectare aan nieuw recreatief groengebied te realiseren.
Onderdeel hiervan is dat we werken met de regio aan het Kromme Rijn Linielandschap. Bij Ockhuizen is een integrale gebiedsontwikkeling waar energie, biodiversiteit en recreatie gecombineerd kunnen worden. Dit levert de komende jaren circa 7 hectare groen op en op de lange termijn (over 30 jaar) circa 42 hectare groen. Tenslotte kan –nu de Nedereindse Plas deels gesaneerd is –het gebied ingericht worden als natuur- en recreatiegebied. Onderdeel van de deelopgave Groen om de stad is inspelen op kansen die zich voordoen, bijvoorbeeld ook door de transformatie van landbouwgronden.

Bomen
Deze periode is gericht op het bepalen van locaties voor de eerste 15.000 bomen, op het doen van onderzoek en nemen van maatregelen om onze bestaande en nieuw te planten bomen beter te verzorgen en te beschermen. We planten kleine hoeveelheden bomen samen met collega's en de stad, zodat we leren waar we rekening mee moeten houden als we grotere hoeveelheden bomen gaan planten in de toekomst. Ook zoeken we naar manieren om nieuwe bomen te financieren.

Sporten, spelen en bewegen
Ten behoeve van de programmering en uitvoering zijn speelruimtescans opgesteld die een beeld geven van de opgave per wijk op basis van o.a. de bevolkingsontwikkeling, bekende wensen van bewoners en wijkinstellingen en benodigde sport- en speelruimte voor de verschillende leeftijdsgroepen. Op basis van de scans wordt een programma verder uitgewerkt en uitgevoerd zodat er tegelijkertijd gewerkt aan de aanpak van de speelplekken. Hierbij wordt waar mogelijk aangesloten bij andere projecten in de openbare ruimte om werk met werk te maken. We werken in 2024 o.a. aan de speelplekken Bataviastraat, Park de Watertoren, Makassarstraat, Van Eysingalaan en een nieuwe speelplek in de Binnenstad Noord. Verder worden er bijdrages geleverd ter bevordering van het spelen aan speelplekken bij o.a. Keerkring, Lumbrusplein, Jermiestraat, locatie bij Azotod, Ingen Houszstraat en Wisselspoor.

Energie

Ambitie van de opgave

De ambitie voor de opgave Energie is dat het energieverbruik in de gebouwde omgeving in 2050 met 35% is afgenomen ten opzichte van 2020, dat alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut, en dat energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen.

Om onze ambitie te bereiken ordenen we onze activiteiten en projecten voor de energietransitie in drie sporen: Gebouwen verduurzamen, Infrastructuur aanpassen en bronnen verduurzamen.
We beschrijven aan de hand van deze drie sporen en de meerjarendoelstellingen die daarvoor geformuleerd zijn, welke doelen en activiteiten we voor ogen hebben.

Gebouwen verduurzamen:
Het energieverbruik van de gebouwde omgeving is in 2050 met 35% afgenomen ten opzichte van 2020.

Aanpassen Energie-infrastructuur:
De energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen.

Bronnen verduurzamen:
Alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie die goed uit de plan m.e.r. komen zijn benut en we zetten stevig in op zon op dak (in 2030: 120 GWh kleine daken en 168 GWh op grote daken).

Actuele ontwikkelingen

Netcongestie
Netcongestie is een opgave die ook in 2024 veel van ons gaat vragen. Zo is er een Programma Elektriciteit en Netcongestie opgesteld. Wij actualiseren dit programma jaarlijks met nieuwe inzichten. In het Uitvoeringsprogramma hanteren wij twee programmalijnen:

- Programmalijn 1 is gericht op de ruimtelijke inpassing van de boven- en ondergrondse elektriciteitsinfrastructuur inclusief lange termijn planning van het elektriciteitsnet.
- Programmalijn 2 is gericht op het ontwikkelen van Utrecht als een ‘netbewuste stad’; ‘groei in balans’ en ‘verduurzaming van de bestaande stad’ kunnen alleen als we rekening houden met de beperkingen van het elektriciteitsnet.

De actuele ontwikkelingen rond netcongestie zijn ook onder het hoofdstuk 2 Ruimtelijke koers opgenomen.

Ontwikkelingen in het landelijke beleid, wetgeving en lobby
Om wijken en buurten voortvarend aardgasvrij te maken is (snelle) invoering gewenst van de Wet collectieve warmte (Wcw) en de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw). We moeten afwachten hoe de Tweede Kamer deze wetsvoorstellen besluit.

Programmaring

Gebouwen verduurzamen: 10.000 maatregelen per jaar (isolatie van vloer, dak, glas of muur). Voortzetten en opschalen van de bestaande aanpak, bv:

- Isolatievouchers voor particuliere woningeigenaren (hiervoor benaderen we minimaal 800 woningeigenaren)
- Reguliere inkoopacties
- “Samen isoleren “(groepsgewijze begeleiding voor samenwerkende bewoners: 300-600 adressen)
- De uitvoering van de VVE-aanpak

Bedrijven en maatschappelijke ondernemingen:

- We zetten een collectieve inkoopactie op voor het MKB om hen te ontzorgen om maatregelen voor energie besparen te nemen.
- Uitvoeringsprogramma verduurzamen bedrijventerreinen
- We richten ons specifiek op de vastgoedeigenaren om hen te stimuleren hun bedrijfsvastgoed te verduurzamen.

Energie

Aanpassen Energie-infrastructuur:

Warmte-infrastructuur

- Herijking Transitievisie Warmte (Warmteprogramma) op onderdelen afgerond inclusief bronnenstrategie en voorlopige kavelindeling

Buurtaanpak Aardgasvrij

- Onderzoek in volgende clusters en we ontwikkelen een methodiek voor afweging van warmte-alternatieven

Publiek eigendom

- Duidelijkheid over hoe we ons als gemeente verhouden tot een publiek warmtebedrijf
- Duidelijkheid over rolneming publiek eigendom energiebronnen (is een eigen ontwikkelbedrijf nodig)
- We laten een planMER uitvoeren op het gehele warmteprogramma.

In de week van 1 april 2024 is de samenwerking met Eneco voor wat betreft de uitbreiding van hun warmtenet in Overvecht-Noord beëindigd. Er start nu een fase waarin we ons gaan beraden op een nieuwe koers. We gaan alternatieve warmteoplossingen en andere aanpakken verkennen en bereiden een aantal scenario's voor. Voor het zomerreces informeren we de raad over de scenario's die we in het tweede half jaar willen uitzoeken. De in de raadsvergadering van 25 april aangenomen motie over de verschillende nieuwe opties nemen we mee in de scenario's.

Het opstellen van de scenario's doen we in samenhang met de initiatieven uit blok 1 uit de Transitievisie Warmte, en we betrekken ook de bewoners bij dit proces. In de raadsvergadering van 25 april is in aanvulling op het onderzoek van de Rekenkamer ook een evaluatie toegezegd waarbij wordt ingezet op de geleerde lessen uit het project Overvecht-Noord aardgasvrij. De evaluatie van het project Overvecht-Noord vindt de komende maanden plaats. Over de gewijzigde koers voor Overvecht-Noord en over de evaluatie van het project Overvecht-Noord informeren we de raad uiterlijk in het vierde kwartaal van dit jaar.

Bronnen verduurzamen:

- Voor Ockhuizen doorlopen we het vergunningtraject voor zonneveld (en integrale gebiedsontwikkeling)
- Voor windpark Rijnenburg en Reijerscop ronden we de planologische procedure voor de omgevingsvergunning en -plan af.
- Als onderdeel van de gebiedsontwikkeling Rijnenburg werken we aan de inrichting en vormgeving van het energielandschap.
- Voor de Nedereindse Plas start de planologische procedure voor de omgevingsvergunning van de zonne-eilanden, waarbij de gemeente de regie pakt en zelf de vergunning aanvraagt.
- We werken aan de nota zoekgebieden duurzame opwek.
- Zodra de nota zoekgebieden duurzame opwek is vastgesteld starten we met de eerste uitwerking van de focusgebieden (Energielandschap Rijnenburg en Lage Weide).

Beheer openbare ruimte: integrale aanpak

Ambitie van de opgave

Utrecht streeft naar een groene en aantrekkelijke leefomgeving. Om de openbare ruimte (de leefomgeving) veilig en functioneel te kunnen gebruiken, de kwaliteit op peil te houden en te verbeteren, is goed beheer en onderhoud een randvoorwaarde. In delen van de stad zijn de openbare ruimte en de riolering op leeftijd, waardoor vervanging en vernieuwing noodzakelijk zijn. Ook zorgt de toenemende druk op de openbare ruimte voor een grotere beheeropgave. Tot slot kent de openbare ruimte grote transitieopgaves om toekomstbestendig, te weten verkeersveilig, klimaatbestendig, circulair en groener te worden.

Vanuit de RSU2040 en het coalitieakkoord is de ambitie om openbare ruimte met een integrale aanpak toekomstbestendig te maken. In de Nota Beheer Openbare Ruimte en de Visie Water en Riolering is dit vertaald in het streven om de openbare ruimte ‘ontwikkelend te beheren’: bij groot onderhoud of vervangingswerkzaamheden in de openbare ruimte proberen we meteen de veranderende maatschappelijke behoeften en bredere (gemeentelijke) ambities te realiseren mits hiervoor de noodzakelijke financiële middelen en andere voorwaarden beschikbaar zijn.

De ambitie van ontwikkelend beheer komt onder druk te staan door de voorgenomen bezuinigingen vanaf 2026. Zonder budget voor gelijktijdige vergroening of andere opgaven is geen integrale vernieuwing van de openbare ruimte mogelijk. Integrale vernieuwing van de openbare ruimte is duurder dan uitvoering van reguliere vervangingsprojecten. Vanwege de schaarste aan middelen zullen we bij een technische noodzaak tot vervanging vaker moeten overgaan tot een één op één vervanging of groot onderhoud,

Specifiek voor het water in de stad geldt dat we samen met de waterschappen werken aan het realiseren van de waterkwaliteitsdoelen vanuit de Europese Kaderrichtlijn Water die in 2027 gerealiseerd moeten zijn. We verwachten in het najaar van 2024 een gezamenlijk uitvoeringsprogramma Gezond Water te kunnen presenteren.
Ook streven we ernaar dat de waterkwaliteit overal zo goed is dat de waterkwaliteit geen belemmering vormt om ergens te kunnen zwemmen. Tot slot hebben we als opgave om de stad voor te bereiden op extreem weer in de vorm van langdurige droogte en hevige neerslag. Hierbij richten we ons ook op alle andere eigenaren in de gemeente Utrecht via ons programma Waterproof030. Zie voor de actuele stand van zaken het Programma Water en Riolering 2025-2029, dat separaat met het MPR aan de raad wordt aangeboden.

Actuele ontwikkelingen

Het lukt ons steeds beter om werk met werk te maken en opgaves te koppelen, wat we terugzien in de programmering door een toename van het aantal integrale projecten en bijdragen vanuit de beheeropgave hieraan. Deze integrale aanpak zorgt er enerzijds voor dat we binnen projecten meer doelstellingen kunnen realiseren of hier aan kunnen bijdragen. Anderzijds zorgt de integrale aanpak ervoor dat deze projecten complexer worden en meer burgerparticipatie vragen waardoor projecten zowel in de voorbereiding als uitvoering meer capaciteit kosten en een langere doorlooptijd kennen.
Dit gegeven, in combinatie met schaarste qua capaciteit intern en extern voor projecten, zorgt ervoor dat de realisatie van het aantal projecten slechts beperkt, maar gestaag toeneemt. Hiermee lukt het nog niet om het gewenste tempo van de rioolvervangingen te realiseren. Ook zijn de integrale projecten duurder en zien we dat structurele financiering voor de meerkosten ontbreekt, waardoor het per project zoeken is naar de benodigde aanvullende middelen. Met de huidige financiële prognoses is het de verwachting dat dat steeds minder vaak zal lukken.

In met name de naoorlogse wijken en buurten, zoals Overvecht, Kanaleneiland, Hoograven en de oude kernen van Vleuten en de Meern liggen in de komende jaren kansen voor een integrale aanpak, mits daarvoor tijdig extra budget vrijgemaakt kan worden. In deze wijken is het streven achterstallig onderhoud weg te werken en om dit te koppelen aan klimaatadaptatie, vergroening, mobiliteit, woningbouw en de energietransitie. Taagdreef, Bernadottelaan en Vasco da Gamalaan zijn aansprekende voorbeelden van integrale projecten die worden voorbereid en richting de uitvoering gaan. De Westelijke Stadsboulevard is een goed voorbeeld waar vanuit beheer wordt bijgedragen om beheeropgaven zoals vervangen van en onderhoud aan riolering, verkeerslichten en openbare verlichting binnen een mobiliteitsproject te realiseren.

Voor Overvecht en Kanaleneiland is een integrale planning opgesteld om de gehele wijk aan te pakken en te vernieuwen, alleen ontbreekt het nog aan de benodigde middelen om die uit te kunnen voeren. Het ontbreken van deze middelen voor een integrale uitvoering kan leiden tot vertraging van integrale projecten of tot het omvormen naar een beheerproject vanwege de noodzaak vanuit beheer om een vervanging of groot onderhoud tijdig uit te voeren om aan onze zorgplicht te voldoen. Door het stopzetten van de samenwerking met Eneco voor de aanleg van het warmtenet in Overvecht-Noord wordt de eventuele integrale aanpak in Overvecht in het komende jaar herzien.

Beheer openbare ruimte: integrale aanpak

Achterstallig onderhoud wordt weggewerkt

We liggen op koers met het wegwerken van het achterstallig onderhoud. Ook in 2023 is weer 1/10 deel van het in de Nota Beheer Openbare Ruimte vastgestelde achterstallig onderhoud weggewerkt. Om het gemeentelijk rioolstelsel op orde te houden vervangen we de komende 5 jaar ca. 49 kilometer aan riolering, waarvan 8,2 kilometer in 2025. Hierbij is het scheiden van de schoon- en vuilwaterstroom uitgangspunt en houden we zo veel mogelijk regenwater vast op de plek waar het valt. We doen dit bij voorkeur integraal met andere opgaven en buurtgewijs.

Programmering

Bij de programmering van beheer en onderhoud geven we een verdere invulling aan ontwikkelend beheer en het streven om met een integrale aanpak een toekomstbestendige openbare ruimte te realiseren. Vanaf 2025 starten en dragen wij bij aan de voorbereiding en uitvoering van projecten met een integrale aanpak, in het oog springen de volgende projecten:

- Blauwkapelsebrug: een herinrichting vanuit beheer openbare ruimte project vanuit civiele constructies, verharding en verkeerslichten met een grote bijdrage vanuit mobiliteit.
- Welgelegen den Hommel: een herinrichting vanuit beheer openbare ruimte project vanuit riolering, verharding, groen en openbare verlichting met een grote bijdrage vanuit mobiliteit.
- Bernadottelaan: een herinrichting vanuit beheer openbare ruimte project vanuit riolering, verharding, groen en verkeerslichten met een grote bijdrage vanuit mobiliteit.
- Vasco da Gamalaan: een herinrichting vanuit beheer openbare ruimte project vanuit riolering, verharding, oppervlakte water en groen met een grote bijdrage vanuit mobiliteit.
- Fietsroute om de Noord: een herinrichting vanuit een mobiliteitsproject met een grote bijdrage vanuit beheer openbare ruimte o.a. op het gebied van riolering, verharding, verkeerslichten en openbare verlichting.
- Tuinwijkroute: een herinrichting vanuit een mobiliteitsproject met een grote bijdrage vanuit beheer openbare ruimte o.a. op het gebied van riolering en openbare verlichting.

Met deze projecten dragen we bij aan de ambities van groeien in balans en ongelijk investeren in gelijke kansen door beheeropgaven integraal aan te pakken en te combineren met de stedelijke opgaven duurzame mobiliteit, gezond leefklimaat, klimaatadaptatie en energie waar mogelijk.

Om een goed beeld te geven waar vanuit beheer openbare ruimte integraal wordt samengewerkt met, of bijgedragen aan, alle thematische opgaven en/of gebiedsontwikkelingen is in de geheime bijlagen van het MPR aangeven bij welk project Beheer Openbare Ruimte samenwerkt met de Ontwikkel Organisatie Ruimte. Een volledig overzicht van deze beheerprojecten is ook te vinden in het MJIP 2025-2034, dat gelijktijdig aan het MPR aan de raad wordt aangeboden

Foto: Kroeze Infra B.V.

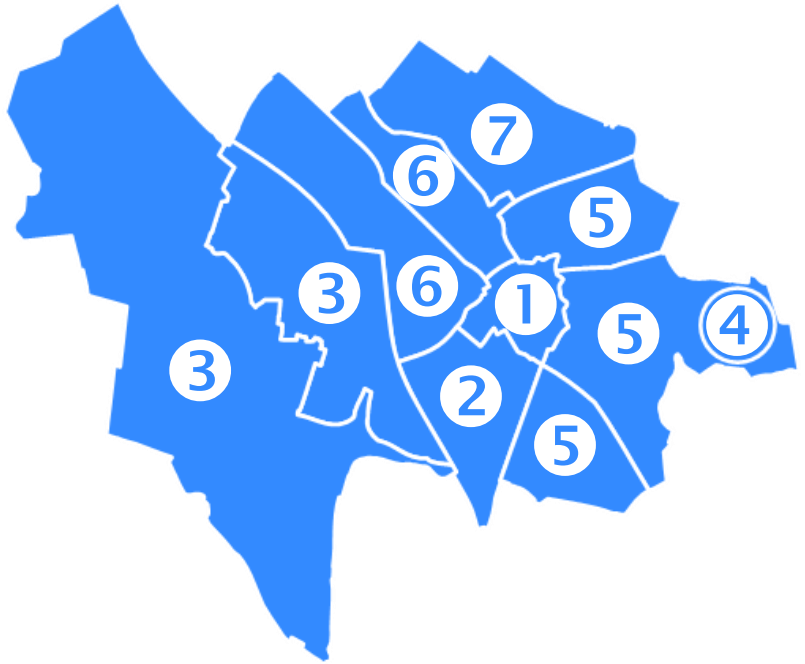

Gebiedsontwikkeling

Gebiedsontwikkeling

In dit hoofdstuk tonen we per gebied de investeringen die in MPR/Voorjaarsnota 2024 nieuw worden toegevoegd. Ook benoemen we per gebied de opgaven voor de thema's wonen, werken, maatschappelijke voorzieningen, duurzame mobiliteit, gezond leefklimaat inclusief groen, energie en beheer openbare ruimte. We geven aan in hoeverre we op koers liggen met de realisatie van deze opgaven.

In dit hoofdstuk onderscheiden we zeven gebieden, die hiernaast worden genoemd. Ook besteden we in dit hoofdstuk aandacht aan "gebiedsoverstijgende investeringen". Dit zijn investeringen de grenzen tussen de gebieden overschrijden.

1. Centrum
2. Zuidwest inclusief Merwedekanaalzone
3. Leidsche Rijn, Vleuten-De Meern en Rijnenburg
4. Utrecht Science Park en Rijnsweerd
5. Noordoost, Oost en Zuid
6. West en Noordwest
7. Overvecht

Gebiedsontwikkeling

Introductie

Per gebied geven we per thema aan in hoeverre we op koers liggen met het behalen van de doelen uit de RSU2040. In de gebieden komen de ambities van de verschillende thema's samen.

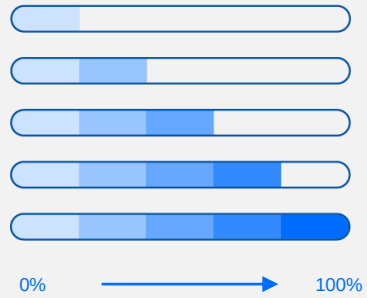
Het knelt. Door de oogharen heen maken we in alle gebieden vorderingen en doen we dat overwegend 'in balans'. In het ene gebied maken we op dit moment meer vorderingen met wonen dan met andere opgaven. Of met werken. Of met energietransitie. Maar overwegend kunnen we stadsbreed zeggen dat we de balans goed behouden en bewaken. En als er al opgaven uitspringen waar we stadsbreed meer op koers liggen dan op andere opgaven, dan zijn dat – kwantitatief gezien – vooral wonen en werken. Kwalitatief gezien blijven we ook daar achter.

Er is namelijk ook een ander verhaal. Het tempo waarmee we ontwikkelen is nog steeds lager dan we ons zouden wensen en waarin kwetsbare functies en groepen onder grote druk staan. Het tempo waarmee we ontwikkelen is lager dan we ons zouden wensen. In geen enkel gebied vinden we dat we vol op alle opgaven kunnen leveren. In Leidsche Rijn Vleuten-De Meern en lukt het nog het beste om zowel in kwaliteit als in tempo op koers te blijven, in USP het minst goed. Niet zo gek want daar zijn we sterk afhankelijk van partners.

Het aantal belemmeringen dat we ondervinden (grondstofprijzen, stijgende rentelasten, netcongestie, arbeidsmarkttekorten) maken het investeringsklimaat onzeker en beperken de uitvoeringskracht. In combinatie met de stapeling van (kwaliteits)eisen die we onszelf en onze partners opleggen maakt dat de businesscases voor project en gebiedsontwikkelingen steeds meer onder druk staan. Soms zitten we in onderhandelingen met de grote partners in een gebied, waardoor de realisatie vertraagd. USP is daar het beste voorbeeld van. Als we daar weer doorheen komen, verwachten we te versnellen. Maar veel vaker gaat het om complexe businesscases die steeds minder vaak haalbaar zijn. Het dilemma is bekend: we bouwen de stad voor de komende honderd jaar, maar we hebben nu te dealen met de marktomstandigheden. Steeds vaker doen we concessies of maken we pijnlijke keuzes. Gymzalen in plaats van sporthallen, concessies op verduurzaming of doelgroepen bijvoorbeeld om de projecten rond te krijgen. Stadsbreed blijven we daarmee tot nog toe redelijk 'balans', maar niet op alle opgaven op alle plekken tegelijk. We voorzien dat de komende periode het dilemma tussen temporiseren of concessies doen steeds vaker en harder op tafel zal komen, ook al omdat we de middelen niet hebben om als onze ambities te realiseren.

Jaarlijks investeren partners een miljard in de stad. Die investeringen hebben we hard nodig om te kunnen voorzien in de groeiende vraag. Die investeringen hebben we ook hard nodig om alle bewoners van de stad een goede leefomgeving te kunnen bieden – nu en in de toekomst. Die investeringen van partners trekken we enkel aan als we (anticyclisch) meebewegen met het investeringsklimaat. Steeds vaker doen we daarom concessies aan onze eisen. Alleen als dat hard onderbouwd kan worden. Met De Utrechtse Aanpak ontwikkelen we in een aantal projecten iets minder ambitieus op energie, doelgroepenhuisvesting of voorzieningen, of bouwen we juist wat hoger om de businesscase rond te krijgen. We monitoren stadsbreed dat dat 'in balans' blijft, want op de ene plek is een businesscase makkelijker rond te krijgen dan op de andere. Steeds vaker zetten we ook 'harde' instrumenten in om positie te nemen. Zo kunnen we toch blijven 'leveren' op zo veel mogelijk opgaven.

Per gebiedsopgave geven we in het MPR weer in hoeverre we op koers liggen per thema. Als hulpmiddel voor de lezer wordt dit ook visueel weergegeven. Dat gebeurt met een schaalverdeling in balkjes. Deze kunnen worden geïnterpreteerd als een indicatie van de ontwikkeling richting 2040: liggen we op koers om de doelen uit de RSU2040 te halen? Het gaat dus niet om de huidige situatie maar om een indicatie van hoe we op koers liggen om de doelen uit de RSU2040 te behalen.

Gebiedsontwikkeling

Centrum

Ambitie voor dit gebied

Het centrum is het economisch en culturele knooppunt van Utrecht. Zowel lokaal, regionaal, nationaal en in toenemende mate ook internationaal. Maar het is ook de huiskamer van de bewoners van de stad. De opgave is om het centrum een samenhangend geheel te laten vormen van historische binnenstad, stationsgebied en het te ontwikkelen Beurskwartier (inclusief Jaarbeurs) en het Lombokplein.

De ambitie van de opgave Centrum is om ruimte te bieden aan diversiteit van mensen en functies en als geheel veelzijdig te zijn. We stellen ontmoeten en verblijven in de openbare ruimte centraal; dit vraagt om hoogwaardige verblijfsplekken. De komende jaren ligt er in dit gebied ook een forse woningbouwopgave, vooral in het Beurskwartier.

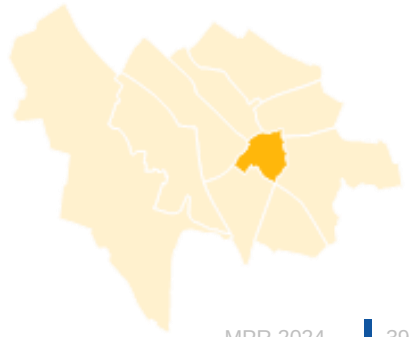
Belangrijke aandachtspunten zijn het behoud van diversiteit in het woonaanbod, maar zeker ook het aanbod aan groen en voorzieningen dat hierin mee moet groeien. Daarnaast ligt er de opgave voor het toevoegen van veel arbeidsplaatsen, zoals opgenomen in de RSU2040, waarbij de focus in en rond het Stationsgebied ligt op kantoren.

Door de groei neemt het gebruik van de binnenstad verder toe. Met de centrumontwikkeling proberen we het centrum te vergroten. De historische binnenstad van Utrecht blijft de plek waar nu nog alles samenkomt: wonen, werken, winkelen, studeren en uitgaan. Vooral het gebruik en beheer van de openbare ruimte vraagt om extra aandacht (fietsparkeren, afvalinzameling, verminderen autoparkeren, obstakels wegnemen, vergroenen), met als doel meer rust en ruimte voor met name voetgangers.

Komende jaren wordt het centrum vooral verder ontwikkeld aan de westkant van het spoor (o.m. Jaarbeurspleingebouw Oopen, de Knoop, Rabo/Matserterrein, Kruisvaartkade, Beurskwartier, Jaarbeurs, Lombokplein). In de historische binnenstad vinden meer lokale interventies plaats (Wolvenplein, Museumhotel, herontwikkeling parkeergarages Springweg en Paardenveld etc.).

Voor de binnenstad is de Omgevingsvisie Binnenstad de leidraad voor de ambitie en deze voeren we stapsgewijs uit. Ook voor Lombokplein zijn Omgevingsvisie, Integraal programma van eisen/ functioneel ontwerp (IPVE/FO), voorlopig ontwerp (VO) en bestemmingsplan vastgesteld. Voor Beurskwartier zijn de omgevingsvisie, het bestemmingsplan en het Stedenbouwkundig Plan vastgesteld. De Jaarbeurs staat aan het begin van een nieuwe herijking en het Stationsgebied is bijna voltooid. Met name bij de grote ontwikkeling van Beurskwartier, maar ook bij Lombokplein heeft de gemeente een sturende rol en kan de gemeente de ambities uit het coalitieakkoord vormgeven. Bij een aantal andere ontwikkelingen blijven we afhankelijk van externe partijen, het meest zichtbaar bij de ontwikkeling van Jaarbeurs.

Centrum: liggen we op koers?

Wonen

We realiseren met de woningbouwplannen in het gebied een omvangrijke woningbouwopgave in verschillende (prijs)segmenten zoals in Beurskwartier 1 (2500+), Lombokplein (350), Smakkelaarspark (150) en Kruisvaartkade (560-600) die in de komende jaren in uitvoering gaan. Recent heeft de Jaarbeurs haar koers verlegd en concentreert zich eerst op de vernieuwing van de hallen en het parkeren. Hiermee is woningbouw op Beurskwartier 3 (de huidige parkeerplek van de Jaarbeurs, ca. 2000 tot 4000) voorlopig van de baan, de woningen maakte onderdeel uit van de zachte plancapaciteit). Door de hoge bouwkosten staan de betaalbaarheid en het tempo van bouwen onder grote druk. Daarnaast levert netcongestie een steeds grote belemmering op. Bij het Beurskwartier laat een uitspraak van de Raad van State over enkele beroepen die op het Omgevingsplan zijn ingediend, al ruim 2 jaar op zich wachten, ondanks dat het Omgevingsplan onder de Crisis en Herstelwet valt.

Werken

We realiseren in het Centrum, met name het Stationsgebied, een fors programma werkfuncties (bv. Knoop 2, Jaarbeurspleingebouw/Oopen, Beurskwartier) waarvan een belangrijk deel kantoren. Met dit programma worden alleen al in Beurskwartier 5.000 werkplekken gerealiseerd. Hierbij hebben we ook aandacht voor specifieke doelgroepen als creatieve en innovatieve start ups zoals blijkt uit de tender voor Jaarbeurspleingebouw, waar 10% goedkopere units zijn uitgevraagd. Naast het Jaarbeurspleingebouw zit ook de Knoop 2 en 3 en de herontwikkeling en uitbreiding van Hojel 2 in de planning. Voor de langere termijn zien we kansen voor de ontwikkeling van de Westflank in het Stationsgebied (afhankelijk van keuzes in de MIRT). De winkelleegstand in de binnenstad is continu aandachtspunt vanuit het programma Morgen Mooier Maken. Resumerend liggen we voor het werkprogramma zoals opgenomen in de RSU2040 op koers. De omstandigheden om nieuwe werkgebouwen te ontwikkelen zijn de komende jaren echter niet eenvoudig. De hoge rente, inflatie, bouwkosten en het probleem van netcongestie kunnen vertragend gaan werken op nieuwbouwplannen.

Maatschappelijke voorzieningen

In het centrum zijn veel stedelijke voorzieningen die de gehele stad bedienen. De uitdagingen zitten in het waarborgen van de betaalbaarheid, met name van eerstelijnszorg en op passende voorzieningen voor een diversiteit aan doelgroepen. Tegelijkertijd werken we aan de verspreiding van stedelijke voorzieningen naar de westkant van het centrum, de Zuidpoort, Hoog Catharijne en naar de randen van de stad voor een betere balans en verlichting van binnenstad.

In de grote ontwikkelingen zijn maatschappelijke voorzieningen opgenomen zoals een basisschool met kinderopvang, gymzaal, supermarkt, creatieve werkruimtes, leisure-functies en gezondheidscentrum in Beurskwartier 1 en een broedplaats voor sport, leisure en cultuur aan het Paardenveld. Het Literatuurmuseum en het Kinderboekenmuseum komt in de binnenstad en in het Beurskwartier komt een digitale kunst plek in Wonderwoods. In toenemende mate zien we dat grote eigenaren in de plint ook maatschappelijke functies willen faciliteren. We hebben af moeten zien van een gesubsidieerde culturele voorziening in het Jaarbeurspleingebouw vanwege ontbrekende financiële dekking. Wel heeft de geselecteerde ontwikkelaar conform de tender in de plint van het gebouw een grootstedelijk sociaal programma opgenomen, met sport, cultuur en nachthoreca voor een bruisend Jaarbeursplein. Ambities die nog niet geprogrammeerd zijn betreffen een buurthuiskamer en ateliers aan het Lombokplein en een Voorgezet onderwijs school op het Jaarbeursterrein.

Gezond leefklimaat met ruimte voor groen

We willen onder andere met de gebiedsontwikkelingen in Centrum extra groen en water toevoegen zoals op het Lombokplein (circa 12.000 m2 extra groen en water), Beurskwartier (twee parken), eerste fase van Tuinen van Moreelse en park Paardenveld (investeringspakket Groei in Balans). Vergroening is met name noodzakelijk voor de groenarme binnenstad. Vergroening is ook nodig vanwege de hittestress op het Jaarbeursplein en omgeving. In studies verkennen we de mogelijkheden, bijvoorbeeld bij opheffen autoparkeerplaatsen en het verbeteren van het rondje singel aan de noordkant van de binnenstad. Voor Domplein is een concept gebiedsprofiel opgesteld.

Centrum: liggen we op koers?

Duurzame Mobiliteit

In het Centrum blijft de druk op de openbare ruimte onverminderd groot. Dit vraagt om inzet vanuit de Opgave Duurzame Mobiliteit om gezond stedelijk leven te kunnen borgen. Er loopt een verkenning voor een nieuwe verbinding onder het spoor (Nicolaas Beetsstraattunnel, het haalbaarheidsonderzoek wordt naar verwachting eind 2024 afgerond). Daarnaast is het voetgangersgebied uitgebreid en komen er meer fietsenrekken. Verder komen er nieuwe inpandige stallingen en uitbreiding capaciteit fietsparkeren stationsgebied vanaf 2026 en 2027. Voor de lange termijn (na 2028) staan de Dubbele Knoopstalling en Jaarbeurspleingebouwstalling gepland. Tot slot is er een studie gestart naar een HOV-lightrail-uitvoering van de Binnenstadsas, als verlengde van de Merwedelijn.

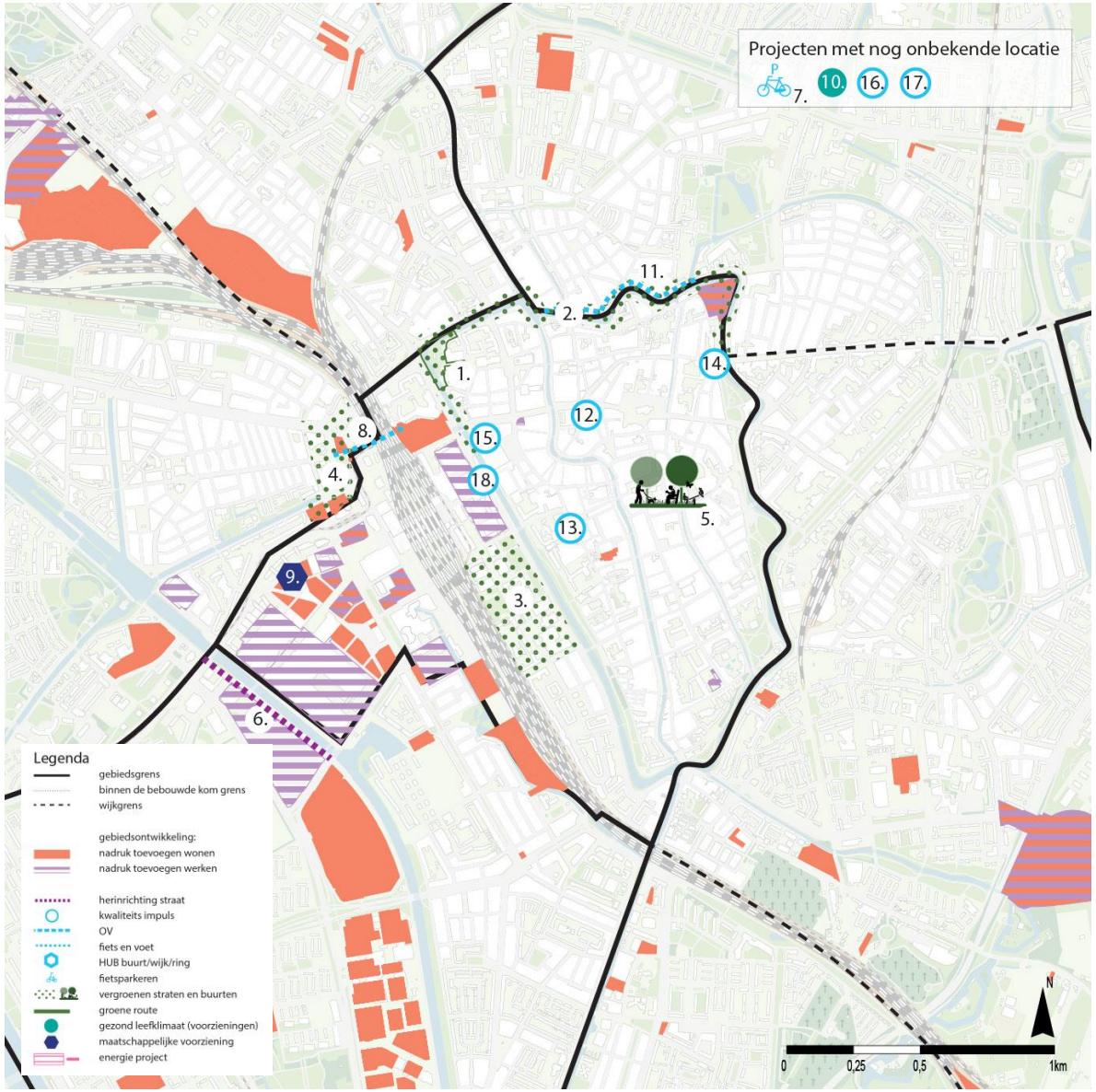
Energie

Het stationsgebied maakt hoofdzakelijk gebruik van WKO-bronnen (warmte koude opslag). We hebben een concessie verleend aan Eneco om voor het Beursgebied (is groter dan Beurskwartier) collectief Warmte en Koude te leveren. Hierbij is essentieel dat de bronnen in het tweede watervoerend pakket aangelegd mogen worden. Hiervoor is een pilot gestart. De kosten van de aanleg van het Beursnet blijken hoog in relatie tot alle eisen die we eraan stellen.

Voor de binnenstad is maatwerk nodig. We programmeren samen met beheer, ontwikkeling, energietransitie & autovrij maken om te komen tot een integrale aanpak per straat of buurt. Dit is een langere termijn kwestie.

Netcongestie vormt een groot risico voor ontwikkelingen in het gebied (zie hoofdstuk 2). Projecten kunnen vertraging oplopen als gevolg van netcongestie.

Centrum: overzichtskaart ruimtelijke investeringen MPR

1. Herinrichting Park Paardenveld
2. Omgeving Weerdsluis, herinrichting[1]
3. Tuinen van Moreelse[1]
4. Lombokplein (herinrichting Westplein, Leidse Rijn en Graadt van Roggenweg) [1]
5. Vergroenen binnenstad
6. Rondje Stadseiland, deelgebied 3, Jaarbeurs
7. Fietsparkeervoorzieningen binnenstad (diverse locaties)
8. Fietsonderdoorgang Lombokplein
9. Onderwijshuisvesting Beurskwartier/Lombokplein
10. Aanleg speelvoorziening (blokplek) binnenstad Noord
11. Doorfietsroutes Noordelijke Singelring
12. Verbetering verblijfskwaliteit Neude
13. Verbeteren fietsparkeren Mariaplaats
14. Herinrichting kop Lucasbolwerk/Wittevrouwenstraat
15. Straten TivoliVredenburg
16. Definitieve markering entrees voetgangersgebied (diverse locaties)
17. Binnenstad Autoluw / opheffen parkeren (diverse locaties)
18. Bestemming Catharijnesingel

[1] = in samenwerking met Beheer Openbare Ruimte (Stadsbedrijven)

Een interactief overzicht van de ruimtelijke projecten is te bekijken via de website www.ruimtelijkeprojectenutrecht.nl.

- Gemeentelijke investeringen uit het MPR voor Groen, Mobiliteit, Maatschappelijke voorzieningen en sporten, spelen en bewegen zijn op de kaart hiernaast weergegeven met nummers.
- Gebiedsontwikkelingen zijn op de kaart hiernaast weergeven met vlakken (oranje en paars gearceerd).

Gebiedsontwikkeling

Zuidwest inclusief Merwedekanaalzone

Ambitie voor dit gebied

De wijk Zuidwest bestaat uit de buurten Merwedekanaalzone, Kanaleneiland, Transwijk, Rivierenwijk, Dichterswijk en het bedrijvengebied Woonboulevard en Westraven.

Merwedekanaalzone

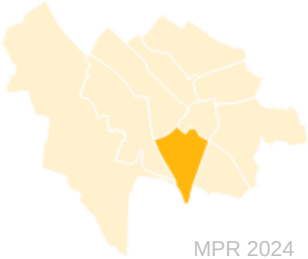
De Merwedekanaalzone (deelgebieden 4, 5 en 6) is aangewezen als één van de belangrijke verdichtingslocaties om de groei van de stad binnenstedelijk op te vangen. Merwedekanaalzone wordt een unieke wijk. Het wordt een hoogstedelijke wijk met de hoogste dichtheid waarin Utrecht tot nu toe heeft gebouwd, maar waar leefbaarheid voorop staat. Hier worden 10.000 woningen gebouwd met bijbehorende werkgelegenheid en voorzieningen, zoals scholen, (kleine) bedrijven, winkels, horeca en een gezondheidscentrum. Daarbij hoort een hoogwaardige openbare ruimte met veel groen en mogelijkheden voor ontmoeting. Het bouwen in hoge dichtheden kan alleen met een innovatieve mobiliteitsstrategie. Met andere mobiliteitsconcepten willen we verkeersoverlast in Zuidwest voorkomen en de verkeersveiligheid verbeteren. We willen meer ruimte maken voor de fietser en voetganger. De oost-west verbindingen van Kanaleneiland richting Merwedekanaalzone en Rivierenwijk - mede gericht op het samenbrengen van de verschillende wijken - zijn hier een belangrijk onderdeel in. De ambities voor de Merwedekanaalzone zijn vastgelegd in de Omgevingsvisie Merwedekanaalzone deel 2 (oktober 2021). Het bestemmingsplan voor deelgebied 5 is nog niet onherroepelijk. Op 13 mei 2024 vindt de zitting bij De Raad van State plaats. Tegelijkertijd zijn de eerste omgevingsvergunningen aangevraagd en toegekend, waarmee - na onherroepelijk worden - gestart zou kunnen worden met bouwen. Vanwege de stagnatie van de (woning)bouw zijn aanvullende afspraken gemaakt met de marktpartijen om te komen tot start bouw in 2024 en 2025 middels een addendum op de SOK. Deelgebied 6 is onder te verdelen in een oostelijk en westelijk deel. De herontwikkeling van het westelijk deel (fase 2) wordt pas op een latere termijn voorzien. Daarvoor is o.a. meer duidelijkheid nodig over hoe het tracé van de Merwedelijn wordt ingepast, waar de haltes komen en hoe wordt omgegaan met de ontsluiting van de A12. In 2022 is een voorkeursrecht gevestigd op percelen in het oostelijk deel van deelgebied 6. Bij vaststelling van de Omgevingsvisie heeft de raad gevraagd eerst een Nota van Uitgangspunten (NvU) voor te leggen, voordat er een Omgevingsplan wordt opgesteld. De verwachting is dat in het 2e kwartaal van 2024 deze NvU ter goedkeuring aan de raad wordt voorgelegd. Ook start de voorbereiding voor het Omgevingsplan, waarbij het streven is deze voor september 2025 vast te stellen door de raad. Het op te stellen omgevingsplan kent het uitgangspunt van organische gebiedsontwikkeling.

Rivierenwijk en Dichterswijk

Met de vaststelling van deze Omgevingsvisie zijn ook de Buurtagenda voor de Dichterswijk en de Buurtaanpak voor de Rivierenwijk en Transwijk vastgesteld, waar verschillende opgaves en projecten in de openbare ruimte uit voortvloeien. In de Rivierenwijk en Dichterswijk staan we voor de opgave om te vergroenen en rekening te houden met toekomstige veranderingen in de verkeerscirculatie. Zowel de Rivierenwijk als Dichterswijk vallen in het eerste blok van de energietransitie in Utrecht, dit betekent dat de woningen in 2034 aardgasvrij moeten zijn.

Kanaleneiland en Transwijk

In lijn met de vastgestelde Omgevingsvisie Kanaleneiland en Transwijk willen we in deze wijken 1.500 - 2.000 woningen en andere functies toevoegen, met meer variatie in grootte, type en prijs waarbij we het aandeel sociaal gelijk willen houden. Een forse opgave is de aanpak van de grotendeels verouderde openbare ruimte. In Kanaleneiland en Transwijk is het doel om ca. 7 hectare te vergroenen, bestaand groen zoals Park Transwijk te verbeteren en groen beter op elkaar aan te sluiten en de openbare ruimte klimaatbestendig te maken. Daarnaast is het een belangrijke opgave te voorzien in voldoende sportfaciliteiten. We staan voor de opgave om de verkeersstructuur veiliger te maken, de auto een minder dominante rol te geven en juist meer ruimte te creëren voor de fietser en voetganger. De opgave van de openbare ruimte pakken we integraal aan, waarbij de vervanging van o.a. riolering en verharding onderdeel van onze projecten is. Beide wijken vallen in het eerste blok van de stadsbrede invoer van betaald parkeren: de invoer vindt plaats uiterlijk in 2025. De woningen in Kanaleneiland Zuid dienen in 2034 aardgasvrij te zijn.

Gebiedsontwikkeling

A12-zone

De ambitie uit de RSU2040 voor de A12-zone is het ontwikkelen van een nieuw (hoog) stedelijke woon – werkmilieu. De economische potentie van het gebied moet optimaal benut worden als werklocatie voor kleinschalige tot middelgrote bedrijvigheid die goed mengbaar is met andere stedelijke functies. De mogelijke ontwikkeling van de A12-zone en de daarbij behorende ambitie, is afhankelijk van welke keuzes er worden gemaakt in de MIRT-verkenning en het MIRT-onderzoek. De MIRT-verkenning OV en Wonen kijkt in een breder perspectief naar de stad en is met name gericht op mobiliteitsmaatregelen. In de verkenning wordt over een voorkeursvariant besloten die gaat over het aanleggen van een Merwedelijn, de route van de bestaande SUNIJ-lijn en het wel of niet behouden van de opritten van de A12. Ook loopt er een MIRT-onderzoek ontwikkeling A12-zone i.s.m. Rijnenburg. Voor de MIRT-verkenning wordt in het najaar 2024 verwacht over een voorkeursvariant te besluiten.

Uitvoeringsprogramma

Met het uitvoeringsprogramma Zuidwest houden we grip op de vele ruimtelijke opgaven in Zuidwest, pakken we opgaves integraal op waar mogelijk en houden we sturing op de uitvoering van onze omgevingsvisies.

Zuidwest inclusief Merwedekanaalzone: liggen we op koers?

Wonen

In het gebied wordt op meerdere plekken gebouwd, zoals in Merwedekanaalzone (MWKZ) deelgebied 4 en in diverse projecten, en er zijn veel projecten in voorbereiding. In Kanaleneiland en Transwijk voegen we tussen 1500-2000 woningen toe, o.a. bij ontwikkelingen aan de Lomanlaan 103-105, Marco Pololaan 111-117, Livingstonelaan 609 en Krachtstation.

Om in de MWKZ door te kunnen groeien naar 10.000 woningen zijn passende mobiliteitsmaatregelen noodzakelijk. Zonder mobiliteitsoplossing komt de productie in de Merwedekanaalzone tot stilstand. De kansen voor het toevoegen van woningbouw op de lange termijn in de A12-zone onderzoeken we in het U Ned MIRT-onderzoek A12 inclusief Rijnenburg. Ook spelen externe factoren een rol, zoals bouwkosten, inflatie, rente, netcongestie en het behalen van de ambities van de gemeente . Dit kan leiden tot vertraging/ stagnatie in projecten.

De afgelopen jaren is er een aantal rijkssubsidies ontvangen/toegekend voor projecten in Groot Merwede/Zuidwest. Het gaat om de Woningbouwimpuls Merwede fase 1 (2020), Startbouwimpuls voor Merwede en Lomanlaan 103-105 (2023), Versnellingsafspraken en Gebiedsbudget (BOL/MIRT 2022 en 2023). Aan de subsidies zijn door het rijk specifieke voorwaarden verbonden. Zo zijn de Versnellingsafspraken en het Gebiedsbudget gekoppeld aan afspraken over start bouw van woningen t/m 2030.

Werken

Aandachtspunt in Zuidwest is de groei van het aantal woningen en de stagnatie in groei van bedrijvigheid. Een ander aspect is het blijven faciliteren van lokale bedrijvigheid in de wijk en het inpassen van broedplaatsen en creatieve bedrijvigheid. De betaalbaarheid van maatschappelijke voorzieningen staat onder druk.

In Merwede realiseren we ca 100.000 m² aan voorzieningen (waaronder kantoorruimte, horeca, leisure en maatschappelijke voorzieningen zoals scholen, cultuurhuis, sporthal en gezondheidscentrum). In zowel dit deelgebied als deelgebied 6 en de Woonboulevard zitten diverse scale-ups en broedplaatsen.

Maatschappelijke voorzieningen

Zuidwest is de wijk met de grootste woningtoename tot en met 2040. Tegelijkertijd ligt er al druk op het huidige voorzieningenaanbod. Zo is er vraag naar meer sport- en cultuurvoorzieningen en is er met name in Kanaleneiland behoefte aan meer kinderopvang. Ook staat het gezondheidscentrum in Kanaleneiland Noord onder druk. De ambitie is om het sportpark Nieuw Welgelegen uit te breiden. De variantenstudie laat zien dat het mogelijk is om 2 hockey- en 2 voetbalvelden toe te voegen, maar dit gaat gepaard met hoge inpassings- en verwervingskosten. Met externe middelen en door andere projecten door te schuiven kunnen we de komende jaren twee van deze velden realiseren. In de Merwedekanaalzone staan twee basisscholen en een middelbare school inclusief een sporthal gepland. Daarnaast komt er een wijkcultuurhuis en wordt er plaats geboden aan culturele broedplaatsen. De hogere woningbouwambitie voor deelgebied 6 vraagt om een extra basisschool. In Kanaleneiland Zuid is een jongerenhuiskamer gerealiseerd in ‘Boks-Cultuurhuis’.

In het maatschappelijk vastgoed is een aantal ontwikkelingen van belang: gestegen bouwkosten en de toekomstige exploitatie maatschappelijk vastgoed. De bouwkostenramingen van het te realiseren maatschappelijk vastgoed staan zwaar onder druk door de sterke stijgingen de laatste jaren. Gevolg hiervan is dat de kostprijs omhooggaat en hierdoor in de structurele exploitatie hogere verhuurprijzen benodigd zijn. Dit bemoeilijkt het vinden van maatschappelijke huurders. Vanwege de gestegen kosten moeten beheersmaatregelen worden getroffen om binnen de budgettaire kaders te blijven. Dit wordt voor een deel van de maatschappelijke voorzieningen uitgewerkt, bijvoorbeeld in de vorm van versobering (zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit).

Gezond leefklimaat met ruimte voor groen

In Kanaleneiland en Transwijk is vergroening en klimaatadaptatie onderdeel van de integrale aanpak van de openbare ruimte. In Kanaleneiland is de voorbereiding en realisatie van de integrale projecten Bernadottelaan e.o. (toevoeging 6.500 m2 groen), Vasco da Gama e.o (toevoeging 5.500 m2 groen) en Afrikalaan e.o (toevoeging groen nog onbekend) opgestart, met als doel in 2030 klaar te zijn. Kanaleneiland Noord-Noord is gereed. Transwijk volgt uiterlijk in 2035. Zetten we de toevoegingen van m2 groen met dezelfde aantallen door als in de Bernadottelaan en de Vasco, dan verwachten we onze ambitie om 7 ha groen toe te voegen te behalen. In deze integrale projecten wordt ook uitvoering gegeven aan ambities op gebied van bijvoorbeeld verkeersveiligheid en de vervangingsopgave van de riolering en verharding. De invoer van betaald parkeren biedt mogelijk kansen om meer te vergroenen. Voor de lange termijn is de verbinding van het groen in de A12-zone op stedelijk niveau belangrijk.

Zuidwest inclusief Merwedekanaalzone: liggen we op koers?

Daarnaast is het startdocument om te komen tot een kwaliteitsslag van Park Transwijk vastgesteld en werken we in verschillende projecten aan de vergroening van de Rivierenwijk, de Dichterswijk en Rondje Stadseiland.
Voor de vergroening van Kanaleneiland Zuid, de aanpak van Park Transwijk en verbetering van het Marco Poloplantsoen is rijkssubsidie beschikbaar gekomen. Desondanks zijn er voor de ambitieuze (vergroenings)opgave in de openbare ruimte in Kanaleneiland en Transwijk onvoldoende financiële middelen beschikbaar.

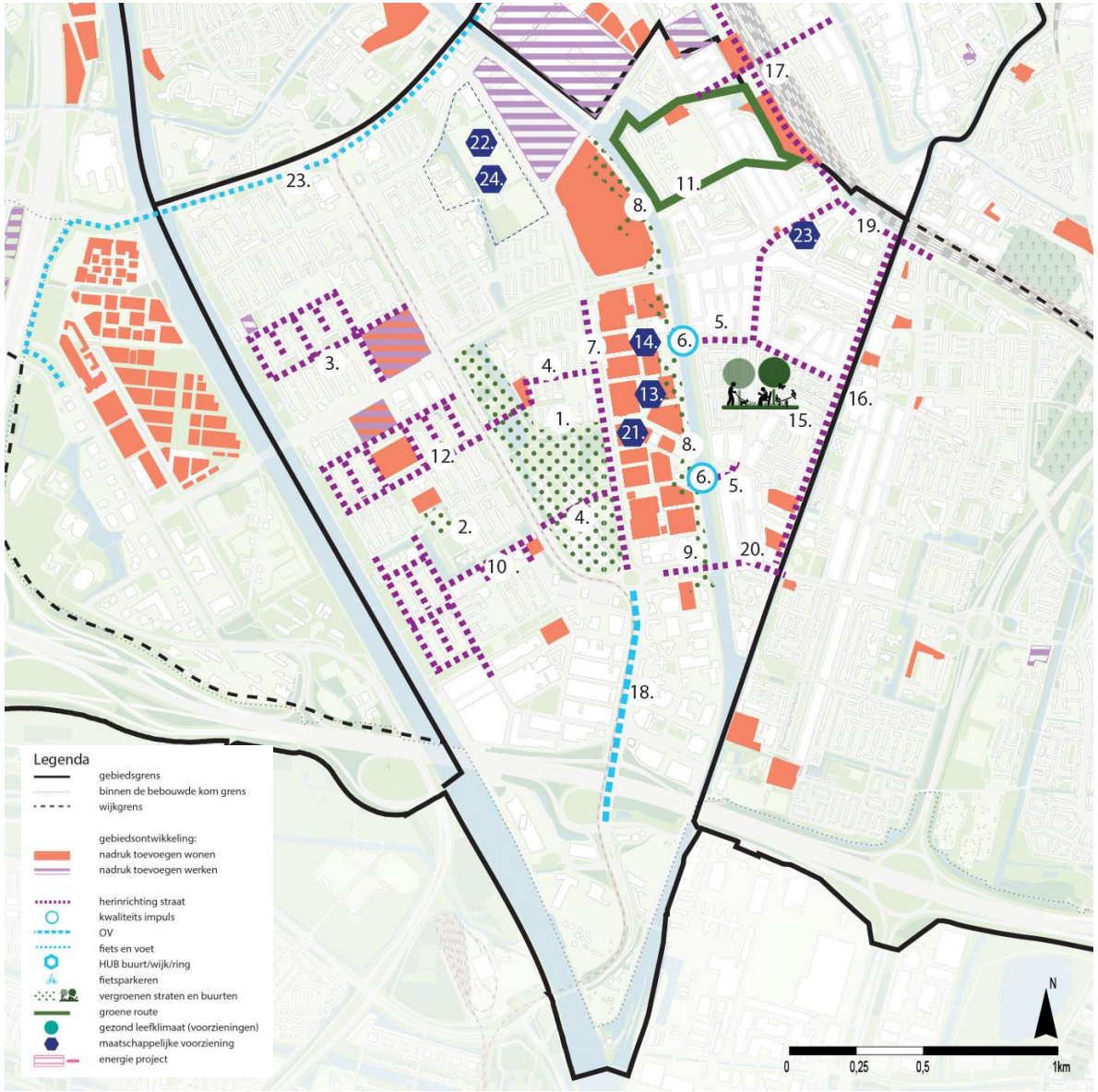
Duurzame Mobiliteit

In Zuidwest krijgt de mobiliteitstransitie vorm bij de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone. Zo starten er in 2024 maatregelen voor verbetering van het voetgangersnetwerk. Daarnaast worden twee nieuwe bruggen over het Merwedekanaal en de herinrichting van de straten waar deze op aansluiten in de Rivierenwijk, Transwijk en Kanaleneiland voorbereid. Voor goederenvervoer naar de Merwedekanaalzone komen intelligente toegangen en slimme laad-en losplekken (vanaf 2025). Tevens wordt de fietsinfrastructuur uitgebreid met een nieuwe fietsbrug bij de Meernbrug Papendorp-Centrum (in voorbereiding).
Mede als gevolg van de besluitvorming over de Zuidpoort, komt in Zuidwest de herinrichting van het Balijeplein/Balijelaan, het noordelijk deel van de Rijnlaan (tot aan de rotonde bij de Waalstraat) en de Waalstraat tussen deze rotonde en de Jutfaseweg komende jaren aan de orde. Voorbereidingen hiervoor worden dit jaar in werking gezet.
Middels een verkeerscirculatieonderzoek voor de Rivierenwijk en de Dichterswijk is integraal gekeken naar de verschillende ontwikkelingen en wensen vanuit bewoners.
Realisatie van project Europalaan Noord is opgestart, realisatie van projecten Socrateslaan en Jutfaseweg start naar verwachting in 2024. Dit jaar verwachten we met het rijk en provincie een besluit kunnen nemen over de aanleg van de Merwedelijn en andere elementen uit de MIRT-verkenning OV en Wonen.

Energie

Voor de energietransitie hebben we doelen geformuleerd die voor de hele stad gelden en in een aantal gevallen een gebiedsspecifieke doelstelling of actie kennen. We werken op deelgebieden en op specifieke locaties doelen en maatregelen verder uit. De wijkgerichte aanpak naar aardgasvrij vallen Kanaleneiland-Zuid, Rivierenwijk en Dichterswijk in de eerste fase (aardgasvrij in 2034) en zijn gestart met de aanpak. De voortgang hiervan wordt wel mede bepaald door ontwikkelingen in wetgeving en financiële kaders die vanuit het Rijk worden meegegeven (o.a. Wcw, Wgiw), en de afspraken die we maken met Eneco over uitbreiding van het bestaande net. In verschillende integrale projecten (en programmering daarvan) wordt de verbinding gelegd met de opgave aardgasvrij. Kanaleneiland-Zuid heeft de meeste prioriteit gezien de relatie met twee grootschalige integrale openbare ruimte projecten met een geplande uitvoering 2025 –2028.
De uitvoering van de integrale projecten openbare ruimte loopt voor op de energietransitie. Hiermee ontstaan uitdagingen op het gebied van afstemming van planningen, het nemen van besluiten in projecten in het licht van onzekerheden bij de energietransitie en op het gebied van dekking van voorbereidende kosten voor de toekomstige aanleg van een warmtenet. De plaatsing van extra transformatorhuisjes en warmte overdrachtsstations gaat (openbare) ruimte vragen in Zuidwest.
In Merwede wordt gebruik gemaakt van een grootschalig bodemenergiesysteem (gebieds-WKO i.c.m. aquathermie uit het kanaal) waarmee de nieuwe woningen en voorzieningen (aardgasvrij) worden voorzien van warmte (en koude). De consequenties van het verzwaren en flexibeler maken van de energie infrastructuur wordt in de komende jaren in vrijwel alle wijken in de stad zichtbaar. In Papendorp wordt een nieuw transformatorstation ontwikkeld dat ook in Zuidwest gebruikt gaat worden.
Netcongestie is – net zoals voor de gehele gemeente – een probleem voor Zuidwest. Het zorgt voor het risico dat projecten vertragen. Merwede heeft hierin een bijzondere positie. Merwede is een provinciaal pilotproject voor netcongestie. Daarnaast wordt het door de Ministeries van EZK en BZK beschouwd als landelijke testlocatie en er wordt onderzocht hoe dit formeel wordt vastgelegd. Samen met Stedin wordt gezamenlijk gezocht naar oplossingen op gebiedsniveau om deze wijk toch van voldoende vermogen te voorzien. De ACM heeft al een verklaring van geen bezwaar afgegeven voor de voorgestelde aanpak.

Zuidwest inclusief Merwedekanaalzone: overzichtskaart ruimtelijke investeringen MPR

1. Park Transwijk: integrale kwaliteitsimpuls
2. Marco Poloplantsoen (openbare ruimte) [1]
3. Herinrichting Bernadottelaan e.o. [1]
4. Fietsroutes Park Transwijk: Koeriersterlaan en Lomanlaan/Lanslaan [1]
5. Herinrichting Waalstraat, Zijldiepstraat en Merwedeplantsoen (incl 1e fase vergroening Rivierenwijk) [1]
6. Voet-/fietsbrug Waalstraat en Zeildiepstraat
7. Herinrichting Europalaan-Noord / Opheffen benzineverkooppunt / Dynamisch Verkeersmanament Europalaan-Noord [1]
8. Merwedepark / Icoon Rondje Stadseiland (Gezond leefklimaat)
9. Verbeteren op- en afritten Socratesbrug (t.b.v. fietsers) [1]
10. Herinrichting Vasco da Gamalaan en omgeving [1]
11. RingPark Dichterswijk
12. Herinrichting Afrikalaan e.o. [1]
13. Realisatie buurtcentrum Merwedekanaalzone
14. Realisatie Wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone
15. Vergroenen straten en buurten Rivierenwijk
16. Herinrichting Jutfaseweg [1]
17. Busbaan Dichterswijk incl. fietsonderdoorgang (Z90)
18. HOV-baan MWKZ Europalaan Zuid ("no regret-afspraken UNed") [1]
19. Onderdeel Zuidpoort fase 1 (Vondellaan en Balijeplein, Rijnlaan Noord en Waalstraat Oost) [1]
20. Herinrichting Socrateslaan [1]
21. Onderwijshuisvesting Merwedekanaalzone en Sporthal Merwedekanaalzone
22. Omzetting gras naar kunstgras Nieuw Welgelegen / aanleg veld en kleedvoorziening
23. Onderwijshuisvesting NUOVO/X11, met gymzalen
24. Willibrord/St-Gregorius College (incl. 3e gymzaal)
25. Fietsverbinding vanaf/naar HUB XL Papendorp

[1] = in samenwerking met Beheer Openbare Ruimte (Stadsbedrijven)

Een interactief overzicht van de ruimtelijke projecten is te bekijken via de website www.ruimtelijkeprojectenutrecht.nl.

- Gemeentelijke investeringen uit het MPR voor Groen, Mobiliteit, Maatschappelijke voorzieningen en sporten, spelen en bewegen zijn op de kaart hiernaast weergegeven met nummers.
- Gebiedsontwikkelingen zijn op de kaart hiernaast weergeven met vlakken (oranje en paars gearceerd).

Gebiedsontwikkeling

Leidsche Rijn, Vleuten-De Meern en Rijnenburg

Ambitie voor dit gebied

Het Masterplan Leidsche Rijn loopt tot circa 2040. Het is Utrechts grootste gebiedsontwikkeling met circa 40.000 woningen, 80.000 - 85.000 banen en een compleet voorzieningenaanbod, openbare ruimte en infrastructuur. Het geheel valt binnen één robuust financieel kader. In Leidsche Rijn, Vleuten-De Meern en Rijnenburg blijven we de komende jaren volop werken aan de ontwikkeling van de stad.

Het wordt een volwaardig stadsdeel met gemengde centra die zijn gelegen nabij openbaar vervoer. Het gebied biedt de mogelijkheid fors aan de stedelijke ambities bij te dragen, waaronder het toevoegen van veel aanbod op de Utrechtse woningmarkt zoals betaalbare en duurzame (huur-) woningen, het realiseren van diverse commerciële en maatschappelijke voorzieningen en het creëren van meer werkgelegenheid. De strategische opgaven concentreren zich rond de stedelijke knooppunten in Leidsche Rijn Centrum en omgeving Papendorp. Papendorp transformeert naar een gemengd gebied en vormt een belangrijke knoop in Utrecht Zuidwest, zowel bij het Taatsenplein als bij de afrit A2/Marinus van Tyrusviaduct. Dat is de locatie waar we de kans zien om verschillende mobiliteitsaspecten te koppelen in een duurzame mobiliteitshub.

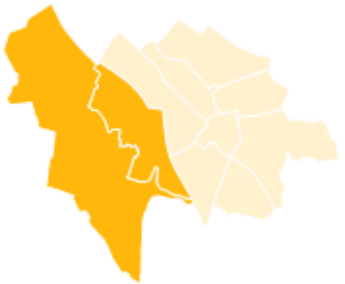
Leidsche Rijn: De komende jaren concentreren de werkzaamheden zich rond de deelgebieden Haarrijn, De Wetering Zuid, Leidsche Rijn Centrum, Leeuwesteyn, Papendorp, Groenewoud, Hooggelegen, Strijkviertel en Rijnvliet. Al deze gebieden liggen langs de rijksweg A2. Het gebied biedt de mogelijkheid fors bij te dragen aan de stedelijke ambities, zoals betaalbare en duurzame (huur)woningen, realiseren van diverse voorzieningen en creëren van meer werkgelegenheid. De complexe opgaven concentreren zich rond de stedelijke knooppunten Leidsche Rijn Centrum en Papendorp. Leidsche Rijn Centrum ontwikkelt zich tot een compact gemengd stedelijk gebied en vormt een levendig centrum voor de wijk. De culturele voorziening aan het Berlijnplein is een belangrijk project.

In het 4e kwadrant LRC/Lage Weide zien we kansen het OV knooppunt Station Utrecht Leidsche Rijn verder te benutten. In Papendorp kunnen we verschillende mobiliteitsaspecten koppelen in een duurzame Mobiliteitshub XL.

In Strijkviertel werken we aan een nieuw circulair bedrijvenpark, dat het toonbeeld wordt van een circulaire bedrijvenlocatie.

Vleuten - De Meern: Hier is de komende jaren op kleinere schaal ruimte voor woningbouw, transformatie initiatieven en openbare ruimte (her)inrichtingsprojecten. In het Máximapark worden nog een aantal inrichtingsprojecten afgerond. Het voorzieningenniveau laten we aansluiten op de behoeften. Verder bereiden we ons tot 2040 voor op de energietransitie en faciliteren we deze. Ook heeft Vleuten de Meern zoekgebieden en ruimte voor diverse vormen van duurzame energieopwekking. In de RSU 2040 is voor het buitengebied omgeving Haarzuilens een forse groenopgave van stedelijk belang benoemd; de ontwikkeling van 100 hectare groen rondom de stad. Met het project gebiedsontwikkeling Ockhuizen zetten we hierin belangrijke stappen.

Rijnenburg: In de Oplegger RSU 2040 is door de raad richting gegeven aan de ontwikkeling van Rijnenburg. De planvorming van een compacte stadswijk is in de beginfase. We werken aan een Uitgangspuntennotitie. Deel 1 is het Programmatisch Vertrekpunt. Deel 2 een Ruimtelijke vertaling. Hiervoor organiseren we thematische werksessies en doen we verdiepend onderzoek. Voor het Windpark Rijnenburg en Rijercop is het planologisch product in besluitvorming. Voor het hoogspanningsstation van TenneT werken we toe naar een voorkeurslocatie en verkennen we tracés voor de verkabeling. Met het Nedereindsepark werken we aan de recreatieve doorontwikkeling van de stad om zowel aan huidige als aan toekomstige bewoners voldoende groen en recreatiemogelijkheden te bieden.

Leidsche Rijn, Vleuten-De Meern en Rijnenburg: liggen we op koers?

Wonen

We liggen met de woningbouwopgave in het gebied op koers.
Er is veel programma in voorbereiding waarbij we meer sociaal- en middenprogramma toevoegen. In Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern dragen we de komende jaren sterk bij aan de woningbouwopgave van de stad. Door macro-economische omstandigheden is vertraging in de realisatie van woningen aannemelijk. Met name het middenprogramma vormt een aandachtspunt. Als we kijken naar de actuele harde plancapaciteit woningbouw 2024-2040 voor dit gebied bevat deze ruim 9.154 (nog op te leveren) woningen. Dit is conform doelstellingen RSU 2040. Rijnenburg vormt nog geen harde plancapaciteit.

Werken

Met de lopende projecten liggen we – gezien de gewenst groei - nog niet op schema, maar zien we wel veel potentie.
In de komende 10 jaar staat gronduitgifte voor de bouw van bijna 110.000m2 bvo kantoren geprogrammeerd. Daarnaast is er de nodige programmering in horeca, leisure, commerciële- en maatschappelijke voorzieningen en creatieve bedrijvigheid. Voor circulair bedrijvenpark Strijkviertel is het bestemmingsplan in procedure gebracht. Voor de verdichtingsopgave op Oudenrijn moeten we te zijner tijd een plan maken. Dit is een ingewikkelde opgave, omdat we afhankelijk zijn van kansen in de markt. De opgave Werkgelegenheid en Ontwikkelmaatschappij Utrecht (OMU) zijn hierbij betrokken. Voor de kantoorkavel A1 in Leidsche Rijn Centrum is de realisatie van een bedrijfsverzamelgebouw voor creatieve bedrijvigheid en start-ups niet mogelijk gebleken gezien de huidige markt met hoge bouwkosten en hoge rentes. Er wordt onderzoek gedaan naar het gewenste programma op deze kavel.
Voor de langere termijn zien we kansen met de (her)ontwikkeling van het 4e kwadrant van LRC/Lage Weide. Rijnenburg: voor de uitgangspuntennotitie deel I, Programmatisch vertrekpunt, hebben we het onderzoek afgerond.

Maatschappelijke voorzieningen

In dit gebied is de opgave rond maatschappelijke voorzieningen vooral om een passend voorzieningenniveau te creëren dat is afgestemd op de groei van het gebied, die zich de komende tijd nog doorzet. De voorzieningen zijn over het algemeen gespreid over de wijken en buurten, maar op een aantal plekken kan beter gescoord worden op het principe van de 10 minutenstad: denk aan Rijnvliet en de nieuw te ontwikkelen buurten Papendorp-Noord en Groenewoud.
In het gebied realiseren we komende jaren nog diverse maatschappelijke-en culturele voorzieningen, woon-zorgcomplexen, eerstelijns-zorgcentra, nieuwe basisscholen, twee middelbare scholen, en de culturele voorziening Berlijnplein. In plaats van een sporthal realiseren we drie gymlokalen bij de nieuwe VO school in Vleuten. De realisatie van het zwembad Maximapark schuift door naar 2029. Bij Strijkviertel breiden we de capaciteit voor rugby uit. Voor het jongerencultuurhuis zoeken we nog naar één of meerdere locaties binnen Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern.
Voor het Programmatisch vertrekpunt Rijnenburg heeft een extern bureau voor ons een marktonderzoek gedaan naar de benodigde wijkgebonden en stedelijke werkfuncties in Rijnenburg, inclusief maatschappelijke voorzieningen. Gezien de omvang van de wijk en het beoogde aantal inwoners gaan we ervan uit dat in Rijnenburg alle barcode-functies een volwaarde plek krijgen, oftewel een gezonde mix van wonen, werken, groen en voorzieningen.

Gezond leefklimaat met ruimte voor groen

Leidsche Rijn en Vleuten de Meern zijn groene gebieden met veel groen, een goede waterberging en ruimte voor spelen en bewegen. In het hart ligt Utrechts grootste park, het Máximapark dat van hoge kwaliteit is. De komende jaren leggen we het nieuwe park Leeuwesteyn aan, vlakbij Leidsche Rijn Centrum. Met de gebiedsontwikkeling Ockhuizen zetten we een belangrijke stap in de groenopgave van 100 ha groen om de stad bij Haarzuilens. Voor Rijnenburg stellen we een Programmatisch vertrekpunt op.

Duurzame Mobiliteit

In het gebied zijn robuuste fiets-, ov- en autonetwerken en in sommige buurten kunnen we het autogebruik terugdringen om ruimte te maken voor de voetganger.
Er zijn enkele aandachtspunten op het gebied van verkeersveiligheid of doorstroming. Voor de groei van de stad in verschillende (hoog)stedelijke gebieden werken we aan de Mobiliteitshub XL in Papendorp voor parkeren op afstand. Hiervoor is ook een nieuwe fietsverbinding over het Amsterdam-Rijnkanaal ten zuiden van De Meernburg geprogrammeerd. Op langere termijn voorzien we een wens voor snellere fiets- en voetverbindingen tussen Nieuwegein-Papendorp richting Leidsche Rijn Centrum en vanuit daar naar Lage Weide en Zuilen. De inpassing van een mogelijke Papendorplijn, als onderdeel van het wiel met spaken kan ook een belangrijke actuele opgave worden. De invoering van betaald parkeren in het gebied gaat ook grote verandering geven. Hieruit volgen waarschijnlijk nieuwe opgaven voor andere vervoerwijzen in het gebied.

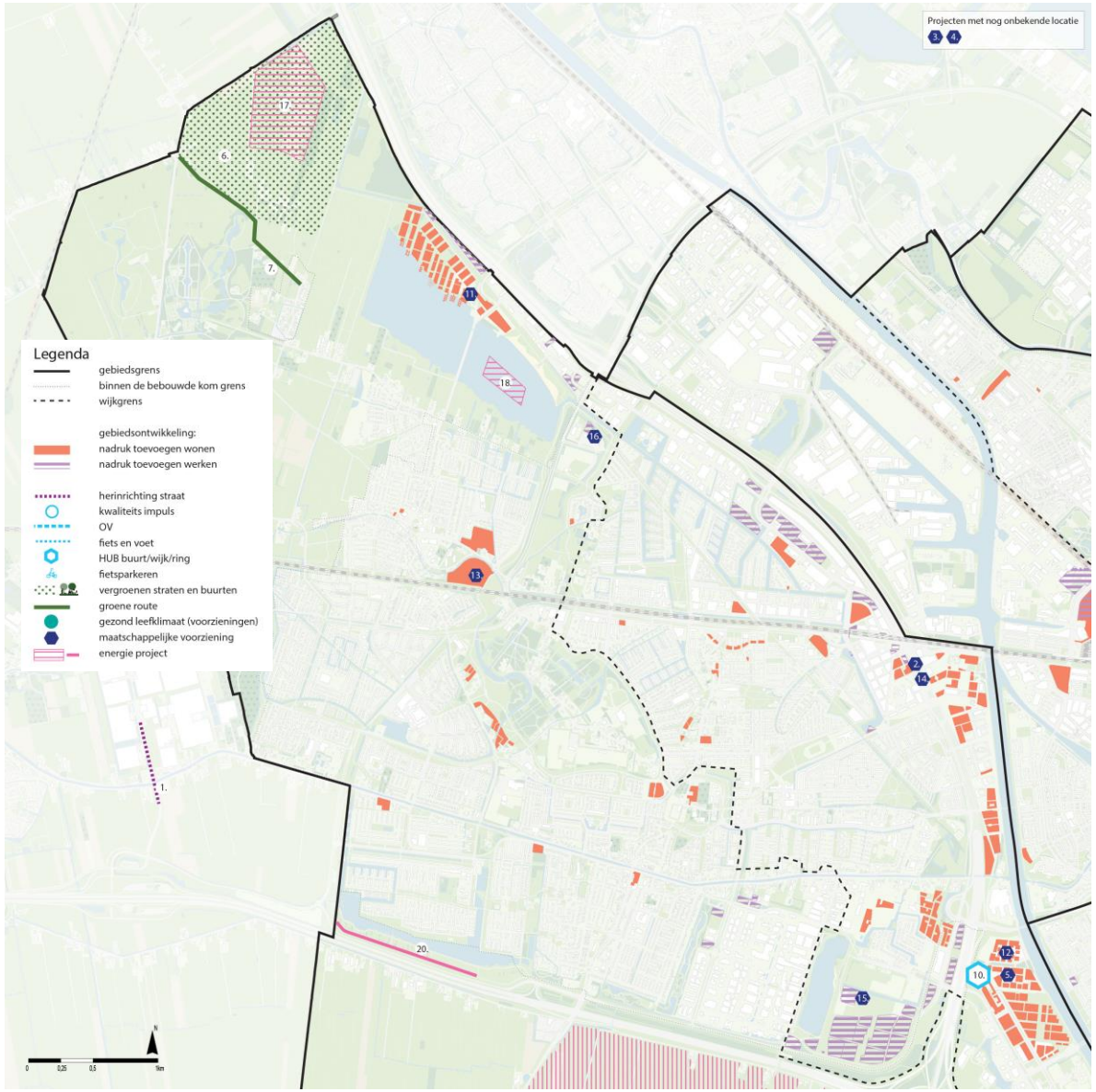
Leidsche Rijn, Vleuten-De Meern en Rijnenburg: liggen we op koers?

Energie

Veel woningen en bedrijven zijn vrij nieuw en goed geïsoleerd. In Leidsche Rijn liggen warmtenetten. In Vleuten-De Meern zijn de nieuwste woonbuurten toekomstbestendig ontwikkeld, maar ook grote delen zijn voor hun warmtevoorziening nu nog afhankelijk van gas. De opgave Energie bereidt plannen voor voor de transitie op middellange termijn. In dit gebied geldt dat we met de realisatie van Zonnepark Meijewetering en initiatieven op o.a. de geluidswal Veldhuizen en in Ockhuizen, tenders voor zonne-eilanden Haarrijnse Plas en Nedereindse Plas aanzienlijk kunnen bijdragen aan de opgave voor duurzame energieopwekking via zon. Ook wordt gewerkt aan een integrale gebiedsontwikkeling voor Rijnenburg, waarbij de windmolens in het noordelijk deel van Rijnenburg gecombineerd gaan worden met de plannen voor een landschapspark en een compacte stadswijk. Netcongestie vormt een groot risico voor ontwikkelingen in het gebied (zie hoofdstuk 2). Projecten kunnen vertraging oplopen als gevolg van netcongestie.

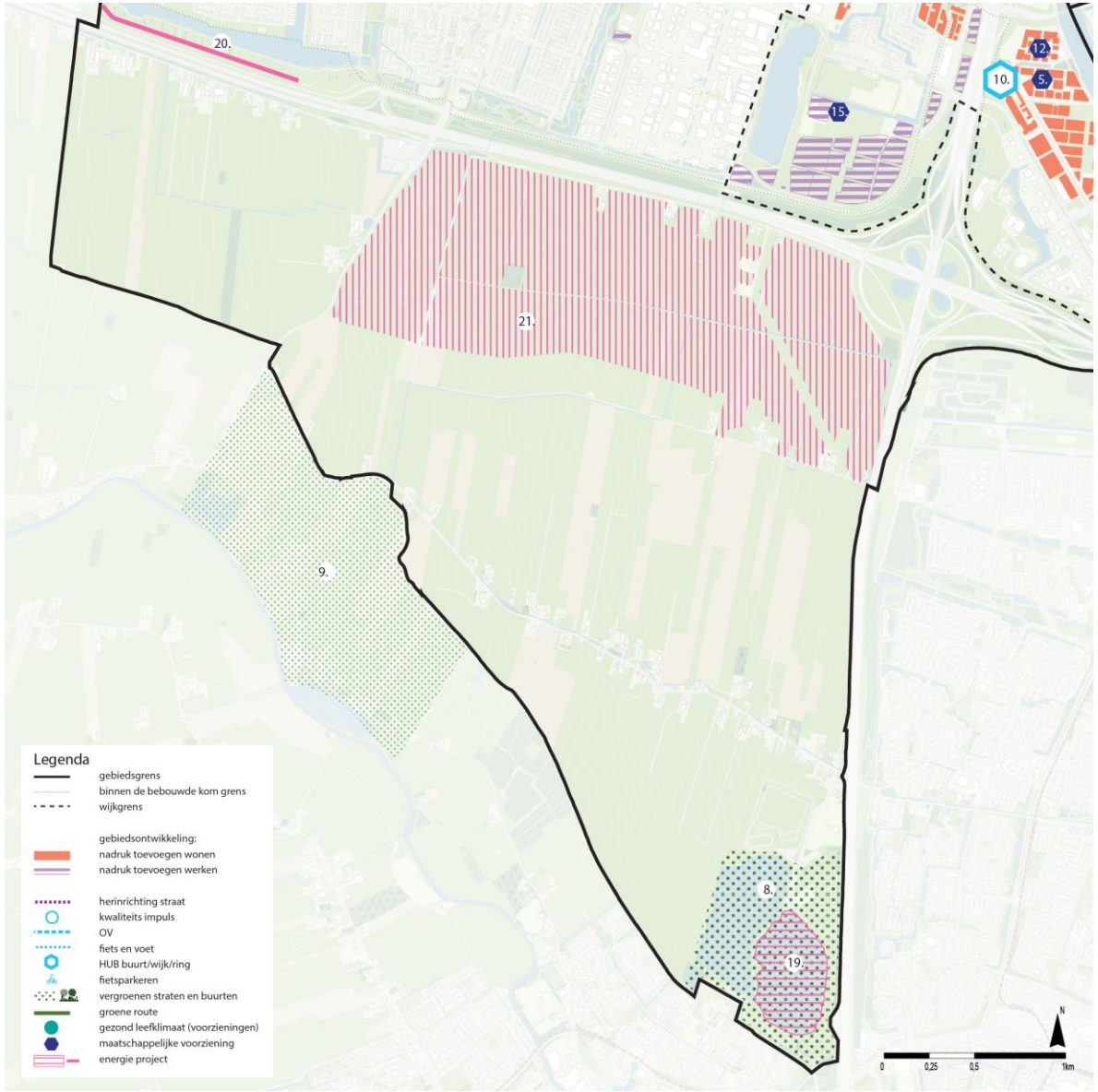
Leidsche Rijn, Vleuten-De Meern en Rijnenburg: overzichtskaart ruimtelijke investeringen MPR 1

1. Nieuwe ontsluitingsroute Harmelerwaard (Gem. Woerden) / Bijdrage Verkeersmaatregelen Harmelerwaard
2. Jongerencultuurhuis Leidsche Rijn (locatie Berlijnplein)
3. Jongerencultuurhuis De Meern (zoekgebied)
4. Jongerencultuurhuis Vleuten (zoekgebied)
5. Wijkcultuurhuis - hallencomplex Groenewoud
6. Ockhuizen (groen en recreatie)
7. Fiets- en wandelpad Ockhuizerweg/ Polderweg
8. Nedereindse Park (groen)
9. Bijdrage aan route Hollandse IJsselbos (groen)
10. Mobiliteitshub XL Papendorp
11. Onderwijshuisvesting Haarrijn
12. Onderwijshuisvesting Groenewoud
13. Onderwijshuisvesting Limuscollege (voorheen College Vleuten de Meern)
14. Sporthal Berlijnplein
15. Rugbyveld Rijnvliet / Strijkviertel (uitbreiding sport)
16. Extra zwembad Maximapark
17. Gebiedsontwikkeling Ockhuizen (met Energie, natuur en recreatie)
18. Zonneveld Haarrijnseplas
19. Nedereindse Plas
20. Geluidswallen A12
21. Gebiedsproces energielanschap Rijnenburg en Reijerscop

[1] = in samenwerking met Beheer Openbare Ruimte (Stadsbedrijven)

Leidsche Rijn, Vleuten-De Meern en Rijnenburg: overzichtskaart ruimtelijke investeringen MPR 2

1. Nieuwe ontsluitingsroute Harmelerwaard (Gem. Woerden) / Bijdrage Verkeersmaatregelen Harmelerwaard
2. Jongerencultuurhuis Leidsche Rijn (locatie Berlijnplein)
3. Jongerencultuurhuis De Meern (zoekgebied)
4. Jongerencultuurhuis Vleuten (zoekgebied)
5. Wijkcultuurhuis - hallencomplex Groenewoud
6. Ockhuizen (groen en recreatie)
7. Fiets- en wandelpad Ockhuizerweg/ Polderweg
8. Nedereindse Park (groen)
9. Bijdrage aan route Hollandse IJsselbos (groen)
10. Mobiliteitshub XL Papendorp
11. Onderwijshuisvesting Haarrijn
12. Onderwijshuisvesting Groenewoud
13. Onderwijshuisvesting Limuscollege (voorheen College Vleuten de Meern)
14. Sporthal Berlijnplein
15. Rugbyveld Rijnvliet / Strijkviertel (uitbreiding sport)
16. Extra zwembad Maximapark
17. Gebiedsontwikkeling Ockhuizen (met Energie, natuur en recreatie)
18. Zonneveld Haarrijnseplas
19. Nedereindse Plas
20. Geluidswallen A12
21. Gebiedsproces energielanschap Rijnenburg en Reijerscop

[1] = in samenwerking met Beheer Openbare Ruimte (Stadsbedrijven)

Een interactief overzicht van de ruimtelijke projecten is te bekijken via de website www.ruimtelijkeprojectenutrecht.nl.

- Gemeentelijke investeringen uit het MPR voor Groen, Mobiliteit, Maatschappelijke voorzieningen en sporten, spelen en bewegen zijn op de kaart hiernaast weergegeven met nummers.
- Gebiedsontwikkelingen zijn op de kaart hiernaast weergeven met vlakken (oranje en paars gearceerd).

Gebiedsontwikkeling

Utrecht Science Park en Rijnsweerd

Ambitie voor dit gebied

Het Utrecht Science Park (USP) blijft een dynamisch gebied waar dagelijks meer dan 85.000 mensen samenkomen voor leren, werken, onderzoeken, ontwikkelen en zorg verlenen. Als een hub van kennisinstellingen en bedrijven is het USP samen met het Rijnsweerd van cruciaal belang voor de stad Utrecht. De opgave voor USP is om het gebied verder te ontwikkelen tot een bruisend en innovatief kenniscentrum dat uitnodigt tot ontmoeting, beweging en verbinding. Rijnsweerd ondergaat een transformatie van een monofunctioneel gebied naar een multifunctioneel gebied, waarin ruimte is voor werken en wonen. De unieke landschappelijke kenmerken, zoals de landgoederen en de Nieuwe Hollandse Waterlinie, dragen bij aan de natuurlijke, culturele en historische waarde van de omgeving.

Utrecht Science Park

Het Utrecht Science Park (USP) is voortdurend in ontwikkeling. De Universiteit Utrecht (UU), het Universitair Medisch Centrum Utrecht (UMCU), de gemeente en andere gebiedspartners hebben de opgave om het gebied vitaal en toekomstbestendig te maken. De Omgevingsvisie USP 2040 vertaalt de opgave van het gebied naar concrete doelstellingen:

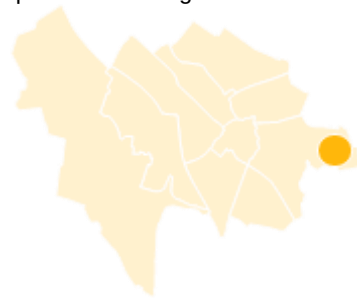
- **Werkgelegenheid:** We streven naar de toevoeging van 3.000 – 4.000 extra onderzoeksbanen, met de mogelijkheid van groei naar maximaal 8.000 banen in de toekomst, met aanvullende mobiliteitsmaatregelen.
- **Woningen:** De ambitie omvat 2.500 - 4.000 extra woningen ten opzichte van 2019, inclusief 800 woningen voor High Five.
- **Sport en Voorzieningen:** Uitbreiding van het sportcomplex Olympos met 1 voetbal- of hockeyveld, kunstgrasaanleg op een bestaand rugbyveld, en extra voorzieningen in het centrum, waaronder de wens voor een full-service supermarkt.
- **Groen-blauw Raamwerk:** Versterking van de verblijfskwaliteit, behoud van natuur- en erfgoedwaarden, versterking van recreatie, biodiversiteit, klimaatadaptatie en duurzame landbouw, met speciale aandacht voor het behoud van de kwaliteiten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.
- **Mobiliteit:** Transitie van autoverkeer naar OV en fiets/voetganger, met maatregelen zoals herinrichting van en knips in de Leuvenlaan en Cambridgelaan. Onderzoek naar een mogelijke 2e HOV-as in USP en frequentieverhoging van de tramlijn om de OV-bereikbaarheid van USP te verbeteren.
- **Energietransitie:** USP is aangewezen als zoekgebied voor windmolen(s), (kleinschalige) zonnevelden, geothermie en collectieve warmte-koudeopslag (WKO).

Rijnsweerd

In de RSU is opgenomen dat Rijnsweerd een kantorenlocatie is, gemengd met ander stedelijk programma, maar waar werkruimte zeer belangrijk onderdeel blijft van de mix. Rijnsweerd geldt als overloopgebied voor USP gerelateerde werkgelegenheid. Daarnaast is de ambitie om minimaal 2.000 woningen extra te realiseren naast de ontwikkelingen van de Archimedeslaan 16. Bij deze laatstgenoemde locatie ligt de focus de komende jaren op het ontwikkelingen van circa 1540 woningen in combinatie met enkele voorzieningen.

Stand van zaken omgevingsvisie USP

In de Omgevingsvisie USP 2040 zijn veel hoge ambities opgenomen. Grondeigendom ligt vrijwel volledig bij UU en UMCU. De financiële uitvoerbaarheid van de Omgevingsvisie wordt momenteel nog onderzocht waarbij voor de bekostiging en realisatie van de ambities en randvoorwaardelijke maatregelen, vrijwel volledig geleund wordt op deze externe partijen. De gemeente heeft hierdoor beperkte sturingsmiddelen. In de Samenwerkingsovereenkomst (SOK) met UU moeten afspraken gemaakt worden over de bekostiging en realisatie van deze ambities en maatregelen. Om hierover tot overeenstemming te komen zijn we sinds de vaststelling van de Omgevingsvisie USP met UU in gesprek. Hoewel er vanuit gemeentelijke zijde in 2023 diverse toenaderingsvoorstellen zijn gedaan, lijkt er van de kant van UU vooralsnog niet veel bereidheid om te bewegen in (financiële) standpunten en daarmee snelheid te maken met de doorontwikkeling van USP. Om de ontwikkeling van USP toch te kunnen starten, worden vooruitlopend op de totstandkoming van de SOK separate (financiële) afspraken gemaakt met de UU om voor de herinrichting van de Cambridgelaan (tot fietsstraat met knip voor autoverkeer) alvast een UPP te starten. Het UMC maakt geen onderdeel uit van de SOK. Afspraken over bekostiging en realisatie van (een deel) van de ambities en randvoorwaardelijke maatregelen, moet geborgd worden in de anterieure overeenkomst behorende bij de planontwikkeling UMC Noord.

Utrecht Science Park en Rijnsweerd: liggen we op koers?

Wonen

In USP is de bouw van de studentenwoningen High Five gestart en voldoet aan de woningbouwambities uit de omgevingsvisie USP. Aanvullende woningbouw is pas weer mogelijk als door verhuis- en sloop/nieuwbouwplannen van onderwijsgebouwen, fysieke ruimte vrijkomt voor nieuwe woningen. Hiervoor zijn nog geen initiatieven van Universiteit (na High Five).
De plannen voor het Archimedeskwartier bevinden zich in de voorbereiding. Aandachtspunten bij de ontwikkeling van het Archimedeskwartier zijn enerzijds de afhankelijkheid van het al dan niet doorgaan van het Tracébesluit en of ARU en anderzijds de financiële haalbaarheid van de ontwikkeling.

Werken

In USP is de bouw van het multi-tenant gebouw aan de Universiteitsweg (Plus Ultra, 22.000 m2 bvo science) is inmiddels gestart in 2023. Bij oplevering krijgt het Multi tenant gebouw te maken met netcongestie. Binnen afzienbare termijn groeit met dit gebouw het aantal arbeidsplaatsen, maar dit maakt geen onderdeel uit van de beoogde groei van 4.000 banen uit de Omgevingsvisie omdat deze nog vergund is in het huidige bestemmingsplan. Randvoorwaardelijk voor de groei van 4.000 banen zijn bereikbaarheidsmaatregelen, zoals weren van doorgaand verkeer door herinrichting Leuvenlaan en de Cambridgelaan en het verbeteren van de OV-bereikbaarheid. Daarnaast is vergroting van de verblijfskwaliteit in het centrumgebied en de versterking van het groen-blauwe raamwerk nodig ter verbetering van het vestigingsklimaat. Hiervoor zijn (financiële) afspraken in de SOK noodzakelijk (zie vorige pagina onderaan).

Maatschappelijke voorzieningen

In dit gebied is de opgave rond maatschappelijke voorzieningen vooral het toevoegen van culturele voorzieningen en extra huisartsen en fysiotherapeuten. Gezien de relatief hoge eenzaamheid onder studenten in het gebied zijn meer openbaar toegankelijke ontmoetingsplekken (binnen en buiten) wenselijk.
Er zijn veel voorzieningen in het gebied aanwezig die verder worden uitgebreid met bijvoorbeeld de vernieuwing UMCU (inclusief Ronald McDonaldhuis) en de nieuwbouw van de International School Utrecht (ISU). Het bestemmingsplan van ISU is inmiddels onherroepelijk en de aanbestedingsprocedure loopt. Daarnaast krijgt de ISU te maken met netcongestie.
De UU onderzoekt de mogelijkheden de studentensportvoorzieningen uit te breiden. Ook beoogt de UU de huidige supermarkt – met een eerste stap - te vergroten van 400 naar 750 m2 bvo in de periode 2024–2026. In Rijnsweerd nemen we in het plan voor de Archimedeskwartier een gezondheidscentrum en een supermarkt op. Bovendien streven we naar levendige plinten, bijvoorbeeld door toevoeging van een wijkcultuurhuis. Aandachtspunt bij het Archimedeskwartier is de afhankelijkheid van het al dan niet doorgaan van het Tracébesluit.

Gezond leefklimaat met ruimte voor groen

Met het groenblauwe raamwerk in de Omgevingsvisie USP leggen we stevige ambities neer op het gebied van o.a. verblijfskwaliteit, recreatie, erfgoed, groen, ecologie en energie. In de Samenwerkingsovereenkomst moet nog tot overeenstemming gekomen worden met de Universiteit over het te doorlopen planproces voor dit groen-blauwe raamwerk en over de financiering van deze ambities door de Universiteit. Toch proberen we vooruitlopend op de SOK separate afspraken te maken om alvast te starten met de planontwikkeling.

Duurzame Mobiliteit

De partijen in Rijnsweerd en USP werken samen op het gebied van duurzame bereikbaarheid (Gebiedsaanpak Utrecht Oost): beperken van automobiliteit en stimuleren van fiets en openbaar vervoer.
Voor de doorontwikkeling van het USP zijn op korte termijn diverse ingrepen randvoorwaardelijk (zoals knips in Leuvenlaan en cambridgelaan) en het verbeteren van de fietsinfrastructuur. Ook hier is de samenwerkingsovereenkomst met UU noodzakelijk om proces en bekostiging te borgen. In USP wordt de fietsinfrastructuur uitgebreid als onderdeel van de doorfietsroute Utrecht-Veenendaal en Houten Castellum-USP (in uitvoering). Ook is er een nieuwe fietsroute aangelegd aan de noordzijde van de Weg tot de Wetenschap om het bestaande fietspad te ontlasten. Voor de langere termijn worden vanuit de MIRT-verkenning OV en Wonen in 2024 de eerste stappen gezet richting frequentieverhoging van Tram 22 naar USP, een tweede OV-as door USP en een betere busverbinding over de Waterlinieweg.
In Rijnsweerd worden de voorbereidingen getroffen om de fietsstructuur te verbeteren door de Archimedeslaan-noord ter hoogte van het provinciehuis tot fietsstraat om te vormen.

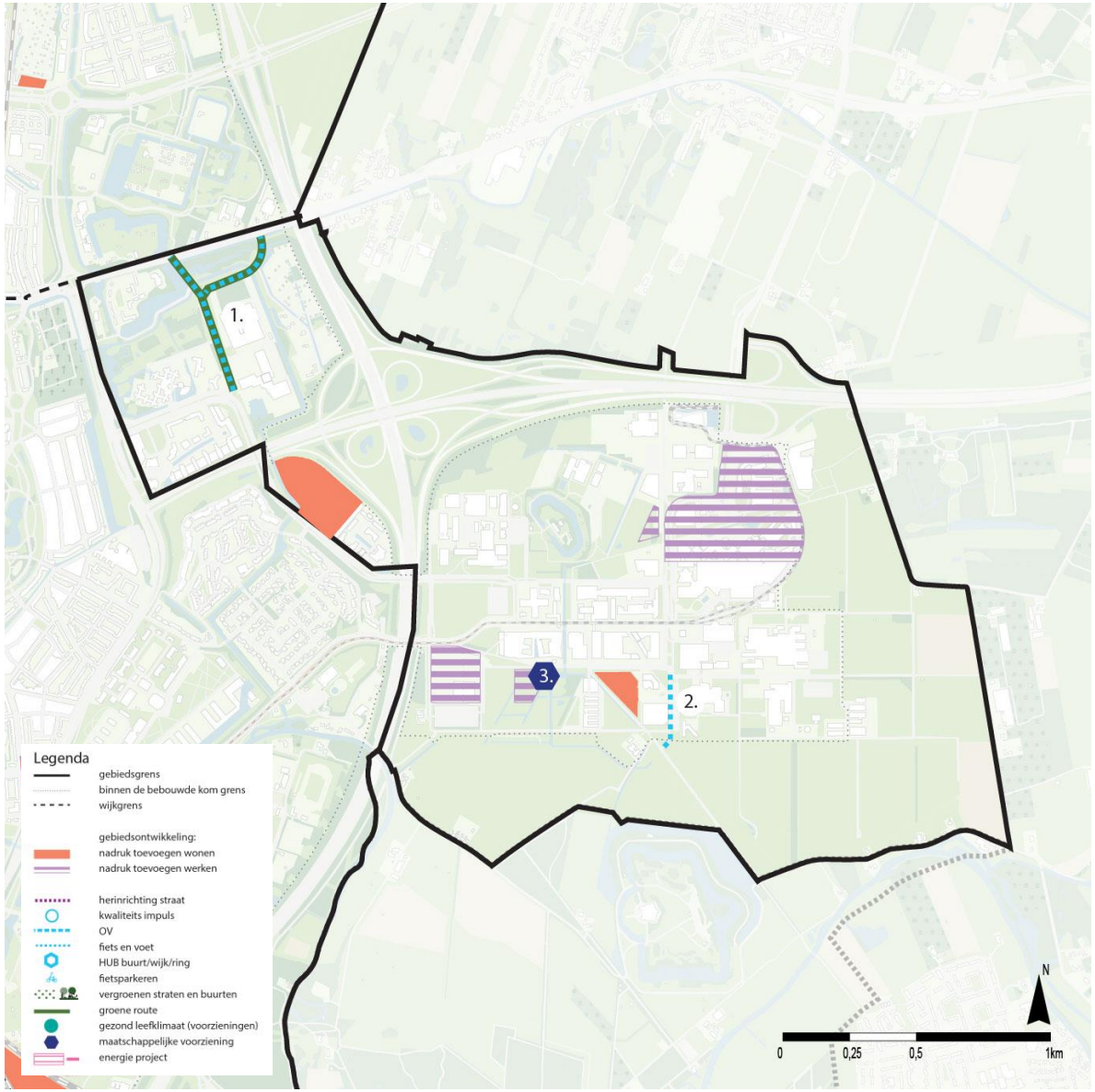
Utrecht Science Park en Rijnsweerd: liggen we op koers?

Energie

Voor windenergie is door de gemeente een Heritage Impact Assesment (HIA) uitgevoerd om de gevolgen van windenergie in USP in beeld te brengen. Met als doel om te onderzoeken of er binnen de wet- en regelgeving ten aanzien van het Unesco Werelderfgoedsite maatwerkmogelijkheden zijn voor windturbines in het Noordoosten van de gemeente Utrecht. Geen van de onderzochte locaties (waaronder twee locaties in USP) komt gunstig uit de HIA. Momenteel wordt een lobby traject vanuit de energieopgave gestart om te onderzoeken of er wellicht meer mogelijkheden zijn. Afhankelijk van de uitkomsten van dit traject en de besluitvorming over de nota opwekgebieden voor schone energie door de Raad, kan een UPP worden opgestart voor de ontwikkeling van een of twee windmolens in USP. Voor het collectieve WKO systeem is een samenwerkingsovereenkomst in oktober 2022 vastgesteld. Uitvoering wordt verwacht vanaf Q2 2024. Recent hebben zowel UU als UMC een zonnepark aangekocht in Bunnik om daarmee voor een deel te voorzien in hun energie-transitie

Netcongestie vormt een groot risico voor ontwikkelingen in het gebied (zie hoofdstuk 2). Projecten kunnen vertraging oplopen als gevolg van netcongestie.

Utrecht Science Park en Rijnsweerd: overzichtskaart ruimtelijke investeringen MPR

1. Fietsverbinding en vergroening route Archimedeslaan/Rijnsweerd Noord [1]
2. Aanpassing Bolognalaan onderdeel van doorfietsroute Veenendaal-USP
3. Internationale School Utrecht

[1] = in samenwerking met Beheer Openbare Ruimte (Stadsbedrijven)

Een interactief overzicht van de ruimtelijke projecten is te bekijken via de website www.ruimtelijkeprojectenutrecht.nl.

- Gemeentelijke investeringen uit het MPR voor Groen, Mobiliteit, Maatschappelijke voorzieningen en sporten, spelen en bewegen zijn op de kaart hiernaast weergegeven met nummers.
- Gebiedsontwikkelingen zijn op de kaart hiernaast weergeven met vlakken (oranje en paars gearceerd).

Gebiedsontwikkeling

Noordoost, Oost en Zuid

Ambitie voor dit gebied

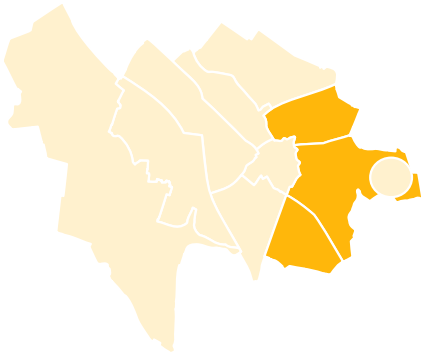
De opgave voor de wijken Noordoost, Oost en Zuid (NOOZ) is het toevoegen en versterken van aantrekkelijke, gemengde en toekomstbestendige woon-, werk- en leefgebieden. Hierbij hebben we aandacht voor een hoogwaardige inrichting van de openbare ruimte en het creëren van aantrekkelijke routes binnen de stad en naar het omliggende landschap (o.a. de Hollandse Waterlinie), waarbij ontmoeten, bewegen en gezonde mobiliteit ons uitgangspunt is.

Aan de randen van het gebied liggen voor de oostkant de grootste kansen voor de groene schaalsprong en duurzame energieopwekking. Er ligt een grote uitdaging om de maatschappelijke voorzieningen (met name sportvelden) in te passen in het gebied.

In de RSU staan verschillende ambities opgenomen tot 2040, waaronder het ontwikkelen van 11.650 woningen in Oost. Het gaat om de hele oostkant van de stad, niet enkel de wijk Oost. Dat is dus inclusief USP en Rijnsweerd. Hiervan zijn ongeveer 8000 woningen voorzien in de wijken Noordoost, Oost en Zuid. Voor de wijken Noordoost en Oost streven we naar een toename van sociale-/ en middenhuurwoningen. In Zuid wordt ingezet op toename van middenhuur en betaalbare koop. In Oost zetten we op middellange en lange termijn stappen met de herontwikkeling van stadion Galgenwaard en het knooppunt Lunetten Koningsweg waar een mix van wonen, werken en voorzieningen wordt beoogd. Daarnaast is het streven om in 12.700 arbeidsplaatsen te voorzien in Oost (inclusief USP/Rijnsweerd). Verder is het voornemen om de oostkant van de stad (inclusief USP en buitengebied) van 151 extra hectare groen te voorzien. Ook staan in de RSU ambities omschreven voor de realisatie van maatschappelijke voorzieningen in Oost, namelijk een VO-school (inclusief sporthal), 1 extra sporthal, 1 zwembaduitbreiding en 11 sportvelden. Daarnaast is behoefte op basis van het principe van de 10-minutenstad aan andere voorzieningen zoals gezondheidscentra, buurtcentra en overige. In de RSU is het gebied Voordorpse Veld aangewezen als prioritair zoekgebied voor windenergie en zonne-energie. Het gebied heeft met o.a. de Hollandse Waterlinies waardevolle erfgoedkwaliteiten. De bijbehorende UNESCO werelderfgoedstatus is tegelijkertijd ook bepalend voor de ontwikkelmogelijkheden. Bijvoorbeeld in het Voordorpse Veld.

Een voorwaarde om alle bovengenoemde ontwikkelingen te realiseren is een passend mobiliteitsnetwerk. We zetten in op opwaardering van het OV, het toevoegen/verbeteren van voetgangers-en fietsroutes, en het stimuleren van deelmobiliteit.

Noordoost, Oost en Zuid: liggen we op koers?

Wonen

Op korte termijn zien we voldoende plancapaciteit, de (middel)lange termijn is echter nog onzeker. Met de realisatie van de harde plancapaciteit (circa 2.900 woningen) liggen we vooralsnog tot 2030 op koers en realiseren we een divers woningbouwprogramma, zoals bij de projecten Kögllaan, Willem Dreeslaan 55, herontwikkeling Pieter Baan Centrum, Galgenwaard, Brennerbaan 106 en Rotsoord 7. We sluiten niet uit dat gewijzigde (markt)omstandigheden kunnen leiden tot vertragingen of zelfs uitstel. Daarnaast komen er tijdelijke woningen in het gebied: in Hoograven zijn op drie locaties 471 tijdelijke woningen in aanbouw; en circa 450 tijdelijke woningen zijn in onderzoek bij Tussen de Rails. In 2022 en 2023 zijn er circa 1000 woningen opgeleverd in de drie wijken, o.a. bij het voormalige Belastingkantoor, Kop op Tuindorp, Opaalweg en tweede fase van de Kwekerij.
Voor de zachte plancapaciteit zien we diverse ontwikkelingsmogelijkheden, zoals in het Rubenskwartier en op lange termijn de nieuwe verstedelijkingsknoop Lunetten-Koningsweg. Voor de laatste plannen moeten er nog veel keuzes gemaakt worden, waardoor geen zekerheid is te geven dat de ambitie van ruim 8.000 woningen gehaald wordt voor 2040.

Werken

Het toevoegen van werkgelegenheid in de wijken blijft belangrijk, want op basis van de lopende plannen zien we dat het aantal werkfuncties niet voldoende toeneemt om de ambities uit de RSU te halen. Ook zijn er de laatste jaren vierkante meters werkgelegenheid verdwenen door transformatie of sloop. Daarom wordt **i**n meerdere lopende projecten ingezet om een mix van wonen en werken mogelijk te maken (bijvoorbeeld Pieter Baan Centrum, Van Galenstraat/Huizingalaan en Rotsoord 7). Op middellange termijn zetten we stappen met de herontwikkeling van Galgenwaard (40.000 – 70.000 m2 niet-wonen). Ondanks deze ontwikkelingen, zal dit niet leiden tot voldoende toename van arbeidsplaatsen.
Dit betekent dat er nog extra ruimte gezocht moet worden om de RSU ambities voor werken te realiseren. De toekomstige gebiedsontwikkeling Lunetten-Koningsweg biedt op termijn een significante mogelijkheid om werkprogramma aan de stad toe te voegen.

Maatschappelijke voorzieningen

De realisatie van geplande sportvoorzieningen is onzeker, terwijl de opgave in de RSU voor dit gebied groot is. De realisatie van een sporthal op sportpark Voordorp is getemporiseerd, er wordt eerst een ruimtelijk perspectief opgesteld voor het gehele sportpark. Uit het ontwerpend onderzoek bij Voordorpse Veld is gebleken dat de realisatie van ambities uit de RSU (natuur, recreatie, sport, duurzame energie een risico met zich meebrengt op aantasting van de kernkwaliteiten van het werelderfgoed. Daarom voeren we ook nog een Heritage Impact Assessment (HIA) uit. Ook zijn gesprekken gevoerd met grondeigenaren. Op basis van de resultaten van de integrale HIA kan worden bepaald of realisatie van ambities in het Voordorpse Veld kansrijk is. Dit is bepalend voor de afweging of sportvoorzieningen mogelijk een plek kunnen krijgen in het gebied (naast natuur, recreatie en/of duurzame energie) en of hier al dan niet een vervolgproces voor kan worden gestart. Omdat de benodigde middelen voor inpassing niet beschikbaar zijn stellen wij de uitbreiding van velden en de omzetting van natuur- in kunstgras in Maarschalkerweerd Noord uit. Dit geldt ook voor het extra korfbalveld in Hoograven.
Er zijn in het gebied uitbreidingen van onderwijsvoorzieningen in uitvoering (o.a. Mytylschool) en ook bij de ontwikkeling van Galgenwaard is rekening gehouden met maatschappelijke vierkante meters. Daarnaast zien wij mogelijkheden in de wijk Zuid om een extra VO-school te realiseren (nog in onderzoek) en willen we qua voorzieningen anticiperen op verdere vergrijzing. We knappen de forten van Lunetten op en realiseren zo culturele voorzieningen die (publiekelijk) toegankelijk zijn voor iedereen. We maken middelen beschikbaar om bij de herontwikkeling van de Musketon de functie van wijkcultuurhuis toe te voegen.

Gezond leefklimaat met ruimte voor groen

We hebben een grote ambitie om groen te realiseren aan de oostkant van de stad (inclusief USP en buitengebied), waarvan een groot deel ‘groen om de stad’.

Noordoost, Oost en Zuid: liggen we op koers?

Bij iedere ontwikkeling in Noordoost, Oost en Zuid streven we naar het toevoegen van extra kwantitatief en kwalitatief groen. Door integraal en in samenhang met andere opgaves te werken en werk met werk mogelijk te maken, verzilveren we efficiencyvoordelen en groenkansen. Zoals de herinrichting bij de mbo-school Nimeto, waar dit samengaat met rioolvervanging. In Rotsoord loopt de vergroening van de openbare ruimte door.

Daarnaast werken we aan de realisatie van het nieuwe Lunettenpark. Ook versterken we de groene-blauwe structuren -zoals langs de Kromme Rijn -door het benutten van kansen bij de herontwikkelingen bij het Pieter Baan Centrum en de Mytylschool. Er zijn kansen voor versterking van groenblauwe structuren in het gebied geïnventariseerd. De verzilvering van deze kansen is afhankelijk van de beschikbaarheid van financiële middelen.

We zijn met de provincie, het waterschap HdSR en de gemeenten Zeist, Bunnik, Houten en Nieuwegein een regionale samenwerking gestart om te komen tot extra groen in het buitengebied tussen USP, Zeist, Odijk, Houten en Nieuwegein. We werken aan een ontwikkelperspectief en uitvoeringsprogramma voor nieuwe natuur (groene contour), meer recreatiemogelijkheden (gebieden en paden), nieuwe groen-blauwe verbindingen voor mens en dier, opgave voor waterberging en watervasthouden en transitie van de landbouw. Een (klein) deel van de voorzieningen komt op ons grondgebied, en een deel in en rondom de landgoederen Amelisweerd en Rhijnauwen.

Duurzame Mobiliteit

De mobiliteitsvraagstukken in het gebied vragen nog om keuzes en financiële middelen, waardoor het nog niet zeker is of alle ambities gehaald kunnen worden. Voor de (middel)lange termijn zijn namelijk grote en complexe ingrepen nodig in het mobiliteitsnetwerk om de ambities uit de RSU te halen. Daarvoor lopen verschillende onderzoeken in het kader van MIRT OV en Wonen, U Ned (o.a. no-regret maatregelen), Alternatief Ring Utrecht en de regionale studie Lunetten-Koningsweg en Binnenstadsas. Deze laatste studie is een onderzoek naar verschillende OV-maatregelen: de belangrijkste hiervan zijn de ontwikkeling van treinstation Lunetten-Koningsweg, de Waterlinielijn en een ondergrondse binnenstadas. Hierbij gaat het om een regionale uitwerking om deze complexe en kostbare maatregelen voor de lange termijn van de Schaalsprong OV (na 2035) onderling af te wegen en te prioriteren.
De gebiedsontwikkeling Lunetten-Koningsweg is onlosmakelijk gekoppeld aan deze keuzes op het gebied van mobiliteit. Om die reden wordt gewerkt aan een scenariostudie. De verschillende scenario's laten zien wat de verstedelijkingsmogelijkheden zijn afhankelijk van de keuzes die op mobiliteit gemaakt gaan worden. Besluiten en dus ook de investeringen zijn niet op korte termijn voorzien.
Een passende mobiliteitsoplossing is nodig om de groei van de Oostkant van de stad te realiseren, zoals bij de gebiedsontwikkeling Galgenwaard.

Tegelijkertijd hebben aanpassingen in het OV-netwerk het risico op extra barrières, wat de doorontwikkeling van het sport- en recreatiegebied Maarschalkerweerd kan beïnvloeden.
Op kortere termijn starten in 2024 stadsbreed maatregelen voor verbetering van het voetgangersnetwerk. Voor de fietsers komt er een nieuwe doorfietsroute door dit gebied in de richting van Hilversum. Daarnaast wordt gezocht naar meer fietsparkeerplekken rondom de treinstations Lunetten en Vaartsche Rijn. Verder worden er aanvullende maatregelen genomen op de Maliesingel en Wittevrouwensingel om het gemotoriseerde verkeer te attenderen op de maximumsnelheid van 30 km/u.

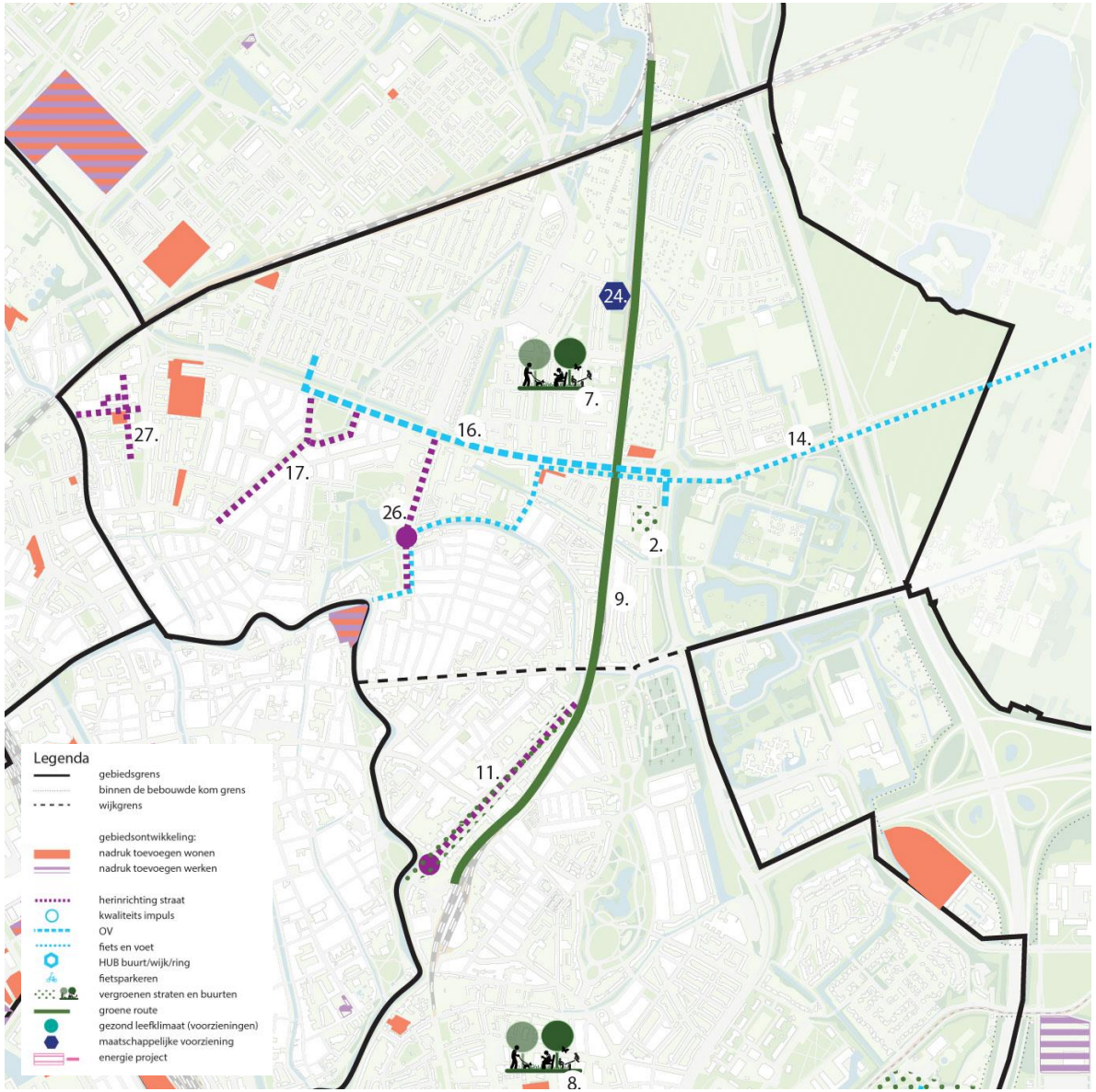
Noordoost, Oost en Zuid: liggen we op koers?

Energie

In de RSU zijn zoekgebieden voor het opwekken van schone energie en warmte voor de hele stad aangewezen. Voordorpse Veld (Noordoost) staat als zoekgebied voor het opwekken van zonne- en windenergie genoemd. Voordorpse Veld is ook zoekgebied voor natuur, recreatie en sport. Daarnaast is het gebied onderdeel van UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies. In 2022 hebben provincie en gemeente gezamenlijk met ontwerpend onderzoek uitgezocht in hoeverre de verschillende ambities uit de RSU in dit werelderfgoed zouden kunnen worden ingepast. Hieruit is gebleken dat de realisatie van de ambities uit de RSU (natuur, recreatie, sport, duurzame energie) een risico met zich meebrengt op aantasting van de kernkwaliteiten van het werelderfgoed. Daarom volgt nu een Heritage Impact Assessment (HIA), waarin die mogelijke gevolgen worden getoetst. De uitkomsten hiervan worden medio 2024 verwacht. Mede op basis hiervan kan worden bepaald of realisatie van zonnevelden en/of windenturbines al dan niet kansrijk is. Daarna zal een afweging gemaakt moeten worden met de andere ambities (sport, natuur, recreatie) of er ruimte is voor het opwekken van schone energie en warmte. Ook is er voor het gehele UNESCO werelderfgoed gebied een HIA uitgevoerd voor de zoeklocaties voor windenergie. Ook de uitkomsten van deze HIA zijn medebepalend voor het wel of niet realiseren van schone energie en warmte in Voordorpse Veld.

De consequenties van het verzwaren en flexibeler maken van de energie infrastructuur worden in de komende jaren in vrijwel alle wijken in de stad zichtbaar, zo ook in Noordoost, Oost en Zuid. Ook de netcongestie kan grote gevolgen hebben.

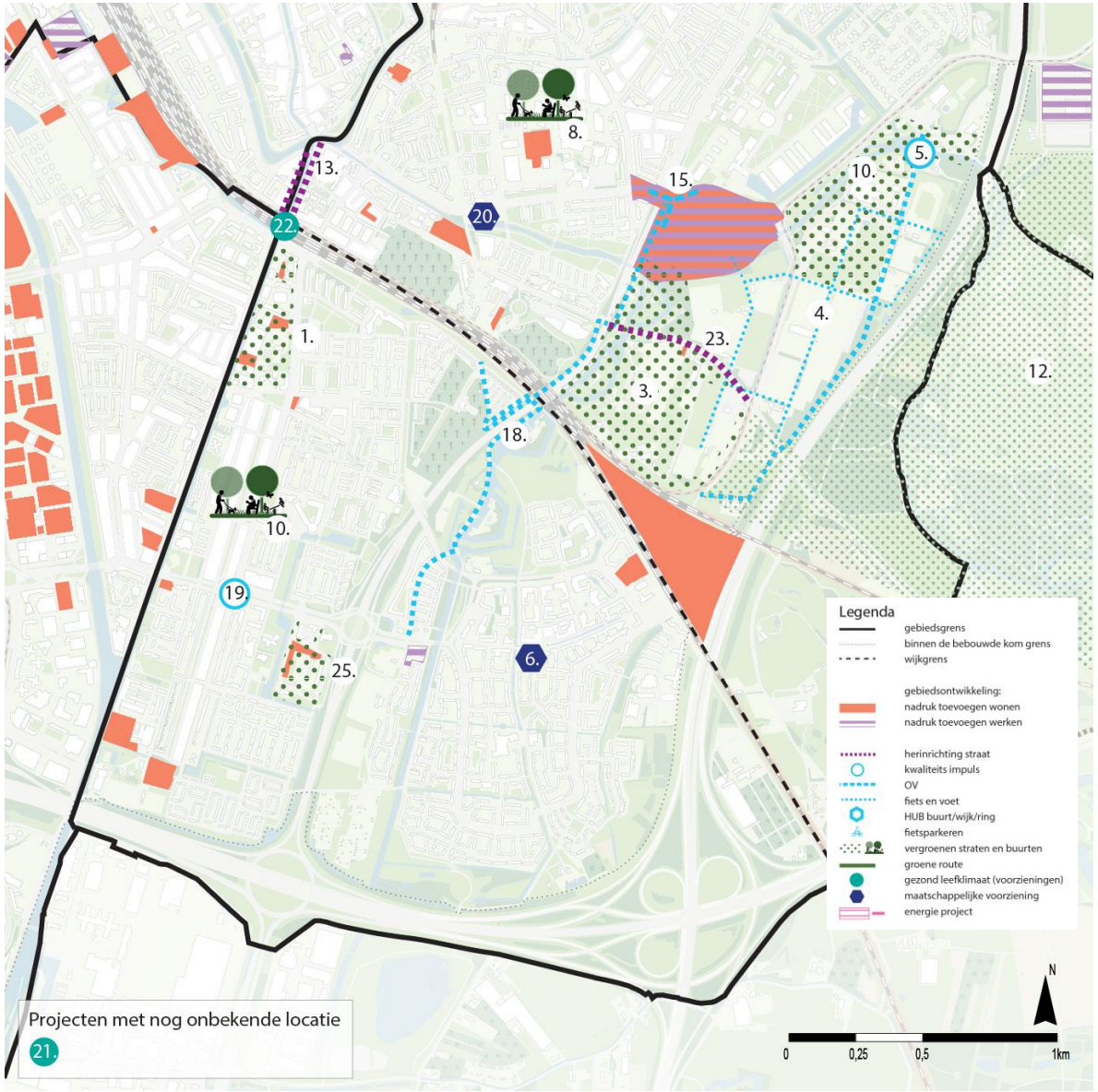
Noordoost, Oost en Zuid: overzichtskaart ruimtelijke investeringen MPR 1

1. Openbare Ruimte Rotsoord Fase 2 / Openbare Ruimte Rotsoord Fase 3 [1]
2. Openbare Ruimte Nimeto [1]
3. Lunettenpark [1]
4. Maarschalkerweerd Noord
5. Mytylbrug en fietsroute
6. Wijkcultuurhuis - Lunetten (De Musketon)
7. Vergroenen van straten en buurten Noordoost
8. Vergroenen van straten en buurten Rubenskwartier
9. Oosterspoorbaan- Noordoost (groenblauwe route)
10. Groenblauwe route Kromme Rijnpark, omgeving Mytylschool
11. Herinrichting Malieblad en Maliebaan [1]
12. Icoonproject Kromme Rijn Linie Landschap
13. Onderdeel Zuidpoort fase 1: bereikbaarheid station Vaartsche Rijn via Oosterkade en Westerkade + Ledig Erf [1]
14. Doorfietsroute Utrecht – Amersfoort [1]
15. OV-doorstroming Herculesplein
16. OV-verbinding Overvecht-USP, Kardinaal de Jongweg
17. Herinrichting Tuinwijkroute [1]
18. Fietsmaatregelen om de Zuid / Waterliniebrug / Waterlinieweg
19. Voorrangsplein 't Goylaan
20. Uitbreiding Krommerijncollege
21. Nieuwe toiletvoorziening in Amelisweerd
22. Nieuwe toiletvoorziening bij Station Vaartse Rijn
23. Herinrichting Koningsweg
24. Onderwijshuisvesting SO Fier uitbreiding
25. Oudegeinlaan en omgeving opnieuw inrichten openbare ruimte[1]
26. Blauwkapelseweg – kapelbrug en kruising Alexander Numankade [1]
27. Herinrichting openbare ruimte Lauwerecht Noord

[1] = in samenwerking met Beheer Openbare Ruimte (Stadsbedrijven)

Noordoost, Oost en Zuid: overzichtskaart ruimtelijke investeringen MPR 2

Noordoost, Oost en Zuid: overzichtskaart ruimtelijke projecten

1. Openbare Ruimte Rotsoord Fase 2 / Openbare Ruimte Rotsoord Fase 3 [1]
2. Openbare Ruimte Nimeto [1]
3. Lunettenpark [1]
4. Maarschalkerweerd Noord
5. Mytylbrug en fietsroute
6. Wijkcultuurhuis - Lunetten (De Musketon)
7. Vergroenen van straten en buurten Noordoost
8. Vergroenen van straten en buurten Rubenskwartier
9. Oosterspoorbaan- Noordoost (groenblauwe route)
10. Groenblauwe route Kromme Rijnpark, omgeving Mytylschool
11. Herinrichting Malieblad en Maliebaan [1]
12. Icoonproject Kromme Rijn Linie Landschap
13. Onderdeel Zuidpoort fase 1: bereikbaarheid station Vaartsche Rijn via Oosterkade en Westerkade + Ledig Erf [1]
14. Doorfietsroute Utrecht – Amersfoort [1]
15. OV-doorstroming Herculesplein
16. OV-verbinding Overvecht-USP, Kardinaal de Jongweg
17. Herinrichting Tuinwijkroute [1]
18. Fietsmaatregelen om de Zuid / Waterliniebrug / Waterlinieweg
19. Voorrangsplein 't Goylaan
20. Uitbreiding Krommerijncollege
21. Nieuwe toiletvoorziening in Amelisweerd
22. Nieuwe toiletvoorziening bij Station Vaartse Rijn
23. Herinrichting Koningsweg
24. Onderwijshuisvesting SO Fier uitbreiding
25. Oudegeinlaan en omgeving opnieuw inrichten openbare ruimte[1]
26. Blauwkapelseweg – kapelbrug en kruising Alexander Numankade [1]
27. Herinrichting openbare ruimte Lauwerecht Noord

[1] = in samenwerking met Beheer Openbare Ruimte (Stadsbedrijven)

Een interactief overzicht van de ruimtelijke projecten is te bekijken via de website www.ruimtelijkeprojectenutrecht.nl.

- Gemeentelijke investeringen uit het MPR voor Groen, Mobiliteit, Maatschappelijke voorzieningen en sporten, spelen en bewegen zijn op de kaart hiernaast weergegeven met nummers.
- Gebiedsontwikkelingen zijn op de kaart hiernaast weergeven met vlakken (oranje en paars gearceerd).

Gebiedsontwikkeling

West en Noordwest

Ambitie voor dit gebied

In West en Noordwest verschuift het accent in de opgave van wonen naar werken. Met de realisatie van Cartesiusdriehoek en Wisselspoor (resp.ca 2.800 en 1.100 woningen) komt een einde aan de beschikbaarheid van grotere woningbouwlocaties in het gebied. De ontwikkeling van Zuilense Vecht en het gebied Welgelegen biedt nog kansen voor grotere woningbouwontwikkelingen, maar nieuwe woningbouwlocaties zijn kleiner en afhankelijk van de investeringspotentie van marktpartijen en woningcorporaties. Dit betreft voornamelijk kleine(re) inbreidingslocaties in de bestaande stad.

De werkopgave komt voornamelijk tot stand in Werkspoorkwartier en Lage Weide. Twee erg verschillende werklocaties met ieder zijn eigen ontwikkeldynamiek. Voor beide geldt een verdichtingsopgave, maar binnen een verschillend profiel. Zoals beschreven in de RSU willen we duizenden arbeidsplaatsen in Lage Weide toevoegen en zo'n 500 arbeidsplaatsen in het Werkspoorkwartier. Het Vierde Kwadrant willen we conform de RSU doorontwikkelen tot een gemêleerd programma met kantoorfuncties, bedrijfsruimten en voorzieningen (140.000 m² bvo, circa 7.300 arbeidsplaatsen). Ook willen we hier onderwijsfuncties toevoegen die aansluiten bij de bedrijvigheid in Lage Weide en Werkspoorkwartier.

In het kader van de energietransitie vormt Lage Weide een zoekgebied voor duurzame energieopwekking (wind en zon). Tenslotte is Noordwest één van de groenarmste wijken van Utrecht, hier ligt dan ook de opgave om de openbare ruimte te vergroenen en klimaatbestendig te maken. Zoals beschreven in de RSU willen we op verschillende plekken groen toevoegen, met:

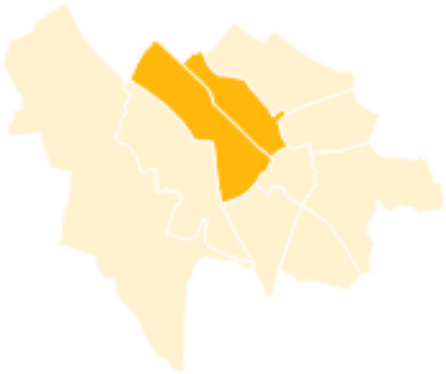
- park Vierde kwadrant (3 hectare)
- groen-blauwe routes (7 hectare)
- nieuw buurt- en wijkgroen (17 hectare).

Qua voorzieningen werken we aan een sporthal in de Cartsiusdriehoek en onderzoeken we de mogelijkheden voor uitbreiding van het zwembad den Hommel.

In Lage Weide willen we de werkgelegenheid vergroten door intensiever ruimtegebruik in combinatie
met nieuwe mobiliteitsoplossingen. Daarbij willen we ruimte behouden voor zwaardere en grootschaligere bedrijfstakken met een milieucontour, die niet terecht kunnen elders in de stad. We leggen de focus op bedrijven met meerwaarde voor de stad. Randvoorwaardelijk is het beter verbinden van de gebieden voor fiets en voetganger, deelmobiliteit en met het openbaar vervoer. Samen met de ondernemers van Lage Weide werken we de komende jaren aan een lange termijnvisie om gericht aan de verdichtingsopgave te kunnen werken.

Ook het Werkspoorkwartier heeft verdichtingspotentie. Dit moet gebeuren in een stedelijk profiel van creatieve industrie en circulaire bedrijvigheid, maar ook groen, cultuur, horeca, sport en onderwijs. Belangrijk hierin is het bieden van betaalbare ruimte voor broedplaatsen en ruimte voor doorgroei voor de creatieve sector. De basis voor het profiel van het Werkspoorkwartier is gelegd in de Omgevingsvisie Werkspoorkwartier.

Komende tijd brengen we met de woningcorporaties in beeld welke investeringspotenties zij zien en willen we die waar mogelijk koppelen aan het versterken van onder andere de sociale structuren en leefbaarheid in de wijken. En in Noordwest gaan we aan de slag met het in kaart brengen van vergroeningskansen.

West en Noordwest: liggen we op koers?

Wonen

Met de ontwikkelingen Cartesiusdriehoek en Wisselspoor (beiden in uitvoering) voegen we in de aankomende jaren een groot aantal woningen toe (resp. ca 2.800 en 1.100). Omdat grote bouwlocaties niet meer voorhanden zijn, zien we vooral kansen in de transformatie van vele kleinere locaties (zoals Zuilense Vecht) en verdichting door woningbouwcorporaties (zoals Thomas à Kempisplantsoen en Van Heukelomlaan). Bij het toevoegen van nieuwe plannen is bereikbaarheid en terughoudendheid met sloop/ nieuwbouw van sociale woningbouw een aandachtspunt.

Werken

Werkspoorkwartier is een werklocatie waar we, naast toevoeging van ca 500 arbeidsplaatsen, werken aan een verbreding van het profiel met cultuur, creatieve makers, horeca, onderwijs en recreatie. Daarnaast werken we aan professionalisering van de ondernemersvereniging, stapsgewijze herinrichting van de openbare ruimte en herontwikkeling van de omgeving Station Zuilen.
Voor Lage Weide maakten de ondernemers zelf een visie. Deze gebruiken wij als input voor de lange termijn koers voor Lage Weide. Ook voor Lage Weide streven we naar verdichting en creëren van extra werkgelegenheid. Lage Weide biedt momenteel beperkte uitbreidingsmogelijkheden voor bedrijven. Voor het intensiveren van Lage Weide zijn extra mobiliteitsinvesteringen randvoorwaardelijk. Hierbij is de inspanning voornamelijk gericht op de modal shift van auto naar fiets en OV en goederenvervoer per water en spoor.

Maatschappelijke voorzieningen

De opgave ligt in de bestaande stad in het behoud (en versterken) van maatschappelijke bestemmingen en in de balans gezien de vele binnenstedelijke herontwikkelingen, Daarnaast zijn betaalbare werk- en ontmoetingsplekken verdwenen. Onderzocht wordt of er extra maatschappelijke ruimte gerealiseerd kan worden bij herontwikkelingen en inzet van eigen vastgoed Voor de Cartesiusdriehoek zijn er innovatieve ideeën op het gebied van preventieve gezondheidszorg. Ook komt een kindcentrum en een sporthal. Samen met Stichtse Vecht werken we aan het optimaliseren van de sportvelden Zuilense Vecht. In Welgelegen onderzoeken we woningbouw en bijbehorende voorzieningen met behoud van de bestaande voorzieningen. In Zuilen en Lombok werken we aan een integrale gebiedsontwikkeling met de woningcorporaties om daarmee ook de sociale behoeften in de wijk op één lijn te hebben voor het behoud en versterken van bij bewoners passende voorzieningen. Ook speelt er rondom de Vecht een grote vergroeningsopgave met kansen voor bijbehorende openbare ruimte voorzieningen. In het Werkspoorkwartier leggen we de nadruk op het behoud van betaalbare ruimte voor broedplaatsen, nachtcultuur en creatieve bedrijvigheid. Ambities die nog niet geprogrammeerd zijn of door bezuinigingen zijn uitgesteld zijn een buurthuis voor Geuzenwijk, een jongerenplek, sport- en ontmoetingsplekken in de openbare ruimte zijn schaars en vergroeningsopgave, Amsterdamsestraatweg visie rond Julianapark richting het noorden (uitgesteld) en open zwemwater bij de Werkspoorkathedraalhaven.

Gezond leefklimaat met ruimte voor groen

Een groot deel van dit gebied, met name Noordwest, is relatief stenig en vraagt om vergroening. Op dit moment liggen we met de lopende plannen nog onvoldoende op koers om onze groenambities te realiseren, maar zijn we in gesprek met bewoners over het uitbreiden van groene ommetjes. Ook zijn de eerste stappen gezet voor het versterken van de groen-blauwe ader rondom de Vecht; aan de Fortlaan voegen we groen toe om zo het Nifterlakeplantsoen met de Vecht te verbinden en dieper de wijk in te brengen.
Ook voegen we veel groen toe in de ontwikkeling van Cartesiusdriehoek, circa 30% groen. Daarnaast voegen we groen toe in Zuilense Vecht en werken we aan de stapsgewijze ontwikkeling van de parkzones langs het Amsterdam-Rijnkanaal en het Merwedekanaal (Rondje Stadseiland).

West en Noordwest: liggen we op koers?

Duurzame Mobiliteit

Ook in dit gebied starten er in 2024 maatregelen voor verbetering van het voetgangersnetwerk. Voor de fietsers lopen er diverse projecten in dit gebied, uitbreiding en verbetering van de fietsverbindingen:

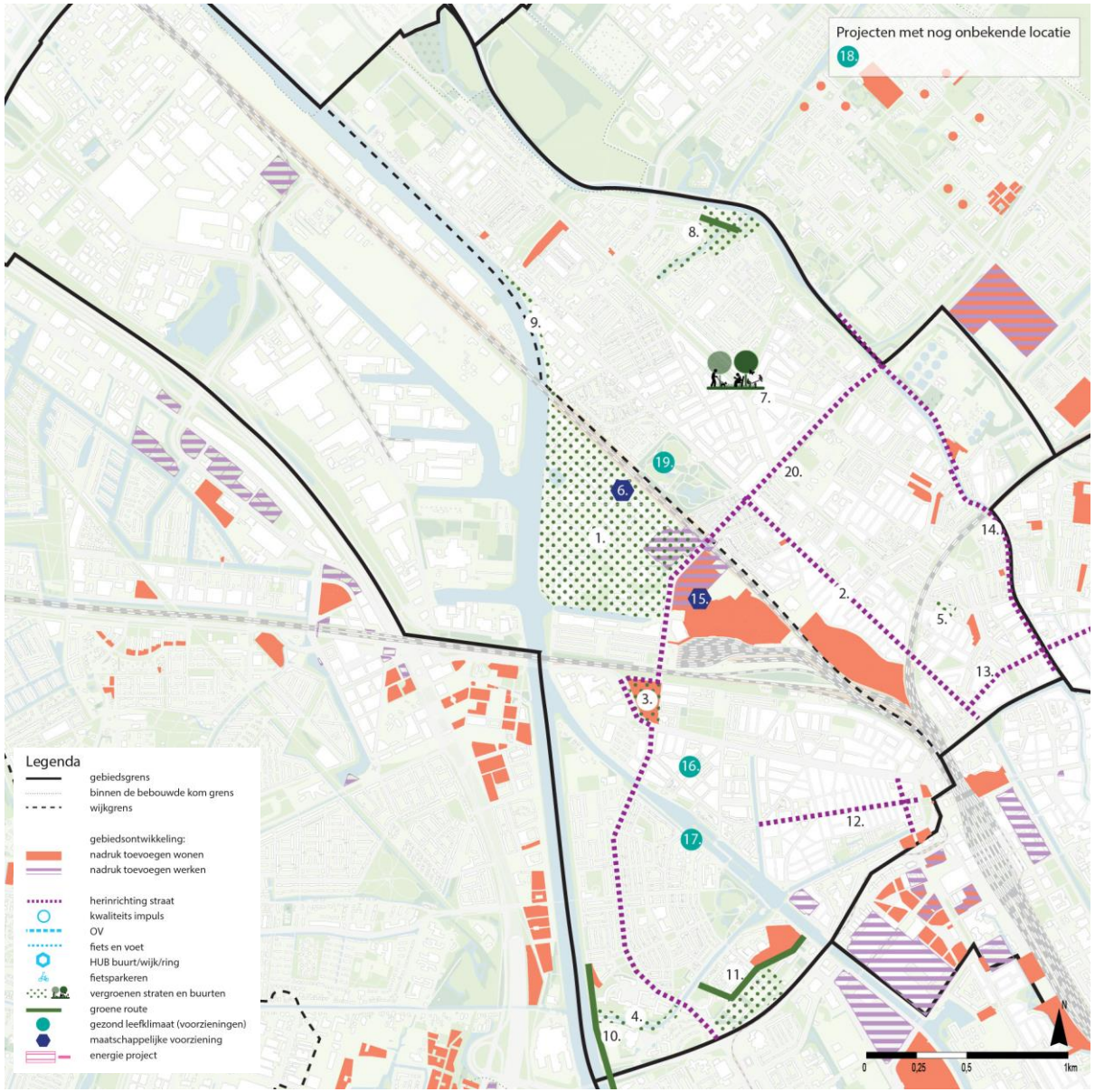
- We doen onderzoek naar de ontwikkeling van de Dom tot Damroute (spooronderdoorgang Boorstraat, Demkabrug en de route van en naar Lage Weide)
- Verbetering fietsroute door Werkspoorkwartier,
- Fietsroute om de Noord,
- Upgrade fietsroute Weerdsingel Oostzijde,
- Doorfietsroute Lage Weide-Houten,
- Uitbreiding capaciteit fietsparkeren in alle vooroorlogse wijken en verkenning station Zuilen,
- Realisatie nieuw fietsdepot in Werkspoorkwartier (2027/2028).

In Lage Weide werken we aan nieuwe oplossingen voor het truckparkeren. Tot slot werken we de komende jaren aan de herinrichting van de Kanaalstraat/ Damstraat, de Amsterdamsestraatweg en het deel van de Westelijke Stadsboulevard rondom de Majellaknoop / Thomas à Kempisplantsoen.

Energie

Voor de energietransitie zijn doelen geformuleerd die voor de hele stad gelden en in de gebieden worden uitgewerkt. Lage Weide is aangewezen als kansrijk zoekgebied voor windenergie door de Provincie, en maakt onderdeel uit van de besluitvorming over de nota opwekgebieden voor schone energie door de Raad. De consequenties van het verzwaren en flexibeler maken van de energie infrastructuur worden in de komende jaren in vrijwel alle wijken in de stad zichtbaar en zullen ook impact hebben op de bestaande energiecentrales op Werkspoorkwartier en Lage Weide. Bij de uitwerking van de Transitievisie warmte concretiseerden we de volgorde van de wijkgerichte aanpak naar aardgasvrij; Elinkwijk, Oog in Al en Ondiep zitten in blok 1 (uiterlijk gereed in 2034).
Netcongestie vormt een groot risico voor ontwikkelingen in het gebied (zie hoofdstuk 2). Projecten kunnen vertraging oplopen als gevolg van netcongestie.

West en Noordwest: overzichtskaart ruimtelijke investeringen MPR

1. Openbare ruimte Werkspoorkwartier
2. Herinrichting Amsterdamsestraatweg [1]
3. Openbare ruimte Thomas à Kempisplantsoen
4. Openbare ruimte Welgelegen en Den Hommel [1]
5. Speelplaats De Kameleon
6. Uitbouw muzikale oefenstudio's
7. Vergroenen Noordwest en West / Groene ommetjes
8. Fortlaan (groenblauwe route)
9. Demkapark (groenblauwe route)
10. Groenblauwe route Amsterdam-Rijnkanaal J. Wagenaarkade
11. Bijdrage Ravellaan (groenblauwe route)
12. Herinrichting Kanaalstraat-Damstraat [1]
13. Fietsmaatregelen om de Noord [1]
14. Doorfietsroute Vechtroute (Vechtkade)[1]
15. Onderwijshuisvesting Cartesiusdriehoek – school en gymzaal SPOU / Sporthal Cartesiusdriehoek
16. Aanleg speelvoorziening (blokplek) Bataviastraat
17. Calisthenics in Rondje stadseiland
18. Aanleg speelvoorzieningen (blokplekken) op nader te bepalen locaties
19. Nieuwe toiletvoorziening Julianapark
20. Westelijke Stadsboulevard [1]

[1] = in samenwerking met Beheer Openbare Ruimte (Stadsbedrijven)

Een interactief overzicht van de ruimtelijke projecten is te bekijken via de website www.ruimtelijkeprojectenutrecht.nl.

- Gemeentelijke investeringen uit het MPR voor Groen, Mobiliteit, Maatschappelijke voorzieningen en sporten, spelen en bewegen zijn op de kaart hiernaast weergegeven met nummers.
- Gebiedsontwikkelingen zijn op de kaart hiernaast weergeven met vlakken (oranje en paars gearceerd).

Gebiedsontwikkeling

Overvecht

Ambitie voor dit gebied

Met de ruimtelijke opgave voor Overvecht dragen we bij aan de vijf ambities uit de wijkaanpak Samen voor Overvecht en verbeteren we de wijk stap voor stap. De ambitie ‘Plezierig wonen in een meer gemengde wijk’ staat bij de ruimtelijke aanpak centraal; meer woningaanbod voor verschillende mensen en een schone, groene, gezonde en veilige woonomgeving. Uitgangspunt is om Overvecht door te ontwikkelen tot een met de stad verbonden wijk voor iedereen. Met behoud van de identiteit en kwaliteit van het groene karakter, een ruim aanbod van diverse woningtypologieën en een centrum met een eigen profiel dat ruimte biedt voor stedelijke voorzieningen.

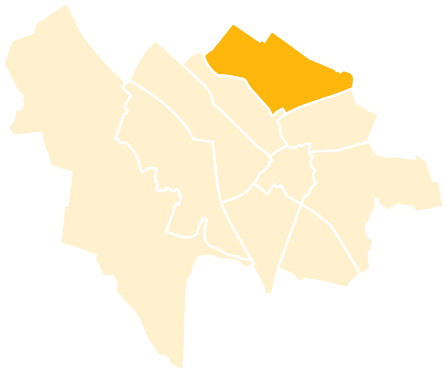
Voor het woningaanbod is de opgave meer woningdifferentiatie te ontwikkelen door (met name) woningen in het midden- en hogere segment toe te voegen, en daarmee het aandeel sociale huurwoningen (nu circa 67%) te verlagen. Hierdoor maken we een wooncarrière binnen de wijk mogelijk en houden we sociaal kapitaal vast. De ambitie in de RSU is om minimaal 6.800 woningen bij te bouwen in de periode tot 2040. 1.800 waren al voorzien in het MPR 2020, waarvan er nu ca. 1.000 zijn opgeleverd en ruim 200 in aanbouw. De extra opgave in de RSU is 5.000 (ondergrens). Daarbij is een globale verdeling aangegeven van circa 2.000 in Overvecht Centrum, 1.000 rondom het station, 500 in Overvecht zuid en 1500 in Overvecht noord. Daarnaast is een extra woon-zorgcomplex ook één van de opgaven.

We behouden én ontwikkelen cultuur, sport en landschap als basis voor gezondheid in de wijk. In de RSU zijn verschillende mogelijkheden voor de uitbreiding van sportvoorzieningen benoemd zoals bijvoorbeeld sportvelden in het Noorderpark. De uitbreiding van sportlocaties wordt meegenomen in de Omgevingsvisie Overvecht. Voor onderwijs zoeken we naar een locatie voor voortgezet onderwijs inclusief een sporthal. Voor creatieve ondernemers zoeken we naar mogelijkheden voor broedplaatsen in de wijk.

Overvecht is een groene wijk, maar juist de openbare ruimte is stenig, anoniem, verouderd en toe aan vernieuwing. Grootschalig onderhoud aan de riolering en wegen en aanleg van energievoorzieningen bieden kansen voor een integrale aanpak van de openbare ruimte met een centrale plek voor vergroenen, verblijven en verkeersveiligheid. Concreet zijn in de RSU groenopgaven benoemd: de uitbreiding van het Noorderpark (ca. 22 hectare), Natuurgebied Zuilen (ca. 25 hectare), opgaven voor groenblauwe routes (10 hectare) en nieuw buurt- en wijkgroen (23 hectare).
Om Overvecht goed aan te sluiten bij de stad moeten we de bestaande barrières als de Vecht, de NRU en het spoor beter oversteekbaar maken en de bereikbaarheid met (h)ov en fiets verbeteren. We willen Overvecht Centrum en Overvecht Station ontwikkelen tot een stedelijk knooppunt. Daar hoort ook bij dat we de wijkeconomie willen versterken door meer levendigheid in de plinten en werkfuncties verspreid door de wijk, zo brengen we meer werk in de buurt. Voor het Bedrijventerrein Nieuw Overvecht zetten we in op behoud van de functie werkgelegenheid, intensivering van ruimtegebruik en toevoegen banen, verduurzaming en veiligheid. Het streven is om circa 3.000 banen toe te voegen in de wijk Overvecht.

Omgevingsvisie Overvecht

Om bovenstaande voornemens te concretiseren zijn we in 2023 gestart met het opstellen een Omgevingsvisie voor Overvecht. De Omgevingsvisie geeft een toekomstbeeld van Overvecht in 2040 en welke aanpassingen er nodig zijn om dit te bereiken. In welke ‘dreef’ maken we bijvoorbeeld plaats voor de inpassing van het ‘wiel met spaken’, waar in Overvecht vinden we de ruimte voor extra woningen, werkruimtes en bijbehorende maatschappelijke voorzieningen en wat betekent dat voor de groene kwaliteit van de wijk? We kijken niet alleen naar het woongebied maar nemen ook de mogelijkheden van intensivering voor bedrijventerrein Nieuw Overvecht mee. Deze (structuurbepalende) vraagstukken worden in samenhang en integraal uitgewerkt met als stip op de horizon 2040. We weten dat er spanning zit tussen verschillende thema’s, zoals bijvoorbeeld het behouden van de hoeveelheid groen en de toevoeging van woningen of het inpassen van mobiliteitsoplossingen. In de Omgevingsvisie brengen we de spanning in beeld, om afgewogen keuzes te kunnen maken. Eind 2024 zal deze Omgevingsvisie worden aangeboden aan de Raad.

Overvecht: liggen we op koers?

Wonen

De woningbouwopgave in het gebied is meer onder druk komen staan. Projecten vertragen en business cases komen lastiger rond. Dit ligt zowel aan een aantal externe factoren, zoals gestegen bouwkosten, procesgang bij de Raad van State en de gevolgen van netcongestie. Als ook aan bovenwettelijke beleidseisen van de gemeente die het moeilijker maken het om tot een sluitende business case te komen. In het MPR zit een aantal grote en middelgrote projecten, zoals Masterplan Overvecht Centrum (2.000-2.500 woningen) en het haalbaarheidsonderzoek Gagelkwartier (± 500 woningen). De haalbaarheid van beide gebiedsontwikkelingen wordt nader onderzocht. Met alle lopende projecten wordt de woningvoorraad, in lijn met de doelen uit de woonvisie, gemengder. Aandachtspunt is dat voor verdere verdichting het verbeteren van de (kwaliteit van de) openbare ruimte & groen en mobiliteitsmaatregelen belangrijke voorwaarden zijn. Hiervoor werken we momenteel aan een omgevingsvisie voor de wijk.

Werken

Met de lopende projecten liggen we – gezien de gewenst groei - nog niet op schema, maar zien we wel veel potentie. In de Omgevingsvisie Overvecht zoeken we ruimte voor de toevoeging van arbeidsplaatsen, waaronder het intensiveren van bestaande bedrijventerreinen zoals Nieuw Overvecht. Binnen de Masterplan Overvecht Centrum komt op termijn ruimte voor nieuwe werkgelegenheid. Daarnaast zien we de knoop van Station Overvecht als plek voor meer werkgelegenheid. Aanvullend kijken we samen met de woningcorporaties naar meer spreiding van werkruimtes door de wijk.

Maatschappelijke voorzieningen

De opgave is om de maatschappelijke voorzieningen mee te laten groeien met de groei van de wijk. Omdat in Overvecht van oudsher functies als wonen en werken gescheiden zijn, zoeken we naar functiemenging in de verschillende woonbuurten en in Overvecht Centrum. Eind 2023 is de Grote Trekdreef aangewezen als voorkeurslocatie voor de bouw van een nieuwe VO-school (voor 1.000 leerlingen) en sporthal. Er is een gezamenlijke visie opgesteld voor de zes gemeentelijke panden in Overvecht die toe zijn aan herontwikkeling, met behoud van maatschappelijke voorzieningen, vaak in combinatie met wonen. In 2024 starten we met de planprocessen voor de eerste locaties. Het betreft onder andere de herontwikkeling van buurtcentrum Burezina, jongerencuktuurhuis BOKS, en ruimte voor het buurtteam en wonen met zorg voor jongeren.
In de Omgevingsvisie Overvecht wordt aandacht besteed aan de toevoeging van culturele broedplaatsen, een nieuw cultureel centrum en de mogelijke locaties van extra sportvoorzieningen. De vraag naar sportvoorzieningen is groter dan het aanbod aan ruimte.

Gezond leefklimaat met ruimte voor groen

Overvecht is een groene wijk maar de openbare inrichting is stenig, anoniem en verouderd en vraagt om een kwaliteitsverbetering. Er is een vervangingsopgave voor de riolering en de verharding in de komende 20 jaar. We werken aan een agenda voor een integrale aanpak van de openbare ruimte, waarmee we zo veel mogelijk werkzaamheden gebundeld en in één keer goed uitvoeren. Hierin komt de vervangingsopgave van riolering en wegen samen met de ambities op het gebied van energietransitie, verkeersveiligheid, vergroening en klimaatadaptatie. De eerste integrale projecten zoals Taagdreef en Amazonekwartier zijn in voorbereiding. Deze projecten dragen bij aan nieuw buurt- en wijkgroen, zoals opgenomen in de RSU. Toereikend budget voor extra projecten en de volgende fases voor integrale herinrichtingen ontbreken vooralsnog. In het gebied zien we met bijvoorbeeld de uitbreiding van het Noorderpark (ca. 22 hectare) kansen voor het toevoegen van substantieel groen voor de hele stad. Voor de realisatie hiervan zijn aanvullende middelen vereist. Naast het Noorderpark en nieuw buurt- en wijkgroen zijn in de RSU Natuurgebied Zuilen (ca. 25 ha) en groenblauwe routes (ca. 10 ha) kansen aangegeven om groen toe te voegen aan het gebied. Op dit moment worden de plannen en mogelijkheden voor het ontwikkelen van Natuurgebied Zuilen uitgewerkt.

Overvecht: liggen we op koers?

Duurzame Mobiliteit

Overvecht is gebouwd in de tijd dat de auto dominant was en heeft brede dreven. De verkeersveiligheid is een probleem. Hier gaat de aanpak op het gebied van verkeersveiligheid en de invoer van 30km/u in kleine stappen, zo veel mogelijk in combinatie met integrale openbare ruimte projecten. Hiervoor zijn aanvullende middelen vereist. Doordat men op dit moment nog gratis kan parkeren, lukt het terugbrengen van het autogebruik beperkt. Om alternatieven voor de auto aantrekkelijker te maken, zijn verbeteringen in het fijnmazig fietsnetwerk en het (H)OV-netwerk nodig, ook voor de verdere verdichting van Overvecht. De sporen 1 en 2 in project NRU liggen voorlopig stil. Er wordt noodzakelijk regulier onderhoud gepleegd, mogelijk aangevuld met verbetermaatregelen.

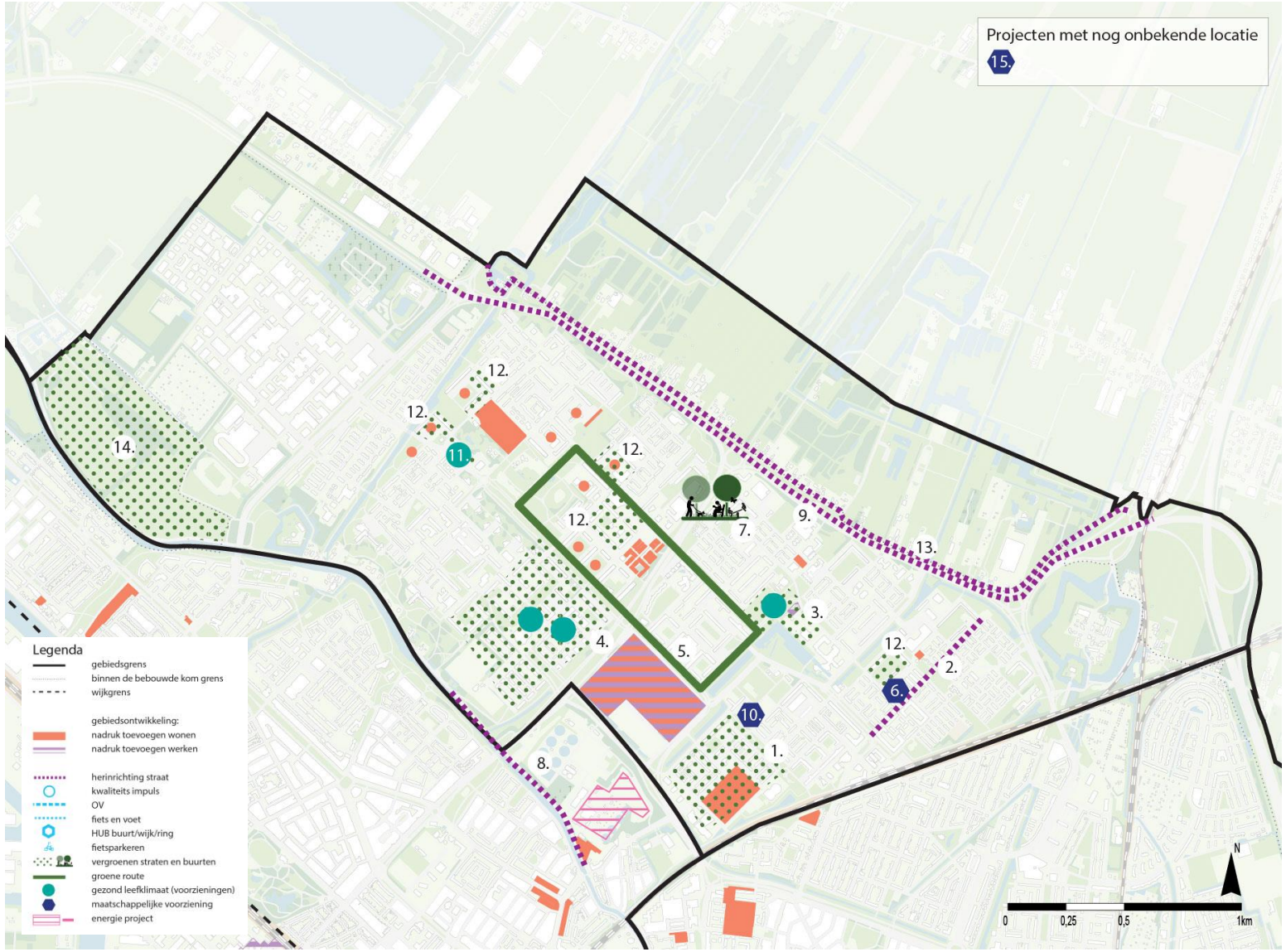
Energie

Overvecht Noord is proefwijk Aardgasvrij.
Het beëindigen van de huidige samenwerking met Eneco in Overvecht-Noord maakt dat de termijn van 2030 niet gehaald kan worden voor de delen die geschikt zijn voor aansluiting op een collectief warmtenet. Vanaf de start van het project is aangegeven dat deze transitie alleen doorgaat als het ook voor hen haalbaar en betaalbaar is. Op dit moment is geen betaalbaar aanbod mogelijk. We blijven stimuleren dat bewoners (huurders en eigenaren) hun woningen verduurzamen. De afgelopen jaren hebben veel geleerd van alle onderzoeken die zijn uitgevoerd en de vele gesprekken die zijn gevoerd met bewoners en ondernemers uit Overvecht-Noord. Dit heeft veel waardevolle inzichten en ervaringen opgeleverd die gebruikt gaan worden voor het bepalen van een nieuwe koers. De komende tijd wordt gebruikt om alternatieven uit te werken.

Met een bijdrage van het Volkshuisvestingsfonds kunnen we aan de slag met onder andere de renovatie en verduurzaming van VvE's en de renovatie en verduurzaming van particuliere eengezinswoningen.
In het Noorderpark is een zoekgebied voor windenergie aangegeven. Dat vraagt om een integrale afweging.

Netcongestie vormt een groot risico voor ontwikkelingen in het gebied (zie hoofdstuk 2). Projecten kunnen vertraging oplopen als gevolg van netcongestie.

Overvecht: overzichtskaart ruimtelijke investeringen MPR

Overvecht: overzichtskaart ruimtelijke investeringen

1. Openbare ruimte Camera Obscura/ Taagdreef / OR Taagdreef e.o. [1]
2. Herinrichting Donaudreef [1]
3. Openbare ruimte Watertoren / Aanvulling speel-sportaanbod in Park de Watertoren [1]
4. Integraal project Overvecht Amazonekwartier / Kunstgrasveld Mayadreef & Valpariasodreef / drie speelplekken [1]
5. Groene Lint
6. Buurtcentrum Overvecht
7. Vergroenen straten en buurten Overvecht
8. Vechtroute Zandpad natuurversterking
9. Fietsstraat Gageldijk
10. Onderwijshuisvesting NUOVO/Pouwer
11. Speelvoorziening (blokplek) toevoegen aan St. Eustatiusdreef
12. Groene Voet, aanpak openbare ruimte bij gerenoveerde corporatieflats
13. Integrale aanpak NRU [1]
14. Natuurgebied Zuilen
15. Onderwijshuisvesting College Overvecht (voorheen Gerrit Rietveld 2) met drie gymzalen

[1] = in samenwerking met Beheer Openbare Ruimte (Stadsbedrijven)

Een interactief overzicht van de ruimtelijke projecten is te bekijken via de website www.ruimtelijkeprojectenutrecht.nl.

- Gemeentelijke investeringen uit het MPR voor Groen, Mobiliteit, Maatschappelijke voorzieningen en sporten, spelen en bewegen zijn op de kaart hiernaast weergegeven met nummers.
- Gebiedsontwikkelingen zijn op de kaart hiernaast weergeven met vlakken (oranje en paars gearceerd).

Financieel Beeld

Inhoud van dit hoofdstuk

5.1 Wijzigingen in beschikbaar budget voor ruimtelijke investeringen
Achtergrondinformatie over de ontwikkeling van het groeikader, parkeerinkomsten en inkomsten uit woningbouw en gebiedsontwikkeling (inclusief een raming van toekomstige inkomsten uit woningbouw en gebiedsontwikkeling).

5.2 Grondexploitaties
Uitvoerige toelichting op de ontwikkeling van gemeentelijke grondexploitaties. Tip voor raadsleden: lees deze paragraaf in samenhang met de geheime bijlage over de grondexploitatieprojecten van de gemeente Utrecht.

5.3 Actualisatie Meerjarenprogramma Bereikbaarheid (MPB)
Toelichting op mutaties in het Meerjarenprogramma Bereikbaarheid. Dit is verdiepende informatie bij de paragraaf over Duurzame mobiliteit in het hoofdstuk Ruimtelijke Opgaven.

5.4 Actualisatie Parkeerbegroting
Overzicht van ontwikkelingen op het gebied van fiets- en autoparkeren en de financiële implicaties daarvan.

5.5 Actualisatie Meerjarenprogramma Groenprogramma (MGP)
Het college is beslissingsbevoegd over de invulling van het Meerjarengroenprogramma. Ter informatie is de tabel ook toegevoegd als bijlage aan het MPR.

5.6 Sport
Toelichting op de Investeringsprogrammering Sport

5.7 Actualisatie reserve ruimtelijke ontwikkelingsprojecten
Beknopte toelichting over de ontwikkeling van deze reserve

5.8 Actualisatie reservering Betaalbaar wonen
Inzicht in omvang en bestedingsdoelen van middelen voor betaalbaar wonen en het op gang houden van woningbouwprojecten.

.

5.1 Wijzigingen in beschikbaar budget voor ruimtelijke investeringen

Ontwikkeling van budget voor ruimtelijke investeringen
Om ruimtelijke investeringen te kunnen betalen zetten we drie verschillende dekkingsbronnen in:

- Investeringsdeel van het groeikader
- Parkeerinkomsten
- Inkomsten uit woningbouw en gebiedsontwikkeling.

In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de belangrijkste ontwikkelingen per dekkingsbron. Op hoofdlijnen zijn de belangrijkste ontwikkelingen als volgt:

- Investeringsdeel van het groeikader: zoals in de Voorjaarsnota 2024 beschreven wordt de ontwikkeling het groeikader behoedzamer geraamd dan voorheen. Dit leidt tot een neerwaartse bijstelling van 2,560 mln euro structureel. Komend jaar werken we een robuuste berekeningssystematiek uit voor het groeikader, die aanleiding kan geven voor verdere aanpassingen in komende jaren.
- Parkeerinkomsten. Deze ontwikkelen zich positiever dan vorig jaar was geraamd. Dit leidt tot een meevaller van structureel 2,996 mln euro. Van de meevaller in 2024 hangt 0,5 mln euro samen met de invoering van een tegemoetkoming voor lage inkomens per 1 juli. Dit bedrag wordt bijgedragen aan de gemeentebrede bezuinigingsopgave.
- Uit woningbouw en gebiedsontwikkeling verwachten we in de komende jaren geen extra inkomsten die nu ingezet kunnen worden voor ruimtelijke investeringen.

Met deze inkomstenbronnen moeten ook knelpunten verrekend worden. Die knelpunten worden toegelicht op bladzijde 12 en, voor zo ver deze betrekking hebben op de parkeerexploitatie, in paragraaf 5.4 (parkeerexploitatie).

In totaal bedraagt de structurele bijdrage vanuit dekkingsbronnen voor ruimtelijke investeringen aan het gemeentebrede financiële beeld uiteindelijk 0,321 duizend euro per jaar.

Verrekening met reserve Groei in balans
Incidentele overschotten en tekorten in de periode 2024-2028 verrekenen we met de reserve Groei in balans. In 2024 voegen we 3,0 miljoen euro toe, in 2025, 3,5 miljoen euro en in 2027 0,7 miljoen euro. In 2027 onttrekken we 3,0 miljoen euro en in 2028 2,7 miljoen euro. Per saldo wordt in de periode 2024-2028 1,586 miljoen euro toegevoegd. Dit bedrag houden we beschikbaar om te kunnen inzetten bij de invoering van een toekomstbestendige berekeningssystematiek voor het groeikader vanaf de Voorjaarsnota 2025.

Ontwikkeling dekkingsbronnen voor ruimtelijke investeringen	2024	2025	2026	2027	2028	Struct.
Ontwikkeling investeringsdeel groeikader (tov raming MPR2023)	0	94	-2.720	-5.985	-2.560	-2.560
Ontwikkeling parkeerinkomsten (parkeerexploitatie, tov raming MPR2023)	3.523	3.530	3.545	2.996	7	2.996
Inkomsten woningbouw en gebiedsontwikkeling	0	0	0	0	0	0
Knelpunten	0	-115	-115	0	-115	-115
subtotaal dekkingsbronnen voor ruimtelijke investeringen	**3.523**	**3.509**	**710**	**-2.989**	**-2.668**	**321**
Verrekening met reserve Groei in balans	-3.023	-3.509	-710	2.989	2.668	0
bijdrage aan financieel beeld - vanuit dekkingsbronnen MPR	**500**	**0**	**0**	**0**	**0**	**321**

Ontwikkeling investeringsdeel van het groeikader

Door groei van de stad nemen de inkomsten toe die de gemeente ontvangt uit het gemeentefonds en OZB. Een deel hiervan zetten we in voor ruimtelijke investeringen: “het investeringsdeel van het groeikader”.

In het hoofdstuk “Koers” hebben we vermeld dat het investeringsdeel van het groeikader in vergelijking met het MPR2023 neerwaarts moet worden bijgesteld. In 2025 is de bijstelling klein en positief (+0,094 mln euro; zie regel x in tabel hiernaast). In latere jaren is de bijstelling fors negatief: -2,7 mln euro in 2026, -6,0 mln euro in 2027 en vanaf 2028 -2,56 mln euro per jaar. Deze bijstelling van het investeringsdeel van het groeikader hangt samen met toepassing van een behoedzaamheidscorrectie in de berekeningen (toegelicht in paragraaf 2.3 van de Voorjaarsnota2024).

De mutaties in het investeringsdeel van het groeikader worden jaarlijks via besluitvorming over MPR en Voorjaarsnota verdeeld over verschillende begrotingsprogramma’s, tegelijk met mutaties in parkeerinkomsten en in inkomsten uit woningbouw en gebiedsontwikkeling. Positieve mutaties bieden ruimte voor nieuwe investeringen; negatieve mutaties impliceren dat bezuinigd moet worden op ruimtelijke investeringen.

In dit MPR tonen we in de tabel hiernaast de ontwikkeling van het investeringsdeel van het groeikader vanaf de programmabegroting 2023 tot en met de huidige stand (MPR2024). In programmabegroting 2023 was een raming opgenomen voor vier begrotingsjaren (“t+4”). Daarna is in de Voorjaarsnota 2023 en in de programmabegroting 2024 slechts één begrotingsjaar vooruit gekeken (“t+1”). In het MPR2023 werd wél vier jaar vooruit gekeken. Dat was niet consistent. Vanaf de Voorjaarsnota 2024 wordt ook daarin weer 4 jaar vooruit gekeken, zoals ook is gebeurd in de programmabegroting 2023.

In de tabel hiernaast is weergegeven hoe de cijfers voor het investeringsdeel van het groeikader aansluiten bij standen uit de programmabegroting 2023, het MPR2023 en de Voorjaarsnota 2024. Bij de tabel geven we een korte toelichting:

- Regel D toont bedragen uit de programmabegroting 2023 (zie in de programmabegroting2023 de bijlage Meerjarenbeeld Groei in balans, tabel 3, regel a2).
- Regel M toont bedragen die in het MPR2023 waren opgenomen (tabel op blz. 95, MPR2023).
- Regel S toont de actuele ramingen voor de ontwikkeling van het investeringsdeel van het groeikader vanaf 2025.
- Regel X toont de (negatieve) bijstelling ten opzichte van het MPR2023. Deze bijstelling is genoemd in het hoofdstuk “Koers”.
- Regel Y toont de bijstelling van het groeikader ten opzichte van de bedragen die vanaf 2025 waren opgenomen in de programmabegroting 2023. De cijfers in deze regel Y zijn ook opgenomen in de Voorjaarsnota2024.

	Ontwikkeling investeringsdeel groeikader	2024	2025	2026	2027	2028
A	PB2023, tranche 2024	3.259	3.259	3.259	3.259	3.259
B	PB2023, tranche 2025		3.328	3.328	3.328	3.328
C	PB2023, tranche 2026			4.468	4.468	4.468
D	**PB2023, beschikbaar voor investeringen vanaf 2024 (zie: bijlage Groei in Balans)**	**3.259**	**6.587**	**11.055**	**11.055**	**11.055**
E=B+C	*PB2023, zonder tranche 2024*	*-*	*3.328*	*7.796*	*7.796*	*7.796*
F	raming MPR2023, tranche 2024	7.400	7.400	7.400	7.400	7.400
G	raming MPR2023, tranche 2025		4.400	4.400	4.400	4.400
H	raming MPR2023, tranche 2026			4.752	4.752	4.752
I	raming MPR2023, tranche 2027				5.555	5.555
J	**raming MPR2023, cumulatief**	**7.400**	**11.800**	**16.552**	**22.107**	**22.107**
K=J-D	Verschil PB2023 en raming MPR2023	4.141	5.213	5.497	11.052	11.052
L	correctie uit eerdere jaren	-62	-62	-62	-62	-62
M=K+L	**MPR2023, mutatie tov PB2023 (blz. 95, MPR)**	**4.079**	**5.151**	**5.435**	**10.990**	**10.990**
N=D+M	**MPR2023, Totale ontwikkeling**	**7.338**	**11.738**	**16.490**	**22.045**	**22.045**
O	raming MPR2024, tranche 2025		4.494	4.494	4.494	4.494
P	raming MPR2024, tranche 2026			-	1.938	1.938
Q	raming MPR2024, tranche 2027			-	-	2.290
R	raming MPR2024, tranche 2028			-	-	-	3.425
S	**raming MPR2024, cumulatief**		**4.494**	**6.432**	**8.722**	**12.147**
T= -G	afboeken raming MPR2023, tranche 2025		-4.400	-4.400	-4.400	-4.400
U= -H	afboeken raming MPR2023, tranche 2026			-	-4.752	-4.752	-4.752
V= -I	afboeken raming MPR2023, tranche 2027			-	-	-5.555	-5.555
W	**Afboeking raming MPR2023, cumulatief**		**-4.400**	**-9.152**	**-14.707**	**-14.707**
X=S+W	**MPR2024, mutatie tov MPR2023**	**-**	**94**	**-2.720**	**-5.985**	**-2.560**
Y=S-E	MPR2024, mutatie tov PB2023 [zie ook: VJN2024 paragraaf 2.3, "correctie investeringsagenda" plus "toevoegjaar 2028"]	-	1.166	-1.364	926	4.351
Z=N+X	**MPR2024, Totale ontwikkeling**	**7.338**	**11.833**	**13.770**	**16.060**	**19.485**

Parkeerinkomsten

Voor de parkeerinkomsten vanaf 2024 is een nieuwe raming opgesteld. Dit gebeurt jaarlijks. Ieder jaar worden actuele realisatiecijfers gebruikt om de raming verder te verbeteren.
Conform het coalitieakkoord worden extra parkeerinkomsten die voortvloeien uit tariefsverhoging en uit uitbreiding van het gebied met betaald parkeren, ingezet voor ruimtelijke investeringen.

De nieuwe raming wijst uit dat vanaf 2024 structureel meer inkomsten worden verwacht dan was opgenomen in de raming van een jaar geleden (MPR2023). Er is sprake van een structureel voordeel. Na verrekening met knelpunten (noodzakelijke vervanging fietsdepot) en met incidentele tekorten uit MPR2023 is structureel 2,996 mln euro beschikbaar. Deze meevaller wordt verrekend met de negatieve bijstelling van het groeikader.

De meevaller in parkeerinkomsten moet in het meerjarenbeeld worden verrekend met een incidentele tegenvaller in parkeerinkomsten die vorig jaar was verwerkt in het meerjarenbeeld. Die incidentele tegenvaller had betrekking op de jaren 2028 tot en met 2030. In het MPR2023 was hierop al geanticipeerd met een dotatie aan de reserve Groei in balans. Met de huidige parkeermeevaller kan het tekort van 2028 worden opgelost. De tekorten in 2029 en 2030 kunnen worden verrekend met de reserve Groei in balans.

Parkeerinkomsten	2024	2025	2026	2027	2028	Struct.
bijstelling raming (MPR2024)	3.523	3.960	3.975	3.426	3.426	3.426
Op te lossen tekort (MPR2023)	0	0	0	0	-2.989	0
knelpunt fietsdepot	0	-430	-430	-430	-430	-430
Parkeerinkomsten, saldo	**3.523**	**3.530**	**3.545**	**2.996**	**7**	**2.996**

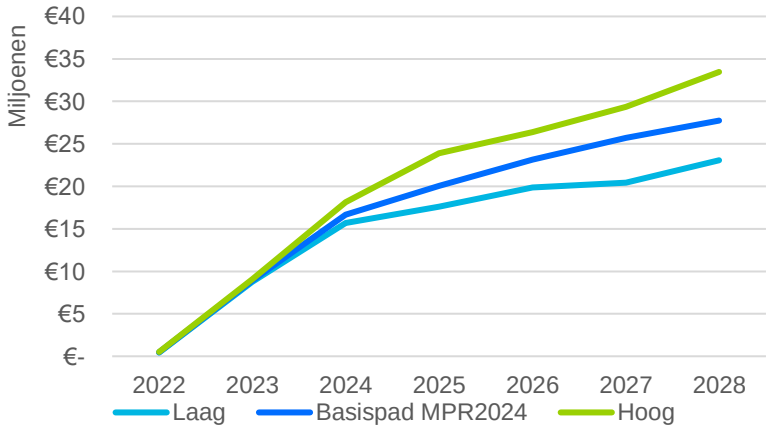
De meevaller in de parkeerinkomsten komt doordat er in 2023 meer is geparkeerd dan verwacht. Dat de realisatiecijfers over 2023 afwijken van de raming is niet ongebruikelijk. In de raming van de parkeerinkomsten worden immers altijd aannamen verdisconteerd over gedragseffecten. Die kunnen in de praktijk anders uitpakken dan in de berekeningen is verondersteld, meldden we vorig jaar in het MPR. Naar aanleiding van de realisatiecijfers over 2023 zijn de ramingen voor 2024 en 2025 zijn aangepast. En deze werken structureel door in latere jaren.

Onzekerheid in ramingen

Voor de nieuwe raming geldt (zoals altijd) dat realisatiecijfers in de komende jaren kunnen afwijken van de raming. Ze kunnen zowel hoger als lager uitpakken. De parkeerinkomsten kunnen nu eenmaal niet met 100% nauwkeurigheid worden voorspeld. Een van de onzekerheden waarmee we te maken hebben, is bijvoorbeeld hoeveel er geparkeerd gaat worden in gebieden waar betaald parkeren wordt ingevoerd. De grafiek op deze bladzijde geeft een indruk van deze (én alleen deze!) bron van onzekerheid in de parkeerramingen.

Een eventuele vertraging van uitbreiding van het gebied met betaald parkeren zou grote invloed hebben op de totale parkeerinkomsten. Uitstel leidt tot lagere inkomsten. In de ramingen is uitgegaan van het tijdpad dat het college aan de raad heeft voorgesteld.

Grafiek: weergave van onzekerheid in parkeerraming die voortkomt uit onzekerheid over toekomstige parkeerdruk in gebieden waar betaald parkeren wordt ingevoerd

5.2 Grondexploitaties

5.2.1 Actueel financieel beeld grondexploitaties op hoofdlijnen

Samenvatting
De actualisatie grondexploitaties per 1 januari 2024 toont op hoofdlijnen voor Leidsche Rijn en Stationsgebied een stabiel tot licht positief resultaat. Voor binnenstedelijke grondexploitaties is het beeld op hoofdlijnen neutraal, met uitzondering van de grondexploitatie Beurskwartier. De gewijzigde inzichten hebben betrekking op het aandeel middeldure huurwoningen binnen het programma. De marktomstandigheden voor dit segment woningbouw zijn verslechterd, waardoor voor deze grondexploitaties beheersmaatregelen nodig zijn. Wij zetten in op het aanvragen van subsidies (WBI) en (indien nodig) het treffen van (programmatische) maatregelen. De verwachting is dat het resultaat daarmee budgetneutraal kan worden.

In de peilstok grondexploitaties Stedelijke Ontwikkeling per peildatum 1 juli 2023 verwachtten wij dat het geprognosticeerd resultaat grondexploitaties zich per saldo nagenoeg budgettair neutraal zou ontwikkelen en dat met name het risicoprofiel van grondexploitaties zou toenemen als gevolg van marktontwikkelingen en risico op uitgiftevertraging als gevolg van de problematiek rondom netcongestie. In lijn met de peilstok kunnen wij melden dat het risicoprofiel van de grondexploitaties is toegenomen, voornamelijk als gevolg van marktontwikkelingen en als gevolg van de problematiek rondom netcongestie (zie paragraaf 5.2.4 en hoofdstuk Ruimtelijke koers van dit MPR). Deze problematiek doet zich met name voor in grondexploitatie projecten waar we nog moeten starten met het te realiseren programma, dan wel nog geen contractvorming heeft plaatsgevonden. De benodigde reservering voor het opvangen van de risico's grondexploitatie in de reserve grondexploitatie is ten opzichte van vorig jaar toegenomen met 3,2 miljoen euro.

De reserve grondexploitaties heeft een negatief meerjarig beeld van 0,05 miljoen euro in jaarsnede 2028. Dit beeld is een realistische weergave van de huidige situatie en een lichte verbetering ten opzichte van het beeld in het MPR 2023 (0,483 miljoen euro negatief in jaarsnede 2027).
De stand en het meerjarig verloop van de reserve grondexploitaties zijn gebaseerd op actuele resultaten van alle grondexploitaties en op actueel benodigde risicoreserveringen.
Als het verloop van de reserve zich komende jaren niet positief ontwikkelt zullen wij in een volgende Voorjaarsnota voorstellen doen om de reserve meerjarig op een sluitend niveau te brengen.

Grondexploitatie Leidsche Rijn
Het geprognosticeerd resultaat van de grondexploitatie Leidsche Rijn komt na actualisatie per 1-1-2024 uit op een positieve waarde. Ten opzichte van de waarde op 1-1-2023 laat de grondexploitatie Leidsche Rijn een verbetering zien, die met name is gerealiseerd op hogere grondopbrengsten woningbouw dan geraamd. Conform voorgeschreven regelgeving door het BBV is sprake van verplichte winstneming over 2023.

Grondexploitatie Stationsgebied
Het geprognosticeerd resultaat van de grondexploitatie Stationsgebied komt na actualisatie per 1-1-2024 uit op een negatieve waarde. Ten opzichte van de negatieve waarde op 1-1-2023 laat de grondexploitatie Stationsgebied een licht positieve mutatie zien. Voor het negatieve resultaat van de grondexploitatie is een voorziening getroffen. De voorziening is op eindwaarde (saldo aan het einde van de looptijd van het project). Door de licht positieve mutatie is de voorziening verlaagd ten gunste van de Reserve Grondexploitatie.

Merwedekanaalzone
Het geprognosticeerd resultaat van de grondexploitaties Merwedekanaalzone deelgebied 4 en deelgebied 5 verslechtert, maar is nog passend binnen het financieel kader. Ondanks een daling van het resultaat wordt nog wel winst genomen op basis van de door de BBV voorgeschreven POC-methode. De resultaten Merwedekanaalzone worden per saldo conform raadsbesluit verwerkt in het Financieel Kader Merwedekanaalzone. Dit financieel kader blijft sluitend, maar de afgelopen jaren zijn de risico's en daarmee de kans op een niet meer sluitend financieel kader aanzienlijk toegenomen.

Binnenstedelijke grondexploitaties
Het geprognosticeerd resultaat van de grondexploitaties binnenstedelijk komt na actualisatie per 1-1-2024 per saldo uit op een positieve waarde. Ten opzichte van de waarde op 1-1-2023 laten de overige grondexploitaties binnenstedelijk een verslechtering zien van het resultaat. Voornamelijk veroorzaakt door projecten waarin het programma middendure huur bepalend is. Om de verslechtering op te vangen is voor zowel Beurskwartier als Zuilense Vecht een WBI-subsidie aangevraagd en deze is inmiddels toegekend.

Planning en Controlcyclus
In de 2e bestuursrapportage rapporteerden wij in de peilstok grondexploitaties Stedelijke Ontwikkeling per peildatum 1 juli 2023 over de ontwikkelingen van de grondexploitaties. Per peildatum 1 januari 2024 hebben wij alle grondexploitaties geactualiseerd. Deze actuele geprognosticeerde resultaten zijn verantwoord in de Jaarstukken 2023, in het programma Ruimtelijke Ordening en Wonen en Erfgoed en in de paragraaf grondbeleid. In dit hoofdstuk van het Meerjarenperspectief Ruimte 2024 en in de geheime bijlage (gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht) worden de actuele geprognosticeerde resultaten per grondexploitatie, de actuele risico-en scenario analyses en de doorwerking daarvan op het verloop van de reserve grondexploitaties toegelicht.

5.2.2 Actualisatie van de grondexploitaties

De Gemeente Utrecht heeft een actieve rol in de gebiedsontwikkeling in de stad en geeft dit vorm door zowel zelf grondexploitaties te voeren als een faciliterende rol aan te nemen bij private ontwikkelingen. Het voeren van grondexploitaties geeft de Gemeente Utrecht de mogelijkheid om actief sturing te geven aan het realiseren van de beleidsambities op het gebied van stedelijke ontwikkeling zoals benoemd in voorgaande hoofdstukken. Deze paragraaf maakt inzichtelijk wat de financiële stand van zaken is bij deze grondexploitaties en hoe de Gemeente Utrecht omgaat met de bijbehorende risico's.

In hoofdstuk 2 Koers van dit MPR 2024 wordt al beschreven dat er een aantal cruciale ontwikkelingen op ons afkomt. Zo zien we woningbouw stagneren door stijging van de bouwkosten en verandering in de kapitaalmarkt zoals stijgende inflatie en rente. Deze ontwikkelingen hebben invloed op de fasering van de programmering en raming van kosten en opbrengsten in de grondexploitaties. De aanpak wat betreft het managen van deze risico's is tweeledig. In eerste plaats wordt de financiële stand van de grondexploitaties geactualiseerd van 1-1-2023 naar 1-1-2024. Daarnaast wordt er voor elke grondexploitatie een specifieke risicoanalyse uitgevoerd.

Wet- en regelgeving
Voor het verrichten van de financiële verantwoording is de gemeente gebonden aan de voorschriften van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). In december 2023 heeft de commissie BBV de geactualiseerde Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken uitgebracht. Ten opzichte van de vorige notitie uit 2019 zijn in de geactualiseerde versie nieuwe richtlijnen opgenomen met betrekking tot winstnemingen en de methodiek voor renteberekeningen. Het BBV schrijft straks voor dat voor langlopende grondexploitaties (>10 jaar), zoals de grondexploitatie Leidsche Rijn, geen tussentijdse winsten meer mogen worden genomen. Ten behoeve van de omslagrente wordt een nieuwe rekenmethodiek voorgeschreven. Deze richtlijnen zullen verplicht moeten worden toegepast vanaf begrotingsjaar 2025. Zonder aanpassingen gaan deze nieuwe richtlijnen effect hebben. Met betrekking tot de gevolgen van de renteaanpassingen anticiperen wij in de risicoanalyse reeds voor op het effect van deze richtlijn (zie paragraaf 5.2.4). In voorbereiding op de actualisatie 2025, waarin de effecten van de nieuwe BBV-richtlijnen worden verwerkt (zie paragraaf Leidsche Rijn), zullen wij bij de peilstok een voorstel voorleggen met daarin opgenomen beheersmaatregelen.
In deze paragraaf geven we een toelichting op de parameters en methodieken die zijn gehanteerd bij de actualisatie naar 1-1-2024.

Vennootschapsbelasting positie grondexploitatieprojecten Gemeente
Per 1 januari 2016 is belastingplicht voor vennootschapsbelasting ingevoerd voor ondernemingen van overheden. In het coalitieakkoord van 2022 is met betrekking tot het grondbeleid besloten om binnen gebiedsontwikkelingen een stevigere rol te pakken om de maatschappelijke doelen van de coalitie te kunnen realiseren. In tegenstelling tot voorgaande jaren wordt actief grondbeleid en strategische grondposities ingezet waar dit een toegevoegde waarde heeft, mits de risico's zijn gewaarborgd. Het openen van nieuwe grondexploitaties is een vorm van actief grondbeleid. De afgelopen jaren zijn er nieuwe grondexploitaties geopend, tezamen met de lopende grondexploitaties zijn deze fiscaal verlieslatend. Daarmee is aan een eerste vereiste van ondernemerschap, namelijk winstgevendheid, niet voldaan. Bij de actualisatie van de grondexploitaties wordt dan ook geen rekening gehouden met de druk van vennootschapsbelasting op de grondexploitaties.

Sociale grondprijzen
Net als vorig jaar hebben we ervoor gekozen de gehanteerde sociale grondprijzen binnen de grondexploitaties op dezelfde wijze toe te passen conform de gemeentelijke grondprijzenbrief (2023). De sociale grondprijzen uit deze grondprijzenbrief worden geïndexeerd naar 1-1-2024. Deze indexatie is gelijk aan de indexatie van de onderkant bandbreedte van gereguleerde sociale huurprijzen die gelijk is aan 0,5%.

Middenhuur woningen
In Utrecht hanteren wij voor middenhuur woningen een marktconforme grondprijs conform de residuele grondprijsmethodiek. Nieuwe landelijke regelgeving voor middenhuur woningen is opkomst. Wij verwachten dat dit effect gaat hebben op de residuele grondprijs. Daarnaast hebben de uitgangspunten van de door de raad vastgestelde Actieplan Middenhuur, het gevolg dat sprake is van een daling van de minimale grondprijs ten behoeve van middendhuur woningen. De daling is zodanig dat de grondwaarde van een middenhuur woning onder de grondwaardewaarde van een sociale huurwoning uitkomt. Met deze aanpassing is rekening gehouden bij het actualiseren van de grondexploitaties. Het meerjarig financieel beeld grondexploitaties blijkt de gevolgen van deze aanpassingen niet te kunnen opvangen.
Er is daarmee aanleiding om inhoudelijke uitgangspunten van een aantal grondexploitaties waar de gevolgen optreden bij te stellen. Bij deze grondexploitaties is sprake van een middenhuur programma waarvoor nog geen contractant is gevonden. De gevolgen van deze bijstelling zijn deels opgevangen door verschuiving in het Betaalbaar programma of vragen, indien van toepassing, nadere besluitvorming van uw raad wanneer de raad expliciet het programma heeft vastgesteld.

Tussentijdse winstneming
De richtlijnen van het BBV schrijven voor dat winsten over grondexploitaties genomen moeten worden naar rato van de voortgang van de gebiedsontwikkeling. Om de mate van voortgang te berekenen wordt de POC-methode (percentage of completion) gebruikt. De formule is als volgt:

$$\text{POC} = \frac{\text{gerealiseerde uitgaven}}{\text{begrote uitgaven}} \times \frac{\text{gerealiseerde opbrengsten}}{\text{begrote opbrengsten}}$$

In het geval dat 80% van de kosten in een gebiedsontwikkeling is gerealiseerd en 50% procent van de kavels is uitgegeven. Dan is deze gebiedsontwikkeling volgens de POC-methode voor 40% compleet. Dit betekent dat 40% van de winstverwachting op de eindwaarde als tussentijdse winst genomen moet worden.

Parameters voor indexatie vanaf 1-1-2024
Voor een grondexploitatie is de bepaling van parameters voor indexatie essentieel om de berekeningen in de tijd uit te kunnen zetten. Zo liggen de prijzen van bijvoorbeeld bouwmaterialen in de toekomst waarschijnlijk hoger dan nu. Met behulp van indexcijfers kunnen deze prijzen bij benadering ingeschat worden.
Op basis van de vastgestelde kaders 2024 zijn de volgende parameters vastgesteld (een toelichting op berekening van de parameters volgt op de volgende pagina):

Parameters 2024	2023	2024	Looptijd
Rente	1,48%	1,74%	gehele looptijd
Disconteringsvoet	1,48%	1,74%	gehele looptijd
Opbrengstenstijging	0%, 1%, 0%	0%, 1%, 0%	0% 1 jaar (2024), 1% (2025-2033), daarna 0%
m.u.v. bedrijfskavels	0%	0%.	gehele looptijd
m.u.v. kantoren	0%	0%.	gehele looptijd
m.u.v. detailhandel en horeca	0%	0%.	gehele looptijd
Kostenstijging	4%, 3%, 2%	3%, 2%	1 jaar 3% (2024) daarna 2% gehele looptijd
m.u.v. verwervingskosten	n.v.t.	n.v.t.	Project specifiek bepalen

Rentepercentage 1,74%
Het rentepercentage wordt berekend zoals voorgeschreven door de BBV. De BBV stelt dat het rentepercentage moet worden gebaseerd op de daadwerkelijk betaalde rente over het vreemd vermogen. Dit betekent dat er twee mogelijke scenario's zijn. Ten eerste kan er sprake zijn van projectfinancering. In dat geval is er een lening afgesloten voor een specifieke grondexploitatie, in deze situatie moet er dan met het rentepercentage voor die betreffende lening gerekend worden. Ten tweede, als er geen sprake is van projectfinancering, dan dient het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente gehanteerd te worden. Dit rentepercentage is voor 2024 berekend op 1,74%.

Disconteringsvoet 1,74%
De disconteringsvoet is het rekenpercentage dat gebruikt wordt om de contante waarde van toekomstige kasstromen te berekenen. De gehanteerde disconteringsvoet is gelijk aan het berekende rentepercentage. De disconteringsvoet is daarom 1,74%.

Opbrengstenstijging 0% (2024), 1% (2025-2033), 0% resterende looptijd
De opbrengsten binnen een grondexploitatie worden bepaald door de gehanteerde grondprijs. De hoogte van deze grondprijs wordt voornamelijk residueel bepaald. Dit houdt in dat het verschil tussen de marktwaarde enerzijds en bouwkosten en bijkomende kosten anderzijds wordt berekend. Door de toepassing van deze residuele grondwaardemethodiek worden zowel de mutaties in de vastgoedmarkt als de mutaties in de bouwkosten meegenomen. In de afgelopen jaren hebben we een stijging gezien van deze residuele grondwaarde, dit omdat de prijzen van vastgoed harder stegen dan de bouwkosten. Gedurende 2023 is deze situatie veranderd. Vanwege de stijgende (hypotheek-) rente stabiliseren de prijzen van vastgoed en is er in sommige gevallen zelfs sprake van een daling. Hiertegenover staat een stijging van de bouwkosten. Gezien deze ontwikkelingen is de parameter voor opbrengstenstijging voor 2024 bepaald op 0%. Hierna verwachten we dat er weer een lichte stijging van de grondprijs zal ontstaan van jaarlijks 1%. Conform BBV mogen grondprijzen maximaal tot 10 jaar in de toekomst geïndexeerd worden in de grondexploitatie, na 2033 staat de opbrengstenstijging daarom op 0%.

Kostenstijging 3% (2024) 2% (gehele looptijd)

De kosten voor met name het bouw- en woonrijp maken zijn het afgelopen jaar verder gestegen, zij het minder hard dan in 2022. Zoals op de vorige pagina al genoemd is er een prijspeilcorrectie van 4% doorgevoerd van 1-1-2023 naar 1-1-2024. Dit sluit aan bij de indexen zoals vorig jaar voor de grondexploitaties vastgesteld. Op basis van ervaringscijfers binnen de Gemeente Utrecht en het raadplegen van extern advies wordt deze kostenindex voor 2024 ingeschat op 3% en voor de resterende looptijd wordt weer aangesloten bij de langjarige streefinflatie van het ECB van 2%.

Financieel verloop gemeentelijke grondexploitaties over 2023

Onderstaande tabel geeft het financiële verloop van de gemeentelijke grondexploitaties over 2023 weer. De mutaties zijn een verschil tussen het geprognosticeerd resultaat op 1 januari 2023 en het nieuwe geprognosticeerd resultaat op 1 januari 2024. Deze mutaties zijn een optelsom van mee- en tegenvallers binnen de grondexploitaties. De projecttabladen die hierna volgen gaan verder in op de mutaties per project. Bij een beoordeling van de actieve grondexploitaties per eind 2023, op basis van de door het BBV voorgeschreven POC-methode, is er bij enkele grondexploitaties sprake van verplicht tussentijds winst te nemen. De tabel geeft inzicht in deze bedragen. De tussentijdse winstnemingen leiden niet tot een aanpassing van de voorziening negatieve grondexploitaties. De winstnemingen zijn uitsluitend gedaan bij grondexploitaties met een positief saldo.
De geprognosticeerde resultaten van de grondexploitaties worden verrekend met de reserve grondexploitaties en de voorziening negatieve grondexploitaties, waarover in paragraaf 5.2.5 wordt gerapporteerd.
In paragraaf 5.2.4 Risicomanagement Grondexploitaties wordt inzicht gegeven in de risico- en scenarioanalyses van de gemeentelijke grondexploitaties. De resultaten van deze paragraaf worden eveneens als input gebruikt voor paragraaf 5.2.5 Reserve grondexploitaties en voorziening negatieve grondexploitaties.

In 2023 zijn er geen grondexploitaties afgesloten of nieuwe grondexploitaties geopend.

Grondexploitatie (miljoen euro op Netto Contante Waarde)	Saldo MPR 2023	Mutatie lopende grondexploitaties	Winstneming over 2023	Saldo MPR 2024
Leidsche Rijn	17,7	+2,4	5,9	14,2
Stationsgebied	-89,2	+0,7	-	-88,5
Binnenstedelijke grondexploitaties	14,3	-9,5	0,7	4,2

5.2.3 Lopende grondexploitaties

Leidsche Rijn

Stationsgebied

Beurskwartier

Merwedekanaalzone: Grondexploitatie

Merwedekanaalzone: Faciliterend grondbeleid

Zuilense Vecht

Oudenrijn West

Hart van de Meern

Kern/ Centrumplan Vleuten

BEFU

Isotopenweg

Projectnaam: Leidsche Rijn

Doelstelling, inhoud en opgave
In Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern blijven we de komende jaren volop werken aan de ontwikkeling van de stad. Het wordt steeds meer een volwaardig stadsdeel met gemengde centra die zijn gelegen nabij openbaar vervoer. Het gebied biedt de mogelijkheid fors aan de stedelijke ambities bij te dragen, waaronder het toevoegen van veel aanbod op de Utrechtse woningmarkt zoals betaalbare en duurzame (huur-) woningen, het realiseren van diverse commerciële en maatschappelijke voorzieningen en het creëren van meer werkgelegenheid. De strategische opgaven concentreren zich rond de stedelijke knooppunten Leidsche Rijn Centrum en omgeving Papendorp. Papendorp transformeert naar een gemengd gebied en vormt een belangrijke knoop in Utrecht Zuidwest, zowel bij het Taatsenplein als bij de afrit A2/Marinus van Tyrusviaduct. Dat is de locatie waar we de kans zien om verschillende mobiliteitsaspecten te koppelen in een duurzame mobiliteitshub.

Deelexploitaties en Robuuste posten
De grondexploitatie Leidsche Rijn bestaat uit deelexploitaties voor de gebieden, zoals Haarrijn en Rijnvliet. Daarnaast zijn er een aantal zogenaamde Robuuste posten. In de deelexploitaties zijn de kosten en opbrengsten opgenomen die te maken hebben met de ontwikkeling van een specifiek deelgebied. De Robuuste posten betreffen kostenposten die nodig zijn om gebiedsontwikkeling Leidsche Rijn volledig te kunnen ontwikkelen. Het gaat om generieke kostenposten zoals verwerving en deelgebied overstijgende infrastructuur. Middels een raadsbesluit kan benutting van robuuste posten plaatsvinden. Vanwege recente ontwikkelingen is het wenselijk een aantal percelen te gaan verwerven. Via een raadsbesluit bij voorliggend MPR wordt instemming daarmee gevraagd.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie Leidsche Rijn komt na actualisatie per 1-1-2024 uit op een positieve waarde van 87,6 miljoen euro netto contant. Ten opzichte van de waarde op 1-1-2023 van 85,2 miljoen euro netto contant laat de grondexploitatie Leidsche Rijn een verbetering zien van 2,4 miljoen euro. Na tussentijdse winstnemingen tot en met 2023 van 73,4 miljoen euro, verplicht voorgeschreven door het BBV, bedraagt het positieve saldo 14,2 miljoen euro. De verplichte winstneming over 2023 is 5,9 miljoen euro.

Toelichting mutaties
De totale opbrengsten stijgen meer dan de totale kosten waardoor het saldo verbetert. De totale lasten vallen na actualisatie 3,8 miljoen euro (nominaal) hoger uit. De kosten nemen toe door stijging van materiaalkosten (indexatie), hogere plankosten en het uitwerken van een nieuw ontwerp voor Park Leeuwesteyn. De totale opbrengsten vallen na actualisatie 7,2 miljoen euro (nominaal) hoger uit. De opbrengsten stijgen vanwege hogere gerealiseerde opbrengsten in 2023 in Het Zand, Leeuwesteyn, Rijnvliet en indexatie van de grondprijzen voor wonen. Deze stijging van opbrengsten vangen de dalende opbrengsten in Papendorp op. De dalende opbrengsten in Papendorp worden veroorzaakt door de omzetting van eengezinswoningen naar meergezinswoningen en door de verlaging van de grondprijs voor middeldure huur (zie paragraaf 5.2.2.).

Scenarioanalyse, risico's en beheersing
Vanwege de omvang en de looptijd van de grondexploitatie Leidsche Rijn kan het eindresultaat nog aanzienlijk veranderen. Stijgende bouwkosten vanwege marktomstandigheden en duurzaamheidsambities zetten druk op de grondprijzen. Deze ontwikkelingen hebben vooral effect op de nog grotendeels op te starten deelgebieden zoals Papendorp, Strijkviertel en Haarrijn. Om deze risico's te beheersen wordt voorafgaand aan uitgifte onderzoek gedaan naar de te verwachten grondprijs in relatie tot de in de grondexploitatie begrote grondwaarde. Dan kan tijdig bijgestuurd worden. In voorbereiding op de actualisatie 2025, waarin de effecten van de nieuwe BBV-richtlijnen worden verwerkt (zie paragraaf 5.2.2), zal bij de peilstok een voorstel worden voorgelegd met daarin opgenomen beheersmaatregelen. Hierbij houden we rekening met mogelijke effecten op de reserve grondexploitaties en de fiscale positie van alle lopende grondexploitaties in relatie tot de Vennootschapsbelasting.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Stationsgebied

Doelstelling, inhoud en opgave
Deze grondexploitatie ziet op Fase 1 van het Stationsgebied. Dit is het gebied rondom de OV-terminal, grofweg tussen de Croeselaan aan de westzijde en Vredenburg aan de oostzijde. Kenmerkende (deel)projecten binnen de grondexploitatie waar nog werkzaamheden plaatsvinden betreffen onder andere de Laan van Puntenburg, het Smakkelaarsveld, Kop Amsterdamsestraatweg, het Jaarbeursplein (incl. Jaarbeurspleingebouw), Van Sijpesteijnkade en -tunnel en de trappen aan de Moreelsebrug.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie Stationsgebied komt na actualisatie per 1-1-2024 uit op een negatieve netto contante waarde van 88,5 miljoen euro. Ten opzichte van de negatieve netto contante waarde op 1-1-2023 van 89,2 miljoen euro laat de grondexploitatie Stationsgebied een positieve mutatie zien van 0,7 miljoen euro. Voor het negatieve resultaat van de grondexploitatie is een voorziening getroffen. De voorziening is op eindwaarde (saldo aan het einde van de looptijd van het project). Het resultaat op eindwaarde verbetert met 0,2 miljoen euro. De verliesvoorziening is met € 0,2 verlaagd ten gunste van de Reserve Grondexploitatie.

Toelichting mutaties
- De grondexploitatie is met een jaar verlengd, omdat de werkzaamheden aan de westzijde van het station niet binnen de oorspronkelijke looptijd van de grondexploitatie zijn afgerond. Dit brengt hogere plankosten van 1,3 miljoen euro met zich mee.
- De kosten voor het bouw- en woonrijp maken in het gebied zijn per saldo nagenoeg gelijk gebleven. Wel is er in 2023 exploitatiebijdrage van 1,7 miljoen euro ontvangen. Dit is een incidentele bijdrage voor een deel van de gemaakte kosten in de grondexploitatie afdekt. Dit heeft een positief effect van 1,7 miljoen euro.
- Gelabelde risicoreserveringen in de grondexploitatie ter hoogte van circa 0,5 miljoen euro zijn niet meer actueel en kunnen daardoor vrijvallen.
- Overige mutaties zijn het gevolg van indexatie en prijspeilverschuivingen.

Scenarioanalyse, risico's en beheersing
De omvang van het benodigde weerstandsvermogen voor het opvangen van risico's project Stationsgebied blijft ongewijzigd op 12,3 miljoen euro. De vastgoedopbrengsten vormen de belangrijkste factor die van invloed is op het resultaat van de grondexploitatie Stationsgebied. De volgende projecten op grond van de gemeente zijn nog niet volledig gecontracteerd. Het is nog niet zeker of de verwachte grondopbrengsten geheel worden gerealiseerd.
- Jaarbeurspleingebouw (kantoren/commerciële voorzieningen). Het overgrote deel van het project betreft kantoorvolume. De aanbestedingsprocedure is doorlopen en er is een Bilaterale OntwikkelOvereenkomst (BOO) gesloten. Het risico wordt heroverwogen als er een uitgiftecontract is overeengekomen.
- De Knoop
- Kop ASW/Oude Daalstraat (woningen).
- Stationsplein (Event Space). In 2019 is besloten een 'proefperiode' aan te gaan tot 2022, waarna de vastgoedeigenaar het evenementenplein in gebruik heeft genomen. De afspraak is dat na de proefperiode het recht op de Event Space definitief uitgegeven wordt aan de vastgoedeigenaar. De proefperiode is verlengd. Een eventuele definitieve uitgifte is nog onderwerp van gesprek.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Voornemen tot afsluiting delen van grondexploitatie
In 2024 zullen delen van de grondexploitatie worden afgesloten. Dit zijn delen waar geen werkzaamheden meer plaatsvinden. Het gaat om de volgende delen:
- Infra Smakkelaarsveld
- Catharijnesingel Noord, Midden en Zuid
- Vredenburg
- Vreeburgplein
- Vredenburgknoop
- Entreegebouw
- HOV Sijpesteijn en HOV West
- Mineurslaan Noord
- OV-terminal inclusief Stationsplein West en inpassing UHL
- Tijdelijke tramhalte en doorkoppelen tram
- Croeselaan
- WTC
- Vastgoed Cranenborg
- Biowasmachine
- Tijdelijk fietsparkeren
- Verwerving

Projectnaam: Beurskwartier

Doelstelling, inhoud en opgave
Beurskwartier wordt een hoogstedelijke wijk met tenminste 2500 woningen en een gemengd programma aan werken en voorzieningen. De openbare ruimte is hoogwaardig en richt zich op fietsers en voetgangers. Er komen geen parkeerplaatsen voor bewoners en bezoekers in het gebied. Wel is er plek voor elektrische deelmobiliteit. De grondexploitatie is geopend bij het vaststellen van het bestemmingsplan Beurskwartier 1 door de raad op 25 november 2021. Inmiddels is dit (globale) bestemmingsplan verder uitgewerkt tot een Stedenbouwkundig Plan, vastgesteld door de raad op 22 juni 2023.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie Beurskwartier komt na actualisatie per 1-1-2024 uit op een negatieve netto contante waarde van 4,1 miljoen euro.
Ten opzichte van de positieve netto contante waarde op 1-1-2023 van 0,1 miljoen euro laat de grondexploitatie Beurskwartier een negatieve mutatie zien van 4,2 miljoen euro. Voor het negatieve resultaat van de grondexploitatie wordt een voorziening getroffen. De voorziening is op eindwaarde (saldo aan het einde van de looptijd van het project).

Toelichting mutaties
De verslechtering van het saldo wordt geheel veroorzaakt door de minder gunstige omstandigheden op de vastgoedmarkt. Hogere bouwkosten in combinatie met een hogere rente zorgen voor lagere verwachte grondopbrengsten. Deze daling wordt enigszins gecompenseerd door keuzes in het ontwerp van het openbaar gebied, die leiden tot lagere verwachte kosten voor het bouw- en woonrijpmaken.

WBI-subsidie
De geactualiseerde grondexploitatie Beurskwartier sluit met een geprognosticeerd tekort. Om weer te komen tot een sluitend project Beurskwartier hebben wij een aanvraag voor de Woningbouwimpuls (WBI) ingediend. Inmiddels is deze subsidie toegekend. Bij de volgende actualisatie van de grondexploitatie Beurskwartier (per 1 januari 2025) verwerken wij de Woningbouwimpuls-subsidie.

Scenarioanalyse, risico's en beheersing
Voor het project Beurskwartier is een uitgebreide risicoanalyse opgesteld. Tot de belangrijkste risico's behoren onder meer dat het tweede watervoerend pakket niet (tijdig) beschikbaar is voor WKO, dat het bestemmingsplan nog behandeld moet worden door de Raad van State en de algehele complexiteit van het project. Ook de netcongestie kan belemmerend werken op de voortgang van het project.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Deelgebied 4 Defensieterrein en Deelgebied 5 Merwede: OPG en Busstalling

Doelstelling, inhoud en opgave
De gemeente is eigenaar van het Defensieterrein in deelgebied 4. Voor het Defensieterrein is in 2014 een grondexploitatie geopend door de gemeenteraad. Op 10 maart 2022 heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan 'Merwedekanaalzone deelgebied 4, Defensieterrein, 1e herziening' vastgesteld. Hiermee wordt het mogelijk om, bovenop de 600 reeds vastgestelde woningen, nog eens 350 extra woningen te realiseren. Dit betreft 100 sociale huurwoningen en 250 betaalbare woningen in het middensegment (huur en koop). Dit bestemmingsplan is inmiddels onherroepelijk.
In deelgebied 5 is de gemeente eigenaar van het OPG-terrein en de Busstalling. Bij de vaststelling van het Stedenbouwkundig Plan Merwede door de gemeenteraad op 7 oktober 2021 is tevens de grondexploitatie Merwede: OPG en Busstalling geopend. Deelgebied 5 Merwede wordt in twee fasen ontwikkeld. In de eerste fase worden 4.250 woningen ontwikkeld, waarvan ca. 140 door de gemeente. In de tweede fase volgen de resterende 1.750 woningen door de gemeente. Voor de ontwikkeling van fase 2 is met name een succesvolle mobiliteitsstrategie van belang. Op basis van verkeersberekeningen is de verwachting dat er voldoende perspectief is om ook fase 2 van Merwede binnen tien jaar te kunnen ontwikkelen.
De grondexploitaties maken onderdeel uit van het financieel kader Merwedekanaalzone, welke eveneens bij genoemde besluitvorming is vastgesteld. Hierin zijn de geldstromen van de deelgebieden 4, 5 en 6 van de Merwedekanaalzone in samenhang beschreven, waaronder ook de bovenwijkse voorzieningen en openbare ruimte. Actualisatie van de grondexploitaties heeft effect op het financieel kader MWKZ.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie Defensieterrein komt na actualisatie op 1-1-2024 uit op een positieve netto contante waarde. Ten opzichte van de positieve netto contante waarde op 1-1-2023 laat de grondexploitatie een verslechtering zien van circa 1,2 miljoen euro. Ten laste van deze grondexploitatie zijn, zoals voorgeschreven door het BBV, tot en met 2023 tussentijdse winstnemingen genomen.

De grondexploitatie Merwede OPG en Busstalling komt na actualisatie op 1-1-2024 ook uit op een positieve netto contante waarde. Ten opzichte van de positieve netto contante waarde op 1-1-2023 laat de grondexploitatie een verslechtering zien van circa 4,3 miljoen euro. Na actualisatie van de verschillende geldstromen is het financieel kader nog steeds sluitend (zie scenario-analyse, risico's en beheersing en Geheime Bijlage). De risico's en daarmee de kans op een niet meer sluitend financieel kader zijn de laatste jaren aanzienlijk gestegen.

Toelichting mutaties
De afwijkingen bij deelgebied 4 worden voornamelijk veroorzaakt door het incalculeren van een risico dat effect heeft op de opbrengstverwachting. In de allonge op de ontwikkelovereenkomst is een bepaling opgenomen over de berekening van de grondprijs met inachtneming van een parkeerdeficit. De verwachting is dat er sprake is van een parkeerdeficit, waardoor er sprake is van een lagere opbrengstverwachting. Daarnaast is een winstneming gedaan en verwerkt in het resultaat.
Bij deelgebied 5 wordt de afwijking voornamelijk veroorzaakt door een bijgestelde plankostenraming als gevolg van vertragingen in het start bouwproces door de economische tegenwind en lange wachttijd voor behandeling van het bestemmingsplan bij de Raad van State.

Scenarioanalyse, risico's en beheersing
Bij deelgebied 4 is de ontwikkelaar de woonblokken aan het bouwen. Dit zou kunnen vertragen, waardoor oplevering van de woningen langer duurt. Dit wordt beheerst door het periodieke overleg tussen de gemeente en de ontwikkelaar.
Deelgebied 5 kent als grootste risico het niet kunnen ontwikkelen van fase 2. Deze berekening is geactualiseerd en laat een verslechtering zien als gevolg van de hierboven genoemde oorzaken. Het risico is vooralsnog afgedekt door de beschikbare financiële ruimte zoals besloten bij de programmabegroting 2021 en aanvullende middelen binnen het financieel kader MWKZ, waaronder de winstnemingen deelgebied 4. Tevens verwijzen we naar de Regeling Risicovolle Projecten (RRP) waar de ontwikkeling van Merwede fase 1 onderdeel van is.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht waarin de actualisatie van de grondexploitaties en het financieel kader MWKZ nader wordt geduid.

Projectnaam: Faciliterende projecten Merwedekanaalzone en ruimtelijke ontwikkelingsprojecten

Doelstelling, inhoud en opgave
Naast actief grondbeleid (de grondexploitaties) is in de Merwedekanaalzone sprake van faciliterend grondbeleid. Dit betreft diverse private initiatieven in het gebied en eveneens de bepalingen en afspraken in (de door addendum gewijzigde) Samenwerkingsovereenkomst (SOK) deelgebied 5 Merwede over het verplichte kostenverhaal van de gemeente.

Actuele stand faciliterend grondbeleid
Voor de woningbouwprojecten Wilhelminawerf in deelgebied 4 en de Eendrachtlaan 10 in deelgebied 6 zijn anterieure overeenkomsten gesloten met de ontwikkelaars. De Wilhelminawerf is afgerond en bij de Eendrachtlaan 10 is de bouw begonnen en wordt oplevering dit jaar verwacht. Het project Holland Casino aan de Winthontlaan is reeds afgerond. Bij deelgebied 4 waren er eerder gesprekken tussen de gemeente en een initiatiefnemer over de herontwikkeling van de Koningin Wilhelminalaan 3-5. Dit initiatief is destijds stopgezet. In het kader van de 2e tranche van de Utrechtse Aanpak wordt voorgesteld om enkele beleidsmatige wijzigingen door te voeren om te komen tot een haalbaar plan.

Voor deelgebied 5 zijn in de (door addendum gewijzigde) SOK uitgewerkte bepalingen en verplichtingen over het verplichte kostenverhaal opgenomen. Hierin zijn bijvoorbeeld afspraken gemaakt over de bijdrage aan bovenwijkse voorzieningen en het bouw- en woonrijp maken. Dit zijn taken waar de gemeente verantwoordelijk voor is en waarvoor de gemeente een bijdrage ontvangt van de grondeigenaren. Het deel van de te verrekenen kosten dat betrekking heeft op de gemeentelijke grondpositie is ingebracht in de vastgestelde grondexploitatie Merwede OPG en Busstalling. Over de betaalmomenten van deze bijdragen zijn afspraken vastgelegd in de SOK en addendum III (doorbouwen aan Merwede) die zijn gekoppeld aan onherroepelijk bestemmingsplan en start bouw (dit was oorspronkelijk onherroepelijke omgevingsvergunning). Het collegebesluit over addendum III was op 31-10-2023. In het kader van de 2e tranche Utrechtse Aanpak is voorgesteld om een aantal beleidsmatige wijzigingen door te voeren.

Het bestemmingsplan is sinds 10 juni 2022 in werking. Dit betekent dat omgevingsvergunningen kunnen worden aangevraagd en verleend. Eind 2023/begin 2024 zijn er door 2 ontwikkelaars in totaal 3 omgevingsvergunningen aangevraagd voor in totaal 4 blokken. Echter, het bestemmingsplan is nog niet onherroepelijk, maar ligt vanwege een drietal beroepen bij de Afdeling van de Raad van State. Inmiddels is overeenstemming met 2 van de drie indieners, waardoor er nog 1 beroep resteert. Behandeling door de Afdeling heeft lang op zich laten wachten, maar de zitting vindt plaats op 13 mei 2024. Dan is het afwachten wanneer de uitspraak zal zijn, waarbij de verwachting is dat dit minimaal 6 maanden duurt. Start bouw zou dan Q4 2024/Q1 2025 kunnen volgen.

Voor deelgebied 6 heeft de gemeenteraad in 2021 een conserverend bestemmingsplan vastgesteld. Daarnaast is op 15-09-2022 Wet Voorkeursrecht Gemeenten (Wvg) gevestigd op een deel van de gronden in dit deelgebied. Hiermee is de weg ingezet om de transformatie, zoals beoogd in de Omgevingsvisie Merwedekanaalzone, vorm te geven en te komen tot een omgevingsplan waarin dit juridisch-planologisch wordt geborgd.

Hiertoe heeft de raad bij vaststelling van de Wvg eveneens een voorbereidingskrediet vastgesteld om te komen tot, in eerste instantie, een Nota van Uitgangspunten als opmaat naar het omgevingsplan. De Nota van Uitgangspunten is eind februari 2024 door het college ter vaststelling aan de raad gestuurd. De planning is om te komen tot een vastgesteld omgevingsplan uiterlijk september 2025.

Actuele stand ruimtelijke ontwikkelingsprojecten
De afgelopen Voorjaarsnota's zijn er middelen beschikbaar gesteld voor de Merwedekanaalzone. Deze maken onderdeel uit van de ruimtelijke ontwikkelingsprojecten (voorheen Investeringsimpuls RSU). De nog beschikbare budgetten zijn te vinden in de geheime programmeringsbijlage ruimtelijke ontwikkelingsprojecten. Het betreft middelen voor onverhaalbare plankosten, Rondje Stadseiland in deelgebied 6, plankosten voor de vergroening van de omgeving en middelen voor de verdichtingsopgave.

Projectnaam: Zuilense Vecht

Doelstelling, inhoud en opgave
De gemeenten Stichtse Vecht en Utrecht willen het gebied Zuilense Vecht gezamenlijk verbeteren. Door een open, groene verbinding te maken in samenhang met de omliggende buurten wordt een nieuwe groenstructuur gecreëerd. Deze draagt bij aan de groeiende behoefte aan sporten, bewegen en recreëren, ook buiten verenigingsverband om. Ook draagt het plan bij aan de ontmoetingsfunctie. De niet optimaal functionerende sportparken die nu monofunctioneel worden gebruikt worden compacter, toekomstbestendig en multifunctioneel ingericht. De woningen die worden toegevoegd, zorgen voor de verbinding tussen de bestaande wijken Zuilen en Op Buuren en dragen bij aan een sluitende business case. Het positieve resultaat van de grondexploitatie is bestemd voor de aanleg van het sportlandschap.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie Zuilense Vecht komt na actualisatie op 1-1-2024 uit op een positieve netto contante waarde van 1,9 miljoen euro. Ten opzichte van de positieve netto contante waarde op 1-1-2023 van 1,9 miljoen euro laat de grondexploitatie Zuilense Vecht een nihil verschil zien. Het saldo is niet meer voldoende om de bijdrage aan de aanleg van het sportlandschap volledig te dekken. Conform besluitvorming wordt dit risico als een onttrekking ten laste van de reserve grondexploitatie geraamd.

Toelichting mutaties
Dit jaar hebben enkele mutaties plaatsgevonden. Die enerzijds een verslechtering veroorzaken en anderzijds een verbetering. Per saldo zijn de mutaties nagenoeg neutraal.

De grootste verslechtering heeft betrekking op het ophogen van de plankosten. Het budget was niet meer toereikend, daarom is een nieuwe raming gemaakt. Deze is opgenomen in de grondexploitatie. De andere verslechtering is de schadeloosstelling Elinkwijk die hoger uitviel dan begroot.

Daarnaast zijn ook twee verbeteringen te melden. De raming voor het bouw- en woonrijp maken is geactualiseerd en valt lager uit.
Ook de opbrengstenkant is geactualiseerd. Per saldo zijn de grondopbrengsten licht gestegen. Onderdeel van deze actualisatie is de omzetting van 20 van de 39 middendure huur woningen naar middendure koopwoningen om het tekort door de verlaging van grondprijs (conform grondprijzenbrief 2024) voor middendure huur op te vangen (zie ook 5.2.2).

WBI-subsidie
Het project Zuilense Vecht heeft ondanks een positief saldo op de grondexploitatie een tekort als ook de kosten van de aanleg van het sportlandschap wordt meegenomen. Daarom is een aanvraag voor de 6de tranche WBI-subsidie ingediend. De WBI-subsidie is inmiddels ook toegekend. Bij de volgende actualisatie wordt de toekenning van de subsidie verwerkt in de grondexploitatie. Daarbij wordt programmatische wijziging teruggedraaid.

Scenarioanalyse, risico's en beheersing
Voor het project Zuilense Vecht is één project-specifiek risico's benoemd.
- Tegenvallende grondopbrengsten als gevolg van de complexiteit en daarmee duurdere parkeervoorziening.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Oudenrijn West

Doelstelling, inhoud en opgave
Het project Oudenrijn West betreft de ontwikkeling van bedrijventerrein Oudenrijn West, dat inmiddels volledig bouwrijp en grotendeels ook woonrijp gemaakt is. Het totale plangebied is circa 47 hectare groot waarvan 28 hectare uitgeefbaar. Nog twee kavels moeten worden uitgegeven waarvan een in 2023 in optie is genomen. De verwachting is dat deze grondexploitatie per 1-1-2027 kan worden afgesloten.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie komt na actualisatie per 1-1-2024 uit op een positief saldo van circa € 61.000 op netto contante waarde. Ten opzichte van het positieve netto contante saldo per 1-1-2022 van 0,5 miljoen euro verslechtert het saldo met bijna 0,5 miljoen euro.

Toelichting mutaties
De verslechtering wordt voornamelijk veroorzaakt door:
- Een verplichte winstneming uit de grondexploitatie;
- Een verlaging van de grondopbrengst van de in 2023 in optie gegeven kavel. Om ruimte te houden voor een mogelijke toekomstige openbaar vervoerverbinding richting Rijnenburg is de uit te geven oppervlakte verkleind.

Scenarioanalyse, risico’s en beheersing
Ook voor dit project is een generieke scenarioanalyse conform systematiek van de Binnenstedelijke grexen uitgevoerd. Hier wordt in een volgend blad verder op ingegaan. Er is geen sprake van projectspecifieke risico's.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Hart van de Meern

Doelstelling, inhoud en opgave
Het Hart van de Meern bestaat uit vier kwadranten die gefaseerd worden ontwikkeld. De eerste drie kwadranten zijn volledig gereed. Voor het Zuidoostkwadrant wordt een woningbouwontwikkeling voorzien op de locatie ten zuidoosten van de Meerndijk en de Rijksstraatweg. Momenteel staan hier panden aan de Meerndijk en ligt er een parkeerplaats. Op dit moment wordt er gewerkt aan een vernieuwd plan voor dit kwadrant, hierover kan besluitvorming plaatsvinden.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie Hart van de Meern komt na actualisatie op 1-1-2024 uit op een negatieve netto contante waarde van 0,8 miljoen euro. Ten opzichte van de negatieve netto contante waarde op 01-01-2023 van 0,8 miljoen euro kent de grondexploitatie Hart van de Meern geen groot verschil. Er is geen sprake van tussentijdse winstneming voor deze grondexploitatie.

Toelichting mutaties
De totale lasten en opbrengsten blijven na actualisatie vrijwel gelijk

Scenarioanalyse, risico's en beheersing
Voor het project wordt rekening gehouden met verwervingskosten. De aankoopkosten betreffen een risico. Bij te hoge kosten kan worden overwogen deze percelen in te passen. Voor de Zuidoostkwadrant wordt gewerkt aan een update van het SPvE, waardoor op verschillende aspecten wijzigingen (zowel positief als negatief) zouden kunnen optreden.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Kern / Centrumplan Vleuten

Doelstelling, inhoud en opgave
Dit project betreft het inpassen en toevoegen van een gezondheidscentrum en enkele woningen die de centrumfunctie versterken. Verder is het openbaar gebied bij het Wijkservicecentrum heringericht zodat het beter aansluit bij het dorpse karakter van Vleuten. Er worden de komende jaren nog enkele kavels voor woningbouw uitgegeven. De verwachting is dat deze grondexploitatie per 1-1-2027 kan worden afgesloten.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie komt na actualisatie op 1-1-2024 uit op een negatieve netto contante waarde van 8,4 miljoen euro. Ten opzichte van de negatieve netto contante waarde op 1-1-2023 van 8,1 miljoen euro laat de grondexploitatie een verslechtering zien van 0,3 miljoen euro.

Toelichting mutaties
De grondwaarden van de twee nog uit te geven kavels zijn aangepast vanwege de huidige marktomstandigheden.

Scenarioanalyse, risico’s en beheersing
Er is geen sprake van projectspecifieke financiële risico's en/of kansen.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: BEFU

Doelstelling, inhoud en opgave
Op het terrein van de voormalige betonmortelfabriek Utrecht (BEFU) in Hoograven worden circa 135 flexwoningen gerealiseerd, die hier 10 jaar blijven staan. Inmiddels is de bouw van deze woningen gestart. Vanwege geluidsbeperking door de A12 is ontwikkeling van permanente woningbouw nu (nog) niet mogelijk. We verwachten dat over 10 jaar permanente woningbouw wel gerealiseerd kan worden, omdat dan geluidsschermen zijn gerealiseerd langs de A12 (relatie met tracébesluit A27). Er kunnen dan circa 75 woningen gerealiseerd worden.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie BEFU komt na actualisatie op 1-1-2024 uit op een negatieve netto contante waarde van 2,03 miljoen euro. Ten opzichte van de negatieve netto contante waarde op 01-01-2023 van 2,1 miljoen euro laat de grondexploitatie BEFU een verbetering zien van 0,07 miljoen euro.

Toelichting mutaties
De kosten vallen lager uit door een rijkssubsidie voor de uitgevoerde sanering. Daarnaast vallen ook de opbrengsten voor de uitgifte van bouwkavels lager uit. Per saldo is er een kleine verbetering van het saldo.

Scenarioanalyse, risico’s en beheersing
Vanwege de vertrouwelijkheid zijn de projectspecifieke risico's opgenomen in de 'geheime bijlage' (onder nadere financiële toelichting).

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Isotopenweg

Doelstelling, inhoud en opgave
De grondexploitatie Isotopenweg betreft een ontwikkeling van een kavel op het bedrijventerrein Lage Weide. De locatie met een potentiële grootte van circa 10.000 vierkante meter ligt op een goed ontsloten plaats nabij het water, het spoor en de snelweg. De locatie is met name geschikt voor logistieke functies. Momenteel wordt er gewerkt aan gemeentelijke plannen om een Museumdepot en een vrachtwagenparkeerplaats op de kavel te realiseren. Dit SPvE wordt in 2024 tezamen met een nieuwe grondexploitatie voorgelegd ter besluitvorming.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie Isotopenweg komt na actualisatie op 1-1-2024 uit op een netto contante waarde van 0,0 miljoen euro. Ten opzichte van de netto contante waarde op 01-01-2023 van 0,0 miljoen euro blijft de grondexploitatie Isotopenweg een neutraal resultaat behouden.

Toelichting mutaties
Er zijn geen toe te lichten mutaties.

Scenarioanalyse, risico’s en beheersing
Er is geen sprake van projectspecifieke financiële risico's en/of kansen.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

5.2.4 Risicomanagement Grondexploitaties

Risicomanagement

Conform de door de raad vastgestelde nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen, worden de risicoanalyses voor de gemeentelijke grondexploitaties twee keer per jaar geactualiseerd (bij de Jaarstukken en bij de Programmabegroting). Het weerstandsvermogen voor het opvangen van de risico's van de grondexploitatie Stationsgebied is onderdeel van het gemeentebrede weerstandsvermogen. Voor het opvangen van de risico's grondexploitatie Leidsche Rijn en de binnenstedelijke grondexploitaties is op basis van het actuele financiële beeld geen gemeentebreed weerstandsvermogen nodig. Deze risico's kunnen worden opgevangen binnen respectievelijk de grondexploitatie Leidsche Rijn en de reserve grondexploitaties. Dekking voor de risico's binnen Merwedekanaalzone zijn afgedekt door de beschikbare financiële ruimte zoals besloten bij de programmabegroting 2021 en aanvullende middelen binnen het financieel kader MWKZ. Het financiële kader Merwedekanaalzone wordt nader toegelicht binnen de geheime bijlages.

De omvang van het benodigde weerstandsvermogen voor het opvangen van de risico's van de grondexploitatie Stationsgebied blijft ongewijzigd. Ook het benodigde weerstandsvermogen binnen de grondexploitatie Leidsche Rijn blijft ongewijzigd. In verband met de risico's verbonden aan de ontwikkelingen in onder andere Papendorp Noord en Groenewoud is in 2022 8,8 miljoen euro van het tussentijds genomen resultaat beklemd binnen de reserve grondexploitaties. Deze risico's zijn nog steeds aanwezig en mede (maar niet uitsluitend) het gevolg van de afhankelijkheid van deze ontwikkelingen van het realiseren van Parkeren-op-afstand. Momenteel is de Hub XL de aangewezen locatie, waarvan de investering en dekking nog onzeker is. Ook andere gebiedsontwikkelingen (Beurskwartier, Merwede) zijn afhankelijk van het Parkeren-op-afstand.

Wij hebben de risico- en scenario analyses voor de binnenstedelijke grondexploitaties geactualiseerd. Zoals eerder aangegeven en voorzien bij de peilstok 2023 zijn de onzekerheden in de markt toegenomen, zoals de gevolgen van de problematiek rondom netcongestie. In verband met dit risico en de effecten van de implementatie van de nieuwe richtlijnen uit het BBV, is een ophoging van de risicoreservering binnen de reserve grondexploitaties nodig. De benodigde reservering in de reserve grondexploitatie was vorig jaar 12,9 miljoen euro en is toegenomen tot 16,1 miljoen euro. Voor het opvangen van de risico's van Merwedekanaalzone, Leidsche Rijn en Stationsgebied gelden conform raadsbesluitvorming specifieke risicoafslagen. Ook deze zijn geactualiseerd.

De belangrijkste scenario's, inclusief de belangrijkste project specifieke risico's ultimo 2023, worden hieronder kort beschreven. Effecten van bestuurlijke besluitvorming zijn hierin niet opgenomen. Voor alle scenario's geldt dat het mogelijke ontwikkelingen zijn. De huidige maatschappelijke ontwikkelingen maken dat de toekomstige effecten moeilijker zijn in te schatten, zowel aan de opbrengsten- als aan de kostenkant. Er is echter vooralsnog geen directe aanleiding dat de scenario's zich voordoen in beschreven hoedanigheid, omdat bij de meest recente actualisatie voorgedane effecten deels al verwerkt zijn. Toch is de waarschijnlijkheid dat deze scenario's zich kunnen voordoen ten opzichte van vorig jaar toegenomen.

Grondexploitatie (Euro)	Scenario-analyse 2023	Scenario-analyse 2024
Leidsche Rijn	8,8 miljoen	8,8 miljoen
Stationsgebied	12,3 miljoen	12,3 miljoen
Merwedekanaalzone	Financieel kader	Financieel kader
Binnenstedelijke grondexploitaties	12,9 miljoen	16,1 miljoen

Risicomanagement: de belangrijkste scenario's

Scenario 1: Fasering 4 jaar on hold (2025-2028) als gevolg van netcongestie

- Toelichting: de opbrengsten van de binnenstedelijke grondexploitaties vertragen vanaf 2025 met 4 jaar. Vanaf 2029 wordt de woningbouwproductie hervat.
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 3 (50%).

Scenario 2: Komende 5 jaar 25% extra plankosten als gevolg van netcongestie

- Toelichting: Extra plankomsten om tot (projectspecifieke) oplossingen te komen om de woningbouwproductie op gang te houden
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 3 (50%).

Scenario 3: Eenmalige prijsdaling van 2%

- Toelichting: Het effect van een prijsdaling 2% over de totale opbrengsten
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 2 (25%).

Scenario 4: Uitblijven opbrengstenstijging

- Toelichting: de opbrengsten in de binnenstedelijke grondexploitaties stijgen niet: opbrengstenindex is 0%.
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 2 (25%).

Scenario 5: renteverhoging van 1,74 % naar 2,5%

- Toelichting: de rekenrente van de gemeente Utrecht (nu 1,74%) stijgt vanaf 2024 tot einde looptijd naar 2,5%. Volgend jaar gaat de omslagrente waarschijnlijk richting de 2,5%. Dit jaar mogen we dat vanwege de BBV-regelgeving nog niet doorvoeren in de grondexploitatie. Om toch rekening te houden met dit effect is de kans van optreden op 75% gezet.
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 4 (75%).

Scenario 6: hogere kostenstijging in 3% in plaats van 2%

- Toelichting: de kostenstijging is de komende jaren niet 2% maar 3%.
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 2 (25%).

Generieke risico's	Ongewogen risico	Weging	Gewogen risico
Scenario 1	-10.200.000	50%	-5.100.000
Scenario 2	-3.100.000	50%	-1.550.000
Scenario 3	-5.400.000	25%	-1.350.000
Scenario 4	-5.900.000	25%	-1.480.000
Scenario 5	-3.400.000	75%	-2.550.000
Scenario 6	-4.000.000	25%	-1.000.000
Subtotaal			-13.030.000
Projectspecifieke risico's			
Grondprijsrisico			-325.000
Stagnatie			-2.490.000
Kostenoverschrijdingen			-250.000
Subtotaal			-3.075.000
Totaal			-16.110.000

5.2.5 Reserve grondexploitaties en voorziening negatieve grondexploitaties

Toelichting op de reserve

De reserve grondexploitaties is bestemd voor het opvangen van niet begrote financiële tegenvallers in grondexploitatieprojecten en voor het afdekken van financiële risico's bij het nemen van initiatieven in de ruimtelijke ontwikkeling van de stad. Sinds 2021 is ook de tussentijdse winstneming over de robuuste posten uit de grondexploitatie Leidsche Rijn in deze reserve opgenomen. Het bedrag van deze tussentijdse winstneming is gelabeld aan de grondexploitatie Leidsche Rijn.

Verloop reserve grondexploitaties

Op basis van de actuele resultaten van de grondexploitaties en de actuele benodigde risicoreserveringen zijn de stand en het meerjarig verloop van de reserve grondexploitatie bepaald.
In paragraaf 5.2.1 vermelden wij onder 'Actueel financieel beeld grondexploitaties op hoofdlijnen' de tussentijdse winstneming op de binnenstedelijke grondexploitaties (0,7 miljoen euro) en op de grondexploitatie Leidsche Rijn (5,9 miljoen euro). Deze is in 2023 in de reserve gestort en is dus opgenomen in het beginsaldo per 1 januari 2024.
De reserve grondexploitaties heeft een negatief meerjarig beeld van 0,050 miljoen euro in jaarsnede 2028. Dit beeld is een realistische weergave van de huidige situatie. Als het verloop van de reserve zich de komende jaren niet positief ontwikkelt zullen wij in een volgende voorjaarsnota voorstellen doen om de reserve meerjarig op een sluitend niveau te brengen.

Reserve grondexploitaties
De geprognosticeerde resultaten op de binnenstedelijke grondexploitaties en tussentijdse winstnemingen op de grondexploitatie Leidsche Rijn worden als storting meegenomen in het meerjaren verloop van de reserve grondexploitaties en zijn onderdeel van het huidig saldo.
De tussentijdse winstnemingen worden berekend op basis van de POC-methode (Percentage of Completion) en op eindwaarde.

	2024	2025	2026	2027	2028
Beginsaldo per 1 januari	174.225	146.773	158.997	164.322	168.918
Stortingen	11.937	15.368	8.470	7.740	10.137
Onttrekkingen	39.389	3.144	3.144	3.144	3.144
Saldo na stortingen en onttrekkingen	146.773	158.997	164.322	168.918	175.912
Reserveringen	140.451	140.451	142.651	146.401	150.151
Risico reserveringen	25.811	25.811	25.811	25.811	25.811
Ruimte reserve grondexploitaties	-19.489	-7.265	-4.139	-3.294	-50

Verloop voorziening negatieve grondexploitaties
Het vormen van de voorziening vindt onderbouwing in artikel 44, lid 1a van het BBV, waarin staat: *"Voorzieningen worden gevormd wegens verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten".* Bij vaststelling door de raad van een grondexploitatie met een negatief saldo of bij een mutatie bij de jaarlijkse actualisatie wordt de voorziening aangepast. Bij het afsluiten van een grondexploitatie met een negatief saldo vindt verrekening met de voorziening plaats. De aanpassingen van de voorziening ten gevolge van planvaststelling, planwijziging of afsluiting worden uit de reserve grondexploitaties gedekt.

Voorziening negatieve grondexploitaties	MPR 2023	Mutatie 2023	MPR 2024
Binnenstedelijk	11.670	5.515	17.185
Stationsgebied	91.827	-241	91.586

Binnenstedelijk
Op grond van de actualisatie van de grondexploitatieprojecten, is per 31 december 2023 een voorziening van 17,185 miljoen euro nodig. Om de voorziening op dit niveau te brengen, is 5,515 miljoen euro toegevoegd en onttrokken aan de reserve grondexploitaties.

Stationsgebied
De actualisatie van de grondexploitatie Stationsgebied heeft geleid tot een onttrekking van 0,241 miljoen euro uit de voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied. Dit bedrag is gestort in de reserve grondexploitaties.

Voorziening negatieve grondexploitaties
Tegenover de grondexploitaties met een negatief saldo staat de voorziening negatieve grondexploitaties. Het (negatieve) resultaat van de grondexploitaties en de stand van de voorziening worden beide berekend op eindwaarde waardoor er meerjarig sprake is van een sluitend financieel beeld. Bij vaststelling door de raad van een grondexploitatie met een negatief saldo, of bij een mutatie bij de jaarlijkse actualisatie, wordt de voorziening met hetzelfde bedrag aangepast. Positieve en negatieve tussentijdse mutaties worden verrekend met de reserve grondexploitaties. Bij het afsluiten van een grondexploitatie met een negatief saldo, vindt verrekening met de voorziening plaats.

Toevoeging reserve grondexploitaties

- Op basis van de POC-methode worden de toekomstige winstnemingen uit de grondexploitatie Leidsche Rijn in de reserve gestort.
  Het BBV schrijft voor dat vanaf 2025 voor langlopende grondexploitaties (>10 jaar), zoals de grondexploitatie Leidsche Rijn, geen tussentijdse winsten meer mogen worden genomen. In voorbereiding op de actualisatie 2025, waarin de effecten van de nieuwe BBV-richtlijnen worden verwerkt (zie paragraaf 5.2.2), zal bij de peilstok een voorstel worden voorgelegd met daarin opgenomen beheersmaatregelen. Hierbij houden we rekening met mogelijke effecten op de reserve grondexploitaties (en de fiscale positie van alle lopende grondexploitaties in relatie tot de Vennootschapsbelasting).
- De geactualiseerde grondexploitatie Beurskwartier sluit met een geprognosticeerd tekort (4,894 miljoen euro). Om weer te komen tot een sluitend project Beurskwartier hebben wij een aanvraag voor de Woningbouwimpuls (WBI) ingediend. Inmiddels is deze subsidie toegekend. Bij de volgende actualisatie van de grondexploitatie Beurskwartier (per 1 januari 2025) verwerken wij de Woningbouwimpuls en voegen wij de vrijval uit voorziening negatieve grondexploitaties toe aan de reserve grondexploitaties.
- Positieve eindsaldi van binnenstedelijke grondexploitaties worden in de reserve gestort. In 2024 wordt het project Isotopenweg afgesloten.
- In 2024 wordt bij het afsluiten van een anticiperende verwerving een resultaat verwacht
- In de Voorjaarsnota's 2016 tot en met 2018 en in de Programmabegroting 2021 zijn meerjarige tranches bestemd voor de gebiedsopgaven Merwedekanaalzone en Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn.

Onttrekking reserve grondexploitaties

- De bijdrage aan de algemene middelen betreft taakstellingen (verlaging van plankosten, efficiencymaatregelen en een inkooptaakstelling) waarover in het verleden besluiten zijn genomen
- De bijdrage aan de producten van Ruimte is bestemd voor bestemmingsplankosten in het kader van grondexploitaties (0,3 miljoen euro), voor de inzet van ruimtelijk regisseurs bij voorstellen voor locatieontwikkelingen (0,4 miljoen euro) en voor promotie en acquisities (0,1 miljoen euro).
- We verwachten de grondexploitatie Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn bij dit MPR 2024 te openen. Ter dekking van het geprognosticeerd tekort van deze grondexploitatie wordt 32,3 miljoen euro onttrokken. In 2024 is voor deze onttrekking 27,0 miljoen euro financiële ruimte gereserveerd. Het verschil van 5,3 miljoen euro wordt voorgefinancierd uit de tranches 2025 en 2026 voor de ontwikkelopgave Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn.
- In 2021 heeft de raad besloten om 1,7 miljoen euro beschikbaar te stellen uit het budget Betaalbaar Wonen voor het plan Zuilense Vecht.
- In de Voorjaarsnota 2021 is een integraal investeringspakket vastgesteld. Voor de realisatie van dit pakket wordt in 2024 2,2 miljoen euro onttrokken.

Toevoeging	2024	2025	2026	2027	2028
Winstafdracht grondexploitatie Leidsche Rijn	6.869	6.724	4.655	3.990	4.348
Vrijval negatieve voorziening Beurskwartier		4.894			
Eindsaldo binnenstedelijke grondexploitaties	10		64		2.039
Resultaat anticiperende verwerving	423				
Tranches voorjaarsnota's + programmabegroting	4.635	3.750	3.750	3.750	3.750
Totaal	**11.937**	**15.368**	**8.469**	**7.740**	**10.137**

Onttrekking	2024	2025	2026	2027	2028
Bijdrage algemene middelen	2.312	2.312	2.312	2.312	2.312
Bijdrage producten Ruimte	832	832	832	832	832
Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn	32.325				
Betaalbaar wonen Zuilense Vecht	1.700				
Investeringspakket voorjaars-nota 2021	2.220				
Totaal	**39.389**	**3.144**	**3.144**	**3.144**	**3.144**

Reserveringen	2024	2025	2026	2027	2028
Strategische verwervingen	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Anticiperende verwervingen	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Pre Grondexploitaties	2.983	2.983	2.983	2.983	2.983
Plankosten voorbereidingsfase faciliterend grondbeleid	4.751	4.751	4.751	4.751	4.751
Merwedekanaalzone OPG en Busstalling VJN 2016 en 2017	7.843	7.843	7.843	7.843	7.843
Saldo Merwedekanaalzone DG4 en 5 behouden voor ontwikkeling Merwedekanaalzone	4.280	4.280	4.280	4.280	4.280
Mobiliteit in Dichterswijk	3.400	3.400	3.400	3.400	3.400
Investeringsruimte Lombokplein			2.200	5.950	9.700
Centrum Overvecht WBI	3.300	3.300	3.300	3.300	3.300
Leidsche Rijn Robuuste posten	107.894	107.894	107.894	107.894	107.894
Totaal	**140.451**	**140.451**	**142.651**	**146.401**	**150.151**

Toelichting op de reserveringen

- Voor het afdekken van risico's op het strategisch aangekochte vastgoed is een reservering opgenomen. Conform beleid wordt dit vastgoed eens per vier jaar geherwaardeerd.
- Voor het opvangen van risico's op anticiperende verwervingen is een reservering opgenomen. Hiermee kunnen wij ook aankopen doen waarmee wij ambities uit de RSU 2040 realiseren. Het gaat dan om locaties waar grondpositie cruciaal is voor het realiseren van de gewenste ruimtelijke opgave (waaronder dubbel ruimtegebruik).

- Met de investeringsruimte voor pre-grondexploitaties kunnen wij voorstellen doen voor het oppakken en doelmatig invullen van een gebiedsontwikkeling. Hierbij kan worden gedacht aan het beschikbaar stellen van voorbereidingskredieten of aanvullende gewenste investeringen ten laste van gebiedsontwikkelingen waar een batig saldo op wordt verwacht die niet onder het BBV vallen, maar wel de doelmatigheid van de ontwikkeling vergroten en bijdragen aan het realiseren van de (ruimtelijke) ambities in de RSU. De investeringsruimte is beschikbaar gesteld voor voorbereidingskredieten voor de gebiedsontwikkelingen Overvecht Centrum (1,7 miljoen euro), Galgenwaard (1,0 miljoen euro) en Merwedekanaalzone deelgebied 6 (0,2 miljoen euro). Deze voorbereidingskosten worden op basis van BBV regelgeving verantwoord onder de immateriële vasta activa. Tot het moment van openen van de grondexploitatie geldt de investeringsruimte als achtervang. Na het openen van de grondexploitatie wordt het voorbereidingskrediet ten laste van de grondexploitatie gebracht en is de investeringsruimte pregrondexploitaties opnieuw beschikbaar.
- Om het risico van het niet kunnen verhalen van de plankosten (faciliterend grondbeleid) in de RSU 2040 genoemde ontwikkelgebieden is een reservering opgenomen in de reserve grondexploitaties. Bij veel van de in de RSU 2040 genoemde gebieden is aan de voorkant niet duidelijk of we een overeenkomst kunnen sluiten, omdat er sprake is van een tekort en er aanvullende middelen (subsidies) nodig zijn. De reservering is beschikbaar gesteld voor de afronding van het Masterplan Overvecht Centrum (1,4 miljoen euro) en voor het opstellen van een omgevingsplan voor de ontwikkeling van Merwedekanaalzone deelgebied 6 (0,3 miljoen euro). In het raadsvoorstel bij dit MPR stellen wij voor om van deze reservering 2,0 miljoen euro beschikbaar te stellen voor de planvorming van gebiedsontwikkeling Reijnenburg, 0,2 miljoen euro voor de herontwikkeling van de Strosteeg en 0,35 miljoen euro voor de planvorming van de herontwikkeling van P&R Overvecht. De plankosten worden zo veel mogelijk verhaald op de initiatiefnemers en/of ingebracht in nog te openen grondexploitaties. Totdat daar duidelijkheid over is geldt de reservering als achtervang.
- Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2021 is besloten om middelen te reserveren voor de dekking van het risicoprofiel voor de ontwikkelpositie in fase 2 van de grondexploitatie OPG en Busstalling (resterende 1.750 woningen). Als fase 2 niet gerealiseerd kan worden laat de grondexploitatie een negatief saldo zien. Met de beschikbare financiële ruimte voor het risicoprofiel voor fase 2 lossen we dit op. Per jaar zal gekeken worden in welke mate dekking nodig is voor het risicoprofiel. Indien het risicoprofiel afneemt, kunnen we conform het besluit de financiële ruimte inzetten voor dekking van de gemeentelijke (publieke) bijdrage aan de bovenwijkse investeringen van fase 1 (maximaal 4.250 woningen). Wanneer fase 2 doorgaat is de risicoreservering niet nodig. De middelen kunnen we dan inzetten voor de gedeeltelijke (publieke) dekking van de bij deze fase horende bovenwijkse voorzieningen. Deze bovenwijkse voorzieningen worden immers slechts gedeeltelijk gedekt door de gebiedsontwikkeling Merwede.
- Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2021 is het besluit genomen om de positieve resultaten (inclusief tussentijdse winstnemingen) op de grondexploitaties in deelgebied 4 en 5 van de Merwedekanaalzone te behouden voor het gebied. Deze middelen zijn nodig om de noodzakelijke bovenwijkse investeringen van gemeentelijke (publieke) dekking te kunnen voorzien.
- De gereserveerde gelden voor de Heycopbrug binnen de grondexploitatie Merwedekanaalzone DG 4 worden geïnvesteerd in het verbeteren van de mobiliteit in Dichterswijk (amendement A129 2021).
- In de Voorjaarsnota's 2017 en 2018 en de Programmabegroting 2021 zijn meerjarige tranches bestemd voor de dekking van de ontwikkelopgave Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn. Deze financiële investeringsruimte Lombokplein bestemmen wij vanaf 2026 voor de dekking van de kapitaallasten plandeel Graadt van Roggenweg en voor het opvangen van de uitkomsten van de risico- en scenarioanalyse plandeel Lombokplein, zoals wij deze periodiek toepassen bij de actualisatie grondexploitaties (zie paragraaf Risicomanagement Grondexploitaties). Bij dit MPR stellen wij voor de grondexploitatie te openen en het krediet Graadt van Roggenweg vrij te geven. De financieel technische verwerking van dit besluit vindt plaats bij de 2e begrotingswijzing 2024.
- Als gevolg van de woningbouwontwikkeling in Overvecht Centrum zijn de kosten voor de herinrichting van het huidige parkeerterrein in 2022 uit de grondexploitatie van de NPD strook gehaald. Zoals vastgesteld in het MPR 2022 reserveren wij dit bedrag voor de ontwikkeling van Overvecht Centrum als cofinanciering voor de toegekende rijksbijdrage uit de Woningbouwimpuls.
- Voor de resultaatbepaling van de grondexploitatie Leidsche Rijn worden de robuuste ramingen buiten beschouwing gelaten en in de reserve grondexploitaties gestort. Het gestorte bedrag is gelabeld aan de grondexploitatie Leidsche Rijn. Op basis van de actualisatie van de grondexploitatie Leidsche Rijn is een deel van de ramingen robuuste posten onderbouwd. Het bedrag aan robuuste posten is hierdoor in de reserve grondexploitaties toegenomen met 0,1 miljoen euro. De komende jaren zal het bedrag aan robuuste posten verder afnemen.

Risicoreserveringen

Risicoreserveringen	2024	2025	2026	2027	2028
Risicoanalyse binnenstedelijke grondexploitaties	16.111	16.111	16.111	16.111	16.111
Specifieke risico's grondexploitatie Leidsche Rijn	8.800	8.800	8.800	8.800	8.800
Risico planschade actualiserende bestemmingsplannen	900	900	900	900	900
Totaal	**25.811**	**25.811**	**25.811**	**25.811**	**25.811**

Toelichting op de risicoreserveringen in de reserve

- Het totale risicoprofiel voor de binnenstedelijke grondexploitaties is ingeschat op 16,1 miljoen euro. Hiervoor is een reservering opgenomen. Voor de toelichting hierop: zie paragraaf 5.2.4 risico management grondexploitaties
- Voor specifieke risico's in de grondexploitatie Leidsche Rijn is een risicoreservering opgenomen van 8,8 miljoen euro. Voor de toelichting hierop: zie paragraaf 5.2.4 risico management grondexploitaties.
- Bij het in procedure brengen van actualiserende bestemmingsplannen is het niet mogelijk om eventuele planschadeclaims te dekken uit de business case van het betreffende gebied, aangezien er nog geen sprake is van een gebiedsontwikkeling. Bij de Voorjaarsnota 2021 is voor het opvangen van deze specifieke risico's 0,9 miljoen euro gereserveerd.

5.3 Actualisatie meerjarenprogramma bereikbaarheid (MPB)

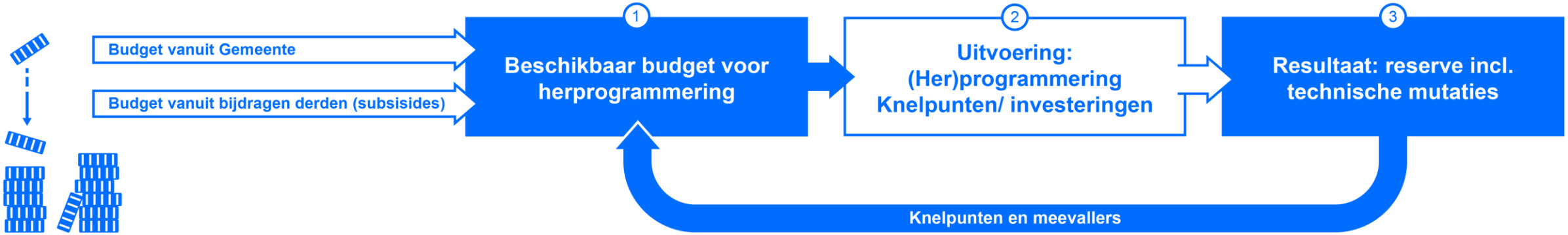
We actualiseren jaarlijks het meerjarenprogramma bereikbaarheid (MPB). Projecten lopen meerjarig en leggen beslag op de middelen in de komende jaren. Bij de actualisatie van het MPB worden de verwachte uitgaven van de projecten over de komende jaren bijgesteld (kasritme). Daarnaast bepalen we welke financiële ruimte er beschikbaar is als gevolg van afgesloten projecten bij de jaarverantwoording, bijdragen van derden en indexeringsmiddelen. In deze paragraaf lichten we toe welke middelen beschikbaar zijn voor herprogrammering, hoe deze worden ingezet en wat de actualisatie betekent voor het financiële beeld van het programma bereikbaarheid.

Toelichting financiële systeem
Jaarlijks voegen we een bedrag vanuit gemeentelijke middelen toe aan het meerjaren investeringsprogramma bereikbaarheid (MIB). Daarnaast dekken we een deel van de investeringen vanuit gelden van derden (met name subsidies). Met dit beschikbare meerjarige investeringsbudget programmeren we projecten over de jaarschijven.

Deze jaarschijven nemen we op in de begroting. Binnen het MIB is een reserve ingesteld waardoor de fasering van de uitgaven in een jaar niet gelijk hoeven te lopen met de beschikbare budgetten in een bepaald jaar. De verschillen worden verrekend met de reserve (die niet onder nul mag uitkomen).

Daarmee wijkt deze financiële systematiek voor het investeringsprogramma bereikbaarheid af van de reguliere systematiek van jaarlijks in de begroting terugkerende budgetten en bestedingen. De financiële voordelen uit afgesloten projecten worden ingezet binnen het programma waarmee o.a. tegenvallers op lopende projecten kunnen worden opgevangen. Jaarlijks worden de uitvoeringsplanning en de verwachte bijbehorende uitgaven van projecten over de komende jaren bepaald en eventueel bijgesteld (kasritme). Naast de resultaten op afgesloten projecten bepaalt de geactualiseerde uitvoeringsplanning de ruimte in de reserve.

Planningsoptimisme
Bij het bepalen van de verwachte uitgaven in een jaar houden we rekening met een planningsoptimisme van 20%. De verwachte totale uitgaven van alle projecten in een jaar verlagen we met 20%. Dit doen we omdat nooit alle uitgaven van alle projecten conform de meest optimale planning verlopen. Middelen blijven wel beschikbaar voor het project (waarvoor ook krediet is vrij gevraagd) en schuiven daarom in de planning door naar een volgend jaar. Tevens is het belangrijk dat we projecten pas opnemen in de uitvoeringsplanning als we deze daadwerkelijk kunnen starten in verband met krapte op de arbeidsmarkt.

Voor- en nadelen op af te sluiten projecten
Bij de jaarrekening 2023 sluiten we dit jaar geen projecten af. Wel verwachten we op het project busbaan Dichterswijk (Z90) een positief resultaat en houden we bij dit MPB al rekening met 1,3 miljoen lagere investeringskosten. Aangezien we over het gemeentelijke aandeel afschrijven zonder materiële vaste activa reserve leidt dit tot ongeveer 45.000 euro aan lagere toekomstige afschrijvings- en rentekosten.

Inzet budget loon- en prijscompensatie:
De jaarlijks toegekende middelen voor loon- en prijscompensatie bedragen voor 2024 3,110 miljoen euro structureel. We gebruiken deze bedragen om knelpunten op bestaande projecten op te lossen. Bij een volgende fase van een project (bijvoorbeeld van schetsontwerp naar voorlopig ontwerp) beoordelen we of ophoging van het budget noodzakelijk is in verband met prijsstijgingen of andere redenen. Het uitgangspunt is overigens dat investeringsbudgetten taakstellend zijn, maar voor lang lopende projecten kan bijvoorbeeld gelden dat sterk gestegen prijzen niet kunnen worden opgevangen binnen het oorspronkelijke budget en de (risico)reserveringen die hiervoor zijn geraamd.

De jaarlijks toegekende middelen voor loon- en prijscompensatie zorgen voor een structurele ophoging van het Investeringsbudget bereikbaarheid. Door het totale investeringsbudget te indexeren voorkomen we dat we steeds minder kunnen doen voor hetzelfde budget. Voor de indexering vanaf 2025 geldt dat de gemeentelijke indexeringspercentages zullen worden gehanteerd die op dit moment lager zijn dan de indexeringspercentages van de grond- weg en waterbouw.

Verlaging MPB-investeringsbudget
In het hoofdstuk Koers op pagina 9 -12 en bij Duurzame Mobiliteit op pagina 26 van dit MPR is te lezen dat het bezuinigingspakket voor Mobiliteit (MPB) leidt tot een verlaging van het investeringsbudget met 3 miljoen euro per jaar vanaf 2026. De opgave is om dit in te vullen zonder bezuinigingen op schaalsprong OV of op andere randvoorwaardelijke investeringen voor woningbouw. Dit betekent dat we minder investeringsruimte hebben om de programmering zoals benoemd in de Agenda Mobiliteitsplan te kunnen realiseren.

Ruimte in de reserve voor urgente knelpunten
In de reserve houden wij ruimte om urgente knelpunten op lopende projecten ten gevolge van onder andere prijsstijgingen gedurende het jaar op te kunnen vangen. We streven er daarom naar om een buffer van circa 10% van het jaarlijkse gemeentelijke budget aan te houden. Wanneer dit niet toereikend is om knelpunten gedurende het jaar op te lossen, zullen we bijsturen door middel van versoberen, prioriteren, uitstellen (of stopzetten) van een project. Bij een volgende integrale afweging maken we dan opnieuw een prioritering tussen directe noodzaak en ambities.

Ingepaste knelpunten in het MPB 2024 (incidenteel en structureel) op lopende projecten

Knelpunten (Bedragen x € 1.000,-)	**Bedrag**
Fietsroute om de noord	2.000
Ooster- en Westerkade (station Vaartsche Rijn)	1.013
Doorfietsroute Utrecht-Amersfoort	780
Maliebaan	600
Europalaan Noord	600
Koningsweg	300
Nicolaas Beetsstraattunnel (haalbaarheidsstudie)	400
Bestemming Catharijnesingel	200
Voorbereidingsfase Ringhub Westraven	100
Vervolgsamenwerking Goedopweg 2025-2030 (o.a. werkgevers- en bewoners aanpak duurzaam reisgedrag); 0,56 mln per jaar	2.800
Totaal knelpunten	**8.793**

Fietsroute om de noord
De raming voor het VO (6,8 miljoen euro) is hoger dan de FO-raming (4,8 miljoen euro) vanwege met name de hogere bouwkosten en kosten voor bereikbaarheid en veiligheid tijdens de uitvoering die niet zijn meegenomen in de FO-raming. In de volgende fase werken we de mogelijkheden voor hergebruik uit en beoordelen we de versobering van nieuw groen. Vooralsnog resteert er een netto knelpunt van 2 miljoen euro.

Ooster- en Westerkade (station Vaartsche Rijn)
De realisatiefase is grotendeels afgerond, waarbij meerwerk is opgetreden door herstel kelder Westerkade. Daarnaast leiden BTW-afdracht en vertraging als gevolg van scope uitbreidingen in de uitvoeringsfase tot hogere kosten. Naast de afrondende werkzaamheden is er budget nodig voor monitoring en eventuele aanvullende maatregelen.

Doorfietsroute Utrecht-Amersfoort
De raming voor VO (5,9 miljoen euro in 2023) valt hoger uit dan de raming voor FO (2021) vanwege o.a. hogere bouwkosten. Door werk-met-werk te maken hebben we het knelpunt al kunnen beperken, maar er resteert een netto knelpunt van 0,78 miljoen euro.

Maliebaan
Het tekort van 0,6 miljoen euro is een inschatting en heeft betrekking op o.a. groen. We werken aan oplossingen om het tekort te dekken. Zo zijn er subsidies aangevraagd en maken we werk-met-werk. Uitsluitsel over subsidies is er niet voor de zomer en daarom reserveren we vooralsnog middelen in het MPB om de doorgang van het project niet te belemmeren (en daarmee nog hogere kosten te voorkomen). Aanbesteding kan daarmee plaatsvinden in de 2e helft van 2024 en eind 2024 starten we volgens planning.

Europalaan Noord
De realisatiefase is inmiddels gestart. Op basis van de laatste raming is er een tekort door o.a. wijziging van het waterleiding tracé, hogere kosten voor (tijdelijke) verkeerregelinstallaties en een langere duur van de bouwteamfase. Het knelpunt is 0,6 miljoen euro. Hierbij is subsidie vanuit de provincie aangevraagd waardoor de kans bestaat dat het uiteindelijke tekort lager is.

Koningsweg
Bij de raming voor FO is het tekort in de minimale uitvoeringsvariant 0,3 miljoen euro. Hierbij beperken we het groen tot bloemrijk gras, hergebruiken bestaande betontegels en de persleiding wordt niet verlegd (hetgeen ook consequenties heeft voor toekomstige bomenplant). Ook hier kijken we naar mogelijkheden voor extra subsidies/bijdragen.

Nicolaas Beetsstraattunnel (haalbaarheidsstudie)
Begin 2022 is de raad geïnformeerd over de start van de haalbaarheidsstudie (Raadsbrief). Dekking voor deze studie komt uit de gereserveerde middelen voor werkzaamheden aan de bouwblokken Kruisvaartkade. In december 2023 is er een startbijeenkomst geweest met oa ProRail en is er een nieuwe prognose van de kosten van de haalbaarheidsstudie gemaakt. Deze is 0,4 miljoen euro hoger dan het beschikbare budget uit 2022 (0,73 miljoen euro).

Bestemming Catharijnesingel
Als gevolg van o.a. de uitgebreide participatie zien we op basis van de financiële prognose voor dit project een tekort van 0,2 miljoen euro voor de realisatie van fase 1.

Voorbereidingsfase Ringhub Westraven
We moeten uiterlijk op 1 januari 2026 P&R Westraven aanpassen zodat deze we deze kunnen inzetten als Ringhub voor parkeren op afstand voor de bewoners van Merwede, en later ook voor andere gebiedsontwikkelingen. De werkzaamheden starten naar verwachting in 2025. Dit jaar is 0,1 miljoen euro nodig om het werk voor te bereiden.

Vervolg samenwerking Goedopweg 2025-2030 (o.a. werkgevers- en bewoners aanpak duurzaam reisgedrag)
Over de samenwerking Goedopweg hebben we bestuurlijke toezeggingen gedaan aan Rijk, Provincie, Rijkswaterstaat en andere U10 gemeentes voor de periode 2025-2030. De dekking hiervoor binnen het investeringsbudget bereikbaarheid loopt tot 2025. Hiervoor is in de periode 2025-2030 jaarlijks 0,56 miljoen euro nodig om onze bijdrage aan dit programma conform toezegging te kunnen continueren, aanvullend op het deel dat is gedekt uit het investeringsbudget minderhinder.

Ingepaste aanvullende noodzakelijke investeringen in het MPB 2024 (incidenteel en structureel)

Aanvullende noodzakelijke investeringen (Bedragen x € 1.000,-)	Bedragen in Euro's
Noodzakelijke aanpassingen verkeersveiligheid	1.300
Scholen- en Wijkenaanpak verkeersveiligheid	450
Grifthoekbrug (Wolvenplein)	500
Taxibeleid (*structureel)	250*
Uitvoeringsprogramma Vervoersongelijkheid	500
Mobiliteitsmanagement (*structurele bestemming vanaf 2030)	1.000*
Totaal aanvullende noodzakelijke investeringen	**3.000**

Noodzakelijke aanpassingen verkeersveiligheid
Naar aanleiding van dodelijke ongevallen op de Vleutenseweg, de Biltse Rading en de tramkruising Weg der Verenigde Naties - Overste den Oudenlaan hebben onafhankelijke onderzoeken plaatsgevonden. Deze onderzoeken leiden tot de volgenden noodzakelijke maatregelen:
- Voor de Vleutenseweg gaat het om maatregelen die de oversteekbaarheid van fietsers en voetgangers verbeteren. De totale kosten hiervan bedragen 0,3 miljoen euro. Wij kiezen nu niet voor een volledige herinrichting van deze weg (zie raadsbrief) aangezien wij op dit moment grotere uitdagingen voor de verkeersveiligheid en bereikbaarheid grotere uitdagingen in de stad zien, zoals in dit MPR beschreven.
- Voor de Biltse Rading gaat het om maatregelen die de oversteekbaarheid van fietsers en voetgangers verbeteren en doen we aanvullend onderzoek gericht op de toekomstige inrichting. De totale kosten hiervan bedragen 0,45 miljoen euro.
- Voor de tramkruising Weg der Verenigde Naties - Overste den Oudenlaan –gaat het om een herinrichting met maatregelen ten behoeve van de verkeersveiligheid voor gemotoriseerd verkeer en trams, naar aanleiding van een dodelijk ongeval. De totale kosten hiervan bedragen 0,4 miljoen euro.
- Daarnaast willen we naar aanleiding van motie M79 ook de verkeersveiligheid op de Loevenhoutsedijk aanpakken. We willen hier de snelheid van gemotoriseerd verkeer verminderen door snelheidsremmende maatregelen toe te passen. De totale kosten hiervan bedragen 0,15 miljoen euro.

Voor bovenstaande maatregelen programmeren we middelen binnen het MPB. Het structurele budget voor het Actieplan Verkeersveiligheid (0,76 miljoen euro per jaar) in eerste instantie aangewezen als dekking voor de aanpassingen Vleutenseweg (zie raadsbrief) blijft daarmee beschikbaar voor de aanpak van kleine aanpassingen ten behoeve van de verkeersveiligheid in de komende jaren.-

Scholen- en Wijkenaanpak verkeersveiligheid
Vanuit de scholen- en wijkenaanpak organiseren wij loopstimulering, het praktisch verkeersexamen, fiets- en verkeerslessen op scholen en aan vluchtelingen en volwassenen in de wijken. De dekking eindigt per 2025. Voor het vervolg van deze aanpak van 2025 tot 2030 is in totaal 0,45 miljoen euro nodig (5 jaar lang 0,09 miljoen euro).

Grifthoekbrug (Wolvenplein)
De voetgangersbrug bij het Wolvenplein (of Grifthoekbrug) is opgenomen als kans in het coalitieakkoord 2022 - 2026 en benoemd in de agenda mobiliteitsplan 2023 en de Eindrapportage verkennend onderzoek nieuwe fietsverbindingen uit 2020 ("Bruggen- en tunnelstudie"). De brug is belangrijk voor de herontwikkeling van de voormalige gevangenis Wolvenplein (omgevingsplanwijziging voor Wolvenplein). We kunnen deze brug nu programmeren. De kosten dekken wij ten laste van de bijdragen: MPB (0,5 miljoen euro), Kwaliteitsimpuls Binnenstad (0,4 miljoen euro) en van de Projectontwikkelaar (0,3 miljoen euro).

Taxibeleid
Hiervoor is t/m 2024 structureel budget van 0,25 miljoen euro per jaar beschikbaar vanuit het MPB. De ervaring heeft geleerd dat inzet hierop nodig blijft. Voor de komende jaren zetten we het beleid hierop voort, met aandacht voor Taxikeurmerk en de maatregelen die voortvloeien uit de landelijke evaluatie hiervan, handhavingsinzet bij evenementen en voorzieningen bij taxistandplaatsen. Hierbij werken we samen met de vertegenwoordigers van de taxichauffeurs (TRU).

Uitvoeringsprogramma Vervoersongelijkheid
Voor 2023 en 2024 is jaarlijks 0,25 miljoen beschikbaar gesteld in het MPB 2023. Voor 2025 en 2026 is dit budget nog niet geregeld terwijl het programma doorloopt tot en met 2026. Voor de programma-organisatie, onderzoeken, monitoring en maatregelen is voor 2025 en 2026 0,250 miljoen euro nodig, zie ook raadsbrief. De kosten voor de uitvoering van eventuele maatregelen dekken we in de regel uit het MPB-investeringsbudget.

Mobiliteitsmanagement
Het stimuleren en sturen van duurzaam reisgedrag (mobiliteitsmanagement) is een belangrijke pijler van het mobiliteitsplan 2040 en van belang om de groeiende stad bereikbaar te houden. Vanuit de huidige samenwerking Goedopweg zetten we hierop in met o.a. werkgevers- bewoners en onderwijsaanpakken. Deze samenwerking loopt tot en met 2030. Onafhankelijk van het vervolg van deze samenwerking zullen we op deze thema's moeten blijven investeren. Vanaf 2030 bestemmen we daarom 1 miljoen euro aan toekomstige middelen voor mobiliteitsmanagement.

Programmering waarover eerder is besloten / wijziging van inzet geprogrammeerde middelen

Boorstraattunnel
In de Raadsbrief fietsverbinding Boorstraattunnel hebben we uw raad geïnformeerd over de programmering van 0,59 miljoen euro uit de reserve Bereikbaarheid, zodat we verder konden gaan met de studiefase (IPvE). In de eerste bestuursrapportage wordt het verhoogde krediet voorgelegd.

Er resteert nog een opgave voor de totale dekking van deze investering. In een volgend MPB gaan we een aanvullend dekkingsvoorstel voorleggen. Hierbij verkennen we ook subsidiemogelijkheden bij de provincie die de tunnel een belangrijk onderdeel van doorgaande fietsroutes vindt.

Noordelijke Randweg Utrecht (NRU)
In dit MPB houden we rekening met de verwachte uitgaven van de kortetermijnmaatregelen NRU voor 3,5 miljoen euro. Met de uitvoering van het pakket kortetermijnmaatregelen kunnen we een eerste stap zetten om de leefomgeving rondom de NRU te verbeteren. Dekking komt uit het gemeentelijke budget voor de NRU met toestemming van Rijk en Provincie. Daarnaast is er nog aanvullend budget van 0,5 miljoen euro nodig voor de voorbereidingen NRU lange termijn in 2024 en 2025 (zie raadsbrief). In het raadsvoorstel wordt de gewijzigde inzet van de middelen NRU aan u voorgelegd.

In de eerste bestuursrapportage stellen we voor het (voorbereidings-) krediet voor de NRU neerwaarts bij te stellen van 45,1 miljoen euro naar 23,2 miljoen euro. Van het krediet hebben wij 19,2 miljoen euro besteed (waarvan 8,8 miljoen euro provinciaal budget). Zie hiervoor de voortgangsrapportages van de NRU. Daarmee resteert er na de bijstelling van het krediet nog 4,0 miljoen euro aan financiële ruimte binnen het geautoriseerde krediet voor de uitvoering van de KT-maatregelen en verdere voorbereidingen lange termijn. Binnen het krediet vindt dan wel een verschuiving plaats van provinciaal naar gemeentelijk geld van per saldo 2,7 miljoen euro vanuit het budget NRU (we verlagen het provinciale deel met 24,564 miljoen euro en verhogen het gemeentelijke deel met 2,7 miljoen euro).

De overige gemeentelijke middelen NRU schuiven in de verwachte uitgaven in tijd naar achteren ten opzichte van voorgaande jaren. Dit heeft invloed op de stand van de reserve. (Zie verloop Reserve).

OV-alliantie (incl. programmakosten en uitwerking Schaalsprong OV)
Tot slot is onze bijdrage aan de OV-alliantie (de samenwerking met de provincie aan de gezamenlijke ontwikkeling van het OV) ingepast. Dit bedrag van 0,33 mln euro in 2025 komt ten laste van de middelen schaalsprong OV. De uitvoering van het programma OV-Alliantie, waaronder de ontwikkelagenda, is nodig voor het beter, sneller en efficiënter behalen van de doelen van de gemeente en de provincie op het gebied van stedelijk OV.

Subsidies: technische mutaties

Projecten (Bedragen x € 1.000,-**)**	**Bedragen in Euro's**
Invoering ZE-zone stadslogistiek en stadshalte(s)	100
Strijkviertel	228
Regionale doorfietsroute Lage Weide – Houten	3.901
Knelpunten op bestaande fietsroutes (flexibel fonds fietsroutes)	55
Pilot ontheffing Speedpedelecs	48
Toegankelijkheid bushaltes	429
OV doorstroming	267
Versnellingsafspraken	
Boorstraattunnel	14.310
Fietsenstalling Jaarbeurspleingebouw	12.300
Totaal technische mutaties (subsidies)	31.209

Deze technische mutaties betreffen subsidies die nog niet in de begroting staan. Hiermee verhogen we projectenbudgetten. De belangrijkste mutaties zijn:

Invoering ZE-zone stadslogistiek en stadshalte(s)
Op 1 januari 2025 wordt de zero emissiezone voor stadslogistiek huidige milieuzonegebied ingevoerd (globaal: de binnenstad). Vanaf dat moment mogen vervuilende voertuigen de binnenstad in principe niet meer in (m.u.v. de landelijke ontheffingen/vrijstellingen). Schoon goederenvervoer over water dat gebruik maakt van de stadshaltes, biedt daarvoor een alternatief. Om deze stadshalte te realiseren is subsidie verleend zodat we dit in 2024 en 2025 gefaseerd kunnen opleveren.

Strijkviertel
In het kader van werk met werk maken combineren wij het vervangen van de toplaag van het asfalt met het verbeteren van de fietsveiligheid en het fietscomfort op de Strijkviertel als schakel in het fietsnetwerk tussen IJsselstein en Leidsche Rijn / Vleuten-De Meern. De bijdrage (0,228 miljoen euro) betreft een provinciale subsidie. De subsidie is al in 2021 verleend maar niet eerder opgevoerd in het MPB, we herstarten het project in 2024.

Regionale doorfietsroute Lage Weide – Houten
Voor het aanleggen en aanpassen van fietspaden naar een 'doorfietsroute van kwaliteit' is vanuit de provincie Utrecht 3,9 miljoen euro aan subsidie toegekend in het kader van de Uitvoeringsverordening subsidies Mobiliteit.

Knelpunten op bestaande fietsroutes (flexibel fonds fietsroutes)
Vanuit de provincie Utrecht 0,055 miljoen euro subsidie aan het project 'Maatregelen Duurstedelaan, Nijenoord-Tichelaarlaan, Museumlaan' in het kader van de Uitvoeringsverordening subsidies Mobiliteit. Dit budget voegen we toe aan het flexibel fonds fietsroutes.

Pilot ontheffing Speedpedelecs
Voor het realiseren van de provinciale pilot ontheffing speedpedelecs kent de provincie Utrecht een subsidie toe van 0,048 miljoen euro in het kader van de Uitvoeringsverordening subsidies Mobiliteit.

Toegankelijkheid bushaltes
Voor het verbeteren van de toegankelijkheid bushaltes kent de provincie Utrecht een subsidie toe van 0,429 miljoen euro in het kader van de Uitvoeringsverordening subsidies Mobiliteit.

OV doorstroming
Voor het verbeteren van de OV doorstroming kent de provincie Utrecht een subsidie toe van 0,267 miljoen euro in het kader van de Uitvoeringsverordening subsidies Mobiliteit.

Versnellingsafspraken

Boorstraattunnel subsidie
Het Rijk kent een specifieke uitkering van 14,3 miljoen euro toe voor de realisatie van de Boorstraattunnel. Dit is een van de maatregelen binnen de SPUK woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur. De gemeentelijke co-financiering van het project bedraagt 6,97 miljoen euro, gedekt uit de middelen schaalsprong fiets (zie ook Raadsbrief fietsverbinding Boorstraattunnel).

Fietsenstalling Jaarbeurspleingebouw
Voor de realisatie van de fietsenstalling in het Jaarbeurspleingebouw is een specifieke uitkering van 12,3 miljoen euro door het Rijk toegekend, als een van de maatregelen binnen de SPUK woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur. De co-financiering is 8,86 miljoen euro en wordt gedekt uit middelen doorfietsroute Amsterdam vanuit het MPB 2019 en het budget inpandige fietsenstallingen uit de Voorjaarsnota 2021.

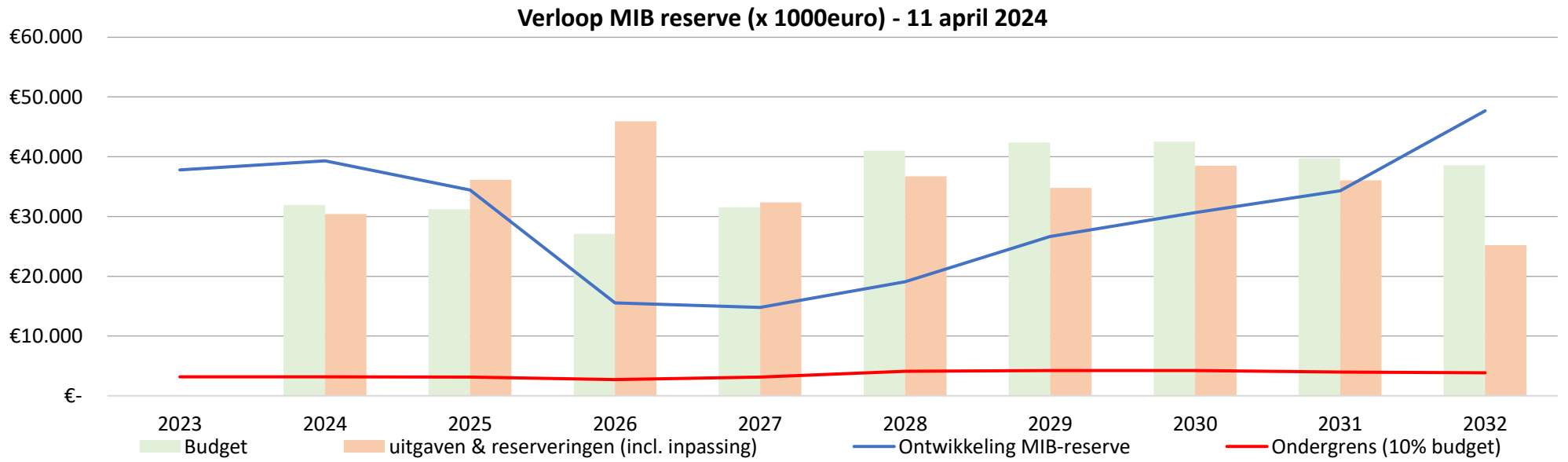
Verloop van de reserve Bereikbaarheid (financieel beeld komende 10 jaar)

In onderstaande grafiek is de ontwikkeling van de reserve Meerjarige Investeringen Bereikbaarheid (MIB reserve) voor de komende 10 jaar opgenomen. In onderstaande grafiek zijn verwerkt:

- De knelpunten en aanvullende noodzakelijke investeringen op bovenstaande slides, inclusief verlaging van het investeringsbudget met 3 miljoen euro per jaar vanaf 2026. Dit resulteert in een laagste stand van de reserve in 2027 van 14,787 miljoen euro. Deze resterende stand en het verloop naar de toekomst betreft ruimte voor toekomstige noodzakelijke investeringen die nu nog niet zijn geprogrammeerd. Gezien de huidige financiële situatie is er nu niet gekozen om nieuwe projecten te programmeren vanuit de Opgave Duurzame Mobiliteit (Mobiliteitsplan 2040).
- Bij de programmabegroting 2024 is het product Emissieloos Vervoer en Aanpak Luchtkwaltiteit overgegaan van het programma Bereikbaarheid naar het programma Aantrekkelijke groene leefomgeving en Erfgoed. Toekomstige onttrekkingen en stortingen vanuit het onderdeel luchtkwaliteit aan de reserve Meerjaren Investeringen Bereikbaarheid (MIB) draaien we terug en zetten we over naar de reserve Aanpak Luchtkwaliteit. Dit resulteert in een onttrekking aan de reserve van 0,846 miljoen euro incidenteel in 2024 en een lagere structurele toevoeging aan de reserve van 0,032 miljoen euro vanaf 2026.
- De kasschuif met betrekking tot de parkeerinkomsten conform begroting 2023 (in de jaarlijkse toegevoegde budgetten). De inkomsten uit betaald parkeren gaan in de toekomst toenemen. Voor de eerste jaren dekken we een deel van de investeringen in het kader van groei in balans uit de middelen schaalsprong OV en in de toekomst wordt deze voorfinanciering weer teruggestort.
- De voorfinanciering van de aanloopverliezen Mobiliteitshub XL zijn verwerkt in de geraamde onttrekkingen conform MPB 2023. Ook hier geldt dat we verwachten dat de verliezen in de eerste jaren worden terugverdiend (met parkeerinkomsten) waarmee dit een voorfinanciering betreft.

Onderstaande grafiek bevat 2 lijnen en 2 balken:

1. Blauwe lijn: deze geeft het effect weer door het inpassen van de knelpunten, de overige noodzakelijke investeringen en de bezuinigingen op de reserve.
2. rode lijn: deze geeft de ondergrens van de reserve weer, dit betreft 10% van het budget.
3. Groene balk: dit betreft het jaarlijkse budget.
4. Oranje balk: dit betreffen de jaarlijkse uitgaven en reserveringen.

5.4 Actualisatie Parkeerbegroting

De gemeente Utrecht kiest voor groei binnen de bestaande stad, met de ambitie om de stad gezond, aantrekkelijk en bereikbaar te houden voor iedereen. Een goed georganiseerde stedelijke mobiliteit is een belangrijke voorwaarde om deze ambities waar te maken. Het parkeerbeleid voor fietsen en auto's is hiervoor een belangrijk instrument. Dit doen we o.a. door de parkeerdruk te reguleren, alternatieven voor straatparkeren te bieden en voldoende ruimte te geven aan fietsparkeren.

De parkeerbegroting is meerjarig geactualiseerd. Deze actualisatie gaat om de uitrol van stadsbreed betaald parkeren, het jaarlijks opheffen van parkeerplaatsen en de ambities voor fietsparkeren.

Het voorstel in de Voorjaarsnota 2024 om de tarieven voor de eigen parkeergarages te verhogen is nog niet verwerkt in onderstaande meerjarenraming. Zoals ook in paragraaf 5.1. benoemd, zien we nu niet meer mogelijkheden om uit de parkeerinkomsten structureel bij te dragen aan de bezuinigingsopgave of om extra geld in te zetten voor ruimtelijke investeringen.

Beschrijving context, aandachtspunten en risico's
Voor zowel fietsparkeren als autoparkeren hebben we forse ambities en opgaves.
Voor fietsparkeren zien we de volgende ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de begroting:

- Met de NS hebben we onze afspraken over de exploitatie van de stationsstallingen Utrecht CS verlengd tot eind 2028. De lasten blijven daardoor stabiel (uitgezonderd indexatie).
- Er lopen verschillende onderzoeken naar nieuwe stallingen bij stations, in de binnenstad en nieuwe stadsdelen. De kosten voor de exploitatie nemen daardoor de komende jaren toe. We onderzoeken op welke wijze we deze stallingen kosteneffectief kunnen beheren op de langere termijn. Voorbeelden hiervan zijn de bezoekersstallingen die we realiseren in Leidsche Rijn Centrum en de fietsenstalling in de mobiliteitshub XL en P+R Westraven.
- In 2024 starten we met het actiever plaatsen van fietsenrekken in enkele vooroorlogse buurten vanuit het bestaande budget voor fietsenrekken. In Rivierenwijk zien we groot enthousiasme onder bewoners. Om deze aanpak door te zetten reserveren we voor komende twee jaar extra budget hiervoor.

Meerjarenraming parkeerbegroting Bedragen x € 1.000,-	**Realisatie 2023**	**Begroot 2024**	**Begroot 2025**	**Begroot 2026**	**Begroot 2027**	**Begroot 2028**
Baten						
Uitvoeren maatregelen autoparkeren	-65.593	-78.567	-83.972	-88.747	-92.294	-94.616
Uitvoeren maatregelen fietsparkeren	-1.529	-1.476	-1.476	-1.476	-1.476	-1.476
Totaal Baten	-67.123	-80.043	-85.448	-90.223	-93.769	-96.092
Lasten						
Uitvoeren maatregelen autoparkeren	23.113	29.219	32.294	34.658	35.793	36.802
Uitvoeren maatregelen fietsparkeren	11.009	11.932	12.832	13.354	13.854	13.854
Totaal lasten	34.122	41.152	45.126	48.012	49.647	50.657
Saldo baten en lasten	**-33.000**	**-38.891**	**-40.322**	**-42.211**	**-44.122**	**-45.435**
Mutatie reserves						
Toevoeging reserves		298	238	353	474	201
Onttrekking reserves		-26	-240	0	0	0
Sado na mutatie reserves	**-33.000**	**-38.619**	**-40.324**	**-41.858**	**-43.648**	**-45.234**

- Vanwege toenemende druk op de openbare ruimte door geparkeerde fietsen neemt het beroep op fietshandhaving toe.
- Voor de toekomst is een nieuw fietsdepot nodig met voldoende ruimte voor tijdelijke opslag van fietsen die we in de stad verwijderen (weesfietsen en gevaarlijk gestalde fietsen).

Voor autoparkeren zien we de volgende ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de begroting:

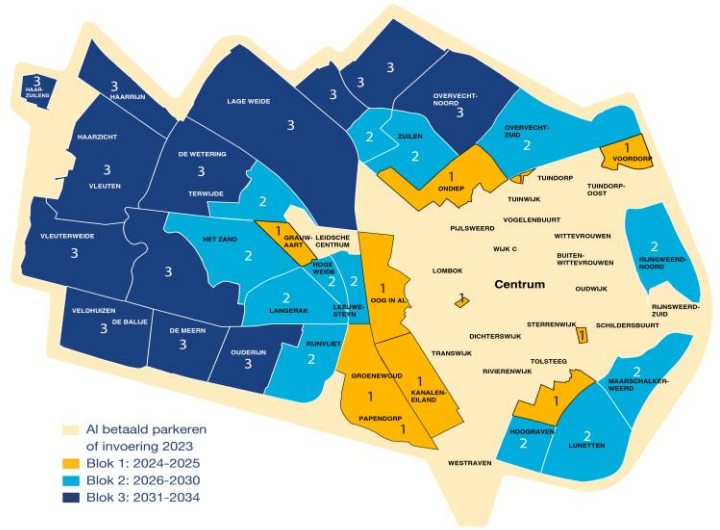
- De Mobiliteitshub XL zal de parkeerbehoefte van diverse gebiedsontwikkelingen faciliteren, waaronder het ‘parkeren op afstand' voor bewoners Jaarbeurskwartier en Merwedekanaalzone. De aanbesteding voor een voorlopig ontwerp is in 2023 afgerond. De start bouw is voorzien in 2024.
- P+R Westraven zal worden omgevormd naar een ringhub zodat de voorziening ook geschikt wordt voor bewoners die hun auto op afstand parkeren. In 2023 is een PvE opgeleverd met de functionele - en ontwerpeisen die aan de voorziening worden gesteld om deze om te vormen naar een ringhub op de korte en middellange termijn. In 2024 wordt er een begin gemaakt met de voorbereidingen en van de verdere uitrol van de 'need to haves'.
- In het tweede kwartaal 2024 maken we de resultaten van de proef parkeren op afstand voor bewoners van Rivierenwijk bekend. Deze resultaten nemen we mee in de verdere ontwikkeling van het Parkeren op Afstand product.
- We zien een toename van elektrische voertuigen in zowel de openbare ruimte als in de gemeentelijke parkeergarages. Om in 2030 te kunnen voldoen aan de laadbehoefte van bewoners, bezoekers en deelauto’s, en laden van voertuigen zo veel mogelijk buiten de openbare ruimte gebeurt, starten we in 2024 met de uitbreiding van de laadpunten in onze parkeergarages.
- In 2024 komt parkeergarage Springweg voor 4 jaar in beheer. De kosten verrekenen we in de komende jaren met de inkomsten uit deze locatie. Het saldo reserveren we voor de kosten parkeerexploitatie Springweggarage en de daaraan gekoppelde kosten.
- In 2025 komt parkeergarage Paardenveld in beheer. In 2024 nemen we een besluit over de invulling van parkeergarage Paardenveld. Hiervoor starten we een participatietraject, de resultaten zullen bepalen hoeveel inkomsten er vanuit het parkeerdeel gegenereerd kunnen worden.

Actueel beeld stadsbreed invoeren betaald parkeren
De implementatie van de nieuwe aanpak invoeren betaald parkeren in de hele stad start naar verwachting in 2024. In de uitwerking hebben we de stad in drie prioriteitsblokken verdeeld die elkaar opvolgen in de tijd (zie afbeelding). We stellen in 2024 een uitvoeringsprogramma vast, waarmee we binnen de prioriteitsblokken de volgorde voor invoeren van betaald parkeren actualiseren.

De nieuwe aanpak gaat uit van invoering gedurende een periode van 10 - 12 jaar, waarbij jaarlijks voor ongeveer 10.000 adressen betaald parkeren wordt ingevoerd. Voorafgaand aan de start van ieder blok leggen we een voorstel voor prioritering van gebieden binnen dat blok voor aan de raad. Het college actualiseert deze planning ieder jaar.

Tegemoetkoming lage inkomens
Betaald parkeren in de hele stad komt de leefbaarheid en bereikbaarheid van Utrecht nu en in de toekomst ten goede. Voor inwoners met een laag inkomen kost deze verandering een aanzienlijk deel van hun inkomen. Conform het coalitieakkoord compenseren we inwoners met lage inkomens voor de toenemende parkeerkosten. Binnen de parkeerbegroting is daarvoor 0,704 miljoen euro gereserveerd.

Parkeerinkomsten
Als gevolg van de uitbreiding betaald parkeren en tariefsverhoging nemen zowel de parkeerbaten als de -lasten de komende jaren toe. In het coalitieakkoord is afgesproken dat de extra parkeerinkomsten die voortvloeien uit tariefsverhoging en uit uitbreiding van het gebied met betaald parkeren, bestemd zijn voor ruimtelijke investeringen. In *hoofdstuk 5.1 Financieel beeld: Parkeerinkomsten* lichten we dit verder toe.

Afbeelding: invoering betaald parkeren, per blok

Opheffen parkeerplaatsen
We hebben de ambitie om jaarlijks 0,5 tot 1% van de bestaande parkeerplaatsen op straat om te vormen naar ruimte voor lopen, fietsen, deelmobiliteit, verblijven en vergroening (zie raadsbrief). Dit is inclusief de toegevoegde parkeerplaatsen uit bijvoorbeeld gebiedsontwikkelingen.

In de meerjarenraming uitbreiden betaald parkeren hebben we rekening gehouden met de inkomstenderving en deze is vanaf 2024 verwerkt in de parkeerbegroting. Voor inrichting van de vrijgekomen ruimte is geen dekking beschikbaar binnen de parkeerbegroting. Daarvoor zetten we andere budgetten in, zoals het budget voor schaalsprong groen en het initiatievenfonds.

In de binnenstad hebben we de ambities om jaarlijks 50 parkeerplaatsen op te heffen. Hieronder staat waar in 2023 parkeerplaatsen zijn opgeheven en een doorkijk met planning voor 2024 t/m 2026.

2023: Oudegracht 20; Janskerkhof 26; Paardenveld 16; Catharijnekade 2; Twijnstraat 1 (nog niet allemaal gerealiseerd)
2024: Oudegracht en Twijnstraat 45; Lucasbolwerk en Lange Jufferstraat 5
2025: Janskerkhof 35; Park Paardenveld 15
2026: Janskerkhof 34; Oudegracht Noord 11; Flexibel 5 parkeerplekken

Jaarlijks herzien we de verdeling als dat nodig is.
We gaan vanaf eind dit jaar jaarlijks parkeerdrukmetingen uitvoeren. Dit gebeurt niet in één keer voor de hele stad, maar zal gefaseerd plaatsvinden. Aan de hand van de resultaten van die parkeerdrukmetingen weten we in welke gebieden de parkeerdruk laag is. Dat kan aanleiding geven om te kijken naar betere invulling van de ruimte. We gaan ervaring opdoen hoe we kansen voor het opheffen van parkeerplaatsen kunnen benutten.

We melden op de website als we zien dat de parkeerdruk laag is in een bepaald gebied. Bewoners kunnen ook bij ons melden dat de parkeerdruk laag is, dit nemen we mee in de planning om de parkeerdruk te meten (als we dat niet recent hebben gedaan).

Opheffen parkeerplaatsen	2024	2025	2026	2027	2028
Totaal aantal parkeerplaatsen in Utrecht	**149.060**	**149.060**	**147.934**	**146.816**	**145.706**
Reductie t.o.v. voorafgaand jaar					
reductie in zone A1		50	50	50	50
reductie in zone A2		87	87	86	85
reductie in zone B1		165	164	163	161
reductie gratis parkeerplaatsen		824	817	811	805
Totaal op te heffen parkeerplaatsen		**1.126**	**1.118**	**1.110**	**1.101**
Beschikbare middelen	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
MPR 2022 (binnenstad)	175	175	175	175	175
Coalitieakkoord 2022-2026	366	738	1.108	1.476	1.843
Totaal (bedragen x € 1.000)					

Toelichting mutaties parkeerbegroting (auto- en fietsparkeren)

- In de periode 2024-2028 verwachten we meer parkeerinkomsten dan was opgenomen in de raming van het MPR 2023. Deze meevaller in de parkeerinkomsten hangt samen met de verdichting van de stad en de tariefsverhoging voor kortparkeren die in 2023 is doorgevoerd.

- Met ingang van 15 mei 2024 hebben we de parkeergarage Springweg voor een periode van 4 jaar in eigen beheer. Dit leidt tot een toename van zowel parkeerinkomsten als exploitatielasten (zie toelichting pagina 106).

- Stijgende licentiekosten voor het huidige parkeer vergunningensysteem (0,400 miljoen) leiden in 2024 tot incidenteel hogere lasten. Daarnaast treffen we in 2024 de benodigde voorbereidingen voor de implementatie van het nieuwe vergunningensysteem in 2025 (0,155 miljoen).

- Bij de fietsenstalling Jaarbeursplein is er sprake van lekkage. Ter voorkoming van eventuele schades aan de elektrische installaties voeren we in 2024 een grote reparatie uit. Dit leidt tot incidentele verhoging van de lasten van circa 0,450 miljoen euro. Daarnaast is het vanwege de veiligheid bij noodgevallen noodzakelijk om dekking voor mobiele telefonie in de stationsstalling te realiseren. Dit vergt een aanvullende investering van 0,150 miljoen euro.

- Voor het fietsdepot hebben we een nieuwe locatie gevonden aan de Vlampijpstraat 89 in het huidige pand van het depot van Culturele zaken. Het pand is in eigendom van de gemeente en geschikt als toekomstbestendig depot, maar is naar verwachting pas in 2025 beschikbaar. De huidige eigenaarslasten van het nieuwe fietsdepot hebben we geraamd op 0,430 miljoen per jaar. In 2024 voeren we een haalbaarheidsstudie uit waarbij we diverse scenario's tegen het licht houden. In het MPR 2025 passen we de eventueel lasten aan naar aanleiding van dit onderzoek.
- De latere oplevering van de nieuwe fietsenstalling Stadstuin in Leidsche Rijn leidt tot incidenteel lagere exploitatielasten in 2024 en 2025. Het budget valt met de latere oplevering vrij en zetten we in voor het plaatsen van fietsenrekken in de vooroorlogse buurten. In de raadsbrief vooroorlogse buurten beschreven we de aanpak voor het actiever plaatsen van fietsenrekken. De huidige aanpak voorziet in een behoefte. Inwoners van Rivierenwijk hebben in het eerste kwartaal meer aanvragen gedaan dan verwacht. In 2024 verwachten we te starten in Dichterswijk, Zuilen-west, Wittevrouwen en Buiten Wittevrouwen

Mutaties parkeerbegroting Bedragen x € 1.000,-	2024	2025	2026	2027	2028	Incidenteel of structureel
Autoparkeren	**4.421**	**4.198**	**4.328**	**3.900**	**3.627**	
Saldo uitbreiding betaald parkeren	4.178	3.960	3.975	3.426	3.426	S
Incidentele vrijval tegemoetkoming lage inkomens	500					I
Baten Springweg garage	1.309	1.755	1.870	1.991	707	I
Lasten Springweg garage	-1.011	-1.517	-1.517	-1.517	-506	I
Vergunningensysteem	-555					I
Fietsparkeren	**-600**	**-430**	**-430**	**-430**	**-430**	
Herstelkosten fietsenstalling Jaarbeursplein	-600					I
Fietsdepot (verhuizing)		-430	-430	-430	-430	S
Fietsenstalling Stadstuin	200	200				I
Vooroorlogse wijken	-200	-200				I
Saldo (excl. uitbreiding parkeergarages)	**3.821**	**3.768**	**3.898**	**3.470**	**3.197**	
Saldo Springweggarage doteren reserve parkeren	-298	-238	-353	-474	-201	I
Saldo na toevoeging reserve	**3.523**	**3.530**	**3.545**	**2.996**	**2.996**	

Ontwikkeling van de parkeerreserve en onderhoudsvoorziening

Parkeerreserve
De parkeerreserve egaliseert schommelingen in parkeerbaten en of -lasten tussen de jaren. De reserve heeft een plafond van maximaal 15% van de parkeerbaten. Op dit moment heeft de reserve een omvang van circa 11% t.o.v. de begrote parkeerbaten in 2024.

- Stortingen: Het saldo van baten en lasten Springweggarage reserveren we voor de kosten parkeerexploitatie Springweggarage en de daaraan gekoppelde kosten.

- Onttrekkingen: De aanloopverliezen parkeergarage Croeselaan zijn nog gebaseerd op onderzoek voor de coronaperiode. Een onzekerheid die nog meespeelt bij het garageparkeren is het (structurele) effect van de coronacrisis op toekomstig woon-werkverkeer.

Onderhoudsvoorziening
De onderhoudsvoorziening is ingesteld om de schommelingen van het meerjarig groot onderhoud aan parkeergarages, transferia en stallingsvoorzieningen op te kunnen vangen. Bij het parkeervastgoed zien we een trend van stijgende kosten en oplopende onderhoudskosten. Hoge inflatie en strenge wet- en regelgeving ten aanzien van veiligheid en duurzaamheid spelen hierbij een grote rol.

Verloopoverzicht parkeerreserve Bedragen x € 1.000,-	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per 1 januari	**8.702**	**8.974**	**8.972**	**9.325**	**9.799**
Stortingen					
▪Saldo Springweggarage	298	238	353	474	201
Onttrekkingen					
▪Aanloopverlies parkeergarage Croeselaan	-26	-240			
Stand per 31 december	**8.974**	**8.972**	**9.325**	**9.799**	**10.000**

Verloopoverzicht onderhoudsvoorziening Bedragen x € 1.000,-	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per 1 januari	**1.262**	**906**	**670**	**479**	**283**
Onttrekkingen					
▪Mutatie voorziening (MJOP)	-356	-236	-191	-196	-171
Stand per 31 december	**906**	**670**	**479**	**283**	**112**

5.5 Actualisatie MeerjarenGroenprogramma (MGP)

Het college is beslissingsbevoegd over de invulling van het Meerjarengroenprogramma (MGP). Het MGP is als bijlage bij dit MPR gevoegd.

Hiernaast staan 2 tabellen die de tabel in de bijlage samenvatten:

De eerste tabel geeft het beschikbare budget weer. Deze bestaan naast de gemeentelijke middelen voor het Meerjaren Groen Programma, uit toegekende subsidies en bijdragen van andere ruimtelijke opgaven (werk met werk).

In de tweede tabel is de programmering van de middelen op de schaalniveaus van de Groene Schaalsprong opgenomen. Daaronder ligt de programmering van de specifieke projecten. In de bijlage de tabel met de programmeerde projecten).

Budget Meerjaren Groen Pograma - projecten	2024	2025	2026	2027	2028
Meerjaren Groen Programma - projecten	5.379	3.883	6.793	7.104	6.284
Subsidies en bijdragen	821	921	1.500	1.000	-
Totaal	**6.200**	**4.754**	**8.293**	**8.104**	**6.284**

Geprogrammeerd budget per schaalniveau	2024	2025	2026	2027	2028
Groene straten, incl. bomen	3.431	1.200	2.200	3.650	5.000
Groenblauwe routes	1.410	2.341	4.690	3.265	595
Parkgebieden	77	150	260	350	100
Groene Scheggen	450	480	280	240	240
Groen rondom de stad	833	583	863	599	349
Totaal	**6.200**	**4.754**	**8.293**	**8.104**	**6.284**

Bedragen X 1.000

5.6 Investeringsprogrammering Sport

Utrecht groeit de komende jaren in aantal inwoners. Daarom investeren we in maatschappelijke voorzieningen, waaronder sportvoorzieningen. Uitbreidingsinvesteringen maken onderdeel uit het van het MPR.

Met vaststelling van VJN/MPR 2023 kwam vorig jaar voor uitbreidingsinvesteringen in sportaccommodaties **€ 5,068** mln structureel beschikbaar. In dat MPR2023 gingen we uit van een investeringsprogramma voor sport dat structureel zelfs **€ 5,736** mln zou gaan kosten. Hogere kosten dan het beschikbare budget. Dit hing samen met de 'trap-af-trap-op'-bezuiniging die in VJN/MPR2023 was doorgevoerd. De gedachte was dat uitstel van de oplevering van een aantal sportvoorzieningen met enkele jaar (trap af) ruimte zou bieden om in de tussentijd weer nieuwe middelen uit het groeikader te verkrijgen. Daarmee zouden de uitgestelde voorzieningen dan alsnog gerealiseerd worden.

Een jaar later, nu bij VJN/MPR2024, is de financiële context wezenlijk anders. Er zijn geen middelen beschikbaar voor 'trap op'. Sterker nog, er is een noodzaak om te bezuinigen. Structureel is er voor uitbreidingsinvesteringen **4,916 mln** euro beschikbaar. In vergelijking met het MPR2023 draagt Sport *incidenteel* 2,0 mln euro bij aan de bezuinigingsopgave (som van bedragen in 2024 tot en met 2028) en *structureel* bezuinigen we op sport 0,153 mln euro per jaar.

Vanwege de gewijzigde financiële context hebben we het investeringsprogramma voor sport herzien. Rekening houdend met de bijdrage vanuit Sport aan de bezuinigingen verwachten we in de komende vier jaar het volgende investeringsprogramma voor sport te kunnen realiseren:

- Oplevering van drie nieuwe sporthallen: Cartesiusdriehoek (0,725 mln/jr), Merwedekanaalzone (0,7 mln/jr) en Overvecht (0,7 mln/jr)
- Oplevering extra zwembad Maximapark (kapitaallasten 1,46 mln/jr), oplevering in 2029.
- Aanleg van twee nieuwe sportvelden in Nieuw Welgelegen (3,9 mln incidenteel + 0,562 mln/jr) en uitbreiding Rijnvliet (1 mln incidenteel + 0,104 mln/jr).
- Omzetting van drie voetbalvelden van natuurgras naar kunstgras (drie keer 0,09 mln/jr)

Binnen deze budgettaire kaders zien we nu geen mogelijkheid om extra velden te realiseren op Maarschalkerweerd-Noord. Dat komt vooral door hoge inpassingskosten om aanleg van sportvelden mogelijk te maken.

Sport: ontwikkeling investeringsbudget	2024	2025	2026	2027	2028	Struct.
Budget MPR2023	363	1.347	3.295	4.894	5.068	5.068
Bijdrage aan bezuinigingspakket	263	-191	386	-398	1.950	152
Budget MPR2024	**100**	**1.538**	**2.909**	**5.292**	**3.118**	**4.916**

Sport: investeringsprogrammering MPR2024	2024	2025	2026	2027	2028	Struct.
Nieuw Welgelegen (omzetting natuurgras naar kunstgrasveld)	90	90	90	90	90	90
Nieuw Welgelegen, inpassingskosten	0	0	1.608	2.300	25	363
Nieuw Welgelegen (aanleg voetbalveld met kleedvoorziening)	0	0	0	128	128	128
Nieuw Welgelegen (aanleg hockeyveld met kleedvoorziening)	0	0	0	101	101	101
Rijnvliet, inpassingskosten	0	1.037	11	11	11	11
Rijnvliet (uitbreiding met rugbyveld)	0	93	93	93	93	93
Cartesiusdriehoek, sporthal (combinatie met onderwijs, incl grondkosten)	10	0	725	725	725	725
Correctie Berlijnplein	0	174	174	174	174	174
Merwedekanaalzone, sporthal (combinatie met onderwijs, incl grondkosten)	0	0	0	700	700	700
Merwedekanaalzone, sporthal (voorbereidingskrediet)	0	18	18	0	0	0
Overvecht, sporthal (combinatie met onderwijs, incl grondkosten)	0	0	0	700	700	700
Overvecht, sporthal (voorbereidingskrediet)	0	10	10	0	0	0
Voetbalveld, omzetting natuurgras naar kunstgras (sportpark Desto, realisatie medio 2024)	0	90	90	90	90	90
Voetbalveld, omzetting natuurgras naar kunstgras (nr 2)	0	0	90	90	90	90
Voetbalveld, omzetting natuurgras naar kunstgras (nr 3)	0	0	0	90	90	90
Zwembad Maximapark (extra zwembad)	0	0	0	0	0	1.460
Zwembad Maximapark (voorbereidingskrediet)	0	26	0	0	0	0
Hockeyveld op nader te bepalen locatie (excl. inpassingskosten)	0	0	0	0	101	101
Subtotaal investeringsprogramma sport	**100**	**1.538**	**2.909**	**5.292**	**3.118**	**4.916**

5.7 Actualisatie reserve ruimtelijke ontwikkelingsprojecten

Reserve ruimtelijke ontwikkelingsprojecten	
Saldo begin 2024	19.931
Resultaatbestemming 2023	1.432
Toevoeging 2024	10.149
Saldo (excl. resultaatbestemming meerwaarde afdracht woningcorporaties 2023)	**31.512**
Resultaatbestemming meerwaarde afdracht woningcorporaties 2023	2.497
Saldo (incl. resultaatbestemming meerwaarde afdracht woningcorporaties 2023)	**34.009**

Toelichting op de reserve
De reserve ruimtelijke ontwikkelingsprojecten (voorheen reserve investeringsimpuls RSU) is bestemd voor – vastgestelde – projecten die bijdragen aan het realiseren van de ruimtelijke ambities uit de RSU 2040. In het coalitieakkoord 2022-2026 zijn deze projecten onderdeel van het investeringspakket Groei in Balans.

Bestemming reserve
De bijlage ‘Programmering ruimtelijke ontwikkelingsprojecten 2024’ geeft een actueel beeld van de voortgang van alle projecten en van de begrote kosten. Op basis van de actuele stand is er financiële ruimte voor het ophogen van de knelpuntenvoorziening met 0,868 miljoen euro. Met deze voorziening kunnen wij onvoorziene tegenvallers (zoals prijsstijging) in de projecten opvangen. Ook hebben wij de risicovoorziening kostenverhaal aangevuld met 0,350 miljoen euro. Hiermee dekken wij het risico af van het niet kunnen verhalen van plankosten.

Vanaf 2021 zijn middelen beschikbaar voor fietsmaatregelen die zijn gekoppeld aan gebiedsontwikkelingen. De eerste vier jaren hebben wij daarvan in totaal 2 miljoen euro bestemd voor fietsmaatregelen en verbindingen ten behoeve van de gebiedsontwikkeling Merwedekanaalzone. Wij stellen voor deze middelen vanaf 2025 te bestemmen voor de fietsverbinding Papendorp – 24 oktoberplein voor een totaal van 3,6 miljoen euro.

Aankoopbudget ten behoeve van groen en sport
In de Voorjaarsnota 2021 is 3 miljoen euro beschikbaar gesteld om aangekochte grond om te kunnen zetten naar de bestemming groen of sport. Met dit bedrag kan de waardedaling van de grond en de inrichting worden bekostigd.

Uit het beschikbare budget hebben wij 0,075 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de aankoop en herinrichting van drie percelen aan de Offerhausweg. Verder bestemmen wij 1,5 miljoen euro voor de ontwikkeling van Ockhuizen. Voor dit bedrag kopen wij percelen voor de ecologische en recreatieve corridor in het noorden en de landschappelijke zone ten zuiden van het zonneveld en wijzigen de bestemming van deze percelen. Ter compensatie van de aantasting van groen en verlies van biodiversiteit in het plangebied Tussen de Rails hebben wij de aankoop gepland van een perceel in de directe omgeving van 1,8 hectare groot. Hiervoor bestemmen wij 0,3 miljoen euro.
Voor het restant budget van 1,125 miljoen euro onderzoeken wij herontwikkelingsmogelijkheden voor Sportpark Nieuw Welgelegen en voor de Verlengde Hoogravenseweg 203 en 223 e.o. die bijdragen aan de ambities om een groene schaalsprong te maken in combinatie met extra sportfaciliteiten om zo de omvang en de kwaliteit van het groen en sport gelijke tred te laten houden met de verdichting van de stad.

5.8 Actualisatie reservering Betaalbaar Wonen

Toelichting op de reserve Betaalbaar wonen
Bij de Voorjaarsnota 2023 is besloten om het bestedingsdoel voor deze reserve te verbreden van betaalbaar wonen naar betaalbaar wonen en het op gang houden van woningbouwprojecten.

De reserve Betaalbaar wonen wordt gevoed met de opbrengsten uit de Conversieregeling Erfpacht 2017. Motie 191/2017 draagt het college op om de opbrengst uit deze conversieregeling jaarlijks te oormerken voor het toevoegen van meer betaalbare woningen. Daarnaast is in de Voorjaarsnota 2021 een extra toevoeging van 7 miljoen euro aan de reserve gedaan, uit de opbrengst van de ontwikkeling van deelgebied Haarrijn in de grondexploitatie Leidsche Rijn.

Besteding reserve
In de reserve is 4,010 miljoen euro bestemd voor Overvecht Centrum (cofinanciering WBI; raadsvoorstel MPR 2022).

In dit MPR stellen wij voor om 8,8 miljoen euro te onttrekken voor:
- Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn: 5,500 miljoen euro (conform raadsvoorstel VJN 2021)
- Maatregelen continuering woningbouw: 3,300 miljoen euro (conform raadsvoorstel VJN 2023).

Tevens stellen voor om 9,081 miljoen euro te bestemmen voor:
- Maatregelen om de woningbouw op gang te houden, de Utrechtse Aanpak 3e tranche:
  - Hindersteinlocatie: 2,300 miljoen euro
  - Hart van De Meern: maximaal 1,500 miljoen euro
  - Leidsche Rijn Centrum Oost (Kavel G15b): 0,361 miljoen euro
- Transformatie van gemeentelijk vastgoed en aankoop van vastgoed (kantoren en woningen): 4,5 miljoen euro
- Volkshuisvestingsfonds Overvecht: 0,420 miljoen euro (cofinanciering).

De geheime bijlage Overzicht voorstellen betaalbaar wonen (opbrengsten conversieregeling Erfpacht 2017) geeft de geïnventariseerde projecten weer als richtinggevend kader voor het nog te bestemmen bedrag van 1,002 miljoen euro. De daadwerkelijke inzet wordt ter besluitvorming aan de raad voorgelegd bij voorstellen over de financiële kaders van projecten. Conform motie 2021/197 kunnen de middelen ook worden ingezet voor het realiseren van extra onzelfstandige studenteneenheden.

Reserve betaalbaar wonen	
Saldo begin 2024	18.778
Toevoeging 2024	4.115
Reeds bestemd	-4.010
Subtotaal	**18.883**
Voorstel MPR 2024 te onttrekken	
- Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn	-5.500
- Maatregelen continuering woningbouw	-3.300
Voorstel MPR 2024 te bestemmen	
- Maatregelen Utrechtse aanpak (3e tranche):	
- Hindersteinlocatie	-2.300
- Hart van de Meern	-1.500
- Leidsche Rijn Centrum Oost (G15b)	-361
- Transformatie en aankoop vastgoed	-4.500
- Volkshuisvestingsfonds Overvecht (cofinanciering)	-420
Nog te bestemmen	**1.002**

Actualisatie voorziening meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties

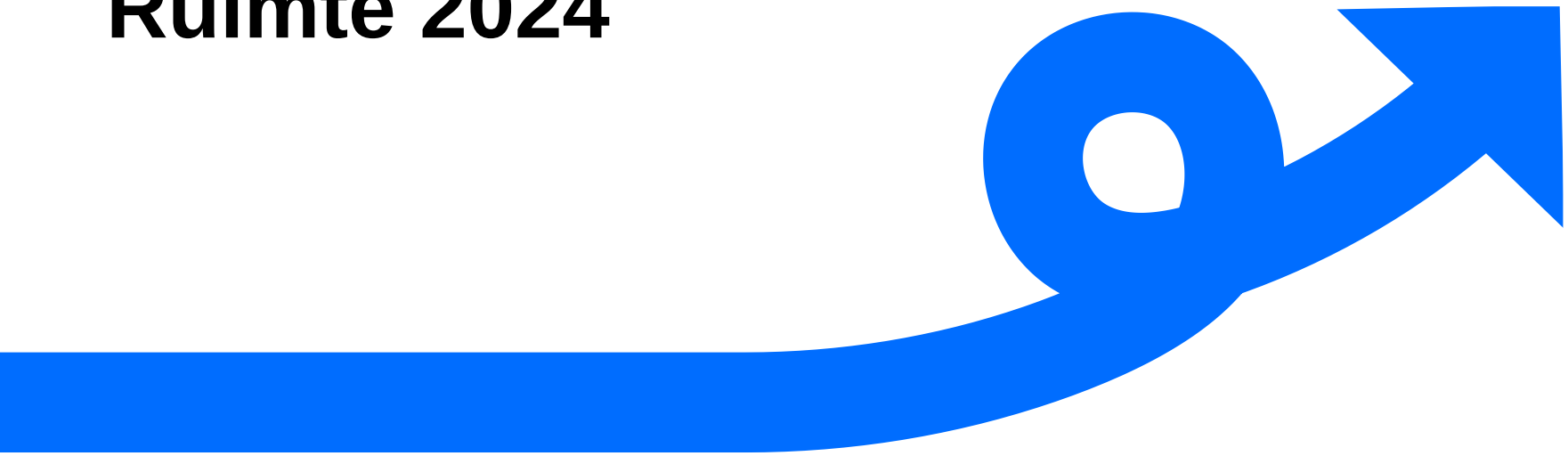
Voorziening meerwaarde prestatie woningcorporaties	
Saldo begin 2023	18.409
Reeds bestemd	18.409
Nog te bestemmen	**-**

Toelichting op de voorziening
Op basis van de Stedelijke afspraken 2020-2022 met woningcorporaties en huurdersorganisaties is in die periode 2/3e deel van de meerwaardeafdracht bij bestemmingswijziging van sociale huurwoningen gestort in de voorziening meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties. Woningcorporaties hebben bestedingsvoorstellen gedaan voor dit deel van de afgedragen meerwaarde. Ook voor de nog beschikbare afgedragen meerwaarden tot en met 2020 zijn concrete bestedingsvoorstellen vastgesteld.

In het coalitieakkoord 2022-2026 is een stop op de verkoop van sociale huurwoningen opgenomen. Daarmee vervallen de begrote meerwaardeafdrachten en tevens de stortingen in de voorziening meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties.

Gemeente Utrecht

Meerjaren Perspectief Ruimte 2024

Bijlage voortgang woningbouwprojecten 100+ MPR2024

In de voortgang woningbouwprojecten 100+ lijst houden we de voortgang van de woningbouwprojecten met meer dan 100 woningen bij. In algemene zin zien we dat de marktomstandigheden en de netcongestie een risico vormen op vertraging in projecten.

Bijlage MPR 2024 Voortgang woningbouwprojecten 100+					MPR 2022 peildatum 1-2-2022	Peilstok 2022 peildatum 1-7-2022	MPR 2023 peildatum 1-2-2023		Peilstok 2023 peildatum 1-7-2023		MPR 2024 peildatum 1-2-2024		
Gebied	**Projectnaam**	**Ontwikkelaar**	**Fase**	**Aantal woningen**	**start bouw**	**start bouw**	**start bouw**	**oplevering**	**start bouw**	**oplevering**	**start bouw**	**oplevering**	**Toelichting**
Centrum	Kruisvaartkade	MRP/Danube	Voorbereiding	566	2021	2023	2023	2026	2024	2027	2025	2028/2029	Start bouw is afhankelijk van de afhandeling van de beroepen bij Raad van State, verwachting nu is begin 2025, eerste oplevering 2028/2029
Centrum, stationsgebied	Beurskwartier 1	Gemeente	Ontwerp	2.501	2023	2024	2024	2031	2025	2032	2025	2032	Het stedenbouwkundigplan is vastgesteld door de raad. De uitspraak van de Raad van State over het bestemmingsplan moet nog plaatsvinden.
Centrum, stationsgebied	Amrath Galaxy Tower (hotel + woningen)	Amråth	Uitvoering	317	2018	2018	2018	2023	2018	nb	2018	nb	De bouw ligt al geruime tijd stil vanwege een geëscaleerd financieel-juridisch conflict tussen opdrachtgever De Lelie Vastgoed (DLV) en bouwer Ballast Nedam (BN). BN oefent retentierecht uit en totdat er een financieel akkoord is tussen BN en DLV kan het bouwterrein niet worden betreden. Voorzichtige verwachting is: oplossen geschil in 2024, voorbereiden doorstart bouw 2024/2025, doorstart bouw 2025/2026 en oplevering in 2026/2027.
Centrum, stationsgebied	Lombokplein	Gemeente	Ontwerp	360	2023	2024	2024	2031	2024	2031	2025	2031	De Europese aanbesteding van de openbare ruimte Lombokplein is vertraagd. In 2025 starten we met het verleggen van een Eneco Warmteleiding en in 2026 met de herinrichting van de openbare ruimte. Voordat de bouwlocaties ontwikkeld kunnen worden wordt gestart met herstructurering van de openbare ruimte. Start realisatie woningbouw eerste blok is naar verwachting in 2028 en tweede blok in 2030. Oplevering van de woningen staat gepland vanaf 2031. Afhankelijk van het nader uit te werken faseringsplan van de aannemer openbare ruimte, kan dit mogelijk sneller.
Centrum, stationsgebied	Smakkelaarspark	Lingotto	Voorbereiding	150	n.v.t.	2020	2020	2025	2020	2026	2020	2026	In 2023 optimalisaties uitgewerkt, start bouw begin 2024 lijkt mogelijk, VSO wordt voor eind januari 2024 ondertekend. In 2020 is fase 1 gestart.
Centrum, stationsgebied	Wonderwoods	G&S Vastgoed	Uitvoering	419	2020	2020	2020	2024	2020	2024	2020	2024	Volgens planning 2020-2024, bouw verloopt voorspoedig. Op 25 januari 2024 is het hoogste punt bereikt. Gefaseerde oplevering van de functies en woningen vanaf medio 2024
Centrum, stationsgebied	Rabo/Matserterrerien	Rabobank	Definitie	130	2026	2026	2026	2028	2027	2028	2027	2028	
Leidsche Rijn	Groenewoud	Loostad	Definitie	1.500	2022	2025	2025	2035	2025	2035	2025	2035	Bestemmingsplan ter vaststelling in Q2 2024 in de raad.
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Noord Hoogbouwkavel	Stadswaarde, Koopmans Bouwgroep (TBI) en J.P. van Eesteren (TBI)	Ontwerp	1.015	2022	2024	2024	2030	2025	2031	2026	2031	Bestemmingsplan is onherroepelijk. BPD is aangehaakt bij ontwikkelcombinatie KEES.
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Oost bouwblok G11 + G12	Wonam, Mitros en Heijmans	Voorbereiding	264	2023	2023	2024	2027	2024	2027	2024	2027	Start bouw in april 2024.
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Oost bouwblok F12	Heijmans	Voorbereiding	163	n.v.t.	2022	2023	2026	2024	2027	2025	2028	Project is vertraagd doordat de verkoop dure woningen niet goed loopt, project is uit verkoop gehaald tot stabilisatie markt en gaat daarna opnieuw in verkoop.
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Oost bouwblok I5	SBB	Ontwerp	122	n.v.t.	2023	2024	2026	2024	2026	2025	2027	Er wordt onderzocht hoe dit bouwplan met middenhuurwoningen financieel haalbaar gemaakt kan worden.
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Oost bouwblok: G13, F11a en G15a	Vorm	Uitvoering	139	n.v.t.	2023	2023	2026	2023	2026	2023	2026	Bouw is gestart in 2023
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Oost, bouwblok E9	Cazas	Voorbereiding	247	n.v.t.	2023	2023	2026	2023	2026	2023	2026	Bouw is gestart eind 2023.
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Kern bouwblok D4	ASR / Vesteda	Voorbereiding	187	n.v.t.	2022	2024	2027	2024	2027	2025	2028	Bezwaarprocedure loopt.
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Kern bouwblok E4	ASR / Vesteda	Voorbereiding	184	n.v.t.	2022	2024	2027	2024	2027	2025	2028	Bezwaarprocedure loopt.
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Kern bouwblok E5	Dura Vermeer / Bo-ex	Uitvoering	152	n.v.t.	2023	2023	2026	2023	2026	2023	2026	Bouw is gestart medio 2023.

Leidsche Rijn	Terwijde bouwveld E, winkelcentrum (locatie huidige tijdelijke school)	Bo-Ex, Habion	Ontwerp	160	n.v.t.	2023	2024	2026	2024	2026	2024	2026	
Leidsche Rijn	Papendorp	ntb	Ontwerp	2.000	2024	2025	2026	2036	2026	2036	2025	2035	Bestemmingsplan ter vaststelling in Q2 2024 in de raad.
Leidsche Rijn	Leeuwesteijn bouwveld 1a	Woonin	Uitvoering	111	n.v.t.	2022	2022	2024	2022	2024	2022	2024	
Merwedekanaalzone	Eendrachtlaan 10	Duqer	Uitvoering	215	2024	2022	2022	2024	2022	2025	2022	2024	
Merwedekanaalzone	Merwede (deelgebied 5), fase 1	Gemeente,ontwikkelaars en eigenaren	Ontwerp	4.250	2023	2023	2023	2030	2024	2031	2024	2031	
Merwedekanaalzone	Merwede (deelgebied 5), fase 2	Gemeente,ontwikkelaars en eigenaren	Ontwerp	1.750	n.v.t.	n.v.t.	2028	2033	2028	2033	2028	2033	
Merwedekanaalzone	Merwedekanaalzone deelgebied 4: voormalig Defensieterrein	BPD / Mitros	Uitvoering	978	2020	2020	2020	2028	2020	2028	2020	2029	Uitvoering loopt, verschillende fases volgen elkaar op. Iets vertraagd door slechte verkoopcijfers blok 3 en moeite met financiering middenhuur in Toren 1.
Noordoost	Kögllaan 26/Manegelaan	Explorius Vastgoedontwikkeling i.s.m. Woonin	Definitie	193	n.v.t.	2024	2024	2026	2024	2026	2025	2026	
Noordoost	Nieuw Buurland (Lauwerecht : complex 2 en 4)	Mitros	Ontwerp	285	2022	2023	2024	2026	2024	2026	2024	2026	
Noordwest	2e Daalsedijk Wisselspoor, deelgebied 2-4	Synchroon	Uitvoering	1.021	2022	2023	2023	2029	2023	2030	2023	2030	Deelgebied 2 t/m 4 telt 1.021 woningen. Deelgebied 4 telt circa 538 woningen. Start bouw is 2023– oplevering 2025. De resterende deelgebieden (2 en 3) bestaan uit circa 483 woningen. 2023 gebruikt NS voor het opstellen van een strategie hoe zij de deelgebieden 2 en 3 opnieuw in de markt wil zetten. De nieuwe strategie van NS heeft naar alle waarschijnlijkheid impact op de afgesproken planning in het ontwikkelkader. Een deel van het ontwerp zal opnieuw uitgevoerd moeten worden. Er is extra sturing vanuit de gemeente nodig op de integrale aanpak van de gehele gebiedsontwikkeling.
Noordwest	Omloop/Laan van Chartroise	Woonin	Uitvoering	285	2021	2022	2022	2025	2022	2025	2022	2025	
Noordwest	Sportpark Zuilense Vecht	Gemeente Utrecht	Ontwerp	300	2024	2024	2025	2028	2025	2028	2026	2029	Proces is eerder vertraagd door o.a. stikstof. Nu levert netcongestie mogelijk extra vertraging op.
Noordwest	Van Heukelomlaan	Woonin	Definitie	190	n.v.t.	2025	2025	2027	2025	2027	2025	2027	
Oost	De Kwekerij (KPN Campus) fase 3 (uitvoering)	SSH/Jebber	Uitvoering	206	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	2023	2024	Bouw is gestart. Prognose oplevering is derde of vierde kwartaal 2024. Voor dit project staat niet van toepassing in de jaren 2022 en 2023 omdat in voorgaande jaren de verschillende fases van het project gebundeld op de 100+ lijst stonden.
Oost	De Kwekerij (KPN Campus) 4 (ontwerp)	SSH/Jebber	Ontwerp	400	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	2026	2028	Conform opgave van de ontwikkelaar SSH/Jebber. 400 studentenwoningen inclusief gebouwde parkeervoorziening voor het gehele project.
Oost	Gebiedsontwikkeling Galgenwaard	Galgenwaard Onroerend Goed B.V., Herculestoren C.V. en gemeente Utrecht	Definitie	500-1.000	nvt	2025	2025	2030	2025	2030	2026	2031	In opdracht van de 3 initiatiefnemers, Galgenwaard Onroerend Goed B.V., Herculestoren Utrecht C.V. en de gemeente Utrecht, heeft Mecanoo een stedenbouwkundige uitwerking gemaakt voor de gebiedsontwikkeling Galgenwaard. Deze stedenbouwkundige uitwerking is inmiddels gereed. Op dit moment wordt gewerkt aan een Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE). De planning is onder meer afhankelijk van de financiële haalbaarheid van de plannen binnen de gemeentelijke kaders.
Oost	Herontwikkeling Pieter Baan Centrum	Kondor Wessels	Ontwerp	118	n.v.t.	2024	2024	2025	2024	2025	2026	2027	De eigenaar ontwikkelt in samenwerking met de gemeente een stedenbouwkundig plan als uitwerking van het SPvE. Op basis hiervan wordt door de gemeente een omgevingsplan opgesteld. Tot die tijd wordt het pand tijdelijk verhuurd aan kleinschalige creatieve bedrijven.
Overvecht	Ivoordreef	Bo-Ex, Amvest en ERA Contour	Definitie	307	2022	2023	2023	2025	2024	2026	2025	2027	Bestemmingsplan in dec 2022 vastgesteld door de Raad, door beroep op BP geen startbouw in 2023, maar in 2025. Het wachten is op uitspraak RvS (niet voor de zomer verwacht). Omgevingsvergunning is verleend, ook daarop is bezwaar gemaakt.
Overvecht	Rosendael, Indusdreef 5	Careyn/VORM ontwikkeling BV	Definitie	344	2022	2025	2026	2028	2026	2028	2026	2028	In 2023 is het proces voor het maken van een BE opnieuw opgestart. Begin 2024 heeft initiatiefnemer om uitstel gevraagd. Project Rosendael ligt daarmee tijdelijk stil in afwachting van bredere vastgoedanalyse door Careyn.
Overvecht	Gagelkwartier	Bo-Ex/ Woonin/ Portaal/ Heijmans/ Wonam/ ERA Contour namens Werkplaats Overvecht	Initiatief	640	n.v.t.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	N.t.b.	Concept Omgevingsvisie geeft kaders voor het haalbaarheidsonderzoek. Inhoudelijke uitwerking locaties wordt dit jaar in gezamenlijkheid opgepakt.
Overvecht	Gebiedsontwikkeling Centrum Overvecht	Gemeente Utrecht i.s.m. marktpartijen	Definitie	2.000	n.v.t.	2027	2027	2035	2028	2036	2028	2036	Het Masterplan is vertraagd, de Raad is hierover geïnformeerd. Planning start bouw is ambitieus.
Overvecht	De Mix Utrecht: Camera Obscuradreef	BPD / Woonin	Voorbereiding	179	n.v.t.	2023	2023	2024	2023	2024	2023	Eind 2024/ begin 2025	De bouw is voor de zomer van 2023 gestart. Oplevering is verwacht eind Q4 2024 of Q1 2025

USP/Rijnsweerd	Archimedeslaan 16	KWP	Definitie	1.539	2023	n.t.b.	2025	2029	2026	2030	2026	2030	De voortgang van dit project hangt af van hoe het verder gaat met de A27. Enerzijds is dat het huidige tracé besluit dat nu bij de Raad van State ligt en anderzijds is dat de gemeente en regio die studeren op een alternatief (ARU). Vraag is hoe knooppunt Rijnsweerd en de aansluiting A28-USP wordt vormgegeven in dit alternatief en wat dit voor consequenties heeft. De planning is opgesteld vanuit het huidige tracé besluit.
USP/Rijnsweerd	High Five	SSH	Uitvoering	921	2023	2023	2023	2026	2023	2026	2023	2026	De bouw is gestart, verwachte oplevering staat gepland voor Q3/Q4 2025.
Vleuten-De Meern	Haarrijn	ntb	Ontwerp	688	2023	2023	2024	2030	2024	2030	2024	2030	
Vleuten-De Meern	Kloosterweide - Hindersteinlaan	Kloosterweide B.V.	Definitie	176	n.v.t.	2023	2024	2029	2025/2026	2030	2025/ 2026	2030	
West	Cartesiusdriehoek, fase 2-6	MRP / Ballast Nedam	Voorbereiding	2.530	2021	2023	2023	2029	2023	2029	2023	2030	Fase 2 bestaat uit 4 bouwvelden. Van 3 bouwvelden is de vergunning aangevraagd. Van 1 bouwveld zijn de werkzaamheden in 2023 gestart. Twee bouwvelden zijn vertraagd door bezwaar- en (hoger) beroeprocedures. De bouw van die twee bouwvelden starten in Q1 2024. Voor het laatste bouwveld van fase 2 wordt uiterlijk Q2 2024 de vergunning aangevraagd. De huidige marktomstandigheden hebben voornamelijk invloed op de koopwoningen die in deze fase worden gerealiseerd. De ontwikkelaar merkt dat de markt, vooral voor het hogere segment, ingewikkelder is geworden. De deelgebieden bestaan echter ook deels uit vrijesector huur (contracten met belegger reeds gesloten) en sociale huur, waarin de marktomstandigheden minder effect hebben. Het ontwerpproces van fase 3 start in 2024.
West	Thomas a Kempisplantsoen	Mitros/Portaal	Ontwerp	349	2023	2024	2024	2025	2025	2026	2025	2027	Gemeente en JDE hebben gezamenlijk onderzoek moeten uitvoeren naar geurcontouren. De estemmingsplanprocedure ThaK kon pas starten na afronding van het onderzoek. Inmiddels is bestemmingsplanprocedure eind 2023 gestart, verwachting is 3e kwartaal 2024 af te ronden. Daarna wordt omgevingsvergunning voor bouwen van de woningen aangevraagd. Start bouw dan medio 2025. Verwachte oplevering 2027.
West	Ravellaan Noord	De Waal	Definitie	400	n.v.t.	2024	2025	2028	2025	2028	2026	2029	Er is verschil van mening met eigenaar/belegger De Waal over het gewenste woningbouwprogramma op deze locatie. In de komende maanden moet er duidelijkheid gaan ontstaan over de woningprogramma en de samenwerking met De Waal om te komen tot een stedenbouwkundig ontwerp. Het is nog onbekend hoeveel vertraging dit betekent
Zuid	Brennerbaan 106	Portaal	Definitie	200	n.v.t.	2025	2025	2028	2025	2028	2026	2028	Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) fase is in 2023 gestart. Verwachte start bouw is 2026.
Zuid	Oudegeinlaan nieuwbouwdeel fase 4 (Linschotensingel en Vronesteinlaan)Portaal		Uitvoering	132	n.v.t.	2021	2021	2023	2021	2023	2021	2024	
Zuidwest	Livingstonelaan 609	Slokker Vastgoed BV en Synchroon	Definitie	569	n.v.t.	2024	2024	2026	2024	2026	2025	2027	Het afronden van de bouwenvelop heeft meer tijd in beslag genomen door o.a. aanvullend bezonningsonderzoek. Daarbij staat de financiële haalbaarheid van het plan onder druk.
Zuidwest	Heycopstraat 41, woningbouw locatie Intertaste	CBRE/Mitros	Uitvoering	416	2020	2020	2020	2023	2020	2023	2020	2024	Oplevering openbare ruimte loopt door tot 2024
Zuidwest	Krachtstation en wisselstrook herontwikkeling	Krachtstation Beheer B.V.	Definitie	522	2023	2024	2025	2029	2025	2029	2025	2029	
Zuidwest	Reitdiepstraat	Bo-Ex	Definitie	157	n.v.t.	2023	2024	2026	2024	2026	2025	2027	Aanpassingen in het plan door de initiatiefnemer i.v.m. de financiële haalbaarheid en het hierop wijzigen van de concept bouwenvelop resulteert in vertraging.
Zuidwest	Veilingstraat 10	Ten Brinke Vastgoedontwikkeling	Definitie	105	n.v.t.	2023	2024	2026	2024	2026	2025	2027	Als gevolg van geuite zorgen uit de buurt zijn een Raadsinformatiebijeenkomst en technische bijeenkomst georganiseerd waarna de bouwenvelop in de Raad is besproken. Hierdoor heeft de besluitvorming over de bouwenvelop langer geduurd dan voorzien. Het ontwerp bestemmingsplan heeft ter inzage gelegen.
Zuidwest	Marco Pololaan 111-117	MPL Real Estate b.v.	Ontwerp	240	n.v.t.	2023	2024	2026	2024	2026	2024	2026	Bestemmingsplan is in december 2023 vastgesteld.
Zuidwest	Lomanlaan 103-105 'De Zusters'	Bo-Ex, Dura Vermeer en MPL Real Estate	Voorbereiding	215	n.v.t.	2023	2023	2025	2023	2025	2024	2026	Er is bouwrijp gemaakt waarbij ontwikkelaar met extra kosten werd geconfronteerd. Project heeft subsidie toegekend gekregen vanuit Start Bouw Impuls (SBI) en start nu in 2024.
Zuidwest	Beneluxlaan 901	Huys te Voorn	Uitvoering	200	n.v.t.	2023	2023	2025	2023	2025	2023	2025	In uitvoering.
Zuidwest	J.C. Maylaan	Woonin	Definitie	ntb	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	2026	2028	2027	2029	Het onderzoek of en op welke manier de openbare ruimte en de basisschool de Kaleidoskoop betrokken kunnen worden in de ontwikkeling met 3 verschillende partijen neemt meer tijd in beslag dan voorzien.
Zuidwest	Winkelcentrum Nova	Urban Interest	Definitie	ntb	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	2026	2028	2027	2029	Complexiteit en financiële haalbaarheid maakt dat het proces om te komen tot een SPvE meer tijd in beslag neemt dan voorzien.

Bijlage 3e tranche maatregelen op gang houden woningbouw

Deze projectenlijst bevat de woningbouwprojecten die ter besluitvorming voorgelegd worden. Bij de totstandkoming van de lijst is rekening gehouden met een aantal belangrijke eigenschappen van projecten. Er moet sprake zijn van urgentie om tot besluitvorming over te gaan. Voor projecten op de korte termijn betekent dit het spoedig kunnen starten met bouwen en voor projecten op de middellange termijn kan dit zijn vanwege bijvoorbeeld een investeringsbesluit, waardoor bij het ontbreken van besluitvorming woningbouw op de lange baan geschoven wordt of zelfs afstel van het woningbouwproject doordat alternatieve keuzes gemaakt worden. De maatregelen die voorgelegd worden zijn concreet en meetbaar. De maatregelen zijn vooraf inhoudelijk afgestemd, waarbij gekeken wordt naar draagvlak voor het nemen van een maatregel en het bewaken van de balans binnen een project (bijvoorbeeld prijs/kwaliteit). Ook na het nemen van de maatregelen moet een project een kwalitatieve toevoeging zijn aan de stad.

Onderstaand de drie projecten die ter besluitvorming voorgelegd worden:

- Vleuten de Meern: Hinderstein locatie
- Vleuten de Meern: Hart van de Meern ZOK
- Leidsche Rijn: Kavel G15B LR Centrum Oost

Hindersteinlocatie		
Gebied	**Status**	**Huidig programma**
Leidsche Rijn	Definitiefase	111 woningen; 63 zorg appartementen en 48 dure vrije kavels
Probleem		
Door het besluit om een VO-school te realiseren is er een tekort ontstaan in de grondexploitatie. Ook is daardoor het oorspronkelijke woningbouwprogramma niet meer in te passen. Inzet is nu om kleinere en meer betaalbare woningen te maken.		
Voorgestelde maatregel/aanpassingen voor haalbaarheid		
• Financiële bijdrage; er is een bijdrage nodig van €2,3 mio. Het nieuwe programma zorgt voor een tekort van ca. €7,1 mio. Daarvan is €4,8 mio binnen de grex LR op te lossen. • Aanpassing stedenbouwkundige plan/ verdichting ten koste van groen. • Verlagen ambities/ eisen (bijvoorbeeld parkeernorm, duurzaamheid, woonoppervlakte).		
Motivatie		
Omzetting programma (uit grondexploitatie Leidsche Rijn) van 111 woningen (sociale huur en vrije sector) naar maatschappelijk programma (VO-school en sporthal), ca. 70 sociale huurwoningen en ca. 30 dure woningen.		
Afhankelijkheden/risico's		
• Het is de enige beschikbare locatie voor een nieuwe VO-school, de beoogde woningbouw wordt compacter ingepast, maar is hier niet van afhankelijk. • Netcongestie		
Tijdsperiode		
Beoogde start bouw in 2027.		

Kavel G15b Leidsche Rijn Centrum Oost		
Gebied	**Status**	**Huidig programma**
Leidsche Rijn	Tender in voorbereiding	5 vrijstaande eengezinswoningen (vrije sector)

Probleem

- Door het wijzigen van het programma en daarbij het voorstel om dit in een coöperatie-vorm verder te ontwikkelen ontstaat er een verschil in grondwaarde.

Voorgestelde maatregel/aanpassingen voor haalbaarheid

Afboeken van grondwaarde waarbij duur koopprogramma omgezet wordt naar sociaal programma; realisatie van 20 tot 30 sociale huurwoningen (en/of middenhuur) in wooncoöperatievorm. Omvang afboeking: €360.998,-
De 20 sociale huurwoningen is de financiële ondergrens v.w.b. de grondwaarde.

Motivatie

Meer betaalbare woningen realiseren is één van de speerpunten binnen het coalitieakkoord. Deze kavel is door ons aangewezen als één van de eerste locaties voor realisatie van woningbouw door een wooncoöperatie. Met dit project wordt een voorstel gedaan om de grondwaarde van het oude programma om te zetten naar een programma van ten minste 20 sociale woningen die ontwikkeld gaan worden door middel van een wooncoöperatie.

Afhankelijkheden/risico's

- Netcongestie: Stedin heeft begin dit jaar een congestie tot 2027-2030 afgekondigd voor grootverbruik klanten. Nieuwe klanten worden voorzien van een fysieke aansluiting maar komen voor het afnemen van elektriciteit (transportvermogen) op een wachtlijst.

Tijdsperiode

Beoogde start bouw in 2027

Hart van de Meern ZOK		
Gebied	**Status**	**Huidig programma**
Vleuten de Meern	Actualisatie Stedenbouwkundig Plan	38 vrije sector (dure) eengezinswoningen en appartementen
Probleem		
• Financiële haalbaarheid		
Voorgestelde maatregel/aanpassingen voor haalbaarheid		
Aanpassing programma van dure eengezinswoningen en appartementen naar een mix van sociaal- en betaalbare appartementen met gebouwd parkeren en een plint met maatschappelijke- en commerciële voorzieningen. Bijdrage uit voorziening betaalbaar wonen van circa € 1 mio (bandbreedte €0.5 - €1.5 mio)		
Motivatie		
Het realiseren van meer sociaal en betaalbaar aanbod is een speerpunt in het coalitieakkoord. HvdM ZOK is het laatste kwadrant waar sociaal en betaalbaar programma toegevoegd kan worden in een wijk met een hoog aandeel vrijesector woningen. De programmawijziging zorgt voor een financieel tekort. Exacte bijdrage afhankelijk van uiteindelijke programma.		
Afhankelijkheden/risico's		
• Netcongestie: Stedin heeft begin dit jaar een congestie tot 2027-2030 afgekondigd voor grootverbruik klanten. Nieuwe klanten worden voorzien van een fysieke aansluiting maar komen voor het afnemen van elektriciteit (transportvermogen) op een wachtlijst.		
Tijdsperiode		
Beoogde start bouw in 2026		

Bijlage Stand van zaken Utrechtse Aanpak op gang houden woningbouw

Met de besluitvorming van het MPR en de VJN in 2023 is ook de Utrechtse aanpak geïntroduceerd met als doel om met gepaste maatregelen de woningbouwproductie op gang te houden. De marktomstandigheden vroegen en vragen daar nog steeds om. De volgende projecten maken onderdeel uit van de 1e tranche maatregelen: Merwede Deelgebied 5, Smakkelaarsveld en Reitdiepstraat. De 1e tranche van de Utrechtse aanpak heeft zijn vruchten heeft afgeworpen. De eerste bouwvergunningen zijn verleend.

Voor het gebied Merwede deelgebied 5 is onlangs vergunning afgegeven (983 woningen) voor twee bouwblokken en de andere marktpartij, heeft eveneens een vergunning aangevraagd. Wij verwachten dat ook die vergunningsaanvraag binnen afzienbare termijn wordt verleend. Het belangrijkste struikelblok om te beginnen is de behandeling van het beroep door van de Raad van State. De zittingsdatum is nu gepland in mei 2024.

Voor het project Smakkelaarsveld hebben de voorgestelde maatregelen ook geleid tot versnelling van het proces. De ontwikkelaar heeft vorig jaar, na de besluitvorming van de 1e tranche, de knoop doorgehakt en is nagenoeg rond met een belegger en een aannemer. De gemeente heeft de vergunning om te mogen bouwen verleend op 26 maart 2024. Tegelijkertijd speelt netcongestie bij Smakkelaarsveld al heel concreet als een probleem. Samen met Stedin worden verschillende oplossingsrichtingen verkend. Indien hier duidelijkheid over komt, dan zou er gestart kunnen worden met de bouwvoorbereidingen rond de zomerperiode. Met de provincie worden afspraken gemaakt over bus- en tramvrije periodes in verband met de veiligheid. Voor de woningen is overigens veel belangstelling.

Het project Reitdiepstraat heeft vertraging opgelopen door met name verdere optimalisatie en uitwerking van de plannen. Op dit moment lopen de gesprekken constructief met de betrokken corporatie, BO-EX. De verwachting is dat het omgevingsplan dit jaar kan worden aangeboden aan de gemeenteraad en dat er in 2025 gestart kan worden met de sloop van de huidige locatie.

Onderstaande tabel toont het totaal aantal woningen in de 1e tranche.

Gebied	Ontwikkelaar	Project	Sociaal	Midden	Vrij	Totaal
MWKZ DG5	Greystar & DD Invest	Meerdere blokken	806	582	1047	2435
Centrum	Lingotto	Smakkelaarspark	0	30	139	169
Rivierenwijk	Bo-Ex	Reitdiepstraat	154	0	0	154
Totaal			960	612	1186	2758

* netcongestie is een risicofactor die nog niet ondervangen is
** aantallen betreffen de totale ontwikkelingen, inclusief woningen waarvoor geen aanpassing beleid direct van toepassing is, maar welke wel mogelijk worden gemaakt door de maatregelen

De volgende maatregelen zijn genomen om de projecten toch mogelijk te maken:

- ✓ MWKZ: in plaats van actieplan middenhuur sluiten we aan bij landelijke regelgeving, dit betekent dat de middenhuurwoningen binnen dit project en dat deze moeten voldoen aan de nieuwe landelijke wetgeving voor middeldure huur (Wet Betaalbare Huur), zoals toegelicht in de raadsbrief over het addendum. De kwaliteit binnen het plan, zoals duurzaamheid en stedenbouwkundige uitgangspunten blijft behouden. Vereiste start bouw voor deze maatregelen is uiterlijk in 2025. De verhouding tussen sociaal, midden en vrije sector blijft gelijk.
- ✓ Smakkelaarspark: in plaats van actieplan middenhuur sluiten we aan bij landelijke regelgeving, aanpassing materialisatie van de gevel, aanpassing van het volume binnen het bestemmingsplan, programmatische wijziging, financiële bijdrage als investering in de openbare ruimte. De verhouding tussen sociaal, midden en vrije sector blijft gelijk.
- ✓ Reitdiepstraat: financiële bijdrage als investering in de openbare ruimte.

De aanpassingen hebben op stadsniveau geresulteerd in een versnelling op de voornoemde projectdossiers en in sommige gevallen heeft dit geleid tot meer woningen door optimalisaties in het programma.

De Utrechtse Aanpak heeft gezorgd dat de eerste vergunningen verleend zijn waarbij er veel betaalbare woningen worden toegevoegd aan de stad met als doel om in 2024 te starten met bouwen in deze projecten. De aanpassingen in het middensegment zorgen er voor dat er woningen in aanbouw komen die anders niet gerealiseerd konden worden door de huidige marktomstandigheden.

Bijlage Overzicht Middenhuurprojecten MPR 2024

In deze bijlage zijn de projecten opgenomen waar middenhuurwoningen worden gerealiseerd.

wijk	Projectnaam	Ontwikkelaar	Project soort	Type project	Definitie	Middenhuur (appartement)	Middenhuur (eengezins-woningen)	Tijdsvak ontwikkeling
Binnenstad	Kruisvaartkade	MRP/Danube	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Voorbereiding	75		2025-2029
Binnenstad	Wolvenplein	AM en Levenslang	Particulier Initiatief	Transformatie	Definitie	6		
Leidsche Rijn	Papendorp		Grondexploitatie Leidsche Rijn	Nieuwbouw	Ontwerp	420		2025-2035
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Noord bouwblok V, X : Hoogbouwkavel – fase 1, 2 en 3	Stadswaarde, Koopmans Bouwgroep (TBI) en J.P. van Eesteren (TBI)	Grondexploitatie Leidsche Rijn	Nieuwbouw	Ontwerp	254		2026-2031
Leidsche Rijn	Groenewoud	Loostad	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Definitie	173	78	2025-2035
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Oost bouwblok G11 + G12	Wonam, Woonin en Heijmans	Grondexploitatie Leidsche Rijn	Nieuwbouw	Voorbereiding	108		2024-2027
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Kern bouwblok E5	Dura Vermeer / Bo-ex	Grondexploitatie Leidsche Rijn	Nieuwbouw	Uitvoering	52		2023-2026
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Oost bouwblok I5	SBB	Grondexploitatie Leidsche Rijn	Nieuwbouw	Voorbereiding	122		2025-2027
Leidsche Rijn	Leeuwesteyn bouwveld 14a	Trebbe	Grondexploitatie Leidsche Rijn	Nieuwbouw	Uitvoering	48		2022-2024
Leidsche Rijn	Leeuwesteyn bouwveld 13b	Plegt-Vos	Grondexploitatie Leidsche Rijn	Nieuwbouw	Uitvoering	50		2024-2026
Leidsche Rijn	Leeuwesteyn bouwveld 16 (de Wiel)	ntb	Grondexploitatie Leidsche Rijn	Nieuwbouw	Ontwerp	66		2030-2032
Leidsche Rijn	Grauwaart: Dirck Hoetweg 5	Allin Real Estate	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Definitie	25		2028-2030
Vleuten de Meern	Haarrijn fase 4; Bouwblok 7.3 t/m 7.6	ntb	Grondexploitatie Leidsche Rijn	Nieuwbouw	Ontwerp		32	2027-2028
Vleuten de Meern	Haarrijn fase 1B: Bouwblok 7.11, 7.12, en 10.2	ntb	Grondexploitatie Leidsche Rijn	Nieuwbouw	Ontwerp		11	2025-2027
Merwedekanaalzone	Merwede (deelgebied 5), fase 1	Gemeente,ontwikkelaars en eigenaren	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Voorbereiding	754		2024-2031
Merwedekanaalzone	Merwede (deelgebied 5), fase 2	Gemeente,ontwikkelaars en eigenaren	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Ontwerp	270		2028-2033

Merwedekanaalzone	Concorde, Eendrachtlaan 10	Duqer	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Uitvoering	45		2022-2024
Merwedekanaalzone	Merwedekanaalzone deelgebied 4: voormalig Defensieterrein fase 4	BPD	Binnenstedelijke grex	Nieuwbouw	Ontwerp	100		2025-2027
Noordoost	Nieuw Buurland (Lauwerecht : complex 2 en 4)	Woonin	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Voorbereiding	75		2024-2026
Noordoost	Kögllaan 26 en Manegelaan	Explorius Vastgoedontwikkeling i.s.m. Woonin	Gemeentelijke uitgifte	Nieuwbouw	Definitie	14		2025-2026
Noordoost	Van Galenstraat/Van Ginnekenlaan/Huizingalaan	Kerckebosch Beleggingsmaatschappij B.V.	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Definitie	33		2025-2027
Noordoost	Nolenslaan 1 - 31	Portaal	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Definitie	20		2025-2027
Noordoost	Willem Dreeslaan 55	Wonam	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Uitvoering	40		2023-2025
Noordoost	Christiaan Krammlaan 2 - 10	Stimer B.V.	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Definitie	18		2025-2028
Noordwest	Sportpark Zuilense Vecht	Gemeente Utrecht	Binnenstedelijke grex	Nieuwbouw	Ontwerp	76		2026-2029
Noordwest	Van Heukelomlaan / Berlagestraat	Woonin	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Ontwerp	48		2025-2029
Noordwest	Omloop/Laan van Chartroise bouwblok 3	Woonin	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Uitvoering	15		2024-2025
Noordwest	Omloop/Laan van Chartroise bouwblok 2b	Woonin	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Voorbereiding		12	2025-2026
Noordwest	Minister Talmastraat 20-22	Looye Vastgoed en VABO	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Ontwerp	25		2025-2026
Noordwest	Bethelkerk	Protestantse Gemeente Utrecht	Particulier Initiatief	Transformatie	Voorbereiding	3		2024-2025
Oost	Gebiedsontwikkeling Galgenwaard (fase 1)	Galgenwaard Onroerend Goed B.V., Herculestoren C.V. en gemeente Utrecht	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Definitie	250		2026-2031
Oost	Herontwikkeling Pieter Baan Centrum	Kondor Wessels	Particulier Initiatief	Transformatie	Ontwerp	35		2026-2027
Oost	Gansstraat 143-147/Gruttostraat	Vireo Vastgoed BV	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Ontwerp	9		2024-2025
Overvecht	Gebiedsontwikkeling Overvecht Centrum	Gemeente i.s.m. marktpartijen	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Definitie	1.000		2028-2035

Overvecht	Rosendael, Indusdreef 5: gebouw B en C	Careyn/VORM ontwikkeling BV	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Definitie	62		2028-2030
Overvecht	Ivoordreef app	Bo-ex	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Ontwerp	74		2024-2026
Overvecht	De Mix Utrecht: Camera Obscuradreef	BPD / Woonin	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Uitvoering	179		2023-2024
Overvecht	Jagerskade 13-15	Oscar de Goede	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Uitvoering	33		2022-2024
Stationsgebied	Beurskwartier	Gemeente	Grondexploitatie Stationsgebied	Nieuwbouw	Ontwerp	261		2025-2035
Stationsgebied	Wonderwoods	G&S& Vastgoed	Grondexploitatie Stationsgebied	Nieuwbouw	Uitvoering	60		2020-2024
Stationsgebied	Lombokplein	Gemeente	Grondexploitatie Stationsgebied	Nieuwbouw	Ontwerp	130		2028-2031
Stationsgebied	Smakkelaarsveld	Lingotto	Grondexploitatie Stationsgebied	Nieuwbouw	Voorbereiding	30		2024-2026
Stationsgebied	Rabobank/Matserterrein	Rabobank	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Definitie	37		2027-2028
Stationsgebied	Knoop 2 en 3 (voorheen De Generaal (Westflank-Zuid))	RVB	Grondexploitatie Stationsgebied	Nieuwbouw	Ontwerp	70		2026-2030
Stationsgebied	Ondaatje (voorheen De Foreest)	Gemeente	Grondexploitatie Stationsgebied	Nieuwbouw	Definitie	3		2024-2025
USP/Rijnsweerd	Archimedeskwartier	KWP	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Definitie	82		2026-2030
Vleuten de Meern	Kloosterweide - fase 1	Kloosterweide B.V.	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Definitie	88		2026-2028
Vleuten de Meern	Haarrijn fase 1A Bouwblok 11.1	VABO	Grondexploitatie Leidsche Rijn	Nieuwbouw	Ontwerp	12		2025-2027
West	Ravellaan Noord	De Waal	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Definitie	100		2026-2029
West	Thomas a Kempisplantsoen (Woonin)	Woonin/ Portaal	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Ontwerp	71		2025-2027
Zuid	Brennerbaan 106	Portaal	Particulier Initiatief	Transformatie	Definitie	50		2026-2028
Zuid	Oudegeinlaan nieuwbouwdeel fase 4 (Linschotensingel en Vronesteinlaan)	Portaal	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Uitvoering	36		2024-2024
Zuid	Kop van Smaragd	Midned	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Definitie	20		2025-2027
Zuid	Helling 12-14	Coltavast BV	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Ontwerp	22		2024-2026

Zuid	Rotsoord 7	Gebiedsontwikkeling I BV	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Ontwerp	12		2024-2026
Zuidwest	Marco Pololaan 111 - 117	MPL Real Estate B.V.	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Ontwerp	79		2024-2026
Zuidwest	Lomanlaan 103-105 'De Zusters'	Woonin	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Voorbereiding	54		2024-2026
Zuidwest	Beneluxlaan 901	Huys te Voorn	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Uitvoering	200		2023-2025
Zuidwest	Europalaan 33 - 45	AVM Vastgoed	Particulier Initiatief	Nieuwbouw	Definitie	20		2026-2028
Vleuten de Meern	Haarrijn fase 4; Bouwblok 7.3 t/m 7.6	ntb	Grondexploitatie Leidsche Rijn	Nieuwbouw	Ontwerp		32	2027-2028
Vleuten de Meern	Haarrijn fase 1B: Bouwblok 7.11, 7.12, en 10.2	ntb	Grondexploitatie Leidsche Rijn	Nieuwbouw	Ontwerp		11	2025-2028

MGP Ruimte voor Groen uitvoeringsprogramma 2024 – 2028

Jaar/ project	2024	Reserve 2024	Ontvangen bijdragen van andere opgaven	Aangevraagde bijdragen van andere opgaven	(Te) ontvangen subsidies	Aangevraagde/ aan te vragen subsidies	2025	Reserve 2025	Ontvangen bijdragen van andere opgaven	Aangevraagde bijdragen van andere opgaven	(Te) ontvangen subsidies	Aangevraagde/ aan te vragen subsidies	2026	Reserve 2026	Ontvangen bijdragen van andere opgaven	Aangevraagde bijdragen van andere opgaven	(Te) ontvangen subsidies	Aangevraagde/ aan te vragen subsidies	2027	Reserve 2027	Ontvangen bijdragen van andere opgaven	Aangevraagde bijdragen van andere opgaven	(Te) ontvangen subsidies	Aangevraagde/ aan te vragen subsidies	2028	Reserve 2028	Ontvangen bijdragen van andere opgaven	Aangevraagde bijdragen van andere opgaven	(Te) ontvangen subsidies	Aangevraagde/ aan te vragen subsidies
Groene straten																														
Groene Lint Overvecht	€ 33.458			€ 585.000																										
Groener Rivierenwijk	€ 700.000		€ 160.760	€ 239.240	€ 330.579	€ 569.421	€ 250.000			€ 300.000		€ 500.000	€ 400.000			€ 300.000		€ 800.000	€ 700.000			€ 300.000		€ 1.000.000	€ 700.000			€ 300.000		€ 1.000.000
Icoon – Groene Ommetjes	€ 700.000	€ -	€ -	€ 350.000	€ -	€ 700.000	€ 250.000	€ -	€ -	€ 300.000	€ -	€ 700.000	€ 500.000	€ -	€ -	€ 300.000	€ -	€ 700.000	€ 1.000.000	€ -	€ -	€ 300.000	€ -	€ 700.000	€ 1.000.000	€ -	€ -	€ 300.000	€ -	€ 700.000
Loket	€ 200.000						€ 100.000						€ 100.000											€ 50.000						
Overige wijkvergroening	€ 600.000	€ -	€ -	€ 300.000	€ 80.000	€ 420.000	€ 150.000	€ -	€ -	€ 300.000	€ -	€ 500.000	€ 500.000	€ -	€ -	€ 300.000	€ -	€ 500.000	€ 750.000	€ -	€ -	€ 100.000	€ -	€ 150.000	€ 700.000	€ -	€ -	€ 100.000	€ -	€ 100.000
Extra bomen in de stad, incl. Tiny Forest	€ 450.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 450.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 600.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 1.100.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 1.600.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal werk met werk maken – bijdragen groene straten	€ 176.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 100.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 100.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 1.000.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal Groene straten	**€ 2.859.458**	**€ –**	**€ 160.760**	**€ 1.474.240**	**€ 410.579**	**€ 1.689.421**	**€ 1.200.000**	**€ –**	**€ –**	**€ 900.000**	**€ –**	**€ 1.700.000**	**€ 2.200.000**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ 900.000**	**€ 2.000.000**	**€ 3.650.000**	**€ –**	**€ –**	**€ 700.000**	**€ 1.900.000**	**€ 5.000.000**	**€ –**	**€ –**	**€ 700.000**	**€ –**	**€ 1.800.000**
Groenblauwe routes																														
Vechtzone	€ 120.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 250.000	€ -	€ 50.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 20.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 20.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Kromme Rijnzone	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Groene web, ecologische structuren	€ 350.000	€ -	€ -	€ 40.000	€ -	€ 115.000	€ 350.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 350.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 350.000	€ -	€ -	€ 40.000	€ -	€ -	€ 350.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
totaal Icoon – Rondje Stadseiland	€ 560.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 370.000	€ -	€ -	€ -	€ 921.000	€ -	€ 1.570.000	€ -	€ -	€ -	€ 1.500.000	€ -	€ 995.000	€ -	€ -	€ -	€ 1.000.000	€ -	€ 145.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Overige Groen/blauwe routes	€ 30.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 100.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 450.000	€ -	€ -	€ 530.000	€ -	€ 300.000	€ 450.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 100.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal werk met werk maken – bijdragen groenblauwe routes	€ 100.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 550.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 800.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 450.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal Groenblauwe routes	**€ 1.160.000**	**€ –**	**€ –**	**€ 40.000**	**€ 250.000**	**€ 115.000**	**€ 1.420.000**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ 921.000**	**€ –**	**€ 3.190.000**	**€ –**	**€ –**	**€ 530.000**	**€ 1.500.000**	**€ 300.000**	**€ 2.265.000**	**€ –**	**€ –**	**€ 40.000**	**€ 1.000.000**	**€ –**	**€ 595.000**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**
Nieuwe en bestaande parkgebieden																														
Kwaliteitsverbetering en uitbreiding parken	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal – werk met werk maken – bijdragen nieuwe parkgebieden	€ 76.500	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 150.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 260.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 350.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 100.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal Nieuwe en bestaande parkgebieden	**€ 76.500**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ 150.000**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ 260.000**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ 350.000**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ 100.000**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**
Groene Scheggen																														
Icoon – Natuurgebied Zuilen	€ 350.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 380.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 280.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 240.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 240.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal nieuwe scheggen	€ 350.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 380.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 280.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 240.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 240.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal- werk met werk maken – bijdragen Maarschalkerweerd	€ 100.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 100.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal Groene Scheggen	**€ 450.000**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ 480.000**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ 280.000**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ 240.000**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ 240.000**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**
Groen om de stad																														
Icoon – Krommerijnlinie Landschap (Amelisweerd)	€ 400.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 200.000	€ 250.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 300.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 19.333	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 19.333	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Groen om de stad – overig	€ 330.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 330.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 330.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 330.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 330.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal – werk met werk maken- bijdragen Groen om de stad	€ 100.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 233.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 250.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal Groen om de stad	**€ 833.050**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ 200.000**	**€ 583.000**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ 863.000**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ 599.333**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ 349.333**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**
Beleidsuitwerking																														
Totaal Beleidsuitwerking (o.a. Schaalsprong Groen)	**€ 2.081.500**	**€ –**	**€ –**	**€ 66.500**	**€ –**	**€ –**	**€ 1.596.500**	**€ –**	**€ 66.500**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ 1.665.000**	**€ –**	**€ –**	**€ 35.000**	**€ –**	**€ –**	**€ 1.700.000**	**€ –**	**€ 35.000**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ 1.690.000**	**€ –**	**€ –**	**€ 35.000**	**€ –**	**€ –**
Programmasturing en ondersteuning																														
Totaal programmasturing en ondersteuning	**€ 884.000**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ 850.000**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ 895.000**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ 795.000**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ 795.000**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**	**€ –**
Totaal geprogrammeerd	**€ 8.344.508**	**€ –**	**€ 160.760**	**€ 1.580.740**	**€ 660.579**	**€ 2.004.421**	**€ 6.279.500**	**€ –**	**€ 66.500**	**€ 900.000**	**€ 921.000**	**€ 1.980.000**	**€ 9.353.000**	**€ –**	**€ –**	**€ 1.465.000**	**€ 1.500.000**	**€ 2.300.000**	**€ 9.599.333**	**€ –**	**€ 35.000**	**€ 740.000**	**€ 1.000.000**	**€ 1.900.000**	**€ 8.769.333**	**€ –**	**€ –**	**€ 735.000**	**€ –**	**€ 1.800.000**

Budget																														
Beschikbaar programmabegroting (MGP) P2.2.1	€ 4.576.660						€ 4.577.660						€ 4.616.660						€ 4.576.660						€ 4.576.660					
(incidentele) toezeggingen en aanvragen	€ 1.100.000						€ 800.000						€ 600.000						€ –						€ –					
Coalitieakkoord 2022–2026	€ 730.000						€ 580.000						€ 3.960.000						€ 4.787.000						€ 4.516.000					
Zekere bijdragen en subsidies	€ 821.339						€ 987.500						€ 1.500.000						€ 1.035.000						€ –					
Onzekere bijdragen en subsidies	€ 3.585.161						€ 2.880.000						€ 3.765.000						€ 2.640.000						€ 2.335.000					

Samenvatting																														
Beschikbaar budget, incl. reserve en toegezegde bijdragen en subsidies	€ 7.365.999						€ 6.945.160						€ 10.676.660						€ 10.398.660						€ 9.092.660					
Aangevraagd budget(bijdragen derden en subsidies)	€ 3.585.161						€ 2.880.000						€ 3.765.000						€ 2.640.000						€ 2.535.000					
Totaal budget	**€ 10.951.160**						**€ 9.825.160**						**€ 14.441.660**						**€ 13.038.660**						**€ 11.627.660**					
Geprogrammeerd	**€ 12.751.008**						**€ 10.147.000**						**€ 14.618.000**						**€ 13.274.333**						**€ 11.304.333**					
Bedrag overprogrammering	**€ 1.799.848**						**€ 321.840**						**€ 176.340**						**€ 235.673**						**€ -323.327**					
Percentage (over)programmering	**16%**						**3%**						**1%**						**2%**						**-3%**					
RESTANT reserve beschikbaar op 1-1	€ 138.000						€ 138.000						€ 138.000						€ 138.000						€ 138.000					
RESTANT reserve beschikbaar op 31-12	*€ 138.000*						*€ 138.000*						*€ 138.000*						*€ 138.000*						*€ 138.000*					

MPR 2024

Adviescommissie Controle en Financiën 30 mei 2024

Annemarie Koolenbrander

Pieter van der Straaten

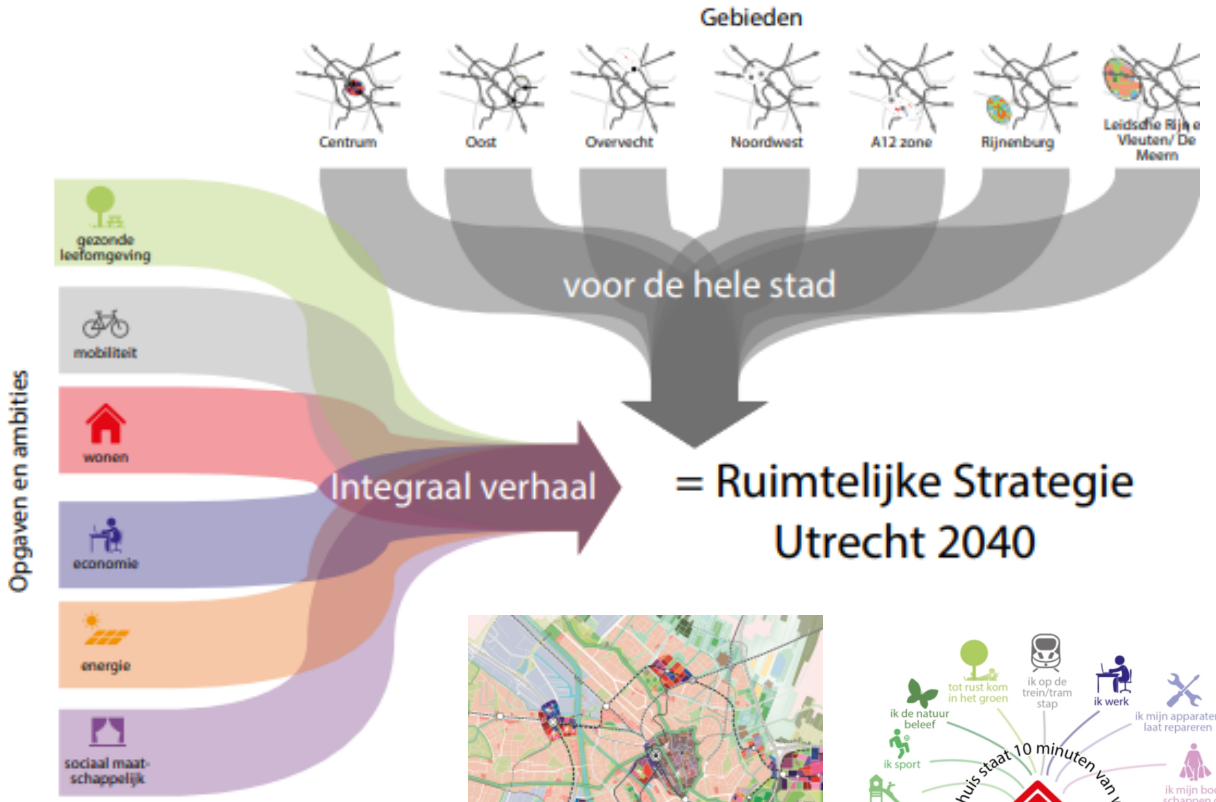
Gemeente Utrecht

Meerjarenperspectief Ruimte

- Vloeit voort uit Ruimtelijke Strategie Utrecht
- Jaarlijkse monitoring, analyse en bijstelling van ruimtelijk investeringsprogramma
- Actualisatie van grondexploitaties

Liggen we op koers?

Waar moeten we bijsturen?

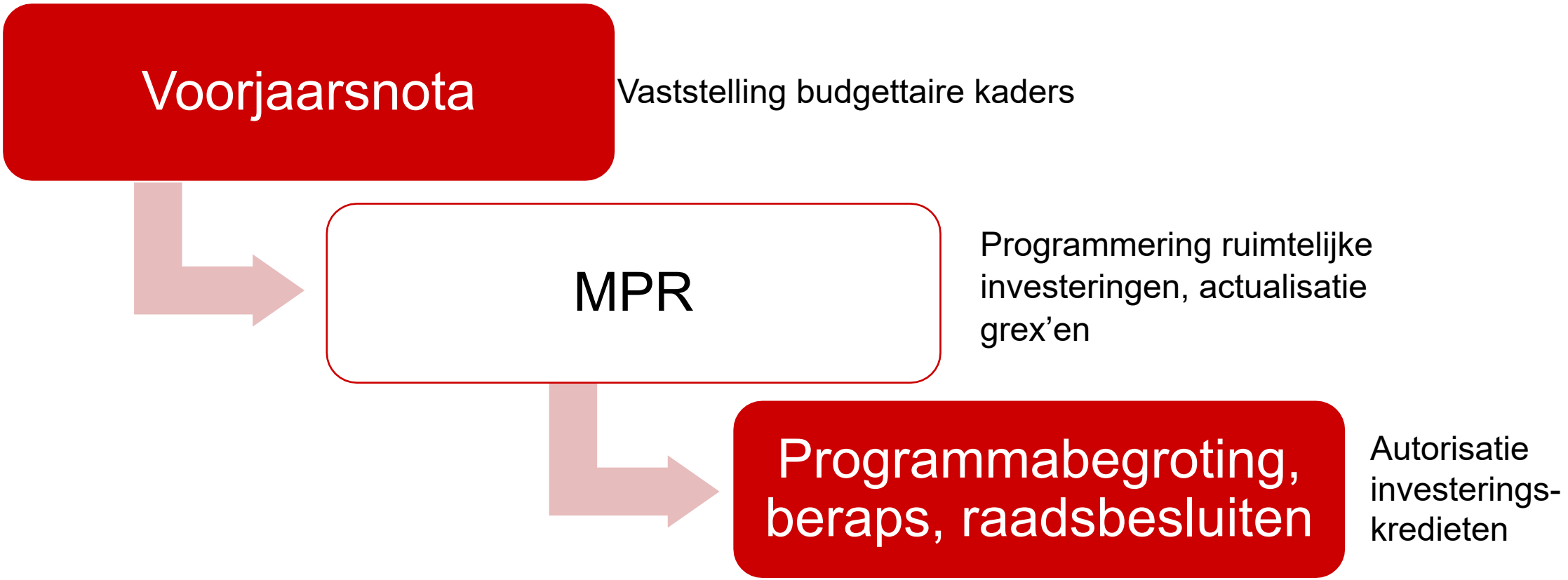

Gemeente Utrecht

Samenhang met Voorjaarsnota

Hoeveel kunnen we investeren?

Gemeente Utrecht

Samenhang met Voorjaarsnota

Hoeveel kunnen we investeren?

1. Budget in meerjarenbegroting

2. Wijziging “groeimiddelen”, bezuinigingen (beide t/m t+4)
groeikader, parkeerinkomsten, inkomsten uit woningbouw en gebiedsontwikkeling, bijdragen andere overheden

3. Groeimiddelen op middellange termijn
incl bijdragen van derden

4. Groeimiddelen op lange termijn
inclusief eventuele nieuwe bekostigingsinstrumenten

In Voorjaarsnota en MPR is elk jaar financieel evenwicht nodig voor de eerste twee categorieën

1. Investeringen die al eerder van budget waren voorzien
(opgenomen in eerdere MPR’s)

2. Nieuw toe te voegen (of bijstellen, annuleren) in investeringsprogrammering

3. Gewenste investeringen op middellange termijn
(van t+4 tot t+10, RSU, beleidsnota’s)

4. Gewenste investeringen op lange termijn
(voorbij t+10, RSU2040)

Gemeente Utrecht

Besluiten MPR 2024 (met raadsvoorstel)

Passend binnen financiële kaders Voorjaarsnota

Jaarlijks terugkerende punten:

- Actualisatie grondexploitaties
- Actualisatie meerjarenprogramma bereikbaarheid (MPB)
- Bijstelling parkeerbegroting
- Bestemmingsvoorstel middelen reserve betaalbaar wonen (indien van toepassing)

Specifiek in 2024:

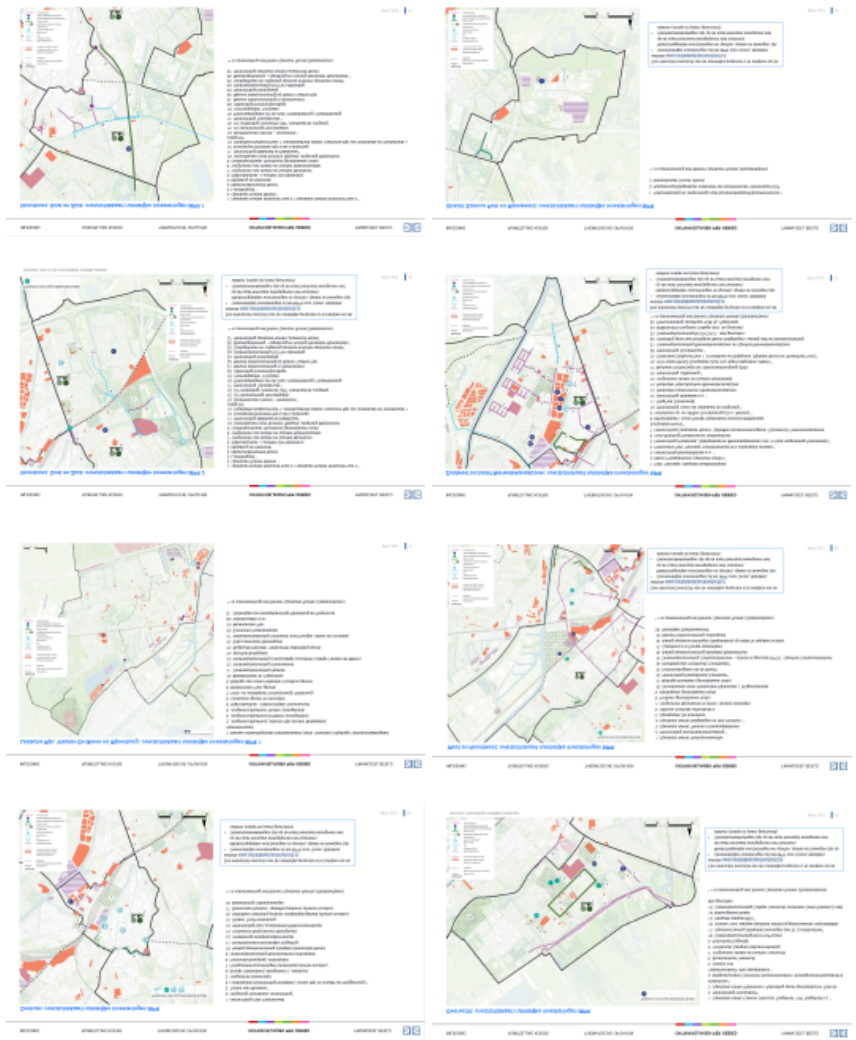
- Bijstelling krediet NRU
- Lombokplein: opening grex en autorisatie krediet
- Diverse voorbereidingskredieten
- Besluiten mbt grex Leidsche Rijn

Doorontwikkeling MPR:

verbeteren van inzicht en overzicht

Nieuw bij MPR2024:

- Voor elk gebied alle ruimtelijke investeringen op de kaart
- Thematische opgave Beheer openbare ruimte (integrale aanpak) toegevoegd
- Investeringen bereikbaarheid: overzicht van te activeren projecten (toezegging 486; geheime bijlage)

MPR2025 en verder:

- Verbeteringen n.a.v. motie 409 “Grip op investeringen”

Gemeente Utrecht

Toezegging 486:
verbeteringen in MPB-deel binnen MPR/VJN 2024

In 2023 is bij VJN/MPR in de commissie MGOR toegezegd de informatiepositie van uw Raad te verbeteren, door meer heldere overzichten te geven over investeringen in het MPB-deel (zie ook Raadsbrief 3 juli 2023).

Naar aanleiding hiervan in het Meerjaren Perspectief Bereikbaarheid doorgevoerd:

- In de geheime bijlage *Financieel overzicht meerjarenprogramma bereikbaarheid 2024* bij het MPB nemen we een volledig overzicht op van de projecten die we activeren. Dit overzicht sluit daarmee aan op de investeringsstaat bij de programmabegroting en jaarverantwoording. Hiermee zijn wijzigingen als gevolg van herprogrammering goed te volgen.
- De niet-fysieke beïnvloedingsmaatregelen die we ook vanuit het investeringsbudget nemen, vindt u niet op deze lijst terug omdat we deze niet activeren. Over deze middelen wordt u geïnformeerd bij de gebruikelijke P&C-documenten en de voortgangsrapportage Mobiliteit. Daarmee wordt een duidelijker onderscheid gemaakt tussen (fysieke) investeringen - waarvoor autorisatie van kredieten nodig is - en de overige maatregelen.
- Bij de investeringsstaat is toegelicht voor welke investeringen een kredietautorisatie nodig is, en in welke documenten uw raad daarvoor een voorstel ontvangt.
- De leesbaarheid van de geheime bijlage is verbeterd.
- Om de overzichtelijkheid te verbeteren, nemen we in de geheime bijlage geen nog te programmeren middelen’ meer op als toekomstig totaalbudget (bijvoorbeeld Investeringsbudget Mobiliteitsplan t/m 2040).

In aanloop naar het volgende MPR in 2025 passen we ook verbeteringen toe die voortkomen uit het gemeentebrede traject Grip op Investeringen, naar aanleiding van de Motie 409 ‘Grip op investeringen’. Zie ook de voorstellen gedaan in de Adviescommissie Controle en Financiën in februari 2024.

Conclusie

1. Stappen gezet in verbeteren van (beleidsinhoudelijk) inzicht en overzicht

- Ruimtelijke investeringen op kaart
- Meer integraal programmeren
- Samenhang met de voorjaarsnota verhelderd

2. Financiële informatie beperkt verbeterd

- MPB-deel
- In 2025 vervolgstap “grip op investeringen”

Eerder met de adviescommissie gedeelde informatie over meerjarenprogramma's en grip op investeringen, als achtergrond/referentie.

Geen onderdeel van de presentatie.

Sturen en verantwoorden: meerjarenprogramma's

De meerjarenprogramma's hebben een plaats in zowel de beleidscyclus als de begrotingscyclus

- Beleidscyclus:
  - uitvoeringsprogramma investeringen
  - monitoring en rapportage over resultaten uitvoering beleidsnota
- Begrotingscyclus:
  - investeringsbesluiten

Eindbeeld: grip op investeringen in de begrotingscyclus, onderbouwd vanuit de meerjarenprogramma's.

In nieuwe beleidsnota's wordt de inrichting van de beleidscyclus vastgelegd in het hoofdstuk voortgang en verantwoording van de beleidsnota.

Meerjarenprogramma's 2024: verbetering langs drie lijnen

- Verhelderen plaats in beleids- en begrotingscyclus
- Standaardiseren (financiële) informatie investeringsprogramma's
- Tweede stap verbeteren MPR

Verhelderen plaats in de beleids- en de begrotingscyclus

Bestaande meerjarenprogramma's

- Primaire functie van (hoofdstukken in) het document bepalen
- Beleidscyclus: uitvoeringsprogramma en beleidsrapportage ter informatie naar de raad
- Financiële besluitvorming in de begrotingscyclus. VJN en Eerste bestuursrapportage verwijzen naar het onderliggende beleidsdocument (uitvoeringsprogramma)

Standaardiseren financiële informatie investeringsprogramma's: aanleiding

- Begrotingscyclus geeft weinig inzicht in investeringen: totaaloverzicht op programmaniveau en autorisatie kredieten op projectniveau via geheime bijlage
- Financiële informatie in meerjarenprogramma's moeilijk aan te sluiten op die in de begrotingscyclus
- Motie 2023/409 Grip op investeringen: verbeteren uniformiteit, toelichtingen en leesbaarheid van informatie over investeringen in de begrotingscyclus en de meerjarenprogramma's

Beoogde aanpassingen investeringen

- In begroting en rekening raming en realisatie per programma per jaar
- Met de begroting autoriseren op programmaniveau en niet meer per investeringskrediet om onderuitputting tegen te gaan met meer flexibiliteit
- Uitsplitsing naar clusters voor meer overzicht en ter vervanging van de geheime bijlage met 350 kredietregels
- Informatie per project bij de meerjarenprogramma's
- Investeringsinformatie in de meerjarenprogramma uniform en in aansluiting op begroting

Investeringen in meerjarenprogramma's

- Vanuit de vastgestelde beleidsdoelstellingen naar investeringsprojecten (uitvoeringsprogramma)
- Jaarlijks actualisatie afweging projecten; beleidsinhoudelijk, planning, budget
- Informatie op projectniveau over lopende, geprogrammeerde en nieuwe projecten
- Samenvattende tabel om de aansluiting met de begroting te kunnen maken (volgende bladzijde)
- Besluitvorming in de begroting, het meerjarenprogramma geeft verdieping

Optie Meerjarenprogramma's

NB Nog niet zeker of deze weergave voor het MPR haalbaar is in 2024

Voorbeeld MPUV (Levendige en gezonde stad)	Geautoriseerd t/m Begroting 2024	Af te sluiten investeringen Jaarstukken 2023	Te autoriseren in Begroting 2025 - Bijstelling bestaande investeringen	Te autoriseren in Begroting 2025 - Nieuwe investeringen	Nieuw te autoriseren in Begroting 2025 - Totaal	Realisatie t/m 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029 en verder
Cultuur en erfgoed												
Erfgoed												
Sport												
Gemeentelijke Huisvesting												
MFA's												
Welzijn												
Zorg												
Overig Levendige en gezonde stad												
Totaal												

Jaarplan Adviescommissie Controle en Financiën 2024 (mei 2024)

Datum en tijdstip 2024	Onderwerpen
Uitgangspunten	– *In beginsel 8 x 1,5 overleg, waar nodig in aanwezigheid van ambtelijke organisatie, rekenkamer en accountant.* – *De cursief gedrukte onderwerpen zijn aanvullende onderwerpen (naast de reguliere cyclus).* – *Onderwerpen voor de adviescommissie (kunnen) zijn: jaarstukken, voorjaarsnota, programmabegroting, financiële verordeningen en beleidsnota's, art. 213a-onderzoeken, alle overige onderwerpen waarvan de adviescommissie van oordeel is dat deze een (sterke) financiële component bevatten.* – *Het Jaarplan wordt elke vergadering indien nodig geactualiseerd.* – ***Opstarten aanbesteding Q4 2023 (loopt tot en met 31-3-2025, boekjaar 2024) --> plan van aanpak volgt. Let op einddatum contract boekjaar 2024.*** – *We vergaderen in 2024 van 09.00-10.30 (uitloop tot 10.45) in de burgemeesterskamer.*
Onderwerpen veeglijst	– Rijker verantwoorden – Verbonden partijen --> input adviescommissie – Inkopen/subsidies – Investeringen: o Bij de Voorjaarsnota 2024 de uniformiteit, toelichtingen en leesbaarheid van de jaarlijkse investeringen en de meerjarenplannen voor de raad te verbeteren, denk hierbij aan een begrijpelijk overzicht van investeringen, de uniformiteit van de meerjarenplannen en aan de aansluiting van de investeringen in de meerjarenplannen op de informatie in de P&C cyclus;2. o Bij de Voorjaarsnota 2025 (of zoveel eerder als lukt) de (centrale) sturing op de investeringsvolumes en kapitaallasten te verbeteren en hierbij ook aandacht te besteden aan het planningsoptimisme en realistisch begroten.
Onderwerpen raadswissel	– Evaluatie P&C cyclus (najaar 2025)
Do. 11 januari	**Vergadering adviescommissie (90 minuten)** – Opening, verslag en ingekomen stukken (tijd: 10 minuten) – Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Aanbevelingen P&C cyclus (incl. evaluatie PB) (tijd: 30-45 minuten) – Verlenging accountant boekjaar 2024 en aanbesteding 2025 (tijd: 10-15 minuten) – Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Afsluiting (5 minuten)
Do. 15 februari	**Vergadering adviescommissie (90 minuten)**

Datum en tijdstip 2024	Onderwerpen
	– Opening, verslag en ingekomen stukken (tijd: 10 minuten) – (leesbaarheid) MPR/investeringen (tijd: 45 minuten) – vervolg aanbevelingen P&C cyclus (tijd: 15 minuten) ~~– 1e begrotingswijziging (tijd: 10 minuten)~~ – Financiële verordening (Tijd: 10-15 minuten) – Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Afsluiting (5 minuten)
Do. 21 maart	**Vergadering adviescommissie (90 minuten)** – Opening, verslag en ingekomen stukken (tijd: 10 minuten) – Update raadstoets (tijd: 15 minuten) – Update S&V 30 minuten (brief met voorbeelden) – Doorpraten MPR/investeringen (15 minuten) – Voortgang accountantscontrole (15 minuten) – Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Voortgang aanbesteding (tijd: 15 minuten) – Afsluiting (5 minuten)
Vr. 5 april 10.00-16.00	**Lentesessie** 10.15-12.00 Sessie met VNG/BZK over inkomsten vanuit Rijk (Marianne van den Berg). 12.00-12.30 Napraten met elkaar 12.30-13.30 Lunch 13.30 – 14.30: Inzicht in reserves en wat is het onderscheid met voorzieningen voor onderhoud, vervanging specifieke investeringen en middelen derden. Hoe kan de raad meer grip krijgen op de reserves en deze wellicht inzetten bij dekkingsvoorstellen? 14.45 – 15.45 Actualiteiten: – verslaglegging duurzaamheid, stand van zaken (25 minuten) – rechtmatigheidsverantwoording (10 minuten) – BDO-ranking kengetallen (25 minuten)
Do. 18 april	**Vergadering adviescommissie (90 minuten)** – Opening, verslag en ingekomen stukken (tijd: 10 minuten) – Jaarverslag Rekenkamer – Jaarplan concernaudit (10 minuten) – Invulling TB JS/VJN op 28 mei (15 minuten) – Verbeterplan financiën en aanpassing technische spelregels (cie 15 februari) – Evaluatie RRP – Voortgang accountantscontrole (15 minuten) – Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Afsluiting (5 minuten)
Do 30 mei	**Vergadering adviescommissie (90 minuten)** – Opening, verslag en ingekomen stukken (tijd: 10 minuten) – Jaarstukken (beschikbaar 16 mei) – (concept) Accountantsrapport van bevindingen, incl. accountantsverklaring over de Jaarstukken – Concept Reactie van het college op het accountantsrapport

Datum en tijdstip 2024	Onderwerpen
	– Voorjaarsnota (beschikbaar 16 mei) – Berap incl. resultaatsbestemming en MPUV en MPR (let op nieuwe opzet) – (eventueel) Advies aan commissie VBF n.a.v. Voorjaarsnota/Berap/JS – Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Afsluiting (5 minuten)
Do. 19 september	**Vergadering adviescommissie (90 minuten)** – Opening, verslag en ingekomen stukken (tijd: 10 minuten) – Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Aanbesteding (tijd: 30-45 minuten) – Voortgang S&V (opvolging van 21 maart) – Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Jaarverslag Concernaudit – Afsluiting (5 minuten)
Zomersessie adviescie C&F september/oktober 10.00-16.00	– Nota Verbonden partijen – Aanpassen Financiële verordening (denk aan budgetrecht) --> groepje 2 keer met elkaar vooraf (ligt stil bij stadskantoor). Hierbij de raadsbrief meenemen! – Update verbeterplan financiën
Do. 17 oktober	**Vergadering adviescommissie (90 minuten)** – Opening, verslag en ingekomen stukken (tijd: 10 minuten) – Programmabegroting + 2e Berap (tijd: 45 minuten) – ~~2e Technische Begrotingswijziging~~ – Advies aan commissie VBF over Programmabegroting (na wissel, tijd 15 minuten). – PvA Aanpak accountantscontrole ('jaarplan') en opdrachtbevestiging jaarrekening (tijd: 15 minuten). – Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Afsluiting (tijd: 5 minuten)
Do. 5 december	**Vergadering adviescommissie (90 minuten)** – Opening, verslag en ingekomen stukken (tijd: 10 minuten) – Concept Boardletter van de accountant – Concept Reactie van het college op de Boardletter – Voortgang controle – ~~3e Technische Begrotingswijziging~~ – Onderwerpen/ aandachtspunten voor onderzoeken in jaarplannen auditteam, Rekenkamer, accountant en evt. adviescommissie. – Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Halfjaarverslag Concernaudit – **Stand van zaken rondom de aanbesteding** – Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Afsluiting (tijd: 5 minuten)